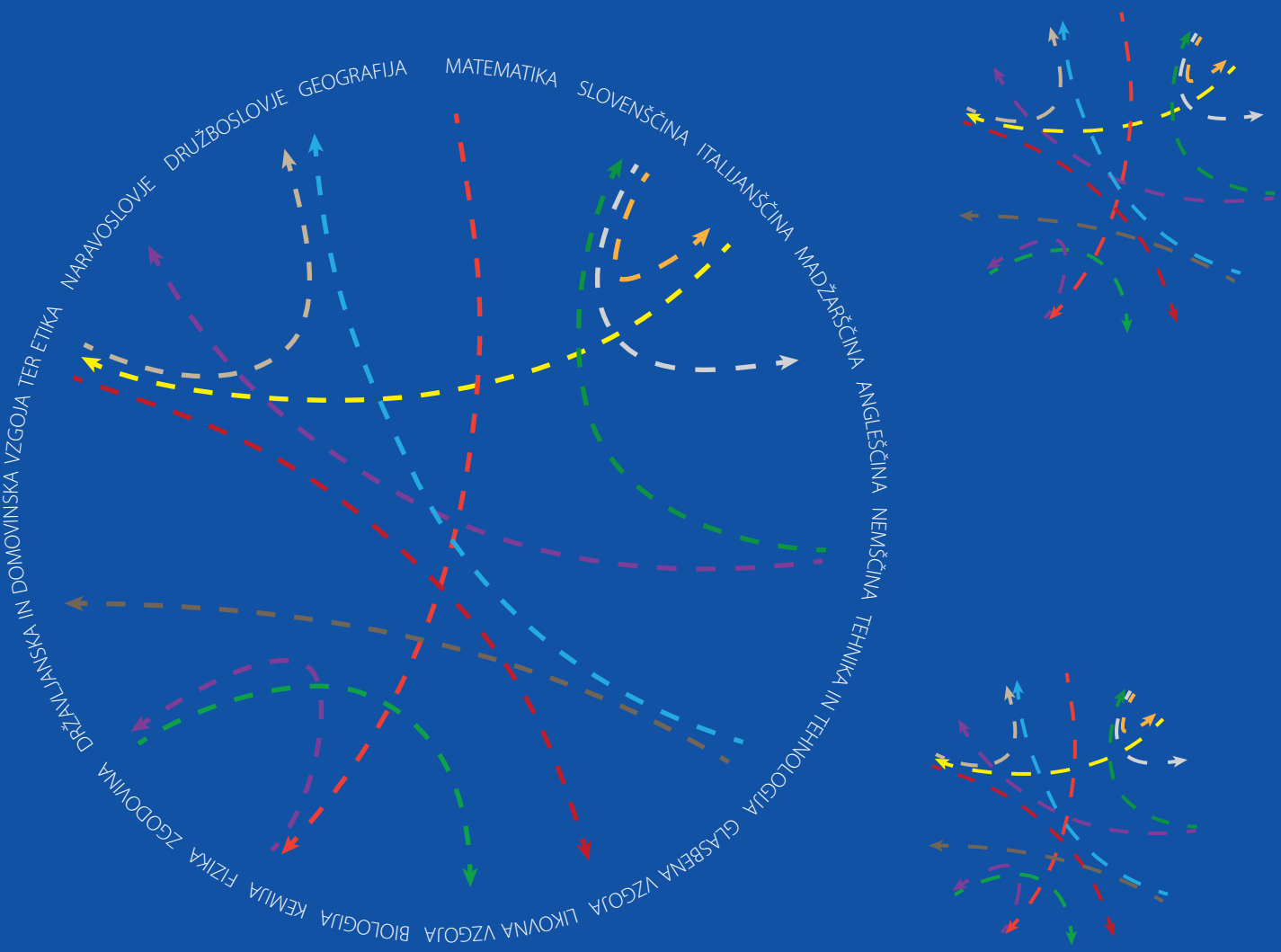
Državni izpitni center

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

Letno poročilo o izvedbi v šolskem letu 2022/2023

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2022/2023 je na podlagi 3. člena Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 30/13, 49/17 in 46/23) sprejela Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja na 2. korespondenčni seji z dne 7. 12. 2023.

Izdajatelj
Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja
dr. Janez Vogrinc

Založnik
Državni izpitni center
dr. Darko Zupanc

Uredniški odbor
Peter Jenič, urednik
Elizabeta Vovko Ozimek, tehnična urednica,
dr. Stanka Lunder Verlič, Marko Primožič,
mag. Janja Remšak, mag. Mariza Skvarč,
dr. Andrejka Slavec Gornik, dr. Mojca Štraus,
dr. Janez Vogrinc

Avtorji prispevkov

Državna komisija
Peter Jenič
mag. Janja Remšak
mag. Mariza Skvarč
dr. Andrejka Slavec Gornik
dr. Janez Vogrinc

Državni izpitni center
dr. Gašper Cankar
Alije Jagodnik
David Janet
Saša Masterl
Marija Prelovšek
Ana Radović
Anja Roter Žugić
dr. Andrejka Slavec Gornik
Jožica Trkov
Erika Vitez
Matejka Žagar

Jezikovni pregled
Martina Oberman Žnidarčič

Računalniško oblikovanje
Bojan Primožič

1. izdaja
ISSN: 1581-5315

Predmetne komisije	
angleščina	dr. Karmen Pižorn (predsednica), Erika Golob, Maja Kovačič, Mina Mazouzi, Darinka Šaubah Kovič, Aleksandra Velenšek, mag. Miha Vrčko, Renata Žetko
biologija	dr. Jelka Strgar (predsednica), Alije Jagodnik, Valerija Krivec, Minka Vičar, mag. Bernarda Sopčič
domovinska in državljanska kultura in etika	dr. Damjan Mandelc (predsednik), dr. Marinko Banjac, mag. Klavdija Šipuš, Dejan Kokol, Jana Zadravec, Saša Masterl
fizika	dr. Jurij Bajc (predsednik), Vesna Harej, Alije Jagodnik, Alex Wirth, Samo Zanjkovič
geografija	dr. Blaž Repe (predsednik), Saša Masterl
glasbena umetnost	dr. Branka Rotar Pance(predsednica), Inge Breznik, Alije Jagodnik, Anamarija Krvišek Zavec, Mira Prel, Zlatka Terlevič
italijanščina	dr. Sergio Crasnich (predsednik)
kemija	dr. Iztok Devetak (predsednik), Alije Jagodnik, Tjaša Kampos, dr. Stanka Preskar, Violeta Stefanovik
likovna umetnost	dr. Matjaž Duh (predsednik), Saša Masterl
madžarščina	Mária Pisnjak (predsednica), Beatrix Fekonja, Ilona Zadravec Szekeres
matematika	dr. Alenka Lipovec (predsednica), Nermin Bajramović, Klavdija Cof Mlinšek, Urška Čarni, Aleš Kotnik, mag. Sonja Rajh, Boštjan Repovž
nižji izobrazbeni standard	dr. Mojca Lipec Stopar (predsednica), Maja Garbajs, Nada Grčar, Milena Gvardjančič, Nina Slanšek Slokar, Maja Poljanšek, Gregor Skumavc, mag. Aleksander Vališer, dr. Darja Plavčak, Nataša Brljavac, Saša Masterl
nemščina	dr. Vesna Kondrič Horvat (predsednica), Renata Jakič, Monika Krančič
slovenščina	dr. Lara Godec Soršak (predsednica), Nina Bradić, Alenka Fingušt, Sabina Grabar, Vanja Kavčnik Kolar, Mira Hedžet Krkač, Vanja Jesenek, Matejka Tirgušek
šport	dr. Brane Škof (predsednik), Saša Masterl
tehnika in tehnologija	dr. Slavko Kocijančič (predsednik), Gorazd Fišer, Alije Jagodnik, Samo Lipovnik, Tatjana Vičič
zgodovina	dr. Dragan Potočnik (predsednik), Saša Masterl

KAZALO

PREDGOVOR

1 UVOD

1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

2 POROČILA

2.1 Poročilo o delu Državne komisije v šolskem letu 2022/2023

2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij
- 2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino
- 2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino
- 2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino
- 2.2.4 Predmetna komisija za angleščino
- 2.2.5 Predmetna komisija za nemščino
- 2.2.6 Predmetna komisija za matematiko
- 2.2.7 Predmetna komisija za biologijo
- 2.2.8 Predmetna komisija za kemijo
- 2.2.9 Predmetna komisija za fiziko
- 2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo
- 2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino
- 2.2.13 Predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko
- 2.2.14 Predmetna komisija za glasbeno umetnost
- 2.2.15 Predmetna komisija za likovno umetnost
- 2.2.16 Predmetna komisija za šport
- 2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NPZ

3.1 Vzorčenje

3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja

3.3 Posebnosti pri izvedbi NPZ

3.4 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami

3.5 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

3.6 Dostava in zbiranje gradiva
- 3.6.1 Dostava tajnega gradiva na šole
- 3.6.2 Vračanje tajnega gradiva

3.7 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja
- 3.7.1 Usposabljanje ravnateljev za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja
- 3.7.2 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca
- 3.7.3 Moderacije Navodil za vrednotenje
- 3.7.4 Standardizacija
- 3.7.5 Vrednotenje preizkusov nacionalnega preverjanja znanja
- 3.7.6 Vpogledi v ovrednotene preizkuse
- 3.7.7 Poizvedbe

3.8 Analiza kakovosti vrednotenja

4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanja na izbranih območjih dosežkov

4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2022/2023

4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine v 6. razredu

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine v 9. razredu

4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine v 6. razredu

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine v 9. razredu

4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine v 6. razredu

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine v 9. razredu

4.2.4 Predmetna komisija za angleščino

4.2.4.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine v 6. razredu

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine v 9. razredu

4.2.5 Predmetna komisija za nemščino

4.2.5.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine v 6. razredu

4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine v 9. razredu

4.2.6 Predmetna komisija za matematiko

4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike v 6. razredu

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike v 9. razredu

4.2.7 Predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko

4.2.7.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz DKE v 9. razredu

4.2.8 Predmetna komisija za fiziko

4.2.8.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz fizike v 9. razredu

4.2.9 Predmetna komisija za glasbeno umetnost

4.2.9.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz glasbene umetnosti v 9. razredu

4.3 Analiza dosežkov učencev s posebnimi potrebami v osnovnih šolah in osnovnih šolah s prilagojenim programom z enakovrednim izobrazbenim standardom (po predmetih)

4.3.1 Primerjava dosežkov učencev s posebnimi potrebami pri slovenščini in matematiki, ki so NPZ leta 2020 opravljali v 6. in leta 2023 v 9. razredu

4.4 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

4.4.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine v 6. razredu

4.4.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine v 9. razredu

4.4.3 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike v 6. razredu

4.4.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike v 9. razredu

4.4.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz naravoslovja v 9. razredu

5 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL O IZVEDBI NPZ

6 UGOTOVITVE IN OCENE DRŽAVNE KOMISIJE ZA VODENJE NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA V ŠOLSKEM LETU 2022/2023

7 PRILOGE

7.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2022/2023

7.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

7.2.1 Člani Državne komisije

7.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja*

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 3.4.1: Število in delež učencev s posebnimi potrebami v letih 2006–2023, 9. razred
Preglednica 3.4.2: Število učencev s posebnimi potrebami glede na motnjo, oviro oz.primanjkljaj in glede na vrsto prilagoditev v letu 2023, 9. razred
Preglednica 3.4.3: Število in delež učencev s posebnimi potrebami v letih 2009–2023, 6. razred
Preglednica 3.4.4: Število učencev s posebnimi potrebami glede na motnjo, oviro oz.primanjkljaj in glede na vrsto prilagoditve v letu 2023, 6. razred
Preglednica 3.5.1: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrsto prilagoditve pri preverjanju znanja za učence v NIS v 6. razredu
Preglednica 3.5.2: Število prilagoditev po predmetih glede na vrsto prilagoditve pri preverjanju znanja za učence v NIS v 6. razredu
Preglednica 3.5.3: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrsto prilagoditve pri preverjanju znanja za učence v NIS v 9. razredu
Preglednica 3.5.4: Število prilagoditev po predmetih glede na vrsto prilagoditve pri preverjanju znanja za učence v NIS v 9. razredu
Preglednica 3.5.5: Poizvedbe v 6. razredu
Preglednica 3.5.6: Poizvedbe v 9. razredu
Preglednica 3.7.3.1: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 6. razred
Preglednica 3.7.3.2: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 9. razred
Preglednica 3.7.5.1: Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 6. razreda
Preglednica 3.7.5.2: Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 9. razreda
Preglednica 3.7.7.1: Poizvedbe v 6. razredu
Preglednica 3.7.7.2: Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti, 6. razred
Preglednica 3.7.7.3: Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti, 6. razred
Preglednica 3.7.7.4: Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti, 6. razred
Preglednica 3.7.7.5: Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti, 6. razred
Preglednica 3.7.7.6: Poizvedbe v 9. razredu
Preglednica 3.7.7.7: Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.8: Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.9: Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.10: Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.11: Delež (%) poizvedb pri fiziki med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.12: Delež (%) poizvedb pri glasbeni umetnosti med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.13: Delež (%) poizvedb pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred
Preglednica 4.1.2.1: Primer primerjave dosežkov po regijah
Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.1.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 6. razred
Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.2.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred
Preglednica 4.2.2.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.1.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred
Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela preizkusa znanja, italijanščina, 9. razred
Preglednica 4.2.3.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.1.2: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.1.3: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.2.2: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.2.3: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.4.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.1.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred

Preglednica 4.2.4.1.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred
Preglednica 4.2.4.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.2.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.4.2.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred
Preglednica 4.2.5.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.1.2: Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred
Preglednica 4.2.5.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.2.2: Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred
Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.1.2: Dosežki na NPZ iz predmeta matematika po regijah, drugo obdobje
Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred
Preglednica 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.2.2: Dosežki NPZ pri predmetu matematika po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred
Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.7.1.2: Porazdelitev dosežkov pri Domovinski in državljanski kulturi in etiki po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.7.1.3: Specifikacijska tabela za domovinsko in državljansko kulturo in etiko, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.8.1.2: Razlike (v doseženih točkah) med povprečnimi dosežki učencev v sosednjih barvnih skupinah na NPZ v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019 in 2023
Preglednica 4.2.8.1.3: Število točk v posamezni skupini za preizkuse znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019 in 2023.
Preglednica 4.2.8.1.4: Dosežki NPZ pri predmetu fizika po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.5: Specifikacijska tabela, fizika, 9. razred
Preglednica 4.2.9.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.9.1.2: Porazdelitev dosežkov pri glasbeni umetnosti po regijah
Preglednica 4.2.9.1.3: Specifikacijska tabela, glasbena umetnost, 9. razred
Preglednica 4.3.1: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z drugimi učenci pri NPZ v letu 2023, 9. razred
Preglednica 4.3.2: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z drugimi učenci pri NPZ v letu 2023, 6. razred
Preglednica 4.4.1.1: Sestava preizkusa znanja iz slovenščine glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred
Preglednica 4.4.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred
Preglednica 4.4.3.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.3.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred
Preglednica 4.4.4.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.4.2: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred
Preglednica 4.4.5.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.5.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.5.3: Specifikacijska tabela, naravoslovje (NIS), 9. razred

KAZALO SLIK

Slika 3.1.1: Vzorčenje tretjega predmeta v slovenskih šolah
Slika 3.4.1: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ v letih 2006–2023, 9. razred
Slika 3.4.2: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ v letih 2009–2023, 6. razred
Slika 3.7.1: Potek e-vrednotenja
Slika 3.7.7.1: Število poizvedb pri slovenščini po nalogah, 6. razred
Slika 3.7.7.2: Število poizvedb pri angleščini po nalogah, 6. razred
Slika 3.7.7.3: Število poizvedb pri nemščini po nalogah, 6. razred
Slika 3.7.7.4: Število poizvedb pri matematiki po nalogah, 6. razred
Slika 3.7.7.5: Število poizvedb pri slovenščini po nalogah, 9. razred
Slika 3.7.7.6: Število poizvedb pri angleščini po nalogah, 9. razred
Slika 3.7.7.7: Število poizvedb pri matematiki po nalogah, 9. razred
Slika 3.7.7.8: Število poizvedb pri fiziki pri nalogah izbirnega tipa, 9. razred
Slika 3.7.7.9: Število poizvedb pri fiziki pri preostalih nalogah, 9. razred
Slika 3.7.7.10: Število poizvedb pri glasbeni umetnosti, 9. razred
Slika 3.7.7.11: Število poizvedb (pri nalogah 1–10) pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred
Slika 3.7.7.12: Število poizvedb (pri nalogah 11–20) pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred
Slika 3.8.1: Primeri preglednic 1, 2 in 3
Slika 3.8.2: Primer porazdelitve povprečnih odstopanj vseh ocenjevalcev v Sloveniji (matematika, 9. razred 2022)
Slika 4.1.2.1: Primer primerjave dosežkov med spoloma
Slika 4.2.1.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.1.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.1.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.2.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 6. razred
Slika 4.2.2.1.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred
Slika 4.2.2.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 9. razred
Slika 4.2.2.2.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred
Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred
Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred
Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred
Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred
Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred
Slika 4.2.5.2.2: Porazdelitev točk pri nemščini
Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki
Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred
Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred
Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred
Slika 4.2.7.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri Domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred
Slika 4.2.7.1.2: Primerjava uspešnosti reševanja nalog po vsebinskih področjih
Slika 4.2.7.1.3: Primerjava uspešnosti reševanja nalog po taksonomskih stopnjah
Slika 4.2.7.1.4: Primerjava uspešnosti reševanja nalog po standardih znanja
Slika 4.2.7.1.5: Primerjava uspešnosti reševanja nalog po tipih nalog
Slika 4.2.7.1.6: Primerjava uspešnosti reševanja nalog glede na dodatno gradivo
Slika 4.2.7.1.7: Porazdelitev točk pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred
Slika 4.2.8.1.1: Primerjava vseh povprečnih dosežkov na NPZ iz fizike po letih
Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev učencev po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2023, N = 4772)
Slika 4.2.8.1.3: Porazdelitev točk oz.delov nalog po posameznih barvnih območjih, ki posredno odsevajo težavnost nalog za učence, za preizkuse znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019 in 2023.
Slika 4.2.8.1.4: Relativna porazdelitev učencev po številu doseženih točk v letih 2016 (modra), 2014 (rumena), 2019 (prekinjena črna krivulja) in 2023 (polna črna krivulja).

Slika 4.2.8.1.5: Primerjava uspešnosti učencev (modro) in učenk (rdeče) po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2023, N = 4.772).
Slika 4.2.8.1.6: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica predstavlja skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za nalogo 19.a (zgoraj) za nalogo 19.b (spodaj).
Slika 4.2.8.1.7: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica predstavlja skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za nalogo 2.
Slika 4.2.8.1.8: Porazdelitev točk pri fiziki, 9. razred
Slika 4.2.8.1.9: Porazdelitev izbire posameznih odgovorov učencev (barvna legenda je na sliki, rumena barva ustreza deležu učencev, ki niso izbrali nobenega od štirih ponujenih odgovorov) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica predstavlja skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za nalogo 6. Pravilni odgovor je odgovor D, najpogosteje izbran po celotni populaciji je odgovor C.
Slika 4.2.9.1.1: Porazdelitev dosežkov pri glasbeni umetnosti po spolu
Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev točk pri glasbeni umetnosti, 9.razred
Slika 4.3.1: Število odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2023, 9. razred
Slika 4.3.2: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznem predmetu NPZ v obdobju 2008–2023, 9. razred
Slika 4.3.3: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2023, 9. razred
Slika 4.3.4: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2023, 9. razred
Slika 4.3.5: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2023, 9. razred
Slika 4.3.6: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz fizike v letu 2023, 9. razred
Slika 4.3.7: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz glasbene umetnosti v letu 2023, 9. razred
Slika 4.3.8: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz domovinske in državljanske kulture in etike v letu 2023, 9. razred
Slika 4.3.9: Število odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2023, 6. razred
Slika 4.3.10: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznih predmetih NPZ v obdobju 2014–2023, 6. razred
Slika 4.3.11: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2023, 6. razred
Slika 4.3.12: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2023, 6. razred
Slika 4.3.13: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2023, 6. razred
Slika 4.4.1.1: Pregled porazdelitve dosežkov po točkah glede na število učencev
Slika 4.4.1.2: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.3: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini (NIS) po regijah, 6.razred
Slika 4.4.1.4: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.5: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.1.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo
Slika 4.4.1.7: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – jezikovno znanje
Slika 4.4.1.8: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo
Slika 4.4.1.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo
Slika 4.4.1.10: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – jezikovno znanje
Slika 4.4.1.11: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.12: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti – celoten preizkus
Slika 4.4.2.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.4.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.4.2.3: Dosežki učencev v prvem in drugem delu preizkusa glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.2.4: Dosežki učencev po vsebinah/zmožnostih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v prvem delu preizkusa
Slika 4.4.2.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v drugem delu preizkusa

Slika 4.4.2.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.4.2.8: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v prvem in drugem delu preizkusa
Slika 4.4.3.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki (NIS) po regijah, 6.razred
Slika 4.4.3.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.3.5: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.6: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.7: Dosežki učencev po tipih nalog pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.8: Dosežki učencev po dodatkih k nalogam pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.4.1: Razporeditev po doseženih točkah
Slika 4.4.4.2: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.8: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri naravoslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.4.5.2: Porazdelitev točk pri naravoslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.4.5.3: Dosežki učencev ob celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.4: Indeks težavnosti glede na taksonomske stopnje za celoten preizkus znanja in posamezne vsebinske sklope
Slika 4.4.5.5: Zastopanost standardov glede na posamezen vsebinski sklop in glede na celoten preizkus
Slika 4.4.5.6: Uspešnost reševanja standardov glede na indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu
Slika 4.4.5.7: Število postavk po različnih tipih nalog v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu
Slika 4.4.5.8: Uspešnost reševanja različnih tipov nalog glede na indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu
Slika 4.4.5.9: Uspešnost reševanja nalog glede na dodatke in indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu

Navodila za lažje branje poročila

Ogled dokumentov PDF v načinu branja

Pri branju dokumenta lahko skrijete vse orodne vrstice in podokna za opravila ter tako povečate vidno območje zaslona. Osnovni kontrolniki za branje, na primer krmarjenje po strani in povečava, se prikažejo v delno prosojni orodni vrstici na dnu okna. Način branja odprete tako, da izberete **Pogled** > **Način branja** ali pa kliknete gumb **Način branja** v zgornjem desnem kotu orodne vrstice. Če želite delovno področje preklopiti nazaj v prejšnji pogled, še enkrat izberite **Pogled** > **Način branja**. Kliknete lahko tudi gumb **Zapri** v plavajoči orodni vrstici.

Premikanje po straneh dokumenta

V dokumentu PDF se lahko na več načinov premikate z ene strani na drugo. Veliko uporabnikov za to uporablja gumbe orodne vrstice **Krmarjenje po strani**, lahko pa uporabite tudi puščične tipke, drsni trak ali katerega od drugih načinov za premikanje naprej in nazaj v dokumentu PDF z več stranmi.

Orodna vrstica **Krmarjenje po strani** se privzeto odpre. V privzeti orodni vrstici so prikazana pogosto uporabljena orodja: **Pokaži naslednjo stran**, **Pokaži prejšnjo stran** in **Številka strani**. Orodno vrstico **Krmarjenje po strani** lahko, tako kot druge orodne vrstice, skrijete in znova odprete v meniju **Pogled**, možnost **Orodne vrstice**. Če želite dodati orodja v orodno vrstico **Krmarjenje po strani**, jo kliknite z desno miškino tipko. Izberite posamezno orodje, možnost **Pokaži vsa orodja** ali **Več orodij**, nato pa v pogovornem oknu izberite ali prekličite izbor posameznega orodja.

Premikanje po dokumentu PDF

Naredite nekaj od tega:

– Kliknite gumb **Prejšnja stran** ali gumb **Naslednja stran** v orodni vrstici.

– Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > [mesto].

– Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Stran**, v pogovorno okno **Pojdi na stran** vnesite številko strani in kliknite **V redu**.

– Pritisnite tipko **Stran gor** in **Stran dol** na tipkovnici.

Preskok na določeno stran

Naredite nekaj od tega:

– Pri prikazu ene ali dveh strani vlecite navpični drsni trak, dokler se stran ne pojavi v majhnem pojavnem prikazu.

– Vnesite številko strani, s katero želite zamenjati trenutno prikazano številko v orodni vrstici **Krmarjenje po strani**, in pritisnite **Enter**.

Sledenje preteklim ogledom

Sledenje preteklim ogledom vam omogoča, da najdete strani dokumenta PDF, ki ste jih prej gledali. Razlikovati je treba med prejšnjo in naslednjo stranjo ter prejšnjim in naslednjim pogledom. Kadar gre za strani, se pojma prejšnja in naslednja nanašata na sosednji strani, pred trenutno aktivno stranjo in za njo. Kadar gre za poglede, se prejšnji in naslednji nanašata na zgodovino ogledov. Če na primer preskakujete naprej in nazaj v dokumentu, zgodovina ogledov sledi tem korakom in vam ogledane strani pokaže v nasprotnem vrstnem redu.

1. Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Prejšnji pogled**.
2. Če želite videti nadaljnji del zgodovine premikov po dokumentu, storite nekaj od tega:
   – Ponovite prvi korak.
   – Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Naslednji pogled**.

Opomba: Gumba **Prejšnji pogled** in **Naslednji pogled** lahko dodate na območje orodne vrstice, in sicer tako, da z desno miškino tipko kliknete orodno vrstico **Krmarjenje po strani** in izberete gumba v kontekstnem meniju, ali tako, da izberete možnost **Pokaži vsa orodja**.

Krmarjenje s povezavami

Povezave omogočajo preskok na druga mesta v trenutnem dokumentu, v druge dokumente PDF ali na spletna mesta. Besedilo povezav v dokumentu, razen v kazalih, je rdeče barve.

Legenda gumbov

 Pokaži naslednjo stran

 Pokaži prejšnjo stran

 Prejšnji pogled

 Naslednji pogled

Krajšave

NPZ – nacionalno preverjanje znanja
DK NPZ – Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli
PK – predmetna komisija za pripravo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli
Ric – Državni izpitni center
ZRSŠ – Zavod RS za šolstvo
NIS – nižji izobrazbeni standard
IT – indeks težavnosti
ID – indeks diskriminativnosti
PGO – pomočnik glavnega ocenjevalca

PREDGOVOR

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2022/23 so pripravili predsednik in člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja, predsedniki in člani predmetnih komisij ter sodelavci Državnega izpitnega centra.

Izvedba nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2022/23 je potekala skladno z zakonodajo, preverjanje znanja je bilo izvedeno na standardni način. Tudi letos so obvezno preverjanje opravljali učenci 6. in 9. razreda, poskusno in neobvezno pa učenci 3. razreda. Vrednotenje je potekalo elektronsko. Pri elektronskem vrednotenju so sodelovali učitelji razrednega pouka, ki učijo v drugem triletju, in predmetni učitelji. Vrednotenje je potekalo brez zapletov; učitelji, ki so sodelovali pri e-vrednotenju, so prejeli podrobno informacijo o kakovosti svojega vrednotenja, za vrednotenje so prejeli tudi plačilo.

Nadgradnja programa za e-vrednotenje je omogočila, da so učitelji ocenjevalci lahko dobili povratno informacijo o kakovosti vrednotenja že pred začetkom vrednotenja. H kakovosti vrednotenja so pripomogli tudi glavni ocenjevalec in pomočniki glavnega ocenjevalca (PGO), ki so spremljali vrednotenje učiteljev ocenjevalcev in z nasveti zagotavljali strokovno podporo.

Ocenjevalci so bili tako že med e-vrednotenjem seznanjeni s kakovostjo svojega dela. Na podlagi vseh informacij so torej svoje vrednotenje pri preostalih preizkusih lahko ustrezno korigirali, zato povratna informacija o kakovosti vrednotenja, ki je bila v preteklosti objavljena na eRicu, ni več smiselna. RIC je predstavil povratno informacijo za ravnatelje, ki je bila predstavljena tudi na Državni komisiji za nacionalno preverjanje znanja.

V poskusno preverjanje znanja za učence 3. razreda so bili vključeni tudi učenci obeh manjšin. Preverjalo se je znanje učencev iz učnih jezikov in matematike. Poročilo o poteku in analize so zbrani v posebnem poročilu, ki je dostopno na spletni strani Državnega izpitnega centra.

Letno poročilo o preverjanju znanja za učence 6. in 9. razreda je izdano v elektronski obliki in je tako dostopno širši javnosti. Če bralca zanima in želi o posameznem področju izvedeti več, če si želi ogledati tudi naloge in druge podatke, o katerih govori analiza posameznih predmetnih področij, lahko uporabi spletno povezavo.

Uvodnemu poglavju, v katerem je predstavljena zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja, sledijo podrobna poročila o delu Državne komisije in vseh predmetnih komisij. Poročila o delu komisij vključujejo podatke o številu in tematiki sej, gradivu, ki so ga pripravile in obravnavale komisije, o sodelovanju z učitelji in izobraževanju članov predmetnih komisij. Tretje poglavje prinaša podatke o vzorčenju, tehnični pripravi gradiva in izvedbi preverjanja znanja na šolah. Posebna pozornost je namenjena učencem s posebnimi potrebami, predvsem pregledu postopkov in vrednotenju dosežkov. Učenci, ki obiskujejo prilagojeni program z nižjim izobrazbenim standardom, so tudi letos nacionalno preverjanje znanja opravljali prostovoljno, tako ob koncu drugega kot tudi ob koncu tretjega obdobja. V nadaljevanju tretjega poglavja so opisani postopki dostave in zbiranja gradiva v šolah, moderacija, priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja ter število in vrsta poizvedb po končanem vrednotenju. Učenec lahko dostopa do svojega ovrednotenega preizkusa znanja s kateregakoli računalnika z dostopom do svetovnega spleta. Enako je omogočen vpogled tudi staršem. Predstavljena je tudi analiza kakovosti vrednotenja. Četrto poglavje vključuje statistične analize in opis dosežkov, interpretacijo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja pri posameznih predmetih. Podrobne analize, ki so jih pripravile predmetne komisije, so poglobljene in strokovne in bodo zagotovo v veliko pomoč tako učiteljem v šolah, ki poučujejo posamezne predmete, kot članom komisij pri nadaljnjih pripravah in organizaciji dela. Predstavljeni so osnovni statistični podatki o preizkusih nacionalnega preverjanja znanja ter analize in ugotovitve predmetnih komisij o dosežkih na preizkusu. Z grafičnimi prikazi so predstavljeni dosežki učencev na nacionalnem preverjanju znanja po spolu, po šolah in regijah. Analizam so dodani tudi specifikacijske tabele in dosežki po postavkah v specifikacijski tabeli. Na koncu analize so v sklepnih ugotovitvah zbrani bistvene informacije in poudarki. Prek spletne povezave lahko bralci dostopajo tudi do preostalega gradiva, ki je vezano na posamezna poglavja. V analizah dosežkov so tudi priporočila in smernice za delo učiteljev v razredu v smeri trajnega znanja in za izboljšanje kakovosti pouka. Minister za vzgojo

in izobraževanje dr. Darjo Felda je septembra 2022 določil štiri predmete, iz katerih so devetošolci preverjali svoje znanje, porazdelitev predmetov v šolah, na katerih se preverja izbrani predmet, je bila v državi razporejena naključno in enakomerno. Učenci 9. razreda so preverjali znanje iz domovinske in državljanske kulture in etike, fizike, glasbene umetnosti in tujega jezika.

Zunanje preverjanja znanja je tako kot doslej formativno, usmerjeno v vlogo prepoznavanja učnih potreb posameznih učencev in poglobljene povratne informacije o doseženem znanju učencev, kar učiteljem omogoča prilagajanje metod in oblik dela. Državni izpitni center je sporočil podatke o dosežkih NPZ za posamezno šolo v programu OrKa, ki omogoča neposredno uporabo teh podatkov. Prav tako so bile šolam poslane povratne informacije o uspehu posameznega učenca pri reševanju preizkusa glede na dosežke na šoli in v državi. Za vse učence so bili dosežki na vpogled za učence in njihove starše prek spleta. V petem poglavju so zbrane analize anket, ki so jih v juniju izpolnjevali ravnatelji in učitelji ocenjevalci, v šestem poglavju ugotovitve Državne komisije, v zadnjem, sedmem poglavju pa so dodani koledar izvajanja NPZ in člani predmetnih komisij.

Iskreno se zahvaljujem vsem članom uredniškega odbora, predsedniku in članom Državne komisije, avtorjem prispevkov in tehnični urednici za sodelovanje pri oblikovanju letošnjega poročila.

Peter Jenič, urednik

1 UVOD

1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

Nacionalno preverjanje znanja v osnovni šoli je izvedeno na podlagi naslednjih predpisov oz.dokumentov:

- *Zakona o osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13, 46/16 – ZOFVI-K in 76/23),
- *Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 30/13, 49/17 in 46/23),
- *Pravilnika o šolskem koledarju za osnovne šole* (Uradni list RS, št. 50/12, 56/12 – popr., 20/19, 36/19 in 56/22) ter *Podrobnejših navodil o šolskem koledarju za osnovne šole za šolsko leto 2022/2023 – 2. del*,
- *Pravilnika o dokumentaciji v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 61/12, 51/13 in 44/21),
- *Izhodišč nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*, dostopnih na spletni strani Državnega izpitnega centra: ***http://www.ric.si***,
- *Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli 2022/2023*, dostopnih na spletni strani Državnega izpitnega centra: ***http://www.ric.si***,
- *Koledarja nacionalnega preverjanja znanja 2022/2023*, dostopnega na spletni strani Državnega izpitnega centra: ***http://www.ric.si***,
- Pravil o postopku imenovanja oz.razrešitve predsednika in članov državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli ter predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja (št. 6034-63/2012 z dne 14. 5. 2012).

2 POROČILA

2.1 Poročilo o delu Državne komisije v šolskem letu 2022/2023

Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli (v nadaljevanju DK) je v šolskem letu 2022/23 izvedla deset rednih sej in eno korespondenčno sejo (junija smo potrdili publikacijo s splošnimi informacijami o NPZ za učence in njihove starše za prihodnje šolsko leto). Vse šolsko leto so v DK delovali dr. Janez Vogrinc, predsednik, in člani DK Peter Jenič, dr. Stanka Lunder Verlič, Marko Primožič, mag. Janja Remšak, dr. Andrejka Slavec Gornik, mag. Mariza Skvarč in dr. Mojca Štraus, namestnica predsednika DK.

Na vseh sejah so bili člani DK s strani predstavnikov ZRSŠ in Rica redno seznanjeni z informacijami o poteku priprav na izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v 6. in 9. razredu osnovne šole ter poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu osnovne šole.

Na septembrski seji se je DK seznanila z analizo ankete za ravnatelje o izvedbi NPZ v letu 2022. Skupni delež izpolnjenih vprašalnikov je znašal skoraj 94 %. Stališča so na splošno pozitivna in primerljiva z analizami iz prejšnjih šolskih let, posamezne ugotovitve pa so manj ugodne in v prihodnje zahtevajo dodatno pozornost. Poudariti je treba, da so odgovori presegli 90-% strinjanje pri trditvah, da dosežke NPZ upoštevajo pri načrtovanju prihodnjega dela na šoli in da je izobraževanje o analizah dosežkov in vrednotenju NPZ, ki ga pripravlja Ric, koristno za učitelje. Najnižji delež pritrdilnih odgovorov pa imata trditvi, da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja (69,2 %) in ocenjevanja znanja na šoli (56,3 %). Pri postavki, ko ravnatelji navajajo izvedbene težave, je bil izmed ponujenih odgovorov največkrat izbran (dobra četrtina izmed vseh naštetih vrst težav) odgovor, da je težava motivacija učencev, temu pa sledi trditev o slabšem odnosu staršev do NPZ. Predsednik DK in predstavnici šolskega ministrstva so poročali o sestanku na MVI, katerega tema so bile načrtovane spremembe *Zakona o osnovni šoli* in *Pravilnika o NPZ*. Pred sestankom so imeli predstavniki ministrstva srečanje z ravnatelji, ki so se strinjali s predvideno novostjo o vpisu dosežkov NPZ v spričevalo. Med ravnatelji je bila izražena tudi podpora obveznemu NPZ v tretjem razredu, prav tako je bilo enotno stališče, da NPZ v šestem razredu ni treba spreminjati. Dosežek NPZ ob koncu osnovnošolskega izobraževanja se predvideva kot eden izmed kriterijev za vpis v srednjo šolo z omejitvijo števila vpisanih dijakov, medtem ko podrobnosti in posamezna določila v zvezi s to spremembo še niso dodelani. Potrebna bosta namreč tehten razmislek in oblikovanje rešitev pri določitvi razmerja med upoštevano učiteljevo oceno in dosežkom NPZ, pri morebitni uvedbi dodatnega roka NPZ ter načinom izračuna t. i. nadomestne ocene ob upravičenih razlogih za neudeležbo. NPZ bi se koledarsko pisal prej, kot je to po dosedanji praksi, tj. v času pred objavo informacije o srednjih šolah z omejitvijo vpisnih mest. Na seji je bil opravljen tudi pogovor o pripravi *Letnega poročila o izvedbi NPZ v šolskem letu 2021/2022*. Obravnavali in tudi sprejeli smo *Navodila za izvedbo NPZ v OŠ za šolsko leto 2022/2023*. Člani DK smo bili seznanjeni s poročilom o poskusnem preverjanju znanja v 3. razredu. Prijavljenih je bilo 6.786 učencev iz 177 osnovnih šol, kar je največ od uvedbe poskusa. Predmeta slovenščina in matematika sta bila po doseženem številu točk precej uravnotežena, povprečen dosežek pri obeh predmetih je bil nekaj več kot 50 %, pri italijanščini 48 % in pri madžarščini nekaj več kot 70 %. Vse predmetne komisije so presodile, da so bili preizkusi ustrezno oblikovani.

Na oktobrski seji smo obravnavali pripravo *Letnega poročila o izvedbi NPZ v šolskem letu 2021/2022*. Člani DK smo bili obveščeni, da je resorno ministrstvo objavilo okrožnico s povabilom šolam k poskusnemu preverjanju znanja za učence 3. razreda v šolskem letu 2022/23. Imenovana sta bila predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard za mandatno obdobje 2022–2026 in novi član predmetne komisije za fiziko iz vrst ZRSŠ. Nadaljevala se je tudi razprava o predvidenih spremembah ZOsn, ki so povezane z NPZ. V času od septembrske seje je bila na MVI v krogu kompetentnih sogovornikov ponovno opravljena razprava na to temo. Na seji se je odprla dilema vpisa doseženih

odstotnih točk v spričevalo. Stališče DK je, da bi bili spričo težnje po večji veljavi NPZ dosežki raje vpisani v spričevalo in naj bo to določilo poenoteno po vertikali ter enotno za vse tri razrede. Prisotni so delili mnenje, da se zapis absolutnih točk lahko umakne, medtem ko tudi odstotne točke brez dodatne obrazložitve ter podatka o državnem povprečju ne povedo dovolj. DK je prejela še dopis PK za nižji izobrazbeni standard, v katerem se komisija opredeljuje do NPZ za to populacijo otrok. Komisija zavzema stališče obveznega preverjanja znanja v 6. in 9. razredu zaradi pridobitve objektivnih informacij o doseženem znanju celotne populacije in posameznih skupin učencev. Uvedbo obveznega NPZ po pojasnilu komisije podpira tudi Oddelek za specialno in rehabilitacijsko pedagogiko ljubljanske Pedagoške fakultete.

Na novembrski seji smo bili člani DK obveščeni o tem, da PK za geografijo pripravlja izobraževanje za učitelje geografije, za katerega so bili povod nizki dosežki učencev na NPZ v letu 2022. Obveščeni smo bili o objavi izvedbenih navodil in koledarja NPZ za šolsko leto 2022/23. Opravili smo žreb kompletov preizkusov znanja. Obravnavali smo pripravo sprememb Zakona o osnovni šoli (način obveščanja o dosežkih učencev na NPZ, opravljanje NPZ pri učencih priseljencih, namen NPZ, možnost ugovora na oceno). DK je imenovala konzulentko PK za angleščino in konzulenta PK za nemščino.

Na decembrski seji smo opravili žreb kompletov preizkusov znanja. Člani DK smo bili obveščeni o prijavah za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu. V šolskem letu 2022/23 je bilo k poskusnemu preverjanju prijavljenih 210 šol s skoraj 9.000 učenci oziroma 33 šol več kot v šolskem letu 2021/22. Od tega se je 42 osnovnih šol prijavilo prvič, 21 šol, ki so sodelovale v lanskem šolskem letu, pa se za sodelovanje tokrat ni odločilo. Obravnavali smo predvidene spremembe Zakona o osnovni šoli, ki se nanašajo na NPZ (namen NPZ, opravljanje NPZ pri učencih priseljencih, vpogled v preizkus znanja iz NPZ in zahteva za ponovno vrednotenje posameznih nalog, zapis v zaključno spričevalo, izvajanje NPZ v prilagojenem programu, namen in uporaba zbirk podatkov).

Na januarski seji smo opravili žreb kompletov preizkusov znanja. Člani DK smo bili seznanjeni, da bo PK za matematiko februarja in marca izvedla tri izobraževanja za učitelje matematike, PK za geografijo pa je izvedla na daljavo izobraževanje za 160 učiteljev geografije. Seznanjeni smo bili s predstavitvijo *Letnega poročila o NPZ v šolskem letu 2021/2022* na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje. Obravnavali smo predlog komisije za posebne potrebe, da bi v prihodnje v letnem poročilu o NPZ naredili ločene primerjave uspešnosti učencev, ki so vključeni v program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, in učencev, ki so vključeni v program z enakovrednim izobrazbenim standardom. PK za angleščino in PK za nemščino sta resornemu ministrstvu predlagali, da bi se za člane teh PK zmanjšal pedagoški normativ zaradi sodelovanja v PK do 3 ure na teden, saj preizkuse pripravljajo vsako leto, tako kot člani PK za slovenščino, matematiko, madžarščino in italijanščino. Na seji se je začela tudi razprava o tem, ali NPZ lahko vrednoti učitelj, ki še nima ustrezne formalne izobrazbe (je brez strokovnega izpita oz. nima ustrezne izobrazbe za poučevanje določenega predmeta). Mnenje DK je bilo, da učitelji, ki nimajo ustrezne izobrazbe za poučevanje posameznega predmeta, predmeta ne ocenjujejo na NPZ.

Na februarski seji smo obravnavali in potrdili anketo za ravnatelje za leto 2023. V tem obdobju so bile zaključene prijave učiteljev za vrednotenje NPZ. PK za matematiko je izvedla prvo od treh načrtovanih izobraževanj za učitelje matematike glede vrednotenja preizkusov znanja. Obveščeni smo bili, da je gradivo za spremembo *Zakona o osnovni šoli*, ki se nanaša na nacionalno preverjanje znanja, pripravljeno. Časovnica je pripravljena tako, da naj bi se spremembe vpeljale 1. 9. 2024. Člani DK smo bili informirani o tem, da je bil med obema sejama opravljen tudi žreb za NPZ.

Na marčni seji smo pripravili predlog seznama predmetov za določitev tretjega predmeta NPZ v šolskem letu 2023/24 in se pogovorili o poskusnem preverjanju ob koncu tretjega razreda v šolskem letu 2023/24. Obveščeni smo bili o izobraževanjih, ki jih je izpeljala PK za matematiko za učitelje matematike glede vrednotenja preizkusov znanja in o izobraževanjih za uporabo Orke.

Na aprilski seji smo bili seznanjeni s poskusnim preverjanjem znanja ob koncu tretjega razreda osnovne šole. Prijavljenih je bilo 210 šol (ali 45,95 % vseh osnovnih šol), kar je bistveno povečanje glede na število šol v lanskem letu (177 šol). Imenovali smo uredniški odbor za pripravo *Letnega poročila o NPZ v šolskem letu 2022/23*. Obveščeni smo bili o tem, da je bila pripravljena sprememba *Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja*, in sicer v točki, ki omogoča fleksibilnejši začetek pisanja NPZ (med 7.45 in 8.45).

Na majski seji smo bili seznanjeni s potekom NPZ v šolskem letu 2022/23. NPZ je potekal brez posebnosti. Opravljene so bile že tudi moderacije za nekatere predmete. Potrdili smo vsebinsko zasnovo in rokovnik priprave *Letnega poročila o NPZ v šolskem letu 2022/23*. Obveščeni smo bili o tem, da je sprememba *Zakona o osnovni šoli*, ki vključuje tudi spremembe, vezane na NPZ, v javni obravnavi.

Na junijski seji smo bili seznanjeni z dosežki učencev na NPZ v šolskem letu 2023/24, in sicer z osnovnimi statističnimi podatki, izračunanimi pred poizvedbami. V diskusiji je bil izpostavljen predvsem nizek povprečni dosežek učencev 9. razreda pri fiziki. Predstavljeni so bili tudi dosežki učencev 3. razreda, ki so opravljali poskusno preverjanje znanja v tretjem razredu osnovne šole. Obravnavali smo vsebino informativne knjižice *Informacije za učence in starše za šolsko leto 2023/2024*, ki pa je bila potrjena na dopisni seji. Podaljšali smo mandat konzulentom za sodelovanje pri pripravi gradiva za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu za matematiko, slovenščino, madžarščino in italijanščino.

Delo DK je v šolskem letu 2022/23 potekalo nemoteno. Vsebinsko je bil največji poudarek na pripravi sistemskih oziroma zakonodajnih sprememb, povezanih z izvedbo NPZ v osnovni šoli (vključitev NPZ v 3. razred osnovne šole, vloga NPZ pri vpisu v srednje šole z omejitvijo vpisa). Vse tekoče obveznosti so bile pravočasno opravljene. Za to gre največja zasluga predsednikom in članom predmetnih komisij ter zaposlenim na Državnem izpitnem centru, ki so svoje delo opravili strokovno korektno.

2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij

Osnovna naloga predmetnih komisij (PK), opredeljena v *Pravilniku o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli*, sta priprava in izbira nalog za nacionalno preverjanje znanja, poleg tega člani predmetnih komisij pripravljajo različno drugo gradivo (npr. gradivo za spletne strani Državnega izpitnega centra, gradivo za sklic študijskih skupin, predstavitve za izobraževanje učiteljev o NPZ, prispevke za letno poročilo), sodelujejo na izobraževanjih učiteljev in pomočnikov glavnih ocenjevalcev, udeležujejo se tudi različnih usposabljanj na temo zunanjega preverjanja in ocenjevanja znanja.

Število članov v komisiji je v različnih komisijah različno, odvisno je od števila preverjanj pri izbranem predmetu. Tako PK za slovenščino, italijanščino, madžarščino, angleščino, nemščino in matematiko pripravljajo gradivo za NPZ v 6. razredu in NPZ v 9. razredu; PK za geografijo, zgodovino in glasbeno umetnost poleg gradiva za NPZ v 9. razredu pripravljajo tudi preizkuse znanja z nacionalnimi vsebinami; PK za fiziko, kemijo, biologijo, tehniko in tehnologijo, domovinsko in državljansko kulturo in etiko, likovno umetnost in šport pripravljajo gradivo za NPZ samo v 9. razredu, PK za nižji izobrazbeni standard pa pripravlja gradivo za pet predmetov za NPZ v 9. razredu in za tri predmete v 6. razredu. Predmetno komisijo sestavljajo predsednik in najmanj trije člani, od katerih sta vsaj dva učitelja, vsaj eden pa je svetovalec Zavoda RS za šolstvo. Predsednik predmetne komisije sklicuje in vodi seje PK, odgovoren pa je za usklajeno delovanje komisije, strokovnost pripravljenega gradiva, pravočasno oddajo gradiva in varovanje tajnosti.

Predmetna komisija, katere predmet se v tekočem šolskem letu preverja na NPZ, izmed svojih članov predlaga glavnega ocenjevalca oz.dva glavna ocenjevalca (pri predmetih, pri katerih se NPZ izvaja v 6. in 9. razredu); glavnega ocenjevalca ob soglasju predsednika PK za eno leto imenuje direktor RIC. Glavni ocenjevalec je praviloma predmetni učitelj v osnovni šoli, k njegovim poglavitnim nalogam pa sodijo: (1) skupaj s svetovalcem RIC in predmetno komisijo organizira in izvede izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca; (2) vodi moderacijo in poskrbi za vnos dopolnil v *Navodila za vrednotenje*; (3) vodi postopek standardizacije (v sodelovanju s predmetno komisijo izbere, ovrednoti in potrdi preizkuse znanja za vajo, standardizacijo in kontrolo); (4) spremlja in nadzira ter analizira kakovost vrednotenja; (5) sodeluje v postopku poizvedb.

2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija za slovenščino 36 sej* s temi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbira besedil,
- pregled in priprava nalog za 6. in 9. razred,
- priprava preizkusov znanja, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za 6. in 9. razred,
- priprava osnutka novih meril za vrednotenje jezikovne pravilnosti tvorbnih nalog,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (9. razred),
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (6. razred),

– priprava opisov dosežkov za 6. in 9. razred,
– priprava informacij o preizkusu znanja iz slovenščine za 6. in 9. razred za šoleta leto 2023/24,
– pregled rezultatov in interpretacije,
– priprava prispevka za letno poročilo.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

– gradivo za NPZ iz slovenščine za 6. razred
– gradivo za NPZ iz slovenščine za 9. razred
– opis dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ iz slovenščine
– opis dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ iz slovenščine
– informacije o preizkusu znanja iz slovenščine za 6. razred za šoleta leto 2023/24
– informacije o preizkusu znanja iz slovenščine za 9. razred za šoleta leto 2023/24
– prispevek za letno poročilo

Sodelovanje z učitelji:

– na moderaciji navodil za vrednotenje za 6. in za 9. razred
– med izvedbo e-vrednotenja

Izobraževanje članov komisije:

– Članice PK so se udeležile internega izobraževanja na temo priprave analize dosežkov NPZ z uporabo programa OrKa (izvedla Ana Radović, RIC, 3. 5. 2023).

2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

Število sej in obravnavana tematika:

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija devet sej (od tega sedem sej za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu) s temi vsebinami:

– dogovor o razporeditvi in poteku dela PK (italijanščina kot prvi jezik; podkomisija za italijanščino kot drugi jezik na narodno mešanem območju Slovenske Istre v šolskem letu 2022/23 ni bila aktivna),
– interno usposabljanje za pripravo nalog,
– opredelitev in usklajevanje nalog po rokovniku,
– izvedba nalog glede na rokovnik (priprava preizkusa znanja za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu, izvedba moderacije in vrednotenja poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu ter preverjanja znanja v 6. in 9. razredu), priprava analiz za poskusno preverjanje znanja (3. razred) ter priprava analiz za 6. in 9. razred, priprava letnih poročileta

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

– gradivo za poskusno preverjanje znanja iz italijanščine v 3. razredu
– moderirana navodila za NPZ iz italijanščine v 6. razredu
– moderirana navodila za NPZ iz italijanščine v 9. razredu
– informacija o preizkusu znanja iz italijanščine v 6. razredu
– informacija o preizkusu znanja iz italijanščine v 9. razredu
– zgledi nalog po sodobnih pristopih (interno izobraževanje)

Sodelovanje z učitelji:

– na študijskih srečanjih (pedagoški svetovalec za šole z italijanskim učnim jezikom)
– na usposabljanjih

Izobraževanje članov komisije:

Člani komisije so se izobraževali v okviru:

- rednih sej predmetne komisije za italijanščino (usposabljanje je vodil predsednik komisije dr. Sergio Crasnich),
- nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja za šolsko leto 2022/23 v Sloveniji (oktober 2022, avgust 2023).

2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

Število sej in obravnavana tematika na sejah:

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija za madžarščino 17 sej (od tega 7 sej za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu) z naslednjo vsebino:

- evalvacija dela v šolskem letu 2021/22,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbira besedil za preizkuse znanja,
- priprava nalog, oblikovanje navodil za vrednotenje in specifikacijske tabele za poskusno preverjanje znanja iz madžarščine za 3. razred,
- priprava nalog, oblikovanje navodil za vrednotenje in specifikacijske tabele za preizkus znanja za 9. razred,
- priprava poročil in analiz.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za poskusno preverjanje znanja iz madžarščine v 3. razredu
- dodatna navodila pomočniku bralcu za 9. razred
- poročilo o poskusnem preverjanju znanja iz madžarščine v 3. razredu
- analiza dosežkov NPZ iz madžarščine v 6. razredu
- analiza dosežkov NPZ iz madžarščine v 9. razredu
- informacija o preizkusu znanja iz madžarščine v 6. razredu
- informacija o preizkusu znanja iz madžarščine v 9. razredu
- poročilo o delu predmetne komisije

Sodelovanje z učitelji:

Analiza rezultatov in predlogi za izboljšavo ravni znanja učencev so bili učiteljem predstavljeni na srečanjih študijskih skupin.

Izobraževanje članov komisije:

Članice PK nismo imele posebnega izobraževanja na temo zunanjega preverjanja znanja.

2.2.4 Predmetna komisija za angleščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija 36 sej s temi vsebinami:

- priprava delovnega načrta,
- pregled in priprava testnih nalog za 6. in 9. razred,
- priprava slušnih besedil, posnetkov, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkuse znanja v 6. in 9. razredu,
- sestava preizkusov za 6. in 9. razred,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju za 6. in 9. razred,

– podroben pregled dosežkov učencev v 6. in 9. razredu,
– priprava opisov dosežkov za 6. in 9. razred,
– priprava prispevka za letno poročilo,
– pregled in potrditev strukture preizkusa znanja iz angleščine za šoleta leto 2022/23.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

– gradivo za NPZ iz angleščine v 6. razredu
– gradivo za NPZ iz angleščine v 9. razredu
– informacija o preizkusu znanja iz angleščine v 6. razredu
– informacija o preizkusu znanja iz angleščine v 9. razredu
– opis dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ iz angleščine
– opis dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ iz angleščine
– prispevek za letno poročilo

Sodelovanje z učitelji:

– na moderaciji navodil za vrednotenje (maj 2023)
– med izvedbo e-vrednotenja (maj 2023)

Izobraževanje članov komisije:

– Karmen Pižorn, Erika Golob, Michelle Korelec, Maja Kovačič, Mina Mazouzi, Darinka Šaubah Kovič, Aleksandra Velenšek, Miha Vrčko: udeležba na webinarju *English as Lingua Franca in Language Assessment*, ki ga je izvedel strokovnjak za jezikovno testiranje Luke Harding (Zoom, 23. 9. 2022).
– Karmen Pižorn, Michelle Korelec, Maja Kovačič, Aleksandra Velenšek: udeležba na zaključni konferenci *Jeziki štejejo 2022* (PEF Ljubljana/Zoom, 26. in 27. 9. 2022).
– Erika Golob, Mina Mazouzi, Darinka Šaubah Kovič, Aleksandra Velenšek, Miha Vrčko: udeležba na konferenci Centra Oxford (Ljubljana, 9. 12. 2022).
– Maja Kovačič in Mina Mazouzi: udeležba na webinarju TAFSIG – *Test Analysis*, ki sta ga izvedla Svetlana Mazhurnaya in Phil Smyth – ISLI, University of Reading (Zoom, 11. 1. 2023).
– Karmen Pižorn, Renata Žetko: udeležba na webinarju EALTA – *Equality, Diversity, Inclusion* (MS Teams, 18. 1. 2023).

Vsi člani PK so se udeležili internega izobraževanja na temo priprave analize dosežkov NPZ z uporabo programa OrKa (izvedla Ana Radović, Ric, 5. 5. 2023).

2.2.5 Predmetna komisija za nemščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija za nemščino 20 sej s temi vsebinami:

– priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
– pregled in priprava nalog za 6. in 9. razred,
– priprava slušnih posnetkov, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkuse znanja ob koncu 6. in 9. razreda,
– sestava preizkusov za 6. in 9. razred,
– moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (6. in 9. razred),
– pregled dosežkov učencev v 6. in 9. razredu,
– priprava opisov dosežkov (6. in 9. razred),
– priprava prispevka za letno poročilo,

– pregled in potrditev strukture preizkusa znanja iz nemščine (6. in 9. razred).

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

– gradivo za NPZ iz nemščine za 6. razred
– gradivo za NPZ iz nemščine za 9. razred
– informacije o preizkusu znanja iz nemščine za 6. razred
– informacije o preizkusu znanja iz nemščine za 9. razred
– opisi dosežkov učencev 6. razreda na NPZ iz nemščine
– opisi dosežkov učencev 9. razreda na NPZ iz nemščine
– prispevek za letno poročilo

Sodelovanje z učiteljicami in učitelji:

– na moderaciji navodil za vrednotenje (maj 2023)
– med izvedbo e-vrednotenja (maj 2023)

Izobraževanje članic komisije:

– Članice so se izobraževale v okviru svojih šol oz. svojih institucij in v okviru študijskih skupin.
– Glavni ocenjevalki (Renata Jakič in Monika Krančič) sta se udeležili internega izobraževanja na temo priprave analize dosežkov NPZ (izvedla Ana Radović, Ric, 1. 6. 2023).

2.2.6 Predmetna komisija za matematiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija za matematiko 59 sej (od tega je bilo 28 sej namenjenih pripravi gradiva za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu) z naslednjo vsebino:

– pregled prispevkov v letnem poročilu 2021/22,
– dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s sprejetim rokovnikom dela za PK,
– izbira glavnega ocenjevalca,
– izbira pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
– pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
– priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami za 6. in 9. razred,
– pregled popravkov pregledovalca preizkusov znanja in lektorskih popravkov ter vnos sprememb v preizkuse znanja za 6. in 9. razred,
– 2-krat izvedba izobraževanja za učitelje razrednega pouka,
– moderacija navodil za vrednotenje za 6. in 9. razred,
– izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja za 6. in 9. razred,
– strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo v 6. in 9. razredu,
– nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja v 6. in 9. razredu,
– analiza napak pri vrednotenju in poizvedb v 6. in 9. razredu,
– pregled dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 6. in 9. razredu,
– oblikovanje opisa dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev v 6. in 9. razredu,
– pregled podatkov o analizi kakovosti vrednotenja v 6. in 9. razredu,
– priprava prispevkov za letno poročilo 2022/23,
– potrditev strukture preizkusa za 6. in 9. razred v šolskem letu 2023/24.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja v 6. in 9. razredu
- gradivo za izobraževanje učiteljev razrednega pouka
- prispevki za letno poročilo 2022/23

2.2.7 Predmetna komisija za biologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija 14 sej z naslednjo vsebino:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2021/22,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s sprejetim rokovnikom dela za PK,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2022/23,
- potrditev strukture preizkusa za šoleta leto 2023/24.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- prispevki za letno poročilo 2022/23

2.2.8 Predmetna komisija za kemijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija 13 sej z naslednjo vsebino:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2021/22,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s sprejetim rokovnikom dela za PK,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2022/23,
- potrditev strukture preizkusa za šoleta leto 2023/24.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- prispevki za letno poročilo 2022/23

2.2.9 Predmetna komisija za fiziko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija 18 sej z naslednjo vsebino:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2021/22,
- dogovor o razporeditvi in o poteku dela predmetne komisije v skladu s sprejetim rokovnikom dela za PK,
- izbira glavnega ocenjevalca,
- izbira pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- pregled popravkov pregledovalca preizkusov znanja in lektorskih popravkov ter vnos sprememb v preizkuse znanja,
- moderacija navodil za vrednotenje,
- izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- analiza napak pri vrednotenju in analiza poizvedb,
- pregled dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja,
- oblikovanje opisa dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev,
- pregled podatkov o analizi kakovosti vrednotenja,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2022/23,
- potrditev strukture preizkusa za šoleta leto 2023/24.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- prispevki za letno poročilo 2022/23

2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija 13 sej z naslednjo vsebino:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2021/22,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s sprejetim rokovnikom dela za PK,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2022/23,
- potrditev strukture preizkusa za šoleta leto 2023/24.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- prispevki za letno poročilo 2022/23

2.2.11 Predmetna komisija za geografijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija za geografijo 13 sej (od tega 10 sej na daljavo) z naslednjo vsebino:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z *rokovnikom dela za predmetne komisije,*
- priprava in izvedba izobraževanja za učitelje geografije v osnovni šoli (16. 11. 2022),
- izvedba in analiza izobraževanja za učitelje geografije v osnovni šoli,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šoleta leto 2023/24,
- priprava prispevka za letno poročilo 2022/23.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za izobraževanje za učiteljev geografije v osnovni šoli
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- prispevek za letno poročilo 2022/23

2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija za zgodovino 14 sej z naslednjo vsebino:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šoleta leto 2023/24,
- priprava poročila o delu predmetne komisije za letno poročilo 2022/23.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- poročilo o delu predmetne komisije za letno poročilo 2022/23

2.2.13 Predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko 22 sej (od tega 12 sej na daljavo) z naslednjo vsebino:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z *Rokovnikom dela za predmetne komisije*,
- priprava strukture in objava nalog v e-banki nalog Ric,
- evalvacija dela predmetne komisije v prvem letu mandata,
- pregled teorije o sestavljanju nalog in preizkusov znanja,
- delo, povezano z izvedbo nacionalnega preverjanja znanja iz domovinske in državljanske kulture in etike v letu 2023:
  - priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
  - pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
  - pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja,
  - priprava na izvedbo preverjanja znanja,
- delo, povezano z vrednotenjem preizkusov domovinske in državljanske kulture in etike na nacionalnem preverjanju znanja v letu 2023:
  - izbira glavnega ocenjevalca,
  - izbira pomočnikov glavnega ocenjevalca,
  - priprava na izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
  - izvedba izobraževanja za pomočnike glavnega ocenjevalca,
  - pregled odpisanega preizkusa znanja,
  - priprava na moderacijo navodil za vrednotenje,
  - moderacija navodil za vrednotenje,
  - standardizacija,
- delo, povezano z dosežki nacionalnega preverjanja znanja iz domovinske in državljanske kulture in etike v letu 2023:
  - pregled dosežkov učencev,
  - priprava opisov dosežkov,
  - priprava prispevkov za letno poročilo 2022/23,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šoleta leto 2023/24.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- struktura za e-banko nalog Ric
- opisi dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev
- prispevek za letno poročilo 2022/23

2.2.14 Predmetna komisija za glasbeno umetnost

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija 16 sej z naslednjo vsebino:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2021/22,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s sprejetim rokovnikom dela za PK,
- izbira glavnega ocenjevalca,
- izbira pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- pregled popravkov pregledovalca preizkusov znanja in lektorskih popravkov ter vnos sprememb v preizkuse znanja,
- moderacija navodil za vrednotenje,
- izbor preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- analiza napak pri vrednotenju in analiza poizvedb,
- pregled dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja,
- oblikovanje opisov dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev,
- pregled podatkov o analizi kakovosti vrednotenja,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2022/23,
- potrditev strukture preizkusa za šoleta leto 2023/24.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- prispevki za letno poročilo 2022/23

2.2.15 Predmetna komisija za likovno umetnost

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija za likovno umetnost 5 sej z naslednjo vsebino:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- razprava o pripravi banke nalog,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šoleta leto 2023/24,
- priprava poročila o delu predmetne komisije za letno poročilo 2022/23.

Gradivo, ki gaje pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- poročilo o delu predmetne komisije za letno poročilo 2022/23.

2.2.16 Predmetna komisija za šport

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija za šport 11 sej z naslednjo vsebino:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šoleta leto 2023/24,
- priprava poročila o delu predmetne komisije za letno poročilo 2022/23.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja
- poročilo o delu predmetne komisije za letno poročilo 2022/23

2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2022/23 je imela predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard 31 sej (od tega 10 sej elektronskih) z naslednjo vsebino:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z *Rokovnikom dela predmetne komisije*,
- izbira glavnega ocenjevalca za 6. in 9. razred,
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja ob koncu 6. razreda z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja ob koncu 9. razreda z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja ob koncu 6. razreda z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja ob koncu 9. razreda z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,

– pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja za NPZ ob koncu 6. razreda,
– pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja za NPZ ob koncu 9. razreda,
– priprava dodatnih navodil za pomočnika bralca pri slovenščini za 6. razred,
– priprava dodatnih navodil za pomočnika bralca pri slovenščini za 9. razred,
– pregled značilnosti testne teorije,
– priprava na izvedbo preverjanja znanja,
– moderacija in vrednotenje preizkusov NPZ ob koncu 6. razreda,
– moderacija in vrednotenje preizkusov NPZ ob koncu 9. razreda,
– izvedba poizvedb ob koncu 9. razreda s strani glavnega ocenjevalca,
– pregled dosežkov učencev na NPZ ob koncu 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja,
– pregled dosežkov učencev na NPZ ob koncu 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja,
– sestava opisov dosežkov učencev 6. razreda in priprava specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za objavo,
– sestava opisov dosežkov učencev 9. razreda in priprava specifikacijske tabele odpisanih preizkusov znanja za objavo,
– potrditev struktur preizkusov znanja za šolsko leto 2023/24,
– priprava prispevkov za letno poročilo 2022/23.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

– gradivo za nacionalno preverjanje znanja ob koncu 6. razreda
– gradivo za nacionalno preverjanje znanja ob koncu 9. razreda
– prispevki za letno poročilo 2022/23

3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NPZ

3.1 Vzorčenje

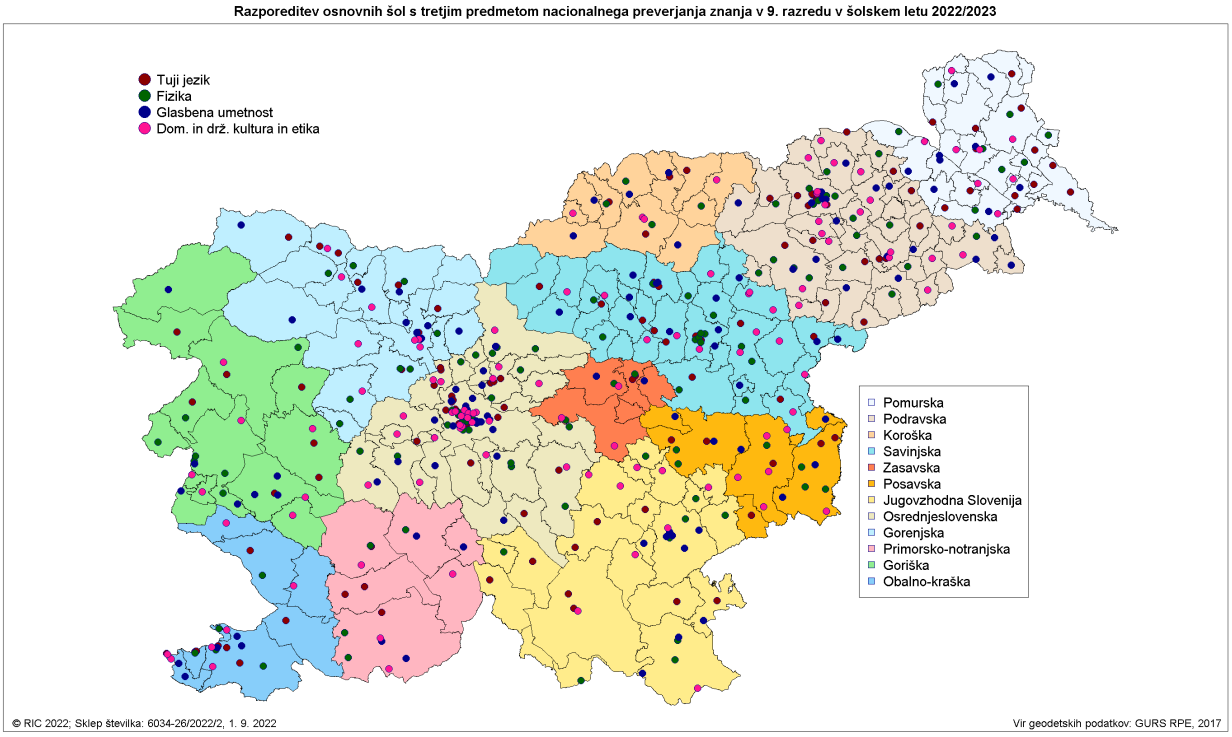
V skladu s 64. členom *Zakona o osnovni šoli* in 3. členom *Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* minister, pristojen za šolstvo, vsako leto septembra med obveznimi predmeti v 8. in 9. razredu določi tretji predmet tako, da izbere največ štiri predmete, pri katerih se bo v tekočem šolskem letu izvedlo nacionalno preverjanje znanja pri tretjem predmetu. Hkrati minister določi, iz katerega tretjega predmeta se bo preverjalo znanje z nacionalnim preverjanjem znanja na posamezni osnovni šoli.

Državni izpitni center je za šolsko leto 2022/23 pripravil predlog seznama osnovnih šol z določenim tretjim predmetom za nacionalno preverjanje znanja in ga poslal ministru, pristojnemu za šolstvo. Čeprav vsi učenci ne pišejo istega tretjega predmeta, še vedno želimo pridobiti kar največ informacij o znanju slovenskih učencev. Nabor šol, na katerih se izvaja nacionalno preverjanje znanja iz posameznega tretjega predmeta, se tako določi z vzorčenjem, s katerim želimo zagotoviti kar največjo reprezentativnost dobljenih rezultatov za vse slovenske šole. Postopek določanja tretjega predmeta v vsaki posamezni šoli je potekal po načelih naključnega razvrščanja šol v skupine, ki naj bi izvajale posameznega od tretjih predmetov. Ta postopek imenujemo tudi vzorčenje šol za posamezni predmet. Vzorčenje šol je potekalo po statističnih regijah Slovenije, tako da so vsi štirje tretji predmeti v posamezni regiji zastopani enakovredno. Upoštevano je bilo tudi načelo o enakomerni zastopanosti posameznega tretjega predmeta med različno velikimi šolami. Velikost šole je lahko po izkušnjah drugih raziskav posredno povezana z dosežki na preverjanju znanja.

Pri naključnem vzorčenju obstaja tudi nekaj izjem, ki omogočajo izvedljivost in učinkovitost celotnega postopka. Tako imajo vse šole, ki izvajajo pouk na narodnostno mešanem območju v Prekmurju, naključno določen isti tretji predmet, prav tako imajo naključno določen isti tretji predmet vse šole z italijanskim učnim jezikom. Podobna rešitev velja tudi za vse šole, ki imajo v 9. razredu slepe učence, in za vse šole, v katerih se v 9. razredu šolajo gluhi učenci.

Po preučitvi pobud šol je Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja sprejela sklep, s katerim se od šolskega leta 2018/19 naprej vzorčenje spremeni tako, da šola ne more imeti dve leti zapored tuji jezik. To seveda ne velja za šole, ki imajo skladno z zakonom kot tretji predmet vedno določen tuji jezik.

Na sliki 3.1.1 je predstavljeno, kako so bili posamezni od tretjih predmetov razporejeni v slovenskih osnovnih šolah.

Slika 3.1.1: *Vzorčenje tretjega predmeta v slovenskih šolah*

3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja

Knjižico *Devetletna osnovna šola, informacija za učence in starše* ter prevod knjižice v italijanski (*Scuola elementare, informazioni per gli alunni e per i genitori*) in madžarski jezik (*Tájékoztató a tanulóknak és szülõknek*) smo objavili v začetku septembra 2022, takrat so bile objavljene tudi strukture preizkusov za predmete pri NPZ; konec oktobra so bili objavljeni še *Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2022/2023* in *Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2022/2023*, decembra pa *Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2022/2023*.

Za leto 2023 so bili 1. septembra 2022 s sklepom ministra o izbiri največ štirih predmetov za določitev tretjega predmeta, iz katerega naj bi učenci v 9. razredu opravljali NPZ, poleg tujega jezika (angleščina in nemščina) določeni še fizika, glasbena umetnost ter domovinska in državljanska kultura in etika.

Priprava gradiva se je začela v septembru v skladu z *Navodili za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2022/20232* in v rokih, določenih s koledarjem za šoleta leto 2022/23. Za NPZ v 6. in 9. razredu v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS pa se je decembra začelo pripravljati gradivo za slovenščino, matematiko in družboslovje (za 9. razred). Naloge in vprašanja, ki so jih pripravile PK, so bili oblikovani v končni preizkus znanja, pripravljen za tisk. V procesu oblikovanja je zaradi vnosa lektorskih popravkov in slikovnega gradiva potrebna vrsta pregledov, da se odpravijo morebitne napake. Postopek poteka s sodelovanjem višjega svetovalca za zunanje preverjanje znanja in člana ustrezne PK, ki je odgovoren za strokovno neoporečnost.

V decembru smo začeli prevajati preizkuse znanja iz matematike (6. in 9. razred) in navodila k nalogam pri tujih jezikih (6. in 9. razred) v italijanščino in madžarščino.

Za NPZ v 9. razredu smo natisnili preizkuse znanja: za slovenščino (20.604 izvodov), italijanščino (55), madžarščino (11), matematiko (20.867), angleščino (4.879), nemščino (118), fiziko (5.207), glasbeno umetnost (5.320), domovinsko in državljansko kulturo in etiko (5.345), prevoda matematike (55) in angleščine (55) v italijanščino ter prevoda matematike (85), angleščine (44) in nemščine (41) v madžarščino.

Za učence s posebnimi potrebami, ki potrebujejo prilagoditev preizkusov, smo pripravili povečavo preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (63 izvodov), matematiko (61), angleščino (19), fiziko (19), glasbeno umetnost (11) ter domovinsko in državljansko kulturo in etiko (16) ter prevod v madžarščino: angleščina (1), matematika (1); povečavo velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (558), matematiko (763), angleščino (204), fiziko (130), glasbeno umetnost (193), domovinsko in državljansko kulturo in etiko (217); preizkus na USB-ključu v obliki zapisa pdf za slovenščino (7), madžarščino (1), matematiko (4), angleščino (1), glasbeno umetnost (3) ter prevod matematike (1) in nemščine (1) v madžarščino. Za štiri učence smo pripravili preizkus znanja na USB-ključu v obliki zapisa doc (program Word): pri slovenščini, domovinski in državljanski kulturi in etiki ter matematiki (matematični izrazi, zapisani v obliki Latex).

Za prilagojeni izobraževalni program z NIS smo natisnili: slovenščina (154 izvodov), madžarščina (1), matematika (156) in naravoslovje (156) ter prevoda matematike (4) in naravoslovja (4) v madžarščino. Tiskali smo tudi povečavo preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (4), matematiko (4) in naravoslovje (4).

Za NPZ v 6. razredu smo natisnili preizkuse: za slovenščino (21.466 izvodov), italijanščino (69), madžarščino (22), matematiko (21.863), angleščino (21.385) in nemščino (494). Pripravili smo tudi prevod matematike (69 izvodov) in navodil k nalogam iz angleščine (69) v italijanščino ter prevod matematike (74) ter navodil k nalogam iz angleščine (32) in nemščine (43) v madžarščino.

Za učence s posebnimi potrebami, ki potrebujejo prilagoditev preizkusov, smo pripravili povečavo preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (82 izvodov), angleščino (76), nemščino (6), matematiko (82) ter prevod v madžarščino pri matematiki (1); povečavo velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (681), italijanščino (4), angleščino (898), nemščino (23) in matematiko (924) ter prevod v italijanščino za matematiko (4) in angleščino (4); preizkus na USB-ključu v obliki zapisa pdf za slovenščino (3), angleščino (3) in matematiko (2).

Za prilagojeni izobraževalni program z NIS smo natisnili: slovenščino (133 izvodov) in matematiko (140). Pripravili smo tudi povečavo velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (7) in matematika (14); povečavo preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (3) in matematiko (3).

3.3 Posebnosti pri izvedbi NPZ

Posebnosti pri izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v 6. in 9. razredu v šolskem letu 2022/2023 ni bilo.

3.4 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami

Do prilagojenega načina opravljanja NPZ so, ne glede na vrsto izobraževalnega programa, upravičeni učenci, ki so slepi, slabovidni ali imajo okvaro vidne funkcije, so gluhi ali naglušni, imajo govorno-jezikovne motnje, avtistične motnje, so gibalno ovirani, dolgotrajno bolni, imajo primanjkljaje na posameznih področjih učenja ali čustvene in vedenjske motnje oz. učenci z lažjimi motnjami v duševnem razvoju ter **imajo odločbo o usmeritvi**.

Pravico do prilagojenega izvajanja NPZ imajo tudi učenci **brez odločbe o usmeritvi**, ki iz utemeljenih razlogov potrebujejo prilagojeni način izvajanja NPZ. To so:

– učenci, ki zaradi posledic poškodbe, nesreče ali bolezni, ki se jim je zgodila neposredno pred opravljanjem NPZ, potrebujejo prilagoditve, kot jih imajo slepi ali slabovidni oz.učenci z okvaro vidne funkcije, gluhi ali naglušni, gibalno ovirani in dolgotrajno bolni kandidati, ter
– učenci z barvno slepoto.[1]

[1] V tem poglavju obravnavamo samo učence, ki se šolajo v osnovnih šolah z izobraževalnim programom s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo in v prilagojenem programu z enakovrednim izobrazbenim standardom. Nacionalno preverjanje znanja učencev s posebnimi potrebami, ki se šolajo v izobraževalnih programih z nižjim izobrazbenim standardom, je obravnavano v poglavju 4.4.

Učenci brez odločbe o usmeritvi uveljavljajo pravico do prilagojenega načina izvajanja NPZ na podlagi dokazil pristojnih institucij oz.mnenja zdravnika specialista za posamezno področje. Učenci dokazila predložijo v šoli, kjer odločijo o upravičenosti prilagojenega načina opravljanja NPZ.

Učenci s posebnimi potrebami opravljajo NPZ v skladu z *Navodili za prilagojeno izvajanje nacionalnega preverjanja znanja*, ki so sestavni del *Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*. Prijava učencev s posebnimi potrebami k NPZ poteka prek šole in v sodelovanju s starši. V šoli za vsakega učenca in za vsak predmet posebej predlagajo prilagojeni način preverjanja znanja na posebnem elektronskem obrazcu (*Uveljavljanje pravic učenca/-ke s posebnimi potrebami pri opravljanju nacionalnega preverjanja znanja*), ločeno za 6. in 9. razred. V ta namen je Ric pripravil program *PrijaveKPP* in preglednico z naborom možnih prilagoditev izvajanja NPZ, ki vključuje:

- prilagoditev načina preverjanja,
- prilagoditev preizkusa znanja,
- uporabo posebnih pripomočkov in
- prilagojeni način vrednotenja.

Prilagojeni način preverjanja obsega podaljšan čas pisanja za 25, 50 ali 100 %, prekinitev pisanja po potrebi (tudi prekinitev zvočnega zapisa na zgoščenki), opravljanje NPZ s pomočnikom (bralcem, jezikovnim pomočnikom, tolmačem, pisarjem, spodbujevalcem, pomočnikom za slepe in slabovidne ter za učence z okvaro vidne funkcije), poseben (lahko tudi akustično prilagojen) prostor za opravljanje NPZ in prilagoditev opreme v prostoru.

Prilagojeni preizkus znanja je lahko pripravljen različno:

- gradivo, prepisano v brajico,
- prilagoditev preizkusa znanja in prilog v črno-belo tehniko,
- povečava preizkusa znanja s formata A4 na A3,
- povečava velikosti črk v preizkusu znanja z 11 ali 12 na 18 v pisavi Arial (na formatu A4),
- preizkus znanja na USB-ključu v obliki zapisa .pdf (program Acrobat za odpiranje),
- preizkus znanja na USB-ključu v obliki zapisa .doc (program Word),
- zvočni zapis nalog oz.besedila na USB-ključu pri matematiki,
- preizkus znanja iz matematike na USB-ključu v obliki zapisa .doc, matematični izrazi, zapisani v obliki Latex/LMZ (program Word).

Učenec lahko pri NPZ uporablja različne **posebne pripomočke**: računalnik (za branje in/ali pisanje), računalnik z brajevo vrstico in sintetizatorjem zvoka, brajev pisalni stroj, prilagojen pisalni pribor, označevalce besedila, prilagojen pribor za geometrijo, folije za pozitivno risanje, folije koordinatnega sistema, dodatne liste, žepno (zvočno) računalo, povečevalno steklo, elektronska povečala, slušalke, elektroakustične aparature, *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, dvojezični slovar pri nalogah bralnega razumevanja pri tujih jezikih, kartončke z opozorili, list z matematičnimi obrazci brez navedbe, za kaj se uporabljajo, ipd.

Prilagojeni način vrednotenja vključuje prilagoditve navodil za vrednotenje in motnji prilagojen način vrednotenja (upoštevanje skromnejšega besednega zaklada in toleranca pri vrednotenju slogovne ustreznosti, nevrednotenje oz.prilagojeno vrednotenje glasoslovnih in naglasoslovnih nalog, prilagojeno vrednotenje zaradi izpuščanja, dodajanja in zamenjave črk, toleranca manj čitljive pisave idr.).

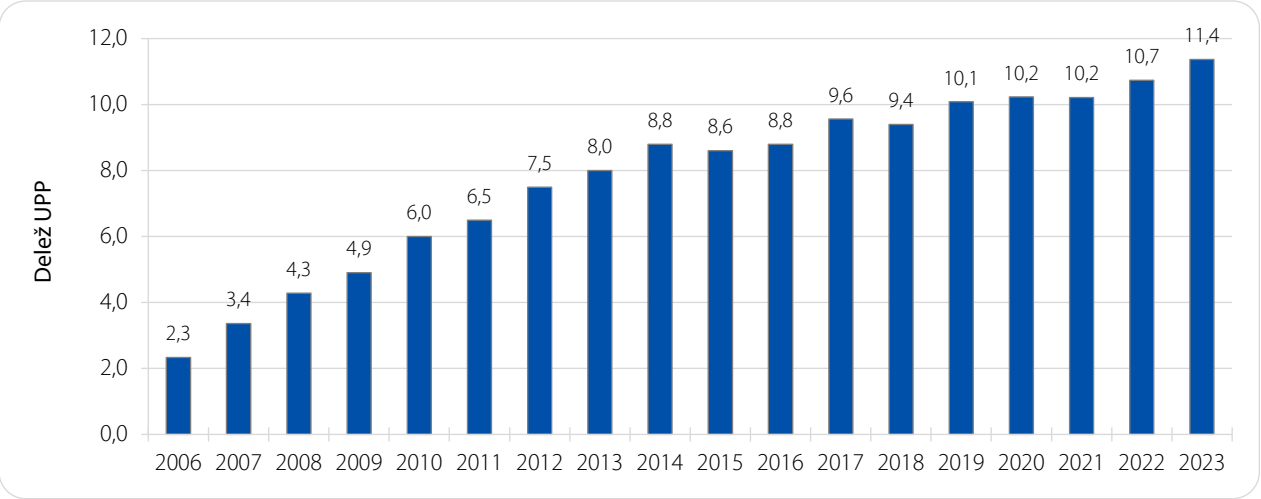
Naštete prilagoditve pomenijo najširši možni nabor, od motnje, ovire oz.primanjkljaja posameznega učenca pa je odvisno, katere od naštetih prilagoditev se odobrijo posameznemu učencu s posebnimi potrebami.

Število učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ v 9. razredu, se je od leta 2006 do leta 2014 povečevalo. Potem je število nihalo – naraščalo in upadalo. V letu 2019 sta se število in delež učencev s posebnimi potrebami znova precej povečala; rahlo povečanje je opazno tudi v letu 2020 (za to leto so upoštevani podatki o številu učencev s posebnimi potrebami, ki so bili prijavljeni k opravljanju NPZ ob prilagojenih pogojih, vendar NPZ niso opravljali, ker je bil odpovedan zaradi epidemije covida-19), v letu 2021 je stagniralo in se leta 2022 znova povečalo. V letošnjem šolskem letu pa je število učencev precej naraslo in tudi delež se je povečal za 0,7 % ter znašal največ doslej.

Preglednica 3.4.1: *Število in delež učencev s posebnimi potrebami v letih 2006–2023, 9. razred*

Leto izvajanja NPZ	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami (v %)
2006	494	2,3
2007	669	3,4
2008	808	4,3
2009	918	4,9
2010	1.093	6,0
2011	1.190	6,5
2012	1.349	7,5
2013	1.422	8,0
2014	1.523	8,8
2015	1.529	8,6
2016	1.503	8,8
2017	1.637	9,6
2018	1.570	9,4
2019	1.721	10,1
2020[2]	1.822	10,2
2021	1.891	10,2
2022	2.075	10,7
2023	2.377	11,4

[2] Za leto 2020 je v preglednici prikazano število prijavljenih učencev, in ne dejansko število učencev, ki so opravljali NPZ (osip pri dejanskem opravljanju torej ni upoštevan).

Slika 3.4.1: *Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ v letih 2006–2023, 9. razred*

Prilagojenega izvajanja NPZ v 9. razredu so se leta 2023 udeležili učenci s posebnimi potrebami iz 456 osnovnih šoleta

Kakor je razvidno iz preglednice 3.4.1 in s slike 3.4.1, je delež učencev s posebnimi potrebami narasel z 2,3 % leta 2006 na 11,4 % leta 2023. Od leta 2006 do danes se je delež učencev s posebnimi potrebami povečal za 5-krat.

Najpogostejše prilagoditve, ki so jih bili deležni učenci, so prikazane glede na motnjo v preglednici 3.4.2.

Preglednica 3.4.2: *Število učencev s posebnimi potrebami glede na motnjo, oviro oz.primanjkljaj in glede na vrsto prilagoditev v letu 2023, 9. razred*[3]

	BSL	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	NGL	AM	PPPU	SLE	SLV	OVF	Skupaj
Prilagojeni način izvajanja	0	281	507	63	253	12	31	98	1.672	4	10		**2.372**
Prilagojeni preizkus znanja	0	0	105	15	54	0	0	17	508	4	9		**609**
Uporaba posebnih pripomočkov	0	181	353	47	182	7	15	69	1.407	4	9		**1.837**
Prilagojeni način vrednotenja	0	0	233	45	146	7	19	45	884	4	8		**1.171**
Skupaj	**0**	**285**	**513**	**66**	**260**	**12**	**31**	**99**	**1.724**	**4**	**10**		**2.377**

Legenda:
BSL: barvna slepota; ČVM: čustvene in vedenjske motnje; DOB: dolgotrajna bolezen; GIO: gibalna oviranost; GJM: govorno-jezikovne motnje; GLU: gluhota; AM: avtistične motnje; NGL: naglušnost; PPPU: primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE: slepota; SLV: slabovidnost; OVF: okvara vidne funkcije

Pregled števila učencev s posebnimi potrebami glede na posamezne motnje, ovire oz.primanjkljaje ter glede na vrsto prilagoditev kot že več let doslej kaže, da je bilo največ učencev s primanjkljajem na posameznih področjih učenja, sledijo dolgotrajno bolni in učenci z govorno-jezikovnimi motnjami. Te skupine učencev so zahtevale tudi največ prilagoditev načina izvajanja NPZ.

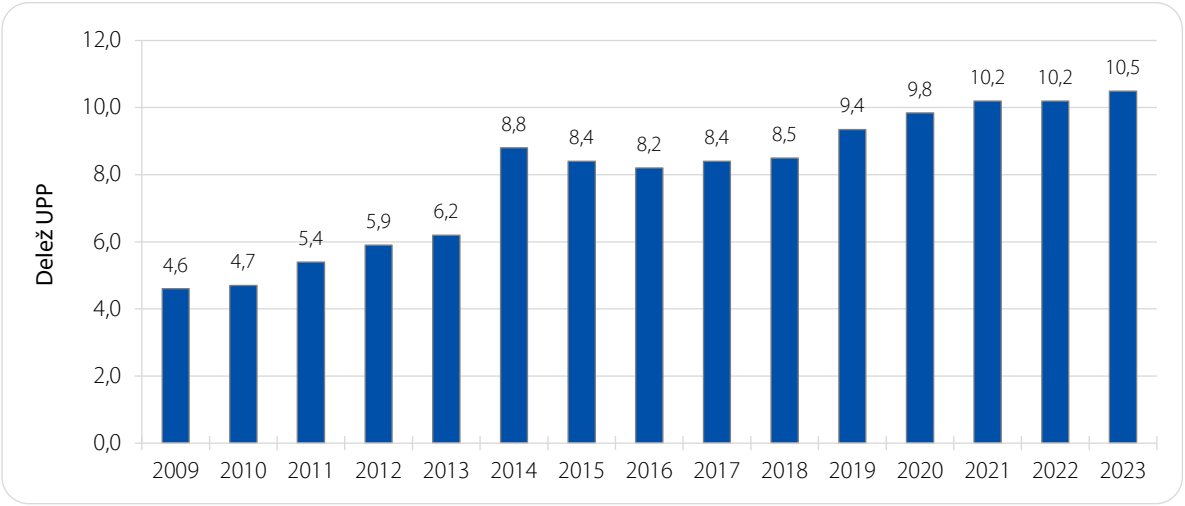
Največ učencev je zahtevalo prilagojeni način izvajanja NPZ. Sledijo jim učenci, ki so zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci s prilagojenim načinom vrednotenja. Najmanj učencev je želelo prilagojeni preizkus znanja.

[3] Posamezni učenci s posebnimi potrebami so lahko v preglednici prikazani večkrat, kar je odvisno od števila motenj oziroma primanjkljajev, ki jih imajo. Dejansko število učencev (vsak učenec je upoštevan le enkrat) je prikazano v skrajno desnem stolpcu *Skupaj*.

Pregled vseh prilagoditev po predmetih za učence s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ v 9. razredu, kaže, da je bilo zahtevanih prilagoditev največ pri matematiki (18.631) in nato pri slovenščini (16.089). Najmanj prilagoditev se je zahtevalo pri italijanščini in madžarščini, saj NPZ iz teh dveh predmetov opravlja malo učencev. Največ zahtev po prilagoditvah pri tretjem predmetu je bilo pri tujem jeziku (4.729), najmanj pa pri fiziki (3.891). Pri glasbeni umetnosti je bilo 4.160 prilagoditev, pri domovinski in državljanski kulturi in etiki pa 4.099.

Preglednica 3.4.3: *Število in delež učencev s posebnimi potrebami v letih 2009–2023, 6. razred*

Leto izvajanja NPZ	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami (v %)
2009	682	4,6
2010	708	4,7
2011	793	5,4
2012	942	5,9
2013	953	6,2
2014	1.547	8,8
2015	1.445	8,4
2016	1.462	8,2
2017	1.527	8,4
2018	1.623	8,5
2019	1.869	9,4
2020[4]	2.165	9,8
2021	2.178	10,2
2022	2.307	10,2
2023	2.305	10,5

Slika 3.4.2: *Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ v letih 2009–2023, 6. razred*

NPZ v **6. razredu** se je v celotni populaciji šestošolcev letos izvajal štirinajsto leto, vendar se je v tem šolskem letu šele devetič pisal obvezno. Iz preglednice 3.4.3 je razvidno, da je število učencev s posebnimi potrebami, ki so zahtevali prilagoditve pri opravljanju NPZ, v šolskem letu 2022/23 primerljivo s šolskim letom 2021/22, relativni delež pa se je povečal za 0,3 %. Tako je v 6. razredu na prilagojeni način opravljalo NPZ iz slovenščine, italijanščine, madžarščine, tujega jezika (angleščine, nemščine) in matematike 2.305 učencev oz. 10,5 % učencev na 458 šolah. Medtem ko je v letih 2015 in 2016 število učencev s posebnimi potrebami v 6. razredu nekoliko upadlo, lahko v zadnjih sedmih letih znova opazimo rast.

[4] Za leto 2020 je v preglednici prikazano število prijavljenih učencev, in ne dejansko število učencev, ki so opravljali NPZ (osip pri dejanskem opravljanju torej ni upoštevan).

Prilagoditve, ki so jih bili deležni učenci v 6. razredu leta 2023, so prikazane glede na motnjo v preglednici 3.4.4.

Preglednica 3.4.4: *Število učencev s posebnimi potrebami glede na motnjo, oviro oz.primanjkljaj in glede na vrsto prilagoditve v letu 2023, 6. razred*[5]

	BSL	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	NGL	AM	PPPU	SLE	SLV	OVF	Skupaj
Prilagojeni način izvajanja	0	232	509	65	411	10	19	81	1.526	0	7	1	**2.299**
Prilagojeni preizkus znanja	0	0	157	21	111	0	0	28	574	0	7	0	**763**
Uporaba posebnih pripomočkov	0	138	351	49	339	3	8	56	1.317	0	7	1	**1.823**
Prilagojeni način vrednotenja	0	0	278	47	267	9	10	52	938	0	7	1	**1.361**
Skupaj	**0**	**233**	**514**	**67**	**429**	**10**	**19**	**82**	**1.585**	**0**	**7**	**1**	**2.305**

Legenda:
BSL: barvna slepota; ČVM: čustvene in vedenjske motnje; DOB: dolgotrajna bolezen; GIO: gibalna oviranost; GJM: govorno-jezikovne motnje; GLU: gluhota; AM: avtistične motnje; NGL: naglušnost; PPPU: primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE: slepota; SLV: slabovidnost; OVF: okvara vidne funkcije

Pregled števila prijavljenih učencev s posebnimi potrebami glede na posamezne motnjo, oviro oz.primanjkljaj ter glede na prilagoditev kaže, da je bilo največ učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, sledijo dolgotrajno bolni učenci in učenci z govorno-jezikovnimi motnjami. Te skupine učencev imajo tudi največ prilagoditev pri načinu izvajanja NPZ.

Največ učencev v 6. razredu je zahtevalo prilagojeni način izvajanja NPZ. Sledijo jim učenci, ki so zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci, ki so imeli prilagojeni način vrednotenja. Najmanj jih je imelo prilagojeni preizkus znanja.

Po letu 2009 je pri izvedbi NPZ za učence s posebnimi potrebami prišlo do treh bistvenih sprememb. Prva je uvedba programa *PrijaveKPP,* ki je omogočil natančnejšo opredelitev motenj, ovir oz.primanjkljajev učencev ter s tem omejil izbiro možnih prilagoditev pri izvedbi NPZ. Druga sprememba pa je ta, da so bile iz nabora možnih oblik prilagojenega načina vrednotenja izločene vse tiste prilagoditve, ki so bile povezane z doseganjem standardov znanja. V šolskem letu 2015/16 so bile prilagoditve pri izvedbi NPZ v največji možni meri usklajene s tistimi, ki jih imajo kandidati pri opravljanju mature ter so bile posodobljene in zapisane v novem *Pravilniku o načinu izvajanja mature za kandidate s posebnimi potrebami*. Posledica tega je zmanjševanje števila učencev s posebnimi potrebami, ki pri NPZ zahtevajo prilagojeni način vrednotenja. Medtem ko je leta 2009 prilagojeni način vrednotenja zahtevalo kar 80 % vseh učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ v 6. razredu, je leta 2014 ta delež znašal samo 56,9 %, leta 2015 60,7 % in bil s 43 % najnižji leta 2016 (leta 2017: 59,0 %; leta 2018: 59,5 %; leta 2019: 59,4 %; leta 2021: 59,6 %). Letos je imelo prilagojeni način vrednotenja 59,0 % učencev s posebnimi potrebami. V 9. razredu je prilagojeni način vrednotenja leta 2009 zahtevalo kar 72,5 % učencev s posebnimi potrebami, leta 2014 49,3 in leta 2015 49,7 %. Leta 2016 je bil ta delež s 47,1 % najnižji (leta 2017: 49,1 %; leta 2018: 49,4 %; leta 2019: 49,8 %; leta 2021, 2022: 52,0 %). Letos je med prijavljenimi učenci to prilagoditev zahtevalo 49,3 % učencev. Rečemo lahko, da okoli 60 % učencev s posebnimi potrebami v 6. razredu in blizu 50 % učencev 9. razreda uveljavlja prilagojeni načini vrednotenja.

V primerjavi z letom 2014 se je leta 2015 močno zmanjšal delež učencev, ki so imeli pri opravljanju NPZ pomočnika bralca, saj je bila ta možnost ponovno dodana naknadno, vendar so morale šole to zahtevo posebej pojasniti. Tako je imelo leta 2015 pomočnika bralca v 6. razredu 10,4 % odstotka vseh učencev s posebnimi potrebami (leta 2014: 48,7 %), v 9. razredu pa 9,0 % (leta 2014: 38,9 %). Nato je v šolskem letu 2015/16 ta delež vnovič precej narasel, čeprav so morale šole za vsakega učenca utemeljiti sodelovanje pomočnika bralca. V 6. razredu ga je imelo 24,7 %, v 9. razredu pa 15,2 % učencev s posebnimi potrebami. V tem šolskem letu je znašal delež prijavljenih učencev, ki so zahtevali opravljanje NPZ s pomočnikom bralcem, v 6. razredu 21,9 % (leta 2022: 22,8 %; leta 2021: 24,1 %; leta 2019: 21,3 %; leta 2018: 24,8 %; leta 2017: 24,7 %), v 9. razredu pa 15,4 % (leta 2022: 16,8 %; leta 2021: 19,0 %; leta 2019: 16,5 %; leta 2018: 14,9 %; leta 2017: 15,8 %), kar kaže, da se ta delež počasi zmanjšuje.

Državni izpitni center in Državna komisija za vodenje NPZ se zadnja leta srečujeta s številnimi novimi predlogi za

[5] Posamezni učenci s posebnimi potrebami so lahko v preglednici prikazani večkrat, kar je odvisno od števila motenj oziroma primanjkljajev, ki jih imajo. Dejansko število učencev (vsak učenec je upoštevan le enkrat) je prikazano v skrajno desnem stolpcu *Skupaj*.

prilagoditev gradiva in izvedbo preverjanja za učence s posebnimi potrebami. Pogoste so zahteve po specifičnih prilagoditvah gradiva za posameznega učenca, uporabi posebnih računalniških programov pri pisanju preizkusov in uporabi različnih pripomočkov. Državna komisija za vodenje NPZ, ki sicer posameznih vlog učencev s posebnimi potrebami ne obravnava, se vsako leto sproti seznanja z vsemi posebnostmi pri pripravi in izvedbi nacionalnega preverjanja znanja za učence s posebnimi potrebami. Še zlasti so v zadnjem času pereče zahteve po prilagoditvah za učence s t. i. »skotopičnim sindromom«, ki praviloma nimajo odločbe o usmeritvi.

Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja in Državni izpitni center pri svojih odločitvah glede prilagoditev učencev s t. i. skotopičnim sindromom (ali katerekoli druge motnje, ovire ali primanjkljaja) upoštevata stališče stroke. In glede skotopičnega sindroma so jeseni 2022 vse ključne strokovne inštitucije v Sloveniji (RSK za oftamologijo, RSK za pediatrijo, RSK za klinično psihologijo, RSK za nevrologijo in Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani) odločile, da »obstoj sindroma Irlen ni dokazan, patofiziološko obrazložljiv in zato tudi ni klasificiran v mednarodni klasifikaciji bolezni. Po drugi strani pa so težave, ki jih pripisujejo t. i. Irlen sindromu, lahko simptomi pomembnih zdravstvenih težav s potencialno resnimi posledicami in zato zahtevajo ustrezno strokovno obravnavo.«

3.5 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

Priprava gradiva

V šolskem letu 2022/23 predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard ni spreminjala struktur preizkusov znanja glede na prejšnja preverjanja. Strukture preizkusov so objavljene na spletni strani Državnega izpitnega centra. Na novo sestavljene naloge in preizkusi znanja pa preverjajo le tiste učne cilje in standarde znanja, ki so vključeni v učni načrt za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom za posamezni predmet iz leta 2003 in 2021 oz.2022.

Komisija pripravlja gradivo za preverjanje znanja v 6. in 9. razredu. Člani komisije pripravljajo gradivo v dveh ločenih skupinah.

Komisija je za žreb pripravila dva kompleta gradiva slovenščine, matematike in naravoslovja za preverjanje znanja v 9. razredu in dva kompleta slovenščine in matematike za preverjanje znanja v 6. razredu. Po ustaljenem postopku so pripravljene preizkuse znanja pregledali zunanji pregledovalci gradiva. Ugotovljene strokovne napake je komisija odpravila ter popravljene in podpisane preizkuse znanja s specifikacijskimi tabelami oddala v končno oblikovanje, prilagajanje za učence z dodatnimi prilagoditvami (npr. povečava gradiva), prevajanje in žreb. V šolskem letu 2022/23 je komisija uporabila že pripravljen, pregledan in podpisan komplet za preverjanje znanja iz madžarščine v 9. razredu.

V **6. razredu** je prilagoditve preizkusov in/ali načina izvajanja preverjanja oz.vrednotenja potrebovalo 46 (36,8 % udeleženih) učencev pri slovenščini in 49 (37,4 % udeleženih) učencev pri matematiki iz 16 osnovnih šol s prilagojenim izobraževalnim programu z NIS. Delež učencev, ki so za enakovredno izkazovanje znanja na preverjanju potrebovali prilagoditev preizkusov in/ali načina izvajanja preverjanja oz.vrednotenja, je nekoliko nižji glede na šolsko leto 2021/22. Delež šol, iz katerih prihajajo učenci, ki potrebujejo različne prilagoditve, je bil skoraj enak.

Zmanjšanje števila vseh možnih prilagoditev je opazno pri slovenščini glede na šolsko leto 2021/22. Pri matematiki zmanjšanja skoraj ne zaznamo, razen pri prilagojenem vrednotenju.

Preglednica 3.5.1: *Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrsto prilagoditve pri preverjanju znanja za učence v NIS v 6. razredu*

	SLO	MAT
Prilagojen način izvajanja	43	45
Prilagojen preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	19	32
Prilagojeno vrednotenje	26	30
Skupaj	**46**	**49**

Preglednica 3.5.2: *Število prilagoditev po predmetih glede na vrsto prilagoditve pri preverjanju znanja za učence v NIS v 6. razredu*

	SLO	MAT
Prilagojen način izvajanja	156	165
Prilagojen preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	37	51
Prilagojeno vrednotenje	39	58
Skupaj	**232**	**274**

Izžrebano gradivo za 9. razred smo na Državnem izpitnem centru dodatno prilagodili za 29 učencev (26,9 % udeleženih) iz 14 šol pri slovenščini, za 1 učenca pri madžarščini, za 38 učencev (33,9 % udeleženih) iz 15 šol pri matematiki in 30 učencev (26,8 % udeleženih) iz 15 šol pri naravoslovju. Delež učencev, ki so potrebovali prilagoditev preizkusov in/ali načina izvajanja preverjanja oz.vrednotenja, je pri vseh treh predmetih bistveno nižji od deleža ob prejšnjih preverjanjih. Prav tako je nižji delež šol, s katerih prihajajo učenci s prilagoditvami glede na šolsko leto 2021/22.

V 9. razredu lahko opazimo občutno zmanjšanje skoraj vseh možnih prilagoditev tako pri slovenščini kot pri matematiki in naravoslovju. Nekoliko več prilagojenega vrednotenja je le pri matematiki.

Preglednica 3.5.3: *Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrsto prilagoditve pri preverjanju znanja za učence v NIS v 9. razredu*

	SLO	MAJ	MAT	NAR
Prilagojen način izvajanja	26	1	32	28
Prilagojen preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	11	1	29	12
Prilagojeno vrednotenje	16	1	22	15
Skupaj	**29**	**1**	**38**	**30**

Preglednica 3.5.4: *Število prilagoditev po predmetih glede na vrsto prilagoditve pri preverjanju znanja za učence v NIS v 9. razredu*

	SLO	MAJ	MAT	NAR
Prilagojen način izvajanja	98	5	112	107
Prilagojen preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	25	1	49	24
Prilagojeno vrednotenje	30	1	45	30
Skupaj	**153**	**7**	**206**	**161**

Nacionalno preverjanje znanja 2022/23

V šolskem letu 2022/23 se je v **6. razredu** na preverjanje prijavilo 144 učencev. Preverjanje iz slovenščine je opravljalo 125 učencev in iz matematike 131 učencev iz 29 šoleta

Na preverjanje znanja v **9. razredu** pa se je prijavilo 128 učencev. Preverjanje iz slovenščine je opravljalo 108 učencev, iz madžarščine 1 učenec, iz matematike in naravoslovja pa 112 učencev iz 29 šol.

Pri izvedbi preverjanja na šolah ni bilo posebnosti.

Vrednotenje preizkusov znanja

Preizkusi znanja učencev v **6. in 9. razredu** v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS se vrednotijo elektronsko. Pod vodstvom glavnih ocenjevalcev za vrednotenje preizkusov znanja v 6. in v 9. razredu člani predmetne komisije opravijo moderacijo ter tako dopolnijo navodila za vrednotenje za posamezni predmet. Zaradi majhnega števila preizkusov in vrednotenja v istem prostoru predmetna komisija ne opravi standardizacije. Morebitne nejasnosti glede pravilnosti odgovorov člani komisije razrešijo na sejah v času vrednotenja.

Vpogled v ovrednotene preizkuse znanja in poizvedbe

Preglednica 3.5.5: *Poizvedbe v 6. razredu*

PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE		SPREMEMBE PO POIZVEDBAH		
		ŠTEVILO	DELEŽ		ŠTEVILO	DELEŽ
SLOVENŠČINA – NIS	125	0	0,00 %	večje število točk	0	0,0 %
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,00 %
MATEMATIKA – NIS	131	0	0,00 %	večje število točk	0	0,00 %
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,00 %

V preizkusih znanja iz slovenščine in matematike za **6. razred** učenci starši in učitelji ob izvedbi vpogledov na šoli niso odkrili napak vrednotenja, zato poizvedb v preizkuse nismo izvedli.

Preglednica 3.5.6: *Poizvedbe v 9. razredu*

PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE ŠTEVILO	POIZVEDBE DELEŽ	SPREMEMBE PO POIZVEDBAH	ŠTEVILO	DELEŽ
SLOVENŠČINA – NIS	108	1	0,93 %	večje število točk	1	0,93%
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,00 %
MADŽARŠČINA – NIS	1	0	0,00 %	večje število točk	0	0,00%
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,00 %
MATEMATIKA – NIS	112	0	0,00 %	večje število točk	0	0,00 %
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,0 0%
NARAVOSLOVJE – NIS	112	0	0,00 %	večje število točk	0	0,00 %
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,00 %

V preizkusih znanja v **9. razredu** so pri postopku vpogledov učenci, starši in učitelji ugotovili, da je prišlo v 1 preizkusu slovenščine do napake vrednotenja. Po poizvedbah se je v tem preizkusu število točk povečalo. Poizvedba je bila upravičena.

3.6 Dostava in zbiranje gradiva

3.6.1 Dostava tajnega gradiva na šole

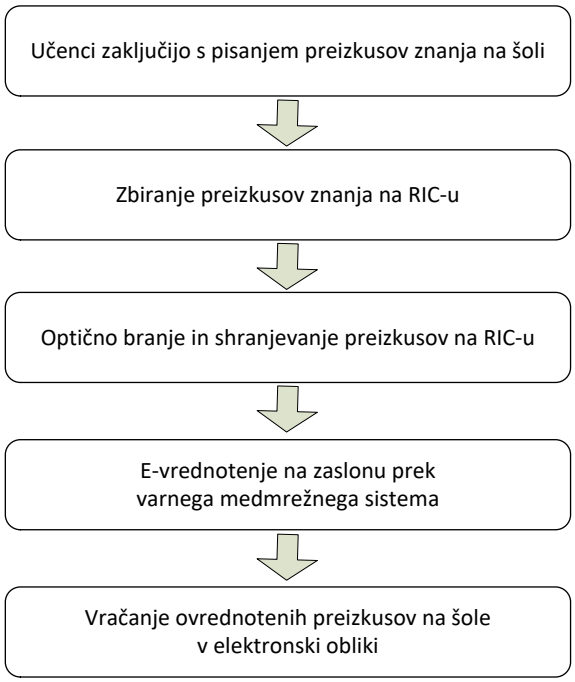
1. Dostavo pošiljk s tajnim gradivom je opravila Pošta Slovenije, s katero je RIC podpisal pogodbo za prenos tajnega gradiva na osnovne šole.
2. Dostava gradiva na šole je potekala v skladu s koledarjem NPZ, med 8. in 12. uro. Rok za dostavo je bil najpozneje tri dni pred preverjanjem.
3. Pošiljko je moral na šoli prevzeti ravnatelj ali njegov pooblaščenec za prevzem in izročanje gradiva (v nadaljevanju: pooblaščenec).
4. Poštni uslužbenec je ob izročitvi gradiva od ravnatelja ali od pooblaščenca zahteval osebni dokument, s katerim je ta izkazal svojo istovetnost. Od pooblaščenca je zahteval še pooblastilo za prevzem in izročanje gradiva za NPZ, ki ga je podpisal ravnatelj.
5. Ravnatelj ali njegov pooblaščenec je prejem gradiva potrdil s podpisom.
6. Gradivo je bilo pakirano v vreči, zaprti z zapiralko, na kateri je bila nazivnica. Na njej sta bila navedena naslov šole in ime ravnatelja, odgovornega za prevzem gradiva.
7. V štirih urah so šole preverile, ali so prejele vse gradivo po seznamu, ki je bil priložen k pošiljki.
8. Pravilnost prejetega gradiva po seznamu so šole potrdile prek spletne strani RIC.
9. RIC je morebitne nepravilnosti odpravil v enem dnevu.
10. Če je poštni uslužbenec ob dostavi gradiva ugotovil, da je ravnatelj ali njegov pooblaščenec nedosegljiv, pošiljke na šoli ni izročileta Vrnil jo je na pošto, da so jo shranili v trezorju do nadaljnjih navodil z RIC.

3.6.2 Vračanje tajnega gradiva

1. Prenos tajnega gradiva s šol na RIC je prav tako opravila Pošta Slovenije.
2. Pobiranje gradiva po šolah je potekalo v skladu s koledarjem NPZ, med 12. in 14. uro.
3. Vsak dan je po končanem NPZ ravnatelj ali njegov pooblaščenec zbral varnostne vrečke z gradivom, ki so mu jih izročili nadzorni učitelji.
4. Skupaj z gradivom je ravnatelj ali njegov pooblaščenec še isti dan poslal na RIC fotokopijo pripadajočih zapisnikov o poteku NPZ.
5. Gradivo so na šoli zapakirali v vreče in zaprli z zapiralko, na kateri je bila nazivnica z ustreznim naslovom. Potrebno število vreč, zapiralk in nazivnic z ustreznim naslovom so šole dobile s prejetim gradivom.
6. Ob izročitvi gradiva je ravnatelj ali njegov pooblaščenec podpisal obrazec o prejemu pošiljke v dvojniku in en izvod obdržaleta
7. Gradivo je na šolah prevzel poštni delavec in ga naslednji dan dostavil na RIC.

3.7 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja

Vrednotenje preizkusov znanja pri učencih v 6. in 9. razredu je potekalo elektronsko (v nadaljevanju: e-vrednotenje). Postopki e-vrednotenja se glede na prejšnje šolsko leto niso spremenili.

Slika 3.7.1: *Potek e-vrednotenja*

Na vsaki šoli je na začetku šolskega leta imenovan pomočnik za e-vrednotenje, ki zagotavlja podporo učiteljem ocenjevalcem med vrednotenjem. Pomočnik za e-vrednotenje na šoli poskrbi tudi za izobraževanje učiteljev ocenjevalcev.

3.7.1 Usposabljanje ravnateljev za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

Na strokovnih srečanjih osnovnošolskih ravnateljic in ravnateljev, ki potekajo na območnih enotah Zavoda RS za šolstvo v maju in začetku junija, je bil letos poudarek na pomenu ozaveščanja in informiranja staršev o vrednosti povratne informacije o znanju njihovega otroka, ki jo starši lahko pridobijo na podlagi vpogleda v otrokove rezultate na nacionalnem preverjanju znanja. Četudi so starši na roditeljskih sestankih seznanjeni s publikacijo *Nacionalno preverjanje znanja – informacije za učence in starše* ter spodbujeni k branju publikacije, nekateri starši ne prepoznajo dodane vrednosti NPZ in ne razumejo, do katerih uvidov o znanju svojih otrok lahko pridejo na podlagi omogočenega dostopa do otrokovega ovrednotenega preizkusa in do česa lahko pridejo naknadno (po poizvedbah) na osnovi grafičnih ponazoritev otrokovega dosežka v primerjavi z dosežki sovrstnikov na šoli in v državi pri posameznih predmetih; NPZ je tako precej zanesljiv kazalnik oz. napovednik uspešnosti učenca v nadaljnjem izobraževanju.

Da bi bilo mogoče to razumevanje izboljšati, so ravnatelji na delavnici razpravljali o tem, kako z ustreznim informiranjem in ozaveščanjem staršev povečati naklonjenost staršev do nacionalnega preverjanja znanja, z naslednjimi poudarki:

- kdaj in kako informirati starše (katere informacije dati, v katerem obdobju in prek katerih informacijskih kanalov),
- katere priložnosti in kateri načini ozaveščanja staršev so v praksi premalo izkoriščeni,
- kako doseči pri vseh starših razumevanje, kaj lahko o otrokovem znanju in dosežkih razberejo iz objavljenih podatkov in grafičnih prikazov, do katerih dostopajo z geslom na spletni strani eRIC.

3.7.2 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca

Vrednotenje preizkusov znanja v 6. in 9. razredu poteka elektronsko. Učitelji ocenjevalci vrednotijo digitalizirane preizkuse znanja prek računalnika v spletnem programu za elektronsko vrednotenje. Pri vrednotenju jim strokovno pomoč zagotavljajo pomočniki glavnega ocenjevalca (v nadaljevanju PGO), ki jih imenuje Ric. Število izbranih PGO je sorazmerno s številom učencev, ki pri posameznem predmetu opravljajo preverjanje znanja, oz.s številom učiteljev, ki vrednotijo preizkuse znanja iz posameznega predmeta.

Naloge PGO so naslednje:

- udeležba na usposabljanju za uporabo računalniškega programa za e-vrednotenje,
- sodelovanje pri moderaciji *Navodil za vrednotenje* in izbiri preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo preizkuse NPZ,
- vrednotenje preizkusov znanja,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- priprava poročila o poteku e-vrednotenja,
- odločanje v postopku poizvedb,
- sodelovanje pri analizi dosežkov in vrednotenja NPZ.

Izobraževanje za PGO je pri domovinski in državljanski kulturi in etiki potekalo aprila na daljavo, prek platforme MS Teams. Pri matematiki, fiziki in glasbeni umetnosti je izobraževanje potekalo v aprilu samo za nove PGO na Ricu. Na izobraževanju so se PGO seznanili s postopki med e-vrednotenjem in preizkusili uporabo programa za e-vrednotenje. Pri slovenščini, angleščini in nemščini sta bila izobraževanje oz.osvežitev uporabe programa za e-vrednotenje izvedena v okviru moderacije, ki je potekala prek platforme MS Teams v maju. Izobraževanje so izvedle svetovalke Rica.

3.7.3 Moderacije Navodil za vrednotenje

Osnovni namen moderacije je dopolniti navodila za vrednotenje in vanje vključiti vse strokovno sprejemljive odgovore učencev, ki se pokažejo v vzorcu rešenih preizkusov znanja.

Moderacije za 6. in za 9. razred potekajo pred začetkom e-vrednotenja v maju, poleg članov PK se jih udeležijo tudi pomočniki glavnih ocenjevalcev. Tako kot v prejšnjem letu smo tudi v šolskem letu 2022/23 moderacije izvedli na daljavo. Potekale so prek platforme Microsoft Teams. Izjema so predmeti madžarščina, italijanščina, matematika (NIS), slovenščina (NIS), madžarščina (NIS), družboslovje (NIS) in naravoslovje (NIS), pri katerih moderacijo izvedejo člani PK v sodelovanju s posameznimi učitelji in/ali svetovalci ZRSŠ in ta poteka sočasno z e-vrednotenjem preizkusov znanja. Pri predmetih matematika (NIS), slovenščina (NIS) in naravoslovje (NIS) sta tako moderacija kot e-vrednotenje potekala v prostorih Državnega izpitnega centra.

Pred moderacijo vsak pomočnik glavnega ocenjevalca v programu *RM Assessor* pregleda najmanj deset naključno izbranih odpisanih preizkusov in izpiše morebitne dodatne sprejemljive odgovore. Pomočniki pripravijo tudi ožji izbor preizkusov, ki se jim zdijo primerni za vajo, standardizacijo ali kontrolo. Izbrane preizkuse ovrednotijo, jih opremijo s komentarji in posredujejo glavnemu ocenjevalcu. Sledi moderacija, na kateri glavni ocenjevalec v dogovoru s pomočniki in člani PK v navodila za vrednotenje vnese dodatne strokovno še sprejemljive odgovore. Moderirana navodila poleg rešitev nalog in točkovnika vključujejo tudi splošna in dodatna navodila za vrednotenje nalog. Moderirana različica navodil je podlaga za vrednotenje preizkusov znanja in je v roku, določenem s *Koledarjem NPZ*, objavljena na eRicu, eRicu za učitelje in v programu za e-vrednotenje.

Preglednica 3.7.3.1: *Število[6] udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 6. razred*

Predmet	Število udeležencev moderacije	Število pregledanih preizkusov
slovenščina	61	najmanj 700
matematika	61	najmanj 600
angleščina	52	najmanj 600
nemščina	10	najmanj 100

Preglednica 3.7.3.2: *Število[7] udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 9. razred*

Predmet	Število udeležencev moderacije	Število pregledanih preizkusov
slovenščina	46	najmanj 500
matematika	51	najmanj 500
angleščina	20	najmanj 300
nemščina	8	najmanj 80
fizika	27	najmanj 400
glasbena umetnost	26	najmanj 400
domovinska in državljanska kultura in etika	30	najmanj 600

3.7.4 Standardizacija

Po končani moderaciji glavni ocenjevalec skupaj s preostalimi člani PK pregleda ožji izbor preizkusov, ki so jih PGO v okviru priprave na moderacijo predlagali kot primerne za vajo, standardizacijo in kontrolo ocenjevalcev. Izmed predlaganih preizkusov izbere enega za vajo, dva za standardizacijo in tri preizkuse za kontrolo ter jih ovrednoti v skladu z moderiranimi *Navodili za vrednotenje*. Vrednotenje glavnega ocenjevalca se imenuje referenčno vrednotenje in se uporabi za primerjavo z vrednotenjem učiteljev ocenjevalcev med e-vrednotenjem.

Namen vaje je, da se učitelji ocenjevalci seznanijo z moderiranimi *Navodili za vrednotenje*. Nato učitelji ovrednotijo standardizacijske preizkuse. Namen standardizacije je, da vsi učitelji pred začetkom vrednotenja dosežejo predviden standard vrednotenja. PGO pregledajo vrednotenje standardizacijskih preizkusov učiteljev ocenjevalcev v svoji skupini in ugotovijo, kako uspešno je posamezen učitelj ocenjevalec uskladil svoje kriterije vrednotenja s kriteriji, zapisanimi v moderiranih *Navodilih za vrednotenje*. Ob večjem neskladju PGO opozori učitelja ocenjevalca na napake pri vrednotenju in mu da napotke za nadaljnje vrednotenje. Med e-vrednotenjem učitelji ovrednotijo tudi kontrolne preizkuse, ki se uporabijo za analize kakovosti vrednotenja. Referenčno vrednotenje preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo si učitelji lahko ogledajo potem, ko te preizkuse oddajo.

Pri izbiri preizkusov so predmetne komisije za vajo in standardizacijo tako v 6. kot v 9. razredu izbrale preizkuse s čitljivo pisavo, ki so bili skoraj v celoti rešeni, vključevali pa so pravilne, nepravilne in še sprejemljive odgovore. Za kontrolo kakovosti vrednotenja pa so komisije izbrale preizkuse, ki bi pokazali, koliko ocenjevalci upoštevajo moderirana *Navodila za vrednotenje*, npr., ali upoštevajo tudi krovna in dodatna navodila ter še sprejemljive odgovore. Nekatere PK so sestavile virtualne preizkuse za vajo, standardizacijo in kontrolo iz več rešenih preizkusov znanja. Pri tem so upoštevale prej naštete kriterije za izbor.

Tako v 6. kot v 9. razredu predmetne komisije za madžarščino, italijanščino in nižji izobrazbeni standard niso izbrale preizkusov znanja za vajo, standardizacijo in kontrolo učiteljev. Vrednotenje opravijo bodisi člani komisij sami ali v sodelovanju z manjšim številom učiteljev. Zaradi vrednotenja v istem prostoru postopka vaje in standardizacije za učitelje ocenjevalce nista potrebna, prav tako ni smiselna kontrola vrednotenja.

Predmetne komisije prav tako ne izberejo preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo izmed prevedenih preizkusov matematike in tretjih predmetov za šole z italijanskim učnim jezikom in za dvojezične osnovne šole ter preizkusov učencev s posebnimi potrebami.

[6] Število vseh udeležencev (pomočniki glavnega ocenjevalca in člani predmetnih komisij, ki niso pomočniki).
[7] Število vseh udeležencev (pomočniki glavnega ocenjevalca in člani predmetnih komisij, ki niso pomočniki).

3.7.5 Vrednotenje preizkusov nacionalnega preverjanja znanja

Vrednotenje preizkusov učencev 6. in 9. razreda je potekalo elektronsko. Pri e-vrednotenju preizkusov šestošolcev in devetošolcev so sodelovali učitelji, ki izpolnjujejo pogoje za poučevanje preverjanih predmetov. Preizkuse šestošolcev so vrednotili tudi učitelji razrednega pouka, preizkuse devetošolcev pa samo predmetni učitelji. Po prejetih prijavah smo učitelje razporedili tako, da je vsak vrednotil bodisi preizkuse 6. razreda bodisi preizkuse 9. razreda, nikoli pa obojih. O razporeditvi učiteljev po predmetih in razredih smo obvestili šole. Vrednotenja so bili opravičeni pomočniki glavnih ocenjevalcev, lahko pa tudi pomočniki za e-vrednotenje, ki so jih imenovali ravnatelji.

Večina učiteljev je v programu za e-vrednotenje vrednotila običajne preizkuse, manjša skupina učiteljev pa je vrednotila preizkuse učencev s posebnimi potrebami, in sicer tiste s povečavo črk na velikost 18 na formatu A4. Preizkusi, povečani na format A3, so se vrednotili tako kot običajni preizkusi. Preizkuse slepih in slabovidnih učencev, gluhih in naglušnih učencev ter učencev z avtističnimi motnjami so tudi letos vrednotili učitelji iz zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami. Pri vrednotenju preizkusov učencev z NIS učitelji niso sodelovali; njihove preizkuse so na Ricu ovrednotili člani PK.

Pri vsakem predmetu so imeli učitelji za vrednotenje na voljo več dni (pri matematiki in slovenščini v 6. in 9. razredu ter pri tujem jeziku v 6. razredu pet delovnih dni, pri tretjem predmetu v 9. razredu pa štiri delovne dni). Vsak ocenjevalec je najprej ovrednotil en preizkus za vajo in dva za standardizacijo, med vrednotenjem pa še tri kontrolne preizkuse. O začetku vrednotenja so bili ocenjevalci obveščeni po elektronski pošti in prek programa za e-vrednotenje.

Med vrednotenjem je bila ocenjevalcem na voljo brezplačna telefonska številka na Ricu, kamor so vsak delovni dan med 8. in 16. uro lahko poklicali ob morebitnih tehničnih težavah, ki jih kljub pomoči pomočnika za e-vrednotenje na šoli niso znali rešiti. Na vsebinska vprašanja o vrednotenju posameznih nalog so prek sistema sporočil v programu za e-vrednotenje učiteljem odgovarjali pomočniki glavnega ocenjevalca.

Podatke o udeležbi učiteljev pri vrednotenju in številu preizkusov pri posameznih predmetih prikazujeta preglednici 3.7.5.1 in 3.7.5.2. Pri številu preizkusov na učitelja je pri vsakem predmetu navedeno povprečno število preizkusov, ki jih je ovrednotil posamezni učitelj, pri tem pa so izvzeti preizkusi za vajo, standardizacijo in kontrolo. Število preizkusov je bilo za učitelje, ki so vrednotili prilagojene preizkuse učencev s posebnimi potrebami, nekoliko nižje.

Preglednica 3.7.5.1: *Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 6. razreda*

Predmet	Število ocenjevalcev	Povprečno število preizkusov na ocenjevalca
slovenščina	1255	16
italijanščina	3	22
madžarščina	5	4
angleščina	995	21
nemščina	83	5
matematika	1420	15

Preglednica 3.7.5.2: *Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 9. razreda*

Predmet	Število ocenjevalcev	Povprečno število preizkusov na ocenjevalca
slovenščina	903	22
italijanščina	2	25
madžarščina	3	4
angleščina	239	20
nemščina	23	5
matematika	925	22
fizika	248	19
glasbena vzgoja	263	19
domovinska in državljanska kultura in etika	384	13

3.7.6 Vpogledi v ovrednotene preizkuse

Učenec in njegovi starši imajo možnost vpogleda v učenčeve ovrednotene preizkuse nacionalnega preverjanja znanja prek spletne aplikacije. Vsak učenec lahko s svojima šifro in številko EMŠO dostopa do ovrednotenih preizkusov znanja v obliki .pdf. Poleg ovrednotenih preizkusov in izpisa dosežkov učenca so na tej spletni strani dostopna tudi moderirana navodila za vrednotenje.

Na šolah potekajo vpogledi ob prisotnosti učitelja v roku, določenem s *Podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju* in *Koledarjem NPZ*. Učitelji, ki ob vpogledu v ovrednotene preizkuse skupaj z učencem ugotovijo morebitne napake pri točkovanju posameznih nalog, podatke o teh učencih in preizkusih (ime in priimek oz. šifra učenca, predmet, naloga in opis napake) posredujejo ravnatelju. Ravnatelj podatke za poizvedbe vnese v spletni uporabniški program *Poizvedbe NPZ* na eRicu. Preizkuse učencev, ki uveljavljajo pravico do poizvedbe, ponovno v elektronski obliki pregledajo glavni ocenjevalec oz.njegovi pomočniki.

3.7.7 Poizvedbe

Preizkuse učencev, ki uveljavljajo pravico do poizvedbe, ponovno v elektronski obliki pregleda glavni ocenjevalec oz.njegov pomočnik in preveri, ali so naloge v preizkusu ovrednotene v skladu z moderiranimi navodili za vrednotenje. Če ugotovi, da je poizvedba upravičena, skladno z moderiranimi navodili za vrednotenje nalogo (ali več nalog) ponovno ovrednoti. Število doseženih točk se po poizvedbah lahko zviša, zniža ali ostane enako. Ric v rokih, določenih s *koledarjem NPZ*, šolam posreduje spremembe dosežkov učencev po poizvedbah.

V preglednicah 3.7.7.1 in 3.7.7.2 so prikazani število učencev, ki so se udeležili NPZ iz posameznega predmeta, število in delež učencev, ki so uveljavljali pravico do poizvedb za posamezni predmet, ter število in delež sprememb po poizvedbah v 6. in 9. razredu.

Preglednica 3.7.7.1: *Poizvedbe v 6. razredu*

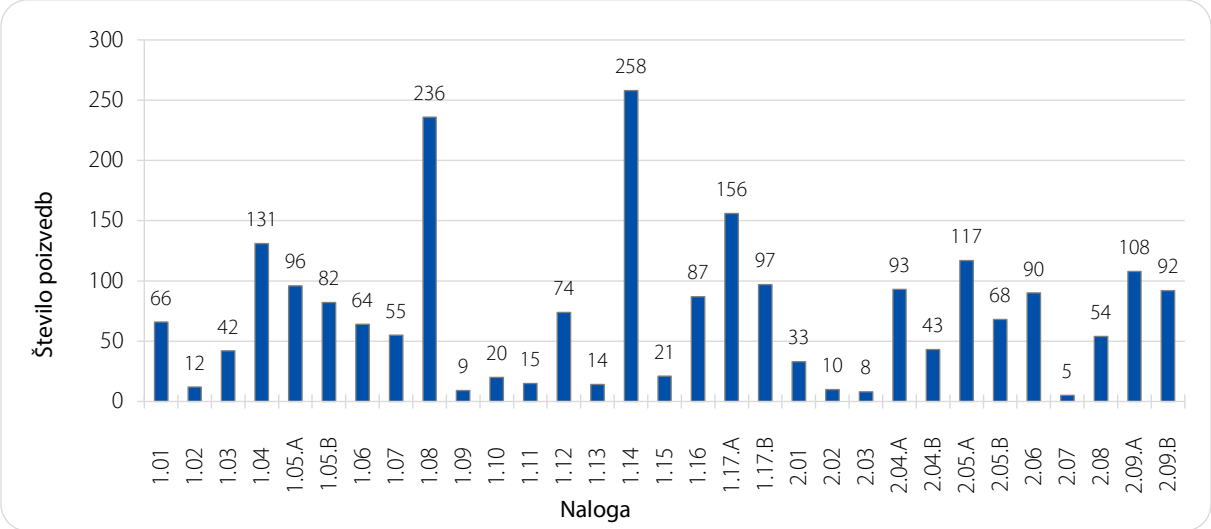
PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE			SPREMEMBE PO POIZVEDBAH	
		ŠTEVILO	DELEŽ (%)		ŠTEVILO	DELEŽ (%)
SLOVENŠČINA	20.478	1484	7,25	višje število točk	879	4,29
				enako število točk	595	2,91
				nižje število točk	10	0,05
ITALIJANŠČINA	68	0	0,0	višje število točk	0	0,00
				enako število točk	0	0,00
				nižje število točk	0	0,00
MADŽARŠČINA	21	0	0,0	višje število točk	0	0,00
				enako število točk	0	0,00
				nižje število točk	0	0,00
ANGLEŠČINA	20.445	831	4,06	višje število točk	552	2,70
				enako število točk	273	1,34
				nižje število točk	6	0,03
NEMŠČINA	498	41	8,23	višje število točk	27	5,42
				enako število točk	14	2,81
				nižje število točk	0	0,00
MATEMATIKA	20.926	1.430	6,83	višje število točk	1124	5,37
				enako število točk	300	1,43
				nižje število točk	6	0,03

Pri **slovenščini** je pravico do poizvedbe letos izkoristilo 1484 (7,25 %) šestošolcev. Upravičenih poizvedb je bilo 889, kar pomeni, da se je pri 4,34 % učencev dosežek po poizvedbah spremenil, medtem ko je točkovanje ostalo enako pri 595 (2,91 %) učencih. V primerjavi z letoma 2021 in 2022 opažamo rahlo rast poizvedb, še vedno pa je delež nižji kot v letih poprej.

Preglednica 3.7.7.2: *Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti, 6. razred*

SLOVENŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023
VSE	7,9	7,91	7,73	9,26	9,89	7,91	5,33	6,9	7,25
UPRAVIČENE	6,14	5,1	5,29	5,04	5,6	3,91	2,96	3,99	4,34

Število poizvedb po nalogah prikazuje spodnja slika. Poizvedb je bilo več v prvem delu preizkusa (naloge, povezane z neumetnostnim besedilom). Ocenjevalci so na splošno imeli težave pri vrednotenju nalog z odgovori »po smislu«, saj so morali sami presojati, ali je odgovor strokovno še sprejemljiv. Drugi razlog za večje število poizvedb pri posameznih nalogah pa je, da so bili ocenjevalci premalo natančni pri upoštevanju dodatnih navodil za vrednotenje.

Slika 3.7.7.1: *Število poizvedb pri slovenščini po nalogah, 6. razred*

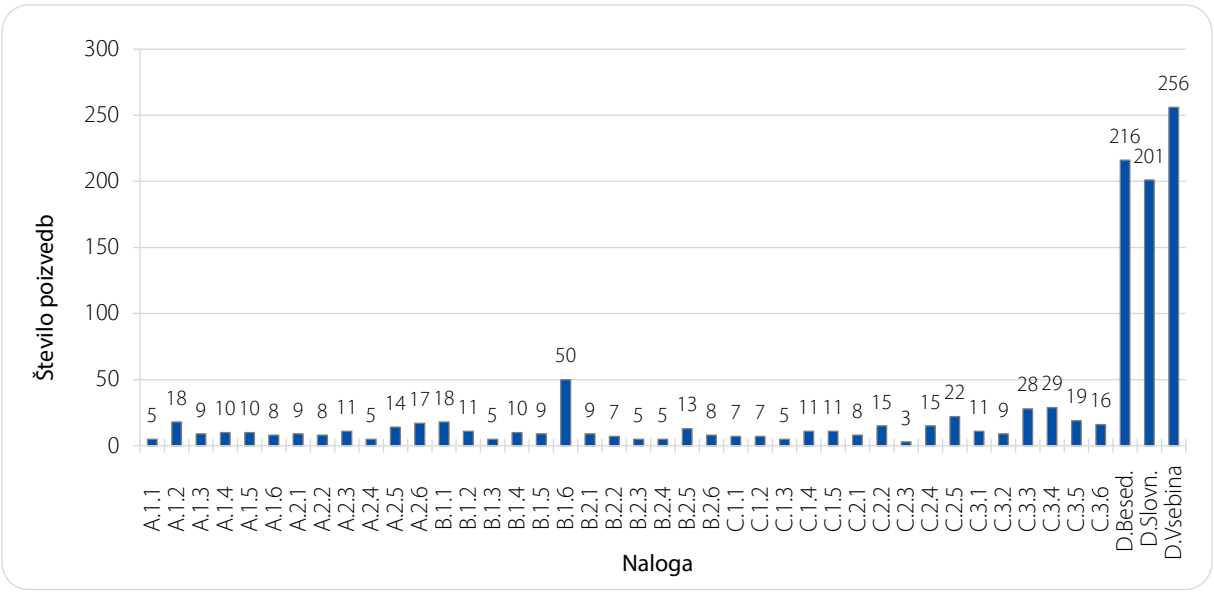
Pri **angleščini** v 6. razredu se je odstotek poizvedb (4,06 %) v primerjavi s prejšnjima dvema letoma povečal (2021: 3,08 %; 2022: 3,62 %). Prav tako zaznavamo rahlo rast upravičenih poizvedb (2,73 %) v primerjavi z deležem upravičenih poizvedb v minulih dveh letih (2021: 2,00 %; 2022: 2,46 %).

Preglednica 3.7.7.3: *Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti, 6. razred*

ANGLEŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023
VSE	4,36	5,28	5,43	5,92	5,23	4,08	3,08	3,62	4,06
UPRAVIČENE	2,86	3,34	3,58	3,86	3,62	2,68	2,00	2,46	2,73

Kot vsa leta doslej je bilo največ poizvedb pri nalogi pisnega sporočanja, kar je pričakovano, saj gre za odprti tip naloge, pri katerem je vrednotenje kljub uporabi analitične lestvice vedno nekoliko subjektivno. Veliko ocenjevalcev še vedno ne piše komentarjev pri vrednotenju pisnega sporočanja, s čimer se še dodatno poveča število poizvedb. Analiza podatkov po poizvedbah sicer kaže, da je bilo pri pisnem sporočanju pri vseh kriterijih več takih poizvedb, ki so bile neupravičene (besedišče: 56 % neupravičenih poizvedb, slovnica: 58 % neupravičenih poizvedb, vsebina: 54 % neupravičenih poizvedb).

Poizvedbe beležimo tudi pri nalogah slušnega in bralnega razumevanja ter nalogah besedišča. Te naloge so zaprtega tipa, moderirana navodila za vrednotenje pa so jasna, kar pomeni, da do odmikov pri vrednotenju in s tem do poizvedb ne bi smelo prihajati. Poizvedbe so zato predvidoma rezultat neupoštevanja navodil za vrednotenje ali pa nedoslednosti posameznih ocenjevalcev. Najbolj izstopajo poizvedbe pri nalogi bralnega razumevanja, postavka B.1.6, pri kateri je bilo kar 88 % poizvedb upravičenih.

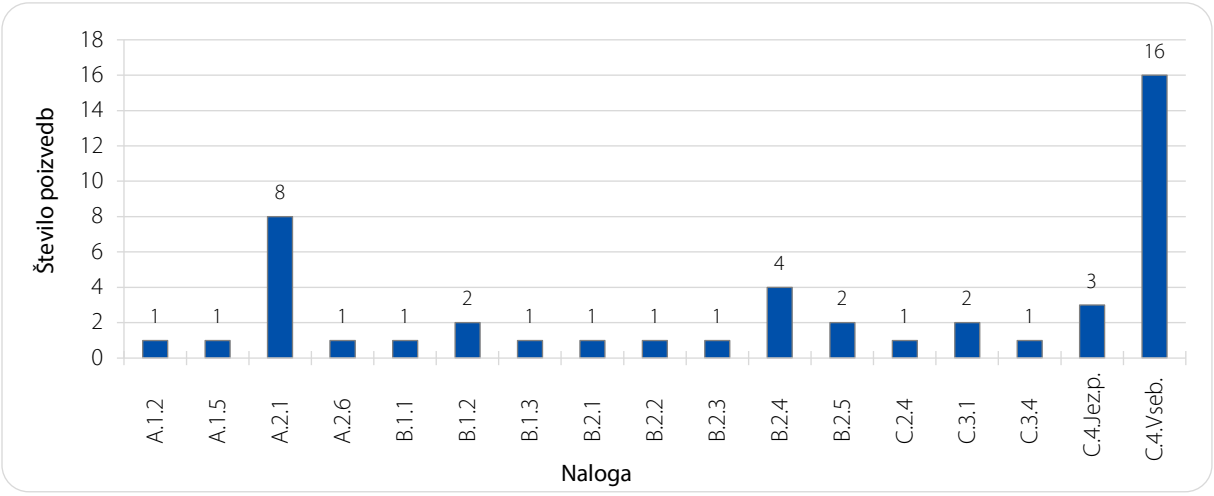
Slika 3.7.7.2: *Število poizvedb pri angleščini po nalogah, 6. razred*

Pravico do poizvedbe je pri **nemščini** letos izkoristilo 41 šestošolcev oz.šestošolk (8,23 %), kar je več v primerjavi s prejšnjima dvema letoma. Upravičenih je bilo 27 poizvedb, točkovanje pa je ostalo enako pri 14 učencih. Tako je prišlo do spremembe točk pri 5,42 % učencev in učenk, ki so letos opravljali NPZ iz nemščine v 6. razredu.

Preglednica 3.7.7.4: *Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti, 6. razred*

NEMŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023
VSE	7,26	11,56	5,59	4,05	8,37	8,67	4,47	5,42	8,23
UPRAVIČENE	4,23	8	5,13	3,6	7,27	6,75	3,11	3,87	5,42

Največ poizvedb je bilo pri pisnem sestavku (postavka vsebina je imela 16 poizvedb), kar je glede na odprti tip naloge pričakovano. Kljub temu je v postopku poizvedb le 7 učencev prejelo višje število točk, preostalih 9 poizvedb pa je bilo neupravičenih. Postavka A.2.1 (naloga slušnega razumevanja, kratki zaprti odgovori) je imela 8 poizvedb, od tega jih je bilo 7 upravičenih. Verjetni razlog, da je ta postavka imela toliko upravičenih poizvedb, je neupoštevanje dodatnih navodil za vrednotenje na strani ocenjevalcev.

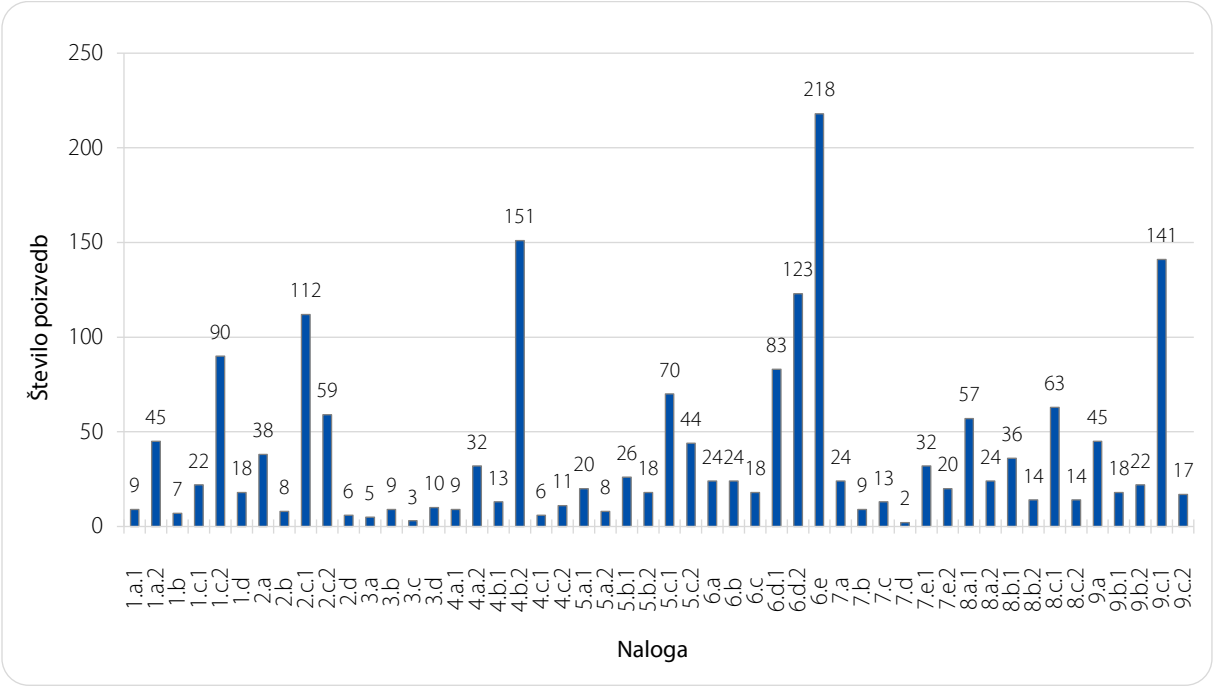
Slika 3.7.7.3: *Število poizvedb pri nemščini po nalogah, 6. razred*

Pri **matematiki** je bilo število poizvedb nekoliko nižje kot lani, je pa primerljivo z leti prej. Upravičenih poizvedb, pri katerih se število točk v preizkusu poveča, je bilo 79 %.

Preglednica 3.7.7.5: *Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti, 6. razred*

	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023
MAT	7,82	6,63	8,58	6,87	6,88	4,93	6,10	8,71	6,83

Po številu poizvedb izstopa naloga 4.b.2 s področja racionalnih števil, preverjala je znanje I. taksonomske stopnje, zaprtega tipa. Vendar pa je bilo treba pri vrednotenju upoštevati dodatno navodilo in neupoštevanje tega je bil verjeten razlog za večinoma upravičene poizvedbe. Enako velja za nalogi 6.d in 6.e na področju logika in jezik. Pri nalogi 9.c.1 (področje računske operacije) pa je bilo treba prepoznati ustrezno strategijo reševanja, naloga je zato zahtevnejša za vrednotenje in možnost napake je zato večja. Poizvedbe so bile tudi pri tej nalogi večinoma upravičene.

Slika 3.7.7.4: *Število poizvedb pri matematiki po nalogah, 6. razred*

Preglednica 3.7.7.6: *Poizvedbe v 9. razredu*

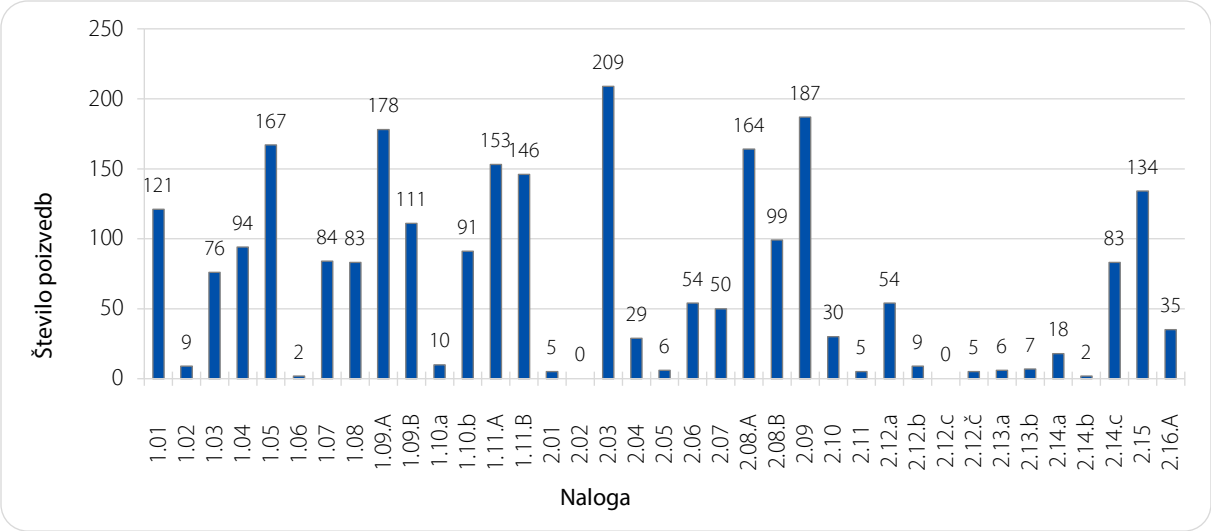
PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE		SPREMEMBE PO POIZVEDBAH		
		ŠTEVILO	DELEŽ (%)		ŠTEVILO	DELEŽ (%)
SLOVENŠČINA	19.927	1.672	8,39	višje število točk	936	4,70
				enako število točk	706	3,54
				nižje število točk	3	0,02
ITALIJANŠČINA	51	2	3,92	višje število točk	2	3,92
				enako število točk	0	0,00
				nižje število točk	0	0,00
MADŽARŠČINA	12	0	0,00	višje število točk	0	0,00
				enako število točk	0	0,00
				nižje število točk	0	0,00
ANGLEŠČINA	4.718	241	5,11	višje število točk	149	3,16
				enako število točk	88	1,87
				nižje število točk	4	0,08
NEMŠČINA	139	5	3,60	višje število točk	4	2,88
				enako število točk	0	0,00
				nižje število točk	1	0,72
MATEMATIKA	20.032	953	4,76	višje število točk	686	3,42
				enako število točk	257	1,28
				nižje število točk	10	0,05
FIZIKA	4.772	144	3,02	višje število točk	103	2,16
				enako število točk	41	0,86
				nižje število točk	0	0,00
GLASBENA UMETNOST	4.966	280	5,64	višje število točk	208	4,19
				enako število točk	67	1,35
				nižje število točk	5	0,10
DOMOVINSKA IN DRŽAVLJANSKA KULTURA IN ETIKA	4.910	242	4,93	višje število točk	172	3,50
				enako število točk	69	1,41
				nižje število točk	1	0,02

Pravico do poizvedbe je pri **slovenščini** letos izkoristilo 1.672 učenk in učencev oz. 8,39 % devetošolcev, kar je v primerjavi z lani manjši delež, in sicer za dober odstotek. Od tega je bilo 4,85 % poizvedb upravičenih, kar pomeni, da se je dosežek po poizvedbah spremenil (pri 963 učencih navzgor in pri 3 navzdol). V primerjavi z lani je tudi odstotek upravičenih poizvedb za dobro odstotno točko nižji. Točkovanje se ni spremenilo pri 706 učencih, ki so vložili ugovor na vrednotenje.

Preglednica 3.7.7.7: *Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti, 9. razred*

SLOVENŠČINA	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023
VSE	10,07	9,99	11,81	12,49	14,44	14,06	10,60	8,23	9,57	8,39
UPRAVIČENE	8,02	7,49	7,73	7,78	9,98	9,08	6,52	5,37	5,91	4,85

Analiza poizvedb po nalogah kaže, da je ocenjevalcem najteže vrednotiti naloge z odgovori »po smislu«, saj se jim ob tem poraja največ dilem, ali so odgovori strokovno še sprejemljivi. Še vedno je veliko težav tudi pri nalogah, pri katerih se vrednoti jezikovna pravilnost.

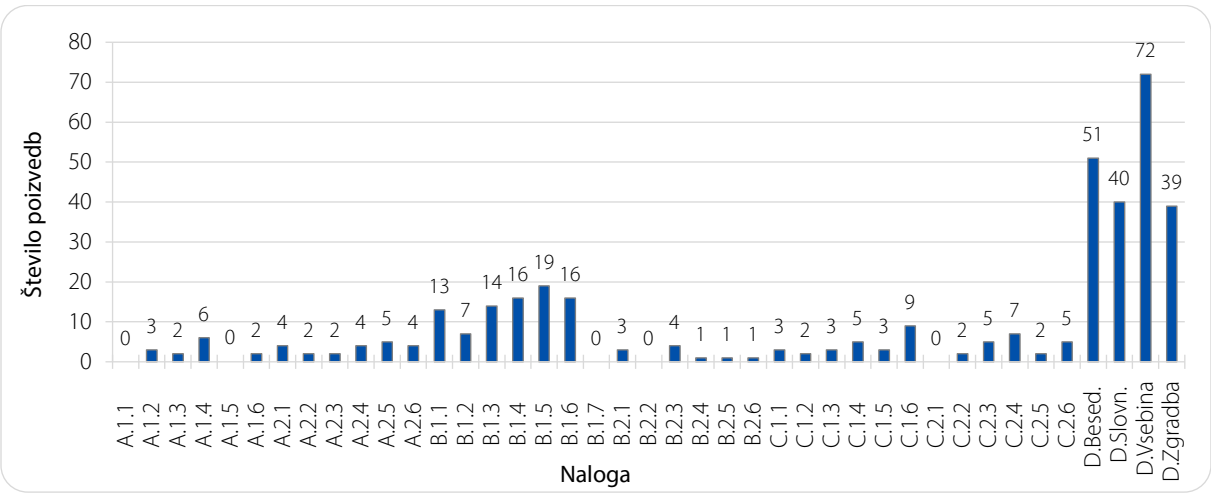
Slika 3.7.7.5: *Število poizvedb pri slovenščini po nalogah, 9. razred*

Pravico do poizvedbe je pri **angleščini** letos izkoristilo 241 devetošolcev (5,11 %), kar je nekoliko več kot v prejšnjih dveh šolskih letih, a manj kot v letih 2016–2019. Pri 153 učencih se je dosežek po poizvedbah spremenil, pri 88 učencih pa je točkovanje ostalo enako. Tako je prišlo do spremembe točk pri 3,24 % devetošolcev, ki so letos opravljali NPZ iz angleščine v 9. razredu.

Preglednica 3.7.7.8: *Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti, 9. razred*

ANGLEŠČINA	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023
VSE	4,4	3,3	3,6	5,15	6,27	5,38	5,31	3,88	4,73	5,11
UPRAVIČENE	2,96	2,43	2,34	3,52	4,07	3,5	3,66	2,71	3,15	3,24

Največ poizvedb se je kot vsa leta nanašalo na nalogo pisnega sporočanja, vendar je bila več kot polovica teh poizvedb neupravičena, kar pomeni, da se točkovanje ni spremenilo. Nekaj poizvedb je bilo tudi pri bralnem razumevanju (naloga kratkih odgovorov). Izstopa postavka B.1.5, vendar pri 13 od 19 poizvedb ni prišlo do spremembe točk. Medtem ko je pri nalogi pisnega sporočanja in nalogi bralnega razumevanja s kratkimi odgovori neko število napak ocenjevalcev in s tem povezanih poizvedb pričakovano, so pri drugih nalogah, ki so zaprtega tipa, z enim ali več natančno določenimi odgovori, napake in poizvedbe manj razumljive. Poizvedb pri vseh preostalih nalogah je bilo skupaj 90, od tega jih je je bilo 68 upravičenih.

Slika 3.7.7.6: *Število poizvedb pri angleščini po nalogah, 9. razred*

Pravico do poizvedbe pri **nemščini** je letos izkoristilo 5 devetošolcev oz. devetošolk (3,60%), kar je občutno manj kot v prejšnjih nekaj letih. Vseh 5 poizvedb je bilo upravičenih.

Poizvedbe so se nanašale na naslednje naloge: po ena poizvedba pri obeh nalogah slušnega razumevanja (postavki A.1.6 in A.2.5), ena poizvedba pri rabi jezika (postavka C.3.3) ter dve poizvedbi pri nalogi pisnega sporočanje (kriterij vsebina).

Preglednica 3.7.7.9: *Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti, 9. razred*

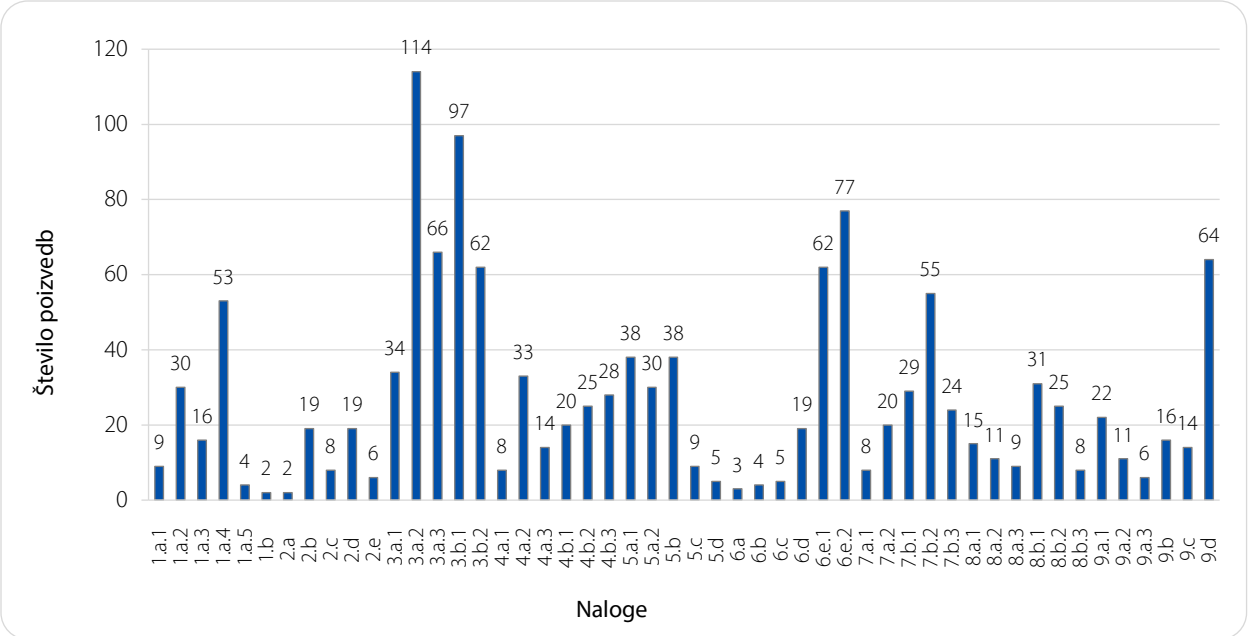
NEMŠČINA	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023
VSE	6,2	2,6	2,82	2,17	3,13	4,23	4,17	7,35	14,58	3,60
UPRAVIČENE	5,79	1,28	2,26	1,09	3,13	2,11	4,17	5,88	6,25	3,60

Pri **matematiki** je delež poizvedb glede na lani nekoliko nižji, ne odstopa pa veliko od prejšnjih let. Upravičenih poizvedb, pri katerih se število točk v preizkusu zviša, je bilo 72 %.

Preglednica 3.7.7.10: *Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti, 9. razred*

	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021	NPZ 2022	NPZ 2023
MAT	5,7	5,95	7,35	6,42	6,04	8,60	6,68	3,86	5,08	4,76

Po številu poizvedb se od drugih loči 3. naloga, ki je besedilna, problemska naloga višje taksonomske ravni. Tudi nalogi 6.e (geometrijska naloga) in 9.d (področje obdelave podatkov) sta preverjali višje taksonomske ravni. Poizvedbe pri teh nalogah so bile večinoma upravičene.

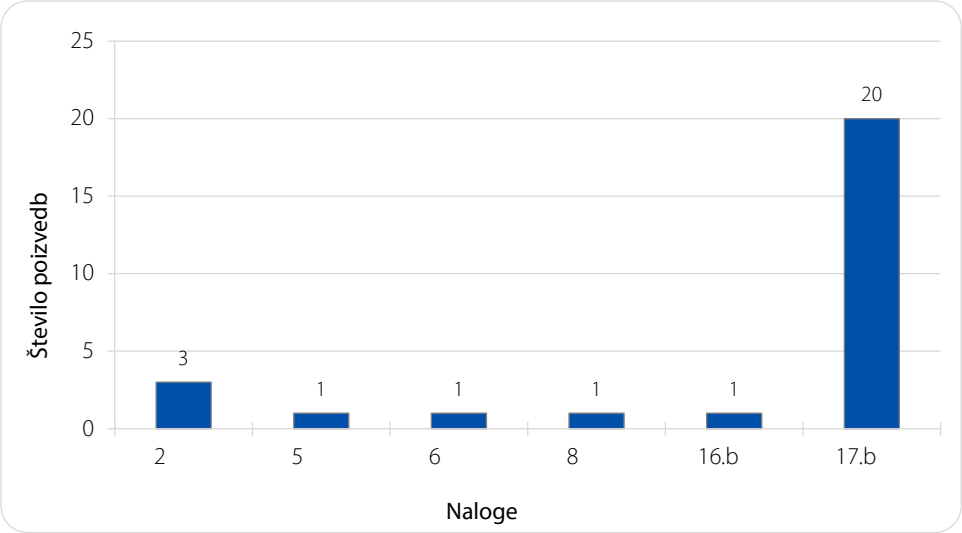

Slika 3.7.7.7: *Število poizvedb pri matematiki po nalogah, 9. razred*

Pri **fiziki** je delež poizvedb v primerjavi s prejšnjimi leti najnižji (3,02 %). 71,5 % poizvedb je bilo upravičenih.

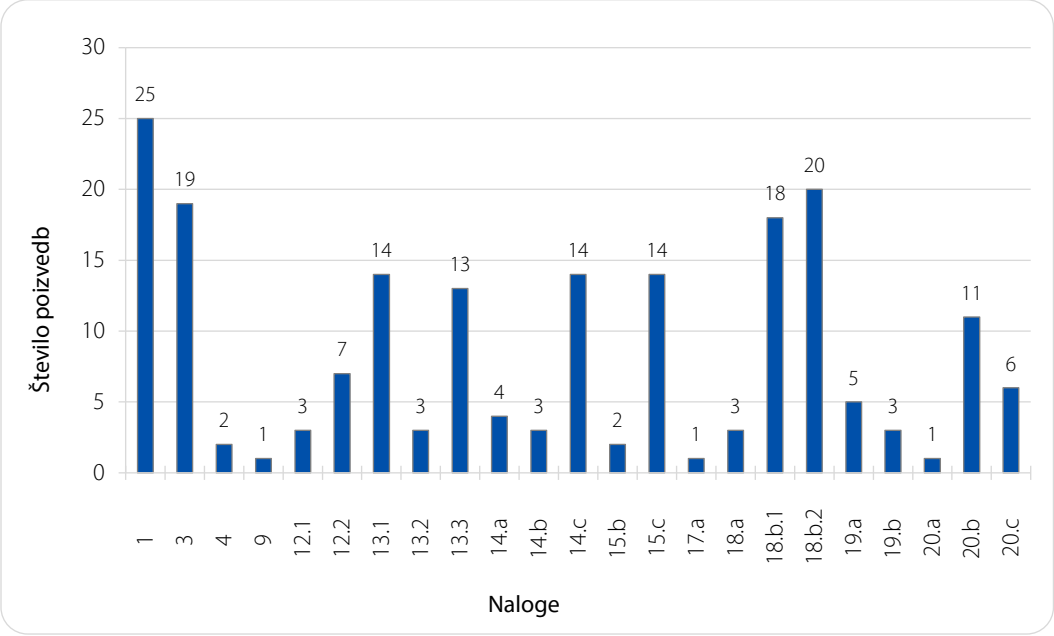
Preglednica 3.7.7.11: *Delež (%) poizvedb pri fiziki med leti, 9. razred*

	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2012	NPZ 2014	NPZ 2016	NPZ 2019	NPZ 2023
FIZ	3,4	3,4	7,3	4,49	4,57	4,18	3,02

Slika 3.7.7.8: *Število poizvedb pri fiziki pri nalogah izbirnega tipa, 9. razred*

Tri naloge izbirnega tipa niso imele poizvedb. Pri preostalih nalogah izbirnega tipa je bila samo ena poizvedba upravičena, vse druge poizvedbe pa so bile neupravičene, tudi pri nalogi 17.b, ki je imela največ poizvedb.

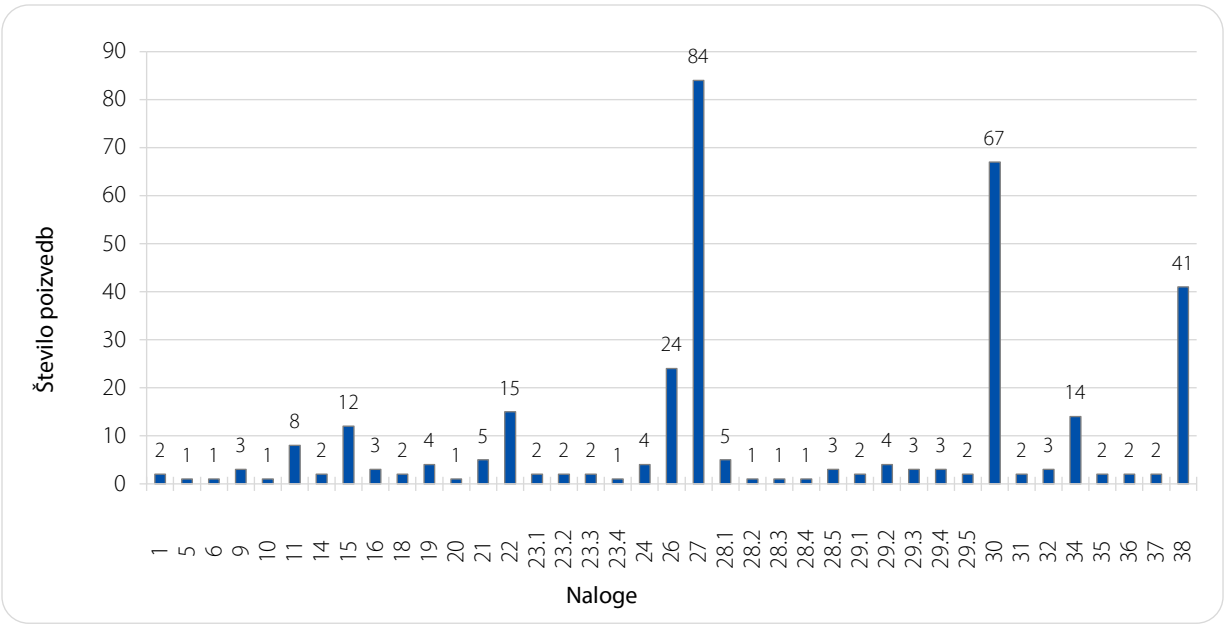
Slika 3.7.7.9: *Število poizvedb pri fiziki pri preostalih nalogah, 9. razred*

Med preostalimi nalogami so bile tri naloge brez poizvedbe. Poizvedbe so bile upravičene v 65 %. Izstopajo naloge, pri katerih je bilo med vrednotenjem treba upoštevati dodatna navodila. Zaradi neupoštevanja dodatnih navodil prihaja do napak pri vrednotenju in s tem do večjega števila upravičenih poizvedb.

Pri **glasbeni umetnosti** je delež poizvedb v primerjavi s prejšnjimi leti najnižji (5,64 %). Pri desetih nalogah ni bilo poizvedb. 74 % poizvedb je bilo upravičenih. Po številu poizvedb izstopajo tri naloge (naloge 27, 30 in 38), ki so preverjale znanje druge in tretje taksonomske stopnje in so se tudi pri vrednotenju izkazale za zahtevnejše. Pri teh nalogah so bile poizvedbe v polovici in več primerov upravičene.

Preglednica 3.7.7.12: *Delež (%) poizvedb pri glasbeni umetnosti med leti, 9. razred*

	NPZ 2012	NPZ 2014	NPZ 2018	NPZ 2023
GUM	7,25	5,79	8,85	5,64

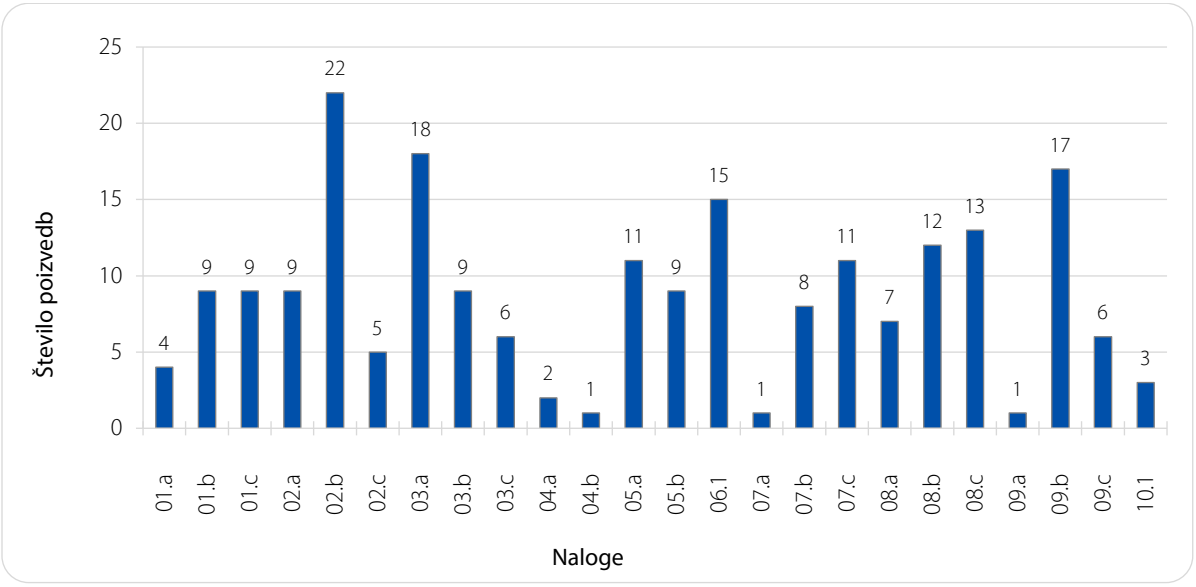
Slika 3.7.7.10: *Število poizvedb pri glasbeni umetnosti, 9. razred*

Pri **domovinski in državljanski kulturi in etiki** je pravico do ponovnega vrednotenja v postopku poizvedbe uveljavljalo 242 učencev, kar pomeni 4,93 % vseh učencev, ki so opravljali NPZ iz tega predmeta. Delež poizvedb je bistveno nižji v primerjavi z deležem poizvedb pri zadnjem preverjanju leta 2019 in najnižji glede na vsa prejšnja preverjanja. Nižji delež poizvedb lahko pripišemo večjemu številu zaprtih nalog.

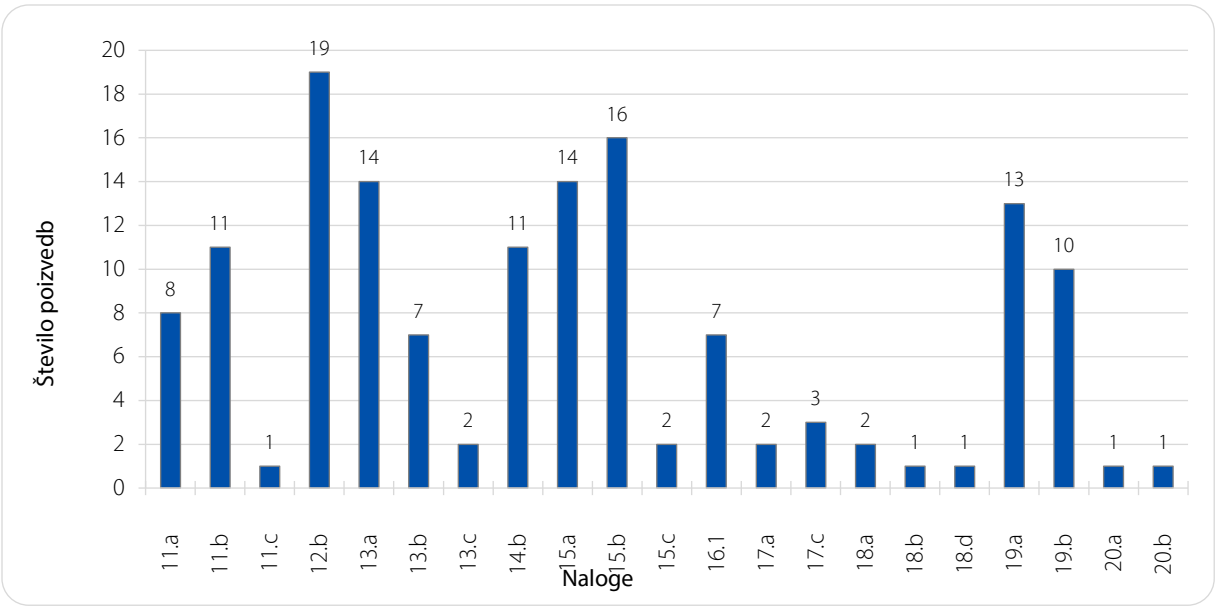
Preglednica 3.7.7.13: *Delež (%) poizvedb pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred*

	NPZ 2009	NPZ 2012	NPZ 2015	NPZ 2019	NPZ 2023
DKE	9,26	13,9	8,06	8,31	4,93

V preizkusu znanja je samo pet postavk, pri katerih ni bilo poizvedb. Večje število poizvedb je pri nalogah, ki preverjajo znanje na višjih taksonomskih stopenjah in pri katerih mora učenec odgovor zapisati v več povedih oz.kjer mora učenec zapisati samostojen daljši odgovor. Pri nalogah z večjim številom poizvedb je bila od ena do dve tretjini poizvedb neupravičenih.

Slika 3.7.7.11: *Število poizvedb (pri nalogah 1–10) pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred*

Slika 3.7.7.12: *Število poizvedb (pri nalogah 11–20) pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred*

3.8 Analiza kakovosti vrednotenja

Elektronsko vrednotenje preizkusov nam omogoča pripravo različnih analiz vrednotenja, ki omogočajo povratno informacijo o kakovosti vrednotenja s ciljem poenotiti kriterije in zagotoviti večjo kakovost vrednotenja.

Od leta 2018 je nadgradnja programa za e-vrednotenje omogočila, da lahko ocenjevalci že med potekom e-vrednotenja spremljajo ustreznost svojega vrednotenja pri preizkusih za vajo, standardizacijo in kontrolo. Program jim namreč potem, ko oddajo preizkuse, prikaže obvestilo, ali je bilo njihovo vrednotenje v okviru dopustnega odstopanja ali pa je od referenčnega vrednotenja (vrednotenja predmetne komisije) preveč odstopalo. V tem primeru program ocenjevalce usmeri na ogled preizkusa za vajo, standardizacijo ali kontrolo, v katerem je prikazano, pri katerih nalogah se je njihovo vrednotenje razlikovalo od priporočenega.

Informacije o odstopanju od priporočenega vrednotenja za ocenjevalce v svoji skupini spremljajo tudi pomočniki glavnih ocenjevalcev (PGO), ki nato ocenjevalcem, ki imajo težave pri presojanju ustreznih odgovorov, pomagajo s strokovno podporo.

Ocenjevalci so tako že med potekom e-vrednotenja seznanjeni s kakovostjo svojega vrednotenja. Na podlagi vseh informacij lahko torej svoje vrednotenje pri preostalih preizkusih ustrezno popravijo.

Po končanem e-vrednotenju je na eRicu objavljena povratna informacija o kakovosti vrednotenja kontrolnih preizkusov vseh ocenjevalcev posamezne šole. Povratna informacija je informativne narave in je namenjena vodstvu šole, ki informacije lahko uporabi pri pripravi poročila o izvedbi in kakovosti vrednotenja preizkusov NPZ ter pedagoškem usmerjanju in vodenju kolektiva.

Vsaka šola prejme tri preglednice pri posameznem predmetu. V prvi preglednici so poimensko navedeni vsi ocenjevalci šole pri posameznem predmetu, v drugi preglednici pa je navedeno, kako natančni so bili pri vrednotenju vseh treh kontrolnih preizkusov skupaj. Izračunano je povprečno število ujemanj točk in povprečno število odstopanj točk v primerjavi z referenčnimi točkami predmetne komisije. Seštevek obeh mer nam pove možno število točk na preizkusih. Zadnji podatek v preglednici prikazuje povprečni odstotek usklajeno ovrednotenih točk ocenjevalca in predmetne komisije. Tretja preglednica se uporablja za primerjavo, saj so v njej prikazani enaki podatki kot v drugi preglednici, le da se ti podatki nanašajo na vse ocenjevalce v Sloveniji.

Seznam ocenjevalcev

Ocenjevalec	Ime	Priimek
Oc.1	Franc	Močnik
Oc.2	Josip	Plemelj

Matematika, 9. razred

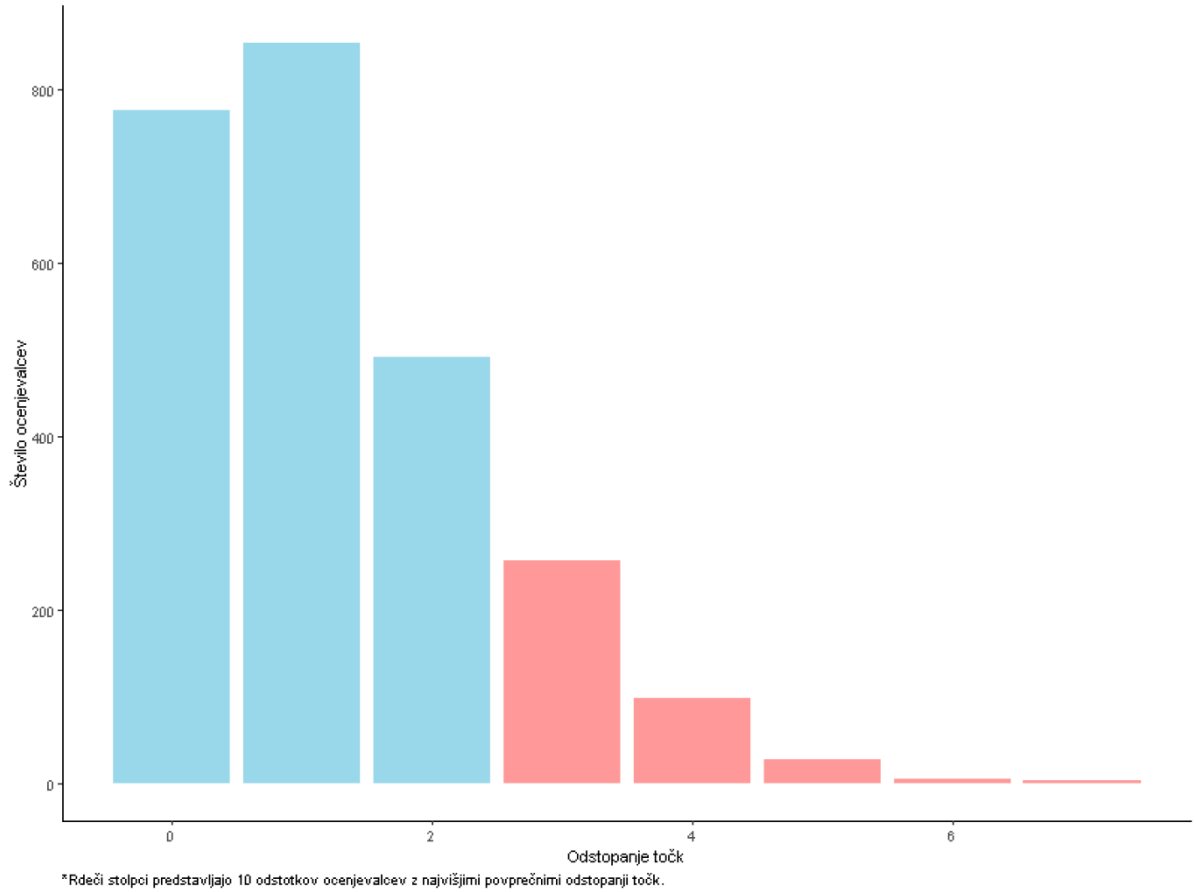
	Ocenjevalec	
	Oc.1	Oc.2
Ujemanje točk*	49,3	49,7
Odstopanje točk	0,7	0,3
Odstotek ujemanj	98,7	99,3

Matematika, 9. razred

	Povprečje	90 % ocenjevalcev
Ujemanje točk*	48,7	47,0 ali več
Odstopanje točk	1,3	3,0 ali manj
Odstotek ujemanj	97,4	94,0 ali več

*Najvišje možno število točk je 50.

Slika 3.8.1: *Primeri preglednic 1, 2 in 3*

Slika 3.8.2: *Primer porazdelitve povprečnih odstopanj vseh ocenjevalcev v Sloveniji (matematika, 9. razred 2022)*

Poleg preglednic je v povratni informaciji o kakovosti vrednotenja še graf, ki prikazuje porazdelitev povprečnih odstopanj vseh ocenjevalcev v Sloveniji pri posameznem predmetu. Modri stolpci prikazujejo odstopanja 90 % ocenjevalcev, rdeči pa odstopanja preostalih 10 % ocenjevalcev. Graf omogoča vizualno primerjavo odstopanj ocenjevalcev šole z vsemi ocenjevalci v Sloveniji pri istem predmetu.

4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

V tem poglavju so poročila predmetnih komisij o analizi dosežkov pri letošnjem nacionalnem preverjanju znanja v 6. in 9. razredu. Predmetne komisije so opisale izhodišča za sestavo preizkusov znanja, osnovne statistične podatke o dosežkih na preizkusu in analizo ter ugotovitve o dosežkih po posameznih nalogah oz.po smiselnih sklopih nalog.

Osnovni statistični podatki o preizkusih nacionalnega preverjanja znanja so predstavljeni v preglednicah v poročilu vsake komisije. Preglednice prikazujejo število učencev, ki so se udeležili nacionalnega preverjanja znanja v rednem roku, najmanjše in največje število odstotnih točk, ki so jih dosegli na preizkusu znanja, povprečje doseženih odstotnih točk, standardni odklon in zanesljivost preizkusa znanja. Indeks zanesljivosti (Cronbachov alfa) kaže natančnost merjenja s preizkusom znanja. Čim višji je koeficient zanesljivosti, tem večja je verjetnost, da bi pri ponovnem preverjanju znanja učencev z istim preizkusom dobili enake ali podobne dosežke, pod pogojem, da se njihovo znanje v vmesnem času ne bi spremenilo.

Iz preglednic so razvidni dosežki na preizkusih znanja. Prikazani so: število nalog (postavk), možno število točk, povprečje doseženih točk in težavnost preizkusa znanja. Indeks težavnosti oz.povprečje doseženih odstotnih točk pove, kako zahteven je preizkus znanja. Višji indeks težavnosti pomeni manj zahteven preizkus.

Preglednicam z osnovnimi statističnimi podatki sledijo analize in ugotovitve predmetnih komisij o dosežkih na preizkusu. V analizo predmetnih komisij je vključen tudi kvalitativni opis znanja, ki so ga predmetne komisije pripravile v juniju 2023 za dosežke učencev 6. in 9. razreda. Te informacije so šolam dostopne na spletnih straneh eRic, vključili pa smo jih tudi v analizo dosežkov v tem letnem poročilu. Priprava kvalitativnih opisov znanja je podrobneje razložena v naslednjem razdelku.

4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanja na izbranih območjih dosežkov

Pomemben cilj nacionalnega preverjanja znanja je učencem, njihovim staršem, učiteljem in šolam ponuditi dodatno informacijo o doseženem znanju učencev. Del te informacije so učenci prejeli v obliki doseženih točk in % ob vpogledu v svoj preizkus nacionalnega preverjanja znanja. Dodatno so prejeli tudi informacijo za učence in starše, ki omogoča primerjavo dosežka učenca s povprečnim dosežkom na šoli in v Sloveniji. Člani predmetnih komisij in sodelavci Državnega izpitnega centra pa smo pripravili še kvalitativen opis izbranih območij na lestvici dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja. Pri pripravi opisov smo se zgledovali po mednarodnih raziskavah znanja, kot so PISA, TIMSS in PIRLS.

Grafično predstavitev dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja smo izdelali tako, da smo dosežke vseh učencev, ki so sodelovali na nacionalnem preverjanju znanja iz danega predmeta, razvrstili od najnižjega do najvišjega, nato pa smo z višino stolpca prikazali število učencev z danim dosežkom. Na slikah v letnem poročilu so tako predstavljeni letošnji dosežki učencev 9. razreda pri slovenščini, matematiki, tujem jeziku, fiziki, glasbeni umetnosti in domovinski in državljanski kulturi ter etiki in dosežki učencev 6. razreda pri slovenščini, matematiki in tujem jeziku. Dosežki so predstavljeni v odstotnih točkah, s piko pa je na sliki označen povprečni slovenski dosežek.

Na vsaki grafični predstavitvi dosežkov učencev so označena štiri barvna območja: zeleno, rumeno, rdeče in modro območje.

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na preostale dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Rdeče območje pomeni učence, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Modro območje pomeni učence, katerih skupni dosežki so v zgornji desetini dosežkov. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Za vsako od naštetih območij smo določili naloge, ki so jih učenci reševali uspešno – uspešnost reševanja pomeni, da je dano nalogo pravilno rešilo vsaj 65 % učencev z dosežki v danem območju (tako določajo uspešnost tudi v mednarodnih raziskavah znanja). To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij (znanje namreč razumemo kot naraščajoče) – učenci z dosežki v rumenem območju so zato v splošnem uspešno reševali tako naloge iz rumenega območja kot naloge iz zelenega območja; učenci z dosežki v rdečem območju so poleg nalog iz rdečega območja v splošnem uspešno reševali tudi naloge iz zelenega in rumenega območja; učenci z dosežki v modrem območju pa so v splošnem uspešno reševali tako naloge iz modrega območja kot tiste, ki so uvrščene v preostala območja. Za dosežke zunaj izbranega območja pa lahko v splošnem sklepamo naslednje: če ima učenec dosežek pod prvim (to je zelenim) območjem, lahko rečemo, da z nižjo verjetnostjo (to je manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v prvo območje; če ima dosežek med dvema območjema, lahko rečemo, da z visoko verjetnostjo (to je več kot 65-odstotno) izkazuje znanje, ki je uvrščeno v spodnje območje, in z nižjo verjetnostjo (to je manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v zgornje območje.

Predmetne komisije za nacionalno preverjanje znanja so po pregledu tako razvrščenih nalog pripravile opis oz.sintezo vsebin, ki so skupne nalogam iz posameznega območja. Kvalitativni (oz.vsebinski) opisi območij sestavljajo vsebino tistega znanja, ki ga (s 65-odstotno verjetnostjo) izkazujejo učenci z dosežki v izbranem območju. Del nalog v preizkusu niti učenci z najvišjimi dosežki niso uspešno reševali v vsaj 65 % primerov. Tudi za te naloge je pripravljen opis vsebin, ki pomenijo najzahtevnejše znanje.

Opis izbranih območij na lestvicah dosežkov letošnjega nacionalnega preverjanja znanja je enak za vse šole. Pri uporabi teh podatkov (še zlasti podatkov o povprečnih dosežkih na šolah) pa je treba opozoriti, da niso namenjeni neposrednim primerjavam med šolami. Na povprečne dosežke namreč vpliva veliko raznovrstnih dejavnikov, zato ni primerno, da se o uspešnosti šolskega dela sklepa le na podlagi povprečnega dosežka na nacionalnem preverjanju znanja. Prav tako je pomembno vedeti, da izbira območij na lestvici dosežkov nikakor ni povezana s šolskimi ocenami, temveč temelji le na porazdelitvi dosežkov na preizkusih nacionalnega preverjanja znanja. Pri uporabi opisov vsebin znanja po območjih je treba upoštevati tudi, da temeljijo na manjšem številu nalog iz letošnjih preizkusov in da bi že navidezno manjše spremembe v nalogi morda vplivale na uvrstitev naloge v drugo skupino. Opisi so tako pripravljeni kot splošno vodilo pri ugotavljanju vsebine znanja učencev.

4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

Rezultati nacionalnega preverjanja znanja omogočajo vrsto analiz, zanimivih za učenca, učitelja, ravnatelje, upravljavce sistema in vso zainteresirano javnost. Nacionalno preverjanje znanja je namenjeno ugotavljanju znanja in pridobivanju informacij, ki omogočajo izboljšave in večjo učinkovitost v šolstvu. Zaradi velikega števila možnih analiz in korakov pri analizi podatkov pa se lahko postavijo tudi vprašanja o načinih pravilne interpretacije dobljenih rezultatov, zato so v nadaljevanju navedene smernice za boljšo interpretacijo.

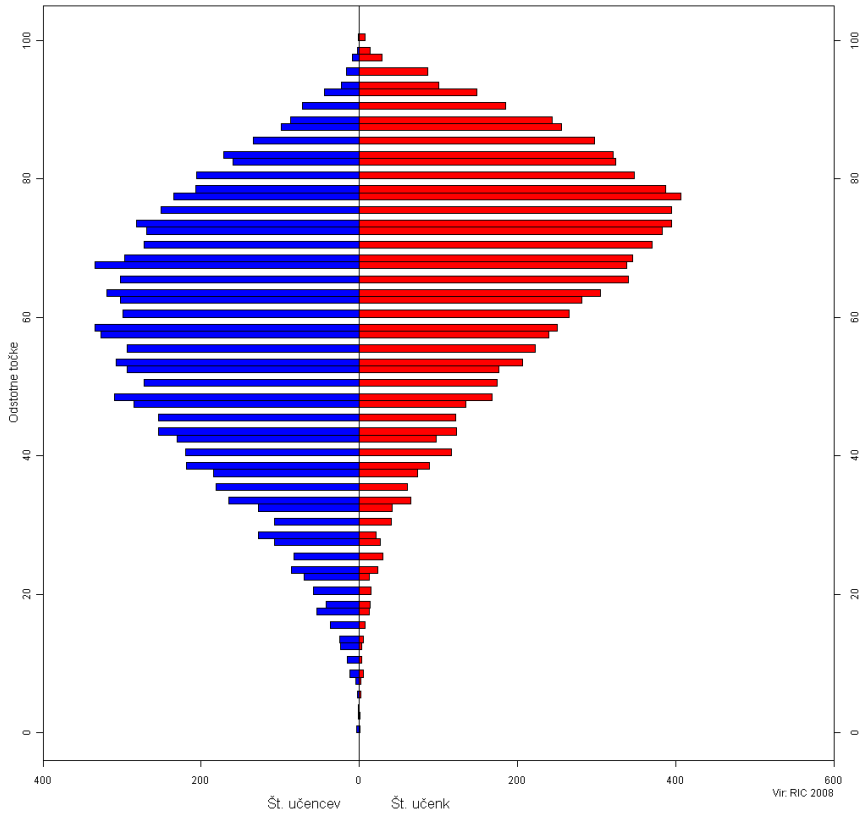
Vsaka interpretacija rezultatov mora upoštevati podrobnosti priprave konkretnih preizkusov znanja v vsakem roku, vzorčenja šol za tretji predmet nacionalnega preverjanja znanja, izvedbe nacionalnega preverjanja znanja na šolah ter vnosa podatkov v končno bazo na Državnem izpitnem centru. Pri interpretaciji statistik in rezultatov statističnih analiz moramo poleg tega upoštevati še omejitve posameznih statističnih metod in veljavnost predpostavk, na katerih temeljijo metode v posameznem primeru.

Pri primerjanju rezultatov med leti se moramo zavedati, da v trenutnem konceptu priprave preizkusov nacionalnega preverjanja znanja dosežki med posameznimi leti niso umerjeni na isto mersko lestvico in jih ne moremo preprosto primerjati, zaradi česar je ugotavljanje trendov v znanju učencev zelo oteženo.

Podobno velja tudi za primerjave med predmeti. Ker so strukture preizkusov in značilnosti posameznih predmetov specifične, dosežkov pri enem predmetu ne moremo primerjati z dosežki pri drugem, čeprav povsod govorimo o (na prvi pogled primerljivih) odstotnih točkah.

V nadaljevanju so predstavljeni primeri slik in preglednic, ki so uporabljeni v poročilih o analizah dosežkov nacionalnega preverjanja znanja pri posameznih predmetih. Pri teh predstavitvah dosežkov spodaj navajamo nekaj splošnih pojasnil in opozoril na omejitve pri interpretacijah. Za vse predstavitve v poročilih predmetnih komisij velja, da so pri izračunu statistik in pripravi slikovnih predstavitev zaradi jasnosti interpretacije rezultatov v izračune vključeni le dosežki učencev, ki obiskujejo redni program osnovne šole in so nacionalno preverjanje znanja opravljali v rednem roku. Analiza dosežkov učencev v prilagojenem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom je predstavljena v samostojnem razdelku.

Primerjava dosežkov med spoloma

Slika 4.1.2.1: *Primer primerjave dosežkov med spoloma*

Slika primerjave dosežkov med spoloma prikazuje ločeno porazdelitev dosežkov učencev in učenk pri posameznem predmetu nacionalnega preverjanja znanja glede na odstotne točke. Porazdelitvi sta postavljeni druga ob drugi tako, da sega lestvica dosežkov od najnižjih spodaj (0 odstotnih točk) do najvišjih na vrhu (100 odstotnih točk) slike. Zaradi optimalnega prikaza je slika prilagojena številu učencev in učenk, zato sredinska os med porazdelitvama ni vedno na sredini slike. Do praznih prostorov med stolpci porazdelitve lahko pride zaradi preračunavanja »surovih« točk, v katerih se vrednoti preizkus, v odstotne točke (npr. na prikazani sliki se surove točke v obsegu 0–60 preračunajo v odstotne točke v obsegu 0–100).

Primerjava dosežkov po regijah

Preglednica 4.1 prikazuje primer dosežkov učencev v statističnih regijah Slovenije. Ker so slovenske statistične regije zelo različne po številu prebivalcev, je tudi število učencev v posamezni regiji (in s tem na nacionalnem preverjanju znanja) zelo različno. V preglednici je zato poleg aritmetične sredine in standardnega odklona dosežkov v vsaki regiji vključeno tudi število učencev, na katerih temelji podatek posamezne regije. Pri interpretaciji moramo biti zlasti pozorni pri tretjem predmetu, saj je vzorčenje tretjega predmeta znotraj regije sicer naključno, vendar se vzorčijo šole, in ne neposredno učenci, to pa pri majhnih regijah lahko vpliva na izkazani dosežek regije. Če je v regiji zelo malo šol in če še te razdelimo med tri ali štiri tretje predmete, ki se opravljajo v določenem roku nacionalnega preverjanja znanja, potem lahko na posamezni predmet v regiji pride zelo malo šoleta Če so šole znotraj regije precej različne po svojih dosežkih, moramo pri primerjavi dosežkov regij pri istem predmetu v različnih rokih nacionalnega preverjanja znanja upoštevati tudi to, da je lahko prišlo v posamezni regiji pri posameznem predmetu do naključnega izbora šol, katerih skupni dosežek je lahko večji ali manjši od dejanskega dosežka regije pri tem predmetu, in je težko dati oceno, ali sta opažena razlika med različnimi roki nacionalnega preverjanja znanja oz.odstopanje od državnega povprečja posledica vzorčenja ali dejanskih razlik v znanju učencev. V preglednici je navedeno tudi število šoleta Omogoča nam sklepanje o reprezentativnosti tako vzorčenih podatkov.

Preglednica 4.1.2.1: *Primer primerjave dosežkov po regijah*

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	62,93	17,74	1879	34
Goriška regija	62,93	17,09	1143	28
Jugovzhodna Slovenija	62,91	18,51	1523	36
Koroška regija	60,50	17,22	763	17
Notranjsko-Kraška regija	60,53	17,28	470	16
Obalno-Kraška regija	59,26	18,24	739	21
Osrednjeslovenska regija	64,66	17,65	4682	97
Podravska regija	59,10	18,47	2713	78
Pomurska regija	58,08	19,07	1129	38
Savinjska regija	60,65	18,13	2527	58
Spodnjeposavska regija	61,65	17,06	666	22
Zasavska regija	61,03	16,81	419	7

4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2022/2023

4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.1.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.1.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.1.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 6. razred

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.1.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.1.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.2.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu Struktura in opis preizkusa znanja.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

NPZ iz slovenščine v 6. razredu je potekal 4. maja 2023. Osnovni statistični podatki so prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 4.2.1.1.1: *Osnovni statistični podatki*

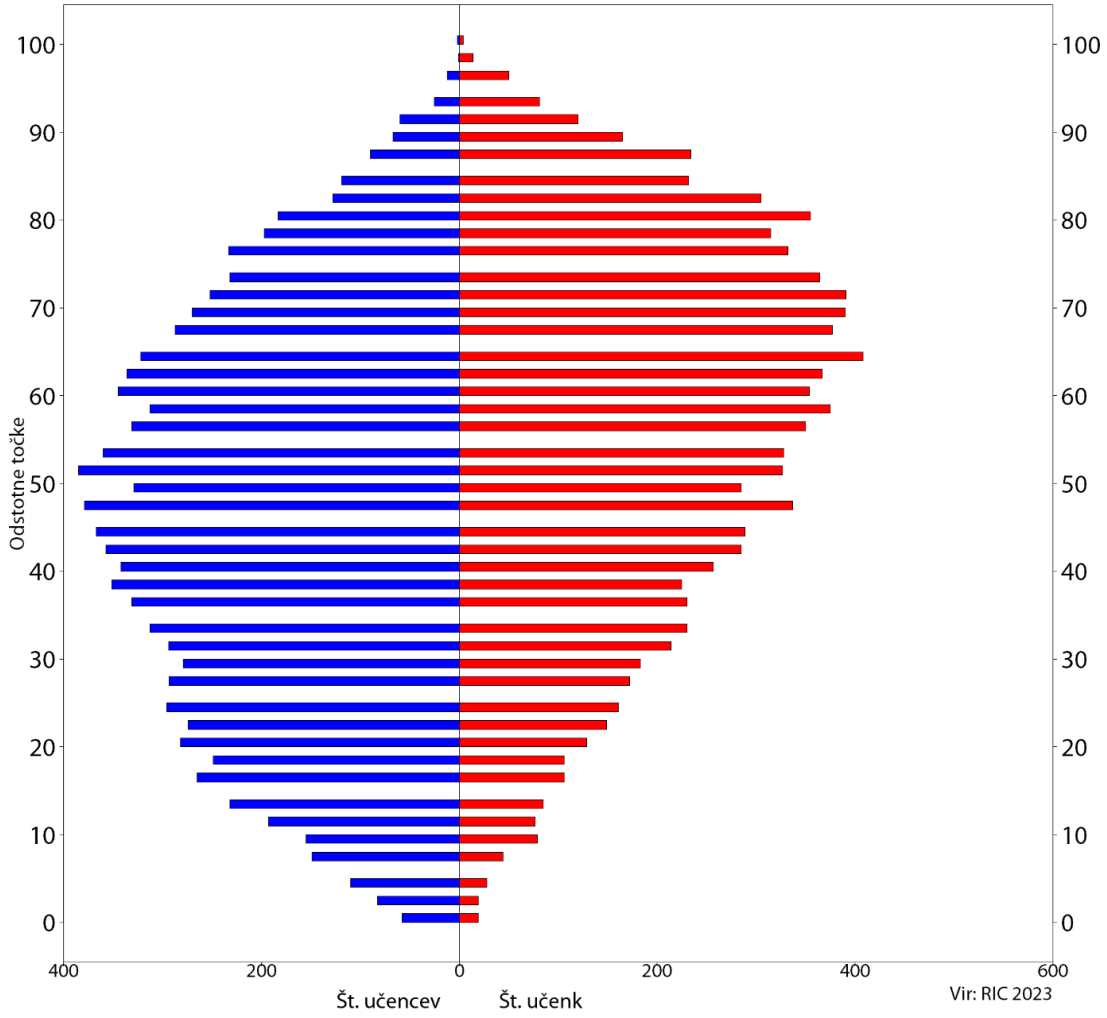
Število učencev	20.479
Število postavk	31
Možne točke	45
Povprečno štev. točk	22,71
Povprečno štev. odstotnih točk	50,47
Standardni odklon odstotnih točk	22,36
Indeks težavnosti	0,50
Indeks zanesljivosti	0,90

Čeprav **preizkusi med leti niso povsem primerljivi** (npr. različna izhodiščna besedila, naloge preverjajo različne standarde iz učnega načrta za slovenščino in so različnih tipov ter zahtevnostnih ravni), v nadaljevanju navajamo nekaj statističnih podatkov v primerjavi z lanskim letom.

V preizkusu je bilo 26 nalog oz. 31 postavk in vseh možnih točk 45. Število nalog in postavk je v primerjavi z leta 2022 za eno nižje, število točk pa enako. Učenci so v povprečju dosegli 22,71 točke oz. 50,47 odstotne točke (leta 2022 20,49 točke oz. 45,53 odstotne točke, leta 2021 pa 24,66 točke oz. 54,81 odstotne točke). Vse možne točke je doseglo šest učencev (lani dva učenca).

Preizkus ima visoko stopnjo zanesljivosti (IZ = 0,90), kar je podobno kot prejšnja leta in pomeni, da so preizkusi stabilni in konsistentno merijo zmožnosti učencev.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.1.1.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred*

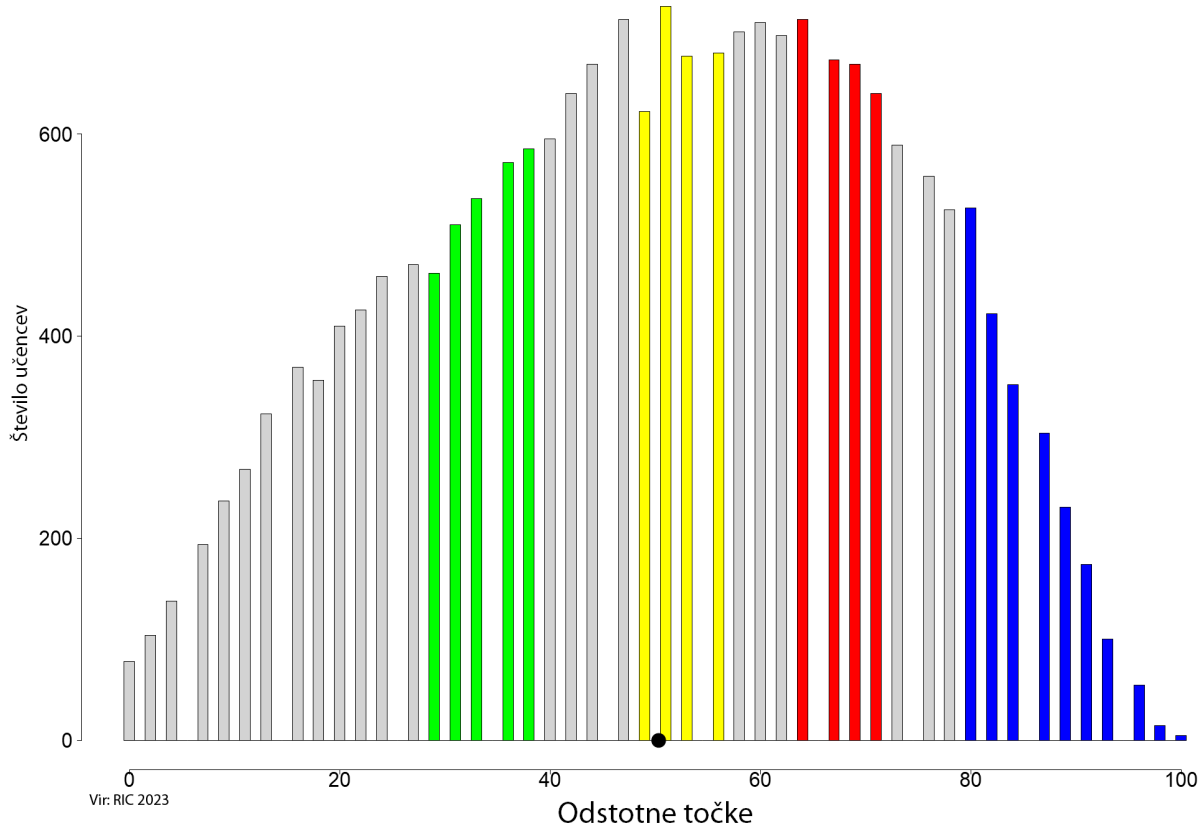
Primerjava dosežkov po spolu pokaže, da so bile učenke tudi letos uspešnejše od učencev. Tako kot prejšnja leta je letos več učenk kot učencev doseglo višje število točk, to je vidno predvsem pri dosežkih od približno 65 odstotnih točk naprej. Tudi najvišji delež točk so tako kot lani dosegle učenke. Pri dosežkih do približno 50 odstotnih točk velja nasprotno – nižji delež točk je doseglo več učencev kot učenk.

Preglednica 4.2.1.1.2: *Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred*

REGIJA	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Osrednjeslovenska regija	52,62	22,38	5.885	105
Gorenjska regija	51,98	22,17	2.134	35
Goriška regija	51,24	22,12	1.181	28
Posavska regija	51,03	21,44	707	24
Savinjska regija	50,10	22,89	2.512	58
Primorsko-Notranjska regija	49,93	21,96	586	18
Podravska regija	49,45	21,88	2.898	87
Jugovzhodna Slovenija	49,10	23,21	1.511	36
Pomurska regija	47,92	22,06	904	39
Obalno-Kraška regija	46,60	21,65	996	24
Zasavska regija	46,54	22,03	513	13
Koroška regija	46,47	21,81	651	21

Povprečni dosežek učencev je bil v osmih regijah pod skupnim povprečjem, nad njim pa v štirih. Najnižji povprečni dosežek so dosegli učenci Koroške (46,47), Zasavske (46,54) in Obalno-Kraške regije (46,60), najvišjega pa učenci Osrednjeslovenske (52,62) in Gorenjske regije (51,98). V Koroški in Zasavski regiji so bili najnižji dosežki tudi lani, višje na lestvici kot lani pa so glede na povprečni dosežek učenci Pomurske regije. Najvišji povprečni dosežek so tudi lani dosegli učenci Osrednjeslovenske regije. Razlika med povprečnim dosežkom najnižje (Koroške) in najvišje uvrščene regije (Osrednjeslovenske) je 6,15 odstotne točke (leta 2022 4,01).

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.1.1.2: *Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred*

Preizkus iz slovenščine na NPZ za učence 6. razreda je dvodelen: v I. delu so naloge povezane z neumetnostnim besedilom, v II. delu pa z umetnostnim besedilom. Razmerje v deležu točk obeh delov je enako, kot je razmerje med jezikom in književnostjo pri pouku oz. kot ga določa učni načrt za slovenščino v osnovni šoli (v nadaljevanju UN), tj. 60 % za jezik in 40 % za književnost.

V I. delu je bilo izhodiščno neumetnostno besedilo *Iskalke dragocenih gob – tartufov*, prirejeno po besedilu Igorja Fabjana, ki je bilo objavljeno v reviji *Moj planet* (september 2020). Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost enosmernega sporazumevanja in tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil ter jezikovno, slogovno in metajezikovno zmožnost.

V II. delu je bilo izhodiščno besedilo odlomek *Kvas in fantazija* iz dela Marjana Tomšiča *Frkolini*. Naloge ob umetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja umetnostnih besedil in tvorjenja besedil o umetnostnih besedilih in ob njih ter usvojeno literarnovedno znanje.

V nadaljevanju so predstavljene naloge po t. i. barvnih območjih. Uspešnost reševanja pomeni, da je nalogo pravilno rešilo vsaj 65 % učencev z dosežki v danem območju. To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij.

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov.

V **I. delu** preizkusa je v zelenem območju ena naloga:

– Naloga 3 je preverjala razumevanje prebranega besedila. Učenci so morali napisati tri podatke, ki vplivajo na ceno tartufov.

Naloga zelenega območja je preverjala zmožnost druge taksonomske stopnje (razumevanje), po UN pa minimalni standard.

V **II. delu** preizkusa sta bili v zelenem območju dve nalogi:

– Naloga 2 je bila izbirnega tipa in je preverjala recepcijsko zmožnost, tj. zmožnost razumevanja umetnostnega besedila. Učenci so morali prepoznati, o čem predvsem govori izhodiščno umetnostno besedilo.
– Naloga 3 je bila izbirnega tipa in je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali izbrati pravilno trditev o dogodkih v besedilu.

Nalogi zelenega območja sta preverjali zmožnost druge taksonomske stopnje (razumevanje), po UN pa minimalna standarda.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov.

V **I. delu** preizkusa je v rumenem območju pet nalog, od tega dve delno:

– Naloga 1 je preverjala slogovno zmožnost. Učenci so morali določiti okoliščine nastanka besedila, in sicer so morali napisati, kdo je avtor besedila in v kateri reviji je bilo besedilo objavljeno.
– Naloga 5 A je preverjala zmožnost tvorjenja besedila. Učenci so morali napisati krajše zaokroženo besedilo, v katerem so morali predstaviti Saro Kocjančič.
– Naloga 7 je preverjala razumevanje prebranega besedila. Učenci so morali napisati, kateri psi so primernejši za iskanje tartufov, in svoj odgovor utemeljiti.
– Naloga 9 je preverjala jezikovno zmožnost, in sicer poimenovalno. Učenci so morali določiti pomensko razmerje med besedama tartuf (podpomenka) in goba (nadpomenka). Naloga je bila izbirnega tipa.
– Naloga 17 A je preverjala zmožnost tvorjenja besedila. Učenci so morali napisati krajše zaokroženo besedilo. Navedene korake za pripravo omake s tartufi za testenine so morali ob sličicah postaviti v pravilno zaporedje in uporabiti glagole v prvi osebi množine.

Naloge rumenega območja so preverjale zmožnosti prve (znanje), druge (razumevanje, uporaba) in tretje taksonomske stopnje (analiza in sinteza), po UN pa minimalne standarde.

V **II. delu** preizkusa je v rumenem območju ena naloga:

– Naloga 7 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali dano poved povezati z ustreznim pregovorom. Naloga je bila izbirnega tipa.

Naloga rumenega območja je preverjala zmožnosti druge in tretje taksonomske stopnje (razumevanje, sinteza), po UN pa minimalni standard.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov.

V **I. delu** preizkusa je v rdečem območju šest nalog, in sicer pet v celoti in ena delno:

- Naloga 2 je preverjala zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila, in sicer tako, da so učenci med petimi navedenimi podatki morali označiti dva, ki sta omenjena v izhodiščnem besedilu.
- Naloga 4 je preverjala zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila, in sicer tako, da so učenci morali presoditi, zakaj je v naslovu besedila beseda iskalke (in ne iskalci) dragocenih tartufov. Pri nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora.
- Naloga 6 je preverjala zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila. Učenci so morali napisati tri značilnosti, ki odlikujejo pse, ki iščejo tartufe.
- Naloga 10 je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so morali dopolniti poved s pravilnima oblikama besed gomolj in drevo.
- Naloga 13 je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so morali napisati, na katero besedo v dani povedi se nanaša podčrtani osebni zaimek je.
- Naloga 17 B je preverjala jezikovno in slogovno zmožnost. Učenci so morali napisati jezikovno pravilno in slogovno ustrezno krajše besedilo o tem, kako pripravimo omako s tartufi za testenine.

Naloge rdečega območja so preverjale zmožnosti prve (znanje), druge (razumevanje, uporaba) in tretje taksonomske stopnje (analiza in sinteza), po UN pa minimalne standarde.

V **II. delu** preizkusa so bile v rdečem območju štiri naloge, od tega dve delno:

- Naloga 5 A je preverjala recepcijsko zmožnost ter zmožnost tvorjenja besedil o umetnostnih besedilih in ob njih. Učenci so morali odgovarjati na vprašanja o poteku dogajanja v umetnostnem besedilu tako, da so obnovili dogajanje (povzeli dogodke) in napisali, katere posledice je imelo ravnanje književnih oseb.
- Naloga 6 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali odgovarjati na vprašanja o poteku dogajanja.
- Naloga 8 je prav tako preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali predstaviti svoje ugotovitve o umetnostnem besedilu, in sicer so morali razložiti povezavo med naslovom besedila in dogajanjem v odlomku.
- Naloga 9 A je preverjala recepcijsko zmožnost ter zmožnost tvorjenja besedil o umetnostnih besedilih in ob njih. Učenci so morali odgovoriti na vprašanja o poteku dogodkov, obnoviti dogajanje (povzeti dogodke) v umetnostnem besedilu, ubesediti svojo domišljijsko predstavo književne osebe, predstaviti svoje ugotovitve ter vrednotiti in utemeljiti svoje mnenje. V krajšem zaokroženem besedilu so morali napisati, kdo je mami povedal resnico in kako se je odzvala, kako se je ob razkritju resnice počutil sin, in utemeljiti, po čem vedo, kateri od staršev je milejši.

Naloge rdečega območja so preverjale zmožnosti druge in tretje taksonomske stopnje, po UN pa minimalne in temeljne standarde.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v *zgornji desetini dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov.

V **I. delu** preizkusa je v modrem območju pet nalog, in sicer štiri v celoti in ena delno:

- Naloga 5 B je preverjala jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost krajšega zaokroženega besedila, v katerem so morali učenci predstaviti Saro Kocjančič.
- Naloga 8 je preverjala zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila tako, da so morali učenci ob danem odgovoru tvoriti pomensko in oblikovno ustrezno vprašalno poved v skladu z izhodiščnim besedilom. Pri tej nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost.
- Naloga 12 je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so morali pretvoriti trdilno poved v pomensko in oblikovno ustrezno nikalno poved.
- Naloga 14 je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so morali navedeni enostavčni povedi združiti v dvostavčno poved tako, da so izrazili namen. Pri tej nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost.
- Naloga 16 je preverjala jezikovno, in sicer pravopisno zmožnost. Učenci so morali v dani povedi prepoznati pravopisno napako, povezano z nepravilno rabo predloga k/h, jo popraviti in utemeljiti popravek.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje, uporaba), po UN pa minimalne standarde, le naloga 16 je v drugem delu (utemeljitev popravka) preverjala temeljni standard.

V **II. delu** preizkusa je v modrem območju pet nalog, in sicer ena v celoti in štiri delno:

- Naloga 1 je preverjala usvojitev literarnovednega znanja. Učenci so morali prepoznati izhodiščno besedilo kot realistično pripoved in to utemeljiti.
- V nalogi 4 A so morali učenci ob recepcijski zmožnosti dokazati tudi zmožnost tvorjenja krajšega besedila o izhodiščnem umetnostnem besedilu. Naloga je preverjala zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja glavne književne osebe. Učenci so morali ubesediti svojo domišljijsko predstavo književne osebe tako, da so navedli dve sinovi lastnosti in ju ponazorili s primeroma iz besedila.
- Naloge 4 B, 5 B in 9 B so preverjale jezikovno pravilnost krajšega tvorjenega besedila.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti prve, druge in tretje taksonomske stopnje (znanje, razumevanje, uporaba in sinteza), po UN pa minimalne standarde, 1. naloga pa tudi temeljni standard.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

V **I. delu** preizkusa sta v območju nad modrim dve nalogi:

- Naloga 11 je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali izpisanemu samostalniku iz dane povedi določiti oblikovne lastnosti (spol, sklon, število).
- Naloga 15 je preverjala jezikovno, in sicer poimenovalno, skladenjsko in pravopisno zmožnost. Učenci so morali iz zemljepisnega lastnega imena tvoriti vrstni pridevnik (Istra → istrski) in ga v dani povedi postaviti v pravilno obliko.

Nalogi območja nad modrim sta preverjali zmožnosti prve (znanje) in druge (uporaba) taksonomske stopnje, po UN pa minimalni in temeljni standard.

V **II. delu** preizkusa ni nalog nad modrim območjem.

Sklep

V I. delu preizkusa, tj. **ob neumetnostnem besedilu**, so tudi učenci z najnižjimi dosežki uspešno reševali nalogo 3 (zeleno območje), ki je preverjala zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila, in sicer tako, da so morali napisati tri podatke, ki vplivajo na ceno tartufov.

V rumenem območju je pet nalog, ki so preverjale različne vrste zmožnosti. Naloga 1 je preverjala slogovno zmožnost, naloga 7 razumevanje prebranega besedila, naloga 9 jezikovno, in sicer poimenovalno zmožnost (izbira pravilnega pomenskega razmerja med besedama *tartuf* in *goba*), postavki 5 A in 17 A pa zmožnost tvorjenja krajšega besedila (predstavitev Sare Kocjančič ter ubesedenje in pravilna ureditev zaporedja korakov za pripravo omake s tartufi).

V rdečem območju so tri naloge, ki so preverjale zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila (2, 4 in 6). V tem območju sta tudi dve nalogi, ki sta preverjali jezikovno zmožnost, in sicer skladenjsko. Pri nalogi 10 so morali učenci dopolniti poved z besedama *gomolj* in *drevo* v pravilni obliki, pri nalogi 13 pa so morali napisati, na katero besedo se nanaša osebni zaimek v dani povedi. Postavka 17 B je preverjala jezikovno pravilnost krajšega tvorjenega besedila, prav tako se je jezikovna pravilnost vrednotila tudi pri nalogi 4 iz tega območja.

V modrem območju je pet nalog. Vse razen ene so preverjale jezikovno zmožnost. Nalogi 12 in 14 sta preverjali skladenjsko zmožnost, in sicer so morali učenci pri nalogi 12 zanikati poved in pri tem biti pozorni na pisanje nikalnice ločeno od glagola (*ne bo iskala*) in na spremembo sklona samostalnika (*tartufov*), pri nalogi 14 pa združiti dve povedi v dvostavčno z izraženim namenom. Združevanje povedi v dvostavčne je za učence zahtevno (lani je bila podobna naloga celo v območju nad modrim). Naloga 16 je preverjala pravopisno zmožnost, in sicer so morali učenci prepoznati pravopisno napako, povezano z nepravilno rabo predloga k/h, in popravek utemeljiti. Tudi postavka 5 B je povezana z jezikovno in slogovno zmožnostjo, gre namreč za preverjanje jezikovne pravilnosti in slogovne ustreznosti krajšega zaokroženega besedila, v katerem so morali učenci predstaviti osebo iz izhodiščnega besedila. Le naloga 8 je preverjala zmožnost razumevanja izhodiščnega besedila, in sicer tako, da so morali učenci ob danem odgovoru tvoriti pomensko in oblikovno ustrezno vprašalno poved v skladu z izhodiščnim besedilom. Učenci so morali biti pri tvorjenju pomensko ustrezne povedi natančni, poleg tega se je tudi pri tej nalogi vrednotila jezikovna pravilnost.

V območju nad modrim sta dve nalogi (11 in 15). Pri nalogi 11, ki je preverjala metajezikovno zmožnost, so morali učenci izpisanemu samostalniku iz dane povedi določiti oblikovne lastnosti (spol, sklon, število). Da te naloge niso uspešno reševali niti učenci z najvišjimi dosežki, nekoliko preseneča, saj je v šestem razredu precejšen poudarek na oblikovnih lastnostih samostalnika, prav tako izpisani samostalnik (*/pod/ zemljo*) ne sodi med posebnosti. Predvidevamo, da so imeli učenci največ težav pri določanju sklona samostalnika, ker niso upoštevali navodila, da naj ga določijo samostalniku iz določene povedi. Pri nalogi 15, ki je preverjala jezikovno, in sicer poimenovalno, skladenjsko in pravopisno zmožnost, pa so morali iz zemljepisnega lastnega imena tvoriti vrstni pridevnik (*Istra* → *istrski*) in ga v dani povedi postaviti v pravilno obliko. Kljub temu da pri tvorbi tega vrstnega pridevnika ne prihaja do posebnosti, so imeli učenci težave, prav tako niso vedeli, da se vrstni pridevniki iz lastnih imen pišejo z malo začetnico.

V II. delu preizkusa, tj. **ob umetnostnem besedilu**, sta v zelenem območju dve nalogi (2 in 3). Obe sta preverjali zmožnost razumevanja izhodiščnega umetnostnega besedila in obe sta bili izbirnega tipa.

Tudi v rumenem območju je naloga 7 izbirnega tipa in je preverjala recepcijsko zmožnost učencev.

V rdečem območju so štiri naloge (5 A, 6, 8 in 9 A). Vse so preverjale recepcijsko zmožnost, bile pa so polodprtega oz. odprtega tipa.

V modrem območju so štiri naloge. Naloga 1 je preverjala usvojitev literarnovednega znanja. Učenci so morali prepoznati izhodiščno besedilo kot realistično pripoved in to utemeljiti. V postavki 4 A so morali ob recepcijski zmožnosti dokazati tudi zmožnost tvorjenja krajšega besedila. Naloga je preverjala zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja glavne književne osebe. Postavke 4 B, 5 B in 9 B pa so preverjale jezikovno pravilnost tvorjenega zaokroženega besedila.

V območju nad modrim ni nobene naloge, povezane z umetnostnim besedilom.

V zvezi z umetnostnim besedilom so tudi učenci z (naj)nižjimi dosežki uspešno reševali naloge, ki so preverjale njihovo recepcijsko zmožnost in so bile izbirnega tipa. Druge naloge, ki so preverjale recepcijsko zmožnost in pri katerih so morali učenci odgovor napisati samostojno, so bile v rdečem (ali modrem) območju, kar pomeni, da so jih uspešneje reševali učenci s sicer višjimi dosežki.

Vse naloge v preizkusu so preverjale minimalne standarde, le nalogi 15 (tvorba in zapis vrstnega pridevnika iz zemljepisnega lastnega imena) in 16 (utemeljitev pravopisnega popravka) v I. delu preizkusa sta preverjali temeljna standarda. Naloge 1 (literarnovedno znanje), 5 A in 9 A v II. delu preizkusa pa so poleg minimalnih standardov preverjale tudi temeljne standarde. Uspešno so jih reševali le učenci z višjimi dosežki.

Glede na rezultate predlagamo, da naj učitelji učence usmerjajo v poglobljeno branje besedil in da naj pri učencih z aktivnimi oblikami dela pri pouku spodbujajo razbiranje in povezovanje podatkov iz različnih delov besedila, analitično razmišljanje in sintetizirane odgovore, ki naj jih učenci zapisujejo samostojno. Tudi letos se je pokazalo, da naloge, pri katerih se vrednoti jezikovna pravilnost, uspešno rešujejo predvsem učenci z (naj)višjimi dosežki, zato je treba tvorjenju smiselnih, jasno ubesedenih in jezikovno pravilnih povedi posvečati pozornost pri vseh predmetih. Učitelji naj še naprej spodbujajo učence k utemeljevanju posameznih trditev in k povezovanju rabe jezika z metajezikovnim znanjem.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.1.1.3: *Specifikacijska tabela, slovenščina, 6. razred*

I. del, neumetnostno besedilo: Igor Fabjan: *Iskalke dragocenih gob – tartufov* (Prirejeno po: *Moj planet*, september 2020. Str. 40–42.)

Naloga	Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard znanja Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1	SLOGOVNA ZMOŽNOST	**določi okoliščine nastanka besedila** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 54)		znanje	rumeno	0,63	0,39
2	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame podteme in napiše bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	rdeče	0,56	0,40
3	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	zeleno	0,78	0,42
4	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje uporaba sinteza	rdeče	0,50	0,48
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba			
5 5 A	2	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – TVORJENJE BESEDILA	**tvori ustrezno, smiselno in razumljivo besedilo, skladno z jezikovno in slogovno normo književne zvrsti** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje uporaba sinteza	rumeno	0,66	0,58
5 B	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba	modro	0,42	0,49
6	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	rdeče	0,52	0,43
7	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	rumeno	0,72	0,39
8	2	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje uporaba	modro	0,42	0,35
		JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska, pravopisna	**vpraša po danih delih povedi ter tvori pomensko in oblikovno ustrezne vprašalne povedi** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 53) **pravilno uporablja končna ločila v povedih** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 53)		znanje razumevanje uporaba			
9	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – poimenovalna	**k danim besedam doda njihove knjižne protipomenke, sopomenke, nadpomenke in podpomenke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)	nadpomenka (4. r., UN, str. 24) podpomenka (4. r., UN, str. 24) sopomenka (4. r., UN, str. 24) protipomenka (4. r., UN, str. 24)	znanje razumevanje	rumeno	0,64	0,37

Naloga	Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard znanja Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
10	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	**pomensko in oblikovno ustrezno dopolni nepopolne povedi** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 53)		znanje uporaba	rdeče	0,60	0,40
11	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**dani besedi iz besedila določi oblikovne lastnosti – pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v UN** (5., 6. r.) (UN, str. 54)	samostalnik (5. r., UN, str. 24) spol (5. r., UN, str. 24) število (5. r., UN, str. 24) sklon (6. r., UN, str. 24)	znanje uporaba	nad modrim	0,09	0,17
12	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	**pretvori trdilne povedi v nikalne ter tvori pomensko in oblikovno ustrezne nikalne povedi** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 53)		znanje uporaba	modro	0,42	0,48
13	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	**v zvezah povedi odpravi ponovitve** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 53)		uporaba	rdeče	0,59	0,49
14	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	**v zvezi dveh enostavčnih povedi prepozna namerno-posledično razmerje, ga izrazi z veznikom in združi zvezo povedi v skladenjsko pravilno dvostavčno poved** (6. r.) (UN, str. 53)		znanje razumevanje uporaba	modro	0,36	0,38
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST						
15	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – poimenovalna JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska JEZIKOVNA ZMOŽNOST – pravopisna	**tvori knjižne pridevniške izpeljanke tistih vrst, ki so določene z UN** (5., 6. r) (UN, str. 52) **pomensko in oblikovno ustrezno dopolni nepopolne povedi** (5., 6. r.) (UN, str. 53) pravilno piše vrstne pridevnike iz zemljepisnih lastnih imen (4., 5., 6. r.) (UN, str. 53)	vrstni pridevnik (5. r., UN, str. 24)	znanje uporaba	nad modrim	0,12	0,23
16	2	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – pravopisna	**v besedilu prepozna pravopisno napako, jo odpravi** in utemelji svoj popravek (4., 5., 6. r.) (UN, str. 54)		znanje uporaba	modro	0,49	0,45
17 17 A	3	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – TVORJENJE BESEDILA	**tvori ustrezno, smiselno in razumljivo besedilo, skladno z jezikovno in slogovno normo književne zvrsti** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)	navodilo za delo (6. r., UN, str. 24) oseba (6. r., UN, str. 25) množina (5. r., UN, str. 25)	znanje uporaba razumevanje sinteza	rumeno	0,66	0,53
17 B	2	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba	rdeče	0,48	0,61
SKUPAJ	**27**							

II. del, umetnostno besedilo: Marjan Tomšič: *Kvas in fantazija*. V: Marjan Tomšič: *Frkolini*. Ljubljana: Založba Mladika, 1998. 102–104.

Naloga		Točke	Zmožnost		Standard znanja	Vsebine	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
			Izpis zmožnosti iz UN		Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:					
1		1	USVOJITEV LITERARNOVEDNEGA ZNANJA	prepozna značilnosti realistične (kratke) pripovedne proze	**pozna,** razume **in uporablja literarnovedne izraze,** navedene v učnem načrtu (4., 5., 6. r.) (UN, str. 57)	realistična pripoved fantastična pripoved (UN, 6. r., str. 32)	znanje razumevanje	modro	0,35	0,34
2		1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST		**odgovori na vprašanja o prebranem besedilu** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje	zeleno	0,82	0,40
3		1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	prepozna podatke o poteku dogajanja	**odgovori na vprašanja o prebranem besedilu** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje	zeleno	0,80	0,52
4	4 A	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	**ubesedi svojo domišljijsko predstavo književne osebe** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje sinteza	modro	0,35	0,54
	4 B	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST		**slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba	modro	0,20	0,44
5	5 A	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	**odgovori na vprašanja o prebranem besedilu – pove,** katere posledice je imelo ravnanje književnih oseb (4., 5., 6. r.) (str. 55) **odgovarja na vprašanja o poteku dogajanja** (4., 5., 6. r.) (str. 55) **obnovi dogajanje** (povzame dogodke) **v umetnostnem besedilu** (4., 5., 6. r.) (str. 55)		razumevanje sinteza vrednotenje	rdeče	0,53	0,58
	5 B	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST		**slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba	modro	0,29	0,49
6		2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	**odgovarja na vprašanja o poteku dogajanja** (4., 5., 6. r.) (str. 55)		razumevanje sinteza	rdeče	0,46	0,56
7		1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	razumevanje umetnostnega besedila	**predstavi svoje ugotovitve o umetnostnem besedilu** (4., 5., 6. r.) (str. 55)		razumevanje sinteza	rumeno	0,73	0,39
8		1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	razumevanje umetnostnega besedila	**predstavi svoje ugotovitve o umetnostnem besedilu** (4., 5., 6. r.) (str. 55)		razumevanje utemeljitev sinteza	rdeče	0,57	0,50

Naloga		Točke	Zmožnost		Standard znanja	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
			Izpis zmožnosti iz UN		Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:					
9	9 A	3	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	**predstavi svoje ugotovitve o umetnostnih besedilih ter vrednoti in utemelji svoje mnenje** (4., 5., 6. r.) (str. 55) **odgovarja na vprašanja o poteku dogajanja** (4., 5., 6. r.) (str. 55) **obnovi dogajanje** (povzame dogodke) **v umetnostnem besedilu** (4., 5., 6. r.) **ubesedi svojo domišljijsko predstavo književne osebe** (4., 5., 6. r.) (str. 55)		razumevanje utemeljitev sinteza vrednotenje	rdeče	0,57	0,62
	9 B	2	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST		**slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba	modro	0,33	0,59
SKUPAJ		**18**								

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja (naloge ob neumetnostnem besedilu)

Preizkus iz slovenščine na NPZ za učence 6. razreda je dvodelen: v I. delu so naloge povezane z neumetnostnim besedilom, v II. delu pa z umetnostnim besedilom. Razmerje v deležu točk obeh delov je enako, kot je razmerje med književnostjo in jezikom pri pouku oz. kot ga določa učni načrt za slovenščino v osnovni šoli, tj. 40 % za književnost in 60 % za jezik.

V I. delu je bilo prirejeno izhodiščno neumetnostno besedilo Igorja Fabjana z naslovom *Iskalke dragocenih gob – tartufov*, ki je bilo objavljeno v reviji *Moj planet* (september 2020). Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost enosmernega sporazumevanja, in sicer zmožnost razumevanja prebranega besedila in tvorjenja besedila, jezikovno, tj. poimenovalno, skladenjsko in pravopisno zmožnost, slogovno in metajezikovno zmožnost. Če vključujejo poznavanje določenih jezikoslovnih izrazov, predvidenih po učnem načrtu, so ti v specifikacijski tabeli (gleta zgoraj) posebej navedeni.

Naloge, ki preverjajo **razumevanje prebranega besedila**, učenci običajno uspešno rešujejo, tokrat pa so se, podobno kot lani, izkazale za zahtevnejše (IT nalog je bil od 0,42 do 0,78). Učencem je bila izmed teh najzahtevnejša naloga 1.08 (IT = 0,42; ID = 0,35), pri kateri so morali k danemu odgovoru napisati vprašalno poved v skladu z izhodiščnim besedilom. Pri tem so morali biti natančni, sicer se rešitev ni upoštevala kot pravilna, poleg tega se je pri tej nalogi vrednotila tudi jezikovna pravilnost. Kot najlažja izmed nalog, ki so preverjale razumevanje prebranega besedila, in na splošno v I. delu preizkusa se je izkazala naloga 1.03 (IT = 0,78; ID = 0,42), pri kateri so morali učenci napisati tri stvari, ki vplivajo na ceno tartufov. Pri drugih nalogah tega sklopa (naloge 1.02, 1.04 in 1.06) je bil IT med 0,50 in 0,56, ID pa med 0,40 in 0,48.

Slogovno zmožnost je preverjala naloga 1.01 (IT = 0,63; ID = 0,39), pri kateri so morali učenci napisati, kdo je napisal izhodiščno besedilo in v kateri reviji je bilo objavljeno. Naloga ni bila zahtevna in pričakovali bi, da jo bo pravilno rešil še večji delež učencev. Za pravilno rešitev so morali ime in priimek avtorja ter naslov revije prepisati pravopisno pravilno.

Naloge, ki so preverjale **jezikovno zmožnost**, so učenci reševali različno uspešno. Najmanj zahtevna jim je bila naloga 1.09 (IT = 0,64; ID = 0,37), ki je preverjala **poimenovalno zmožnost**. Bila je izbirnega tipa, učenci pa so morali prepoznati podpomensko-nadpomensko razmerje med besedama *tartuf* in *goba*.

Izmed nalog, ki so preverjale **skladenjsko zmožnost**, so učenci najmanj uspešno reševali nalogo 1.15 (IT = 0,12; ID = 0,23), pri kateri so morali iz zemljepisnega lastnega imena v oklepaju tvoriti vrstni pridevnik (*Istra → istrski*). Na splošno so imeli težave že s pravilno obliko tvorjenega pridevnika, mnogi pa so pridevnik v povedi napačno pisali tudi z veliko začetnico. Manj uspešno je bila reševana tudi naloga 1.14 (IT = 0,36; ID = 0,38), pri kateri so morali dve povedi združiti v eno tako, da so izrazili namen. Manj kot polovica učencev je pravilno rešila nalogo 1.12 (IT = 0,42; ID = 0,48), pri kateri so morali zanikati poved. Pri tem so morali paziti na pisanje nikalnice ločeno od glagola in na zamenjavo sklona pri samostalniku. Uspešneje so reševali nalogi 1.10 in 1.13. Pri nalogi 1.10 (IT = 0,60; ID = 0,40) so morali v poved v pravilni obliki vstaviti dva samostalnika, pri nalogi 1.13 (IT = 0,59; ID = 0,49) pa so morali napisati, na katero besedo se nanaša podčrtani zaimek v dani povedi.

Naloga 1.16 (IT = 0,49; ID = 0,45) je preverjala **pravopisno in metajezikovno zmožnost**. Učenci so morali odpraviti napako v zvezi z napačno rabo predloga h in popravek tudi utemeljiti.

Najmanj uspešno v celotnem preizkusu so učenci reševali nalogo 1.11 (IT = 0,09; ID = 0,17), ki je preverjala **metajezikovno zmožnost**, čeprav je bila najnižje taksonomske stopnje in je preverjala znanje. Učenci so morali izpisanemu samostalniku iz dane povedi določiti spol, sklon in število. Rešitev je bila pravilna, če so pravilno določili vse tri kategorije.

Nalogi, ki sta preverjali **zmožnost tvorjenja krajšega zaokroženega besedila**, so učenci reševali enako uspešno. Pri postavki 1.05 A (IT = 0,66; ID = 0,58) so morali v krajšem zaokroženem besedilu predstaviti osebo iz izhodiščnega besedila, pri postavki 1.17 A (IT = 0,66; ID = 0,53) pa so morali ob sličicah in danih korakih napisati, kako pripravimo omako za testenine. Pri obeh nalogah se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost (pri 1.05 B je bil IT 0,42; ID 0,49, pri 1.17 B pa IT 0,48; ID 0,61). Vrednost IT v primerjavi z IT pri A-delu obeh nalog kaže, da so učenci boljši pri vsebinskem delu obeh nalog, slabši pa pri jezikovni pravilnosti, a je treba pri tem upoštevati, da se jezikovna pravilnost sploh ni vrednotila, če učenci pri vsebini (torej pri A-delu) niso dobili dovolj točk. Vrednost ID obeh nalog kaže, da so učenci, ki so uspešneje reševali preizkus, tvorili besedila z manj jezikovnimi napakami kot tisti učenci, ki so bili manj uspešni.

Na splošno je bil ID pri vseh nalogah ustrezen, le pri eni je bil nižji od 0,20. Predvidevamo, da učenci pri nalogi 1.11 (ID = 0,17) niso upoštevali navodila, da naj določijo spol, sklon in število izpisanemu samostalniku iz dane povedi, in so zamenjevali 4. in 6. sklon.

V I. delu preizkusa največji delež učencev (12,5 %) ni reševal naloge 1.06, pri kateri so morali učenci napisati tri značilnosti psov, ki iščejo tartufe.

II. del preizkusa znanja (naloge ob umetnostnem besedilu)

V II. delu je bilo izhodiščno besedilo odlomek *Kvas in fantazija* iz dela Marjana Tomšiča *Frkolini*. Naloge ob umetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja umetnostnih besedil in tvorjenja besedil o umetnostnih besedilih in ob njih ter usvojeno literarnovedno znanje. Če naloge vključujejo tudi poznavanje strokovnih izrazov, so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni (gleta zgoraj).

Učenci so najuspešneje rešili nalogi izbirnega tipa 2.02 in 2.03. Pri nalogi 2.02 (IT = 0,82; ID = 0,40) so morali prepoznati temo besedila, pri nalogi 2.03 (IT = 0,80; ID = 0,52) pa so morali izmed štirih danih odgovorov izbrati tistega, ki je bil v skladu z vsebino umetnostnega besedila. Najmanj uspešno so učenci dosegali točke pri postavkah, pri katerih se je vrednotila jezikovna pravilnost, tj. pri 2.04 B (IT = 0,20; ID = 0,44), 2.05 B (IT = 0,29; ID = 0,49) in 2.09 B (IT = 0,33; ID = 0,59). Če izvzamemo te postavke, sta bili za učence najzahtevnejši nalogi naloga 2.01 in 2.04 A. Pri nalogi 2.01 (IT = 0,35; ID = 0,34) so morali učenci obkrožiti, ali je umetnostno besedilo realistična ali fantastična pripoved, in odgovor tudi utemeljiti. Pri nalogi 2.04 A (IT = 0,35; ID = 0,54) pa so morali navesti dve lastnosti glavne osebe in ju ponazoriti s primeroma iz besedila. IT preostalih nalog je bil med 0,46 in 0,73.

V II. delu preizkusa učenci večinoma niso reševali nalog, pri katerih je vrednotenje razdeljeno na A in B, torej tistih, pri katerih se pričakuje daljši odgovor v povedih. Tako nalog 2.04 in 2.05 ni reševalo približno 13 % učencev, naloge 2.09 pa ne 14 % učencev. Približno 13 % učencev tudi ni reševalo naloge 2.06, pri kateri so morali napisati dve ugotovitvi o tem, kaj izpisani odlomek pove o novici, približno 14 % učencev pa ni reševalo naloge 2.08, pri kateri so morali povezati dogajanje v odlomku z naslovom izhodiščnega besedila.

Statistični podatki kažejo, da je bil preizkus iz slovenščine za 6. razred primerno sestavljen.

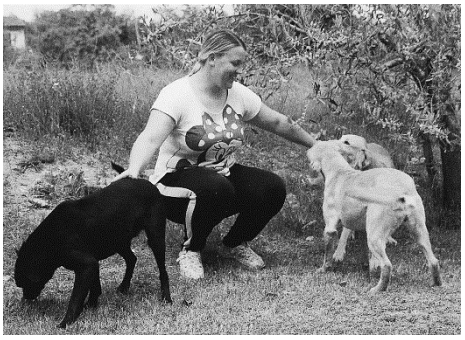
PRILOGA

I. DEL

Besedilo in fotografije: Igor Fabjan

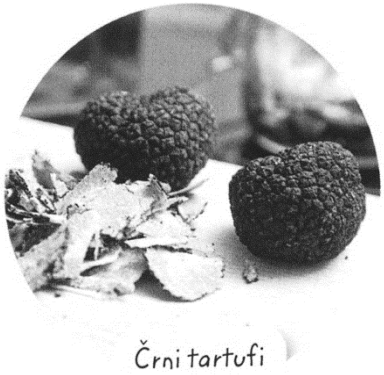
ISKALKE DRAGOCENIH GOB – TARTUFOV

Prijazna labradorka Liza se je lotila iskanja. Med visoko travo, grmičevjem in pod krošnjami dreves je s pomočjo izostrenega voha hitro nakazala, da je nekaj našla. Takoj je začela kopati. Ob spodbujanju skrbnice Sare je kopala še bolj zavzeto in kmalu se je med njenimi šapami pokazal za oreh velik črn gomolj. Sara je psičko nagradila s pasjim priboljškom in sama s posebnim nožem izkopala tartuf iz zemlje.

Sara Kocjančič iz Istre se ukvarja z nabiranjem podzemnih gob – tartufov, ki spadajo med najdražje na svetu. Nad iskanjem tartufov se navdušuje že od malega, saj ji je za zgled oče Zdenko.

Tartufi

Tartufi so cenjeni zaradi močne arome, ki se je navzame vsaka jed. Navadno jih dodajo naribane ali narezane na koncu priprave številnih jedi, celo sladic. Nekoč so si jih lahko privoščili le najbogatejši. Tudi danes so dragi, saj je treba za kilogram **črnih** odšteti okoli 200 evrov, za **bele** pa vsaj še enkrat toliko, v slabi sezoni pa celo več kot 2000 evrov! Cena je odvisna od velikosti tartufov ter od sezone in povpraševanja.

Vzgoja lovcev na tartufe

Pri Kocjančičevih imajo za lov na tartufe izučenih kar pet psičk. Seveda jih ne iščejo z vsemi naenkrat. A pogosto v iskanje vključijo dve ali celo tri psičke. Pasma psa ni pomembna, bolje pa se obnesejo samice. Važno je, da ima pes odličen nagon, nos za iskanje in voljo. Mešanci so lahko prav tako uspešni kot čistokrvni lovski psi.

Učenje se začne zgodaj

Učenje psa za lov na tartufe traja vsaj dve leti, začne pa se že z nekaj mesecev starim mladičem. Lastniki ga na vonj in okus tartufov navadijo tako, da pasji hrani dodajajo koščke tartufov ali olje, v katerem so bili namočeni. Kasneje začnejo skrivati z oljem prepojeno hrano na različna mesta v naravi. Psa za vsako najdbo nagradijo s priboljški. S tem ga tudi navajajo, da tartufa ne poje, saj bo le tako dobil še več hrane. Pes je lahko po pol leta že pripravljen za iskanje v naravi. Tartufe zavoha tudi več kot deset centimetrov globoko pod zemljo. Ko gobe dozorijo, oddajajo najmočnejše vonjave.

Živalska poslastica

Iskanje tartufov je naporno in zahteva dobro kondicijo, močno voljo in vztrajnost psov. Zanje je vse skupaj bolj igra, toda treba je paziti, da se ne utrudijo preveč. Tartufi rastejo pod zemljo v sožitju z nekaterimi drevesi. Dlje ko rastejo, močnejšo aromo imajo. S tem privabljajo živali, npr. glodavce in ptice, ki se z njimi hranijo. Rastejo vse leto, glavna sezona pa je od septembra do konca januarja. Takrat zorijo beli tartufi, črni pa večinoma od aprila do oktobra. Najboljši tartufi rastejo v Franciji, Italiji in Istri. Ponekod jih skušajo tudi gojiti, vendar je to izjemno zahtevno in dolgotrajno.

Lov na tartufe

Sara rada deli svoje navdušenje in znanje, zato organizira tudi prikaz lova na tartufe. Za ta namen nekaj takih gob zakoplje na območju, na katerem bi tudi sicer lahko uspevale. In ena izmed njenih psičk jih vedno hitro najde.

(Prirejeno po reviji *Moj planet*, september 2020, str. 40–42.)

II. DEL

Marjan Tomšič

KVAS IN FANTAZIJA

Mama je sina poslala v trgovino po kvas in mu rekla, da naj se čim prej vrne, ker želi do večera speči kruh. Potem ko je sin na poti domov srečal prijatelje, je na mamine besede povsem pozabileta

Ko sem se ovedel, mi je postalo peklensko vroče, strah je buhnil v paniko, odtrgal sem se od skupine in planil proti gradu. Tekel sem kot za stavo, a se pred velbom, torej pred vhodom na grajsko dvorišče, hipoma ustavileta Vedel sem, da si moram v opravičilo neznansko dolge zamude kaj izmisliti. Zaprl sem oči in mrzlično iskal po svojem fantazijskem zakladu. In, pomislite, kar naenkrat se je zabliskala ideja, ki sem jo tik-tak operutil, do vseh podrobnosti izrisaleta Kar tako, mimogrede.

Pognal sem se naprej, zavedajoč se gotove rešitve iz nevarnega položaja. Butnil sem v kuhinjo in bil strašansko zadihan, in preden me je mogla mama nahruliti, sem ji že, grozno razvnet, na ves glas lagal:

»Mama, pomislite, kaj se je zgodilo pred trgovino! Strašna nesreča! Kamion je podrl …«

Mama je pri priči nasedla. Bila je namreč zelo dojemljiva za vse vrste vaških novic. Rekla je: »Jezus, kaj ne poveš!« Sedla je in z odprtimi usti ter rokami, v križ položenimi na prsi, željno vpijala sleherno mojo besedo. Jaz pa sem ji goreče pripovedoval, da se je v Slavka, ja, v tistega … zaletel kamion, v njegovo konjsko vprego se je zaletel od zadaj, in je straaašno počilo, voz je čisto zmlelo, Slavka vrglo dol, je obležal v jarku, ja, ves krvav, po vratu in glavi čisto krvav … in konja je tudi zmlelo, jima polomilo noge in rebra, eden je bil na mestu samem mrtev, drugi pa je strašno hropel … in je pritulil rešilec, Slavka so odpeljali v bolnico, ranjenega konja pa je Falež ustrelil s pištolo, v glavo, pumf! in je bil tudi on mrtev.

Mama je vzdihovala, cncala z jezikom, si pritiskala roki na prsi, zmajevala z glavo in čisto pozabila na kvas in tudi na mojo nezaslišano zamudo.

Vse, kar sem ji povedal, je bilo izpričano tako živo in s takšnimi podrobnostmi, da ni niti za hip podvomila v verodostojnost zgodbe. In je, še preden je skuhala večerjo in zamesila kruh, tekla k sosedi, pa k drugi sosedi in še k tretji … in pošastna novica o nesreči se je kakor blisk širila po gradu. Podrobnosti so se dopolnjevale, razširjale, povečevale in še pred nočjo je bilo v tej nesreči pet mrtvih, trije ranjeni, eden pa raztelesen.

Toda še istega dne je mamo dosegel odmev izmišljene zgodbe, in sicer v obliki mojega lastnega očeta. Ta se je vrnil, kot ponavadi, zelo pozno s svojih sestankov in mama mu je med sezuvanjem čevljev že hitela pripovedovat to strašno krvavo zgodbo. Oče jo je nekaj časa površno poslušal, tako s četrtinko ušesa, kot je bila pač njegova navada, a pri imenu Slavko Ferluga se je zdrznil, dvignil obraz in vprašal:

»Kdo? Slavko Ferluga? Ta mladi? Tisti s kozjim obrazom? Mož od Milice? Ja, kaj pa kvasiš! Saj je bil do zdajle z mano. Iz Podove sva se vrnila pred pol ure. Pri

njem sem še malo prej spil kozarec jabolčnika. Slavko Ferluga je čisto živ in cel in zdrav!«

O, groza! Da je živ, cel in čisto zdrav?! Jaz pa v postelji, potuhnjen pod odejo, škileč z enim očesom izpod nje, tu v kuhinji, in vse to poslušam, naščipčen kot zajec.

Mama me je hotela pri priči zbuditi, pa ji je oče to preprečileta Rekel je: »Pusti pubeca[8], naj spi. Se boš že jutri pogovorila z njim. Zdaj ga pusti pri miru!«

Seveda bi bilo zame boljše, ko bi se zadeva uredila kar tisto noč, saj od spanja tako in tako nisem imel nič. Same blodnje in sami strahovi so frleli okoli mene.

Naslednji dan, že zgodaj zjutraj, pa se je zgodilo, no, saj si lahko mislite, kaj se je pripetilo.

(Odlomek.)

(Marjan Tomšič: *Frkolini*. Ljubljana: Založba Mladika, 1998. 102–104.)

[8] pubec – fant

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo *Iskalke dragocenih gob – tartufov*. Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Kdo je napisal izhodiščno besedilo in v kateri reviji je bilo objavljeno?

   Ime in priimek avtorja: _____

   Naslov revije: _____

   (1 točka)

2. Katera dva podatka o tartufih izvemo iz izhodiščnega besedila?
   Označi z znakom X.

   Iz besedila izvemo,

   kje uspešno gojijo tartufe. _____

   kdaj zorijo črni tartufi. _____

   na kateri nadmorski višini rastejo tartufi. _____

   v sožitju s katerimi drevesi rastejo tartufi. _____

   kje rastejo najboljši tartufi. _____

   (1 točka)

3. Kaj vpliva na ceno tartufov? Napiši tri podatke.

   _____

   _____

   _____

   (1 točka)

4. Zakaj je v naslovu besedila beseda *iskalke*, ne pa *iskalci* dragocenih tartufov? Odgovori v obliki povedi.

_____

_____

(2 točki)

5. V krajšem besedilu predstavi Saro Kocjančič. Napiši:

od kod je;
koliko njenih psičk je izurjenih za iskanje tartufov;
kdo je Saro navdušil za iskanje tartufov;
kako deli svoje znanje o iskanju tartufov.

A		2
B		1

_____

_____

_____

_____

_____

_____

6. Katere značilnosti odlikujejo pse, ki iščejo tartufe? Napiši tri.

_____

(1 točka)

7. Preberi trditev.

Za iskanje tartufov so primernejši pasemski psi.

Ali je pravilna? Obkroži odgovor in ga utemelji. DA NE

Utemeljitev: _____

_____

(1 točka)

8. Napiši vprašalno poved k danemu odgovoru, da bo v skladu z izhodiščnim besedilom.

Vprašanje	Odgovor
	Jeseni in pozimi.

(2 točki)

9. Preberi povedi.

Sara rada deli svoje navdušenje in znanje, zato organizira tudi prikaz lova na tartufe. Za ta namen nekaj takih gob zakoplje na območju, na katerem bi tudi sicer lahko uspevale.

Kaj sta podčrtani besedi? Obkroži.

A *Tartuf* je nadpomenka, *goba* je podpomenka.

B *Tartuf* je podpomenka, *goba* je nadpomenka.

C *Tartuf* in *goba* sta sopomenki.

Č *Tartuf* in *goba* sta protipomenki.

(1 točka)

10. Dopolni poved z ustrezno obliko besede v oklepaju.

Aroma posameznih (gomolj) _____ je odvisna od tega, s katerim (drevo) _____ raste tartuf v sožitju.

(1 točka)

11. Preberi poved.

Tartufe zavoha tudi več kot deset centimetrov globoko pod zemljo.

Izpisanemu samostalniku določi spol, sklon in število.

Samostalnik	Spol	Sklon	Število
zemljo			

(1 točka)

12. Zanikaj poved.

Sara bo iskala tartufe.

_____

(1 točka)

13. Preberi poved.

Tartufi so cenjeni zaradi močne arome, ki se je navzame vsaka jed.

Na katero besedo se nanaša podčrtana beseda?

je – _____

(1 točka)

14. Povedi združi v eno poved tako, da bo izražen namen.

Lastniki dodajajo pasji hrani koščke tartufov. Lastniki navadijo psa na vonj in okus tartufov.

_____

_____

(2 točki)

15. Iz lastnega imena v oklepaju tvori vrstni pridevnik. V pravilni obliki ga napiši na črto.

Po svetu so zelo cenjeni _____ (Istra) tartufi.

(1 točka)

16. V povedi odpravi napako. Popravek napiši razločno nad povedjo in ga utemelji.

Psička labradorka rada zahaja h sosedom.

Utemeljitev popravka: _____

_____

(2 točki)

17. S pomočjo sličic napiši, kako pripravimo omako s tartufi za testenine. Navedene korake postavi v pravilno zaporedje. Piši v 1. osebi množine.

OMAKA S TARTUFI

Koraki:

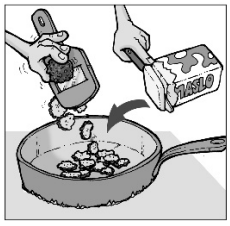
- posuti z naribanim parmezanom
- tartufe zaliti s sladko smetano
- naribati tartufe, prepražiti jih na maslu
- omako preliti po testeninah
- omaki dodati sol in poper

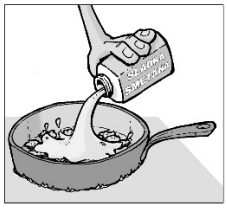
Sestavine:

- 80 g tartufov
- 25 g masla
- sladka smetana
- parmezan
- sol
- poper

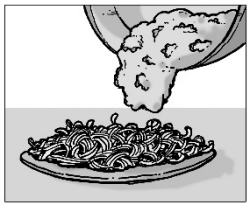
A		3
B		2

Navodilo za pripravo omake:

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo *Kvas in fantazija*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Kaj je izhodiščno besedilo? Obkroži in utemelji.

   A Realistična pripoved.

   B Fantastična pripoved.

   Utemeljitev: _____

   _____

   (1 točka)

2. O čem predvsem govori izhodiščno besedilo? Obkroži.

   A O sinovem strahu pred starši.

   B O sinovem zamujanju zaradi nesreče.

   C O sinovem doživljanju nesreče.

   Č O sinovi laži ob zamudi.

   (1 točka)

3. Katera trditev je v skladu z besedilom? Obkroži.

   A Mama ni mogla zamesiti kruha, ker je bila jezna na moža.

   B Sin je bil priča krvavi nesreči, zato ni kupil kvasa.

   C Oče je razkril sinovo laž, saj se je isti večer družil s Slavkom.

   Č Mama ni verjela sinovemu izgovoru, a je vseeno skuhala večerjo in spekla kruh.

   (1 točka)

4. Kaj izveš o sinu? Navedi dve njegovi lastnosti in ju utemelji s primeroma iz besedila. Odgovori v obliki povedi.

A		2
B		1

5. V kratkem zaokroženem besedilu napiši:

kako bi se mama običajno odzvala na sinovo zamudo,
kako je sprejela sinovo zgodbo in
kaj je sin z zgodbo dosegeleta

A		2
B		1

6. Preberi odlomek iz izhodiščnega besedila.

»… in pošastna novica o nesreči se je kakor blisk širila po gradu. Podrobnosti so se dopolnjevale, razširjale, povečevale in še pred nočjo je bilo v tej nesreči pet mrtvih, trije ranjeni, eden pa raztelesen.«

Kaj odlomek pove o novici? Napiši dve ugotovitvi.

_____

_____

(2 točki)

7. Preberi poved.

Toda še istega dne je mamo dosegel odmev izmišljene zgodbe, in sicer v obliki mojega lastnega očeta.

S katerim pregovorom lahko povežemo navedeno poved? Obkroži.

A Kdor laže, ta krade.

B Laž ima kratke noge.

C Po toči zvoniti je prepozno.

Č Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

(1 točka)

8. Naslov izhodiščnega besedila je *Kvas in fantazija*. Pojasni, kako sta kvas in fantazija povezana z dogajanjem v odlomku.

_____

_____

_____

(1 točka)

9. V krajšem zaokroženem besedilu napiši:

kdo je mami povedal resnico in kako se je odzvala;
kako se je ob razkritju resnice počutil sin;
kateri od staršev je milejši in po čem to veš.

A		3
B		2

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

NPZ iz slovenščine za 9. razred je potekal 4. maja 2023. Osnovni statistični podatki so prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 4.2.1.2.1: *Osnovni statistični podatki*

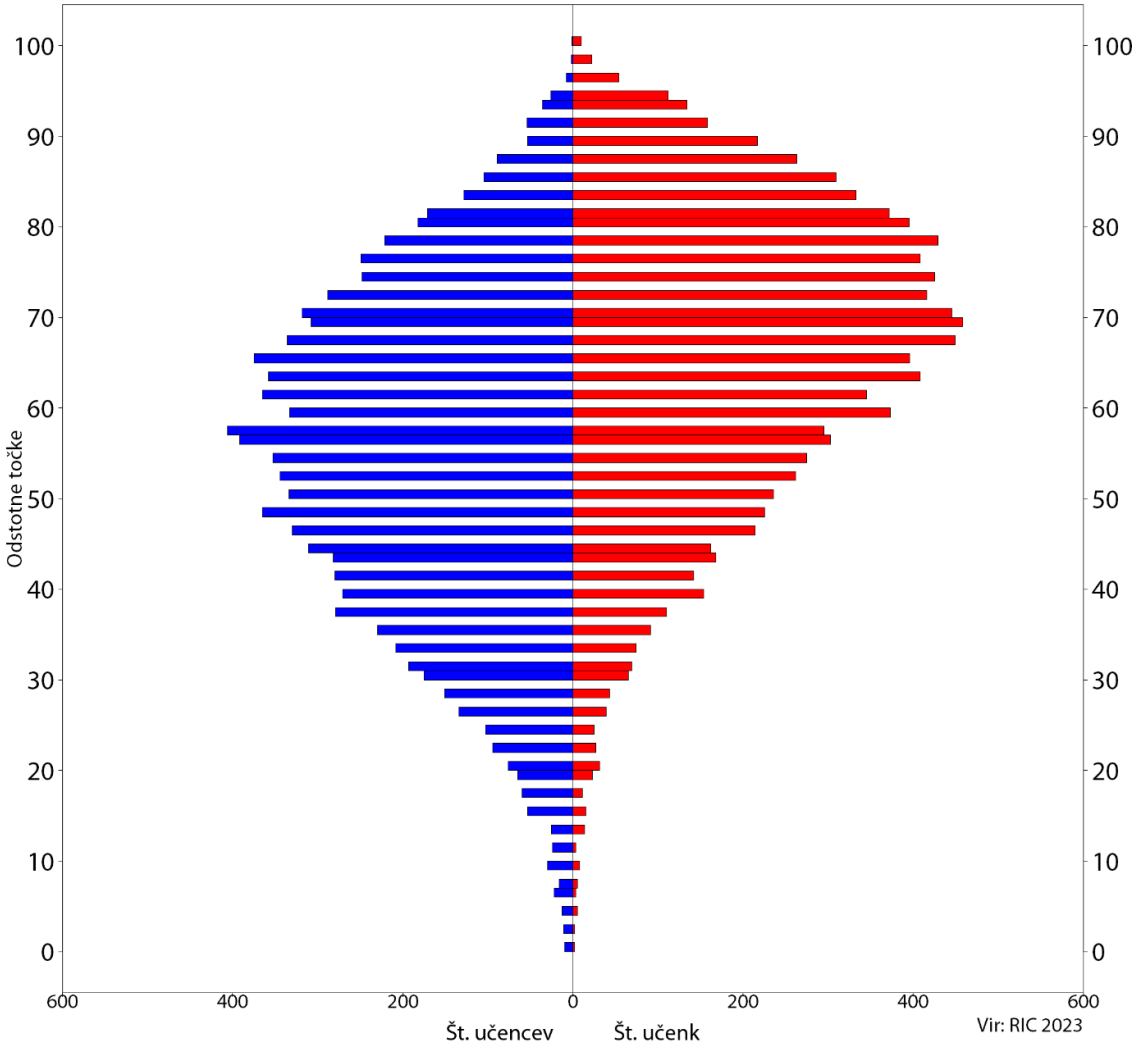
Število učencev	19.926
Število postavk	39
Možne točke	54
Povprečno štev. točk	32,32
Povprečno štev. odstotnih točk	59,86
Standardni odklon odstotnih točk	18,44
Indeks težavnosti	0,60
Indeks zanesljivosti	0,88

Čeprav **preizkusi med leti niso povsem primerljivi** (npr. različna izhodiščna besedila, naloge preverjajo različne standarde iz učnega načrta za slovenščino in so različnih tipov ter zahtevnostnih ravni), v nadaljevanju navajamo nekaj statističnih podatkov v primerjavi z lanskim letom.

V preizkusu je bilo 27 nalog oz. 39 postavk in vseh možnih točk 54. Učenci so v povprečju dosegli 32,32 točke oz. 59,86 odstotne točke (leta 2022 pa 26,98 točke oz. 49,06 odstotne točke). Dosežek je za približno 10 odstotnih točk višji kot prejšnja leta. Vse možne točke je doseglo 11 učencev (0,6 %), lani noben učenec.

Preizkus ima visoko stopnjo zanesljivosti (IZ = 0,88), kar je podobno kot v minulih letih in pomeni, da so preizkusi stabilni in konsistentno merijo zmožnosti učencev.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.1.2.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred*

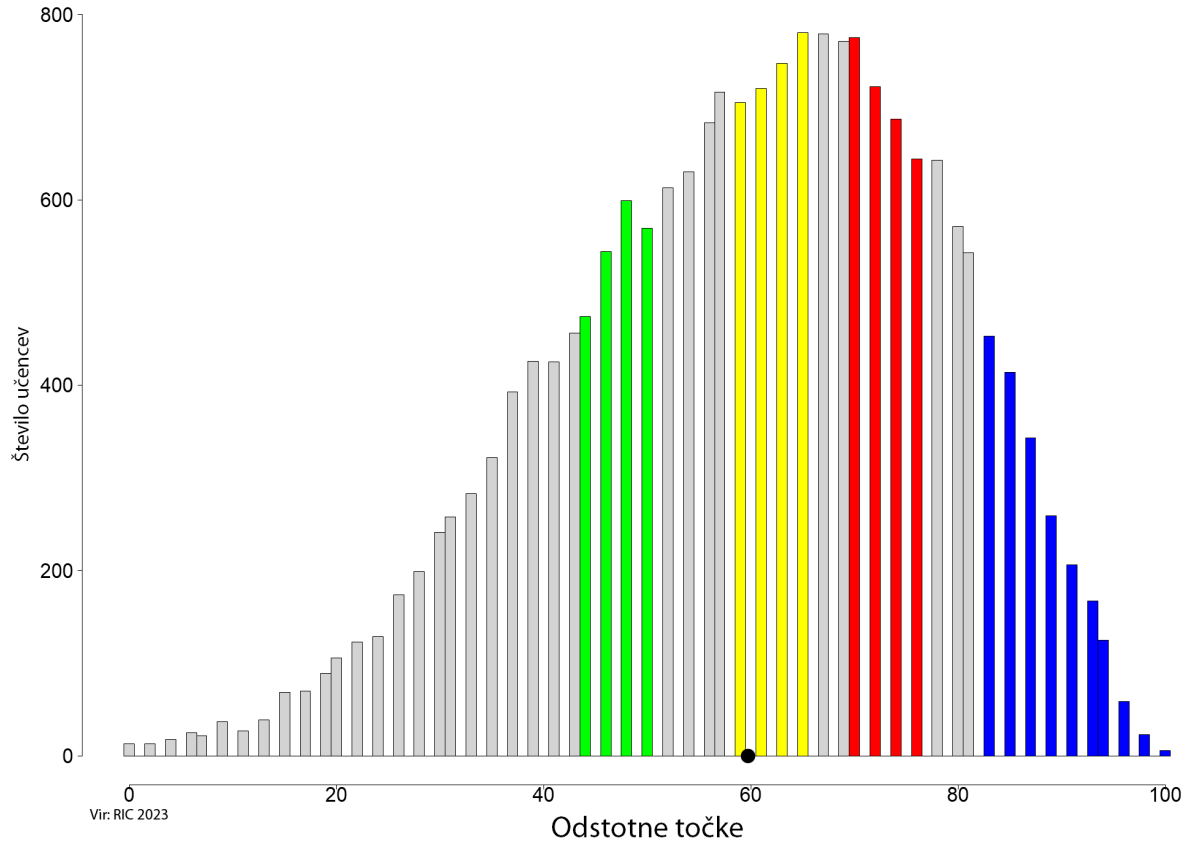
Primerjava dosežkov po spolu pokaže, da so bile učenke tudi letos uspešnejše kot učenci. Tako kot prejšnja leta je več učenk kot učencev doseglo višje število točk, to je vidno predvsem pri dosežkih od približno 70 odstotnih točk dalje. Nižje število točk pa je doseglo več dečkov kot deklic.

Preglednica 4.2.1.2.2: *Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred*

REGIJA	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Osrednjeslovenska regija	62,29	18,48	5639	106
Gorenjska regija	61,27	18,22	2013	35
Primorsko-Notranjska regija	60,39	16,87	549	18
Jugovzhodna Slovenija	59,88	18,55	1397	36
Goriška regija	59,29	18,00	1145	28
Koroška regija	59,18	17,82	679	20
Posavska regija	58,85	18,05	710	24
Pomurska regija	58,82	18,09	922	38
Savinjska regija	58,46	18,15	2528	58
Podravska regija	58,17	18,49	2820	85
Zasavska regija	57,61	18,80	520	13
Obalno-Kraška regija	55,15	19,17	1004	23

Skupni povprečni dosežek učencev po regijah je bil v osmih regijah pod skupnim povprečjem (59,86 odstotne točke), v štirih pa nad njim. Najnižji povprečni dosežek so dosegli učenci v Obalno-Kraški (55,15) in Zasavski regiji (57,61). Nizki dosežki v teh dveh regijah so bili tudi že leta 2022, 2021 in 2019. Najvišji skupni povprečni dosežek pa so dosegli učenci Osrednjeslovenske (62,29) in Gorenjske (61,27) regije. Učenci Osrednjeslovenske in Gorenjske regije, tako šesto- kot devetošolci, že nekaj let zapored dosegajo najvišji skupni povprečni dosežek. Razlika med povprečnim dosežkom najnižje (Obalno-Kraške) in najvišje uvrščene regije (Osrednjeslovenske) je 7,14 odstotne točke in je v primerjavi z leta 2022 (6,47) za 0,67 odstotne točke višja, v primerjavi z razliko pri šestošolcih (6,15) pa tudi za približno 1 odstotno točko višja.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.1.2.2: *Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred*

Preizkus iz slovenščine na NPZ je dvodelen: v I. delu so naloge povezane z umetnostnim besedilom, v II. pa z neumetnostnim besedilom. Razmerje v deležu točk obeh delov je enako, kot je razmerje med književnostjo in jezikom pri pouku oz. kot ga določa učni načrt za slovenščino v osnovni šoli (v nadaljevanju UN), tj. 40 % za književnost in 60 % za jezik.

Izhodiščno umetnostno besedilo v preizkusu iz slovenščine na NPZ 2023 je bil odlomek iz mladinskega romana Aksinje Kermauner *Berenikini kodri*. Naloge ob umetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja književnih besedil in tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob njih ter učenčevo literarnovedno znanje.

Izhodiščno neumetnostno besedilo je bilo prirejeno besedilo Alenke Veler z naslovom *Nepozabne Slovenke*, objavljeno v reviji PIL (številka 4, leta 2020). Dodan mu je bil še odlomek besedila s spletne strani založbe Mladinska knjiga. Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost enosmernega sporazumevanja ter jezikovno, metajezikovno in slogovno zmožnost.

V nadaljevanju so predstavljene naloge po t. i. barvnih območjih. Uspešnost reševanja pomeni, da je nalogo pravilno rešilo vsaj 65 % učencev z dosežki v danem območju. To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij.

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa so v zelenem območju tri naloge, in sicer dve v celoti in ena delno:

- V nalogi 6 so morali učenci dokazati svojo recepcijsko zmožnost tako, da so z izbranim pregovorom povzeli sporočilo odlomka. Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 7 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali s svojimi besedami pojasniti, kaj je želela Anina povedati z izpisano povedjo.
- Naloga 10 b je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali s svojimi besedami razložiti, kaj je v izpisani povedi iz izhodiščnega besedila povedano o življenju.

Naloge zelenega območja so preverjale zmožnost druge taksonomske stopnje (razumevanje), po UN pa minimalne standarde.

V II. delu preizkusa je v zelenem območju deset nalog:

- Naloga 1 je preverjala slogovno zmožnost. Učenci so morali določiti, kdo je napisal članek in kdo je prispeval eno izmed ilustracij. Naloga je bila povezovalnega tipa.
- Naloga 2 je preverjala razumevanje izhodiščnega neumetnostnega besedila. Učenci so morali določiti, s katerim prevladujočim namenom je avtorica napisala članek. Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 4 je preverjala razumevanje izhodiščnega neumetnostnega besedila. Učenci so morali navedene trditve o posameznih Slovenkah povezati z ustreznimi ilustracijami. Naloga je bila povezovalnega tipa.
- Naloga 5 je preverjala razumevanje izhodiščnega neumetnostnega besedila. Učenci so morali med navedenimi trditvami izbrati pravilno. Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 6 je preverjala razumevanje izhodiščnega neumetnostnega besedila. Učenci so morali povzeti bistvene podatke iz besedila tako, da so izpisali poved oz. del povedi, ki potrjuje dejstvo, da je način zdravljenja opeklin Z. Janžekovič postal svetovno znan.
- Naloga 12 c je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali določiti vrsto zaimka (mi). Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 12 č je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali zaimku mi določiti oblikoslovne lastnosti in pri tem pokazati razumevanje jezikoslovnih izrazov oseba in število. Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 14 a je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so se morali vprašati po podčrtanem delu povedi (po vzročnem odvisniku).
- Naloga 14 b je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali določiti vrsto podčrtanega stavka in pri tem pokazati razumevanje jezikoslovnih izrazov glavni stavek ter načinovni, vzročni in predmetni odvisnik. Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 16 A je preverjala zmožnost tvorjenja besedila. Učenci so morali na podlagi miselnega vzorca z danimi podatki tvoriti ustrezno besedilno vrsto, tj. življenjepis.

Naloge zelenega območja so povečini preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje in uporaba), po UN pa minimalne standarde.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa je v rumenem območju šest nalog:

- V nalogi 2 so morali učenci dokazati svojo recepcijsko zmožnost tako, da so določili temo besedila. Naloga je bila izbirnega tipa.
- V nalogi 3 so morali učenci prav tako dokazati svojo recepcijsko zmožnost, in sicer so morali navesti kraj in čas dogajanja v odlomku.
- Tudi naloga 8 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali izraziti svoje razumevanje posameznih prvin besedila: prepoznati so morali, kateri čutili/katera čuta pomagata književni junakinji Anini pri premagovanju slabovidnosti, ter svoje ugotovitve utemeljiti s primeroma iz besedila.
- V nalogi 9 A so morali učenci ob recepcijski zmožnosti dokazati tudi zmožnost tvorjenja krajšega besedila o izhodiščnem umetnostnem besedilu. Napisati so morali, zakaj je Vera pomembna za Anino, in pojasniti, ali je Vera glavna ali stranska književna oseba.
- Naloga 10 a je preverjala literarnovedno znanje. Učenci so morali dokazati poznavanje in uporabo literarnovednih izrazov tako, da so prepoznali primero. Naloga je bila izbirnega tipa.
- V nalogi 11 A so učenci ob recepcijski zmožnosti dokazovali tudi zmožnost tvorjenja besedila. Tvoriti so morali krajše zaokroženo besedilo in dokazati svojo zmožnost doživljanja književnih oseb: s primerom iz besedila so morali predstaviti mamino ravnanje z Anino, primerjati mamin in babičin odnos do Anine in se z utemeljitvijo opredeliti do maminega odnosa do hčere.

Naloge rumenega območja so preverjale zmožnosti vseh taksonomskih stopenj (znanje, razumevanje, analiza, sinteza in vrednotenje), po UN pa minimalne in temeljne standarde.

V II. delu preizkusa je v rumenem območju sedem nalog, in sicer tri v celoti in štiri delno.

- Naloga 7 je preverjala zmožnost razumevanja besedila. Učenci so morali povzeti bistvene podatke oz. iz besedila razbrati, katero dejstvo iz življenja P. Jesih potrjuje, da je bila samosvoja.
- Naloga 8 A je preverjala zmožnost razumevanja besedila. Učenci so morali povzeti bistvene podatke tako, da so v zaokroženem besedilu napisali dve skupni značilnosti predstavljenih Slovenk in navedli, katera izmed predstavljenih zgodb je bila zanje najbolj navdihujoča in zakaj.
- Naloga 11 je preverjala jezikovno, in sicer poimenovalno zmožnost. Učenci so morali opredeliti odnos med besedama *zdravnica* in *kirurginja* (nadpomenka in podpomenka). Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 12 a je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so morali napisati, kako se vprašamo po podčrtanem delu povedi.
- Naloga 13 a je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali iz dane povedi izpisati glagole.
- Naloga 15 je preverjala zmožnost razumevanja besedila (seznama). Učenci so morali v radijskem sporedu poiskati določene podatke.
- Naloga 16 B je preverjala zmožnost tvorjenja besedila. Učenci so morali na podlagi miselnega vzorca z danimi podatki napisati življenjepis Petra Florjančiča.

Naloge rumenega območja so preverjale predvsem zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje, uporaba), dve nalogi pa tudi tretje taksonomske stopnje (sinteza, vrednotenje), po UN pa minimalne standarde.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov.

V **I. delu** preizkusa sta bili v rdečem območju dve nalogi:

- Naloga 1 je preverjala recepcijsko zmožnost in literarnovedno znanje. Učenci so morali izbrati vrsto pripovedovalca (prvoosebni ali vsevedni) in svoj odgovor utemeljiti.
- Naloga 4 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali pokazati zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe. Navesti so morali razlog Aninine selitve v mesto ter njeno doživljanje te spremembe.

Nalogi rdečega območja sta preverjali zmožnost različnih taksonomskih stopenj (znanje, razumevanje, analiza in sinteza) ter minimalne in temeljne standarde po UN.

V **II. delu** preizkusa je v rdečem območju ena naloga:

- Naloga 10 je preverjala jezikovno, in sicer poimenovalno zmožnost. Učenci so morali s pomočjo slovarskega sestavka določiti pomen dane besede (privilegij).

Naloga rdečega območja je preverjala zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje in uporaba) in minimalni standard po UN.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v *zgornji desetini dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov.

V **I. delu** preizkusa so v modrem območju tri naloge:

- Naloga 5 je preverjala recepcijsko zmožnost, in sicer doživljanje, razumevanje in vrednotenje glavne književne osebe. Učenci so morali napisati dve značajski lastnosti Anine, ki sta ji v pomoč pri premagovanju življenjskih ovir, in ju ponazoriti s primeroma iz besedila. Pri nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora v obliki povedi.
- Nalogi 9 B in 11 B sta preverjali jezikovno pravilnost tvorjenega besedila.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti prve, druge in tretje taksonomske stopnje (znanje, razumevanje, uporaba, analiza, sinteza in vrednotenje), po UN pa minimalne standarde.

V **II. delu** preizkusa je v modrem območju šest nalog, in sicer ena v celoti in pet delno:

- Naloga 3 je preverjala razumevanje izhodiščnega besedila. Učenci so morali predstaviti vlogo nebesednih prvin (ilustracij) v besedilu.
- Naloga 8 B je preverjala jezikovno pravilnost krajšega zaokroženega besedila.
- Naloga 9 je preverjala razumevanje prebranega besedila. Učenci so morali presoditi, ali je knjiga, ki je omenjena v izhodiščnem besedilu, namenjena tudi njim, in svoj odgovor utemeljiti v obliki povedi. Pri tej nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora.
- Naloga 12 b je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali v dani povedi določiti podčrtani stavčni člen (osebek).
- Naloga 14 c je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so morali podredno zloženo poved z vzročnim odvisnikom pretvoriti v priredno zloženo poved s posledičnim razmerjem. Pri tej nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora.
- Naloga 16 C je preverjala jezikovno pravilnost ter slogovno ustreznost besedila, in sicer življenjepisa, ki so ga na podlagi podatkov v miselnem vzorcu morali tvoriti učenci.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti prve, druge in tretje taksonomske stopnje (znanje, razumevanje, uporaba in vrednotenje), po UN pa minimalne standarde, le naloga 3 je preverjala temeljni standard.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

V I. delu preizkusa ni nobene naloge v območju nad modrim.

V II. delu preizkusa je v območju nad modrim ena naloga:

– Naloga 13 b je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali določiti dve lastnosti, po katerih se razlikujejo glagoli v izpisani povedi. Naloga je bila izbirnega tipa.

Naloga območja nad modrim je preverjala zmožnost prve taksonomske stopnje (znanje), po UN pa minimalni standard.

Sklep

V I. delu preizkusa, tj. ob **umetnostnem besedilu**, so v zelenem območju tri naloge (6, 7 in 10 b) in vse tri so preverjale recepcijsko zmožnost učencev. Pri dveh izmed teh nalog so morali učenci s svojimi besedami pojasniti, kaj pomeni izpisani/podčrtani del povedi.

V rumenem območju je šest nalog. Vse (2, 3, 8, 9 A in 11 A) razen ene (10 a) so preverjale recepcijsko zmožnost. Učenci torej niso imeli večjih težav pri prepoznavanju teme, kraja in časa dogajanja, uspešni so bili tudi pri tvorjenju dveh krajših zaokroženih besedil o Anini. Le naloga 10 a je preverjala literarnovedno znanje. Učenci so morali prepoznati primero.

V rdečem območju sta dve nalogi. Učencem je bila zahtevna naloga 1, ki je preverjala recepcijsko zmožnost in literarnovedno znanje. Morali so prepoznati vrsto pripovedovalca in to tudi utemeljiti. Naloga 4 je preverjala recepcijsko zmožnost, in sicer doživljanje, razumevanje in vrednotenje glavne književne osebe.

Tudi v modrem območju je ena taka naloga (5), ki je preverjala doživljanje, razumevanje in vrednotenje glavne književne osebe. Pri nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora v obliki povedi. Poleg te naloge sta v modrem območju še dve postavki (9 B in 11 B), ki pa sta povezani z jezikovno pravilnostjo krajšega tvorjenega besedila.

V območju nad modrim ni nobene naloge iz I. dela preizkusa.

Menimo, da so učenci tokrat nekoliko uspešneje reševali tvorbni nalogi kot sicer, ker je bilo izhodiščno besedilo zanimivo in lahko razumljivo. Pri nalogah z določanjem teme in primere pa so bili verjetno uspešnejši, ker sta bili obe izbirnega tipa. Kot običajno so se kot zahtevnejše izkazale naloge oz. postavke, pri katerih se vrednoti jezikovna pravilnost.

V II. delu preizkusa, tj. ob **neumetnostnem besedilu**, je deset nalog, ki so jih uspešno rešili tudi učenci z nižjimi dosežki. Štiri naloge (2, 4, 5 in 6) so preverjale razumevanje izhodiščnega neumetnostnega besedila. Tudi učenci z najnižjimi skupnimi dosežki so znali izluščiti bistvene podatke in so razumeli povezave med posameznimi podatki v izhodiščnem besedilu. Tri naloge (12 c, 12 č in 14 b) so preverjale metajezikovno zmožnost, ena jezikovno, in sicer skladenjsko (14 a), in ena slogovno zmožnost (1). Učenci so izkazali svojo metajezikovno zmožnost pri določanju vrste zaimka (osebni zaimek) in pri določanju oblikoslovnih lastnosti temu zaimku ter pri prepoznavanju vzročnega odvisnika. Tovrstne naloge so za učence običajno zahtevnejše, tokrat pa so jih uspešno rešili tudi učenci z nižjimi dosežki, verjetno zato, ker so bile izbirnega tipa. V nalogi, ki je preverjala skladenjsko zmožnost, so se morali učenci vprašati po vzročnem odvisniku. S prepoznavanjem te vrste odvisnika očitno nimajo težav. Pri nalogi, ki je preverjala slogovno zmožnost, pa so morali med danimi podatki v nalogi prepoznati avtorico članka in eno izmed ilustratork. V zelenem območju je tudi zadnja, tvorbna naloga, in sicer njena prva postavka (16 A), pri kateri se je vrednotila ustreznost besedilni vrsti, tj. življenjepisu.

Predvidevamo, da je na uspešnost reševanja nalog, ki so v zelenem območju, vplivalo tudi dejstvo, da je šlo za naloge večinoma izbirnega ali povezovalnega tipa.

V rumenem območju je sedem nalog. Tri (7, 8 A, 15) so preverjale zmožnost razumevanja besedila, ena od teh (15) je preverjala zmožnost razumevanja oz. razbiranja podatkov iz seznama, tj. radijskega sporeda. Učenci tudi niso imeli večjih težav pri nalogi 11, ki je preverjala poimenovalno zmožnost in pri kateri so morali prepoznati nadpomensko-podpomensko razmerje med besedama *zdravnica* in *kirurginja*; pri nalogi 12 a, ki je preverjala skladenjsko zmožnost in pri kateri so se morali vprašati po podčrtanem delu povedi (osebku); ter pri nalogi 13 a, ki je preverjala metajezikovno zmožnost in pri kateri so morali iz povedi izpisati tri glagole.

Da so zadnjo, tvorbno nalogo (16 B), tokrat uspešno reševali tudi učenci s sicer nekoliko nižjimi dosežki, povezujemo s tem, da so bili vsi podatki, ki jih je bilo treba vključiti v življenjepis, že dani v miselnem vzorcu. Učenci so jih morali samo pravilno urediti. Poleg tega jim ni bilo treba napisati dolgega besedila, sámo zaporedje podatkov pa je lahko tudi do določene mere variiralo, ker je bilo besedilo kljub različnemu zaporedju podatkov smiselno.

V rdečem območju je ena naloga (10). Preverjala je poimenovalno zmožnost in v njej so morali učenci na podlagi slovarskega sestavka iz *SSKJ 2* določiti pomen dane besede (*privilegij*). Predvidevamo, da niso dovolj natančno prebrali oz. razumeli pomenske razlage, zato so besedo *privilegij* nadomestili samo z besedo *pravica*, namesto z besedno zvezo *posebna pravica*.

V modrem območju je 6 nalog. Da sta med njimi dve nalogi (3 in 9), ki sta preverjali razumevanje izhodiščnega besedila, povezujemo s tem, da se je pri teh dveh nalogah vrednotila tudi jezikovna pravilnost odgovora. Ta se je poleg pravilne pretvorbe vrednotila tudi pri nalogi 14 c, ki je preverjala skladenjsko zmožnost. Učenci so morali podredno zloženo poved z vzročnim odvisnikom pretvoriti v priredno zloženo poved z izraženo posledico. Čeprav so vzročni odvisnik pravilno prepoznali in se po njem znajo vprašati tudi učenci z nižjimi dosežki (nalogi 14 a in 14 b sta v zelenem območju), so poved pravilno pretvorili večinoma le učenci s sicer najvišjimi dosežki. Med takimi nalogami je bila še naloga 12 b, ki je preverjala metajezikovno zmožnost in pri kateri so morali učenci samostojno določiti podčrtani stavčni člen v povedi (osebek). Nalogo bi verjetno uspešneje reševali tudi drugi učenci, če bi bila izbirnega tipa. V modrem območju sta še nalogi 8 B in 16 C. Gre za postavki pri tvorbnih nalogah, pri katerih se vrednoti jezikovna pravilnost krajšega zaokroženega besedila. Glede na to, da so bili v nalogi 16 (tvorba življenjepisa) vsi podatki že podani in jih je bilo treba samo pravilno ubesediti v povedi, bi pričakovali, da bi tudi učenci z nižjimi dosežki tvorili besedila z manj jezikovnimi napakami, a so tudi pri tej nalogi jezikovno praviln(ejš)a besedila tvorili učenci z najvišjimi dosežki.

V območju nad modrim je ena naloga (13 b). Ta je preverjala metajezikovno zmožnost. Čeprav je bila izbirnega tipa, najnižje taksonomske stopnje (preverjala je znanje) in je preverjala minimalni standard po UN, je tudi učenci z najvišjimi dosežki niso uspešno reševali. Pri nalogi so morali izmed štirih navedenih določiti dve lastnosti, po katerih se razlikujejo glagoli v izpisani povedi (število in glagolski vid). Mogoče je, da niso obkrožili dveh odgovorov, čeprav je bilo to v navodilu jasno napisano in tudi podčrtano, ali pa je določanje oblikoslovnih lastnosti glagolu učencem zahtevno.

Rezultati ob letošnjem preizkusu očitno kažejo, da učenci uspešneje rešujejo naloge izbirnega tipa in tiste, pri katerih se ne vrednoti jezikovna pravilnost. V zvezi z jezikovno pravilnostjo se kaže, da to obvladajo le najuspešnejši učenci. Večjo povprečno uspešnost učencev kot pretekla leta lahko morebiti povezujemo s tem, da sta bili obe izhodiščni besedili učencem blizu, zanimivi in razumljivi. Prav tako so bili v nalogah osnovni primeri brez posebnosti. Podobno kot lani svetujemo, da je treba pri pouku poudarjati smiselnost tvorjenja jezikovno pravilnih povedi in besedil (tudi pri drugih predmetih, ne le pri slovenščini) in učence pri samostojnem tvorjenju in preverjanju zapisanih besedil spodbujati k učinkoviti rabi jezikovnih priročnikov, npr. na Franu. Učitelji naj v pouk pogosteje vključujejo tudi dejavnosti, pri katerih učenci sproti presojajo jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost svojih besedil in na podlagi povratnih informacij učitelja načrtujejo, kako bi ju izboljšali. Te dejavnosti lahko potekajo tudi v obliki vrstniškega učenja. Prav tako svetujemo, da naj učitelji spodbujajo učence k natančnemu branju navodil in k natančnemu odgovarjanju. V zvezi z umetnostnim besedilom so imeli učenci tokrat največ težav pri nalogah, ki sta preverjali zmožnost razumevanja, doživljanja in vrednotenja književne osebe z ustreznim utemeljevanjem (in vrednotenjem jezikovne pravilnosti odgovora), zato svetujemo, da naj učenci pri pouku pogosteje izražajo svoje misli, občutke in mnenja o književnih osebah in to pisno ubesedujejo, učitelji pa naj jim dajejo o vseh opravljenih obveznostih kakovostno povratno informacijo.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.1.2.3: *Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred*

I. del, umetnostno besedilo: Aksinja Kermauner, *Berenikini kodri*. Dob pri Domžalah: MIŠ, 2006. 6–8.

Naloga	Točke	Zmožnost		Standard znanja	Strokovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
		Izpis zmožnosti iz UN		Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:					
1	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	loči avtorja od pripovedovalca	prepozna in poimenuje **vsevednega** (7., 8., 9. r.) in **prvoosebnega pripovedovalca** (9. r.), predstavi njune značilnosti (9. r.) (UN, str. 61)	vsevedni pripovedovalec (7. r., str. 46), prvoosebni pripovedovalec (9. r., str. 46)	znanje razumevanje	rdeče	0,58	0,35
		USVOJITEV LITERARNOVEDNEGA ZNANJA		pozna, razume in uporablja literarnovedne izraze (7., 8., 9. r.) (UN, str. 63)					
2	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	razumevanje dogajanja, motivov, teme/sporočila in snovnega izhodišča književnega besedila	**določi temo besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)	tema (9. r., str. 46)	razumevanje	rumeno	0,66	**0,33**
3	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST		**odgovori na vprašanja o prebranem besedilu – kje in kdaj se je kaj dogajalo** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)	dogajalni/književni prostor, dogajalni/književni čas (5. r., str. 31)	razumevanje	rumeno	0,67	**0,32**
4	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	predstavi ravnanje glavne književne osebe in motive za to ter njeno perspektivo (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)		razumevanje analiza sinteza	rdeče	0,54	**0,44**
5	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	**predstavi značilnosti književne osebe** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)	književna oseba (glavna, stranska) (5. r., str. 31)	analiza sinteza	modro	0,27	0,52
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost						
6	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	razumevanje dogajanja, motivov, teme/sporočila in snovnega izhodišča književnega besedila	povzame sporočilo (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)		razumevanje sinteza	zeleno	0,78	**0,26**

Naloga		Točke	Zmožnost		Standard znanja	Strokovni izrazi	Taksonomska stopnja	Področje	IT	ID
			Izpis zmožnosti iz UN		Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:					
7		1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	**izrazi razumevanje posameznih prvin besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		razumevanje	zeleno	0,78	0,36
8		2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	**izrazi razumevanje posameznih prvin besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		analiza sinteza	rumeno	0,66	0,54
9	9 A	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	**loči glavno književno osebo in stranske**, predstavi njeno ravnanje (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)	književna oseba (glavna, stranska) (5. r., str. 31)	analiza sinteza	rumeno	0,61	0,48
	9 B	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost			znanje uporaba	modro	0,34	0,40
10	10 a	1	USVOJITEV LITERARNOVEDNEGA ZNANJA		**pozna**, razume in **uporablja literarnovedne izraze** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 63)	okrasni pridevek (8. r., str. 46) poosebitev (6. r., str. 32) primera (8. r., str. 46)	znanje	rumeno	0,73	0,38
	10 b	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	**izrazi razumevanje posameznih prvin besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		razumevanje	zeleno	0,75	0,34
11	11 A	3	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	s **tvorjenjem krajšega besedila pokaže zmožnost doživljanja**, razumevanja in vrednotenja književnih oseb (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)		razumevanje analiza sinteza vrednotenje	rumeno	0,70	0,52
	11 B	2	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost			znanje uporaba	modro	0,23	0,46
SKUPAJ		**22**								

II. del, neumetnostno besedilo: *Nepozabne Slovenke* (Prirejeno po: *PIL* 73, 4/2020, str. 78–79; in po: https://www.mladinska.com/o-skupini/za-medije/sporocila-za-javnost/nepozabne.)

Naloga	Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard znanja Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – slogovna	**določi okoliščine nastanka sprejetega besedila** (7., 8. 9. r.) (UN str. 59)		znanje	zeleno	0,77	0,22
2	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**določi sporočevalčev namen** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	zeleno	0,94	0,22
3	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	predstavi vlogo nebesednih prvin v besedilu (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		razumevanje uporaba	modro	0,50	0,43
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba			
4	2	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	zeleno	0,87	0,34
5	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	zeleno	0,76	0,38
6	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	zeleno	0,90	0,37
7	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje sinteza	rumeno	0,75	0,42
8 A	2	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA IN TVORJENJE BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57) **tvori ustrezno, smiselno in razumljivo besedilo, skladno z jezikovno in slogovno normo knjižne zvrsti** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		razumevanje sinteza vrednotenje	rumeno	0,60	0,54
8 B	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba	modro	0,24	0,39
9	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**povzame bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje sinteza	modro	0,48	0,42
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba			
10	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – poimenovalna	**zna uporabljati slovarske priročnike** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58) **razloži dane besede iz besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		znanje razumevanje uporaba	rdeče	0,61	0,34

Naloga	Točke	Zmožnost	Standard znanja	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska	Območje	IT	ID

			Izpis zmožnosti iz UN	Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:		stopnja			
11		1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – poimenovalna	**k danim besedam doda njihove knjižne podpomenke in nadpomenke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)	nadpomenka (5. r., str. 25) podpomenka (5. r., str. 25) sopomenka (5. r., str. 25) protipomenka (5. r., str. 25)	znanje	rumeno	0,69	0,42
12	12 a	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	**vpraša po danih delih povedi** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		znanje uporaba	rumeno	0,65	0,41
	12 b	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**določi stavčne člene** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	osebek (7. r., str. 39)	znanje	modro	0,46	0,40
	12 c	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**dane besede iz besedila uvrsti v besedne vrste skladno z opredelitvijo v učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	osebni zaimek (6. r., str. 25) vprašalni zaimek (7. r., str. 38) svojilni zaimek (7. r., str. 38) kazalni zaimek (7. r., str. 38)	znanje	zeleno	0,76	0,26
	12 č	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**danim besedam iz besedila določi oblikovne lastnosti; pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	oseba: prva, druga, tretja (6. r., str. 25) število: ednina, dvojina, množina (5. r., str. 25)	znanje	zeleno	0,76	0,38
13	13 a	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**dane besede iz besedila uvrsti v besedne vrste skladno z opredelitvijo v učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	glagol (6. r., str. 25)	znanje uporaba	rumeno	0,64	0,45
	13 b	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**danim besedam iz besedila določi oblikovne lastnosti; pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	oseba (6. r., str. 25) število (5. r., str. 25) časovna oblika (6. r., str. 25) glagolski vid (8. r., str. 39)	znanje	nad modrim	0,25	0,29
14	14 a	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	**vpraša po danih delih povedi** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		znanje uporaba	zeleno	0,80	0,37
	14 b	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	**opiše stavčno sestavo podredno zloženih dvostavčnih povedi – določi glavni stavek in vrsto odvisnika** (8., 9. r.) (UN str. 60)	glavni stavek (8. r., str. 39) odvisni stavek (8. r., str. 39) načinovni odvisnik (8. r., str. 39) predmetni odvisnik (8. r., str. 39) vzročni odvisnik (8. r., str. 39)	znanje	zeleno	0,81	0,39
	14 c	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	**v zvezi dveh enostavčnih povedi prepozna vzročno-posledično razmerje, ga izrazi z veznikom in združi zvezo povedi v skladenjsko pravilno dvostavčno poved** (5., 6. r.) (UN, str. 53)		uporaba	modro	0,27	0,38
		1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba			

Naloga	Točke	Zmožnost	Standard znanja	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
		Izpis zmožnosti iz UN	Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:					

15		2	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – RAZUMEVANJE PREBRANEGA BESEDILA	**v seznamu najde določene podatke** (1., 2., 3. r.) (UN, str. 48)		razumevanje	rumeno	0,63	0,40
16	16 A	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – TVORJENJE BESEDILA	**tvori besedilnovrstno ustrezno besedilo** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)	življenjepis (9. r., str. 39)	znanje razumevanje uporaba	zeleno	0,82	0,34
	16 B	2		**tvori besedilnovrstno ustrezno, smiselno in razumljivo besedilo, skladno z jezikovno in slogovno normo knjižne zvrsti** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)			rumeno	0,71	0,34
	16 C	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba	modro	0,38	0,43
SKUPAJ		**32**							

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz specifikacijske tabele je pri posamezni nalogi razvidno, katero zmožnost oz. kateri standard znanja preverja naloga, na katero taksonomsko stopnjo spada in kako uspešno je bila reševana.

I. del preizkusa znanja (naloge ob umetnostnem besedilu)

V preizkusu za 9. razred je bilo izhodiščno umetnostno besedilo odlomek iz mladinskega romana Aksinje Kermauner *Berenikini kodri*. Naloge ob umetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja književnih besedil in tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob njih ter učenčevo literarnovedno znanje. Če naloge vključujejo tudi poznavanje strokovnih izrazov, so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni (gleta zgoraj).

Večina nalog je preverjala **recepcijsko zmožnost** učencev. IT teh nalog je bil 0,54–0,78, le pri nalogi 1.05 je bil nižji (IT = 0,27; ID = 0,52). Učenci so morali napisati dve značajski lastnosti, ki glavni osebi pomagata premagovati njeno življenjsko oviro, in ju ponazoriti s primeroma, vrednotila pa se je tudi jezikovna pravilnost odgovora. Odgovori so bili pomanjkljivi večinoma zato, ker so učenci napisali dve značajski lastnosti na splošno ali ker so navedli ustrezni značajski lastnosti, niso pa ju ponazorili s primeroma. Naloga je bila najvišje taksonomske stopnje in se je izkazala za zahtevno, je pa dobro ločevala med uspešnejšimi in manj uspešnimi učenci. Najuspešneje so učenci reševali naloge 1.06, 1.07 in 1.10 b. Pri nalogi 1.06 (IT = 0,78; ID = 0,26) so morali med štirimi pregovori izbrati tistega, ki najbolj ponazarja zgodbo glavne osebe. Pri nalogah 1.07 (IT = 0,78; ID = 0,36) in 1.10 b (IT = 0,75; ID = 0,34) pa so morali učenci na podlagi izpisane povedi oz. dela povedi s svojimi besedami pojasniti, kaj je mišljeno. Naloga 1.06 je imela najnižji ID v tem delu preizkusa, verjetno zaradi izbirnega tipa, ID vseh drugih nalog, ki so preverjale recepcijsko zmožnost, je bil ustrezen (ID = 0,32–0,54).

V preizkusu sta bili dve nalogi, ki sta preverjali **zmožnost tvorjenja besedil o umetnostnem besedilu oz. ob njem**. Obe so učenci reševali uspešno, prav tako sta nalogi dobro ločevali med uspešnejšimi in manj uspešnimi učenci. Pri postavki 1.09 A (IT = 0,61; ID = 0,48) so morali učenci napisati krajše besedilo o eni izmed književnih oseb in pojasniti, ali je ta oseba glavna ali stranska. Pri postavki 1.11 A (IT = 0,70; ID = 0,52) pa so morali napisati krajše besedilo o maminem odnosu do glavne književne osebe. Pri obeh nalogah se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost. Statistične vrednosti obeh postavk kažejo, da imajo učenci težave s tvorjenjem jezikovno pravilnih besedil in da so pri tem zmožnejši uspešnejši učenci (pri postavki 1.09 B je bila vrednost IT 0,34, ID pa 0,40, pri postavki 1.11 B pa je bil IT 0,23, ID pa 0,46).

Usvojeno literarnovedno znanje je preverjala naloga 1.10 a (IT = 0,73; ID = 0,38). Učenci so morali med tremi ponujenimi odgovori prepoznati, da je podčrtani del povedi primera. Naloge, ki preverjajo literarnovedno znanje učencev, so običajno slabše reševane, tokrat pa so učenci to nalogo reševali uspešno, verjetno zato, ker primero na splošno lažje prepoznajo in ker je bila naloga izbirnega tipa.

V I. delu preizkusa največji delež učencev (21,7 %) ni reševal naloge 1.05, pri kateri so morali napisati dve značajski lastnosti, ki glavni osebi pomagata premagovati njeno življenjsko oviro.

II. del preizkusa znanja (naloge ob neumetnostnem besedilu)

Izhodiščno neumetnostno besedilo je bilo prirejeno besedilo Alenke Veler z naslovom *Nepozabne Slovenke*, objavljeno v reviji *PIL* (številka 4, leta 2020). Dodan mu je bil še odlomek besedila s spletne strani založbe Mladinska knjiga. Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo zmožnost enosmernega sporazumevanja, in sicer razumevanja prebranega besedila in tvorjenja besedila, jezikovno, tj. poimenovalno, skladenjsko in pravopisno zmožnost, slogovno in metajezikovno zmožnost. Če vključujejo poznavanje določenih jezikoslovnih izrazov, predvidenih po učnem načrtu, so ti v specifikacijski tabeli (gleta zgoraj) posebej navedeni.

Zmožnost razumevanja prebranega besedila je preverjalo osem nalog. IT teh nalog je bil 0,48–0,94, torej učencem niso bile zahtevne. Najzahtevnejša izmed njih je bila naloga 2.09 (IT = 0,48; ID = 0,42), pri kateri so morali učenci napisati in utemeljiti, ali je predstavljena knjiga namenjena tudi njim. Pri tej nalogi se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost. Najmanj zahtevni v celotnem preizkusu sta bili učencem nalogi 2.02 in 2.06. Naloga 2.02 (IT = 0,94; ID = 0,22) je bila izbirnega tipa in je učence spraševala, s katerim namenom je bil napisan članek. Nalogo so pravilno rešili skoraj vsi učenci, zato je tudi slabo ločevala med uspešnejšimi in manj uspešnimi učenci. Pri nalogi 2.06 (IT = 0,90; ID = 0,37) pa so morali učenci iz besedila izpisati poved/del povedi, ki potrjuje podčrtani del dane trditve. Vse naloge (razen že omenjene naloge 2.02), ki so preverjale zmožnost razumevanja prebranega besedila, so sicer dobro ločevale med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (ID = 0,34–0,43).

Jezikovno, in sicer **poimenovalno zmožnost**, sta preverjali dve nalogi. Naloga 2.10 (IT = 0,61; ID = 0,34) je bila povezana s slovarskim sestavkom iz *SSKJ2*, pri nalogi 2.11 (IT = 0,69; ID = 0,42), ki je bila izbirnega tipa, pa so morali učenci prepoznati nadpomensko-podpomensko razmerje med besedama *zdravnica* in *kirurginja*. Zelo podobna je bila naloga 1.09 (IT = 0,64; ID = 0,37) v I. delu preizkusa za 6. razred. Učenci so jo reševali podobno uspešno. Čeprav ne gre za isti primer, bi vseeno pričakovali, da bi devetošolci tako nalogo reševali precej uspešneje v primerjavi s šestošolci.

Tri naloge, ki so preverjale jezikovno, in sicer **skladenjsko zmožnost**, so učenci reševali različno uspešno. Najmanj zahtevna jim je bila naloga 2.14 a (IT = 0,80; ID = 0,37), pri kateri so se morali vprašati po vzročnem odvisniku. Najzahtevnejša pa jim je bila naloga 2.14 c (IT = 0,27; ID = 0,38), pri kateri so morali izhodiščno dvostavčno poved z vzročnim odvisnikom pretvoriti tako, da so izrazili posledico. Čeprav gre za osnovno (vzročno-posledično) pretvorbo, ki se poučuje od 6. razreda naprej, imajo učenci pri tovrstnih nalogah težave.

Metajezikovno zmožnost je preverjalo šest nalog in tudi te so učenci reševali različno uspešno; IT se namreč giblje v razponu 0,25–0,81. Najuspešneje so reševali nalogo 2.14 b (IT = 0,81; ID = 0,39), ki je bila izbirnega tipa, učenci pa so morali prepoznati, da je v dani povedi podčrtan vzročni odvisnik. Precej uspešno so reševali še nalogi 2.12 c (IT = 0,76; ID = 0,26) in 2.12 č (IT = 0,76; ID = 0,38), ki sta bili prav tako izbirnega tipa, ter nalogo 2.13 a (IT = 0,64; ID = 0,45), pri kateri so morali iz dane povedi izpisati glagole. Najmanj uspešno so reševali nalogo 2.13 b (IT = 0,25; ID = 0,29), ki je bila sicer izbirnega tipa, učenci pa so morali prepoznati, po katerih dveh lastnostih se ločijo glagoli v dani povedi. Slabo uspešnost reševanja te naloge lahko pripišemo površnemu branju navodila, da naj obkrožijo dva odgovora, in temu, da učencem določanje lastnosti glagola povzroča težave (pogosti napačni odgovori so bili, da se glagoli ločijo po osebi, pravilna odgovora pa sta bila, da se ločijo po številu in glagolskem vidu).

Slogovno zmožnost je preverjala uvodna naloga 2.01 (IT = 0,77; ID = 0,22) v tem delu preizkusa. Učenci so morali prepoznati avtorico članka in eno izmed ilustratork tako, da so povezali odgovora.

Zmožnost tvorjenja krajšega besedila sta preverjali dve nalogi. Pri postavki 2.08 A (IT = 0,60; ID = 0,54) so morali učenci napisati krajše besedilo o predstavljenih Slovenkah. Pri nalogi 2.16 pa so morali ob danem miselnem vzorcu s podatki napisati krajši življenjepis znane osebe. Pri tej nalogi niso imeli težav ne z zgradbo (IT = 0,82; ID = 0,34) ne z vsebino (IT = 0,71; ID = 0,34), verjetno zato, ker so bili vsi podatki že dani, razvrstiti so jih morali le v pravilno in smiselno zaporedje. Pri obeh tvorbnih nalogah se je vrednotila tudi jezikovna pravilnost. Statistične vrednosti pri postavki 2.08 B so bile IT = 0,24; ID = 0,39, pri postavki 2.16 C pa IT = 0,38; ID = 0,43.

V II. delu preizkusa največji delež učencev ni reševal nalog 2.08 (15,2 %), 2.12 b (17,9 %) in 2.14 c (17,1 %). Pri nalogi 2.08 so morali učenci napisati krajše besedilo o predstavljenih Slovenkah, pri nalogi 2.12 b so morali določiti stavčni člen, pri nalogi 2.14 c pa so morali podredno zloženo poved z vzročnim odvisnikom pretvoriti v priredno zloženo poved.

Ponovno se je pokazalo, da učencem povzroča težave jezikovna pravilnost odgovorov in besedil, ki jih sami tvorijo, in da tvorijo besedila z manj jezikovnimi napakami uspešnejši učenci.

Sklepne ugotovitve

Rezultati ob letošnjem preizkusu za 6. in 9. razred očitno kažejo, da učenci uspešneje rešujejo naloge izbirnega tipa in tiste, pri katerih se ne vrednoti jezikovna pravilnost. V zvezi z jezikovno pravilnostjo se kaže, da to obvladajo le (naj)uspešnejši učenci.

Letošnji nekoliko višji povprečni dosežek učencev na preizkusu iz slovenščine za 9. razred povezujemo s tem, da sta bili izhodiščni besedili zelo berljivi in učencem tematsko zanimivi, neumetnostno besedilo pa je bilo zaradi predstavitve posameznih zgodb Slovenk tudi manj kompleksno. Na višji dosežek kot prejšnja leta sta lahko vplivala tudi število nalog izbirnega tipa in končna tvorbna naloga, pri kateri so morali učenci napisati življenjepis znane osebe. Ker so bili v nalogi ob miselnem vzorcu že dani vsi potrebni podatki in ker se ni pričakoval dolg življenjepis, učenci s tem niso imeli težav. Prav tako so bili v (jezikovnih) nalogah osnovni primeri brez posebnosti.

Glede na rezultate preizkusa za 6. in 9. razred predlagamo, da naj učitelji učence usmerjajo v poglobljeno branje besedil in da naj pri učencih z aktivnimi oblikami dela pri pouku spodbujajo razbiranje in povezovanje podatkov iz različnih delov besedila, analitično razmišljanje in sintetizirane odgovore, ki naj jih učenci zapisujejo samostojno.

Podobno kot lani svetujemo, da je treba pri pouku poudarjati smiselnost tvorjenja jezikovno pravilnih povedi in besedil (tudi pri drugih predmetih, ne le pri slovenščini) in učence pri samostojnem tvorjenju in preverjanju zapisanih besedil spodbujati k učinkoviti rabi jezikovnih priročnikov, npr. na Franu. Učitelji naj v pouk pogosteje vključujejo tudi dejavnosti, pri katerih učenci sproti presojajo jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost svojih besedil in na podlagi povratnih informacij učitelja načrtujejo, kako bi ju izboljšali. Učitelji naj še naprej spodbujajo učence k utemeljevanju posameznih trditev in k povezovanju rabe jezika z metajezikovnim znanjem. Te dejavnosti lahko potekajo tudi v obliki vrstniškega učenja. Prav tako svetujemo, da naj učitelji spodbujajo učence k natančnemu branju navodil in k natančnemu odgovarjanju. V zvezi z umetnostnim besedilom svetujemo, da naj učenci pri pouku pogosteje izražajo svoje misli, občutke in mnenja o književnih osebah in to pisno ubesedujejo, učitelji pa naj jim dajejo o vseh opravljenih obveznostih kakovostno povratno informacijo.

PRILOGA

I. DEL

Aksinja Kermauner

BERENIKINI KODRI

Anino Valenčič, ki ima močno okvarjen vid, čaka velika sprememba, zato se bo s podeželja preselila v mesto k dedku Franetu.

»In tukaj zavijeva na levo. Prva vrata. Moja matična učilnica za slovenščino. Dvoje vrat naprej je kabinet za biologijo, nato angleščina …«

Ustavim se in si popravim klobuk, ki mi je zlezel na tilnik. Malce mi je prevelik in z oboda štrli nekaj slame, ki me neprijetno drega v lice. Mami mi ni izbrala ravno popolnega modela. Nikoli ni imela občutka za estetiko. Le za praktičnost. In sveto sem ji morala obljubiti, da ga bom imela ves dan na glavi. Sonce je močno, čeprav smo že 30. avgusta. Kot da bi bila kakšen zakrnel dojenček!

Obrnem se k spremljevalki: »Si zadovoljna?«

Verin glas je vzpodbuden: »Mislim, da ti bo pojutrišnjem uspelo. Sicer pa te bo spremil Frane. Vsaj do razreda.«

»Ja. Z dedom bom hodila v šolo in iz nje. Tako je domenjeno. Prepričana pa sem, da se bom hitro navadila poti in da bom kmalu samostojna. Ni problema!«

Razigrano se zavrtim okoli svoje osi, da moji lasje opljusnejo Verino ramo. Navdaja me neizmeren občutek brezteţnosti. Kot da bi mi končno sneli trikilske uteži za fitnes z gležnjev! Naposled sama v velikem mestu! Začetek novega, svobodnega življenja! Ej, tako se res da dihati! Življenje se mi naenkrat zazdi kot poosebljena skleda najbolj presenetljivih dobrot.

Babi, tisto, kar sva si tako želeli, se končno uresničuje! Še veš, kako sva kovali načrte, premlevali možnosti in do onemoglosti vztrajno tkali najine sanje. Res gromozanske sanje. Ki pa jih je moja v 'realni' svet zazrta mami kar naprej skušala zbrisati s težko, gnusno lepljivo šolsko gobo, cedečo se od nemoči.

Saj ne boš zmogla!

Taka kot si!

Ne bo šlo!

Raje ostani pri meni!

Svet te bo povozil!

Vedno te bom varovala!

Prešibka si za to okolje!

Naivna!

Nemočna!

Babi, ti pa res nikoli nisi podvomila vame. Hvala, ker si bila tako premočrtna kljub snahini vztrajnosti. In poglej me zdaj! Čez dva dni bo prvi šolski dan! Jeees!

V duhu se mi zazdi, da mi stara gospa nagajivo pomežikne z najine klopce pod košato zaščitniško lipo in dvigne dva prsta v znak zmage. Njene ljube gube, prekrasen zemljevid dolgega in polnega življenja, se sestavijo v vzorec, ki pomeni le odobravanje. Popolno odobravanje mojega izbora. Privid je tako živ, da samodejno stegnem roko. Rada bi se spet dotaknila njenega lica, kože, ki je kot nežen, ročno izdelan papir. Prsti zgrabijo v prazno. Za trenutek me oplazi žalost, potem pa se vame z vso silo vrne navdušenje nad novim življenjem.

In z mano bo moja Oli! Najljubša prijateljica, soseda, sestrična, zaupnica … Pa Andrej! My dear Andrej. Svet je pisan bonbonček. Prešerno se zasmejem.

Še Vera se naleze moje razigranosti, saj veselo reče: »Da proslaviva uspešen zaključek tvojih vaj za pot v šolo, te povabim na sladoled! Si za?«

Seveda sem ZA! Sladoled je moja najljubša hrana. Posebno stračatela. Nič ne bi imela proti, če bi ga jedla za zajtrk, kosilo in večerjo. Sploh pa na tak vroč dan ne!

Po hodniku se odpraviva po širokih stopnicah navzdoleta Končajo se v veliki avli, katere tla so gladka in hladna in jo že kar dobro poznam. Štirinajst dni sva z Vero vsak dan drsali po točno določeni poti. Skozi avlo, po stopnicah navzgor, v matično učilnico. V vse kabinete, v katerih bo šolski pouk. V telovadnico na oni strani šole. V kabinet za tehniko v kleti. V toaletne prostore v vseh nadstropjih. Pa v glavno avlo, po širokih stopnicah navzdol in na hrupno glavno cesto. Levo, še enkrat levo, čez zvočni semafor na drugo stran, kjer mora biti prav blizu frizer, vedno zadiši po lakih in šamponih, ko grem mimo. Nato pa čisto preprosto: po desni strani ceste do proge, čeznjo, na tleh so gumijasti čepki, ki prav smešno šklopotajo pod palico, pri semaforju pa spet desno. In po pločniku do Franetovega doma. Oz.tudi do mojega. Za naslednja štiri leta. Juhu!

Na pamet že poznam pot. Vera je dobra učiteljica. Najprej seveda s prstom po zemljevidu. Potem sva šli skupaj, držala sem se je pod roko. Nato s palico. Najprej s spremljevalko, nato sama. Vera dva koraka za mano kot angel varuh. Pot je utrjena. Prepričana sem, da bi zdaj zmogla tudi čisto sama.

(Odlomek.)

(Aksinja Kermauner: *Berenikini kodri*. Dob pri Domžalah: MIŠ, 2006. 6–8.)

II. DEL

NEPOZABNE SLOVENKE

Besedilo: Alenka Veler

To, katerega spola je bil kdo, je včasih močno določalo življenjsko pot posameznika ali posameznice. Danes je pravica, da hodiš v šolo in da si izbereš svojo poklicno pot ne glede na to, ali si fant ali punca, samoumevna. A to pravico in še mnoge druge so si morale najprej izboriti pogumne ženske, ki so morale za to, da bi lahko bile enakopravne moškim, premagati marsikatero težko oviro. Sadove njihovega dela in vztrajnosti uživamo danes mi.

V knjigi *Nepozabne* so zanimive zgodbe 50 žensk, ki so pomembno sooblikovale našo zgodovino na najrazličnejših področjih, pa za večino od njih do zdaj še nismo slišali. Nekatere so imele več privilegijev, druge manj, vsaka od njih pa je premikala meje in dokazala, da zmore. Njihove zgodbe so lahko navdih tudi zate: da vztrajaš na svoji poti in uresničiš svoje sanje.

Prva slovenska pilotka

Kristina Gorišek Novaković, ilustracija Andreja Peklar

Vemo, da sta se pri nas prva v zrak dvignila brata Rusjan leta 1909, malokdo pa ve, da je 23 let pozneje prvič poletela prva Slovenka, **Kristina Gorišek Novaković**. Rodila se je v Stični, izšolala se je za trgovko, a je ta poklic ni veselileta Želela je videti svet, si poiskati zanimivejšo službo. Našla jo je v Beogradu. Tam je najprej delala kot telefonistka, potem pa je nekega dne v časopisu videla oglas za letalsko šolo. Prijavila se je in opravila vse teste z odliko. Vsak dan po službi je hodila na letališče in tam vztrajno vadila. Leta 1932 je prvič poletela sama. Takrat je med poletom doživela pravo presenečenje. Njen mentor ji je ukazal, da naj nadaljuje let sama in pokaže, kaj zna, on pa je nepričakovano skočil iz letala. Odlično se je odrezala! Ko je imela praktični izpit, je letalo vodila v močnem vetru in hudem nalivu. Poletela je naravnost med temne oblake in spretno opravila nalogo. Dobila je odlično oceno, prejela je medaljo za hrabrost, o njej pa so pisali tudi v časopisih. A ni bilo pomembno, da je znala vrhunsko leteti. Poklicna pilotka ni smela postati, ker se ženske tistega časa niso mogle poklicno ukvarjati s pilotiranjem.

Prva alpinistka in lastnica kinematografov

Pavla Jesih,
ilustracija Samira Kentrić

Samosvoja **Pavla Jesih** se je rodila v premožni družini v Ljubljani. Po šoli je delala v družinskem podjetju. Bila je razgledana, delavna, pogumna in trmasta mladenka, ki se ni ozirala na družbena pravila. Morda je ravno zato postala alpinistka. Leta 1926 je v navezi s še eno vrhunsko alpinistko Miro Marko Debelak preplezala svojo prvo prvenstveno smer v Severni triglavski steni. V tistem času so bili alpinisti v glavnem moški, alpinistk skorajda ni bilo. Pavla je bila ena prvih žensk na svetu, ki je v navezi preplezala do tedaj še neosvojeno smer. V naslednjih nekaj letih je opravila kar osemnajst prvenstvenih vzponov z moškimi soplezalci, potem pa je doživela hudo nesrečo. Nehala je plezati in se posvetila svoji drugi ljubezni. S pomočjo staršev in kredita je kupila prvi kino, in sicer Metropol v Celju. Pred 2. svetovno vojno je bila že lastnica največje verige kinematografov v Jugoslaviji.

Zdravnica in kirurginja

Štajerka **Zora Janžekovič** je v otroštvu hotela postati pevka, potem pa je začela občudovati družinskega zdravnika in sklenila postati zdravnica. Po gimnaziji se je hotela vpisati na medicinsko fakulteto v Zagrebu, a študij medicine je bil najdražji, njena družina pa ni bila premožna. Zora si je naposled šolanje plačala z vozom domačih jabolk, ki jih je prodala in zaslužila ravno dovolj denarja. Po 2. svetovni vojni se je zaposlila v mariborski bolnišnici in razvila nov način zdravljenja opeklin, ki se je uveljavil po vsem svetu. Ni si utrla le poti v tedaj popolnoma moški svet kirurgije, prebila se je tudi do najvišjih mednarodnih kirurških krogov. Maribor je v njenem času postal svetovno središče zdravljenja opeklin, na izobraževanje k njej pa so prihajali najuglednejši svetovni strokovnjaki.

Zora Janžekovič,
ilustracija Helena Tahir

Navdihujoče branje za vse generacije

Knjigo *Nepozabne* je napisalo 20 avtoric, ilustriralo pa 10 ilustratork. *Nepozabne* namenjamo mladostnicam in mladostnikom v zadnjem triletju OŠ, nagovorila pa bo še mnogo širši krog bralk in bralcev.
Z jedrnatimi in privlačnimi besedili, v katerih se sliši glas žensk, ki so glavne junakinje te knjige, želimo vzbuditi radovednost ter bralce in bralke povabiti k nadaljnjemu raziskovanju.

(Prirejeno po: *PIL* 73, 4/2020, str. 78–79; in po: https://www.mladinska.com/o-skupini/za-medije/sporocila-za-javnost/nepozabne. Pridobljeno: 10. 3. 2021.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo Aksinje Kermauner *Berenikini kodri*. Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Določi vrsto pripovedovalca v odlomku. Obkroži odgovor in ga utemelji.

   A Prvoosebni pripovedovalec.

   B Vsevedni pripovedovalec.

   Utemeljitev: _____

   (1 točka)

2. Katera tema prevladuje v odlomku? Obkroži.

   A Osamosvajanje.

   B Neprilagojenost.

   C Ljubezen.

   Č Zaščitništvo.

   (1 točka)

3. Določi kraj in čas dogajanja v odlomku.

   Kraj dogajanja: _____

   Čas dogajanja: _____

   (1 točka)

4. Zakaj se bo Anina preselila v mesto in kako doživlja prihajajočo spremembo?

   _____

   _____

   (2 točki)

5. Napiši dve značajski lastnosti, ki Anini pomagata premagovati njeno življenjsko oviro, in ju ponazori s primeroma. Odgovori v obliki povedi.

_____

_____

_____

(3 točke)

6. Kateri pregovor najbolje ponazarja Aninino zgodbo? Obkroži.

A Dober glas seže v deveto vas.

B Sita vrana lačni ne verjame.

C Dobro blago se samo hvali.

Č Vsak je svoje sreče kovač.

(1 točka)

7. Preberi poved iz izhodiščnega besedila.

Kot da bi mi končno sneli trikilske uteži za fitnes z gležnjev!

Kaj je želela Anina s tem povedati? Pojasni s svojimi besedami.

_____

(1 točka)

8. Ponovno preberi predzadnji odstavek v odlomku (*Po hodniku se odpraviva …*). Na katere čute oz. čutila se zaradi slabovidnosti opira Anina? Navedi dva in svojo izbiro utemelji s primerom iz besedila.

1. čut/čutilo: _____ Primer: _____

2. čut/čutilo: _____ Primer: _____

(2 točki)

9. V krajšem zaokroženem besedilu:

- napiši, zakaj je Vera pomembna za Anino, in to ponazori s primerom iz besedila;
- pojasni, ali je Vera glavna ali stranska književna oseba.

A	B
2	1

_____

_____

_____

_____

_____

_____

10. Preberi poved iz izhodiščnega besedila.

Življenje se mi naenkrat zazdi <u>kot poosebljena skleda najbolj presenetljivih dobrot</u>.

10. a) Kaj je podčrtani del v izpisani povedi? Obkroži.

A Okrasni pridevek.

B Poosebitev.

C Primera.

(1 točka)

10. b) Kaj je s tem delom povedano o življenju? Razloži s svojimi besedami.

_____

_____

(1 točka)

11. V zaokroženem besedilu:

- predstavi, kako mama ravna z Anino, in to ponazori s primerom;
- primerjaj mamin in babičin odnos do Anine;
- napiši, ali se ti zdi mamin odnos do hčere ustrezen, in svoje mnenje utemelji.

A	B
3	2

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo *Nepozabne Slovenke*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Kdo je napisal članek o nepozabnih Slovenkah in kdo je prispeval eno izmed ilustracij? Na črtico napiši ustrezno številko.

_____	avtorica članka	1	Pavla Jesih
_____	ilustratorka	2	Alenka Veler
		3	Helena Tahir

(1 točka)

2. S katerim namenom predvsem je avtorica napisala članek? Obkroži.

A Želi predstaviti neobičajne poklice.

B Želi oceniti knjigo *Nepozabne*.

C Želi prepričati bralca, da naj kupi knjigo *Nepozabne*.

Č Želi predstaviti življenje pomembnih Slovenk in knjigo *Nepozabne*.

(1 točka)

3. Čemu so v članku tudi ilustracije? Odgovori v obliki povedi.

_____

_____

(2 točki)

4. Kaj velja za posamezno Slovenko na ilustraciji? Pod vsako ilustracijo napiši črko ustrezne trditve. Dve trditvi sta odveč.

A Njeni starši so bili lastniki več trgovin.

B Njeni starši so bili bogati.

C V Celju je pred 1. svetovno vojno odprla kino.

Č Ni želela delati v trgovini.

D Ena izmed njenih želja je bila, da bi pela.

(2 točki)

5. Katera trditev je pravilna? Obkroži.

A Ženske si že od nekdaj lahko svobodno izbirajo poklic.

B Kristina Gorišek Novaković je bila prva slovenska poklicna pilotka.

C Starši so prepričali Pavlo Jesih, da je nehala plezati in raje odprla prvi kino v Celju.

Č Zora Janžekovič je delala kot kirurginja v bolnišnici v Mariboru.

(1 točka)

6. Preberi trditev.

Način zdravljenja opeklin Zore Janžekovič je postal svetovno znan.

Izpiši poved/del povedi iz izhodiščnega besedila, ki to potrjuje.

_____

_____

(1 točka)

7. Pavla Jesih je bila samosvoja. Katero dejstvo iz njenega življenja to potrjuje?

_____

_____

(1 točka)

8. V krajšem zaokroženem besedilu napiši:

- dve skupni značilnosti predstavljenih Slovenk ter
- katera izmed predstavljenih zgodb je zate najbolj navdihujoča in zakaj.

A	B
2	1

_____

_____

_____

_____

_____

_____

9. Ali je knjiga *Nepozabne* namenjena tudi tebi? Obkroži in odgovor utemelji v obliki povedi.

DA NE

Utemeljitev: _____

_____

(2 točki)

10. Preberi poved.

Nekatere so imele več privilegijev, druge manj.

Kaj pomeni podčrtana beseda? Pomagaj si s slovarskim sestavkom in dopolni poved.

privilégij -a m (ẹ́)
nav. mn. *posebna pravica, ugodnost, ki omogoča določenemu družbenemu sloju, skupini ljudi ali posamezniku poseben, boljši položaj:* dati, izgubiti privilegij; uživati privilegije; boriti se za privilegije / diplomatski, politični privilegiji
// *posebna pravica, ugodnost sploh:* članstvo v klubu je privilegij; podeliti privilegij; privilegij otrok bogatašev pri šolanju / plemiški, stanovski privilegij
♦ zgod. *listina, s katero se daje, potrjuje taka pravica*; mestni privilegiji
// nav. ekspr. *posebna pravica, ugodnost sploh:* v službi ni imel, ni maral privilegijev

Nekatere so imele več _____, druge manj.

(1 točka)

11. Kaj sta besedi *zdravnica* in *kirurginja*? Obkroži.

A *Zdravnica* je nadpomenka, *kirurginja* pa podpomenka.

B *Zdravnica* je podpomenka, *kirurginja* pa nadpomenka.

C Sopomenki.

Č Protipomenki.

(1 točka)

12. Preberi poved.

Sadove njihovega dela in vztrajnosti uživamo danes <u>mi</u>.

12. a) Kako se vprašamo po podčrtanem delu povedi?

_____?

(1 točka)

12. b) Kateri stavčni člen je to?

_____

(1 točka)

12. c) Kateri zaimek je *mi*? Obkroži.

A Vprašalni.

B Svojilni.

C Osebni.

Č Kazalni.

(1 točka)

12. č) Zaimku *mi* določi osebo in število. Obkroži.

Oseba: 1. 2. 3.

Število: ednina dvojina množina

(1 točka)

13. Preberi poved.

Dobila je odlično oceno, prejela je medaljo za hrabrost, o njej pa so pisali tudi v časopisih.

13. a) Izpiši glagole.

_____

(1 točka)

13. b) Po katerih dveh lastnostih se ločijo glagoli v povedi? Obkroži dva odgovora.

A Po osebi.

B Po številu.

C Po časovni obliki.

Č Po glagolskem vidu.

(1 točka)

14. Preberi poved.

Kristina je morala letalo pilotirati sama, ker je njen mentor nepričakovano skočil iz letala.

14. a) Vprašaj se po podčrtanem delu povedi.

_____?

(1 točka)

14. b) Kateri stavek je podčrtan? Obkroži.

A Glavni stavek.

B Načinovni odvisnik.

C Vzročni odvisnik.

Č Predmetni odvisnik.

(1 točka)

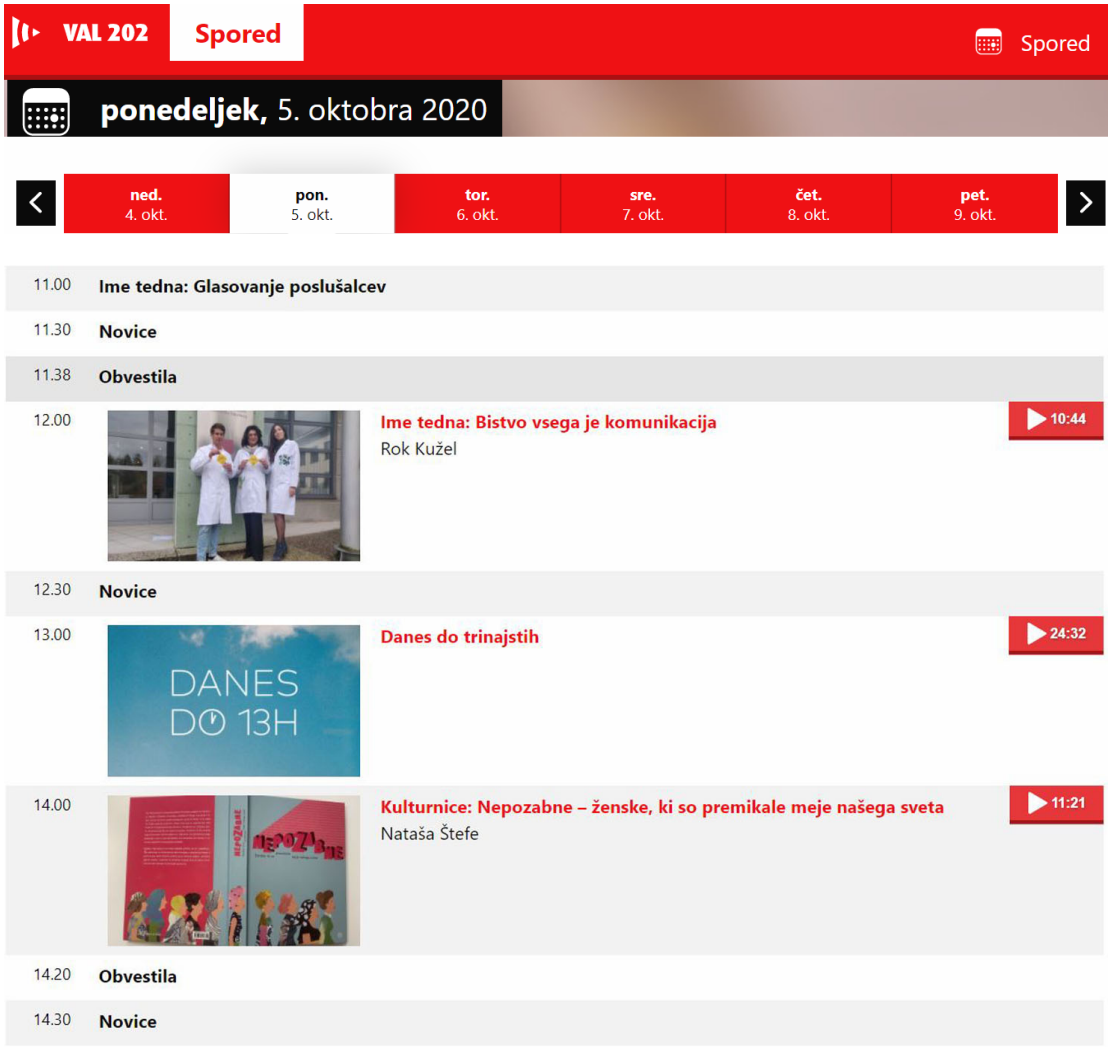
14. c) Poved spremeni tako, da bo izražena posledica.

_____

_____

(2 točki)

15. Oglej si izsek iz radijskega sporeda in odgovori na vprašanja.

(Vir sporeda: https://val202.rtvslo.si/spored/2020-10-05. Pridobljeno: 28. 3. 2021.)

V kateri oddaji je bila predstavljena knjiga *Nepozabne*? _____

Na katerem radijskem programu je bila oddaja? _____

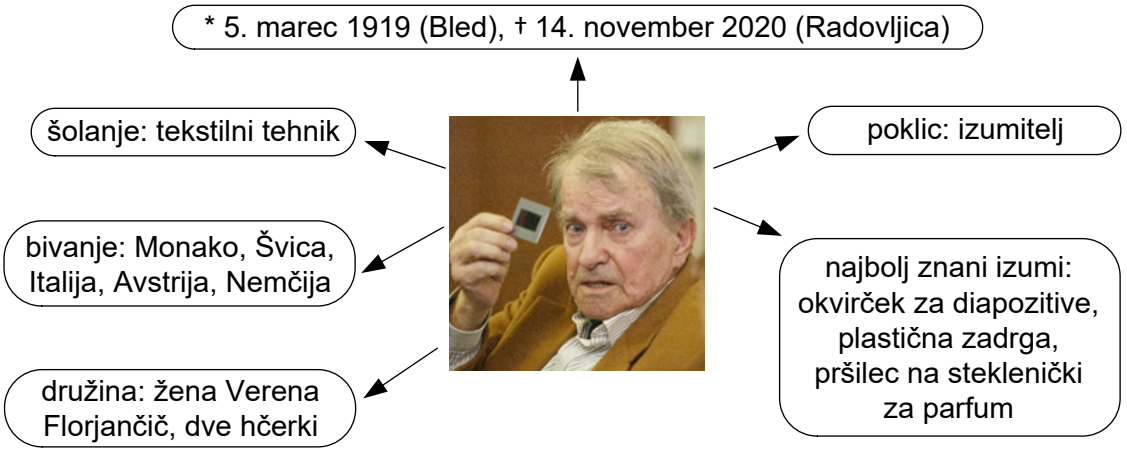
Kdaj je bila oddaja na sporedu? Napiši datum in uro. _____

Katera novinarka je pripravila oddajo? _____

Koliko časa je oddaja trajala? _____

(2 točki)

16. Napiši kratek življenjepis Petra Florjančiča. Upoštevaj spodnje podatke.

(Vir slike: https://www.vecer.com/slovenija/. Pridobljeno: 28. 3. 2021.)

A	B	C
1	2	1

4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.2.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 6. razred
Slika 4.2.2.1.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.2.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.1.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.2.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 9. razred
Slika 4.2.2.2.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela preizkusa znanja, italijanščina, 9. razred

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacije o preizkusu znanja*.

Preizkus znanja na NPZ iz italijanščine kot materinščine (v nadaljevanju preizkus znanja) preverja doseganje ciljev in standardov znanja iz *Učnega načrta za italijanščino za osnovne šole z italijanskim učnim jezikom* (2011) na narodnostno mešanem območju Slovenske Istre.

Preizkus je sestavljen iz enega besedila (prirejeni odlomek pripovedovalnega besedila z naslovom *La cosa più importante di tutte*).

Besedilo, prevzeto iz poglavja knjige otroške književnosti z naslovom *Il mio primo libro di filosofia*, se nanaša na pogovor med različnimi osebami o pomembnosti ljubezni.

Naloge 1, 2, 3, 4, 5 in 6 preverjajo zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja vsebine in vrednotenja besedila. Naloge 7, 8, 9 preverjajo poznavanje besedišča. Naloge 10, 11, 12 preverjajo metajezikovno zmožnost. Zadnja, 13. naloga je tvorbna naloga.

Preizkus iz italijanščine uvaja različne tipe nalog, kot so naloge tipa pravilno/napačno, naloge izbirnega tipa, naloge odprtega tipa s kratkimi odgovori, vprašanja z odgovori in utemeljitvijo, naloge dopolnjevanja, povezovanja, urejanja in pretvarjanja ali nadomeščanja.

Preizkus znanja vključuje naloge na različnih zahtevnostnih ravneh: preprostejše naloge, ki zahtevajo poznavanje in razumevanje bistvenih podatkov iz besedil, ter kompleksnejše in bolj strukturirane naloge, ki vključujejo zahtevnejše miselne procese (npr. kritično razmišljanje, utemeljevanje, tvorjenje pisnega besedila).

Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje je naslednja:

Preglednica 4.2.2.1.1: *Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje*

Taksonomska stopnja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje	35 %
III. uporaba/sinteza znanja	35 %

Analiza dosežkov

Nacionalni preizkus iz italijanščine ob koncu drugega obdobja je v šolskem letu 2022/23 opravljalo 68 učencev 6. razreda iz osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 40 točk dosegli povprečno 20,78 točke oz. 51,95 %.

Osnovni statistični podatki

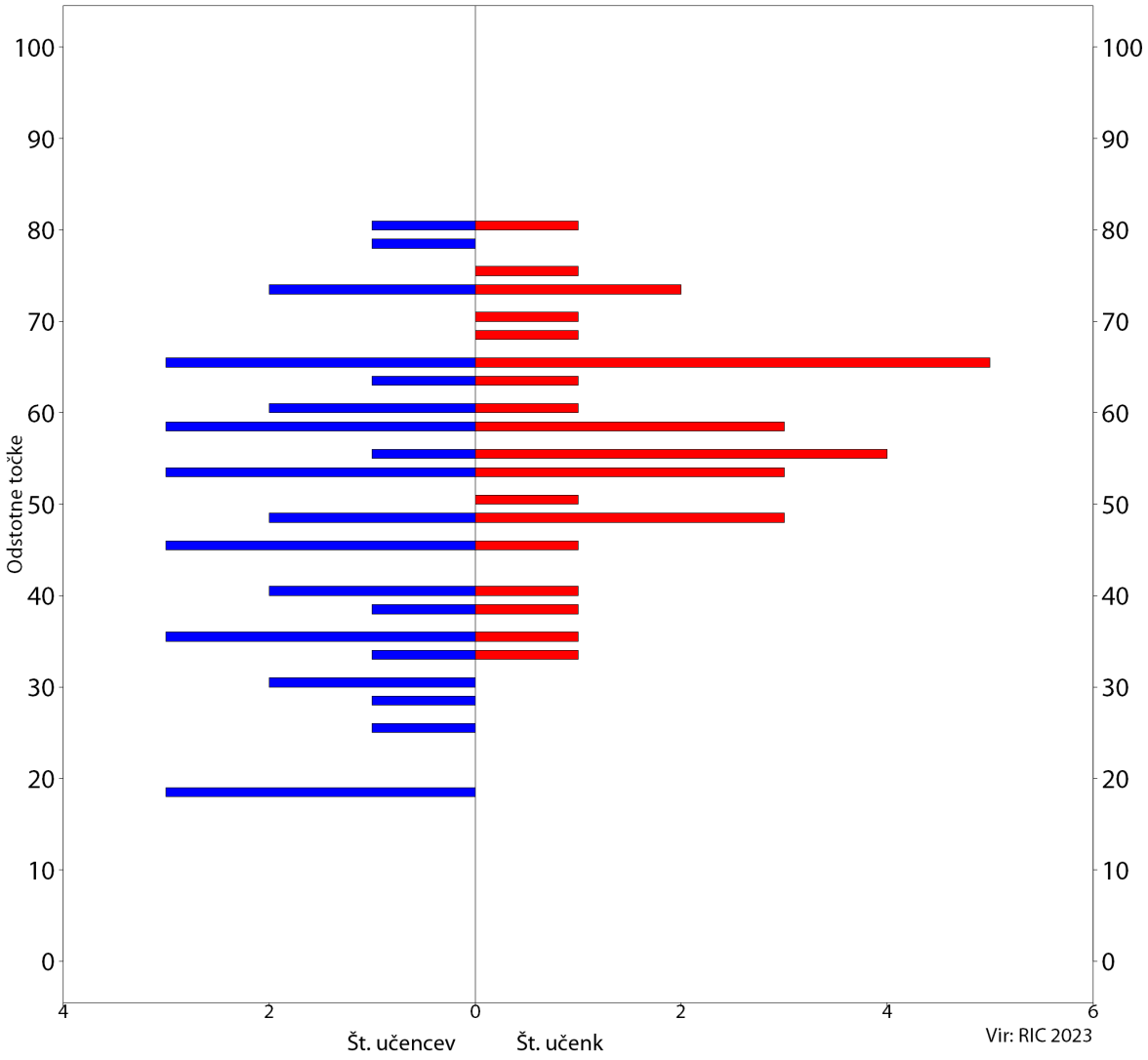
Letošnji povprečni dosežek je skoraj enak kot lani, torej je nižji od dosežkov, ki so jih učenci dosegli v letih 2015, 2016, 2018 in 2021. Minimalno število doseženih točk je 7 točk (18 odstotnih točk), maksimalno pa 32 točk (80 odstotnih točk). Čeprav je povprečni dosežek skoraj enak kot v lanskem letu, se je minimalno število doseženih točk zvišalo za 6 točk (15 odstotnih točk), medtem ko se je maksimalno število doseženih točk znižalo za 6 točk (15 odstotnih točk). To kaže na očitno manj razpršene rezultate in na nekoliko manj izrazite razlike med zmožnostmi posameznih učencev, ki so dosegli temeljne zmožnosti v večji meri, bolj kompleksne zmožnosti pa v manjši meri.

Preglednica 4.2.2.1.2: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	68
Število postavk	36
Možne točke	40
Povprečno število točk	20,78
Povprečno število odstotnih točk	51,95
Standardni odklon	15,42
Indeks težavnosti	0,52
Indeks zanesljivosti	0,83

Dosežki po spolu in regijah

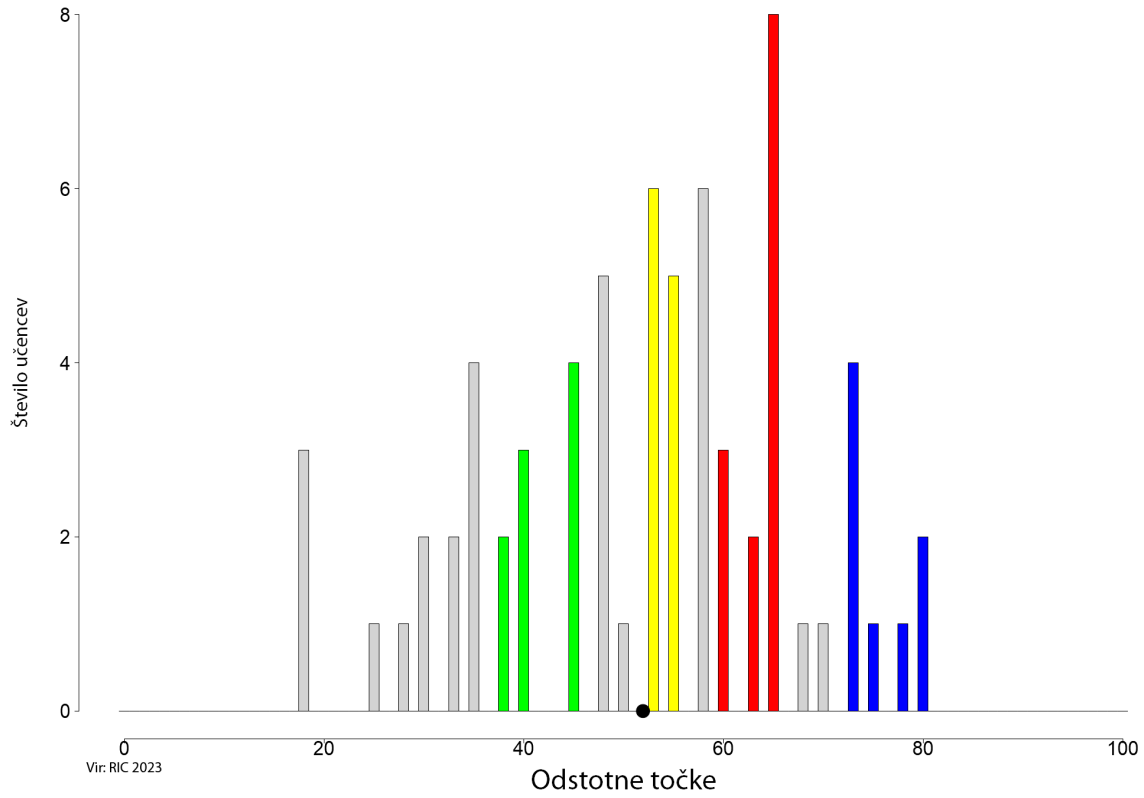
NPZ iz italijanščine ob koncu drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja je opravljalo 36 učencev in 32 učenk. Preizkus se izvede samo v eni (Obalno-Kraški) regiji, opravlja ga omejeno in med leti neprimerljivo število učencev (letos 68, torej 13 učencev več kot lani in eden manj kot predlani), zato podatki ne omogočajo posploševanja in analize po regijah. Kar zadeva spol, je dosežek učencev bolj razpršen od dosežka učenk (učenci: minimalno število doseženih odstotnih točk je 18, maksimalno 80; učenke: minimalno število doseženih odstotnih točk je 33, maksimalno pa 80 točk). Mediana odstotnih točk vseh udeležencev znaša 54 odstotnih točk, toda dosežki niso enako razporejeni med spoloma, saj mediana odstotnih točk učencev znaša 50,5 odstotne točke, medtem ko mediana odstotnih točk za učenke znaša 56,5 odstotne točke. Pri minimalnem številu doseženih točk je očitna razlika med učenci in učenkami (6 točk oz. 15 odsotnih točk), medtem ko je maksimalno število doseženih točk enako za učence in učenke (32 točk oz. 80 odstotnih točk). Porazdelitev dosežkov učenk je rahlo asimetrična in usmerjena proti višjim dosežkom, saj je modus porazdelitve (26 točk oz. 65 odstotnih točk) višji kot mediana (22,5 točke oz. 56,5 odstotne točke). Porazdelitev dosežkov učencev ima šest primerov točk, ki jih je doseglo enako število učencev (tri) in ki so razporejeni bodisi v spodnjem bodisi v zgornjem delu distribucije. Pri učencih je treba upoštevati vpliv najmanj uspešnih učencev na porazdelitev, saj je približno petina učencev (7 od 36) dosegla manj točk kot najmanj uspešna učenka.

Slika 4.2.2.1.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 6. razred*

Opisi dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 6. razredu

V nadaljevanju posredujemo opise, ki kažejo, katere standarde znanja učenci na splošno dosegajo in katerih ne.

Slika 4.2.2.1.2: *Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred*

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.2.1.3: *Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred*

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	IT	ID
01.a	I.	bralno razumevanje	pravilno/napačno	0,78	0,24
01.b	I.	bralno razumevanje	pravilno/napačno	0,84	0,30
01.c	I.	bralno razumevanje	pravilno/napačno	0,90	0,28
01.d	I.	bralno razumevanje	pravilno/napačno	0,87	0,17
01.e	I.	bralno razumevanje	pravilno/napačno	0,69	0,08
01.f	I.	bralno razumevanje	pravilno/napačno	0,76	0,05
02.a	II.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,97	0,09
02.b	II.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,51	0,09
02.c	II.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,85	0,39
03.a	II.	bralno razumevanje	dopolnjevanje	0,41	0,42
03.b	II.	bralno razumevanje	dopolnjevanje	0,63	0,46
03.c	II.	bralno razumevanje	dopolnjevanje	0,68	0,41
04.a	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,35	0,32
04.b	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,18	0,33
05.a	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,43	0,38
05.b	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,26	0,41
06.a	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,29	0,44
06.b	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,12	0,24

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	IT	ID
07.a	I.	pomenoslovje	izbirni tip	0,79	0,40
07.b	I.	pomenoslovje	izbirni tip	0,66	0,31
07.c	I.	pomenoslovje	izbirni tip	0,94	0,47
08.a	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,63	0,27
08.b	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,60	0,42
08.c	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,34	0,24
09.a	III.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,29	0,12
09.b	III.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,21	0,35
10.a	I.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,60	0,32
10.b	I.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,16	0,40
11.a	II.	metajezikovna zmožnost	pretvarjanje	0,79	0,60
11.b	II.	metajezikovna zmožnost	pretvarjanje	0,34	0,39
12.a	III.	metajezikovna zmožnost	pretvarjanje	0,51	0,20
12.b	III.	metajezikovna zmožnost	pretvarjanje	0,19	0,35
13.a	III.	pisni sestavek – upoštevanje navodil	tvorbna naloga	0,63	0,46
13.b	II.	pisni sestavek – besedišče	tvorbna naloga	0,31	0,42
13.c	III.	pisni sestavek – jezikovna pravilnost	tvorbna naloga	0,32	0,48
13.d	I.	pisni sestavek – zgradba besedila – pravopis oz. čitljivost zapisa	tvorbna naloga	0,33	0,29

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz preglednice 4.2.2.1.3 je razvidno, da je velika večina učencev uspešno reševala naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, predvsem pri postavkah, ki zahtevajo iskanje bistvenih podatkov (naloge tipa pravilno/napačno od 1.a do 1.f) in razumevanje informacij v besedilu (nalogi izbirnega tipa 2.a in 2.c). Večina učencev je bila uspešna tudi pri razumevanju in pojasnjevanju informacij v besedilu (nalogi 3.b in 3.c), pri določanju pomena pogosto rabljenih besed (naloge 7.a, 7.b, 7.c, 8.a) ter pri rabi in pretvarjanju osnovnih slovničnih struktur italijanskega jezika (nalogi 10.a, 11.a).

Približno polovica učencev je uspešno reševala naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, predvsem pri postavkah, ki zahtevajo primerjavo, povezovanje in sintezo različnih informaciji v besedilu (nalogi 2.b, 3.a). Učenci so bili dokaj uspešni tudi pri določanju pomena manj pogosto rabljenih besed (naloga 8.b) ter pri prepoznavanju in uporabi razmeroma bolj zahtevnih slovničnih elementov italijanskega jezika (naloga 12.a).

Manjše število učencev je uspešno reševalo naloge razumevanja, povezovanja, sklepanja in utemeljevanja svojega odgovora (naloge 4, 5, 6). Učenci so bili manj uspešni tudi pri določanju ali izražanju pomena manj pogosto rabljenih besed (naloge 8.c, 9.a in 9.b) ter pri reševanju nalog, ki se nanašajo na natančnejše prepoznavanje in ustrezno rabo bolj zahtevnih struktur italijanskega jezika (naloge 10.b, 11.b, 12.b).

Pri tvorbni nalogi so bili učenci precej uspešni samo pri upoštevanju navodil (naloga13.a), manj uspešni pa pri uporabi ustreznega besedišča, pri pravilnosti in ustrezni zgradbi besedila ter rabi ustreznega pravopisa in čitljive pisave (naloge 13.b, 13.c, 13.d).

Indeks diskriminativnosti večine nalog je bil večinoma ustrezen. Kot v prejšnjih letih ima tudi pri NPZ 2023 v 6. razredu tvorbna naloga ustrezen indeks diskriminativnosti, kar pomeni, da so dosežki pri pisnem sporočanju skladni s splošnim rezultatom na nacionalnem preizkusu. Splošni indeks zanesljivosti preizkusa je bil 0,83, torej primerljiv z indeksom zanesljivosti v prejšnjih letih.

Sklepne ugotovitve

Učiteljem priporočamo, da pri pouku izvajajo naloge v različnih avtentičnih kontekstih, v katerih bi učenci naučene jezikovne strukture lahko intenzivno in ustrezno uporabili. Priporočamo tudi načrtno razvijanje bralnih strategij, zlasti kar zadeva drugo in tretjo taksonomsko stopnjo, ter večjo pozornost pri usvajanju jezikovnih struktur, jezikovni pravilnosti in ustrezni rabi pravopisa.

Hkrati predlagamo, da se učenci spodbujajo k samostojnemu tvorjenju pisnih/ustnih besedil, in sicer:

– s samostojnim tvorjenjem daljših odgovorov ali krajših besedil,
– s sprotnim spremljanjem učenčevega napredka s sodobnimi strategijami učenja, kot je npr. vrstniško učenje (izmenjava izdelkov, vrstniško vrednotenje), in (samo)vrednotenjem učnih rezultatov.

Učitelji bodo deležni ustreznega izobraževanja v okviru nadaljnjega izobraževanja, ki ga pripravijo izobraževalne institucije.

ALLEGATO ALLA PROVA

La cosa più importante di tutte

Platone è uno dei più importanti filosofi antichi. Da ragazzo, è stato il migliore allievo di Socrate.

Socrate, che era di Atene e viveva nell'antica Grecia, è uno dei primi filosofi.

Socrate e Platone erano a casa di Agatone. Sembrava un pranzo normalissimo: tutti mangiavano e bevevano. Alla fine, uno degli invitati prese la parola e Platone capì che si iniziava a fare sul serio. Finalmente avrebbero parlato della cosa più importante di tutte.

"Cari amici, siamo qui per pronunciare un discorso in onore del più importante e potente degli dèi. Oggi parleremo di Eros, dio dell'amore".

Tutti gli ospiti **annuirono**.

"Oh no!" **si lasciò scappare** Platone. "È una cosa da femmine! Magari **era il caso di** parlare di qualcos'altro…"

Fedro allora disse a Platone: "Ragazzo, in principio tutte le cose litigavano fra loro: l'acqua voleva andare al posto del cielo, le montagne volevano starsene in fondo al mare, l'erba voleva crescere sulle nuvole. Eros parlò con le cose, che smisero di litigare e sistemarono il mondo in armonia. Solo il dio dell'amore era abbastanza potente per un'impresa così grande".

perforiran list

“Eros non è figlio di Afrodite” disse Socrate. “Una sera sull’Olimpo ci fu un gran ballo. C’erano anche Penìa e Pòros[1], che si innamorarono. Eros è il loro figlio, e non è un bambino **paffuto**, ma un **monello** che dorme per strada e **si intrufola** nei palazzi più eleganti presentandosi quando nessuno lo ha invitato. Se Eros tocca un’anima sensibile, la rende capace di creare l’arte; se invece tocca una persona coraggiosa, la protegge e la guida nelle sue **imprese**. Inoltre spinge le persone a volersi bene e ad avere figli”.

Aristofane[2] allora disse: “Io voglio raccontarvi perché le persone stanno insieme. I nostri antenati erano attaccati per la schiena: avevano quattro braccia, quattro gambe e due teste, e vedevano davanti e dietro. Rotolavano veloci come il vento, e non avevano paura di niente. Erano talmente potenti che **si montarono la testa** e divennero le creature più presuntuose della Terra. Gli dèi provarono a farli ragionare, ma loro risposero: “Noi facciamo quello che ci pare e se provate a impedircelo, veniamo sull’Olimpo e vi buttiamo giù a calci!”.

Zeus decise di fare qualcosa.

“Ammazziamoli tutti!” disse Ares, il dio della guerra, che aveva sempre voglia di menare le mani.

“Potremmo renderli meno potenti” propose Apollo, il dio del sole.

Tutti gli dèi annuirono e si misero all’opera. Tagliarono gli uomini come delle mele e con la pelle avanzata fecero un nodo, che è il nostro ombelico. Infine, li ricucirono. Gli uomini, però, piangevano e pensavano solo a tornare uniti. Zeus allora disse: “Gli uomini potranno ritrovare la loro metà e vivere con lei”. Da allora le persone poterono vivere insieme e avere figli.

C’era però un problema: quando erano uniti schiena contro schiena, gli occhi degli uomini puntavano in direzioni opposte e nessuno quindi conosceva il viso della sua metà. Ecco perché non è facile trovare la persona giusta che ci completa”.

(testo ridotto e adattato da *Il simposio*, in E. Di Marco, *Il mio primo libro di filosofia,* Roma, La Nuova Frontiera, 2010, pp. 49-52, 55-58, 59-64 e 91-92.)

---

1 Penìa era la dea greca della povertà, Pòros invece il dio dell’intraprendenza e dell’ingegnosità.

2 Aristofane, ateniese e coetaneo di Socrate, è il più importante autore di commedie dell’antica Grecia.

Dopo aver letto attentamente il testo, risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

1. Indica se le seguenti affermazioni sono vere o false.

	VERO	FALSO
1. a) Per Fedro, Eros è il dio che mette ordine nel mondo.		
1. b) Per Fedro, Eros non è abbastanza potente per creare armonia.		
1. c) Secondo Socrate, Eros è il dio delle guerre.		
1. d) Secondo Socrate, la madre di Eros non è Afrodite.		
1. e) Per Aristofane, gli uomini sono stati puniti per la loro arroganza.		
1. f) Per Aristofane, non è difficile trovare la persona adatta a noi.		

(6 punti)

2. Scegli la risposta corretta alle seguenti domande.

2. a) Quando uno degli invitati prende la parola, Platone pensa che si inizia a fare sul serio. Che cosa significa questa frase?

A Stava per cominciare la parte più importante dell'incontro.

B Finalmente ci sarebbe stato da divertirsi.

C Gli invitati avrebbero cominciato a raccontare barzellette.

D Gli invitati avrebbero cominciato a parlare di sport.

(1 punto)

2. b) Secondo Socrate, Eros si presenta quando nessuno lo ha invitato. Che cosa significa questa frase?

A La persona che ami non si innamora mai di te.

B Ti innamori sempre di qualcuno che non ti piace.

C Se tu non ami una persona, lei non si innamora di te.

D Non puoi decidere quando innamorarti di qualcuno.

(1 punto)

2. c) Ares ha sempre voglia di menare le mani. Che cosa significa questa frase?

A Ares ha sempre voglia di aiutare qualcuno.

B Ares vuole sempre picchiare qualcuno.

C Ares gesticola sempre quando parla.

D Ares ha sempre voglia di lavorare.

(1 punto)

3. Facendo riferimento a quello che hai letto nel brano, completa le seguenti affermazioni.

3. a) Secondo Fedro, Eros riesce a portare la pace nel mondo.

Secondo Fedro, Eros porta la pace nel mondo perché _____

_____

_____

_____

(1 punto)

3. b) Secondo Socrate, Eros non è figlio di Afrodite.

Secondo Socrate, Eros non è figlio di Afrodite perché _____

_____

_____

_____

(1 punto)

3. c) Secondo Aristofane, non è facile trovare la persona giusta che ci completa.

Secondo Aristofane, non è facile trovare la persona giusta che ci completa perché _____

_____

_____

_____

(1 punto)

4. Alla fine del pranzo, una persona prende la parola. Spiega perché questa persona sicuramente non è Agatone. Scrivi correttamente.

A	B
1	1

5. Platone ha circa la tua età, e pensa che parlare dell'amore è una cosa da femmine. Perché, secondo te, Platone ha questa opinione? Scrivi correttamente.

A	B
1	1

6. Condividi l’idea di Platone sull’amore? Motiva la tua risposta.
Scrivi correttamente.

A	B
1	1

7. Indica il significato che le seguenti parole assumono nel testo.

7. a) **Monello** significa:

A ragazzino dispettoso

B ragazzino rispettoso

C ragazzino innamorato

D ragazzino solitario

(1 punto)

7. b) **Paffuto** significa:

A simpatico

B colorito

C grassottello

D impacciato

(1 punto)

7. c) **Intrufolarsi** significa:

A chiedere ospitalità

B bussare alla porta

C andare a una festa

D entrare di nascosto

(1 punto)

8. Indica il significato che le seguenti espressioni assumono nel testo.

8. a) A un certo punto Platone si lascia scappare un “Oh no!”.
Lasciarsi scappare significa:

A non riuscire a trattenersi dal dire una cosa

B dire una cosa a bassa voce per non farsi sentire

C esclamare qualcosa di colpo e ad alta voce

D mettersi a ripetere una frase appena sentita

(1 punto)

8. b) Alla proposta di parlare di Eros, tutti gli ospiti annuirono.
Annuire significa:

A provocare con una proposta

B sbadigliare per la noia

C alzarsi e battere le mani

D fare cenno di sì con la testa

(1 punto)

8. c) Eros protegge le persone coraggiose e le guida nelle loro imprese.
Imprese significa:

A attività economiche

B decisioni importanti

C gesta eroiche e gloriose

D attività quotidiane

(1 punto)

9. Spiega con parole tue il significato delle seguenti espressioni.

9. a) Secondo Platone, era il caso di parlare di qualcos'altro.

L'espressione **era il caso di** significa _____

_____

_____

_____

(1 punto)

9. b) I nostri antenati erano talmente potenti che si montarono la testa.

Montarsi la testa significa _____

_____

_____

_____

(1 punto)

10. Leggi la frase qui sotto e analizza le sue parole, poi completa le due tabelle. Tieni presente che a due caselle della prima tabella corrispondono due parole ciascuna.

Eros era un dio potente e parlò con le cose.

10. a) Inserisci nelle caselle una parola della frase, seguendo le richieste.

nome proprio	
nome comune	
verbo	
aggettivo	

(1 punto)

10. b) Inserisci nelle caselle una parola della frase, seguendo le richieste.

Articolo determinativo	
Articolo indeterminativo	
Congiunzione	
Preposizione	

(1 punto)

11. Completa le tabelle inserendo le informazioni richieste.

11. a) Riscrivi le frasi trasformando i verbi dal passato al presente.

Frase al passato	**Frase al presente**
Gli uomini avevano quattro braccia.	Gli uomini _____ quattro braccia.
Gli uomini rotolavano veloci.	Gli uomini _____ veloci.
Gli uomini riuscivano a vedere davanti e dietro.	Gli uomini _____ a vedere davanti e dietro.

(1 punto)

11. b) Riscrivi le frasi trasformando i verbi dal passato al presente.

Frase al passato	**Frase al presente**
Gli dèi provarono a far ragionare gli uomini.	Gli dèi _____ a far ragionare gli uomini.
Zeus decise di fare qualcosa.	Zeus _____ di fare qualcosa.
Tutti gli dèi si misero al lavoro.	Tutti gli dèi _____ al lavoro.

(1 punto)

12. Completa la trasformazione di ciascuna delle frasi sottostanti in modo che il discorso diretto diventi indiretto.

12. a) Gli uomini risposero agli dèi: “Noi facciamo quello che vogliamo”.

Gli uomini rispondono agli dèi che _____

quello che _____.

(1 punto)

12. b) Gli uomini risposero agli dèi: “Noi veniamo sull’Olimpo e vi buttiamo giù a calci”.

Gli uomini rispondono agli dèi che _____

sull’Olimpo e _____ giù a calci.

(1 punto)

VOLTA IL FOGLIO.

13. Presenta una persona adulta (genitore, parente, insegnante, ecc.) che ha un posto importante nella tua vita e alla quale vuoi bene. Racconta che cosa hai imparato da questa persona, quali valori ti ha trasmesso, e spiega perché la apprezzi.

A	B	C	D
2	2	2	2

Punteggio totale: 40

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacije o preizkusu znanja*.

Preizkus znanja na NPZ iz italijanščine po tretjem obdobju preverja doseganje ciljev in standardov znanja iz veljavnega učnega načrta za italijanščino (*Učni načrt za italijanščino*, 2011). V prvem delu predstavi odlomek iz umetnostnega besedila avtorja D. Buzzatija (naslov *Il colombre*), v drugem delu pa članek novinarke V. Conti o razširjenosti tropskih rib v Tirenskem morju kot posledici globalnega segrevanja (naslov *Ostia, catturato uno squalo mako: scatta l'allarme su tutto il litorale*).

Z nalogami, ki izhajajo iz navedenih besedil, preverjamo:

- zmožnost razumevanja in vrednotenja prebranih besedil,
- poimenovalno, upovedovalno, skladenjsko, pravopisno, slogovno zmožnost,
- metajezikovno zmožnost,
- zmožnost pisnega sporočanja dane besedilne vrste.

Naloge zahtevajo:

- pomensko razčlembo,
- okoliščinsko in pragmatično razčlembo ter
- besedno-slovnično razčlembo.

Pri pisanju dane besedilne vrste (tvorbna naloga) pa vrednotimo vrsto podzmožnosti, kot so sporočilnost, vezljivost, jezikovna ustreznost in pravopisna zmožnost.

Preizkus znanja praviloma sestavljajo naloge objektivnega tipa (izbirni tip, naloge kratkih odgovorov, naloge dopolnjevanja, urejanja, povezovanja in popravljanja oz. nadomeščanja) in samostojno tvorjenje besedila.

Preizkus znanja vključuje naloge na različnih zahtevnostnih ravneh: to so preprostejše naloge, ki zahtevajo poznavanje ter razumevanje vsebine in sporočila besedila, ter kompleksnejše, bolj strukturirane naloge, ki vključujejo zahtevnejše miselne procese (npr. razlaga konceptov, razumevanje posredno izraženih stališč, sklepanje iz sobesedila, samostojno tvorjenje daljših pisnih besedil).

Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje je naslednja:

Preglednica 4.2.2.2.1: *Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje*

Taksonomska stopnja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje	35 %
III. uporaba/sinteza znanja	35 %

Analiza dosežkov

Nacionalni preizkus iz italijanščine ob koncu tretjega obdobja je v šolskem letu 2022/23 opravljalo 51 učencev 9. razreda iz treh osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 32,25 točke, kar je 53,76 %. Letošnji povprečni dosežek pri preizkusu je višji od dosežka, ki so ga učenci dosegli v lanskem letu, in podoben dosežkom v prejšnjih letih. Minimalno število doseženih točk je 0 (0 odstotnih točk), maksimalno število doseženih točk pa je 52 (87 odstotnih točk). V primerjavi s prejšnjim letom se je maksimalno število doseženih točk zvišalo za 3 točke (5 odstotnih točk).

Osnovni statistični podatki

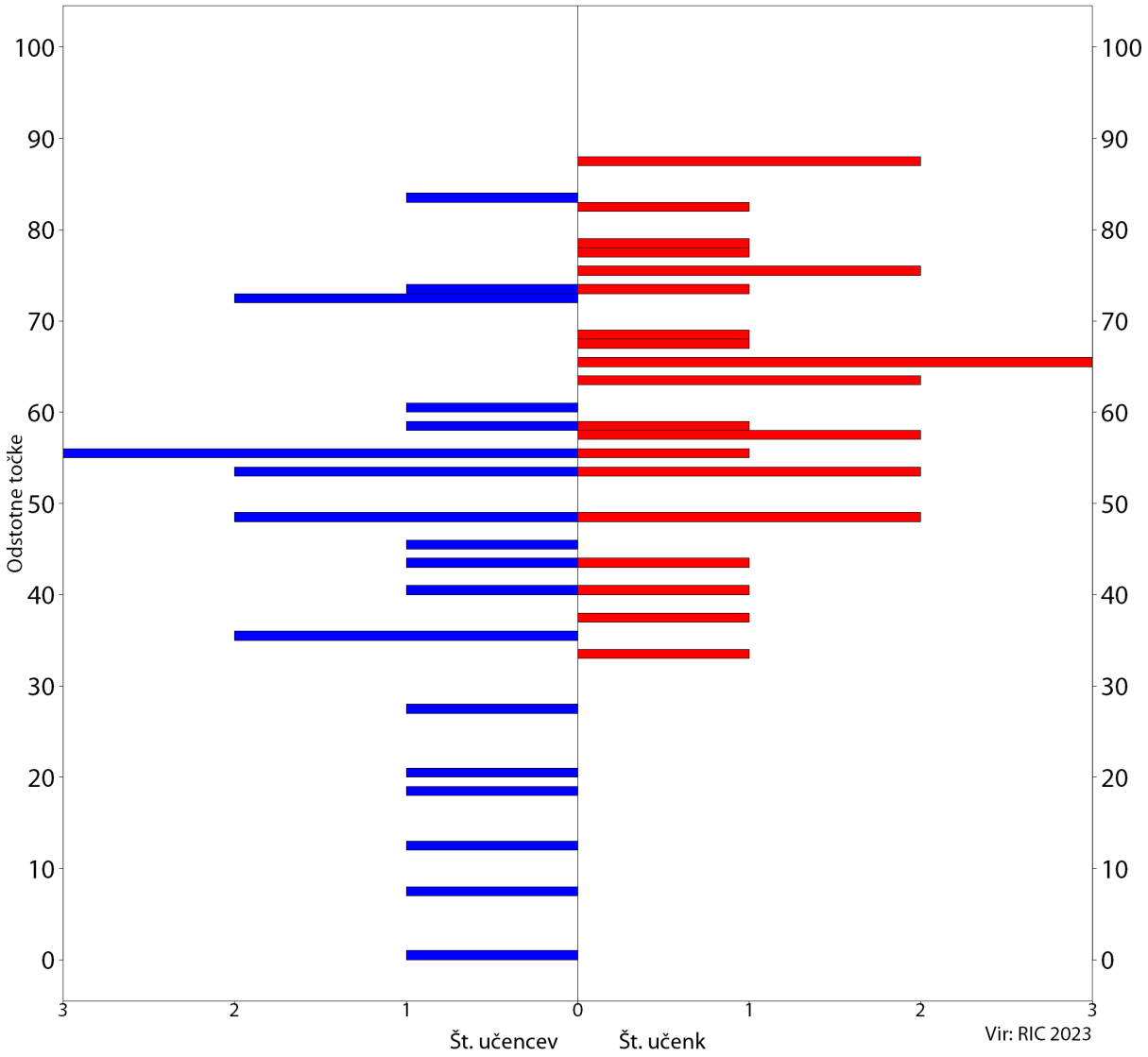
Preglednica 4.2.2.2.2: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	51
Število postavk	42
Možne točke	60
Povprečno število točk	32,25
Povprečno število odstotnih točk	53,76
Standardni odklon	20,26
Indeks težavnosti	0,54
Indeks zanesljivosti	0,92

Dosežki po spolu in regijah

NPZ iz italijanščine ob koncu tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja je opravljalo 24 učencev in 27 učenk. Preizkus se izvede samo v eni (Obalno-Kraški) regiji, opravlja ga omejeno in med leti neprimerljivo število učencev (letos 51, torej 13 učencev več kot lani), zato podatki ne omogočajo posploševanja in analize po regijah.

Kar zadeva spol, je dosežek učencev bolj razpršen od dosežka učenk (učenci: minimalno število doseženih odstotnih točk je 0, maksimalno 83; učenke: minimalno število doseženih odstotnih točk je 33, maksimalno pa 87). Mediana odstotnih točk vseh udeležencev znaša 55 odstotnih točk, toda dosežki niso enako razporejeni med spoloma, saj mediana odstotnih točk učencev znaša 48 odstotnih točk, medtem ko mediana odstotnih točk za učenke znaša 63 odstotnih točk. Pri minimalnem številu doseženih točk je očitna razlika med učenci in učenkami (20 točk oz. 33 odsotnih točk), medtem ko je maksimalno število doseženih točk skoraj enako za učence in učenke (50 točk oz. 83 odstotnih točk za učence, 52 točk oz. 87 odstotnih točk za učenke). Porazdelitev dosežkov učenk je približno simetrična, saj je modus distribucije (39 točk oz. 65 odstotnih točk) približno enak kot mediana (38 točk oz. 63 odstotnih točk). Porazdelitev dosežkov učencev je asimetrična v smer nižjih dosežkov, saj je modus porazdelitve (33 točk oz. 55 odstotnih točk) višji kot mediana (29 točk oz. 48 odstotnih točk). Pri učencih je treba upoštevati vpliv najmanj uspešnih učencev na porazdelitev, saj je četrtina učencev (6 od 24) dosegla manj točk kot najmanj uspešna učenka.

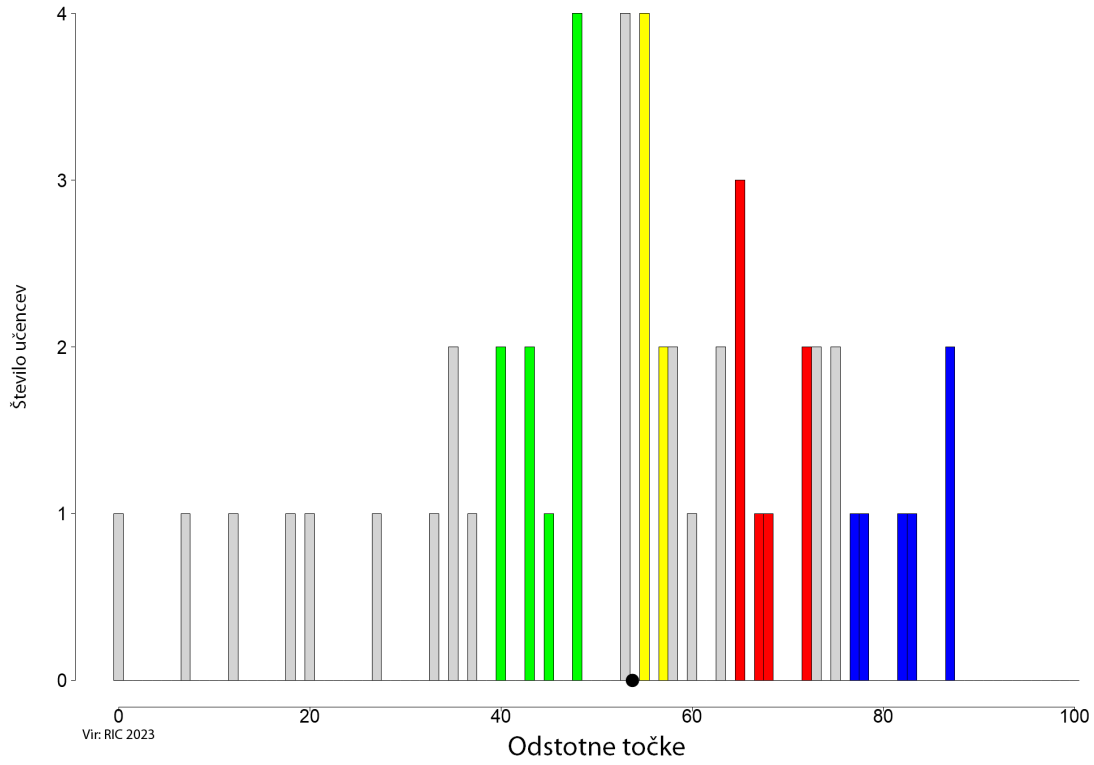

Slika 4.2.2.2.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 9. razred*

Opisi dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 9. razredu

V nadaljevanju posredujemo opise, ki kažejo, katere standarde znanja učenci na splošno dosegajo in katerih ne.

Naloge, kljub različnim izhodiščnim besedilom, iz leta v leto kažejo doseganje podobnih ciljev in standardov znanja, se pa zaradi majhnega števila kandidatov nekoliko razlikuje razvrstitev dosežkov znotraj posameznih področij sporazumevalne zmožnosti (npr. bralno razumevanje, (meta)jezikovna zmožnost, pomenoslovje). Minimalno število doseženih odstotnih točk je 0, maksimalno pa 87.

Slika 4.2.2.2.2: *Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred*

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.2.2.3: *Specifikacijska tabela preizkusa znanja, italijanščina, 9. razred*

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	IT	ID
01	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,69	0,28
02	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,75	0,37
03	II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,75	0,49
04	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,90	0,51
05	I.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,84	0,46
06	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,92	0,41
07	II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,50	0,28
08	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,75	0,55
09	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,80	0,46
10	I.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,39	0,26
11	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,43	0,67
12	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,16	0,30
13.a	II.	pomenoslovje	dopolnjevanje	0,49	0,35
13.b	II.	pomenoslovje	dopolnjevanje	0,45	0,26

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	IT	ID
13.c	II.	pomenoslovje	dopolnjevanje	0,39	0,49
13.d	II.	pomenoslovje	dopolnjevanje	0,59	0,45
14.a	III.	pomenoslovje	izbirni tip	0,14	0,09
14.b	III.	pomenoslovje	izbirni tip	0,59	0,68
14.c	III.	pomenoslovje	izbirni tip	0,43	0,31
14.d	III.	pomenoslovje	izbirni tip	0,94	0,47
15.a	III.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,25	0,34
15.b	III.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,63	0,31
16.a	II.	metajezikovna zmožnost	odgovor na vprašanje	0,16	0,40
16.b	II.	metajezikovna zmožnost	odgovor na vprašanje	0,10	0,38
17	I.	metajezikovna zmožnost	odgovor na vprašanje	0,56	0,71
18	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,52	0,52
19	II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,75	0,54
20	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,51	0,63
21	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,47	0,52
22	II.	metajezikovna zmožnost	pretvarjanje	0,55	0,48
23	III.	metajezikovna zmožnost	pretvarjanje	0,20	0,57
24.a	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,86	0,50
24.b	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,69	0,43
24.c	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,75	0,44
25.a	III.	metajezikovna zmožnost	pretvarjanje	0,76	0,33
25.b	III.	metajezikovna zmožnost	pretvarjanje	0,53	0,51
26.a	III.	pisni sestavek – upoštevanje navodil	tvorbna naloga	0,62	0,66
26.b	II.	pisni sestavek – vsebinska ustreznost	tvorbna naloga	0,46	0,61
26.c	III.	pisni sestavek – izražanje lastnih stališč	tvorbna naloga	0,35	0,67
26.d	I.	pisni sestavek – jezikovna pravilnost	tvorbna naloga	0,41	0,63
26.e	I.	pisni sestavek – besedišče	tvorbna naloga	0,37	0,67
26.f	I.	pisni sestavek – pravopis in oblika	tvorbna naloga	0,37	0,70

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz preglednice 4.2.2.2.3 je razvidno, da je velika večina učencev uspešno reševala naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, pri postavkah, ki zahtevajo iskanje bistvenih podatkov (1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 9., 19. naloga). Učenci so bili uspešni tudi pri metajezikovni zmožnosti pretvarjanja osnovnih slovničnih struktur (naloga 25.a) in pri prepoznavanju ustreznega pomena osnovnega besedišča (naloge 14.d, 15.b, 24.a, 24.b, 24.c). Pri tvorbni nalogi so bili učenci uspešni tudi pri upoštevanju navodil (naloga 26.a).

Približno polovica učencev je uspešno reševala naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, predvsem pri postavkah, ki zahtevajo iskanje ali povzemanje bolj kompleksnih informacij v besedilu (7., 10., 11., 18., 20., 21. naloga). Učenci so bili uspešni tudi pri metajezikovni zmožnosti prepoznavanja in pretvarjanja razmeroma bolj kompleksnih slovničnih struktur (naloge 17, 22, 25.b) ter prepoznavanja manj znanih ali metaforično uporabljenih pomenov nekaterih besed (naloge 13.a, 13.b, 13.c, 13.d, 14.b, 14.c). Učenci so bili uspešni tudi pri tvorbni nalogi, kar zadeva vsebinsko ustreznost (naloga 26.b).

Pri tvorbni nalogi so bili učenci manj uspešni, kar zadeva izražanje stališč, jezikovno pravilnost, pravopis in uporabo besedišča (naloge 26.c, 26.d, 26.e, 26.f).

Manjše število učencev je uspešno reševalo najbolj kompleksne naloge, ki so zahtevale iskanje natančnih podatkov v prebranem besedilu (12. naloga), prepoznavanje in pretvarjanje zahtevnih struktur italijanskega jezika (naloge 16.a, 16.b, 23) ter prepoznavanje ustreznega pomena metaforično uporabljenega besedišča (nalogi 14.a, 15.a).

Pri NPZ 2023 v 9. razredu je bil indeks diskriminativnosti nalog ustrezen. Kot v prejšnjih letih je bil tudi letos splošni indeks zanesljivosti preizkusa precej visok (0,92).

Sklepne ugotovitve

V letošnjem preizkusu znanja je večina učencev uspešno rešila naloge, ki preverjajo razumevanje in povezovanje podatkov. Učenci so v povprečju prepoznali posamezne pojme in jih povezali med seboj; prav tako so bili uspešni pri iskanju primerov v besedilu.

Dokaj uspešni so bili tudi pri nalogah, ki preverjajo sklepanje, povzemanje ali sintezo podatkov, pri upoštevanju navodil tvorbne naloge ter prepoznavanju ustreznega pomena razmeroma zahtevnih besed.

Že več let ugotavljamo, da so dosežki nižji pri nalogah, ki preverjajo upovedovalno zmožnost učencev. Na podlagi podatkov, ki jih je PK za italijanščino pridobila pri vrednotenju znanja, priporočamo učiteljem, da pri pouku italijanščine kot materinščine dajejo večji poudarek:

- samostojnemu branju in razvijanju bralnih strategij (globlje razumevanje sprejetega besedila),
- samostojnemu tvorjenju daljših odgovorov ali besedil,
- temeljitejšemu vrednotenju učenčevih izdelkov tudi z uvajanjem elementov formativnega spremljanja.

ALLEGATO ALLA PROVA

Prima parte

Il colombre

Quando Stefano Roí compì i dodici anni, chiese in regalo a suo padre, capitano di mare e padrone di un bel veliero, che lo portasse con sé a bordo.
“Quando sarò grande” disse “voglio andar per mare come te. E comanderò delle navi ancora più belle e grandi della tua”.
“Che Dio ti benedica, figliolo” rispose il padre. E siccome proprio quel giorno il suo bastimento doveva partire, portò il ragazzo con sé.
Era una giornata splendida di sole; e il mare tranquillo. Stefano, che non era mai stato sulla nave, girava felice in coperta, ammirando le complicate manovre delle vele. E chiedeva di questo e di quello ai marinai che, sorridendo, gli davano tutte le spiegazioni.
Come fu giunto a poppa, il ragazzo si fermò, incuriosito, a osservare una cosa che spuntava a **intermittenza** in superficie, a distanza di due-trecento metri, in corrispondenza della scia della nave.
Benché il bastimento già volasse, portato da un magnifico vento al giardinetto[9], quella cosa manteneva sempre la distanza. E, sebbene egli non ne comprendesse la **natura**, aveva qualcosa di indefinibile, che lo attraeva intensamente.
Il padre, non vedendo Stefano più in giro, dopo averlo chiamato a gran voce invano, scese dalla plancia[10] e andò a cercarlo.
“Stefano, che cosa fai lì impalato?” gli chiese scorgendolo infine a poppa, in piedi, che fissava le onde.
“Papà, vieni qui a vedere”.
Il padre venne e guardò anche lui, nella direzione indicata dal ragazzo, ma non riuscì a vedere niente.
“C'è una cosa scura che spunta ogni tanto dalla scia” disse “e che ci viene dietro”.
“Nonostante i miei quarant'anni” disse il padre “credo di avere ancora una vista buona. Ma non vedo assolutamente niente”.
Poiché il figlio insisteva, andò a prendere il cannocchiale e scrutò la superficie del mare, in corrispondenza della scia. Stefano lo vide impallidire.
“Cos'è? Perché fai quella faccia?”
“Oh, non ti avessi ascoltato” esclamò il capitano. “Io adesso temo per te. Quella cosa che tu vedi spuntare dalle acque e che ci segue, non è una cosa. Quello è un colombre. È il pesce che i marinai sopra tutti temono, in ogni mare del mondo. È uno squalo tremendo e misterioso, più astuto dell'uomo. Per motivi che forse nessuno saprà mai, sceglie la sua vittima, e quando l'ha scelta la insegue per anni e anni, per una intera vita, finché è riuscito a divorarla. E lo strano è questo: che nessuno riesce a scorgerlo se non la vittima stessa e le persone del suo stesso **sangue**”.
“Non è una favola?”
“No. Io non l'avevo mai visto. Ma dalle descrizioni che ho sentito fare tante volte, l'ho subito riconosciuto. **Quel muso da bisonte**, quella bocca che continuamente si apre e chiude, quei denti terribili. Stefano, non c'è dubbio, purtroppo, il colombre ha scelto te e finché tu andrai per mare non ti darà pace. Ascoltami: ora noi torniamo subito a **terra**, tu sbarcherai e non ti staccherai mai più dalla riva, per nessuna ragione al mondo. Me lo devi promettere. Il mestiere del mare non è per te, figliolo. Devi rassegnarti. Del resto, anche a terra potrai fare fortuna”.

(Da Dino Buzzati, Il colombre e altri cinquanta racconti, Mondadori, Milano 1966)

---

[9] **Giardinetto:** Ciascuno dei due fianchi dello scafo che formano la poppa, anticamente protetti da una balaustra ornata di piante.
[10] **Plancia:** Ponte di comando della nave.

Seconda parte

Ostia, catturato uno squalo mako: scatta l'allarme su tutto il litorale

di **Valentina Conti**

Non è un film, ma poco ci manca. Un po' di paura, ma soprattutto tanto stupore. Cercavano il tonno rosso e hanno pescato all'amo un rarissimo esemplare, lungo un metro (probabilmente un cucciolo) di squalo mako, appartenente alla famiglia dello squalo bianco, molto difficile da incontrare nel Mediterraneo, pure se non è la prima volta che si incappa in un esemplare di questa specie, tra i più aggressivi.
Protagonista della disavventura, capitata ieri non ai Tropici, ma nelle acque laziali, un gruppo di pescatori che si erano spinti poco a largo della costa tra Ostia e Fiumicino. Erano usciti in mare per prepararsi alla sfida "The Big Red", la gara di caccia al tonno rosso con tecnica "no kill", ossia della cattura e del rilascio dopo aver fotografato e pesato la preda, evento che si apre oggi con una "Vip Edition" non competitiva, in scena domani e domenica davanti al Porto di Roma. Non appena rientrati in porto, hanno riferito che, alla fine, lo squalo, molto agitato e impaurito, è riuscito a liberarsi dalla lenza grazie alla collaborazione e alle indovinate manovre di chi era a bordo ed è riuscito a fronteggiare con destrezza l'inconveniente con sollievo di tutti. Gli intrepidi pescatori sono riusciti anche a filmare tutto. «È stato un evento eccezionale, all'inizio pensavamo fosse una verdesca, un'altra tipologia di squalo piuttosto frequente - ha raccontato Sandro Onofaro, uno dei pescatori che ha partecipato alla battuta di pesca - per la sua specie crescerà come misura. Difficile dire se questo episodio possa rivelare un aumento di pesci esotici per il riscaldamento delle acque. Comunque, eravamo a dieci miglia dalla costa, su un fondale di centodieci metri circa», aggiungendo: «Non allertiamo nessuno, ma è un episodio comunque da tener presente». Insomma, nel weekend occhi aperti per i bagnanti: attenti ai grandi incontri inaspettati.

(Fonte: www.leggoonline.it. Data di consultazione: 15. 11. 2015.)

PRIMA PARTE

Leggi attentamente il testo *Colombre* e risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

1. Perché Stefano chiese al padre di portarlo con sé per mare?

_____

_____

(1 punto)

2. In che modo Stefano manifestava la propria curiosità a bordo? Le risposte attese sono due.

_____

_____

(2 punti)

3. Perché il ragazzo si fermò quando giunse a poppa? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

_____

(2 punti)

4. Di che cosa si trattava, secondo il padre?

_____

_____

(1 punto)

5. Stefano chiese al padre: “Perché fai quella faccia?”. Che cosa aveva visto sul suo volto?

A Preoccupazione e paura

B Dolore

C Un’espressione incredula

D Ironia

(1 punto)

6. In che modo l’essere veniva descritto dai marinai? Indica almeno tre caratteristiche.

_____

_____

(1 punto)

7. Qual era il destino di chi era preso di mira dall’essere? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

_____

(2 punti)

8. Qual è secondo il padre l’unica soluzione per sfuggire all’animale? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

_____

(2 punti)

9. In che modo il padre cerca di consolare il figlio?

_____

_____

(1 punto)

10. Indica a quale tipologia appartiene il testo che hai letto.

A Il testo è una favola.

B Il testo è un racconto fantastico.

C Il testo è un racconto verosimile.

D Il testo è una biografia.

(1 punto)

11. Nella prima metà del brano, trova e ricopia l'espressione che ti fa capire quale legame si instaura fra Stefano e l'entità misteriosa che lo insegue.

_____

_____

(1 punto)

12. Rileggi i primi cinque capoversi del testo e scrivi qui sotto, nell'ordine in cui compaiono, le tre parole che l'autore usa quando si riferisce all'imbarcazione sulla quale si trovano i due personaggi.

_____

(1 punto)

13. Scrivi la parola primitiva dei seguenti derivati.

13. a) veliero _____

(1 punto)

13. b) impalato _____

(1 punto)

13. c) cannocchiale _____

(1 punto)

13. d) sbarcherai _____

(1 punto)

14. Cerchia il corretto significato delle seguenti parole, che nel testo sono segnate **in grassetto**.

14. a) **intermittenza**

A dispositivo elettrico

B periodicità

C interruzione

D fenomeno continuo

(1 punto)

14. b) **natura**

A mondo

B temperamento

C genere, origine

D paesaggio, panorama

(1 punto)

14. c) **sangue**

A razza

B liquido di colore rosso

C vita

D parentela

(1 punto)

14. d) **terra**

A globo terrestre

B terraferma

C terreno coltivabile

D suolo, pavimento

(1 punto)

15. Spiega con parole tue il significato delle due espressioni metaforiche, che nel testo sono segnate **in grassetto**.

15. a) Benché il bastimento già volasse _____

_____

(1 punto)

15. b) Quel muso da bisonte _____

_____

(1 punto)

16. Leggi il capoverso sottostante e rispondi alle domande.

Era una giornata splendida di sole; e il mare tranquillo. Stefano **girava** felice in coperta, ammirando le complicate manovre delle vele. E **chiedeva** di questo e di quello ai marinai che, sorridendo, gli **davano** tutte le spiegazioni.

16. a) Quale modo e quale tempo usa l'autore per raccontare i fatti?

_____

(1 punto)

16. b) Spiega il motivo di tale uso.

_____

(1 punto)

VOLTA IL FOGLIO.

SECONDA PARTE

Leggi attentamente il testo *Ostia, catturato uno squalo mako* e risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

17. Spiega in che cosa consiste il tipo di pesca praticato dai pescatori. Rispondi in modo completo e corretto.

_____

_____

_____

(2 punti)

18. Quali sono le caratteristiche dello squalo mako? Le risposte attese sono tre.

_____

_____

_____

(3 punti)

19. Grazie a che cosa l'animale è riuscito a liberarsi? Le risposte attese sono due.

_____

_____

(2 punti)

20. A che cosa potrebbe essere dovuta la presenza dell'animale nel Mediterraneo? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

_____

(2 punti)

21. Che cosa suggerisce il pescatore Sandro Onofaro?

_____

_____

(1 punto)

22. Trasforma in discorso indiretto il seguente discorso diretto.

Il pescatore raccontò: “È stato un evento eccezionale, all'inizio pensavamo fosse una verdesca, un’altra tipologia di squalo piuttosto frequente”.

_____

_____

_____

(3 punti)

23. Trasforma la frase sottostante operando i dovuti spostamenti delle parole e inserendo due predicati, scelti tra le seguenti voci verbali: *peschino, tengano, corrano, nuotino, stiano*.

Insomma, nel weekend occhi aperti per i bagnanti: attenti ai grandi incontri inaspettati.

_____

(2 punti)

24. Trova e cerchia l’intruso.

24. a) **impaurito:** smarrito, spaventato, tranquillo, terrorizzato, intimorito.

(1 punto)

24. b) **intrepido:** coraggioso, audace, valoroso, vigliacco, fiero.

(1 punto)

24. c) **eccezionale:** straordinario, usuale, raro, insolito, speciale.

(1 punto)

25. Trasforma le seguenti frasi volgendo i verbi al passato.

25. a) Non è un film, ma poco ci manca.

_____

(1 punto)

25. b) Non è la prima volta che si incappa in un esemplare di questa specie, tra i più aggressivi.

_____

_____

(1 punto)

26. Scrivi un breve racconto autobiografico o verosimile in cui esponi una tua esperienza con il mare. Nel testo riporta fatti e stati d'animo, emozioni.

a	b	c	d	e	f
2	2	2	2	2	2

Punteggio totale: 60

4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 6. razredu**

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.3.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.1.2: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.1.3: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 9. razredu**

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.3.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.2.2: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.2.3: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovna podlaga za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine je posodobljen učni načrt za madžarščino kot materinščino, ki je bil potrjen leta 2008 na 114. seji strokovnega sveta za splošno izobraževanje, z njegovimi vsebinskimi in redakcijskimi popravki pa se je strokovni svet seznanil na 140. seji, 17. 2. 2011.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacije o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine je v šolskem letu 2022/23 opravljalo 21 učencev 6. razreda dvojezičnih osnovnih šol, ki so od možnih 40 točk dosegli povprečno 22,19 točke, kar je 55,48 %.

Preglednica 4.2.3.1.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	21
Število postavk	30
Možne točke	40
Povprečno število točk	22,19
Povprečno število odstotnih točk	55,48
Standardni odklon	22,00
Indeks težavnosti	0,55
Indeks zanesljivosti	0,92

Dosežki po spolu in regijah

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine ob koncu drugega obdobja je opravljalo malo učencev v eni regiji, zato podatki ne omogočajo analize po spolu in regijah.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Izhodiščni besedili sta bili neumetnostni besedili, prvo z naslovom *125 éves a dobostorta* s spletnega vira *www.mindmegette.hu*, drugo z naslovom *A dobostorta _____ (22 cm átmérőjű tortához)* iz knjige *60 híres magyar – 60 híres étel* avtorja Lajosa Kádasa. Besedili sta bili prirejeni za potrebe NPZ in opremljeni s fotografijo, na katero se ni posebej navezovala nobena naloga.

V I. delu preizkusa je bilo 16 nalog, povezanih z izhodiščnima besediloma, skupno število točk je 24.

Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo okoliščinsko/pragmatično, pomensko ter metajezikovno in besedno-slovnično razčlembo.

Okoliščinsko/pragmatično razčlembo je za 1 točko zahtevala 1. naloga (IT 0,24), pri kateri so morali učenci napisati ime avtorja in naslov knjige, ki je vir besedila. Naloga je bila slabo rešena, ker je veliko učencev namesto naslova vira izpisalo naslov besedila.

Pomensko razčlembo (zmožnost razumevanja besedila kot celote oz. posameznih delov besedila ter zmožnost razumevanja pomena posameznih besed oz. besednih zvez) so zahtevale 2.–9. naloga, za skupno 10 točk. Učenci so najbolje rešili 5. in 6. nalogo (IT obeh je 0,86). Pri 5. nalogi so morali na podlagi drugega besedila izbrati sliko torte doboš, pri 6. nalogi pa na podlagi prvega besedila zapisati pod slikama ime madžarskega kralja in kraljice. Po uspešnosti reševanja sledi 3. naloga (IT 0,83), pri kateri so učenci ugotavljali pravilnost trditev, povezanih s prvim besedilom. Med srednje dobro reševane naloge spadajo 9. (IT 0,52), 2. (IT 0,48) in 4. naloga (IT 0,38). 9. naloga je zahtevala razlago stalne besedne zveze iz prvega besedila, pri 2. nalogi so morali učenci obkrožiti, v katerem letu je avtor napisal prvo besedilo (s pomočjo podatka iz besedila), 4. naloga pa je zahtevala dopolnitev naslova z manjkajočo besedo, ki obenem določa tudi vrsto besedila (recept). Najslabše rešeni nalogi tega sklopa sta 7. (IT 0,24) in 8. naloga (IT 0,19). Pri 7. nalogi so morali učenci korake priprave torte s številčenjem postaviti v pravilni vrstni red, pri 8. nalogi pa izpisati sopomenko dane besede (deležnika) iz prvega besedila.

Metajezikovno in besedno-slovnično razčlembo so za skupno 13 točk zahtevale naloge 10–16. Z njimi smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikovnih pojmov, pravopis in funkcionalno rabo jezika. Najbolje je bila rešena 11. naloga (IT 0,90), ki je zahtevala ugotavljanje pravilno deljenih besed. Po uspešnosti ji sledi 10. naloga (IT 0,71), pri kateri so morali učenci tvoriti manjkajoči zloženi besedi v dveh povedih. Po uspešnosti reševanja ji sledijo 12.b (IT 0,67), 15.b (IT 0,62) in 13. naloga (IT 0,60). Pri nalogi 12.b so učenci morali določiti, kateri besedni vrsti pripadajo pri nalogi 12.a naštete besede. Naloga 15.b je zahtevala pretvorbo trdilne povedi v nikalno, 13. naloga pa dopolnitev manjkajočih kratkih ali dolgih samoglasnikov in soglasnikov v besedah povedi. Učenci so s podobno uspešnostjo reševali tudi 14. nalogo (IT 0,59), ki je zahtevala dopolnitev povedi s pravilnimi skloni samostalnikov. Med slabše reševane naloge tega sklopa sodita naloga 15.a (IT 0,43) in 16. naloga (IT 0,19). Naloga 15.a je zahtevala zapis vprašalnice za podčrtani del povedi, 16. naloga pa pretvorbo pripovedne povedi v velelno. Najslabše rešena je bila naloga 12.a (IT 0,05), v kateri so morali učenci besede postaviti v abecedni red (vse besede se začenjajo z istim soglasnikom).

Preglednica 4.2.3.1.2: *Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja*

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
1.01	1. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja okoliščinsko/pragmatično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,24	0,36
1.02	2. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,48	0,61
1.03	1. in 2. stopnja	Naloga alternativnega tipa. Manj do srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,83	0,47
1.04	2. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,38	0,13
1.05	2. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,86	0,52
1.06	2. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,86	0,77
1.07	2. stopnja	Naloga razvrščanja. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,24	0,44
1.08	1. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja razumevanje pomena besed oz.besednih zvez. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,19	0,30
1.09	3. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja razumevanje pomena besed oz.besednih zvez. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,52	0,45
1.10	3. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis (zloženke). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,71	0,71
1.11.	1. stopnja	Naloga podčrtovanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis (deljenje besed). Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,90	0.05
1.12.a	1. stopnja	Naloga urejanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo (abecedni red). Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,05	-0,06
1.12.b	2. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo (besedne vrste). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,67	0,49
1.13	2. in 3. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja pravopis (dolgi in kratki samoglasniki in soglasniki). Srednje do zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,60	0,77

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
14	2. in 3. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis (samostalniški skloni). Srednja do zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,59	0,50
1.15.a	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis (vprašalnica). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,43	0,35
1.15.b	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis (nikalna poved). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,62	0,18
1.16	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis (velelnik). Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,19	0,42

II. del preizkusa znanja

Naloge II. dela se navezujejo na odlomek iz mladinskega romana *Lufi és az elcserélt születésnap* avtorice Ágnes Balázs. Besedilo ni bilo opremljeno z ilustracijo.

V tem delu preizkusa je bilo 8 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 16.

Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja in razumevanja umetnostnega besedila in zmožnost tvorbe krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom.

Samostojno razumevanje in razčlenjevanje izhodiščnega umetnostnega besedila so preverjale naloge 1–7 za skupno 10 točk.

Učenci so najbolje rešili nalogo 4.a (IT 0,76), pri kateri so morali zapisati dva vzroka, zakaj babica ni mogla osebno čestitati slavljenki. Po uspešnosti ji sledi 1. naloga (IT 0,71), pri kateri so morali izpisati vzdevek in starost glavne književne osebe. Učenci so dobro rešili tudi 6. in 7. nalogo (IT obeh 0,62). Pri 6. nalogi so morali izpisati besedo, s katero mama označi hčerkino frizuro, in napisati preneseni pomen te besede. Pri 7. nalogi so morali obkrožiti sopomenko stalne besedne zveze. Malo manj uspešni so bili pri reševanju 5. naloge (IT 0,57), ki je zahtevala ubeseditev nepričakovanega preobrata na koncu odlomka. Po uspešnosti reševanja ji sledita 2. naloga in naloga 4.b (IT obeh je 0,52). Pri 2. nalogi so morali učenci napisati, koliko dni traja dogajanje v odlomku. Naloga 4.b se je nanašala na odgovor iz postavke 4.a, učenci so namreč morali ubesediti, iz česa so izvedeli odgovor naloge 4.a. Najslabše rešena naloga v tem delu je bila 3. naloga (IT 0,27) ki je zahtevala dopolnjevanje besedila (vsebine enega odstavka odlomka) z manjkajočimi besedami.

Tvorbna naloga je bila 8. naloga, pri kateri so morali učenci v imenu glavne književne osebe, torej v prvi osebi ednine, napisati besedilo o tem, kako bi v odlomku opisan dogodek pripovedovali babici. Naloga je bila ovrednotena s 6 točkami: vsebina (2 točki), slog (2 točki), zgradba (1 točka) in pravopis (1 točka). Učenci so bili najuspešnejši pri kriteriju zgradba (IT 0,76), nekoliko manj uspešni pri vsebini (IT 0,60) in pravopisu (IT 0,57), najmanj uspešni pa pri slogu (IT 0,52).

Preglednica 4.2.3.1.3: *Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja*

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
2.01	1. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,71	0,66
2.02	2. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje. Srednja zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,52	0,49
2.03.	1. in 2. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja bralno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj do srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,27	0,76
2.04.a	1. in 2. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj do srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,76	0,52
2.04.b	1. in 2. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj do srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,52	0,52
2.05	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,57	0,61
2.06.	1. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje in razumevanje prenesenega pomena besed. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,62	0,71
2.07.	1. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja bralno razumevanje besedila in razumevanje pomena stalne besedne zveze. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,62	0,30
2.08.A	3. stopnja	Naloga odprtega tipa, ki preverja zmožnost tvorjenja besedila po danih navodilih. Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,60	0,69
2.08.B	3. stopnja		0,52	0,71
2.08.C	3. stopnja		0,76	0,61
2.08.D	2. stopnja		0,57	0,53

Sklepne ugotovitve

Število učencev (21), ki so v šolskem letu 2022/23 na nacionalnem preverjanju znanja v 6. razredu svoje znanje preverjali iz madžarščine, je nekoliko višje kot v prejšnjem šolskem letu (15).

Učenci so dosegli za dobro odstotno točko boljši rezultat kot generacija pred njimi in za dve odstotni točki slabšega od generacije pred dvema letoma. Pred pojavom korona virusa so učenci na nacionalnem preverjanju znanja iz madžarščine z izjemo enega leta dosegali povprečno več kot 60 % možnih točk. Razloge za poslabšanje dosežka v zadnjih treh letih najbrž lahko iščemo tudi v izobraževanju na daljavo. Kot smo zapisali že v analizi za šolsko leto 2021/22, sta pri izobraževanju na daljavo škodo pretrpeli verjetno tudi kvaliteta in kvantiteta izvajanja dvojezičnega pouka (predvsem v madžarskem delu) in tako madžarsko govoreči učenci niso optimalno razvijali zmožnosti v svojem prvem jeziku.

Uspešnost reševanja nalog je po svoje vedno povezana tudi s temo in besediščem izbranih besedileta Stvarnost izhodiščnih neumetnostnih besedil preizkusa v tem letu (torta doboš je stara 125 let in njen recept) po mnenju učiteljev šestošolcem ni ne znana ne zanimiva, je pa verjetno bolj primerna za učenke kot učence. Vse to je lahko vplivalo na slabšo uspešnost reševanja. Učenci pri reševanju nalog, ki so se nanašale na umetnostno besedilo, niso imeli večjih težav, a razen ene ni bilo izstopajoče dobro ali slabo rešene naloge.

Članice PK menimo, da je bil preizkus po težavnosti primerljiv s preizkusi v minulih letih. Analiza kaže, da so bili učenci manj uspešni pri parafraziranju, pravopisu ter prepoznavanju (prenesenega) pomena besed in besednih zvez.

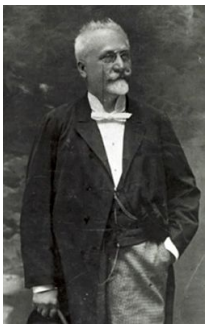
Elektronsko vrednotenje so opravili učitelji madžarščine ob podpori glavne ocenjevalke. Z izvedbo vrednotenja smo zadovoljne, poizvedb ni bilo. Rezultate preverjanja znanja in ugotovitve analize bomo učiteljem predstavili na srečanju študijske skupine.

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

1. szöveg:

125 éves a dobostorta

125 év nagy idő! Ennyi idős a mára már szinte hungarikumnak számító gasztronómiai csodánk, a dobostorta. Kinek is köszönhetjük?

Dobos C. József Pesten született 1847. január 18-án. Már dédapja is szakács volt. Ő maga apja mellett kezdte tanulni a szakácsmesterséget. Harmincegy évesen üzletet nyitott, ahol saját készítésű ételeket is árult. Ezenkívül vállalta házi ünnepségek étellel való ellátását, rendezvények lebonyolítását. Kiváló tudása miatt sok előkelő család vette igénybe szolgáltatásait, divat volt nála rendelni vagy fogyasztani. Szakmai ismereteit és műhelytitkait főként német nyelven jelentette meg. Magyarul megjelent leghíresebb könyve a *Magyar–Franczia Szakácskönyv*.

Világszerte ismert tortáját 1885-ben az első Budapesti Országos Általános Kiállításon mutatta be, óriási sikerreleta Az újdonság első kóstolói között ott volt az akkori magyar uralkodópár, Erzsébet királyné, azaz Sisi és I. Ferenc József, osztrák császár, magyar király is. A torta lázba hozta Budapestet, rövidesen külföldre is szállítottak belőle, és szinte egész Európát meghódította. Más volt, mint a kor hagyományos, emeletes, felcicomázott tortái. Mind a tortában lévő csokoládés vajkrém, mind pedig a tészta különleges piskótája Dobos újítása volt.

A mester remekművével beutazta egész Európát. Mindenhol bemutatta, de titkát féltve őrizte, és a cukrászok sikertelenül próbálták megfejteni. Dobos cukrászüzeméből a tortákat szekereken, sózott jég között szállították Nyugat-Európa jelentősebb nagyvárosaiba.

A mester 1906-ban nyugdíjba vonult. A torta elkészítésének titkát ekkor átadta a Fővárosi Cukrász és Mézeskalácsos Ipartestületnek. Mivel vagyona nagy részét hadikölcsönbe fektette, szegényen halt meg 1924-ben.

2. szöveg:

A dobostorta _____ (22 cm átmérőjű tortához)

6 tojás sárgáját jól kikeverünk 50 g porcukorral, a tojások fehérjét pedig 50 g porcukorral habbá verjük. A kettőt összekeverjük, hozzáadunk 100 g lisztet és 35 g olvasztott vajat. A masszából 6 egyforma nagyságú tortalapot sütünk. A krémhez gőz fölött felverünk 4 egész tojást 20 dkg porcukorral és 15 g vaníliás cukorraleta 235 g vajat jól kikeverünk 35 g kakaóporral és 200 g olvasztott csokoládéval, majd a kihűlt tojásos masszával összeöntjük, és jól átkeverjük. A lapokat megtöltjük a krémmel, és a torta oldalát is megkenjük vele. A torta tetejét bevonjuk 150 g kristálycukorból készült karamelleleta

(A www.mindmegette.hu és Kádas Lajos: 60 híres magyar – 60 híres ételeta Budapest. Kossuth Kiadó. 2011 nyomán. A kép forrása: hu.wikipedia.org. Letöltve: 2018. február 22-én.)

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Balázs Ágnes: Lufi és az elcserélt születésnap (részlet)

Anyu kiáltása vetett véget a beszélgetésnek. Berendelt a lakásba takarítani.

– Holnap fontos nap lesz! – közölte velem, és felkapta a táskáját. – Sietek, vár a fodrász. Az ikrek a nagymamánál alszanak, csak vasárnap jönnek haza. Keress magadnak valami rendes ruhát, hogy holnap csinos legyéleta És csinálj valamit a hajaddal! Kösd copfba, vagy tűzzél bele csatot, nekem mindegy, csak szüntesd meg ezt a szénaboglyát a fejeden. A fodrász után még végigrohanok pár boltot, veszek magamnak valami normális kosztümöt – hadarta, miközben belebújt a cipőjébe. – Lehet, hogy későn érek haza. Apád csak éjfél után jön, vacsorára hivatalos. Úristen, nekem ma még elő kell készítenem a holnapi menüt… – Nagyot sóhajtott. – Azt sem tudom, hol áll a fejem.

Meglepetten hallgattam. Nem gondoltam volna, hogy anyu ekkora felhajtást rendez a szülinapom körületa Nyilván ki akar tenni magáért, elvégre mégiscsak tizenkét éves leszek! [...]

Amikor felébredtem, már nem volt otthon senki. A kosztüm és az öltöny eltűnt a nappaliból, a lakásban gyönyörű rend és tisztaság uralkodott.

A konyhában szépen megterített asztal fogadott, anyu a legszebb porcelán-készletet készítette ki, előkerültek a kristálypoharak és az ezüst étkészlet is. Az asztalon egy üzenet hevert:

NE NYÚLJ SEMMIHEZ! ESTE JÖVÜNK:
ANYU, APU

Az asztal szélén díszpapírba csomagolt ajándék várakozott, születésnapi kártya állt a tetején, LUFI felirattaleta Odaszaladtam, felkaptam a kártyát, és elolvastam az üzenetet:

Drága Lufikám!

Boldog születésnapot kívánok!
Látod, nem feledkeztem meg róla, hogy elcseréltük a születésnapunkat, s mivel személyesen nem húzhatom meg a füledet (Lajos bácsi betegsége, na meg az ikrek miatt), elküldöm anyuval az ajándékomat.

Mostanában rengeteget meséltél az elefántokról, gondoltam, megleplek eggyel! Remélem, tetszeni fog!

Szeretettel ölel: Nagymama

A csomagból egy plüsselefánt került elő. Masni volt a nyakában, és színes virágot tartott az ormányávaleta Elnevettem magam, beszaladtam a szobámba, és az ágyamra ültettem.

Azt hittem, sosem érkezik el az öt óra. Olyan lassan vánszorgott az idő, mint Tücsök bácsi szokott az udvaron. [...]

Ekkor lépett be anyu és apu az udvarra, egy magas, fekete öltönyös férfi társaságában. Elhűlve néztek körületa

A földbe gyökerezett a lábam. Abban a pillanatban megértettem mindent. Az elegáns öltözet, a porcelán étkészlet és az ezüst evőeszköz nem nekem, hanem ennek a kecskeszakállas úrnak szól, aki értetlenül meregette a szemét.

(Balázs Ágnes: Lufi és az elcserélt születésnap. Budapest. Móra Könyvkiadó. 2012.)

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai a dobostortáról szóló szövegekhez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szövegeket, majd oldd meg a feladatokat!

1. A szövegek egyik forrása egy könyv. Írd a vonalakra a könyv kért adatait!

   Szerzője: _____

   Címe: _____

   (1 pont)

2. Melyik évben írta meg a szerző az 1. szöveget? Karikázd be a szöveg alapján a helyes válasz betűjelét!

   A 1985-ben

   B 1990-ben

   C 1995-ben

   D 2010-ben

   (1 pont)

3. Igazak (I) vagy hamisak (H) az állítások az 1. szövegre vonatkozóan? Karikázd be az I-t vagy a H-t!

Dobos C. József kizárólag édességek készítésével foglalkozott.	I	H
A különleges krémet tartalmazó torta azonnal nagy sikert aratott.	I	H
A tortákat hűtőszekrénnyel ellátott kocsikon szállították külföldre.	I	H

   (3 pont)

4. A 2. szöveg címéből hiányzik egy szó, amely megjelöli, mi is valójában ez a szöveg. Írd a hiányzó szót az alábbi vonalra!

   _____

   (1 pont)

5. Melyik képen látható dobostorta? Karikázd be a kép betűjelét a 2. szöveg alapján!

			
A	B	C	D

(1 pont)

(A képek forrása: cookpad.com; mindmegette.hu; szamos.hu; nlcafe.hu. Letöltve: 2018. jan. 17-én.)

6. Az alábbi képen az akkori magyar uralkodópár látható. Írd a nevüket a megfelelő vonalra!

_____ _____

(1 pont)

(A kép forrása: http://www.origo.hu. Letöltve: 2018. febr. 22-én.)

7. Számozással állítsd sorrendbe a torta elkészítésének folyamatát!

_____ Megtöltjük a lapokat.

_____ Hat egyforma lapot sütünk.

_____ Bevonjuk a tortát.

_____ Kikeverjük a krémet.

_____ Elkészítjük a piskótatésztát.

(1 pont)

8. Írd ki az 1. szöveg második bekezdéséből (*Világszerte...*) a *kicifrázott* szó rokon értelmű párját!

_____

(1 pont)

9. Magyarázd meg saját szavaiddal, mit jelent az 1. szöveg második bekezdésében (*Világszerte...*) a *lázba hozta Budapestet* szókapcsolat!

_____

(1 pont)

10. Alkosd meg a megadott szavakból a mondatokba illő összetett szavakat, és írd be őket a megfelelő helyre! Ha kell, toldalékold is őket! Két szó felesleges.

szakács, könyv, műsor, mester, kukta, főző

Napjainkban a tévében nagyon sok _____ látható.

Többségüket híres _____ vezetik.

(2 pont)

11. Húzd alá mindkét sorban a helyesen elválasztott szót!

ös-sze-önt-jük ösz-sze-önt-jük

kós-to-ló-i kós-to-lói

(1 pont)

12. a) Számozással (1-től 5-ig) állítsd betűrendbe az alábbi szavakat!

_____ torta

_____ tészta

_____ tető

_____ tojás

_____ titok

(1 pont)

b) Írd a vonalra, milyen szófajúak az a) feladat szavai!

_____

(1 pont)

13. Pótold a hiányzó rövid vagy hosszú magánhangzókat és mássalhangzókat, illetve a *j* vagy *ly* betűt!

Az anekdota szerint a mester úgy kapta az édes vajkrém ötlet__t, hogy a vajat köpülő fiatal fi__ tévedésből só he__ett véletlenül cukrot te__ a köpülőedénybe.

(2 pont)

14. Egészítsd ki a mondatokat a zárójelben megadott szavak megfelelően toldalékolt alakjával!

A kis Dobos már a szülői _____ megtanult írni és olvasni.
(ház)

Az iskolában később mégis _____ tanult.
(rossz)

Mivel kiváló _____ rendelkezett, több nyelvet is beszélt.
(nyelvérzék)

(3 pont)

15. a) Kérdezz egész mondattal az aláhúzott részre!

A mester <u>remekművével</u> beutazta egész Európát.

_____

_____

(1 pont)

b) Alakítsd át tagadó mondattá az alábbi mondatot!

A mester 1906-ban nyugdíjba vonult.

_____

_____

(1 pont)

16. Alakítsd át az alábbi kijelentő mondatot felszólító mondattá! A szám és a személy maradjon változatlan!

A masszából 6 egyforma nagyságú tortalapot sütünk.

_____

_____

(1 pont)

II. RÉSZ

A II. rész feladatai a *Lufi és az elcserélt születésnap* című mű részletére vonatkoznak. Figyelmesen olvasd el a részletet, majd oldd meg a feladatokat!

1. Írd a vonalakra a főszereplő becenevét és életkorát!

   Becenév: _____ Életkor: _____

   (1 pont)

2. Írd a vonalra, hány napot ölel fel a részlet cselekménye!

   _____

   (1 pont)

3. Pótold az alábbi szövegben a hiányzó szavakat a szöveg első bekezdése alapján!

   A cselekmény helyszíne a főszereplő családjának _____.

   A nagy készülődésben a főszereplő feladata a _____.

   Az anyuka _____ megy, utána pedig _____

   vásárol magának. A lánya _____ azon, hogy anyja

   ennyire készül az ő _____.

   (3 pont)

4. a) Írd a vonalakra azt a két okot, amiért a nagymama nem tudott személyesen gratulálni az ünnepeltnek!

1. ok: _____

2. ok: _____

(1 pont)

b) Írd a vonalra, miből derül ki az a) feladat válasza!

_____

(1 pont)

5. Fogalmazd meg röviden, milyen váratlan fordulatot hoz a részlet befejezése!

_____

_____

_____

(1 pont)

6. Írd ki az első vonalra, minek nevezi az anyuka a lánya frizuráját! A másodikra írd, milyen volt ezek szerint a lány haja!

_____ _____

(1 pont)

7. Mit jelent az utolsó bekezdésben a *földbe gyökerezett a lábam* szókapcsolat? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

A megörültem

B elszomorodtam

C elhallgattam

D meglepődtem

(1 pont)

8. Meséld el 5–7 mondatban, hogyan mondanád el a főszereplő nevében a történteket a nagymamának!

A	B	C	D
2	2	1	1

Összpontszám: 40

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovna podlaga za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine je posodobljeni učni načrt za madžarščino kot materinščino, ki je bil potrjen leta 2008 na 114. seji strokovnega sveta za splošno izobraževanje, z njegovimi vsebinskimi in redakcijskimi popravki pa se je strokovni svet seznanil na 140. seji, 17. 2. 2011.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu ***Informacija o preizkusu znanja*.**

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine v 9. razredu je v šolskem letu 2022/23 opravljalo 12 učencev 9. razreda dvojezičnih osnovnih šoleta Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 28,25 točke, kar je 47,08 %.

Preglednica 4.2.3.2.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	12
Število postavk	42
Možne točke	60
Povprečno št. točk	28,25
Povprečno št. odstotnih točk	47,08
Standardni odklon odstotnih točk	0,22
Indeks težavnosti	0,47
Indeks zanesljivosti	0,91

Dosežki po spolu in regijah

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine v 9. razredu je opravljalo malo učencev v eni regiji, zato podatki ne omogočajo analize po spolu in regijah.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Naloge I. dela preizkusa znanja se navezujejo na izhodiščni besedili, ki predstavljata dve fundaciji za pomoč otrokom in izvirata s spletne strani teh fundacij. Obe besedili sta bili v manjši meri prirejeni za namen preverjanja znanja. Prva vključuje tudi logotip omenjene fundacije oz.šole, ki deluje v okviru fundacije, druga pa fotografijo (ustanovitelj fundacije z varovanci). Na slikovni material se neposredno ni navezovala nobena naloga.

V tem delu preizkusa je bilo 17 nalog, povezanih z izhodiščnima besediloma, skupno število točk je 36.

Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo okoliščinsko/pragmatično, pomensko, metajezikovno in besedno-slovnično razčlembo ter tvorjenje besedila.

Okoliščinsko/pragmatično razčlembo sta za 2 točki preverjali 1.a in 1.b naloga (IT obeh 0,75). Pri 1.a nalogi so morali učenci izbrati pravilni trditvi o viru izhodiščnih besedil, pri 1.b nalogi pa so morali obkrožiti črko rubrike, v kateri je verjetno prvo besedilo. Nalogi spadata med dobro reševane.

Pomensko razčlembo (razumevanje besedila oz.delov besedila in zmožnost razumevanja pomena posameznih besed oz. besednih zvez) so zahtevale naloge 2–10, skupno število točk je 15.

Najbolje rešena naloga tega sklopa je bila 8. naloga (IT 0,83), pri kateri so morali učenci iz zadnjega odstavka drugega besedila izpisati sopomenko dane besede. Po uspešnosti reševanja sledita 3.b (IT 0,67) in 3.a naloga (IT 0,58), ki sta zahtevali zapis poslanstva posameznih fundacij. Učenci so bili malenkost manj uspešni pri reševanju 4. in 5. naloge (IT obeh 0,56). Pri 4. nalogi so ugotavljali pravilnost trditev, vezanih na izhodiščni besedili, pri 5. nalogi pa so morali iz prvega besedila izpisati po eno osebno in socialno kompetenco. Učenci so 7. in 9. nalogo reševali z enako uspešnostjo (IT obeh 0,50), prva od njiju je zahtevala zapis dveh vsebinskih elementov iz prvega odstavka drugega besedila, ki dokazujeta, da gre za cerkveno fundacijo. Pri 9. nalogi pa so morali izbrati madžarsko sopomenko dveh tujk. Nekoliko slabše sta rešeni 10. (IT 0,42) in 2. naloga (IT 0,38). Prva je zahtevala dopolnjevanje povedi z danima, podobno zapisanima besedama, ki imata različen pomen, druga pa vpis osnovnih podatkov (sedež, leto ustanovitve, število varovancev) obeh fundacij v tabelo. Najslabše reševana naloga tega sklopa je 6. naloga (IT 0,08), v kateri so morali učenci s svojimi besedami napisati, kakšna je po njihovem mnenju na otroka osredotočena vzgoja.

Metajezikovno in besedno-slovnično razčlembo so zahtevale naloge 11–16. S temi nalogami smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikoslovnih pojmov in funkcionalno rabo jezika. Skupno je bilo mogoče doseči 13 točk.

Najbolje rešena je bila 14. naloga (IT 0,61), ki je zahtevala dopolnjevanje povedi z ustreznimi sklonskimi oblikami samostalnikov. Po uspešnosti ji sledi 12. naloga (IT 0,58), pri kateri so morali učenci zapisati glavni številnik z besedo. Nekoliko slabše reševani sta 15. in 16.a naloga (IT obeh 0,50), izmed katerih je prva zahtevala stavčno analizo s podčrtovanjem, pri drugi nalogi pa so morali učenci iz danih enostavčnih povedi tvoriti protivno priredje. Učenci so drugi del 16. naloge (16.b), ki je zahtevala nadaljevanje glavnega stavka s prilastkovim odvisnikom, reševali še slabše (IT 0,42). Med zelo slabo reševane naloge spada 11. naloga (IT 0,25), pri kateri so morali učenci iz delov dane zloženke tvoriti dve novi zloženki, ki ustrezata danima povedma, in jima dodati ustrezni končnici. Najslabše reševana naloga tega sklopa je 13. naloga (IT 0,21), pri kateri so morali učenci zapisati odgovor na vprašalno poved z uporabo podčrtane besede (iz pridevnika tvoriti zemljepisno lastno ime), zatem pa določiti besedno vrsto obeh besed (podčrtane besede in besede, ki so jo tvorili).

Tvorbna naloga je bila 17. naloga. Zahtevala je tvorbo krajšega neumetnostnega besedila, in sicer nadaljevanje uradnega pisma ravnateljici v imenu danega učenca (podatki naslovnika in prejemnika so bili dani).

Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (1 točka), zgradbo besedila (2 točki) in pravopis (1 točka). Naloga je bila v celoti slabše rešena (IT 0,40). Učenci so bili tudi letos najmanj uspešni pri pravopisu (IT 0,33).

Preglednica 4.2.3.2.2: *Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja*

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
1. 01.a	1. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja okoliščinsko/pragmatično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,53
1. 01.b	1. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja okoliščinsko/pragmatično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,55
1.02	1. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja bralno razumevanje in pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,38	0,50
1.03.a	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,58	0,45
1.03.b	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,67	0,39
1.04	1. in 2. stopnja	Naloga alternativnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,56	0,33
1.05	2. in 3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,56	0,31
1.06	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,08	0,52
1.07	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje in pomensko razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,50	0,38
1.08	1. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,83	0,77
1.09	2. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,50	0,23
1.10	2. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,42	0,61

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
1.11	2. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,25	0,54
1.12	2. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,58	0,62
1.13	1. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,21	0,25
1.14	1. in 2. stopnja	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,61	0,74
1.15.	1. in 2. stopnja	Naloga podčrtovanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,50	0,39
1.16.a	2. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,50	0,33
1.16.b	2. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,42	0,24
1.17.A	3. stopnja	Naloga odprtega tipa, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega neumetnostnega besedila (uradno pismo). Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in obseg ter pravopis. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,38	0,52
1.17.B	3. stopnja		0,42	0,67
1.17.C	3. stopnja		0,46	0,66
1.17.D	2. stopnja		0,33	0,57

II. del preizkusa znanja

Naloge v II. delu preizkusa znanja se navezujejo na odlomek iz romana avtorice Ágnes Balázs z naslovom ***Feladó: Fekete Szivárvány***. Besedilo ni bilo opremljeno s slikovnim gradivom.

V tem delu preizkusa je 12 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 24. Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja in razumevanja neznanega umetnostnega besedila, književno znanje in zmožnost tvorjenja krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom.

Zmožnost razumevanja besedila so preverjale naloge 2–8, pri katerih je bilo mogoče doseči skupno 12 točk.

Učenci so najbolje rešili 5.a nalogo (IT 0,92), pri kateri so morali iz besedila razbrati mnenje književne osebe o Romih. Večina učencev je bila uspešna tudi pri 3. nalogi (IT 0,75), ki je zahtevala izbiro pravilne trditve o namenu dejanja književne osebe. Po uspešnosti reševanja ji sledita 5.c in 7.a naloga (IT obeh 0,67). Pri prvi so morali učenci utemeljiti trditev, da razmišljanje glavne književne osebe ni sprejemljivo, pri drugi pa napisati, kako se razplete dogajanje odlomka. Nekoliko slabše reševana je bila 5.b naloga (IT 0,58), pri kateri so učenci ugotavljali, na čem temelji mnenje književne osebe. Po uspešnosti reševanja ji sledita 2. in 6.a naloga (IT obeh 0,50). Pri 2. nalogi so morali učenci našteti književne osebe, ki nastopajo v besedilu, pri 6.a nalogi pa izbrati pravilno trditev, ki velja za dano književno osebo. Med slabše reševane naloge tega dela preizkusa spada 6.b naloga (IT 0,42), pri kateri so morali učenci napisati, iz česa so sklepali na poreklo prastaršev dane književne osebe. Učenci so slabo reševali tudi 4. nalogo (IT 0,29), ki je zahtevala zapis imena romske književne osebe in tega, iz česa so razbrali, katera književna oseba je to. Prav tako slabo reševana je 8. naloga (IT 0,25), pri kateri so morali učenci napisati sopomenko dane besede. Najslabše rešena naloga tega sklopa je 7.b naloga (IT 0,08), ki je zahtevala razlago pomena besedne zveze.

Literarnovedno znanje so za 6 točk preverjale naloge 1 in 9–11, ki spadajo med slabše reševane.

Najbolje rešeni med njimi sta 1. in 11. naloga (IT obeh 0,46). Prva je zahtevala ugotavljanje pravilnosti trditev o izhodiščnem besedilu (književna zvrst, kraj in čas dogajanja, prvoosebna pripoved). Pri drugi so morali učenci k naslovoma madžarskih romanov pripisati črki njunih avtorjev in imen glavnih književnih oseb. Še slabše je bila rešena 9. naloga (IT 0,42), pri kateri so morali učenci danima (manj frekventnima) besedama iz odlomka pripisati črko pravilnega pomena. V tem sklopu je najslabše rešena 10. naloga (IT 0,08), ki je zahtevala zapis imena poljubnega madžarskega pisatelja, sodobnika avtorice izhodiščnega besedila.

Tvorbna naloga je bila 12. (IT 0,44), ki prav tako spada med slabše rešene. Od učencev je zahtevala kreativno pisanje (dialog med književnima osebama o dogajanju v odlomku).

Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (1 točki), zgradbo in obseg (2 točki) ter pravopis (1 točka). Učenci so bili najuspešnejši pri vsebini in slogu (IT obeh 0,50), nekoliko manj pri zgradbi in obsegu (IT 0,46). Največ težav jim je tudi tokrat povzročal pravopis (IT 0,25).

Preglednica 4.2.3.2.3: *Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja*

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
2.01	2. stopnja	Naloga alternativnega tipa. Preverja literarnovedno znanje. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,46	0,51
2.02	1. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje in pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,50	0,17
2.03	1. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja bralno razumevanje in pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,36
2.04	2. in 3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,29	0,52
2.05.a	2. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,92	0,66
2.05.b	2. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,58	0,48
2.05.c	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in izražanje mnenja. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,67	0,63
2.06.a	2. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,50	0,13
2.06.b	1. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,42	0,43
2.07.a	2. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,67	0,27
2.07.b	3. stopnja	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,08	0,09
2.08	3. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,25	0,57
2.09	1. stopnja	Naloga izbirnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,42	0,17
2.10	2. stopnja	Naloga kratkega odgovora. Preverja literarnovedno znanje. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,08	0,16
2.11	1. in 2. stopnja	Naloga povezovanja. Preverja literarnovedno znanje. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,46	0,37
2.12.A	3. stopnja	Naloga odprtega tipa, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila po danih navodilih. Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,50	0,62
2.12.B	3. stopnja		0,50	0,72
2.12.C	3. stopnja		0,46	0,60
2.12.D	2. stopnja		0,25	0,51

Sklepne ugotovitve

Nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine v 9. razredu se je v šolskem letu 2022/23 udeležilo 12 učencev.

Povprečno število odstotnih točk na letošnjem preverjanju je najnižje v zgodovini nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine v 9. razredu. Prejšnji generaciji sta imeli za 15–20 % točk boljši rezultat, najslabši rezultat prej je iz šoleta leta 2014/15, ki je bil za približno 5 % točk boljši od sedanjega. Pri tako nizkem številu učencev je sicer odstopanje od normalne porazdelitve v eno ali drugo skrajnost povsem običajno. Po mnenju učiteljev rezultat odseva zmožnosti in znanje učencev in je bil do neke mere pričakovan. Menijo, da je izredno slab dosežek tudi posledica izobraževanja na daljavo in tega, da ta generacija ni preverjala svojega znanja na NPZ v 6. razredu.

Članice PK in učitelji madžarščine že nekaj let opažamo, da učenci vse manj berejo v madžarskem jeziku, zato je njihovo besedišče skromno – v nekaterih primerih omejeno le na vsakdanje življenje, kar se pozna predvsem pri reševanju nalog odprtega tipa in tvorbnih nalogah. Zaradi pretirane uporabe telefonov in drugih naprav je veliko učencev navajenih na hitro in površno branje, zato nimajo potrpljenja za pozorno in poglobljeno branje daljših besedil (vključno z navodili), prav tako tudi ne za pisanje daljših besedileta

Uspešnost reševanja nalog je do neke mere povezana tudi s temo in besediščem izbranih besedileta Izhodiščni neumetnostni besedili preizkusa v tem letu (predstavitev dveh fundacij za pomoč otrokom iz socialno šibkih okolij) po mnenju učiteljev učencem nista bili zanimivi, njuno besedišče je bilo ponekod zanje manj razumljivo in je bilo težje sledljivo, to pa je verjetno tudi razlog za slabšo uspešnost reševanja.

Članice PK menimo, da je preizkus v vseh pogledih primerljiv s preizkusi iz prejšnjih let. Analiza kaže, da so bili učenci manj uspešni pri reševanju nalog polodprtega tipa, pri parafraziranju, izražanju lastnega mnenja in pravopisu.

Članice PK menimo, da bi bilo treba pri pouku materinščine več časa in pozornosti nameniti vsebinam in ciljem za razvijanje pisnega izražanja in pravopisnih zmožnosti ter bogatenju besedišča.

Elektronsko vrednotenje sta izvedli članici PK in ena učiteljica, poizvedb ni bilo. Rezultate preverjanja znanja in ugotovitve bomo učiteljem predstavili na srečanju študijske skupine.

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

1. szöveg:

Alapítványunk 1999 óta működik Magyarország 33 leghátrányosabb helyzetű kistérségének egyikében, Berettyóújfalu környékén.

Egyik feladatunk a tehetséggondozás, különös tekintettel a hátrányos helyzetű roma gyerekekre. Ezt egy alapfokú művészeti iskola fenntartásával végezzük, amely 2000 óta működik. Összesen 23 településről járnak hozzánk gyerekek. Tanulólétszámunk évente 600 fő körüli, tanítványaink 70%-a hátrányos helyzetű, köztük kb. 300 fő mélyszegénységben élő cigány gyermek. Tanulóink évente 500-nál is több díjat nyernek hazai és nemzetközi képzőművészeti versenyeken, a világ minden pontján. Művészeti iskolánkban gyermekközpontú vizuális nevelés folyik, emellett a gyerekek szociális kompetenciáit[11] is fejlesztjük. Nagy hangsúlyt fektetünk a személyes kompetenciákra is, mint például az önbizalom, önbecsülés, önértékelés, identitás, valamint a társas készségekre, mint például az együttműködési képesség, a tolerancia, a szolidaritás. LETA Ritók Nórát, alapítványunk vezetőjét és három tanítványunkat 2017 decemberében Ferenc pápa is fogadta.

2. szöveg:

A Szent Ferenc Alapítványt az erdélyi ferences szerzetesek hozták létre 1993 tavaszán a romániai Déván. Elnöke és megálmodója Böjte Csaba ferences atya. Az alapítvány célja segíteni a bajban, nehéz helyzetben lévő legkisebbeket. Az első iskolanaptól 1993-ban mostanáig közel 5.000 gyermeket fogadtunk be, volt, akit csak néhány évre, de sokan voltak, akiket 10–15 vagy ennél is több esztendőre. Jelenleg 82 helységben kettőezer-háromszáznál is több gyereket nevelünk, gondozunk Isten nevében, szeretetteleta

Iskolaházak, napközik

A komolyabb bajban lévő gyerekek számára iskolaházakat szervezünk. Gyakran tapasztaljuk, hogy a szülők, nagyszülők nem képesek felügyelni és irányítani a gyermek fejlődését, és ilyenkor a magára maradott gyermek, fiatal könnyen veszélybe kerületa Ezért hoztunk létre napközi otthonos tevékenységet, ahova iskola után jönnek a gyermekek. Itt nevelőjük vezetésével bevásárolnak, elkészítik az ebédjüket, felkészülnek a másnapi oktatásra, játszanak, tisztálkodnak, majd este hazamennek. Alapítványunk jelenleg 46 erdélyi helységben tart fent napközi otthont, sok száz gyermek számára.

Bentlakásos otthonok

Sajnos mindig is voltak, és vannak olyan gyerekek, akik számára a napközi otthonos ellátás nem elégséges. A gondok, bajok tönkreteszik a gyermekeket, meggátolják lelki, szellemi, erkölcsi kibontakozásukat, növekedésüket. Amikor már semmi más megoldásra nincs lehetőség, akkor a legközelebbi vér szerinti rokon írásos kérésére befogadjuk a gyermekeket bentlakásos otthonainkba. Az itt élő gyerekek, fiatalok természetesen tarthatják a rokonokkal a kapcsolatot, sőt vakációban haza is mehetnek, ha a rokonok tudják őket fogadni. Jelenleg 22 bentlakásos otthonban sok száz bentlakó gyereket oktatunk, nevelünk.

(A http://igazgyongyalapitvany.org és http://szentferencalapitvany.org nyomán.)

[11] szociális kompetenciák: a társas viselkedéshez szükséges képességek rendszere

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Balázs Ágnes: Feladó: Fekete Szivárvány (részlet)

Dávid lépett a padhoz.

Zsófi közelebb húzódott Hédihez, Mátének megfeszült az arca.

– Csak azért jöttem... – kezdte Dávid bátortalanul – ...hogy keressetek egy másik billentyűst... Én kiszállok.

Nem válaszolt senki. Dávid várakozott még egy kicsit, majd zsebre dugta a kezét, és elindult. Néhány lépés után azonban visszafordult.

–Tudjátok, csak az nem igazságos, hogy mindenkinek a lelki nyavalyáira tekintettel vagytok... Csak az enyémre nem kíváncsi senki... Ti könnyen elmondjátok, ha valami olyan dolog történt veletek... ami... ami bánt... Én nem...

A társaság némán figyelt.

– Mindegy! – megrántotta a vállát, indult tovább. Hédi hangja megállította.

– Mondd el! Engem érdekeleta

Dávid tétovázott, a cipőjét bámulta, egy követ rugdalt maga előtt. Amikor visszafordult, feldúlt volt az arca. Ide-oda cikázott a tekintete, nem állapodott meg senki szemén.

– A nővéremmel egyszer nagyon megvertek minket a cigányok – kezdte indulatosan. – Farsang volt, Rita bent maradt rendet tenni az osztályunkban, én meg segítettem neki. Késő este volt, amikor elindultunk hazafelé. A szüleink nem jöttek elénk, mert Rita akkor nyolcadikos volt, azt gondolták, elég nagy már, majd vigyáz magára meg rám is. Jókedvünk volt, emlékszem, vicceket meséltünk egymásnak, amiket a bulin hallottunk. Egy szűk utcán kellett keresztülmennünk. Nagyon sötét volt, nem világított egy lámpa sem. Mondtam, hogy inkább kerüljük meg az utcát, igaz, hogy legalább húsz perccel többet kellett volna gyalogolnunk, de félelmetes volt az a szűk utca olyan sötétben... Megéreztem akkor valamit, ebben biztos vagyok. A nővérem fáradt volt, azt mondta, szaladjunk rajta át, hamar túl vagyunk rajta, azután már forgalmasabb utak következnek. Megfogtuk egymás kezét, és szaladtunk... Hirtelen kilépett elénk valaki, csak egy árnyékot láttam. Rita megszorította a kezemet. Lassan megfordultunk. Akkor vettük észre, hogy a hátunk mögött is állnak. Reszkettünk mind a ketten. Egy elemlámpa világított ránk. Valaki megragadta a karomat, lelökött a földre. A nővérem sikoltott, őt is ellökték. Pénzt követeltek, meg ékszert. Rita nyakából letépték az aranyláncát, nekem átkutatták a zsebeimet, amit csak találtak, elvették tőlünk. Közben rugdostak, vertek. Az elemlámpa fényében fel-felvillant az arcuk. Soha nem felejtem el őket! Cigányok voltak.

– Miért vagy olyan biztos benne? – szólalt meg Hédi. – Azt mondtad, sötét volt. Nem láttad tisztán az arcukat.

– Jól láttam őket – jelentette ki Dávid. – És jól látta őket a nővérem is. A mai napig felriad éjszakánként, és sikoltozik. Nem heveri ki azt a találkozást soha.

– Lehet, hogy cigányok voltak – emelkedett fel a padról Máté. – Elítélem, amit tettek, és úgy gondolom, elítélik a többiek is. De ezért nem gyűlölhetsz mindenkit, aki cigánynak született.

Zsófira nézett. A lány Hédihez simulva vacogott a padon.

– Sajnálom a nővéredet – mondta halkan Hédi. – És téged is. Szörnyű, ami veletek történt.

– Az én dédszüleimmel a németek végeztek Dachauban... – folytatta Máté. – A dédapám a német nyelv szerelmese volt, egyetemi professzor, Goethét fordított és Schillert, talán úgy, mint senki más. Anyám azt mondta, nem gyűlölhetek minden németet a dédszüleim halála miatt. Német szakos lettem a gimnáziumban. Szerintem ők is így akarták volna...

Hallgattak. Zoli felegyenesedett, megigazgatta a ruháját, azután Dávidhoz lépett.

– Gyere, öcsém, menjünk próbálni! Megszavaztuk, hogy nem ordítozok többet a fületekbe, ha eddig nem szöktél meg, most már maradj köztünk! Ez volt a próbák próbája! – belecsaptak egymás tenyerébe, és elindultak visszafelé.

(Balázs Ágnes: Feladó: Fekete Szivárvány. Móra Könyvkiadó. Budapest, 2010. (195–197. old.)

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai a cím nélküli 1. szöveghez és a *Kik vagyunk?* című 2. szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el mindkettőt, majd oldd meg a feladatokat!

1. a) Hol jelentek meg a szövegek? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A Mindkettő egy újságban.

B Az egyik egy hírportálon, a másik az adott alapítvány honlapján.

C Az egyik a Facebook-on, a másik a Twitteren.

D Mindkettő az adott alapítvány honlapján.

(1 pont)

1. b) Melyik rovatban jelenhetett meg az 1. szöveg? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A Mit csinálunk?

B Munkatársak

C Dokumentumok

D Pályázatok

E Támogatók – Partnerek

F Díjak

(1 pont)

2. Írd be a megfelelő adatokat a táblázatba!

Alapítvány	Működésének helyszíne (ország és település)	Alapításának éve	A növendékek jelenlegi száma
Igazgyöngy			
Szent Ferenc			

(2 pont)

3. Fogalmazd meg saját szavaiddal mindkét alapítvány küldetését!

3. a) Igazgyöngy Alapítvány:

_____

_____

(1 pont)

3. b) Szent Ferenc Alapítvány:

_____

_____

(1 pont)

4. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Karikázd be az I vagy a H betűt!

Az Igazgyöngy művészeti iskolába kizárólag hátrányos helyzetű tanulók járnak.	I	H
A művészeti iskola középpontjában a képzőművészeti nevelés álleta	I	H
A napközi otthonok növendékei otthon töltik az éjszakát.	I	H

(3 pont)

5. Írj ki az 1. szövegből egy személyes és egy társas (szociális) kompetenciát, és mindegyiknél röviden magyarázd meg, mit jelent!

5. a) Személyes kompetencia: _____

_____

5. b) Társas kompetencia: _____

_____

(3 pont)

6. Fogalmazd meg saját szavaiddal, szerinted mi jellemző a gyermekközpontú nevelésre!

_____

_____

(1 pont)

7. A Szent Ferenc Alapítvány egyházi jellegű. Mi utal erre a 2. szöveg első bekezdésében? Két dolgot említs!

_____

_____

(1 pont)

8. Írd ki a 2. szöveg utolsó bekezdéséből az alábbi szó rokon értelmű megfelelőjét!

szünidő _____

(1 pont)

9. Írd az 1. szövegben előforduló idegen szavak elé a jelentésük betűjelét!

	A idegengyűlölet
_____ tolerancia	B másság iránti türelmesség
_____ szolidaritás	C szerénység
	D kölcsönös segítségvállalás

(1 pont)

10. Pótold a mondatokban a megadott szópár megfelelő tagját! Ha kell, toldalékold is a szavakat!

helység – helyiség

A bentlakásos otthonok _____ élénk színű bútorok vannak.

Több muravidéki _____ is szükség lenne napközi otthonokra.

(1 pont)

11. Alkoss a *hangsúly* összetett szó elő- és utótagjával egy-egy újabb, a mondatba illő összetett szót! Ha kell, toldalékold is a szavakat!

Az órák közti szünetben a _____ modern zene szóleta

Az újszülött átlagos _____ 3300 g.

(2 pont)

12. Írd le betűkkel az alábbi számnevet!

1993-ban _____

(1 pont)

13. Válaszolj a kérdésre az aláhúzott szóval a *Válasz* oszlopban! Majd határozd meg az aláhúzott szó és a válasz szófaját!

Kérdés	Válasz
Hol él az, aki erdélyi?	
Az aláhúzott szó szófaja: _____	A válasz szófaja: _____

(2 pont)

14. Pótold a mondatokban a zárójelben megadott szavak megfelelően toldalékolt alakját!

A kamaszok többsége kevés _____ rendelkezik.
(önbizalom)

LETA Ritók Nóra és tanítványai egy festményt vittek _____ a pápának.
(ajándék)

Önfeláldozó munkájáért az egész világ felnéz Böjte _____.
(Csaba)

(3 pont)

15. Elemezd aláhúzással az alábbi mondatot!

Böjte Csaba Lendvára is ellátogatott a növendékeiveleta

(3 pont)

16. a) Alkoss az alábbi két mondatból ellentétes mellérendelő összetett mondatot!

Az alapítványt mostanában leginkább szülők keresik feleta
Régen többnyire tanárok és papok fordultak az alapítványhoz.

_____

_____

_____

(1 pont)

16. b) Folytasd minőségjelzői mellékmondattal!

Vidékünkön is szükség lenne olyan alapítványra, _____

_____

(1 pont)

LAPOZZ!

17. Folytasd az alábbi hivatalos levelet Kovács Balázs nevében! A levél címzettje az iskolátok igazgatónője, Szabó Éva! A levélben kérjed, hogy az iskola tegye lehetővé számodra a téli sítárborban való ingyenes részvételt! Egy mondatban indokold is meg, miért kéred ezt! Az általad írt levélrész körülbelül 50 szóból álljon! Ügyelj a levél szerkezeti elemeire!

A	B	C	D
2	1	2	1

Kovács Balázs
Zsitkóc 3/b
9223 Dobronak

Zsitkóci Kétnyelvű Általános Iskola
Szabó Éva igazgató részére
Zsitkóc 37.
9223 Dobronak

Tárgy:

II. RÉSZ

A II. rész feladatai a *Feladó: Fekete Szivárvány* című mű részletéhez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Igazak vagy hamisak az állítások? Karikázd be a megfelelő szót!

A szöveg műneme szerint dráma, hiszen párbeszéd is van benne.	IGAZ	HAMIS
A szöveg cselekménye egy helyszínen játszódik.	IGAZ	HAMIS
A szöveg egyes szám első személyben íródott.	IGAZ	HAMIS
A szöveg cselekménye rövid időt ölel feleta	IGAZ	HAMIS

(2 pont)

2. Sorold fel a szöveg szereplőit!

_____

(1 pont)

3. Milyen szándékkal lépett Dávid a többiekhez? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

A Hogy javasolja, kezdjék el a próbát.

B Hogy elmeséljen egy régi történetet.

C Hogy visszakönyörögje magát a csapatba.

D Hogy közölje, kilép a zenekarbóleta

(1 pont)

4. A fiatalok egyike roma. Írd a vonalra a nevét, és azt is, miből állapítottad meg, hogy ő roma!

_____

_____

_____

(2 pont)

5. Dávid és a többiek közti konfliktus oka az, hogy különbözően viszonyulnak a romákhoz.

5. a) Milyen véleménnyel van Dávid a romákról?

_____

(1 pont)

5. b) Mire alapozza a véleményét?

_____

(1 pont)

5. c) Érvelj amellett, hogy a fiú gondolkodása nem helyénvaló!

_____

_____

(1 pont)

6. a) Melyik két állítás igaz Mátéra vonatkozóan? Karikázd be a betűjelüket!

A A dédszülei németek voltak.

B A dédszülei zsidók lehettek.

C Édesanyjában nem volt gyűlölet a történtek miatt.

D A fiú nem tanulta a német nyelvet.

(1 pont)

6. b) A szöveg segítségével magyarázd meg, miből következtettél a fiú dédszüleinek a származására!

_____

(1 pont)

7. a) Hogyan fejeződik be a konfliktussal kezdődő történet?

_____

(1 pont)

7. b) Magyarázd meg a „próbák próbája” szókapcsolat jelentését!

_____

(1 pont)

8. Írd a vonalra az aláhúzott szó rokon értelmű megfelelőjét!

...mindenkinek a lelki nyavalyáira tekintettel vagytok...

_____

(1 pont)

9. Írd az alábbi szövegrész kiemelt szavai mellé a jelentésüket!

Dávid tétovázott, a cipőjét bámulta, egy követ rugdalt maga előtt. Amikor visszafordult, feldúlt volt az arca. Ide-oda cikázott a tekintete, nem állapodott meg senki szemén.

_____ cikázott

_____ tétovázott

A ballagott

B nem tudott dönteni

C mozgott, suhant

D meredt

(1 pont)

10. Balázs Ágnes 1967-ben született. Írd a vonalra egy olyan magyar írónak a nevét, aki ugyanabban a században született!

_____

(1 pont)

LAPOZZ!

11. Írd a műcímek előtti vonalra a szerzőjüket jelölő betűjelet és a főszereplőjüket jelölő számot!

_____ Légy jó mindhalálig	A	Mikszáth Kálmán	1	Nyilas Misi
	B	Jókai Mór	2	Nemecsek Ernő
_____ A Pál utcai fiúk	C	Móricz Zsigmond	3	Baradlay Jenő
	D	Molnár Ferenc	4	Wibra Gyuri

(2 pont)

12. A Feladó: Fekete Szivárvány című mű részlete alapján képzeld el, hogy Dávid és Hédi együtt mennek haza, és a részletben elhangzottakról beszélgetnek! Írd meg ezt a párbeszédet 7–8 mondatban!

A	B	C	D
2	1	2	1

Összpontszám: 60

4.2.4 Predmetna komisija za angleščino

4.2.4.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred
Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.4.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.1.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.4.1.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine v 9. razredu

SLIKE

Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred
Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.4.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.2.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.4.2.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred

4.2.4.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine v 6. razredu

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Podlaga za NPZ iz angleščine v 6. razredu so Učni načrt za tuji jezik v 2. in 3. razredu, *Učni načrt za angleščino (4. do 9. razred)*, *Skupni evropski jezikovni okvir* in dokumenta *Zbirka reprezentativnih vzorčnih deskriptorjev jezikovnih zmožnosti za učence od 7 do 10 let* (angleta Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed For Young Learners Aged 7–10 Years) in delno *Zbirka reprezentativnih vzorčnih deskriptorjev jezikovnih zmožnosti za učence od 11 do 15 let* (angleta Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed For Young Learners Aged 11–15 Years). Preizkus preverja opisnike na predstopnji ravni A1, tako imenovani A0 ali »pre-A1«, nato pa na ravni A1 in delno tudi na ravni A2, saj le tako lahko identificiramo tudi tiste učence, ki si znanje in zmožnosti angleščine pridobivajo (so si pridobivali) zunaj učilnice ali pa izkazujejo izredno visoko jezikovno učljivost, oz. tiste, ki zaradi različnih razlogov ne dosegajo niti praga ravni A1. Obe skupini učencev sta lahko zelo nemotivirani, če učencem pri pouku ne ponudimo dovolj zahtevnih dejavnosti oz. če jim ponudimo veliko prezahtevnih nalog oz. v preizkus ne vključimo nalog nad ravnjo oz. pod ravnjo A1.

Poleg učnega načrta PK za angleščino pri sestavi preizkusov znanja upošteva tudi najnovejša spoznanja mednarodnih znanstvenih raziskav na področju učenja, poučevanja in vrednotenja/ocenjevanja (tuje)jezikovnega znanja in zmožnosti mlajših učencev. Vse več držav uvaja nacionalno preverjanje znanja iz tujih jezikov, hkrati se povečuje tudi število testnih centrov, ki ponujajo e-teste za mlajše učence (npr. Cambridge English: Young Learners, PTE Young Learners, Oxford Young Learners Placement Test itn.), saj ti omogočajo veliko bolj kakovostno vizualno podporo in vnos slušnih besedil, brez motečih dejavnikov. Tudi predmetna komisija za angleščino se zaveda, da je treba pri tem pri nas narediti korake naprej, zato že dalj časa spodbuja ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, da bi podprlo projekte, ki bi pospešili izvedbo preverjanja znanja in zmožnosti angleščine kot tujega jezika (tudi) v elektronski obliki. Takšna oblika ocenjevanja znanja bi lahko vključevala preverjanje tudi četrte jezikovne zmožnosti, tj. govora, saj ta zmožnost izostaja iz nacionalnega preverjanja znanja vse od leta 2006. Glede na raziskave ima takšno nepreverjanje posamezne jezikovne zmožnosti lahko negativen povratni učinek na pouk, predvsem pa je to lahko sporočilo učencem in njihovim staršem o nepomembnosti govornega sporazumevanja. Le vse štiri jezikovne spretnosti skupaj namreč tvorijo tujejezikovno komunikacijsko zmožnost in umanjkanje, čeprav le ene od štirih, ne daje popolne informacije o tujejezikovnem znanju in zmožnostih posameznika. Pri interpretaciji dosežkov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev 6. razreda osnovne šole je zato še zlasti nujno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno spretnost in tako še dodatno poudarimo, da končni rezultat, dosežen na tem preizkusu znanja, ne vključuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev. Iz raziskav je namreč znano, da so učenci različno uspešni glede na posamezno jezikovno zmožnost, zato morajo učitelji angleščine učencem in staršem pojasniti, da nacionalni preizkus preverja le tri od štirih jezikovnih zmožnosti, in jim v tem smislu tudi dati povratne informacije. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje pa pozivamo, da podpre raziskave o povratnem učinku na pouk tujih jezikov (angleščine in nemščine) ter da začne postopoma uvajati tudi e-obliko nacionalnih preizkusov, saj bi ta omogočila delno preverjanje tudi govorne zmožnosti in ponudila enakovredne možnosti učencem s posebnimi potrebami oz. primanjkljaji na posameznih področjih učenja.

V šolskem letu 2023/24 je preizkus obsegal naloge:

- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori,
- kratkih zaprtih odgovorov,
- dopolnjevanja z naborom in brez nabora,
- odprtega tipa (pisanje kratkega vodenega besedila).

Učenci v preizkusu niso reševali nobene nove vrste nalog oz. nalog, ki jih ne srečujejo pri pouku. To je pomemben podatek, saj lahko s precejšnjo verjetnostjo trdimo, da so tisti učenci, ki so redno obiskovali pouk in rešili vsaj enega do dva preizkusa iz prejšnjih let, lahko dodobra spoznali proces reševanja testnih nalog. To pa nadalje pomeni, da nepoznavanje vrste nalog in procesa reševanja ne bi smelo bistveno vplivati na dosežke učencev.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.4.1.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	20.445
Število postavk	43
Možne točke	50
Povprečno štev. točk	34,35
Povprečno štev. odstotnih točk	68,69
Standardni odklon odstotnih točk	23,17
Indeks težavnosti	0,69
Indeks zanesljivosti	0,94

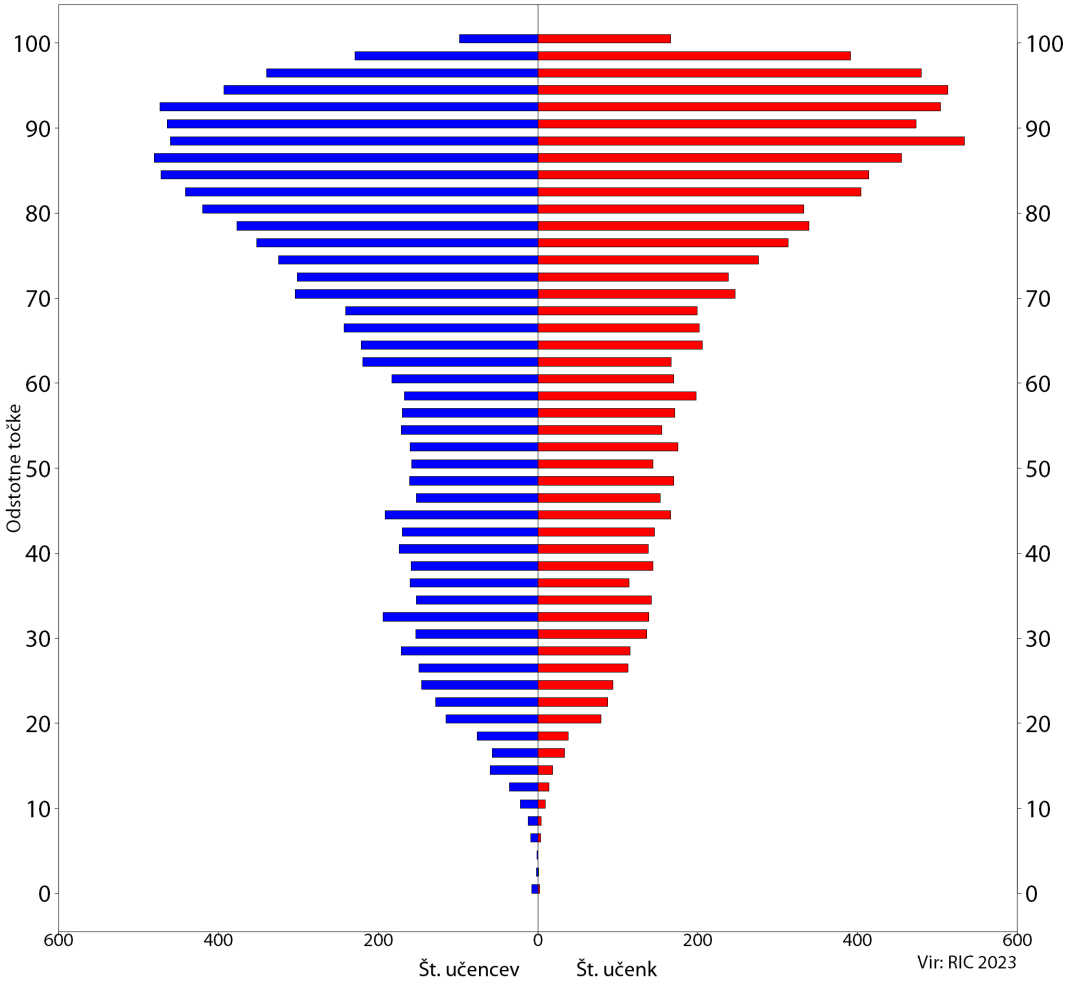
V šolskem letu 2022/23 je preizkus iz angleščine opravljalo 192 učencev manj kakor v šolskem letu 2021/22. Zadnjih pet let je število učencev naraščalo, zdaj pa je prvo šolsko leto, ko je prišlo do upada učencev, ki so opravljali NPZ iz angleščine v 6. razredu. Povprečno število odstotnih točk (68,69) je za 5,23 % višje kakor v prejšnjem šolskem letu in precej višje kot v letih 2017/18 in 2018/19, saj se je takrat gibalo pri okoli 51 odstotnih točkah. Ker trenutno niso na voljo nobeni empirični podatki, ki bi lahko nedvoumno razložili ta dosežek, lahko navedemo samo nekaj možnih dejavnikov, ki so lahko razlog za izboljšanje skupnih dosežkov:

- to je tretja generacija, ki je v celoti imela obvezen pouk angleščine od 2. razreda naprej, torej se je začela učiti tujega jezika dve leti prej kot prejšnje generacije,
- pomembno je tudi to, da je večina učencev vključena v pouk izbirnega predmeta angleščine že od 1. razreda naprej, kar za več kot 93,1 % učencev pomeni, da se angleščine učijo tri leta več kot prejšnje generacije,
- predvidevamo lahko, da so učenci v digitalnem okolju bolj izpostavljeni vsebinam v angleščini kot prejšnje generacije, še posebno med covidnim obdobjem, saj so po odzivih nekaterih učiteljev imeli tako pri pouku kot doma za nalogo več video- in avdioposnetkov, pa tudi pri drugih predmetih so nekatere vsebine poslušali/gledali v angleščini, saj nekaterih vsebin v slovenščini primanjkuje,
- iz številnih raziskav je jasno, da večja izpostavljenost jeziku običajno pripomore k boljšemu znanju jezika,
- hkrati sodobne ugotovitve kažejo, da je učenje jezika prek vsebin, če je to primerno podprto tudi z nalogami na ustrezni kognitivni stopnji, razumljivim jezikovnim registrom in upoštevanjem kulturnega konteksta, veliko uspešnejše kot tradicionalen jezikovni pristop.

Tako kot v prejšnjih letih smo tudi tokrat vključili nalogo preverjanja prepoznavanja besedišča, ki zahteva povezovanje slik in besed, da bi tako zagotovili preverjanje minimalnih standardov znanja, ter naloge različnih taksonomskih ravni, ki pa se morajo interpretirati v povezavi z znanjem besedišča učencev.

Zanesljivost preizkusa je skorajda enaka kot pri NPZ pred tremi leti (0,94, prej 0,95). Vsa leta, odkar poteka preizkus znanja iz angleščine ob koncu 6. razreda, je zanesljivost preizkusa vedno zelo visoka (nad 0,9). Takšen dosežek nakazuje, da so vse naloge preverjale isti konstrukt, to je tujejezikovno zmožnost, in tako lahko s precejšnjo verjetnostjo ugotovimo, da je preizkus glede notranje konsistentnosti veljaven, da torej preverja znanje in zmožnosti angleščine, in ne kakšnega z jezikom nepovezanega znanja oz. zmožnosti. Zaradi nepreverjanja govorne zmožnosti pa je znižana vsebinska veljavnost tudi v tem letu, kar moramo pri interpretaciji dosežkov prav tako upoštevati.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.4.1.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred*

Z dosežki smo glede na porazdelitev in primerjavo dosežkov med učenkami in učenci lahko izjemno zadovoljni, saj med njimi nismo opazili večjih razlik. PK TJA se ves čas trudi, da izbira teme, ki so splošne in zanimive tako za fante kot za dekleta, prav tako lahko domnevamo, da je angleščina predmetno področje, ki tudi v šoli ne daje prednosti posameznemu spolu oz. ne postavlja posameznega spola populacije v deprivilegiran položaj. Prav tako je učenje in znanje tujih jezikov v Sloveniji cenjeno, in to velja tudi za mlado populacijo.

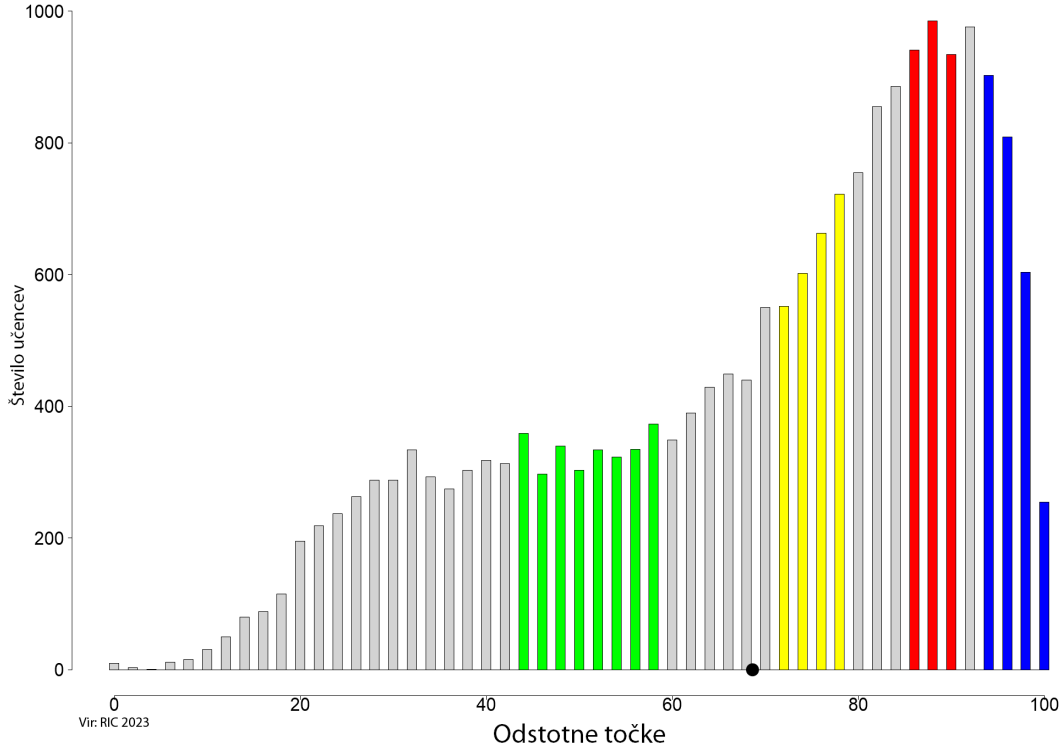
Preglednica 4.2.4.1.2: *Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred*

REGIJA	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Osrednjeslovenska regija	70,82	22,25	6.006	106
Pomurska regija	70,70	23,03	455	21
Podravska regija	70,57	23,00	2.926	86
Obalno-kraška regija	68,90	23,52	1.087	27
Savinjska regija	67,93	23,58	2.570	58
Koroška regija	67,59	23,97	656	20
Gorenjska regija	67,24	22,73	2.166	35
Primorsko-notranjska regija	67,00	23,62	597	18
Posavska regija	66,54	23,79	715	24
Zasavska regija	65,59	23,60	534	13
Jugovzhodna Slovenija	65,58	23,92	1.529	36
Goriška regija	64,87	24,00	1.204	28

Iz razporeditve dosežkov po regijah razberemo, da sta se letos na prvih dveh mestih zamenjali Osrednjeslovenska (70,82; lani 65,49) in Pomurska regija (70,70; lani 66,64), vendar je razlika med njima (0,12) in tudi tretjo, Podravsko regijo (70,57; lani 65,22) izjemno majhna (0,25). Opazimo pa lahko, da so dosežki letos višji, kot so bili lani. Tako kot lani sta na 4. in 5. mestu Obalno-kraška in Savinjska regija, sledijo pa Koroška, Gorenjska, Primorsko-notranjska, Posavska, Zasavska, Jugovzhodna in nazadnje Goriška regija. Med prvo (Osrednjeslovensko) in zadnjo (Goriško) regijo opazimo 5,95 odstotne točke razlike, kar kaže na zmanjševanje razlik med regijami (lani 8,86 %; predlani 8,62 %), leta 2017/18 pa je razlika znašala celo 17,7 odstotne točke. Treba pa je poudariti, da je Goriška regija na zadnjem mestu že dve leti zapored in tudi sicer je bila vedno na (pred)zadnjih mestih.

Zaradi neobstoječih empiričnih podatkov ne moremo pojasniti dejavnikov, ki vplivajo na razlike v dosežkih pri angleščini med regijami, je pa pozitivno, da se te razlike iz leta v leto zmanjšujejo. Kljub vsemu pa bi kazalo razmisliti o kvantitativno-kvalitativni raziskavi, ki bi odkrila dejavnike, ki so razlog za višje oz. nižje dosežke učencev glede na razred, šolo oz. regijo, pa tudi glede na jezikovno zmožnost.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.4.1.2: *Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred*

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo spodnje četrtine dosežkov, so uspešno rešili te naloge in postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: ***A GLASS OF MILK***

Opis naloge: Prva naloga je temeljila na poslušanju zgodbe o kozarcu mleka. Naloga je bila izbirnega tipa z enim ali dvema možnima odgovoroma. Učenci so morali v razpredelnici označiti, za koga veljajo posamezne trditve glede na vnosno besedilo. Izluščiti so morali glavno misel in glavne poudarke besedila, prepoznati pomembna dejstva, razumeti podrobnosti v besedilu in prepoznati časovno zaporedje dogodkov.

V zeleno območje sta se uvrstili **1.** in **4. testna postavka**.

Za uspešno reševanje 1. testne postavke so morali učenci iz vnosnega besedila izluščiti informacijo o tem, kdo živi v hiši – deček ali deklica. Da v hiši živi deklica, je jasno razvidno iz sledečih delov besedila s pogosto rabljenim besediščem: *The young boy is poor and has no home. /…/ So the boy goes to one of the houses in the neighbourhood to ask for a glass of water. He knocks on the first door. A girl opens it.*

Pri 4. postavki so morali učenci iz vnosnega besedila izluščiti informacijo o tem, kdo potrebuje zdravnika – moški ali ženska. Da potrebuje zdravniško oskrbo ženska, so lahko z lahkoto ugotovili iz sledečih delov besedila: *The girl is now a woman. She is very sick and goes to hospitaleta Sadly, the tests show that the woman needs to be in hospital for a very long time. The woman's doctor is a kind man named Doctor Phillip. /…/ Doctor Phillip takes excellent care of the woman.*

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: ***THE DANCER***

Opis naloge: Naloga bralnega razumevanja je preverjala razumevanje besedila o plesalki Stephanie. Tip naloge so bili kratki zaprti odgovori, vezani na vnosno besedilo. Učenci so morali razumeti dobesedno izražene ključne podrobnosti v besedilu in pomen posameznih neznanih besed oz.besednih zvez iz sobesedila. Besedilo je bilo razdeljeno na tri dele, tako da so učenci laže poiskali določene informacije. Odgovor je bil pravilen tudi, če je bil zapisan s pravopisnimi in slovničnimi napakami, ki niso vplivale na razumevanje. Ravno tako so bili sprejemljivi smiselni daljši odgovori. Nepravilni pa so bili odgovori, ki so vsebovali dodatne informacije, po katerih nismo spraševali.

V zeleno območje se je uvrstila **5. testna postavka**.

Za uspešno reševanje 5. testne postavke so morali učenci za odgovor na vprašanje ***What time*** *does she usually go to bed?* povezati pomen besed *go to bed* v vprašanju in *go to sleep* v besedilu. Iz besedila so morali izpisati ustrezen čas (*11.30 (pm)./Half past eleven).*

2. naloga: ***FARM ANIMALS***

Opis naloge: Naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom je preverjala razumevanje prebranega besedila o živalih. Učenci so morali odgovoriti na vprašanja tako, da so obkrožili pravilni odgovor. Ob branju so morali učenci razumeti pripovedno besedilo in dobesedno izražene ključne podrobnosti v besedilu, izluščiti glavne misli ter razumeti pomen besed oz. besednih zvez iz sobesedila.

V zeleno območje sta se uvrstili **1.** in **3. testna postavka**.

Pri 1. testni postavki so morali učenci poiskati odgovor na vprašanje ***How*** *does* ***Sniffy*** *feel in the morning?* Pravilen odgovor *(Happy.)* so morali povezati z besedno zvezo *a big smile* v sledečem delu vnosnega besedila: *He wakes up very early. He gets out of his bed and starts talking and walking with a big smile on his face.*

Za uspešno reševanje 3. testne postavke so morali učenci v vnosnem besedilu poiskati odgovor na vprašanje ***What*** *does* ***Woolly*** *like to talk about?* Pravilen odgovor (*Food.*) so morali povezati s sledečim delom vnosnega besedila: *Woolly mostly talks about tasty leaves, grass and apples. Delicious snacks are his favourite topic.* Predvidevamo, da jim je bila v pomoč besedna zveza talk about, ki je bila tako v besedilu kot v vprašanju. Tudi razumevanje besedišča v tem delu besedila učencem ni povzročalo težav.

C) BESEDIŠČE

1. naloga: ***THE TUBE***

Opis naloge: Ta naloga je preverjala rabo besedišča v sobesedilu. Učenci so prebrali besedilo o londonski podzemni železnici in ga dopolnili z besedami iz okvirčkov. Na vsako črtico v besedilu so učenci morali napisati črko izbrane besede in tako dopolniti vrzeli z danimi besedami iz nabora. Tri besede so bile odveč in so imele vlogo distraktorjev. Za uspešno reševanje so morali učenci razumeti pomen besed in besednih zvez z ustreznih tematskih področij iz sobesedila.

V zeleno območje sta se uvrstili **1.** in **2**. **testna postavka**.

Za uspešno reševanje 1. postavke so morali učenci iz sobesedila *The busiest line is Waterloo line* razbrati, da se pridevnik *the busiest* nanaša na število uporabnikov linije podzemne železnice, tj. *more than a hundred million people.*

Pri 2. postavki so bili uspešni učenci, ki so razumeli, da ljudje na podzemni železnici vsakodnevno izgubijo različne predmete in da beseda *handbags* iz nabora dopolnjuje seznam pogosto izgubljenih predmetov, tj. *umbrellas, wheelchairs, footballs, glasses and laptops*.

2. naloga: ***SCOTLAND***

Opis naloge: Naloga prepoznavanja besed brez sobesedila s slikovno iztočnico se je navezovala na sliko, ki je predstavljala zemljevid Škotske. Učenci so morali poiskati besedo za označene stvari iz danega nabora, nato pa v razpredelnico vpisati črko, s katero je bila izbrana beseda označena na sliki. Tri besede so imele vlogo distraktorjev. Učenci so morali ustvariti relevantne povezave med besednim in vidnim gradivom ter razumeti pomen besed.

V zeleno območje se je uvrstila celotna naloga, torej **1.**, **2.**, **3.**, **4.** in **5. testna postavka**.

Pri 1. postavki so učenci morali prepoznati besedo za jezero, pri 2. za goro, pri 3. za jadrnico, pri 4. za dež in pri 5. postavki za ovco. Učenci so v veliki večini uspešno reševali te postavke, ki so zahtevale prepoznavanje pogosto rabljenega besedišča zunaj sobesedila. Tudi nabor besed je učencem blizu, saj se z njim srečujejo od začetka učenja angleščine.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: ***GLASS OF MILK***

V rumeno območje spadajo **testne postavke 2**, **3** in **5**.

Učenci so za uspešno reševanje 2. postavke morali ob poslušanju celotnega vnosnega besedila razumeti dve ločeni informaciji, in sicer *She is really surprised to see how skinny the boy is* in *The boy is surprised to see the milk,* in zapisati dve kljukici, torej pri *the boy* in *the girleta* Če so zapisali samo eno kljukico, odgovor ni bil pravilen.

Učenci, ki so pravilno rešili 3. postavko, so morali razumeti besedo *grateful* iz testne postavke, ko se fant zahvali (*Thank you very much.*), in narediti kljukico pri *the boy*.

Za uspešno reševanje 5. postavke je bilo ključno razumevanje dela vnosnega besedila, ki govori o tem, da moški vrne uslugo ženski. Razumeti so morali tudi besedno zvezo *returns the favour*.

2. naloga: ***TIME FOR SCHOOL***

Opis naloge: Naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom je preverjala razumevanje besedila o šolah v Veliki Britaniji in Združenih državah Amerike. Učenci so morali povedi dopolniti z ustreznim podatkom iz vnosnega besedila. Ob poslušanju so morali izluščiti glavno misel in glavne poudarke besedila ter prepoznati podrobnosti v vnosnem besedilu.

V rumeno območje spadajo vse testne postavke pri tej nalogi, torej **1., 2., 3., 4., 5.** in **6**.

Učenci, ki so 1. postavko pravilno rešili, so razumeli del besedila *American students usually wear their normal clothes for school* in obkrožili odgovor B (*everyday clothes).*

Pri 2. postavki je bilo ključno, da so razumeli del besedila *the age of 14* in ga povezali z izrazom *teenagers.*

Tretja postavka je preverjala razumevanje besedne zveze *get in a line* (odgovor A) in dela besedila *we wait for our teacher in a line.*

Učenci, ki so pravilno rešili 4. postavko, so razumeli del besedila *our teacher marks who is there that day* in obkrožili odgovor B (*Lily's teacher checks who is at schooleta*).

Pri 5. postavki so morali učenci v vnosnem besedilu poznati besedišče za izražanje časa *(a quarter past twelve)* in obkrožiti odgovor *12:15* ter hkrati dobro poslušati, saj so bili vsi trije izrazi, ki so bili navedeni kot možni odgovori pri tej postavki, omenjeni tudi v vnosnem besedilu.

Učenci, ki so pravilno rešili 6. postavko, so razumeli, da ima Lily najraje likovno umetnost in poznali angleški izraz zanjo (*art)*, ko so slišali *painting and drawing are my favourite activities.*

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: ***THE DANCER***

V rumeno območje spadajo **testne postavke 1**, **2**, **3**, **4** in **6**.

Pri 1. testni postavki so morali učenci za odgovor na vprašanje ***What*** *is her favourite kind of dance?* povezati pomen besed *the most* z obliko plesa *jazz*, ki ga omeni kot tistega, ki ga ima najraje, v primerjavi z baletom, ki ga pleše vsako jutro. Pri navajanju odgovora so morali tudi paziti, da niso navedli odvečnih informacij, ki bi spremenile pomen.

Pri 2. testni postavki so morali učenci za odgovor na vprašanje ***Who*** *makes tutus?* prebrati celoten drugi odstavek, da so razumeli besedo *tutu* kot krilo (*A tutu or a ballet skirt*…), kar pojasnjuje četrta poved v drugem odstavku, in nato poiskati odgovor v povedi *Dressmakers very carefully make every ballet skirt.*

Pri 3. testni postavki so morali učenci odgovoriti na vprašanje ***Which day*** *do dancers have free?* Za uspešno reševanje te postavke so morali učenci v vnosnem besedilu razumeti informacijo, ki govori o tem, da morajo plesalci vaditi vse dni v tednu razen v nedeljo (*Dancers have to practice for hours and hours from Monday to Saturday but not on Sundays.*), pri čemer so morali paziti, da niso poleg pravilnega odgovora navedli tudi odvečnih informacij.

Pri 4. postavki so morali učenci za odgovor na vprašanje ***Where*** *does she usually have lunch?* razumeti del besedila (…*I eat a small meal in the canteen*) in ga povezati z vprašanjem o kosilu (*lunch*) v postavki. V pomoč jim je lahko bila vprašalnica *where* in pa edini v odstavku omenjeni prostor (*canteen*).

Pri 6. testni postavki so učenci odgovarjali na vprašanje ***What*** *does she want to be when she gets older?*. Za uspešno reševanje te postavke so morali povezati razumevanje *gets older* v postavki z delom iz vnosnega besedila *When I am forty* …ter *I want to teach children how to dance.*

2. naloga: ***FARM ANIMALS***

V rumeno območje spadata **testni postavki 2** in **5**.

Pri 2. postavki so morali učenci za uspešno reševanje razumeti prvi del besedila, ki govori o tem, kako živali preživljajo jutra. V nadaljevanju pa so morali za uspešno reševanje te postavke povezati del vnosnega besedila o Woollyju, ki govori, da je len in rad ostane zjutraj v postelji (…*in his cosy little bed.*) Prav tako so morali povezati pomen besed *stay* v vnosnem besedilu in *spend* v postavki.

Pri 5. postavki so morali učenci za uspešno reševanje natančno prebrati daljši del besedila, ki govori o tem, da Wolfy straši ostale živali na farmi, ter ga povezati z nadaljevanjem besedila, ki opisuje Grouchyja, ki pa je edini, ki se ga Wolfy boji. V pomoč jim je bil del vnosnega besedila *He often scares the wolf*, ki so ga morali povezati z *afraid of* v postavki.

C) BESEDIŠČE

1. naloga: ***THE TUBE***

Pri tej nalogi sta se v rumeno območje uvrstili **testni postavki 3** in **4**.

Tretjo postavko so pravilno rešili učenci, ki so poznali pomen besede *too* in iz sobesedila za vrzeljo razbrali, da je postal prostor na Baker Street za vse najdene predmete premajhen, zato so ga preselili drugam. Z razumevanjem obeh povedi na koncu vnosnega besedila so izločili distraktor *big*.

Pri 4. postavki so bili uspešni učenci, ki so razumeli, da so v tem delu vnosnega besedila navedeni trije najbolj nenavadni najdeni predmeti. Ključno za uspešno reševanje je bilo razumevanje povedi *The most unusual … in the Lost Property Office are* …, kakor tudi poznavanje besede *things* iz danega nabora.

3. naloga: ***LIN'S TOWN***

Opis naloge: To je bila naloga tipa dopolnjevanja brez nabora s prvo dano črko. Učenci so morali dopolniti besedilo o Lininem mestu. Pri dopolnjevanju besedila so morali razumeti pomen besed in besednih zvez iz sobesedila, uporabljati ponavljajoče se, preprosto in pogosto rabljeno besedišče ter pravopisno pravilno zapisati manjkajoče besede. Vsaka črtica je predstavljala eno črko.

V rumeno območje so se uvrstile **testne postavke 1, 2** in **6**.

Učenci, ki so pravilno rešili 1. postavko, so iz sobesedila razbrali, da gre za trgovino, kjer Lin kupuje piškote za svojega psa (*There she buys biscuits for her dog.*), in pravilno zapisali besedo *shop*.

Druga postavka je preverjala poznavanje in zapis besede *station*. Pravilno so jo rešili učenci, ki so razumeli poved *You can see big fire trucks parked in front of it*. in besedo *station* tudi pravilno zapisali. Verjetno jim je bilo v pomoč poznavanje besedne zveze *fire station*.

Šesto postavko so pravilno rešili učenci, ki so iz sobesedila razumeli, da gre za kino in so besedo *cinema* pravilno zapisali. V pomoč so jim bili tudi posamezni deli besedila: *see the latest movie, popcorn, Coca-Cola*.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

2. naloga: ***FARM ANIMALS***
V rdeče območje sta se uvrstili **testni postavki 4** in **6.**

Pri 4. postavki so morali učenci izbrati enega od odgovorov na vprašanje ***Where*** *does* ***Wolfy*** *hide to scare the animals?* Za uspešno reševanje te postavke so morali natančno prebrati in razumeti daljši del besedila. V pomoč jim je bila poved *He covers himself with leaves and hides in the bushes close to the farm*.

Pri 6. postavki so morali učenci za uspešno reševanje te postavke odgovoriti na vprašanje *What is Henny like?* Na voljo so imeli tri pridevnike. Za uspešno reševanje te postavke so morali povezati opis Henny v vnosnem besedilu (*friendly hen)* in ga povezati z ustrezno sopomenko v postavki (*kind*).

C) BESEDIŠČE

1. naloga: ***THE TUBE***
V rdeče območje se je uvrstila **testna postavka 5**.

Peto postavko so pravilno rešili učenci, ki so natančno prebrali zadnji odstavek vnosnega besedila. Iz sobesedila so razbrali, da gre za zelo kratko razdaljo, ki jo prepotuješ v samo 45 sekundah. Pri tem je bilo ključno razumevanje besednih zvez *the shortest tube journey* in *close to a minute*, s čimer so izločili distraktor *minutes*.

3. naloga: ***LIN'S TOWN***
V rdeče območje spadata **testni postavki 3** in **4**.

Za pravilno rešitev 3. postavke so morali učenci razumeti obe povedi v sobesedilu. Ključna je bila beseda *visit*, za vrzeljo pa besedne zveze *dinosaur bones*, *old coins* in *things from the past*, iz česar so lahko sklepali, da gre za muzej. Kar nekaj težav je učencem povzročal zapis besede *museum*.

Četrto postavko so pravilno rešili učenci, ki so poznali besedno zvezo a *fruit and vegetable market* oz. besedo *market* v pomenu *tržnica*. V pomoč jim je bila daljša poved v nadaljevanju, predvsem *to buy fresh vegetables from local farmers, homemade cheese and honey*, ki je za razumevanje verjetno nekoliko zahtevnejša.

D) PISNO SPOROČANJE

THE SMITH FAMILY
Pri pisni nalogi so morali učenci s pomočjo slike pri prvi iztočnici opisati sobotni zajtrk družine Smith, pri drugi iztočnici so izbrali enega člana družine Smith in opisali njegov/njen preostanek dneva, pri tretji iztočnici pa so morali napisati, kako se njihove sobote razlikujejo od sobot družine Smith. Pri primerjavi so morali navesti vsaj tri razlike. Za vsako iztočnico so morali zapisati več povedi. Učenci so torej morali napisati kratko, preprosto besedilo o znani temi s konkretno vsebino z eno- ali večstavčnimi povedmi. Pri tem so morali ustrezno zapisovati črke angleške abecede in besede ter dokaj ustrezno uporabljati končna ločila. Pri pisanju so morali uporabljati osnovne standardne oblike besedila s pogosto rabljenim besediščem in preprostimi slovničnimi strukturami ter pogostimi vezniškimi sredstvi.

V to območje so se uvrstili vsi trije kriteriji: **vsebina, besedišče in pravopis** ter **slovnica.**

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v zgornji desetini dosežkov. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

C) BESEDIŠČE

3. naloga: ***LIN'S TOWN***

V to območje se je uvrstila **5. testna postavka**.

Peta postavka je preverjala, ali je učenec iz vnosnega besedila razbral, da se besedni zvezi *have dinner* in *eat out* iz sobesedila nanašata na restavracijo. Predvidevamo, da se je postavka v modro območje uvrstila zaradi dolžine besede in s tem večje možnosti pravopisnih napak.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V območje nad modrim – s 65-odstotno uspešnostjo je niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki pri preizkusu znanja – se je uvrstila ta naloga/postavka:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Pri prvi nalogi slušnega razumevanja spada v območje nad modrim **testna postavka 6**.

Pri 6. testni postavki so morali učenci iz vnosnega besedila razbrati, da se tako moški kot ženska spominjata druge osebe iz preteklosti. Da navedena trditev velja za obe osebi, so učenci razbrali iz sledečih delov besedila: *On the bill it says in big bold letters: Paid in full with a glass of milk years ago. At the bottom of the bill is Doctor Phillip's name. /…/ Oh, I remember now! Doctor Phillip is the young boy I helped many years ago when I was little. And he is helping me now.*

SKLEP

Glede na porazdelitve dosežkov lahko sklepamo, da učenci z nižjimi dosežki najbolje obvladajo reševanje naloge povezovanja besed s sliko, kjer smo preverjali poznavanje besedišča brez sobesedila (*lake, mountains, sailboat, rain, sheep*). To pomeni, da učencem ni bilo treba razumeti vnosnega bralnega besedila in umeščati oz. prepoznavati besed glede na besedilo pred in po vrzeli. Takšna naloga je seveda bistveno lažja kot naloga, ki preverja besedišče v sobesedilu. Celotna naloga se je uvrstila v zeleno območje.

Pri slušnem razumevanju se je letos večina postavk (devet od dvanajstih) uvrstila v rumeno območje, lani je bilo takšnih postavk pet. V zeleno območje sta se uvrstili dve testni postavki (lani štiri), ena je bila nad modrim območjem. Učenci, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov, so bili torej letos pri slušnem razumevanju še uspešnejši kot lani. Obe slušni besedili sta bili posredovani tako, da so govorci jasno in razločno izgovarjali besede, prav tako je bila hitrost izgovarjave počasnejša od tega, kar bi pričakovali od govorcev v podobni naravni situaciji zunaj šolskega prostora. Tudi tematika je bila učencem v 6. razredu poznana (situacije iz vsakodnevnega življenja). Prvo besedilo je bilo umetnostno, drugo pa neumetnostno. Glede na teorije usvajanja tujega jezika se slušno razumevanje od vseh jezikovnih zmožnosti razvije prvo, kar potrjujejo tudi rezultati preizkusa. Hkrati nas veseli, da so učenci uspešni ravno pri tej jezikovni zmožnosti, saj to kaže, da pouk temelji na komunikacijskem pristopu in da se slušno razumevanje razvija vse od začetka šolanja.

V tem šolskem letu opažamo, da so se pri nalogah bralnega razumevanja tri postavke uvrstile v zeleno (lani nobena), sedem v rumeno (lani devet) in dve v rdeče (lani tri). Tako lani kot letos se nobena postavka ni uvrstila v modro območje. Težji postavki (rdeče območje) sta zahtevali sklepanje iz sobesedila oz. branje daljšega dela besedila. Čeprav so bila vprašanja na konkretni ravni, so vseeno zahtevala natančno branje in včasih tudi sklepanje iz sobesedila, kar pa je očitno pretežko za učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov.

Za razliko od lani so se vsi trije kriteriji preverjanja pisne zmožnosti uvrstili v rdeče območje, lani so bili vsi trije v modrem. Glede na rezultate bi lahko sklepali, da so učenci izboljšali pisno zmožnost, vendar tega z gotovostjo ne moremo trditi. Besedila niso ocenjena s strani vsaj dveh ocenjevalcev, poleg tega so si lahko učenci pri prvi iztočnici vsebinsko pomagali s sliko (družina pri zajtrku, kjer je miza bogato obložena s hrano in pijačo), česar na primer pri lanski pisni nalogi ni bilo. V drugi iztočnici so opisali potek dneva družinskega člana po lastni izbiri, kar je pogosta tematika pri pouku angleščine v drugem triletju.

Naloge so načrtno notranje diferencirane in praviloma zajemajo postavke, ki padejo v različna območja (npr. naloge bralnega razumevanja, besedišča). Pri pisnem sporočanju se notranja diferenciacija ni pokazala.

Tako kot lani spada večina od 43 postavk v preizkusu v rumeno območje (21), dvanajst postavk je v zelenem območju (lani deset), osem v rdečem (lani sedem) in ena v modrem območju (lani pet) ter ena postavka nad modrim območjem (lani nobena). V desno pomaknjena razporeditev dosežkov kaže na to, da je preizkus, ki je vezan na standarde v učnem načrtu, še vedno premalo občutljiv za učence z najboljšimi dosežki, kar bi morali upoštevati tudi oblikovalci učnega načrta za angleščino v osnovni šoli. Še posebej sedaj, ko se vsi učenci začenjajo učiti angleščine že v 2. razredu, velika večina pa že v 1., bo treba raven zahtevnosti standardov v učnem načrtu ob koncu drugega obdobja zvišati na raven A2, ob koncu tretjega pa na raven B1.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.4.1.3: *Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred*

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*A GLASS OF MILK*	izbirni tip z enim ali več pravilnimi odgovori	zgodba	vsakdanje življenje (hrana, pijača), izkušnje, zdravje	– izlušči glavno misel in glavne poudarke besedila; – prepozna pomembna dejstva oz. podatke; – prepozna časovno zaporedje dogodkov;	1	1	zeleno	0,90	0,49
								2	1	rumeno	0,66	0,33
								3	1	rumeno	0,66	0,33
								4	1	zeleno	0,89	0,42
								5	1	rumeno	0,77	0,44
								6	1	nad modrim	0,32	0,20
A	2	slušno razumevanje	*TIME FOR SCHOOL*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	prispevek	šola	– izlušči glavno misel in glavne poudarke besedila; – prepozna pomembna dejstva oz. podatke; – prepozna časovno zaporedje dogodkov;	1	1	rumeno	0,68	0,63
								2	1	rumeno	0,74	0,53
								3	1	rumeno	0,75	0,51
								4	1	rumeno	0,79	0,57
								5	1	rumeno	0,76	0,44
								6	1	rumeno	0,73	0,60
B	1	bralno razumevanje	*THE DANCER*	kratki zaprti odgovori	članek	prosti čas (interesne dejavnosti)	– razume dobesedno/neposredno izražene ključne podrobnosti v besedilu; – razume pomen posameznih neznanih besed oz. besednih zvez iz sobesedila;	1	1	rumeno	0,73	0,46
								2	1	rumeno	0,68	0,70
								3	1	rumeno	0,76	0,66
								4	1	rumeno	0,69	0,64
								5	1	zeleno	0,94	0,35
								6	1	rumeno	0,70	0,69
B	2	bralno razumevanje	*FARM ANIMALS*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	pripoved	narava (živali)	– razume pripovedno besedilo; – razume dobesedno/neposredno izražene ključne podrobnosti v besedilu; – razume pomen besed oz. besednih zvez iz sobesedila;	1	1	zeleno	0,82	0,53
								2	1	rumeno	0,78	0,50
								3	1	zeleno	0,82	0,57
								4	1	rdeče	0,49	0,52
								5	1	rumeno	0,71	0,38
								6	1	rdeče	0,62	0,42

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	besedišče	*THE TUBE*	dopolnjevanje z naborom	članek	potovanja, promet	– razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila; – uporablja besedišče z ustreznih tematskih področij;	1	1	zeleno	0,82	0,45
								2	1	zeleno	0,80	0,61
								3	1	rumeno	0,67	0,64
								4	1	rumeno	0,72	0,66
								5	1	rdeče	0,57	0,51
C	2	besedišče	*SCOTLAND*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	brez besedila	država, narava	– ustvarja relevantne povezave med besednim in vidnim gradivom; – razume pomen besed;	1	1	zeleno	0,82	0,43
								2	1	zeleno	0,95	0,37
								3	1	zeleno	0,93	0,41
								4	1	zeleno	0,94	0,39
								5	1	zeleno	0,96	0,28
C	3	besedišče	*LIN'S TOWN*	dopolnjevanje brez nabora	sestavek	država, kraj, prebivalci	– uporablja ponavljajoče se, preprosto in pogosto rabljeno besedišče; – razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila; – ustrezno zapisuje znane besede;	1	1	rumeno	0,65	0,48
								2	1	rumeno	0,64	0,61
								3	1	rdeče	0,48	0,56
								4	1	rdeče	0,52	0,58
								5	1	modro	0,39	0,42
								6	1	rumeno	0,66	0,68
D		pisno sporočanje	*THE SMITH FAMILY*	krajši pisni sestavek	prispevek	vsakdanje življenje (hrana, pijača, rutine), družina, dom, prosti čas	– piše kratka in preprosta besedila o znanih temah s konkretno vsebino; – piše nize enostavčnih in večstavčnih povedi; – ustrezno zapisuje črke angleške abecede in besede; – dokaj ustrezno uporablja končna ločila; – brez večjih pomanjkljivosti uporablja osnovne standardne oblike preprostih besedil; – besedila vsebujejo ponavljajoče se, preprosto in pogosto rabljeno besedišče, preproste slovnične strukture, preprosta in pogosta vezniška sredstva (npr. *and*, *but*, *or*) in druga osnovna sredstva medpovednega povezovanja (npr. zaimke).	Vsebina	4	rdeče	0,59	0,72
								Besed.	3	rdeče	0,53	0,75
								Slovnica	3	rdeče	0,49	0,77

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Preizkus znanja iz angleščine v 6. razredu je preverjal tri jezikovne zmožnosti: slušno razumevanje, bralno razumevanje in pisno sporočanje ter tujezikovno znanje, to je poznavanje in rabo besedišča v sobesedilu in zunaj njega, torej povsem isto znanje in zmožnosti kot prejšnja leta. Govorne zmožnosti preizkus žal ni preverjaleta

Podatki kažejo na najvišje dosežke pri preverjanju besedišča zunaj sobesedila in v njem (IT = 0,73; lani: 0,71; predlani: 0,69), nato sledi z enakim rezultatom bralno razumevanje (IT = 0,73; lani: 0,69; predlani: 0,74), nato slušno razumevanje (IT = 0,72; lani: 0,64; predlani: 0,70), nazadnje pa preverjanje pisnega sporočanja (IT = 0,54; lani: 0,42; predlani: 0,50). Glede na dosežke v prejšnjem šolskem letu lahko ugotovimo, da se je vrstni red posameznih zmožnosti in znanja deloma spremenil, vendar ne bistveno. Sicer so rezultati pri nalogah besedišča in bralnega razumevanja letos boljši od rezultatov pri nalogah slušnega razumevanja, vendar je med njimi samo ena odstotna točka razlike. Dosežki pri preverjanju bralnega razumevanja so za 4 odstotne točke boljši kot lani, kar je dobra novica. Glede odličnega uspeha preverjanja besedišča, še posebno zunaj sobesedila (povezovanje besed in slik), lahko vidimo, da je IT razen ene postavke (0,82) pri vseh drugih postavkah nad 0,90, kar je še višji rezultat, kot je bil lani, ko so bile vse postavke pri tej nalogi blizu oz. nad 0,80. Iz teorije jezikovnega testiranja pa je znano, da testne postavke z IT nad 0,80 slabo diferencirajo med uspešnimi in šibkimi učenci, torej nam ne pokažejo znanja oz. zmožnosti, ki jih učenci obvladajo na različnih uspešnostnih stopnjah. Zato je očitno, da takšne naloge oz. izbrane besede ne ločujejo med manj in bolj uspešnimi učenci in bodo zato najverjetneje izločene iz nabora nalog v prihodnjih letih. Lahko smo zadovoljni, da so dosežki pri slušnem razumevanju tudi letos visoki, saj to potrjuje, da poteka učenje angleščine kot tujega jezika najprej na področju poslušanja in slušnega razumevanja. Vsa leta, ko ni bilo tako, je PK za angleščino poudarjala, da je vsem učencem treba zagotoviti ustrezno velik in razumljiv slušni vnos tako pri pouku kot zunaj šole. Ker se kažejo razmeroma visoki dosežki pri slušnem razumevanju že drugo leto zapored, lahko sklepamo, da so imeli tudi šestošolci v letu 2022/23 ustrezno količino izpostavljenosti kakovostnim slušnim besedilom (pri pouku oz. zunaj njega). Ker so bili to tudi učenci, ki so se v 4. razredu v velikem delu šolskega leta šolali na daljavo, je bila verjetno izpostavljenost slušnim in slušno-vidnim vnosom večja, kot je to običajno med poukom. To kaže ohranjati tudi med običajnim poukom v šoli.

Dosežki pri nalogah bralnega razumevanja (IT = 0,73) so letos še višji od lanskih in nenehno rastejo. Predvsem so višji od tistih, ki smo jih izmerili v letih 2016/17 in 2017/18, ko je indeks težavnosti znašal od 0,50 do 0,55, ter za 4 odstotne točke višji od lanskega leta in za 1 točko nižji kot leta 2020/21.

Znanje in rabo besedišča smo preverjali s tremi nalogami. Pri 1. nalogi (IT = 0,72) so morali učenci vstaviti ustrezno besedo iz nabora, ki je ustrezala vrzeli v povezanem besedilu. Pri tem so bile tri besede odveč in so delovale kot distraktorji. Besed ni bilo treba prepisovati v vrzeli, ampak je bilo treba zapisati ustrezno črko, ki je označevala besedo, kar je preprečilo hkratno preverjanje pravopisa. Pri 2. nalogi, pri kateri so morali učenci povezati besede in iztočnice na sliki, je IT znašal 0,92 (lani: 0,80; predlani: 0,78), v letih prej pa se je gibal med 0,75 in 0,79. Kot se lahko vidi iz podanih podatkov, je trend navzgor oz. je precej postavk takšnih, da IT znaša več kot 0,90. Prav to nakazuje, da bi bilo treba to nalogo nadomestiti z nalogo preverjanja besedišča v sobesedilu. Tretja naloga, naloga dopolnjevanja besedila brez nabora, se je tokrat izkazala kot najzahtevnejša (IT = 0,56; lani: 0,73) in je bila za 36 odstotnih točk težja od naloge preverjanja besedišča zunaj sobesedila (IT = 0,92) in za 16 odstotnih točk težja od naloge dopolnjevanja besedila z naborom (IT = 0,72), kar je glede na teorijo jezikovnega testiranja pričakovano, glede na prejšnja leta pa drugače, saj se je težavnost med tema dvema nalogama preverjanja besedišča, in sicer nalogo dopolnjevanja z naborom in nalogo dopolnjevanja brez nabora, ter hkratnim preverjanjem pravopisa, nagibala enkrat v eno in drugič v drugo smer.

Dosežek pri pisni zmožnosti je višji za 12 točk (IT = 0,54; lani: 0,42; predlani: 0,49), kar verjetno kaže na izboljšanje usvojene pisne zmožnosti učencev letos. Skupni IT naloge pisne zmožnosti se je tako po dolgem času dvignil nad 0,50, kar nakazuje na vidno izboljšanje pisne zmožnosti učencev.

Pri vseh jezikovnih zmožnostih (poslušanju, branju in pisanju), prav tako pa tudi pri rabi jezika znaša indeks diskriminativnosti nalog od 0,54 do 0,82 (lani: 0,62–0,85; predlani: 0,66–0,82). Letos je najnižji indeks diskriminativnosti za 8 odstotnih točk nižji od lanskega najnižjega indeksa, kar je posledica naloge preverjanja besedišča z naborom zunaj besedila, pri kateri je IT štirih od petih postavk nad 0,93 (0,93–0,96). Ta naloga ima zato tudi indeks diskriminativnosti precej nižji od preostalih nalog, kjer povprečje znaša 0,75, kar pa je podoben rezultat, kot smo ga ugotovili v prejšnjih letih. Zaključimo lahko, da so naloge, razen naloge dopolnjevanja z naborom zunaj besedila, dobro ločevale znanje med uspešnejšimi in manj uspešnimi učenci. S podrobnejšo analizo lahko ugotovimo, da letos med 43 testnimi postavkami ni bilo prav nobene, pri kateri bi indeks diskriminativnosti znašal manj kot 0,20.

Sledi podrobna razlaga dosežkov posameznih testnih postavk pri določeni jezikovni zmožnosti oz. znanju. Učenci so letos pri 1. nalogi slušnega razumevanja (naloga izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori) dosegli 0,70 odstotne točke, kar je zelo podoben rezultat kot lani in predlani (lani: IT = 0,72; predlani: IT = 0,71). Pri 2. slušni nalogi (naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom) so učenci dosegli za sedem odstotnih točk višji dosežek kot lani in za tri odstotne točke slabši rezultat kot pred dvema letoma (IT = 0,74; lani: 0,67; predlani: 0,77).

Najbolje rešena postavka pri slušnem razumevanju, pri obeh nalogah, je bila prva postavka 1. naloge (IT = 0,90; lani: 0,98; predlani: 0,94). Učenci so morali razumeti, kdo od obeh govorcev v zgodbi A Glass of Milk živi v hiši. V slušnem besedilu je bilo jasno nakazano, da je to deklica, in ne deček: … *So the boy goes to one of the houses in the neighbourhood to ask for a glass of water. He knocks on the first door. A girl opens it.* …

Kot je videti iz dosežkov, so skorajda vsi učenci razumeli to podrobno informacijo, kar pomeni, da to postavko lahko uvrstimo med minimalne standarde, ki jih morajo učenci doseči ob koncu drugega obdobja osnovne šole pri angleščini.

Med najteže rešljive postavke se je uvrstila šesta postavka 1. naloge (IT = 0,32; lani: 0,36), pri kateri so morali učenci ugotoviti, kdo od obeh govorcev oz. oba skupaj (moški ali ženska) se je spomnil osebe iz otroštva. Odgovor je zahteval natančno poslušanje in ugotovitev, da sta bila to oba govorca. Odgovor je bil pravilen, če je učenec obkljukal obe okenci, tako pri ženski kot pri moškem. Slušno besedilo, ki je bilo lahko v pomoč učencem pri reševanju te postavke, se je glasilo: … *The woman is shocked. On the bill it says in big bold letters: Paid in full with a glass of milk years ago. At the bottom of the bill is Doctor Phillip's name.*

The woman: Oh, I remember now! Doctor Phillip is the young boy I helped many years ago when I was little. And he is helping me now. …

Iz zgornjega besedila je jasno razvidno, da se je deček, zdaj odrasel mož, spomnil deklice, ki mu je takrat ponudila kozarec mleka, saj je zanj plačal račun in nanj napisal pojasnilo. Prav tako pa se je tudi deklica, zdaj odrasla žena, spomnila dečka, ki mu je pred davnimi leti pomagala. Verjetno je bila ta postavka med najtežjimi zato, ker so učenci preprosto spregledali, da sta možna tudi oba odgovora, da je torej mogoče izbrati tako deklico (žensko) kot dečka (moškega), čeprav je imel ničti primer ravno takšen odgovor, torej izbrani obe možnosti.

Pri bralnem razumevanju so učenci dosegli v povprečju pri obeh bralnih nalogah 73 % (lani: 64 %; predlani: 77,5 %), kar je za 9 odstotnih točk višji dosežek kakor lani oz. bistveno višji kot tisti pred tremi oz. štirimi leti (IT = 0,55 oz. 0,50). Med 1. in 2. nalogo je razlika samo 4 odstotne točke, kar je pozitiven rezultat, ravno tak je bil tudi lani, medtem ko smo pred dvema letoma izmerili bistveno večjo razliko.

Najbolje rešena je bila peta postavka 1. naloge (IT = 0,94; lani: 0,77; predlani: 0,88), pri kateri so morali učenci napisati kratek pravilen odgovor na vprašanje: *What time does she usually go to bed?* V besedilu so lahko prebrali *Normally, I go to sleep at 11.30 pm*. Glede na zelo visok indeks težavnosti in razmeroma nizek indeks diskriminativnosti (ID = 0,36) lahko sklepamo, da je bila ta postavka na ravni minimalnih standardov in da ne ločuje najbolje med bolj in manj uspešnimi učenci.

Najzahtevnejša postavka bralnega razumevanja je bila četrta postavka 2. naloge (IT = 0,49), pri kateri so morali učenci izbrati en pravilni odgovor. Vprašanje se je glasilo: *Where does Wolfy hide to scare the animals?* Pravilen odgovor so učenci lahko poiskali v naslednjem delu besedila: *When Wolfy, the wolf, wants to scare the farm animals, he comes out of the forest. Then he comes near the farm. He covers himself with leaves and hides in the bushes close to the farm*. Pravilen odgovor je bil *In the bushes*, kar je ugotovila slaba polovica učencev. Distraktorja *On the farm* in *In the forest* sta očitno dobro odigrala vlogi, saj sta bila verjetna, vendar nepravilna. Vprašanje je zahtevalo natančno branje in tudi branje malo daljšega besedila. Spraševali smo po kraju, kjer se skriva volk, ne pa, kje je lahko volk.

Pri nalogah rabe besedišča je bilo tudi letos učencem najlažje povezovanje slik in besed zunaj sobesedila (IT = 0,92; lani: 0,80; predlani: 0,78), sledi naloga vstavljanja z naborom (IT = 0,72; lani: 0,61; predlani: 0,63), najtežja naloga pa je bila tokrat naloga vstavljanja brez nabora, v kateri so morali učenci besede tudi pravilno napisati (IT = 0,56; lani: 0,73; predlani: 0,63). Kot lahko vidimo, gre za spremembo v težavnosti glede na lansko leto pri nalogah z naborom in brez nabora. Pričakovali bi, da se naloga vstavljanja z naborom uvrsti kot lažja in naloga brez nabora kot težja naloga, kakršen je tudi letošnji rezultat. Ni pa bil rezultat takšen lani, kar bo treba posebej podrobno analizirati.

Pri nalogi povezovanja slik in besed zunaj sobesedila je bila najlažja peta postavka (IT = 0,96; lani: 0,89; predlani: 0,93, pred štirimi in petimi leti pa 0,92 oz. 0,91). Učenci so morali povezati besedo *sheep* in sliko ovc. Kot distraktor smo uporabili besedo *cow* (krava). Ugotovimo lahko, da učenci imena živali odlično obvladajo, kar je verjetno tudi posledica učenja angleščine od prvega razreda naprej (nad 95 %) oz. obveznega učenja od drugega razreda. Tema živali se ponavlja v vseh razredih in jo tako učenci res lahko dobro usvojijo. Beseda zato sodi med minimalne standarde, ki jih morajo učenci doseči že veliko prej. Kot najtežja pa se je izkazala prva postavka (IT = 0,82). Učenci so morali povezati besedo *lake* in sliko jezera. Kot je razvidno iz rezultata, učenci dobro obvladajo vsakdanje pogosto rabljeno besedišče, ki izhaja iz njihovega okolja oz. zanimanja. Pri nalogi vstavljanja z naborom je bila najtežja peta (IT = 0,57) in najlažja (IT = 0,82) prva postavka. Pri peti postavki so morali učenci vstaviti besedo *seconds* (sekunde),

kot distraktor smo uporabili besedo *million*. Učenci so morali razumeti naslednji povedi, da so lahko pravilno rešili postavko: *It's 300 metres between Leicester Square and Covent Garden, so you're only on the train for forty-five (5) ____. That is close to a minute. It costs £5.* Glede na razultat lahko sklepamo, da le dobra polovica učencev razume obe povedi. Za pravilno rešitev prve postavke so morali učenci razumeti naslednji dve povedi: *The busiest line is the Waterloo line. There are more than a hundred (1) ____ people who use the line each year.* Pri tej postavki je bilo uspešnih kar 82 % učencev. Verjetno sta jim pri tem pomagala številnik *a hundred* in tudi samostalnik *people*. Pri nalogi vstavljanja brez nabora, v kateri so morali učenci besede tudi pravilno napisati, je bila najtežja peta (IT = 0,39) in najlažja (IT = 0,66) šesta postavka. Peta postavka je zahtevala, da učenec razume sobesedilo, in sicer *Sometimes Lin and her family have dinner at a (5) r____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____. Lin likes to eat out but she thinks her mum is the best cook in the world.* Iz sobesedila je učenec lahko ugotovil rešitev s pomočjo besed oz. besednih zvez *have dinner* in *eat out*. Čeprav predmetni komisiji za angleščino ni uspelo natančno analizirati vseh 20.445 odgovorov, pa glede na vzorec odgovorov, ki smo jih analizirali, ugotavljamo, da so imeli učenci več težav z zapisom kot pa z ugotovitvijo besede same. Veliko bolj uspešni so bili učenci pri šesti postavki, kjer so morali v sobesedilu ugotoviti, da manjka beseda *cinema*, kot pravilno rešitev pa smo upoštevali tudi *centre/center*:

Lin especially loves the new (6) c____ ____ ____ ____ ____ where she often meets her friends to see the latest movie, and has a small bag of popcorn and a can of Coca-Cola.

Kot najtežja testna postavka se je pri pisnem sporočanju tudi tokrat uvrstil kriterij slovnica (IT = 0,49; lani: 0,40; predlani: 0,41), kar je za 9 odstotnih točk boljši dosežek kot lani oz. 8 odstotnih točk višji dosežek kot predlani. Kriterij vsebine ima tokrat IT = 0,59 (lani: 0,44; predlani: 0,57), kar je bistveno višji dosežek kot lani (za 15 odstotnih točk). Pri besedišču/pravopisu so dosežki nižji (IT = 0,53; lani: 0,41; predlani: 0,50), kar je za 12 odstotnih točk bolje kot lani in za 3 odstotne točke bolje kot leto prej.

Pri pisnem sporočanju se je indeks težavnosti vsebine zvišal od lanskega leta, in sicer z 0,44 na 0,59 (predlani je IT znašal 0,57). Tudi tokrat je bila izbrana tema del učnega načrta za angleščino za osnovno šolo (sestavek o dejavnostih družin ob koncu tedna). Lani je bila tema opis sanjske dežele, ki je učencem povzročila veliko več težav pri kriteriju vsebine, predlani pa opis dneva dečka Super Billyja, ki je bila približno tako uspešna pri kriteriju vsebine kot letos. Sicer je težko podati povsem preverljiv odgovor, lahko pa sklepamo, da učencem bolj ležijo konkretne vsebine (opis dneva, konec tedna) kot pa domišljijske oz. takšne, pri katerih morajo uporabiti veliko lastne ustvarjalnosti (opis sanjske dežele). Ta trend bi kazalo spremljati tudi v prihodnje.

Dosežek pri nalogi kot celoti je višji za 12 odstotnih točk (IT = 0,54; lani: 0,42; predlani: 0,49), kar verjetno kaže na izboljšano usvojeno pisno zmožnost učencev v letošnjem letu. Hkrati pa je treba opozoriti, da je na primer 5079 ali 24,8 % učencev prejelo 0 točk pri enem izmed dveh kriterijev – besedišče ali slovnica, kar pomeni, da so se naloge sicer lotili, vendar so bili pri enem izmed teh dveh kriterijev poponoma neuspešni. Še vedno opažamo tudi, da se precej učencev naloge sploh ne loti. Takšnih je bilo letos 1227 učencev, kar znaša približno 6 %.

Sklepne ugotovitve

Tudi letos je povprečni dosežek celotnega preizkusa še vedno visok (IT = 0,69), in sicer je za 6 odstotnih točk višji kot lani in za 2 odstotni točki višji kot predlani, vendar pa tudi letos ugotavljamo, da je od 20.445 učencev še vedno 23 % (lani: 30,61) takšnih, ki v celotnem preizkusu niso dosegli polovice točk (25) oz. 50 %. Glede na prejšnje leto se je delež teh učencev zmanjšal za dobrih 7 %. Ker gre za 6. razred, ko se jezikovne zmožnosti še lahko izboljšajo pred dokončnim zaključkom osnovne šole in s tem obveznega izobraževanja, šolam priporočamo, da s temi učenci opravijo poglobljeno analizo in jim ponudijo ustrezno dodatno pomoč pri učenju tujega jezika.

Tudi letos statistični podatki kažejo, da ima nacionalni preizkus iz angleščine v 6. razredu vse lastnosti zanesljivega instrumenta (visok indeks zanesljivosti, izredno visoki indeksi diskriminativnosti, visoko ujemanje z referenčnim ocenjevanjem pri odgovorih objektivnega tipa itn.). Prav tako lahko ugotovimo, da je tudi veljaven, saj glede na teorijo usvajanja (tujih) jezikov in strukturo konstrukta sporazumevalne zmožnosti preverja obe receptivni zmožnosti, rabo besedišča, rabo slovnice pri pisnih izdelkih in pisno zmožnost. Na žalost pa že več let ugotavljamo, da preizkus ne vključuje govorne zmožnosti, zato moramo biti pri interpretaciji učenčeve jezikovne zmožnosti v angleščini še posebno pozorni. Učenci so lahko namreč govorno zelo uspešni, manj pa bralno in pisno oz. obrnjeno, zato pri oblikovanju »angleškega« profila učenca govorne zmožnosti nikakor ne smemo izpustiti. Da govorna zmožnost ne bi bila zapostavljena, je zato pomembno, da jo učitelji pri pouku čim bolj razvijajo ter jo temu ustrezno tudi preverjajo in ocenjujejo. PK TJA upa, da nacionalni preizkusi znanja dolgoročno ne bodo imeli negativnega povratnega učinka na poučevanje angleščine. V prihodnosti upamo na vključevanje podpore IKT pri preverjanju jezikovnega znanja, s čimer bi lahko omogočili tudi preverjanje govorne zmožnosti, zato tudi s tem pozivamo ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, da začne s ciljnimi projekti preverjati povratni učinek nepreverjanja govorne zmožnosti na pouk ter iskati rešitve za vključevanje govorne zmožnosti v nacionalno preverjanje znanja iz angleščine.

Tudi v šolskem letu 2022/23 je potekalo elektronsko vrednotenje preizkusov. Priprava na e-vrednotenje je bila

izvedena z moderacijo, na kateri so sodelovali celotna PK TJA in pomočniki glavnih ocenjevalcev (PGO). Na moderaciji, ki je že tretje leto zapored potekala v spletni aplikaciji MS TEAMS, so bila dopolnjena navodila za vrednotenje nacionalnih preizkusov znanja. PGO so dobili tudi nadaljnja navodila za vodenje skupin ocenjevalcev.

Za prvi kontrolni preizkus je PK TJA izbrala pisni sestavek, pri katerem je bila 1. iztočnica le omenjena, dve pa sta bili razviti, kar glede na opisnik pomeni 3 točke za vsebino, s čimer se je strinjalo 54 % vseh ocenjevalcev, medtem ko 38 % ocenjevalcev odstopa od referenčnega vrednotenja in je za vsebino dodelilo eno točko manj (zaradi ene omenjene iztočnice). Pri kriteriju besedišče so bili ocenjevalci manj strogi, saj je kar 39 % ocenjevalcev dodelilo eno točko več. Visoko ujemanje z referenčnim vrednotenjem pa smo izmerili pri kriteriju slovnica, saj je kar 83 % ocenjevalcev dodelilo enako število točk kot predmetna komisija. Zanimiva je primerjava 2. kontrolnega preizkusa z referenčnim vrednotenjem, pri katerem so bili ocenjevalci, ki so od referenčnega vrednotenja odstopali, pri vseh kriterijih za vrednotenje pisnega sporočanja strožji od PK. Najbolj izstopa kriterij slovnica, pri katerem je kar 40 % ocenjevalcev prisodilo eno točko manj kot predmetna komisija. Pri 2. kontrolnem preizkusu je nenavadno visoko odstopanje pri nalogi besedišča (C.3.1), saj je kar 37 % ocenjevalcev to postavko ovrednotilo z 1 točko, čeprav je pričakovana rešitev »*restaurant*« zapisana napačno (restourant), kar kaže na toleranco napačnega zapisa oz. nedoslednost posameznih ocenjevalcev. Primerjava 3. kontrolnega preizkusa z referenčnim vrednotenjem kaže, da je bila glavnina tistih ocenjevalcev, ki so odstopali od referenčnega vrednotenja, strožja kot PK TJA pri vseh kriterijih. Strožje ocenjevalce je lahko pri njihovi oceni zavedla količina zapisanega v celoti, predvsem pa pri prvi iztočnici, saj je zapisana le v eni povedi, kar je lahko vplivalo na ocenjevalce, ki so zato dodelili nižje število točk tako pri vsebini kot pri besedišču.

Da bi bilo vrednotenje bolj kakovostno, bomo v komisiji posodobili ocenjevalno lestvico za pisni sestavek. Program RM Assessor bi moral biti nadgrajen tako, da ne bi dopuščal možnosti oddaje preizkusa tistemu ocenjevalcu, ki ne napiše komentarja pri dodelitvi točk za pisni sestavek, s čimer bi se predvidoma zmanjšalo število poizvedb pri pisnem sestavku.

Predlagamo tudi, da PK TJA v sodelovanju z ZRSŠ v prihodnjem šolskem letu ponudi izobraževanje za ocenjevalce v obliki delavnic na temo vrednotenja pisnega sporočanja s pomočjo opisnikov in kriterijev.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

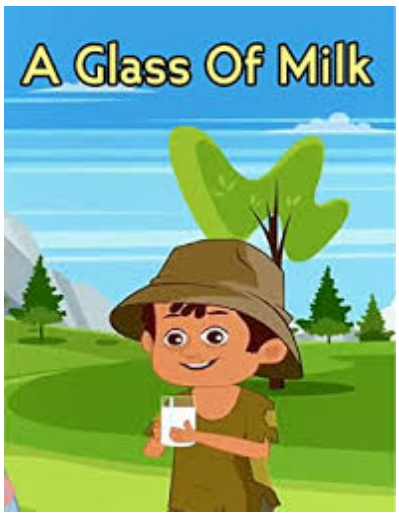
1. naloga

Poslušaj zgodbo o kozarcu mleka. V razpredelnici označi, za koga veljajo posamezne trditve. Posamezna trditev lahko velja za ENO ali za OBE osebi. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

A GLASS OF MILK

	The boy	**The girl**	
0.	✓	✓	is from India.
1.			lives in a house.
2.			is surprised.
3.			is gratefuleta
	MANY YEARS LATER…		
	The man	**The woman**	
4.			needs a doctor.
5.			returns the favour.
6.			remembers the other person from childhood.

(6 točk)

(Vir slike: https://www.goodreads.com. Pridobljeno: 14. 1. 2021.)

2. naloga

Poslušaj besedilo o šolah v Veliki Britaniji in Združenih državah Amerike ter obkroži črko pred najustreznejšo dopolnitvijo povedi. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

TIME FOR SCHOOL

0. British and American children have their first holiday ____.

A in October

B in November

(C) at different times

1. In America, children usually wear ___ at schooleta

A uniforms

B everyday clothes

C costumes

2. Americans start learning other languages as ____.

A young children

B teenagers

C adults

3. In the morning, after the bell rings, Lily and her classmates first ____.

A get in a line

B take off their coats

C go to their classroom

(Vir slike: http://clipart-library.com/. Pridobljeno: 14. 1. 2021.)

4. Before lessons begin, Lily's teacher checks ____.

A the school uniforms

B who is at school

C the homework

5. At Lily's school, lunch break is at ____.

A 12:00

B 12:15

C 12:45

6. At school, Lily is most interested in ____.

A sports

B music

C art

(6 točk)

(Vir slike: https://www.free-for-kids.com/uk-us-education-systems.shtmleta Pridobljeno: 6. 12. 2022.)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Preberi besedilo o plesalki Stephanie. Na KRATKO odgovori na vprašanja. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

THE DANCER

18-year-old Stephanie tells us about her favourite hobby.

I love dancing. This is something I want to do all my life. I do ballet every morning, but I like to dance jazz the most. I love dancing because it makes me feel free.

Ballet is the basics for all types of dancing. It is a beautiful sport, but you need to have a lot of money to do it. A tutu or a ballet skirt costs more than 1,500 euros. Dressmakers very carefully make every ballet skirt. You can't buy it in every shop.

0. **What** is Stephanie talking about?

Her hobby.

1. **What** is her favourite kind of dance?

_____

2. **Who** makes tutus?

_____

I always say that practice makes perfect. Dancers have to practise for hours and hours from Monday to Saturday but not on Sundays. There are times, I don't feel like going to practice but I know that I have to. The more you practise, the better you are.

School takes up most of my time. The study is not very easy so I don't have much time to do anything else. After the morning ballet practice, I have lessons till 3 pm and then I eat a small meal in the canteen. My afternoon dance practice starts at 4 pm and usually lasts two full hours.

3. **Which day** do dancers have free?

_____

4. **Where** does she usually have lunch?

_____

After dinner, I study for exams. Normally, I go to sleep at 11.30 pm. So, my days are really busy. Some Sunday afternoons I go to the cinema at 5 o'clock. I love watching action films.

When I am forty, I want to teach children how to dance. Who knows? If the children practise enough, they can become members of the Royal Ballet, Britain's most famous ballet company. Only the best dancers can do that.

5. **What time** does she usually go to bed?

_____

6. **What** does she want to be when she gets older?

_____

(Prirejeno po: *Crown*, januar/februar 2007.)

(6 točk)

2. naloga

Preberi besedilo o živalih. Odgovori na vprašanja. Izberi enega od možnih odgovorov. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

FARM ANIMALS

Sniffy, a tiny little piglet, is an early bird. Hmm… well, he is not really a bird. He is only a baby pig. He wakes up very early. He gets out of his bed and starts talking and walking with a big smile on his face. He likes this time of the day.

His best friend, **Woolly**, is quite the opposite. He is a lazy little lamb. He likes to stay in his cosy little bed. He sleeps there like a big bear until the sun is up in the sky. He stays up late into the dark night talking and talking. But what does Woolly like to discuss? Does he talk about school, sports, his hobbies? No, of course not. Woolly mostly talks about tasty leaves, grass and apples. Delicious snacks are his favourite topic.

0. What is **Sniffy**?

(A) A pig. B A sheep. C A bird.

1. **How** does **Sniffy** feel in the morning?

A Funny. B Lazy. C Happy.

2. **Where** does **Woolly** spend his mornings?

A In his bed. B In the sky. C In the dark.

3. **What** does **Woolly** like to talk about?

A Food. B Hobbies. C Schooleta

Sniffy and Woolly live on a farm. Tobby, the farmer, likes his animals to walk around, to eat good food, to be happy and to be free. But he worries that they don't escape into the forest where the wolf lives. He is afraid that the big bad wolf might eat his animals. When **Wolfy**, the wolf, wants to scare the farm animals, he comes out of the forest. Then he comes near the farm. He covers himself with leaves and hides in the bushes close to the farm.

There is another animal living on the farm, **Grouchy**. Oh, Grouchy can be angry sometimes. He is a very unfriendly, old goat. He often scares the wolf with his huge horns. Grouchy even kicks farmer Tobby with his hoofs sometimes. Grouchy doesn't really like anybody. But sometimes Grouchy says "Hello" to **Henny**, the old, friendly hen living on the farm. She is as sweet as pie, and she never shouts.

When all the animals are awake, it's feeding time. It is a simple life but they are all very happy.

4. **Where** does **Wolfy** hide to scare the animals?

A On the farm. B In the bushes. C In the forest.

5. **Who** is **Wolfy** afraid of?

A Tobby. B Grouchy. C Nobody.

6. **What** is **Henny** like?

A Kind. B Beautifuleta C Loud.

(Prirejeno po: *Bacon and Wool: On the Farm* by Andrew Frinkle.)

(6 točk)

C) BESEDIŠČE

1. naloga

Preberi besedilo o londonski podzemni železnici in ga dopolni z besedami iz okvirčkov. Na vsako črtico v besedilu napiši črko izbrane besede (A–I). Tri besede so odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

THE TUBE

A big **B** gardeners **C** handbags **D** million **E** minutes

F seconds **G** small **H** things **I** ~~world~~

1 Do you know …

the London Underground, also known as "The Tube," is the oldest subway in the **(0)** ***I*** ? It is more than 150 years old. The busiest line is the Waterloo line. There are more than a hundred **(1)** ___ people who use the line each year.

2 Do you know …

passengers leave 600 items every day on the London Underground? People lose different objects like umbrellas, **(2)** ___, wheelchairs, footballs, glasses and laptops. These items end in the Lost Property Office. This office was in Baker Street. But the place was too **(3)** ___ for all the lost items. So, they moved it to another location where they have much more space.

The most unusual **(4)** ___ in the Lost Property Office are:

false eyes
a park bench
a 5-metre boat

3 Do you know …

the shortest tube journey in London is from Leicester Square to Covent Garden? It's 300 metres between Leicester Square and Covent Garden, so you're only on the train for forty-five **(5)** ___. That is close to a minute. It costs £5. So, it is cheaper and quicker to walk!

(Prirejeno po: *Team*, marec/april 2009.)

(5 točk)

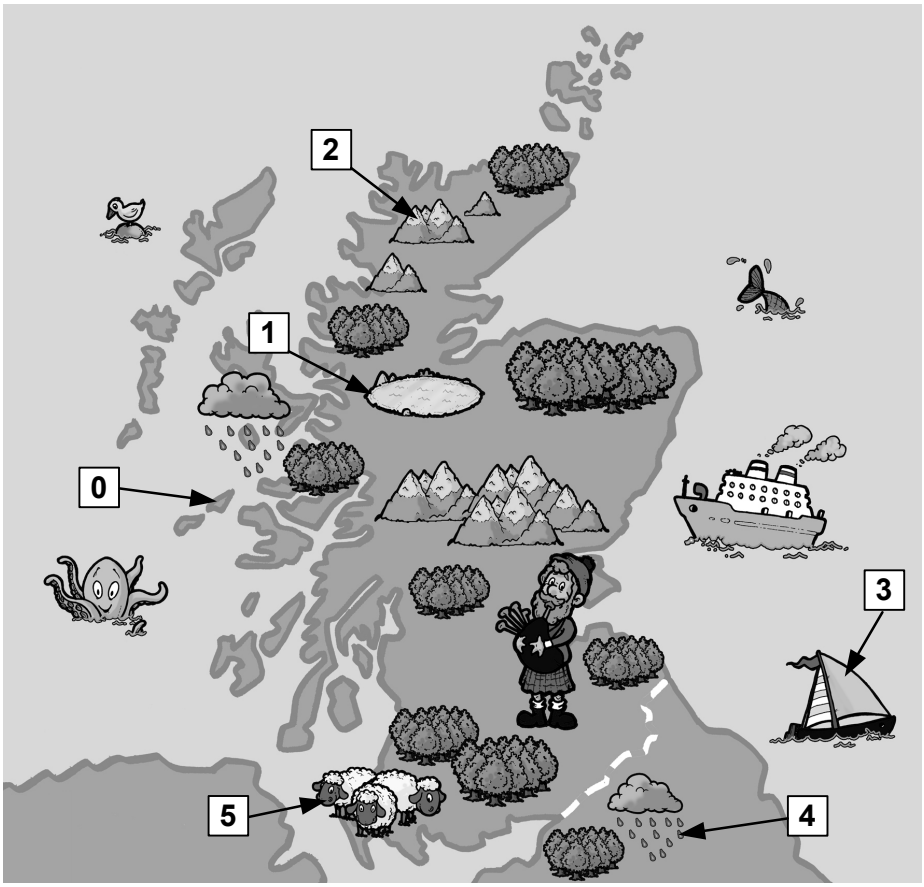
2. naloga

Oglej si sliko in preberi besede v okvirčkih. V razpredelnico vpiši črke izbranih besed (A–I), ki poimenujejo stvari na sliki (1–5). Tri besede so odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

SCOTLAND

A cow **B** ~~island~~ **C** lake **D** mountains **E** rain

F river **G** sailboat **H** sheep **I** sunshine

0.	1.	2.	3.	4.	5.
B					

(5 točk)

3. naloga

Dopolni besedilo o Lininem mestu z besedami, ki se začenjajo na dano črko. Vsaka črtica predstavlja ENO črko. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

LIN'S TOWN

Lin lives in a big **(0)** ***t o w n*** in China. She loves where she lives because there is always something to do or see.

Every day Lin goes for a walk in the park with her dog where she enjoys the fresh air. On her way back, she goes to the pet **(1) s** ___ ___ ___. There she buys biscuits for her dog.

In Lin's town there are many buildings. One of them is an old church with a tower clock. Next to it there is a fire **(2) s** ___ ___ ___ ___ ___ ___. You can see big fire trucks parked in front of it.

Lin and her parents often visit the **(3) m** ___ ___ ___ ___ ___. They love to look at dinosaur bones, old coins and other interesting things from the past.

Every Saturday there is an open fruit and vegetable **(4) m** ___ ___ ___ ___ ___. Lin's mum goes there to buy fresh vegetables from local farmers, homemade cheese and honey.

Sometimes Lin and her family have dinner at a **(5) r** ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___ ___. Lin likes to eat out but she thinks her mum is the best cook in the world.

Lin especially loves the new **(6) c** ___ ___ ___ ___ ___ where she often meets her friends to see the latest movie, and has a small bag of popcorn and a can of Coca-Cola.

Lin is never bored. She lives in an exciting place!

(6 točk)

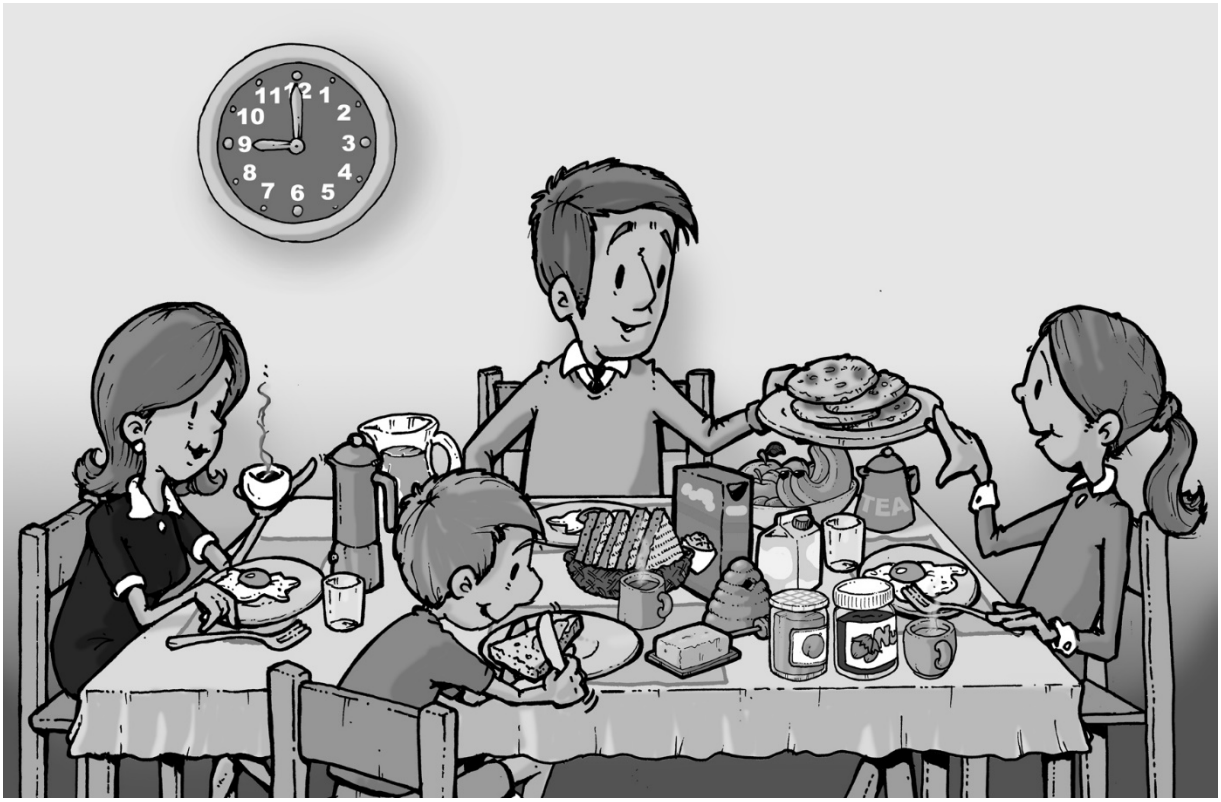
D) PISNO SPOROČANJE

Prijatelj iz Amerike ti je poslal sliko svoje družine ob sobotnem zajtrku. Za angleški šolski časopis pripravljaš prispevek o njih. V besedilu:

- s pomočjo slike opiši njihov sobotni zajtrk;
- izberi enega člana družine Smith in opiši njegov/njen preostanek dneva;
- napiši, kako se tvoje sobote razlikujejo od sobot družine Smith (vsaj 3 razlike).

Za vsako iztočnico napiši več stavkov.

THE SMITH FAMILY

This is the Smith family.

Vsebina:	*4 točke*
Besedišče in pravopis:	*3 točke*
Slovnica:	*3 točke*

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Podlaga za NPZ iz angleščine v 9. razredu so *Učni načrt za angleščino* in *Skupni evropski jezikovni okvir* ter tudi najnovejši dokument *Zbirka reprezentativnih vzorčnih deskriptorjev jezikovnih zmožnosti za učence od 11 do 15 let* (angleta Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed For Young Learners Aged 11 – 15 Years). Preizkus preverja opisnike na ravneh A2 in B1. Raven A2 je vmesna raven (angleta *Waystage*), B1 pa je raven sporazumevalnega praga (angleta Threshold Level). Za prvo je značilno, da uporabnik razume povedi in pogoste izraze, ki se nanašajo na najbolj temeljna področja. Zmožen je sporazumevanja pri preprostih in rutinskih opravilih, ki zahtevajo preprosto in neposredno izmenjavo informacij o znanih in rutinskih zadevah. S preprostimi besedami zna povedati nekaj o sebi in svojem neposrednem okolju ter zadovoljiti svoje trenutne potrebe. Za uporabnika ravni B1 pa je značilno, da pri razločnem govorjenju v standardnem jeziku razume glavne točke, kadar gre za znane reči, s katerimi se redno srečuje v šoli, prostem času itn. Tvoriti zna preprosta povezana besedila o temah, ki so mu znane ali ga zanimajo. Opisati zna izkušnje in dogodke, sanje, upanja in ambicije ter na kratko utemeljiti in pojasniti svoja mnenja in načrte. Pri sestavi preizkusa znanja iz angleščine PK TJA upošteva tudi sodobna dognanja s področja raziskav učenja, poučevanja in preverjanja/ocenjevanja tujejezikovnega znanja mladostnikov. Eklektičen pristop poučevanja tujih jezikov zahteva ustrezen pristop tudi pri ocenjevanju znanja, zato je treba preverjanje posameznih jezikovnih zmožnosti oz. sporazumevalne zmožnosti kot celote zastaviti tako, da so testne naloge čim bolj avtentične, blizu dejanskemu življenju, zanimive in uporabne za učence, hkrati pa oblikovane tako, da jih je mogoče izvesti na po številu veliki populaciji na isti dan ob istem času. V prihodnosti si želimo tako imenovanega računalniško prilagojenega jezikovnega testiranja (angleta *Computer adaptive language testing* ali CALT), saj bi se takšno testiranje prilagajalo stopnji znanja učenca. To nadalje pomeni, da šibki učenci po eni strani rešujejo naloge do tiste stopnje, ki jo še obvladajo, po drugi strani pa se učencem z visoko ravnjo angleščine ponudijo naloge, ki so lahko tudi visoko nad zahtevano ravnjo, ki jo določa učni načrt. Tako učenci ne izgubijo motivacije za reševanje preizkusa.

Kot že več let se je tudi v letošnjem šolskem letu zaradi zakonskih okvirov PK za angleščino morala odpovedati preverjanju govorne zmožnosti, s čimer se zmanjšuje veljavnost sedanjega preizkusa v 9. razredu. Pri interpretaciji dosežkov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev 9. razreda osnovne šole je zato nujno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno zmožnost oz. znanje in tako še posebej poudarimo, da končni dosežek, dosežen pri preizkusu znanja, ne vsebuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev. Priporočamo, da se s tem seznanijo vsi učenci in njihovi starši. Sporazumevalne zmožnosti namreč ne moremo preveriti v celoti, če ne preverimo tudi govorne spretnosti.

Vse več mednarodnih in tudi nacionalnih preverjanj znanja je iz papirnega načina ocenjevanja znanja prešlo na elektronski način. Tudi program mednarodne primerjave dosežkov učencev (angleta *Programme for International Student Assessment*) ali na kratko PISA, ki meri bralno, matematično in naravoslovno pismenost, načrtuje za cikel PISA 2025 vključitev neobveznega preverjanja znanja tujih jezikov, ki bo na voljo vsak drugi cikel, da bo tako mogoče analizirati trende. Ocenjevanje bo zagotovilo oblikovalcem politik in izobraževalcem primerljive dosežke o znanju tujih jezikov njihovih učencev ter jim omogočilo vpogled v najboljše prakse in politike poučevanja in učenja tujega jezika. Prvi cikel se bo začel s preverjanjem znanja angleščine in bo osredotočen na tri spretnosti: branje, govorjenje in poslušanje. V prihodnjih ciklih se obseg lahko postopoma razširi. Zato predlaga PK za angleščino MVI in Ricu, da se v tem letu (2025) zagotovi možnost ugotavljanja primerjave dosežkov učencev pri angleščini na NPZ in na PISI. Na to smo opozorili tudi v lanskem poročilu.

V šolskem letu 2022/23 je preizkus obsegal naloge:

- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori,
- povezovanja,
- kratkih zaprtih odgovorov,
- dopolnjevanja brez nabora,
- dopolnjevanja s preoblikovanjem,
- odprtega tipa (pisanje kratkega vodenega besedila).

Učenci v preizkusu niso bili izpostavljeni nobenemu novemu tipu naloge. To je pomemben podatek, saj lahko s precejšnjo verjetnostjo trdimo, da so tisti učenci, ki so rešili vsaj en do dva preizkusa iz prejšnjih let, lahko dodobra spoznali proces reševanja testnih nalog. To pa nadalje pomeni, da nepoznavanje tipa naloge in procesa reševanja ne bi smelo bistveno vplivati na dosežke učencev.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Analiza dosežkov

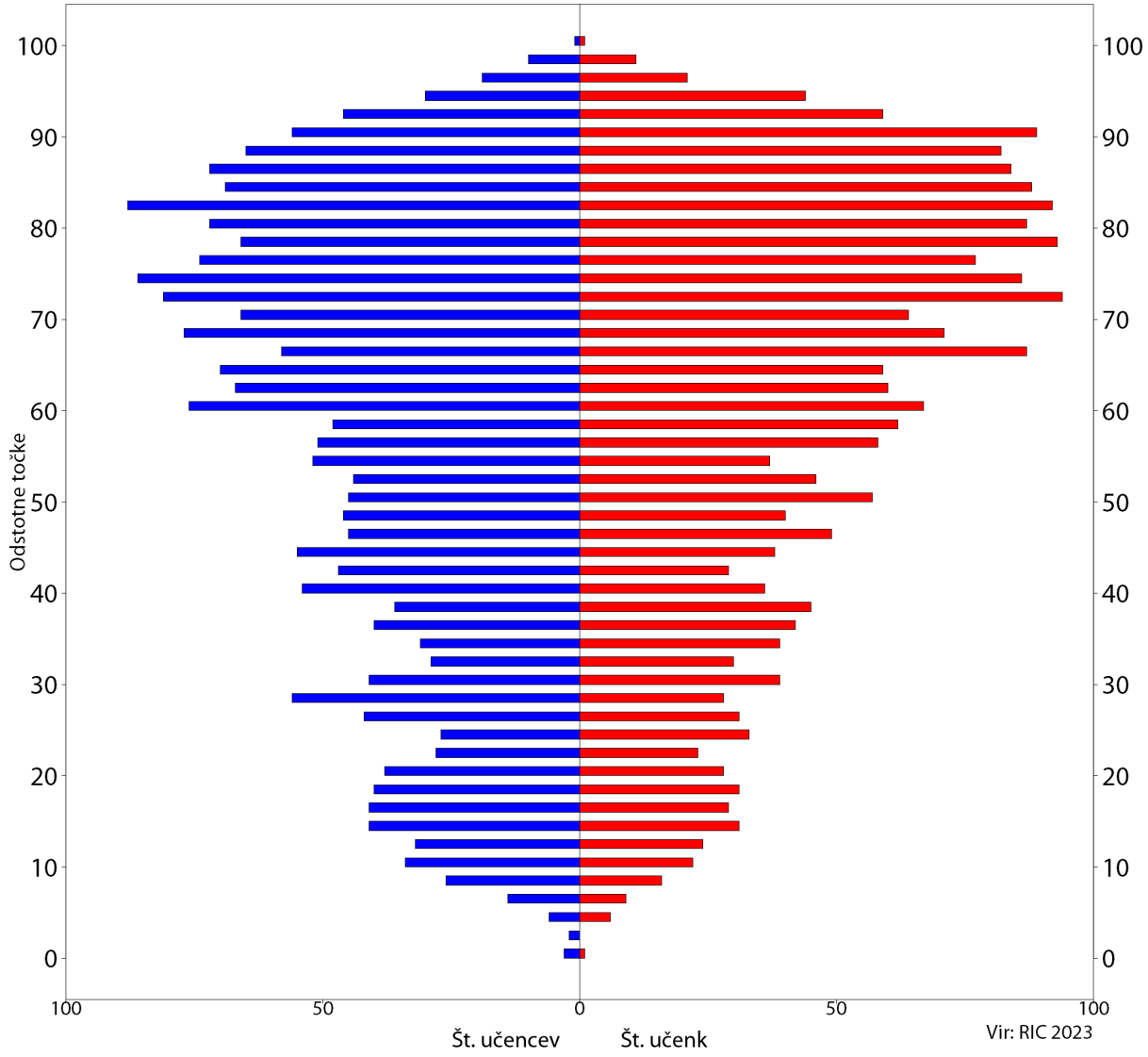
Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.4.2.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	4.718
Število postavk	41
Možne točke	50
Povprečno štev. točk	29,44
Povprečno štev. odstotnih točk	58,89
Standardni odklon odstotnih točk	24,28
Indeks težavnosti	0,59
Indeks zanesljivosti	0,94

Število kandidatov, ki so opravljali preizkus, se od leta 2018/19 zvišuje. V letu 2023 je preizkus pisalo 4.718 učencev, leta 2022 4.544 in leto prej 4.170. Število postavk in možne točke so bili taki kot v prejšnjih letih. Povprečno število odstotnih točk znaša 58,89 (lani: 57,36; predlani: 63,66; 2019: 55,6; 2018: 59,77 in 2017: 61,67). Standardni odklon je 24,25 (lani: 24,90; predlani: 24,78) in je že leta približno enak (2019: 23,20; 2018: 25,30; 2017: 25,88), kar kaže na to, da so razlike pri dosežkih še vedno velike in s tem tudi razlike v znanju angleščine. Indeks zanesljivosti (0,94) je povsem enak kot leta 2022 in 2021 (2019: 0,93; 2018: 0,94; 2017: 0,93), kar ponovno nakazuje, da so vse naloge preverjale isti konstrukt, to je tujejezikovno zmožnost, kar je bil tudi cilj preizkusa. S tem podatkom smo lahko zelo zadovoljni. Krivulja dosežkov je še vedno pomaknjena v desno in ni zaznati ustrezne razpršenosti vrednosti okrog aritmetične sredine. Preizkus je bil letos za dobro odstotno točko manj otežen, saj znaša indeks težavnosti 0,59 in lani 0,57, kar pa je za 5 odstotnih točk manj kot leta 2021 (0,64), kar pomeni, da smo cilj, ki smo si ga zastavili lani, vsaj delno dosegli. Samo preizkus, ki se čim bolj približa normalni porazdelitvi, tudi učinkovito ločuje med uspešnejšimi in manj uspešnimi učenci ter pokaže na njihova močna in šibka področja v znanju ter zmožnostih.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.4.2.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred*

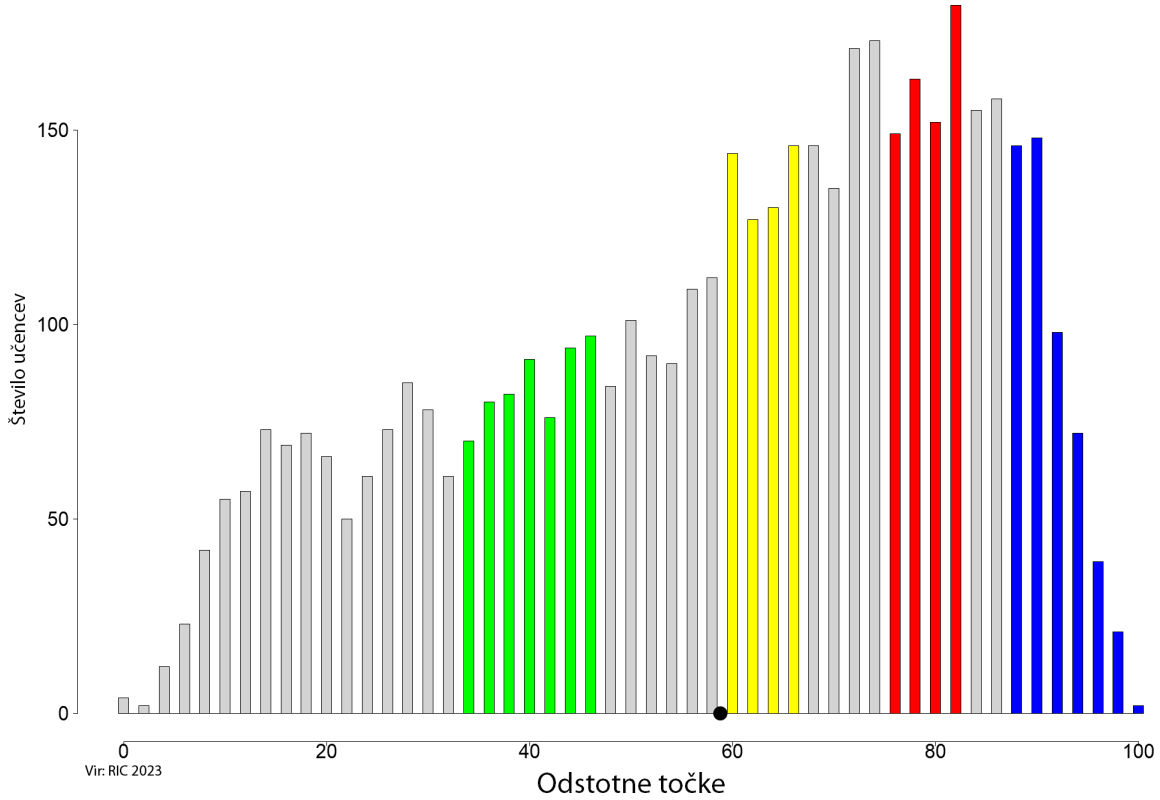
Tako kot od začetka NPZ iz angleščine tudi letošnja analiza dosežkov po spolu kaže, da med deklicami in dečki ni velikih razlik. To je izjemno spodbudno, saj je preizkus očitno zastavljen tako, da imata oba spola enake možnosti pokazati tujejezikovno znanje in zmožnosti. PK TJA se namreč prav od začetka močno trudi, da vključuje tematike, ki so zanimive za oba spola, da tako noben spol ne bi bil v prednosti oz. v deprivilegiranem položaju. Videti pa je tudi, da je predmet oz. angleščina kot tuji jezik približno enako priljubljen pri obeh spolih.

Preglednica 4.2.4.2.2: *Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred*

REGIJA	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Podravska regija	61,14	24,62	634	20
Osrednjeslovenska regija	61,06	23,23	1.298	31
Goriška regija	61,05	23,68	282	7
Pomurska regija	60,18	23,28	179	6
Koroška regija	58,10	25,05	154	5
Gorenjska regija	58,09	23,90	496	9
Obalno-kraška regija	57,44	23,98	306	9
Zasavska regija	57,11	22,52	83	2
Savinjska regija	56,24	25,72	621	15
Posavska regija	56,22	24,54	172	6
Jugovzhodna Slovenija	55,24	25,27	338	9
Primorsko-notranjska regija	54,72	24,81	155	4

Dosežki na NPZ pri angleščini v 9. razredu so razporejeni tako, da je letos na prvem mestu Podravska regija (61,14), lani je to mesto zasedla Osrednjeslovenska regija, ki pa je letos na drugem mestu (61,06). Leta 2021 je bila Primorsko-notranjska regija na prvem mestu, leta 2022 na predzadnjem mestu, letos pa je na zadnjem mestu. Pomurska regija je letos na četrtem mestu, lani se je uvrstila na drugo mesto. Za precej mest se je dvignila Koroška regija (letos je na petem mestu), prej pa je bila v zadnjih štirih letih izvajanja NPZ na zadnjih mestih, kar je veljalo tudi za Posavsko regijo, ki pa je še vedno v zadnji četrtini regij. Razlika med prvo in zadnjo regijo znaša 6,42 odstotne točke, lani 19,57, leta 2021 pa 8,75 odstotne točke. Razveseljivo je, da se je razlika med regijami bistveno zmanjšala.

Opisi dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 9. razredu

Slika 4.2.4.2.2: *Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred*

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo spodnje četrtine dosežkov, so uspešno rešili te postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *SOME AMAZING FACTS OF 2018*

Opis naloge: Učenci so poslušali šest kratkih besedil/novic iz leta 2018. Naloga je bila izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Učenci so nalogo reševati tako, da so pri vsaki testni postavki obkrožili črko pred pravilnim odgovorom. Izbirali so lahko med tremi odgovori. Naloga je preverjala, ali so učenci izluščili glavne misli besedila ter razumeli podatke in podrobnosti v njem.

V zeleno območje so se uvrstile **2.**, **3.** in **5. testna postavka**. Vse so preverjale razumevanje specifičnih informacij, ki so bile v vnosnem besedilu podane z naborom v glavnem osnovnega besedišča.

Drugo postavko so uspešno rešili učenci, ki so iz dela besedila v zvezi z električno rolko izluščili podatka *easier to carry* in *throw in your backpack* in ju povezali s pravilnim odgovorom *transportable.*

Za pravilno rešitev 3. postavke so morali učenci iz zveze *more visible…* in pojasnila *it blinks to signal left or right turns* ugotoviti, da gre za varnost pri vožnji.

Pri 5. postavki v zvezi z značilnostmi planeta PDS 70b so bili uspešni učenci, ki so razumeli daljši del povedi *it is larger than our solar system's biggest planet, Jupiter.* Paziti so morali, da jih v zadnji povedi ni zmotil distraktor *between five and six million years old.*

2. naloga: *A VOLCANOLOGIST*

Opis naloge: Učenci so poslušali besedilo o nenavadnem poklicu – vulkanologinji. Vnosno besedilo je imelo obliko intervjuja. Naloga je bila povezovalnega tipa in je od učencev zahtevala, da povežejo začetke povedi z zaključki. Dva zaključka sta bila odveč in sta imela vlogo distraktorjev. Učenci so morali izluščiti glavne misli in poudarke besedila, razumeti podatke in podrobnosti ter prepoznati časovno zaporedje dogodkov.

V zeleno območje se je uvrstila **1. testna postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili 1. postavko, so razumeli ključne dele besedila: *impressed by the beauty and the power of the volcanoes* in *It was great!* in jih povezali z zaključkom *she falls in love with volcanoes.*

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *AMIN AND THE EGGS*

Opis naloge: Vnosno besedilo je bila pripovedka o kmetu in trgovcu. Učenci so morali odgovoriti na vprašanja, ki so bila vezana na besedilo in so sledila vrstnemu redu dogodkov v njem. Naloga je predvidevala kratke odgovore z največ šestimi besedami. Zadnja testna postavka je bila izbirnega tipa, pri kateri so učenci morali obkrožiti en pravilen odgovor. Odgovori učencev, ki so bili zapisani s pravopisnimi in slovničnimi napakami, ki niso vplivale na razumevanje, so bili sprejeti kot pravilni. Za uspešno reševanje naloge so učenci morali razumeti glavno misel besedila, podrobnosti v njem, poiskati določene podatke kakor tudi razumeti osnovna notranja razmerja v besedilu (časovna in vzročno-posledična).

V zeleno območje se je uvrstila **7. testna postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili 7. postavko, so pravilno obkrožili odgovor C (*proved his point well in court).* Razumeti so morali celotno zgodbo, predvsem pa zadnji del *And so, he won his case.*

2. naloga: *SKIING IN NORTH AMERICA*

Opis naloge: Učenci so prebrali besedilo o treh ameriških smučiščih. Naloga je bila izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori in je od učencev zahtevala, da označijo, za katero smučišče velja določena trditev. S tem je naloga preverjala, ali učenci razumejo glavno misel vnosnega besedila, podrobnosti v njem, in ali znajo v njem poiskati določene podatke, ki jih potrebujejo za izpolnitev zahtevane naloge.

V zeleno območje sta se uvrstili **4.** in **6. testna postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili 4. postavko, so morali pozorno prebrati podrobnosti v besedilu, ki so se navezovale na besedilo o smučišču *Sugarbush*. Pri tem jim je bil v pomoč predvsem del besedila: *most famous skiers… one of those legends, John Egan, who has appeared in many extreme skiing movies*, da so odgovorili pravilno na *offers skiing with a celebrity*.

Pri 6. postavki je bil učencem v pomoč del … *a night-time snowmobile ride* … iz besedila o smučišču *Smuggler's Notch*, ki je ustrezal povzetku *offers an after dark experience*.

C) RABA JEZIKA

1. naloga: *THE ORIGINS OF WORDS*

Opis naloge: V prvi nalogi rabe jezika so učenci morali dopolniti besedilo o izvoru angleškega jezika. Naloga je bila tipa dopolnjevanje brez nabora oz.je zahtevala preoblikovanje besed. V vsako praznino so učenci vpisali eno oz. največ dve besedi. Besedilo so morali dopolniti z različnimi slovničnimi strukturami (trpnik, predlog, vrstilni številnik, glagol, množina samostalnika), ki so morale biti zapisane pravopisno pravilno. Tako se je poleg jezikovnega znanja preverjalo tudi ustrezno zapisovanje besed. Za uspešno reševanje naloge so učenci morali razumeti tako besedilo kakor tudi pomen besed in besednih zvez v sobesedilu.

V zeleno območje se je uvrstila **4. testna postavka**.

Testno postavko 4 so uspešno rešili tisti učenci, ki so v sobesedilu prepoznali, da je to jezik, o katerem govorimo na splošno in prihaja iz dveh jezikovnih skupin, torej gre za angleški slovnični čas *Present Simple* in rešitev *comes*. S tem slovničnim časom se učenci srečajo že v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju. Sprejemljivi sta bili tudi rešitvi *came/has come*, ki sta verjetno tudi vplivali na uspešnost reševanja te testne postavke.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo med polovicama dosežkov, so uspešno rešili te postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *SOME AMAZING FACTS OF 2018*

V rumeno območje so se uvrstile **1.**, **4.** in **6. testna postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili 1. postavko, so razumeli, da se v vnosnem besedilu o novozgrajenem mostu, ki povezuje mesto Hong Kong s celinsko Kitajsko, stavek *Some people in Hong Kong fear that too many people will now visit the city* … nanaša na možno posledico izgradnje omenjenega mostu. To je ključna misel vnosnega besedila in je v testni postavki izražena z besedami *The construction of the world's longest sea bridge might increase the number of tourists*.

Četrto postavko so uspešno rešili učenci, ki so iz dela vnosnega besedila v zvezi z vesoljskim plavilom Bepi Colombo *It will try to unlock some of the secrets of the planet.* ugotovili, da je glavna misel zajeta v testni postavki *The purpose is to learn about Mercury*.

Učenci, ki so pravilno rešili 6. postavko, so morali razumeti poved *When you chew the gum, you experience different tastes.* ter jo povezati s *When chewing Unlimited Electric Gum, you taste several flavours*. Za razumevanje sta bili ključni besedni zvezi *different tastes* v vnosnem besedilu in *several flavours* v testni postavki.

2. naloga: *A VOLCANOLOGIST*

V rumeno območje so se uvrstile **2.**, **4.** in **5. testna postavka**.

Druga postavka je preverjala razumevanje bistva in tudi podrobnosti v vnosnem besedilu, ki govori o tem, kako je Aline doživljala svojo prvo delovno izkušnjo. Učenci, ki so pravilno rešili to postavko, so morali pozorno poslušati vnosno besedilo in razbrati, da se del vnosnega besedila …*during my internship on Reunion Island, it was the first time I saw a volcano erupt.* nanaša na uvodno besedilo 2. postavke *Aline witnesses an eruption so.* Občutki ob tej izkušnji so izraženi v nadaljevanju vnosnega besedila *All the things I had been studying suddenly became a reality. It was great!*, kar so učenci morali povezati z nadaljevanjem postavke *her first work experience is very exciting*. Tudi tisti učenci, ki besede *internship* niso poznali, so jo lahko razumeli iz sobesedila.

Učenci, ki so pravilno rešili 4. postavko, so razumeli ključne dele besedila … *measuring instruments … record vibrations and earthquakes* in jih povezali s povzetkom *An active volcano is never still so there are measuring instruments to monitor it*. Nadaljevanje vnosnega besedila *We use instruments to predict when a volcano might erupt* je učencem pomagalo izluščiti ključen podatek, tj. da se postavka nanaša na dejaven vulkan.

Za pravilno rešitev 5. postavke so morali učenci razumeti, da del vnosnega besedila *When the volcano is about to erupt, the number of earthquakes rises from 100 per day to 100 per hour.* govori o skokovitem povečanju števila potresov v urah pred izbruhom, kar je v testni postavki izraženo s stavkom *Aline counts over 100 quakes per hour so the volcano is going to erupt*. Pri tem jim je bilo v pomoč nadaljevanje besedila, kjer izvemo, da takšnemu vedenju vulkana sledi skorajšnji izbruh: *We know then that there will be an eruption in the next few hours*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *AMIN AND THE EGGS*

V rumeno območje se je uvrstila **2. testna postavka**.

Za pravilno rešeno 2. postavko so morali učenci razumeti vprašanje v postavki *What piece of news did the villagers learn about Amin?* in odgovor poiskati v drugem odstavku, ki pripoveduje o tem, da se je Amin po dolgih letih odsotnosti vrnil v vas kot bogataš. Ključen za uspešno reševanje te postavke je bil stavek *Amin had become a rich man and the news spread through the village.*

2. naloga: *SKIING IN NORTH AMERICA*

Postavka 5, ki se je uvrstila v rumeno območje je zahtevala natančno branje besedila in izločitev ostalih besedil, ki so ravno tako opisovala *snowboarding*. To postavko so uspešno rešili učenci, ki so razumeli pomen dela povedi v tretjem odstavku *For many years snowboarding has flourished* ….ter to povezali s postavko *has a long tradition in snowboarding.*

C) RABA JEZIKA

1. naloga: *THE ORIGINS OF WORDS*

V rumeno območje so se uvrstile **testne postavke 2**, **3** in **6**.

Pri 2. postavki so morali učenci za uspešno reševanje razumeti sobesedilo in prepoznati, da gre v stavku za primerjanje, ki zahteva veznik *than*, in s tem povezati oba dela povedi.

Za uspešno reševanje 3. postavke so morali učenci prepoznati povezavo med številom *two* in vrstilnim številnikom *second*, ki se je nanašal na drugi jezik, in številnik pravilno zapisati.

Tretjo postavko so pravilno rešili učenci, ki so razumeli, da je treba samostalnik *country* uporabiti v množini. Za uspešno reševanje so morali znati tvoriti množino samostalnika na –y, pred katerimi stoji soglasnik, in ga pravilno zapisati – countr**ies**.

2. naloga: *VIETNAM*

Opis naloge: V nalogi preverjanja poznavanja in rabe besedišča v sobesedilu so učenci morali dopolniti besedilo o Vietnamu. Besedilo je bilo treba dopolnili z manjkajočimi besedami, ki so se začenjale na dano črko. Tip naloge je bil torej dopolnjevanje brez nabora. Preverjali smo uporabo besedišča z ustreznega tematskega področja za to starostno skupino. K rabi besedišča spada tudi pravilen zapis besed, zato smo preverjali tudi to.

V rumeno območje so se uvrstile **3., 4.** in **5. testna postavka**.

Pri 3. postavki so učenci morali iz sobesedila ugotoviti, da je ustrezna beseda za zapolnitev vrzeli *grow*, in jo pravilno zapisati. V pomoč jim je lahko bilo sobesedilo, ki govori o rižu in družinah, ki ga gojijo na svoji zemlji. Dodatno jim je bila lahko v pomoč tudi poved, ki sledi postavki in govori o kmetovanju, iz česar so lahko sklepali, da gre za gojenje riža.

Pri 4. testni postavki so morali učenci iz sobesedila izluščiti pomen in pravilno zapisati besedo *race*. V pomoč so jim bili deli sobesedila, na primer *for fun, to see who is the fastest*, saj so iz tega lahko sklepali, da gre za neko vrsto tekmovanja.

Peto testno postavko so pravilno rešili učenci, ki so natančno prebrali zadnji odstavek o veri in aktivnostih, ki so povezane z verskimi obredi. V pomoč so jim bile besede *religious place*, *religion* in *offerings,* ki so jih morali razumeti in posledično pravilno zapisati besedo *pray*, ki je ravno tako ena od dejavnosti, povezanih z verskimi obredi.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, so uspešno rešili te naloge in postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *A VOLCANOLOGIST*

V rdeče območje se je uvrstila **3. testna postavka**.

Postavko so uspešno rešili učenci, ki so razumeli podrobnosti v vnosnem besedilu, v katerem Aline govori o nevarnem jemanju vzorcev iz bruhajočega vulkana. *I take the sample in less than 10 seconds* so morali povezati s … *has learned to act fast* in se izogniti distraktorju … *it's impossible to take samples*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *AMIN AND THE EGGS*

V rdeče območje so se uvrstile **1.**, **3.**, **4.**, **5.** in **6. testna postavka**.

Učenci, ki so uspešno rešili 1. postavko, so razumeli bistvo in tudi specifično informacijo v prvem odstavku vnosnega besedila ter znali na kratko odgovoriti na vprašanje *How much did Amin pay for the eggs?* Postavka se je verjetno uvrstila v rdeče območje, ker je bilo treba v odgovoru namesto zvez *on credit* oz. *promised to pay … later* uporabiti ustrezen izraz za količino denarja.

Pri 3. postavki so bili uspešni učenci, ki so razumeli glavne misli uvodnega dela besedila in specifično informacijo o kraju, kjer sta se Amin in trgovec srečala drugič. Razumeti so morali daljšo zloženo poved *Straight away, the merchant who had given him the dozen eggs on credit came knocking at Amin's door.* in iz nje izluščiti pravilen odgovor.

Četrta postavka je preverjala razumevanje dela vnosnega besedila, ki govori o tem, da je trgovec zahteval visoko plačilo za Aminov stari dolg, kar je slednji zavrnileta Pri reševanju te postavke so bili uspešni učenci, ki so povezali … *react to the merchant's demand* z … *refused to pay such a large sum* in znali na kratko ubesediti odgovor.

Pri 5. postavki so bili uspešni učenci, ki so razumeli Aminovo opravičilo za zamudo na sodišču in domiselno pojasnilo zanjo. Postavka se je verjetno uvrstila v rdeče območje zato, ker je bilo treba v odgovoru združiti zvezi *I had a plate of boiled beans …* in *I planted them in the garden* in ga ubesediti z največ šestimi besedami.

Šesto postavko so uspešno rešili učenci, ki so razumeli glavne misli sklepnega dela zgodbe in iz Aminovega odgovora sodniku izluščili vzrok, zaradi katerega trgovec ne bi bil mogel obogateti. Vprašanje *Why could the eggs NOT make the merchant rich?* so povezali s … *since when do boiled eggs hatch into chickens?* in dovolj na kratko oblikovali odgovor.

C) RABA JEZIKA

1. naloga: *THE ORIGINS OF WORDS*

V rdeče območje sta se uvrstili **1.** in **5. testna postavka**.

Obe postavki sta zahtevali pravilno rabo danih glagolov v sobesedilu. Pri 1. postavki je bilo treba glagol *add* uporabiti v sedanji obliki trpnika, ki je kompleksnejša slovnična struktura.

Peta postavka je bila verjetno zahtevnejša zato, ker so morali učenci v povedi o germanskih vplivih, ki so jih prinesli Anglosaksonci in Vikingi, ugotoviti, da gre za pretekle dogodke, in pravilno uporabiti glagol *bring* v pretekliku. Ker gre za nepravilen glagol, so imeli učenci s samo obliko in tudi z zapisom precej težav.

2. naloga: *VIETNAM*

V rdeče območje spada **1. testna postavka**.

Pri 1. postavki so bili uspešni učenci, ki so razumeli pomen besed *language* in *Vietnamese*, poznali pojem *nation* in pravilno zapisali pridevniško obliko *nationaleta*

D) PISNO SPOROČANJE – *BOYS AND GIRLS*

Opis naloge: V nalogi pisnega sporočanja so učenci morali napisati prispevek za debatno tekmovanje o razlikah med spoloma. S pomočjo iztočnic so pojasnjevali, kako so se vloge moških in žensk spreminjale skozi čas, opisovali so sodelovanje fantov in deklet na različnih področjih in predvidevali, kako se bodo v prihodnje spreminjale vloge moških in žensk, ter svoje razmišljanje utemeljevali.

V rdeče območje so se uvrstili vsi štirje **kriteriji za vrednotenje: vsebina, besedišče, slovnica in zgradba besedila**. Učenci, ki so zadostili tem kriterijem, so morali pri vsebini razviti in utemeljiti vse zahtevane iztočnice (pojasniti, kako so se vloge moških in žensk spreminjale skozi čas, opisati sodelovanje fantov in deklet na različnih področjih, npr. pri športu, umetnosti tekmovanja …) ter predvideti, kako se bodo v prihodnosti spreminjale vloge moških in žensk, ter svoje razmišljanje utemeljiti. Pri besedišču so morali uporabiti besedišče, ki ustreza zahtevam naloge, pri slovnici pa osnovne in več raznolikih, večinoma pravilno in ustrezno rabljenih slovničnih struktur. Pri zgradbi besedila so morali učenci upoštevati, da mora biti besedilo koherentno, misli pa jasno izražene in zapisane v logičnem zaporedju. Deli besedila na ravni povedi in celotnega sestavka so morali biti dobro povezani, v rabi ločil ni smelo biti napak.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v zgornji desetini dosežkov. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini so v zgornji desetini dosežkov, so uspešno rešili te postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *A VOLCANOLOGIST*

V modro območje se je uvrstila **6. testna postavka**.

Učenci, ki so uspešno rešili testno postavko, so morali povezati začetek povedi *The observatory employees warn the local leaders so* z zaključkom *decisions can be made as to what to do*. Besedilo so morali poslušati zelo pozorno, saj je bil med zaključki tudi distraktor *the volcanologists can warn everybody*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *SKIING IN NORTH AMERICA*

V modro območje se je uvrstila **1. testna postavka**.

Učenci, ki so uspešno rešili testno postavko, so morali v razpredelnici s kljukico označiti, da velja trditev *This place has the most amazing accommodation* le za eno smučišče, in sicer *Stowe Mountain Resort*. V vnosnem besedilu je ta informacija zapisana v drugem odstavku prvega besedila: *Hundreds of millions of dollars have been spent developing Stowe's facilities and accommodations and it has clearly cemented its reputation as the most luxurious ski resort in the eastern U.S.* Ta poved je dolga, priredno zložena, z zahtevnejšim besediščem, npr. *cemented*, *reputation*, *luxurious*, tudi slovnične strukture so zahtevnejše (trpnik sestavljenega časa, sedanji deležnik).

C) RABA JEZIKA

2. naloga: *VIETNAM*

V modro območje sta se uvrstili **2.** in **6. testna postavka**.

Učenci, ki so uspešno rešili 2. postavko, so morali iz sobesedila razbrati, da iskana beseda *alphabet* dopolnjuje besedno zvezo latinska abeceda (*Latin alphabet*) oz.latinica. To pisavo sedaj uporabljajo v Vietnamu, pred tem so namreč uporabljali kitajsko pisavo. Učenci so morali paziti tudi na pravilen zapis iskane besede.

Pri 6. postavki so morali učenci iz sobesedila razbrati, da je v Vietnamu poleg kolesarjenja priljubljen šport tudi *da cau*, tj. mešanica nogometa in badmintona (*a mixture of football and badminton*). Pri iskanju besede *mixture* je bil učencem v pomoč zapis *You have to kick a shuttlecock over a net with your feet.* Poleg *mixture* je bila sprejemljiva tudi rešitev *merging*, obe sta morali biti zapisani pravopisno pravilno.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *SKIING IN NORTH AMERICA*

V območje nad modrim sta se uvrstili **2.** in **3. testna postavka**.

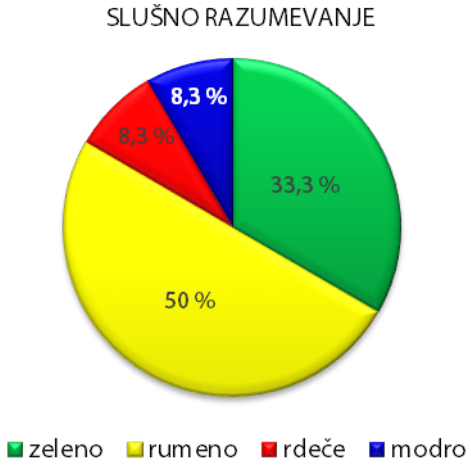
Druga testna postavka je preverjala, ali je učenec iz vnosnih besedil razbral, katera smučišča so ugodnejša. V besedilu o smučišču *Stowe* o tem ni podatka. V besedilu o smučišču *Sugarbush* pa o stroškovnem vidiku govori del besedila, ki pravi, da so na voljo tako skromnejše kot tudi modnejše namestitvene zmogljivosti. Za razumevanje sta bili ključni besedni zvezi *modest accommodation* in *a very accessible mountain for everyone*. V besedilu o smučišču *Smuggler's Notch* o stroškovni dostopnosti priča besedna zveza *at a decent price,* ki nam pove, da so storitve na voljo po ugodni ceni. Učenec je torej moral ugotoviti obe smučišči, ki ponujata cenovno ugodne storitve. Če je izbral samo eno od obeh predvidenih rešitev, ni prejel točke in odgovor ni bil pravilen.

Tretjo postavko so uspešno rešili učenci, ki so pravilno označili, kateri dve smučišči sta najprimernejši za zahtevnejše smučarje, tj. *best suited for skilled skiers*. V besedilu o smučišču *Stowe* o tem ni podatka. V besedilu o smučišču *Sugarbush* najdemo podatek, da so tam na voljo zahtevnejše proge za bolj izurjene smučarje. Informacija je v vnosnem besedilu izražena z besedno zvezo *a more adventurous terrain for advanced skiers*. V nadaljevanju besedila izvemo tudi, da je v to vključeno tudi turno smučanje (*backcountry skiing*), ki so ga tu usvojili najslavnejši smučarji z vzhoda ZDA. Učencem je bila v pomoč kolokacija *have learnt their craft,* ki nakazuje na to, da je ta vrsta smučanja le za najbolj vešče. V besedilu o smučišču *Smuggler's Notch* o zahtevnejših progah priča del besedila … *you'll find lots of hard-core terrain that has always attracted some of the most serious skiers in the state*. Za razumevanje sta bili ključni besedni zvezi *hard-core terrain* in *most serious skiers*. Tudi tu je bil odgovor pravilen le, če sta bili označeni obe smučišči. Verjetno je bil to tudi razlog za uvrstitev postavk v območje nad modrim, saj so učenci najverjetneje navajeni na označevanje le ene rešitve, torej izbire enega izmed več odgovorov.

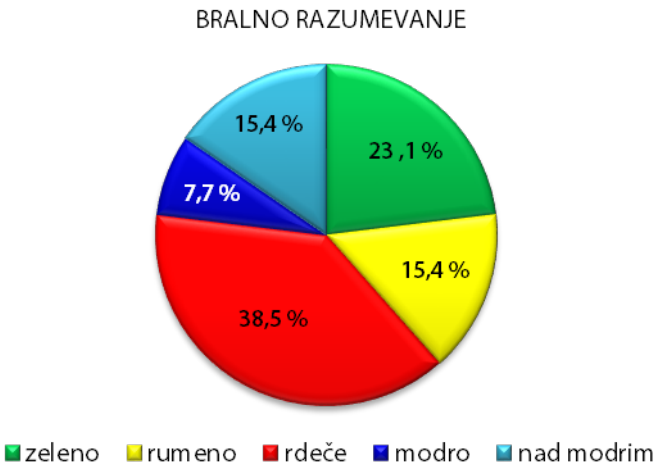
SKLEP

Tortni prikazi v nadaljevanju ponazarjajo razporeditev dosežkov po območjih za posamezne jezikovne zmožnosti (slušno in bralno razumevanje ter pisno sporočanje) in jezikovno znanje (raba jezika).

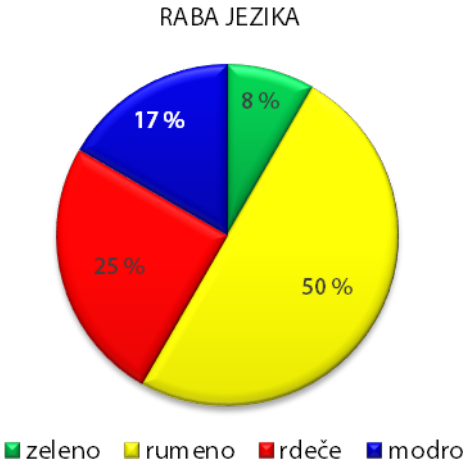
Pri slušnem razumevanju prevladujejo rumene in zelene postavke, kar pomeni, da so bili pri tej zmožnosti uspešni tudi učenci z nižjimi in povprečnimi dosežki na celotnem preizkusu.

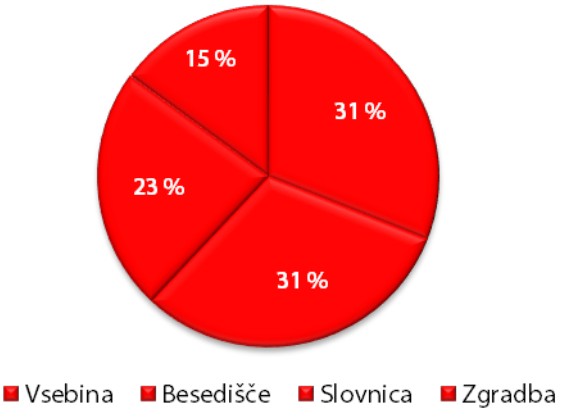
Večina testnih postavk se je pri bralnem razumevanju uvrstila v rdeče območje, sledi zeleno območje s tremi postavkami. Je pa to tudi edina zmožnost, kjer sta dve postavki v območju nad modrim, kar pomeni, da ju v 65 % primerov niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

Pri rabi jezika se je tako kot pri slušnem razumevanju večina postavk (50 %) uvrstila v rumeno območje. Tri postavke so v rdečem območju, v modrem sta dve. Samo ena postavka je v zelenem območju.

Pri pisnem sporočanju so se vsi kriteriji uvrstili v rdeče območje, kar pomeni, da so to nalogo uspešno reševali učenci z višjimi skupnimi dosežki oz. tisti, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, in seveda tudi učenci z najvišjimi dosežki na celotnem preizkusu.

Razporeditev dosežkov kaže, da so imeli učenci najmanj težav z razumevanjem besedil pri poslušanju, saj so se štiri testne postavke uvrstile v zeleno in šest postavk v rumeno območje, kar skupaj znaša več kot dve tretjini osvojenih točk pri tej jezikovni zmožnosti. Prav takšni rezultati so bili pri tej slušni zmožnosti tudi lansko leto. To je glede na teorijo usvajanja jezikov tudi pričakovano, vendar samo v okoliščinah, kjer imajo učenci dovolj možnosti razvijanja slušnih zmožnosti vse od otroštva naprej in kjer je pouk zasnovan na kontinuiranem in obsežnem slušnem vnosu skozi vsa leta učenja tujega jezika. Sklepamo lahko, da je večina slovenskih devetošolcev izpostavljena slušnemu vnosu v angleščini v dovolj veliki meri, da lahko razumejo besedila, ki so na ravni A2/B1 glede na *Skupni evropski jezikovni okvir* (*SEJO*).

Kot ugotavljamo že leta, imajo učenci več težav pri nalogah, ki preverjajo rabo besedišča, slovnice, pisnega sporočanja, in že drugo leto zapored tudi pri bralnem razumevanju, kjer se je pri nalogi kratkih odgovorov kar pet testnih postavk uvrstilo v rdeče območje. Še posebej zahtevna je bila naloga, kjer so učenci morali pri reševanju upoštevati, da se je trditev lahko nanašala na vsa tri vnosna besedila. Predvidevamo, da so uspešni učenci pri tej nalogi dobro obvladali strategijo hitrega branja in preletavanja (angleta *scanning*).

Tudi to leto ugotavljamo, da je bralno razumevanje za devetošolce celo zahtevnejše kot raba besedišča in slovnice v sobesedilu. Ker gre za nižje dosežke učencev pri nalogah bralnega razumevanja že drugo leto zapored, lahko sklepamo, da takšen rezultat nakazuje slabšo bralno pismenost pri angleščini kot tujem jeziku.

Tudi v tem šolskem letu so postavke, ki so se uvrstile v rdeče in modro območje pri slušnem in bralnem razumevanju, v večji meri preverjale zmožnost povezovanja in sklepanja, iskanja glavnih misli ter nasploh razumevanja daljšega dela besedila. Težave z razumevanjem daljšega dela besedila niso nove, saj jih zaznavamo že nekaj let. Naloge so načrtno notranje diferencirane in praviloma zajemajo postavke, ki padejo v različna območja.

Pri nalogah, ki preverjajo slovnico in besedišče, ugotavljamo, da so se testne postavke obeh nalog razporedile v območja od zelenega do modrega; jih pa največ spada v rumeno območje, sledita rdeče in modro območje. Samo ena testna postavka je uvrščena v zeleno območje.

Tako kot v predhodnem letu so imeli učenci tudi letos pri nalogi zapolnjevanja vrzeli, pri treh postavkah, še posebne težave pri prepoznavanju tako imenovanih kolokacijskih razmerij med besedami, torej tistimi, ki se v jeziku pogosto pojavljajo skupaj (*national language, Latin alphabet* in *mixture of*). Iz tega sledi, da je pri pouku tujega jezika treba več poudarka nameniti poučevanju besedišča v sobesedilu, saj je to zelo učinkovita pot k uspešnemu in učinkovitemu jezikovnemu uporabniku.

Pri preverjanju slovničnih struktur, ki smo jih ravno tako preverjali v sobesedilu, ugotavljamo, da se nobena testna postavka ni uvrstila v modro območje, ostale pa so se razporedile takole: ena v zeleno, tri v rumeno in dve v rdeče območje. Postavki, uvrščeni v rdeče območje, sta preverjali tvorbo trpnika v sedanjiku (glagol *add* v množini) in pretekli čas nepravilnega glagola *bring*.

Letos so se vsi štirje kriteriji pri pisnem sporočanju uvrstili v rdeče območje, medtem ko se je zgradba v predhodnih letih vedno uvrstila v rumeno območje. Pisno sporočanje je sicer najzahtevnejša jezikovna spretnost, saj vključuje številno znanje, kot so poznavanje in raba besedišča, slovnične strukture, pravopis, jasnost izražanja, povezovanje misli, prehajanje med (pod)temami itn.

Večina od 41 postavk v preizkusu spada v rumeno območje (14), lansko leto jih je bilo v istem območju 16, predlani 15. Trinajst postavk je v rdečem območju (lani 12, predlani 13), osem v zelenem (lani 4, predlani 10), štiri v modrem (lani 8, predlani 3) in dve nad modrim območjem (lani ena, predlani nič).

Tako kot v preteklem letu so bili učenci z nižjimi dosežki uspešnejši pri nalogah slušnega razumevanja, manj uspešni pa pri nalogah bralnega razumevanja, besedišča in pisnega sporočanja. Na drugi strani pa najuspešnejši učenci obvladajo tudi pisno tvorjenje besedil, imajo širok nabor besedišča glede na njihovo kognitivno starost in prepoznajo pravilno oz. nepravilno rabo jezika.

Tudi v tem šolskem letu je razporeditev dosežkov pomaknjena v desno, vendar manj kot v predhodnih letih, kar pomeni, da postaja preizkus, ki je vezan na standarde v učnem načrtu, občutljivejši za učence z (naj)boljšimi dosežki.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.4.2.3: *Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred*

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Some amazing facts of 2018*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	novice	znanost, tehnologija	– izlušči glavne misli in glavne poudarke besedila; – razume podatke in podrobnosti v besedilu;	1	1	rumeno	0,67	0,41
								2	1	zeleno	0,88	0,30
								3	1	zeleno	0,81	0,33
								4	1	rumeno	0,65	0,41
								5	1	zeleno	0,83	0,38
								6	1	rumeno	0,73	0,58
A	2	slušno razumevanje	*A volcanologist*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	intervju	poklici	– izlušči glavne misli in glavne poudarke besedila; – razume podatke in podrobnosti v besedilu; – prepozna časovno zaporedje dogodkov v besedilu;	1	1	zeleno	0,85	0,47
								2	1	rumeno	0,62	0,53
								3	1	rdeče	0,49	0,52
								4	1	rumeno	0,63	0,51
								5	1	rumeno	0,64	0,49
								6	1	modro	0,34	0,31
B	1	bralno razumevanje	*Amin and the eggs*	kratki zaprti odgovori	pripovedka	domišljijski svet	– razume glavno misel besedila; – razume podrobnosti v besedilu; – v besedilu poišče določene podatke; – razume pripovedno besedilo in osnovna notranja razmerja (npr. časovna, vzročno-posledična);	1	1	rdeče	0,52	0,51
								2	1	rumeno	0,70	0,60
				izbirni tip z enim pravilnim odgovorom				3	1	rdeče	0,53	0,47
								4	1	rdeče	0,53	0,61
								5	1	rdeče	0,53	0,52
								6	1	rdeče	0,53	0,61
								7	1	zeleno	0,77	0,51
B	2	bralno razumevanje	*Skiing in North America*	izbirni tip z enim ali več pravilnimi odgovori	članek	prosti čas (šport, počitnice)	– razume glavno misel besedila; – razume podrobnosti v besedilu; – v besedilu poišče določene podatke;	1	1	modro	0,44	0,25
								2	1	nad modrim	0,19	0,13
								3	1	nad modrim	0,33	0,22
								4	1	zeleno	0,82	0,52
								5	1	rumeno	0,67	0,43
								6	1	zeleno	0,83	0,47

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	raba jezika – strukture	*The origins of words*	dopolnjevanje s preoblikovanjem	članek	zgodovina	– uporablja ustrezne slovnične strukture; – ustrezno zapisuje znane besede;	1	1	rdeče	0,55	0,61
								2	1	rumeno	0,60	0,59
								3	1	rumeno	0,73	0,61
				dopolnjevanje brez nabora				4	1	zeleno	0,81	0,38
								5	1	rdeče	0,53	0,41
								6	1	rumeno	0,63	0,47
C	2	raba jezika – besedišče	*Vietnam*	dopolnjevanje brez nabora	članek	država, prebivalci	– uporablja besedišče z ustreznih tematskih področij; – ustrezno zapisuje znane besede;	1	1	rdeče	0,53	0,42
								2	1	modro	0,40	0,51
								3	1	rumeno	0,68	0,60
								4	1	rumeno	0,76	0,54
								5	1	rumeno	0,62	0,66
								6	1	modro	0,32	0,52
D		pisno sporočanje	*Boys and girls*	krajši pisni sestavek	prispevek	zgodovina, šola, izobraževanje, poklici, prosti čas (umetnost, šport, interesne dejavnosti)	– piše besedilo o temi, ki je ustrezna tej starostni stopnji, z večinoma konkretno in delno abstraktno vsebino; – uporablja širši nabor besedišča; – uporablja raznovrstne slovnične strukture; – uporablja raznovrstna vezniška sredstva in s preprostimi kohezivnimi sredstvi povezuje stavke v linearno besedilo; – večinoma ustrezno zapisuje znane besede; – ločila uporablja večinoma ustrezno; – brez večjih pomanjkljivosti uporablja osnovne standardne oblike (angleta *layout*) znanih vrst besedil; – besedilo člení na odstavke; – besedilo prilagodi naslovniku in sporočilnemu namenu, besedilni vrsti ter zvrsti/stopnji formalnosti.	Vsebina	4	rdeče	0,51	0,77
								Besedišče	4	rdeče	0,50	0,82
								Slovnica	3	rdeče	0,51	0,82
								Zgradba besedila	2	rdeče	0,60	0,77

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Podrobna analiza 41 testnih postavk kaže, da je pri vseh testnih postavkah indeks diskriminativnosti ustrezno visok, razen pri drugi postavki 2. naloge bralnega razumevanja (0,13). V vseh letih izvajanja NPZ iz angleščine so bili indeksi diskriminativnosti vedno pozitivni, zato lahko z veliko gotovostjo trdimo, da so postavke dobro ločevale med manj uspešnimi in uspešnejšimi učenci.

Analiza po jezikovnih zmožnostih (slušno razumevanje, bralno razumevanje in pisno sporočanje) in rabi jezika, ki jih je preverjal nacionalni preizkus za 9. razred, kaže, da so tudi tokrat učenci dosegli najvišji dosežek pri slušnem razumevanju (IT = 0,68; 2022: 0,73; 2021: 0,66; 2019: 0,58; 2018: 0,62; 2017: 0,65), kar kaže na trend izboljšanja slušne zmožnosti. Ob tej interpretaciji moramo sicer povedati, da pri teh nalogah nimamo sidrnih nalog in ne moremo z gotovostjo trditi, da so učenci tudi v resnici boljši pri slušnem razumevanju, saj so lahko besedila težja/lažja oz. naloge težje/lažje. Kljub temu je razen leta 2019 vseskozi povprečni dosežek nad 0,60. Pri bralni zmožnosti znaša indeks težavnosti 0,57 (2022: 0,53; 2021: 0,73; 2019: 0,58; 2018: 0,63; 2017: 0,63), kar je za 4 odstotne točke več kot lani, oz. je med nižjimi v zadnjih petih letih. Doseženi povprečni dosežek pri nalogah rabe jezika (IT = 0,60) je za 10 odstotnih točk višji od lanskega (2022: 0,50; 2021: 0,58; 2019: 0,47; 2018: 0,60; 2017: 0,60) in se je približal rezultatu iz let 2017 in 2018. Letos so se učenci bolj izkazali pri nalogah rabe jezika kot pri bralnem razumevanju, kar do sedaj ni bil običaj. Pri pisnem sporočanju znaša povprečni indeks težavnosti 0,52 (2022: 0,55; 2021: 0,58; 2019: 0,58; 2018: 0,54; 2017: 0,59), kar je najnižji povprečni rezultat pri tej nalogi v zadnjih šestih letih.

Kot lahko vidimo, so dosežki v celotnem preizkusu za dobro odstotno točko višji kot lani (2022) in se gibljejo v razponu med 55 in 64 odstotnimi točkami. Zanimivo je, da so dosežki pri nalogah preverjanja rabe jezika za 3 odstotne točke boljši kot pri nalogah bralnega razumevanja, kar ni pričakovano. Sicer lahko ravno pri nalogah bralnega razumevanja opazimo dva najnižja indeksa težavnosti (0,19 in 0,33), kjer je šlo za nalogo izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori. Učenci so morali pri obeh postavkah z najnižjim IT obkljukati dva odgovora, samo za enega pravilnega niso prejeli točke. Morda je bil to tudi razlog za nižji skupni rezultat od nalog rabe jezika in s tem tudi nenatančnega branja navodileta Pri nalogah bralne zmožnosti se je skupni dosežek dvignil za 4 odstotne točke in s tem ustavil trend navzdoleta Najnižji dosežek so učenci dosegli pri nalogi pisnega sporočanja, kar je tudi najnižji dosežek do sedaj v zadnjih šestih letih izvajanja NPZ pri angleščini v 9. razredu.

Tudi letos je vrednotenje nacionalnega znanja iz angleščine za 9. razred potekalo elektronsko. Pri vrednotenju je glavnemu ocenjevalcu pomagalo 12 pomočnikov glavnega ocenjevalca in 230 učiteljev ocenjevalcev. Skupno je bilo ovrednotenih 4718 preizkusov znanja. Pred začetkom e-vrednotenja se je sestala predmetna komisija in izvedba moderacijo ter standardizacijo. Predmetna komisija je za potrebe e-vrednotenja izbrala en preizkus za vajo, dva za standardizacijo in tri za kontrolo. Vsak ocenjevalec je med vrednotenjem moral oceniti tudi tri kontrolne preizkuse. Namen kontrolnih preizkusov je ugotoviti, kakšno je ujemanje posameznega oz. vseh ocenjevalcev z vrednotenjem komisije. Pri prvem kontrolnem preizkusu je treba opozoriti na dve stvari. Prva je postavka B.1.6, pri kateri je bil delež ujemanja z vrednotenjem komisije 79-odstotno. Izkazalo se je, da ocenjevalci kljub natančnim navodilom za vrednotenje, v katerih so zapisani sprejemljivi pravilni odgovori, velikokrat kot pravilni odgovor označijo tudi napačnega, ki je pravilnemu le podoben. Druga stvar, ki jo je treba poudariti, pa je zelo nizko ujemanje vrednotenja pisnega sestavka z vrednotenjem komisije, vendar samo pri postavki vsebina (vsebina ≈ 24- odstotno ujemanje, besedišče s pravopisom ≈ 80- odstotno ujemanje, slovnica ≈ 90- odstotno ujemanje, zgradba ≈ 90- odstotno ujemanje). Razlog za nizko ujemanje je v tem, da veliko ocenjevalcev samodejno dodeli pri postavki vsebina vse možne točke pri tistih pisnih sestavkih, ki se sicer lepo berejo, so dobro napisani, vendar se ob natančnem vrednotenju pokaže, da ne izpolnjujejo vseh kriterijev za vse možne točke. Tako je večina ocenjevalcev dodelila 4 točke, in ne 3 pri prvem kontrolnem preizkusu, čeprav je bila tretja iztočnica razvita pomanjkljivo. Zanimivo je primerjati situacijo pri tretjem kontrolnem preizkusu. Tudi tu je treba poudariti dve stvari. Prva je postavka C.1.4, pri kateri je bil odstotek ujemanja z vrednotenjem komisije 80- odstotno. Izkazalo se je, da nekaj ocenjevalcev ne tolerira nekoliko slabše čitljive pisave in so pravilni odgovor označili kot nepravilen. Druga stvar, na katero je treba opozoriti, pa je izredno nizko ujemanje vrednotenja pisnega sestavka z vrednotenjem komisije, vendar ponovno samo pri postavki vsebina (vsebina ≈ 11-odstotno ujemanje, besedišče s pravopisom ≈ 95- odstotno ujemanje, slovnica ≈ 97- odstotno ujemanje, zgradba ≈ 98- odstotno ujemanje). Medtem ko so bili ocenjevalci pri prvem kontrolnem preizkusu nagnjeni k temu, da so dodelili več točk kot predmetna komisija, so bili pri tretjem kontrolnem preizkusu nagnjeni k temu, da so jih dodelili premalo. Razlog verjetno tiči v tem, da je bil pisni sestavek zelo kratek (dobre 3 vrstice oz. 3 stavki), kar je velika večina ocenjevalcev samodejno ovrednotila z nič točkami, čeprav je bila 1. iztočnica pri tej nalogi razvita. Zanimivo je primerjati situacijo pri tretjem kontrolnem preizkusu. Tudi tu je treba poudariti dve stvari. Prva je postavka C.1.4, pri kateri je bil odstotek ujemanja z vrednotenjem komisije 80- odstotno. Izkazalo se je, da nekaj ocenjevalcev ne tolerira nekoliko slabše čitljive pisave in so pravilen odgovor označili kot nepravilen. Druga stvar, ki jo je treba navesti, pa je izredno nizko ujemanje vrednotenja pisnega sestavka z vrednotenjem komisije, vendar ponovno samo pri postavki vsebina (vsebina ≈ 11- odstotno ujemanje, besedišče s pravopisom ≈ 95- odstotno ujemanje, slovnica ≈ 97- odstotno ujemanje, zgradba ≈ 98- odstotno ujemanje). Medtem ko so bili pri prvem kontrolnem preizkusu ocenjevalci nagnjeni k temu, da so dodelili več točk v primerjavi s predmetno komisijo, so bili pri tretjem kontrolnem preizkusu nagnjeni k temu, da so jih dodelili premalo. Razlog verjetno tiči v tem, da je bil

pisni sestavek izredno kratek (dobre 3 vrstice oz. 3 stavke), kar je velika večina ocenjevalcev »avtomatsko« ovrednotila z nič točkami, čeprav je bila 1. iztočnica pri nalogi razvita. Pri drugem kontrolnem preizkusu je pri vseh nalogah zelo visok odstotek ujemanja med vrednotenjem ocenjevalcev in vrednotenjem komisije (> 85 %), razen pri nalogi pisnega sporočanja, kjer je bil odstotek ujemanja razmeroma nizek: vsebina ≈ 49- odstotno ujemanje, besedišče s pravopisom ≈ 57- odstotno ujemanje, slovnica ≈ 62- odstotno ujemanje, zgradba ≈ 50- odstotno ujemanje.

Razlogi za tako nizek odstotek ujemanja med vrednotenjem ocenjevalcev in vrednotenjem komisije so večplastni. Kot prvo je treba navesti, da prihaja do razlik (sicer nekoliko manjših) pri izdelkih, pri katerih se zdi vrednotenje preprosto, tj. izdelki so zelo dobri oz. zelo slabi. Kot drugo je očitno, da kljub natančnim kriterijem za vrednotenje in tudi primerom ovrednotenih pisnih sestavkov v navodilih za vrednotenje to ne zadošča za dobro opravljeno delo, saj je to še vedno preveč subjektivno. Tretji razlog je, da nalogo pisnega sporočanja ovrednoti samo en ocenjevalec, in ne več. Kot je zapisano v znanstveni literaturi s področja jezikovnega testiranja, morata vsa besedila, kjer je vrednotenje subjektivno, ovrednotiti vsaj dva ocenjevalca. Pri večjem neujemanju v številu dodeljenih točk, mora besedilo ovrednotiti še tretji ocenjevalec. Kot četrti razlog je treba poudariti, da ocenjevalci pred vrednotenjem niso deležni izobraževanja o vrednotenju pisnega sporočanja. Očitno je, da zgolj en preizkus za vajo in dva za standardizacijo, ki ju opravijo ocenjevalci, ne zagotavljajo ustrezno visoke ravni, ki je pri NPZ potrebna in zaželena.

Možne rešitve vidi PK za angleščino v vsakoletnem izobraževanju učiteljev ocenjevalcev na področju vrednotenja pisnega sporočanja in zagotavljanju, da vsako nalogo pisnega sporočanja ovrednotita vsaj dva ocenjevalca. Vsekakor kaže premisliti o uporabi umetne inteligence pri dvojnem ocenjevanju.

Sledijo podrobnejša pojasnila glede posameznih testnih postavk.

Med najzahtevnejše testne postavke pri nalogah slušnega razumevanja sodi šesta testna postavka 2. naloge, ki ima IT 0,34. Lansko leto je najnižji IT znašal 0,48, leta 2021 0,34, leta 2019 0,21 in še leto prej 0,27. Kot lahko vidimo, ta dosežek ni najnižji v zadnjih šestih letih in se ni spustil pod 0,20, kar bi pomenilo tudi nizko diskriminativnost, torej ločevanje med bolj in manj uspešnimi. Pri šesti postavki 2. slušne naloge so morali učenci povezati začetek povedi z zaključkom. Tema je bila povezana z vulkani in nenavadnim poklicem. Za pravilno rešitev so morali učenci natančno poslušati naslednji daljši del besedila: ... *Because there are villages at the foot of the volcano. In 1977 an unexpected eruption destroyed one of the villages. The people had to be evacuated.* ***So, in 1979 an observatory was set up to study the volcano. When an eruption is about to happen, we warn the island authorities, who raise the alarm if they need to.***

Verjetno so učenci izbirali zaključek pod črko D, ki je bil rešitvi (A) vsebinsko podoben, hkrati pa nepravilen, saj vulkanologi ne obveščajo neposredno prebivalcev, temveč prek vodilnih na otoku.

Kot testna postavka z najvišjim IT = 0,88 (2022: 0,90; leta 2021: 0,91) in zato najlažja se je izkazala druga testna postavka pri 1. nalogi slušnega razumevanja, kjer so morali učenci izbrati pravilno trditev glede na izhodiščno besedilo. Dani so bili trije možni odgovori. Učenci so morali ugotoviti, kateri podatek so slišali o električni rolki, in sicer ali je zanesljiva, prenosna ali modna. Pri tem jim je pomagal naslednji del slušnega besedila: *The latest model called MINI is a battery-and-motor skateboard that enables the users to cover short distances in a short time. It is shorter and lighter than its competitors,* ***making it easier to carry when riders arrive at their destination****. Mini is an important step toward a less car-dependent future:* ***it's like a car you can throw in your backpack****.*

Pri nalogah bralnega razumevanja so učenci najslabše rešili drugo testno postavko pri 2. nalogi (IT = 0,19; lani: 0,34; predlani: 0,54), ki je bila naloga izbirnega tipa z enim ali več možnimi pravilnimi odgovori. Gre za izredno nizek IT, hkrati je nizek tudi indeks diskriminativnosti (0,13), kar kaže na slabo ločevanje med uspešnimi in manj uspešnimi učenci. Verjetno je bil razlog v tem, da učenci niso dobro prebrali navodil, da se posamezna trditev lahko nanaša na eno ali dve smučišči. Ker smo se v PK TJA zavedali, da imajo lahko učenci težave pri reševanju, smo z ničtim primerom nakazali dva odgovora, torej označeni sta bili dve smučišči. Sklepamo, da so učenci označili en odgovor in prenehali brati še drugi dve besedili. Najlažja testna postavka je bila šesta postavka (IT = 0,83) pri 2. nalogi bralnega razumevanja, kjer je bil možen en pravilni odgovor. Učenci so morali poiskati tisto smučišče (od treh), ki ponuja nočne dejavnosti. Samo smučišče Smuggler's Notch je vključevalo del besedila, ki je vseboval nočno aktivnost: *One special activity unique to Smuggler's Notch is a* ***night-time snowmobile ride****. It goes up the mountain, through forests and eventually to the "notch" (a mountain pass) that "smugglers" actually used in the days of Prohibition to illegally run liquor from Canada into the U.S. Returning towards the base, you are greeted by the weekly* ***fireworks show****, a surreal and magical experience.*

Pri preverjanju rabe jezika, pri katerem so učenci morali pokazati znanje besedišča in slovničnih pravil v sobesedilu, je znašal povprečni IT 1. naloge 0,64 (2022: 0,43; (2021: 0,52; 2019: 0,41 in 2018: 0,53), 2. naloge pa 0,55 (2022: 0,56; 2021: 0,64; 2019: 0,54 in 2018: 0,67). Indeks težavnosti obeh nalog rabe jezika je lani znašal 0,50, letos pa 0,60, kar je za 10 odstotnih točk višji rezultat. Ugotovimo lahko, da je indeks prve naloge bistveno višji, indeks druge naloge pa samo za eno odstotno točko nižji. Dejavnike, ki so razlog za toliko nižji dosežek, težko predvidevamo, saj so imele naloge različna vnosna besedila, prav tako so naloge različnih tipov.

Najnižji IT je imela šesta postavka 2. naloge (IT = 0,32), lani je bil najnižji IT 0,17, kar je za 15 odstotnih točk višji rezultat. Indeks diskriminativnosti je visok (0,52), kar kaže na ustrezno visoko ločevanje med bolj uspešnimi in manj uspešnimi učenci. Pri tej testni postavki so morali učenci ugotoviti samostalnik mixture, ki ga učenci verjetno ne uporabljajo na vsakdanji ravni, gotovo pa ga večina razume v sobesedilu. Vendar pa je tukaj šlo za tvorbno nalogo in učenci so morali priklicati besedo iz daljnoročnega spomina, kar je veliko težje kot prepoznavanje besed v sobesedilu. Najlažja testna postavka je bila četrta postavka pri 1. nalogi rabe jezika (IT = 0,81). Učenci so morali postaviti glagol *come* v pravilni slovnični čas, vendar smo sprejeli tri možne rešitve *comes/came/has come*, kar je verjetno dvignilo dokončni indeks težavnosti.

Sklepne ugotovitve

Teorija jezikovnega ocenjevanja in vrednotenja že nekaj desetletij poudarja, da so najpomembnejše merske karakteristike, ki naj bi jih imeli dobri preizkusi znanja, in zmožnosti naslednje: veljavnost, zanesljivost, objektivnost in občutljivost. Tudi letošnji preizkus je, tako kot že več let, veljaven, saj so vse testne naloge v preizkusu del konstrukta sporazumevalne zmožnosti, tako da sta zagotovljeni konstruktna in vsebinska veljavnost. Ob tem seveda ne smemo pozabiti, da govorne zmožnosti ne preverjamo, in jo morajo učitelji ob interpretaciji znanja in zmožnosti posameznega učenca (njegovega jezikovnega profila v angleščini) nujno dodati oz. vključiti v skupno oceno znanja angleščine. PK za angleščino predlaga učiteljem, da za vsakega učenca že od prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja naprej oblikujejo jezikovni profil oz. jezikovni listovnik, ki ga z leti dopolnjujejo in ga ob koncu šolanja lahko učenec odnese s seboj v srednjo šolo. Jezikovni profil, ki ima lahko obliko jezikovnega listovnika, mape, zbirnika v papirni ali v digitalni obliki, je lahko pomemben prispevek k bolj objektivnemu preverjanju jezikovnega znanja, saj lahko vanj vključimo tudi govorno zmožnost in druge zmožnosti/spretnosti, zapisane v *Skupnem evropskem jezikovnem okviru*, na primer pragmatične, sociokulturne, medkulturne, sociolingvistične zmožnosti itn. Vključimo pa lahko tudi druge jezike, ki jih pozna/zna posamezni učenec. Tako lahko tudi druge deležnike, kot so starši, srednješolski učitelji in drugi, opozorimo, da je poleg zmožnosti, ki jih preverja NPZ iz angleščine, treba upoštevati tudi, kako se učenec odziva v okviru govorne ali pragmatične zmožnosti. Na voljo so tudi različne oblike digitalnih jezikovnih listovnikov, na primer https://www.ecmletaat/Thematicareas/EvaluationandAssessment/European Language Portfolio/tabid/4179/Default.aspx.

Hkrati učiteljem angleščine predlagamo, da pri poučevanju upoštevajo vse jezike, ki so prisotni v razredu, saj je povezovanje medjezikovnega in medkulturnega znanja bistvenega pomena za uspeh pri učenju jezikov, še posebno če gre za sorodne jezike ali za jezike učencev priseljencev. Pri tem so lahko zelo uporabni **jezikovni portreti**, ki so portreti posebne vrste, skozi katere učenci govorijo o jezikih tako, da določene dele telesa povežejo z jeziki, pri čemer lahko svoje odločitve tudi pojasnijo ali pa ne. Jezikovne portrete lahko izdelujejo različno stari učenci in so zelo dober vir informacij za učitelja o znanju jezikov v razredu. Več si lahko preberete na **https://jeziki-stejejo.si/jezikovni-portreti-kot-jezikovno-orodje/.** Priporočamo, da jezikovne portrete uporabite na začetku šolskega leta.

Kot že več let tudi tokrat pozivamo ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, da čim prej zagotovi možnosti za računalniško preverjanje tujejezikovnega znanja, saj bi takšen preizkus lahko vključeval tudi vsaj delno preverjanje govorne zmožnosti. Hkrati bi takšen preizkus zagotovil vključevanje sidrnih nalog, ki bi nam pomagale pri interpretaciji dosežkov glede na različne generacije, in bi bil prilagodljiv glede na znanje posameznika (angleta *computer-adapted language assessment*). Za mlajše učence ob koncu drugega obdobja bi bil takšen preizkus tudi visoka motivacija za reševanje preizkusa, saj bi ga bilo mogoče opremiti z več vidnega, slušnega in tudi interaktivnega podpornega gradiva. Možnosti za oblikovanje in izvedbo preizkusov, ki bi segali prek meja, povezovali bi na primer sosednje države, bi prav gotovo bile zanimiv predlog tudi za Evropsko komisijo, saj je odlično znanje tujih jezikov nujni pogoj za večjo mobilnost mladih Evropejcev in s tem zagotavljanje miru v Evropi.

Glede na zelo visok indeks zanesljivosti je preizkus tudi zanesljiv (indeks diskriminativnosti je vedno nad 0,90), kar pomeni, da vse testne postavke merijo določen del konstrukta sporazumevalne zmožnosti, še vedno pa merijo sporazumevalno zmožnost, in ne česa drugega, kar ne sodi med jezikovno znanje. Pri večini testnih postavk, to je pri 40 postavkah, je indeks diskriminativnosti visok in samo pri eni postavki sega pod 0,20. To pomeni, da preizkus uspešno ločuje učence z več znanja in učence, ki izkazujejo šibko znanje angleščine ob koncu osnovne šole glede na veljaven učni načrt.

Preverjanje slušnega razumevanja kaže, da učenci pri tej jezikovni zmožnosti iz leta v leto bolj napredujejo. Tudi letos je opaziti visok dosežek pri slušnem delu (IT = 0,68; lani: 0,73), zato lahko sklepamo, da je za tako visok dosežek najverjetneje odločilnih več dejavnikov, na primer možnost visoke izpostavljenosti angleščini zunaj šole, na primer prek različnih medijev, kjer govor in zapis nista simultano prevajana (kot na primer v državah, kjer je izpostavljenost jezikom izredno otežena in je zato jezikovno znanje prebivalstva običajno šibko), morda pa je tudi pouk na daljavo prinesel več izpostavljenosti slušnemu oz. slušno-vidnemu gradivu, ki ga učenci pri pouku morda manj spremljajo. Upamo, da je tudi praksa pri pouku takšna, da so učenci vsako učno uro izpostavljeni vsaj nekajminutnemu slušnemu oz. slušno-vidnemu vnosu govorcev, ki niso del učnega procesa, torej niso učitelji. Pri tem je treba izbirati ustrezno gradivo, učence čim bolj aktivno vključiti v poslušanje (gledanje) in jih spodbujati, da tudi zunaj pouka spremljajo izobraževalne oddaje in se ob njih učijo/naučijo novih vsebin. Ravno ob interesu učencev se lahko poveča slušni vnos, saj bodo učenci poslušali besedilo zaradi njegove vsebine in manj kot zgolj učenje jezika. Pri tem pa smo že večkrat priporočali tudi postopno in strukturirano razvijanje slušnih strategij. Učitelji naj pripravljajo oz. izbirajo slušne naloge, ki vsebujejo tudi distraktorje in pri katerih odgovori niso vedno dani kakor na dlani, temveč so potrebni sklepanje, povezovanje in povzemanje informacij, poslušanje posamezne specifične informacije itn. Ob teh nalogah se morajo učitelji z učenci v sproščenem ozračju pogovarjati, zakaj je izbrani odgovor pravilen oz. napačen. Brez poglobljene in natančne povratne informacije učenci ne bodo nadgradili oz. izboljšali slušne zmožnosti, zato tudi ne bodo postali uspešnejši pri reševanju teh nalog. Naj omenimo mednarodne raziskave na področju ekstenzivnega poslušanja, v katerih učenci poslušajo daljša besedila, ker so jih izbrali sami in jih zanima njihova vsebina, in kar nedvoumno potrjuje, da je za uspešno razvijanje intenzivnega poslušanja nujno treba poslušati daljša besedila. Zato je treba o teh značilnostih usvajanja jezikov poučiti tudi starše in druge pomembne deležnike v učnem procesu. Danes so na voljo spletne učilnice, kjer lahko učitelji vključujejo informacije o dosegljivosti in kakovosti slušnega gradiva in so tako vedno na voljo učencem in njihovim staršem.

Pri tokratnem preverjanju bralnega razumevanja se je pokazalo, da so bili učenci spet manj uspešni kot prejšnja leta, vendar pa se je trend obrnil navzgor, saj so bili učenci za 4 odstotne točke bolj uspešni kot lani. Zanimivo je, da je povprečen uspeh pri nalogah bralnega razumevanja nižji kot pri nalogah rabe jezika, kar do sedaj ni bila praksa. Večina testnih postavk dobro ločuje med uspešnejšimi in manj uspešnimi bralci v angleščini, zanimivo pa je, da imajo učenci že vedno težave z upoštevanjem navodil oz. z natančnim branjem. Nujno je treba spremljati dosežke učencev pri bralnem razumevanju in ugotavljati vzroke za morebitno vse manjšo uspešnost. Branje je izjemno pomembna zmožnost, tako pri prvem kot pri drugih/dodatnih jezikih, zato je treba del pouka posvetiti tudi strategijam, ki bodo učencem pomagale pri usvajanju zmožnosti bralnega razumevanja. Posvetiti se je treba različnim podspretnostim bralnega razumevanja: preletavanju, iskanju specifičnih informacij, sklepanju, natančnemu branju itn. Ob bralnih nalogah se je zato treba pogovoriti o odgovorih, zakaj so pravilni, zakaj so napačni, kaj posamezno vprašanje zahteva, na kaj se nanaša itn. Iz raziskav vemo, da je povratna informacija uspešna takrat, ko je učenec vanjo aktivno vpet, ob tem pa sledi še ustna razprava. Kot je za razvijanje slušnega razumevanja ključno ekstenzivno poslušanje, tako je za doseganje učinkovitega bralnega razumevanja nujno, da beremo daljša besedila za zabavo, ker nas zanimajo in želimo izvedeti nove vsebine (ekstenzivno branje). Če je le mogoče, naj bodo v učilnicah vse od začetka šolanja naprej knjižni kotički, ki naj vsebujejo starosti učencev primerne knjige v angleščini (in tudi v drugih jezikih). Knjige so lahko poenostavljene različice izvirnikov ali pa knjige za otroke, katerih prvi jezik je angleščina. Pri slednjih moramo izbrati zbirke, kjer so knjige razvrščene po stopnjah in jih učenci berejo glede na svoje dosežke pri bralni zmožnosti.

Pri preverjanju rabe jezika (poznavanje in raba besedišča ter slovničnih pravil v sobesedilu) so imeli učenci manj težav kot lani, saj je bil IT obeh nalog višji za 10 odstotnih točk in se je približal rezultatu iz let 2017 in 2018.

Vsekakor je pomembno poudariti, da je treba ekstenzivno branje in poslušanje uvajati čim prej, že v prvem triletju, ko sicer še bere učitelj, učenci pa lahko poslušajo in gledajo malo daljše slušno-vizualne vnose. Brez ustreznega vnosa, pri katerem lahko učenci zaznajo strukturo jezika v naravnih situacijah, slovničnih struktur in rabe besedišča ne bodo mogli ponotranjiti in avtomatizirati. Učiteljem priporočamo, da poleg jasne razlage slovničnih pravil in besedišča uporabljajo tudi čim bolj avtentične naloge in situacije, to so tiste, ki so v sobesedilu in v učencih zbudijo zanimanje za njihovo reševanje ter imajo jasen končni cilj in pripomorejo k razvijanju splošne sporazumevalne zmožnosti.

Pri pisnem sporočanju znaša povprečni indeks težavnosti 0,52, kar je najnižji povprečni rezultat pri tej nalogi v zadnjih šestih letih. Tudi letos se je kriterij zgradba uvrstil najvišje, kar je nujno raziskati v prihodnosti z vidika razumevanja opisnikov ocenjevalcev oz. kakovosti izdelkov učencev glede vezljivosti. Dosežki pri kriterijih besedišča in slovnice kažejo, da učenci znanje slovnice in besedišča še gradijo, kar je tudi pričakovano. Skrb pa zbuja nizek odstotek ujemanja med vrednotenjem ocenjevalcev in vrednotenjem komisije. Dejavniki za takšen rezultat, ki se vleče že več let, so raznovrstni. Najprej je treba navesti, da prihaja do razlik pri izdelkih, kjer se zdi vrednotenje lahko, npr. izdelki so zelo dobri oz. zelo slabi. Kot drugo je očitno, da kljub natančnim kriterijem za vrednotenje in kljub primerom ovrednotenih pisnih sestavkov v navodilih za vrednotenje, to ne zadošča za kakovostno opravljeno delo, saj je to še vedno preveč subjektivno. Tretji razlog je morda ta, da nalogo pisnega sporočanja ovrednoti samo en ocenjevalec, in ne več, kar je z vidika dobre prakse jezikovnega testiranja neustrezno, če ne celo neveljavno. Kot četrti razlog je treba poudariti, da ocenjevalci pred vrednotenjem niso deležni izobraževanja na temo vrednotenja pisnega sporočanja. Očitno je, da zgolj en preizkus za vajo in dva za standardizacijo, ki jih opravijo ocenjevalci, ne zagotavljajo ustrezno visoke ravni, ki je pri NPZ potrebna in zaželena. PK TJA vidi rešitve v zagotavljanju vsakoletnega izobraževanje učiteljev ocenjevalcev s področja vrednotenja pisnega sporočanja in dvojnem ocenjevanju, ki bi se lahko v prihodnosti zagotavljalo tudi z uporabo umetne inteligence. Pri učenju in poučevanju (tujih/drugih) jezikov si je treba zapomniti, da k izboljšanju pisne spretnosti pripomore več dejavnikov: (1) izpostavljenost učencev različnim vrstam pisnih besedil in nato pisanje s pomočjo odlično napisanih modelov/prikazov pisnih besedil (od razglednic, elektronskih sporočil do povzetkov in opisov); (2) besedilna analiza modelov pisnih besedil – predstavljanje pisnih besedil v razredu (v parih, skupinah, frontalno); (3) kognitivni pisni model, ki vključuje ekspliciten prikaz strategij, ki jih uporabljajo izkušeni pisci, ko načrtujejo, se odločajo in urejajo svoja besedila; (4) učiteljevo eksplicitno poudarjanje miselnih in procesnih podpornih iztočnic/vprašanj; (5) učenčevo samoocenjevanje lastnih pisnih izdelkov s pomočjo zbirnih map/listovnikov/portfolijev, seznamov za preverjanje pisnih izdelkov (angleta *self-review check lists*); (6) ocenjevanje pisnih izdelkov v parih in skupinah; (7) učenčeva ubeseditev posameznih stopenj pisnega procesa; (8) razvijanje samoregulacijskih strategij pri učenju pisanja; (9) učiteljeva sprotna povratna informacija, ki spodbuja učence k izboljšanju pisnih izdelkov.

Oktobra 2022 se je na nacionalni ravni iztekel projekt *Jeziki štejejo*, ki usmerja učence in učitelje k usvajanju raznojezične zmožnosti, saj učenci v Evropski uniji in po vsem svetu potrebujejo učitelje, ki so jezikovno občutljivi in odzivni na prav vse jezike. Jeziki v šoli morajo zasesti mesto dodane vrednosti in ne smejo biti razumljeni kot ovira na poti učnega uspeha. Zato je izjemno pomembno, da v šoli vzpostavimo učno okolje, ki podpira učenje vseh jezikov v vsakem trenutku, takšno, ki jezikov ne postavlja v hierarhični red ali prepoveduje njihovo rabo. Raznojezična zmožnost je namreč preplet vseh jezikov in kultur, ki jih posameznik zna, zaznava v okolju ali je v stiku z njimi prek digitalnih orodij. V tej smeri se premika tudi pedagogika posameznih (tujih/drugih in tudi učnega jezika) jezikov, saj želimo vsem učencem zagotoviti enake možnosti za dosego učnega uspeha in blaginje. Za učenje in poučevanje angleščine in vseh jezikov velja, da bi morali prestopiti prag jezikovne učilnice in se čim bolj povezovati z drugimi predmeti ter predmetnimi področji, saj bodo učenci tako začutili resnično vrednost jezikovnega učenja in spoznali, katero znanje posamezniku omogoča vključenost v družbo 21. stoletja. Brez odličnega (tujega)jezikovnega znanja so mladi ljudje in odrasli prikrajšani za informacije, ki lahko pomembno vplivajo na njihove prihodnje odločitve oz. osebno in poklicno kariero. Niso dovolj le prevodi, tudi če so kakovostni, saj gre vedno za izbiro tematike, ki jo je nekdo subjektivno določil, da bi bila primerna za slovenski prostor. Tudi upravljanje in »manipuliranje« s prebivalstvom in volilno bazo je veliko lažje, če ljudje ne razumejo drugih jezikov in so nekako odrezani od drugače mislečih. Zato je vsak učenec, ki ob koncu obveznega izobraževanja ne doseže samostojnosti v rabi vsaj dveh jezikov (zaželeno je treh), prikrajšan za enakovredno sodelovanje in sovplivanje na tokove v moderni družbi 21. stoletja.

1. naloga

Poslušaj besedilo o zanimivih dogodkih v letu 2018 in obkroži črko pred najustreznejšim odgovorom. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

SOME AMAZING FACTS OF 2018

0. The world's greatest arts center used to be

   A a concert halleta

   B an opera house.

   (C) a military base.

1. The construction of the world's longest sea bridge

   A might increase the number of tourists.

   B was made according to plan.

   C makes the journey 30 minutes shorter.

2. A fact mentioned about the electric skateboard is that it is

   A reliable.

   B transportable.

   C fashionable.

3. The new helmet helps cyclists to ____ in the dark.

   A ride safely

   B see objects

   C tell the time

4. The purpose of the spacecraft Bepi Colombo is to

   A transfer astronauts to Mercury.

   B learn about Mercury.

   C land on Mercury.

5. Planet PDS 70b is ____ than the Earth.

   A colder

   B older

   C bigger

6. When chewing Unlimited Electric Gum, you taste

   A something like plastic.

   B an electric charge.

   C several flavours.

(6 točk)

2. naloga

Poslušaj besedilo o nenavadnem poklicu. Poveži začetke povedi (1–6) z zaključki (A–I). Črko izbranega zaključka vpiši v spodnjo razpredelnico. Dva zaključka sta odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

A VOLCANOLOGIST

0. There are 600 active volcanoes on Earth so
1. When Aline first goes to Italy,
2. Aline witnesses an eruption so
3. Lava is boiling hot so
4. An active volcano is never still so
5. Aline counts over 100 quakes per hour so
6. The observatory employees warn the local leaders so

A decisions can be made as to what to do.

B it's impossible to take samples.

C the volcano is going to erupt.

D the volcanologists can warn everybody.

~~E~~ volcanologists have lots of studies to do.

F her first work experience is very exciting.

G there are measuring instruments to monitor it.

H she falls in love with volcanoes.

I Aline has learned to act fast.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
E						

(6 točk)

(Vir slike: http://clipart-library.com. Pridobljeno: 20. 4. 2021.)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Preberi pripovedko *Amin and the eggs* in odgovori na vprašanja z NAJVEČ ŠESTIMI BESEDAMI oz.obkroži črko pred ustrezno trditvijo. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

AMIN AND THE EGGS

Once upon a time, a farmer called Amin lost all his crops from his little plot in a drought. He decided to seek his fortune in another village. On credit, he got a dozen hard-boiled eggs from a merchant for his journey. He promised to pay for them later. And then, off he went on a donkey.

Seven years later, Amin returned to his village. This time he was riding a fine black horse, followed by a servant on a camel laden with gold and silver coins. Amin had become a rich man and the news of this soon spread through the village. Straight away, the merchant who had given him the dozen eggs on credit came knocking at Amin's door. The merchant insisted that Amin owed him five hundred silver pieces in payment of the old debt. Amin of course refused to pay such a large sum, and the matter was taken before the judge.

On the day of the hearing, the merchant appeared in court, but there was no sign of Amin. The judge waited impatiently for a quarter of an hour, and was ready to adjourn the hearing, when Amin rushed in, out of breath. The judge began the hearing and the merchant presented his case against Amin.

"I asked Amin for payment of five hundred silver coins, because twelve chickens might have hatched from the eggs he bought from me on credit, seven years ago. These chickens would have become hens and roosters; more eggs would have been laid, these too would have hatched, and so on. After seven years, I might have had a great flock of fowls!"

"Of course," agreed the judge. "Perfectly right." And turning to Amin with an angry look, he declared: "What have you to say for yourself? And, by the way, why are you late?"

"Please, pardon my lateness, but I had a plate of boiled beans in the house and I planted them in the garden to have a good crop next year!"

"Fool!" exclaimed the judge. "Since when do boiled beans grow?" To which Amin answered:

"And since when do boiled eggs hatch into chickens?"

And so, he won his case.

(Prirejeno po: http://www.storybookcastle.com/stories/stories/?source_file=amin_and_the_eggs. Pridobljeno: 2. 2. 2019.)

(Vir slike: https://www.crazyegg.com/blog/category/a-dozen-eggs/. Pridobljeno: 2. 2. 2019.)

0. What did Amin do? ***He was a farmer***.

1. How much did Amin pay for the eggs?

   _____

2. What piece of news did the villagers learn about Amin?

   _____

3. Where did Amin and the merchant meet for the second time?

   _____

4. How did Amin react to the merchant's demand?

   _____

5. Why did Amin arrive late at the court?

   _____

6. Why could the eggs NOT make the merchant rich?

   Because _____

7. Amin won his case because he

   A lied to the merchant.

   B fooled the judge.

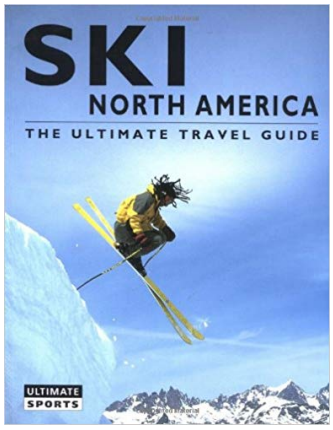
   C proved his point well in court.

   D asked the judge for mercy.

(7 točk)

2. naloga

Skupina novinarjev je ocenila smučišča v Severni Ameriki. Preberi njihove ocene.

SKIING IN NORTH AMERICA

Simply put, **Stowe** is gorgeous, with a perfect view of the mountains, lots of natural snow, state-of-the-art snowmaking equipment and the most impressive cabins. Some of them ranked top ten for four years in a row.

Hundreds of millions of dollars have been spent developing Stowe's facilities and accommodations and it has clearly cemented its reputation as the most luxurious ski resort in the eastern U.S.

For many years, snowboarding has flourished at Stowe and they have one of the best programs around.

Off the slopes, there is a lot to do at the high-end Stowe Mountain Lodge, or in and around nearby Stowe village, from spas to shopping.

Sugarbush is one of the most popular ski resorts in Vermont in the past years, with an amazing landscape as far as the eye can see.

There are main trails combined with a more adventurous terrain for advanced skiers. This includes even backcountry skiing, where some of the most famous skiers in eastern U.S. have learnt their craft.

We spent part of the day skiing with one of those legends, John Egan, who has appeared in many extreme skiing movies. John is in charge of mountain activities. He is even available as a skiing guide for special groups willing to pay for a ski adventure to remember.

Thanks to superior snowmaking equipment that covers 70% of the trails, Sugarbush can be counted on for some fabulous mountain time.

There is a range of accommodation from modest to a bit more fashionable. This makes it a very accessible mountain for everyone.

Smuggler's Notch calls itself America's Family Resort and wins multiple awards every year for exactly that. Smuggler's Notch really does a great job catering to all ages, at a decent price, from their ski and snowboarding school programs, mountain tubing, skating rinks and swimming pools to teen entertainment centres.

Nevertheless, if you're truly there to ski, away from the family-friendly trails, you'll find lots of hard-core terrain that has always attracted some of the most serious skiers in the state.

One special activity unique to Smuggler's Notch is a night-time snowmobile ride. It goes up the mountain, through forests and eventually to the "notch" (a mountain pass) that "smugglers" actually used in the days of Prohibition to illegally run liquor from Canada into the U.S. Returning towards the base, you are greeted by the weekly fireworks show, a surreal and magical experience.

(Prirejeno po: http://faze.ca/guide-skiing-vermont-4-top-resorts. Pridobljeno: 12. 6. 2020.)

V razpredelnici s kljukico označi, za kateri kraj velja trditev novinarjev. Posamezna trditev lahko velja za ENO ali DVE smučišči. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

This place		Stowe Mountain Resort	Sugarbush Resort	Smuggler's Notch Resort
0.	has breathtaking scenery.	✓	✓	
1.	has the most amazing accommodation.			
2.	can be visited by guests for less money.			
3.	is best suited for a skilled skier.			
4.	offers skiing with a celebrity.			
5.	has a long tradition in snowboarding.			
6.	offers an after dark experience.			

(6 točk)

Stowe Mountain Resort

Sugarbush Resort

Smuggler's Notch Resort

(Viri slik: https://www.goodreads.com/book/show/2180821.Ski_North_America
https://www.firsttracksonline.com/2012/09/07/sugarbush-to-break-ground-on-new-slopeside-homes
https://www.snowmagazine.com/ski-resort-guide/usa/smuggler-s-notch-ski-resort
https://www.onthesnow.com/vermont/stowe-mountain-resort/ski-resort. Pridobljeno: 20. 4. 2021.)

C) RABA JEZIKA

1. naloga

Dopolni besedilo o izvoru angleškega jezika z manjkajočimi besedami ali postavi besedo v oklepaju v ustrezno obliko. V vsako praznino vpiši le ENO besedo, pri glagolih pa lahko uporabiš tudi DVE. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

THE ORIGINS OF WORDS

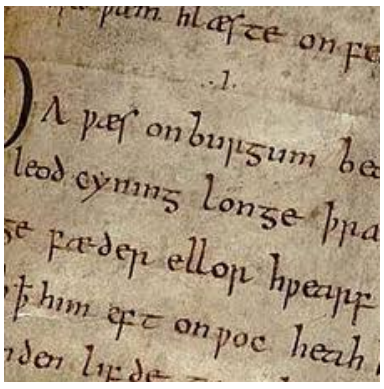
The English language **(0)** ***has developed*** (**develop**) slowly over many hundreds of years. Some words have hardly changed in all that time while others have come and gone according to fashion. Even today, new words **(1)** _____ (**add**) every year. English is used by more people **(2)** _____ any other language today. If we include those who speak and write it as their **(3)** _____ (**two**) language, that number is even bigger. It also has the largest vocabulary of any language.

English **(4)** _____ (**come**) from two language families – Germanic and Romance. The Anglo-Saxons and Vikings **(5)** _____ (**bring**) Germanic influences to Britain, which is reflected in most everyday words. The Norman French gave English words to describe justice and culture.

Every year new words appear in English so that we can talk and write about new inventions, political and social changes, and influences from many other **(6)** _____ (**country**), for example: *YouTuber*, *Brexit*, *bitcoin*, *emoji*, etc.

(Prirejeno po: *Find Out More*, 1995.)

(6 točk)

(Vir slike: https://www.memrise.com/course/32931/anglo-saxon-old-english-core-vocabulary/. Pridobljeno: 20. 4. 2021.)

2. naloga

Dopolni besedilo o Vietnamu z manjkajočimi besedami, ki se začnejo z danimi črkami. Vsaka črtica predstavlja ENO ČRKO. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

VIETNAM

Vietnam is a country in Asia and it is slightly (**0**) ***b i g g e r*** than the UK. The capital is Hanoi and Vietnamese is the (**1**) **n** __ __ __ __ __ __ __ language. Many words have been borrowed from Chinese and it used to be written using Chinese characters. Today the Latin (**2**) **a** __ __ __ __ __ __ __ is used, with extra symbols above the letters to change some sounds.

The staple diet in Vietnam is rice. Because it is sold all over the world, a lot of families (**3**) **g** __ __ __ it on their land. Some families can own a buffalo to help them farm the rice fields. Children take buffalos to graze in the fields and even (**4**) **r** __ __ __ them for fun to see whose buffalo is the fastest.

Sometimes families visit Hanoi, the capital city. There is a famous religious place called “pagoda”. Members of the Buddhist religion come here to make offerings and to (**5**) **p** __ __ __ to Buddha. Almost half the people in Vietnam are Buddhists.

In Vietnam, cycling is part of everyday life. Children are even collected from school by bicycle taxis. Another popular sport is *da cau.* This is a (**6**) **m** __ __ __ __ __ __ of football and badminton. You have to kick a shuttlecock over a net with your feet.

(Prirejeno po: *Discovery Box* št. 124.)

(6 točk)

(Vir slik: https://de.wikipedia.org/wiki/Vietnam. Pridobljeno: 16. 2. 2018.)

D) PISNO SPOROČANJE

Pripravljaš prispevek za mednarodno debatno tekmovanje o razlikah med spoloma.

V njem:

- pojasni, kako so se vloge moških in žensk spreminjale skozi čas;
- opiši sodelovanje fantov in deklet na različnih področjih (npr. šport, umetnost, tekmovanja …);
- predvidevaj, kako se bodo v prihodnosti spreminjale vloge moških in žensk, in svoje razmišljanje utemelji.

Besedilo naj bo dolgo od 120 do 150 besed. Ovrednoteni bodo vsebina, besedišče, slovnica in zgradba besedila.

Ta prostor lahko uporabiš za osnutek, ki se ne vrednoti.

Vsebina:	*4 točke*
Besedišče:	*4 točke*
Slovnica:	*3 točke*
Zgradba besedila:	*2 točki*

4.2.5 Predmetna komisija za nemščino

4.2.5.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.5.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.1.2: Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred

4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred
Slika 4.2.5.2.2: Porazdelitev točk pri nemščini

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.5.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.2.2: Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred

4.2.5.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa je bil 60 minut oz.več glede na prilagoditve za učence s posebnimi potrebami. Preizkus je vključeval slušno razumevanje (dve nalogi s skupaj 14 postavkami), bralno razumevanje (dve nalogi s skupaj 14 postavkami) ter poznavanje in rabo jezika (štiri naloge s skupaj 19 postavkami). Skupno število točk vseh treh delov je bilo 52, število postavk pa 47.

Tipi nalog

Preizkus je vseboval naloge:

- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- kratkih zaprtih odgovorov,
- povezovanja, urejanja in razvrščanja,
- dopolnjevanja brez nabora in
- vodeni pisni sestavek.

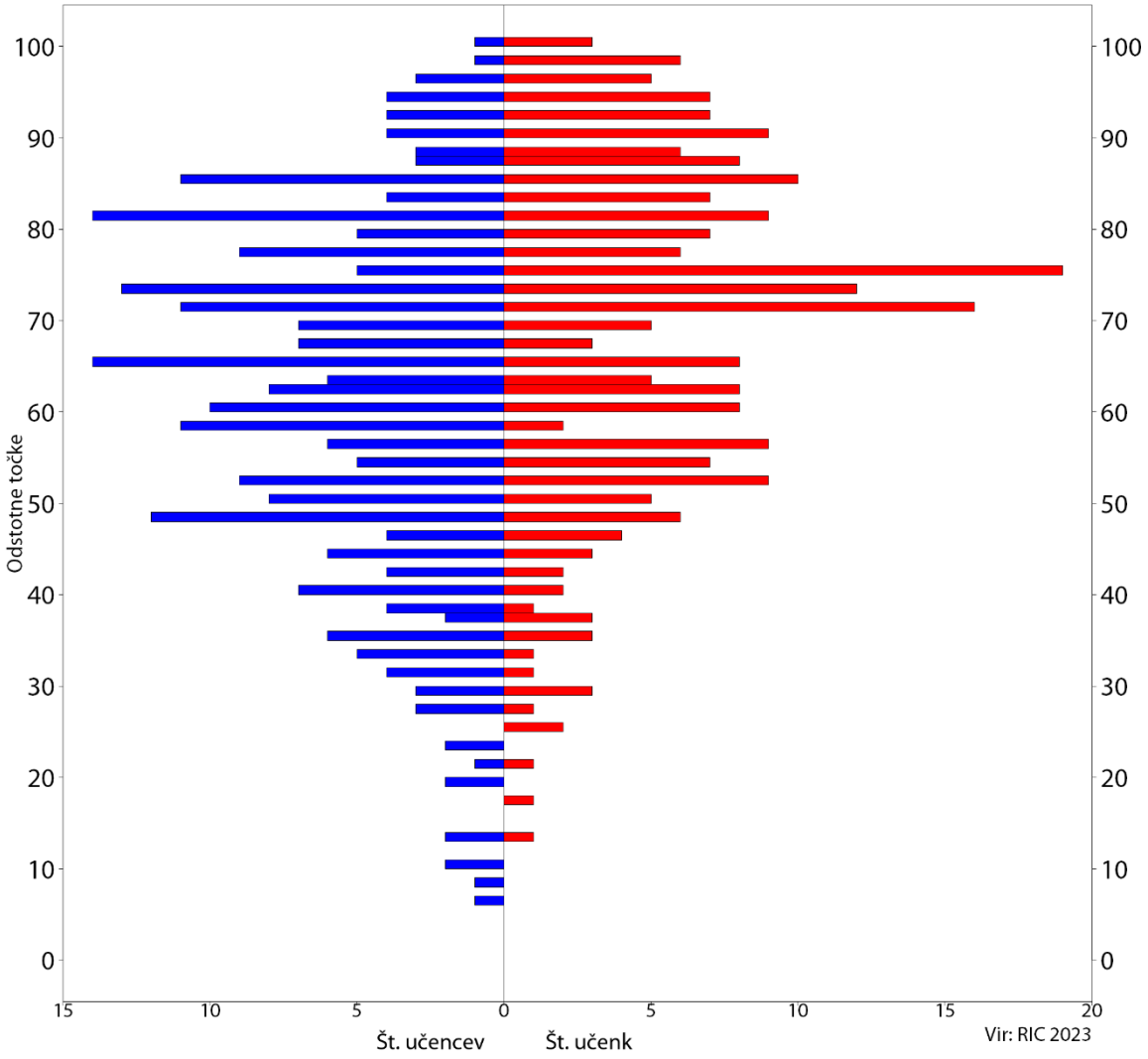
Analiza dosežkov

Preglednica 4.2.5.1.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	498
Število postavk	47
Možne točke	52
Povprečno štev. točk	33,80
Povprečno štev. odstotnih točk	65,01
Standardni odklon odstotnih točk	19,73
Indeks težavnosti	0,65
Indeks zanesljivosti	0,92

Maksimalno število točk so dosegle tri učenke in en učenec. Najmanjše število doseženih točk je bilo 3, dosegel jih je en učenec.

Dosežki po spolu in regijah

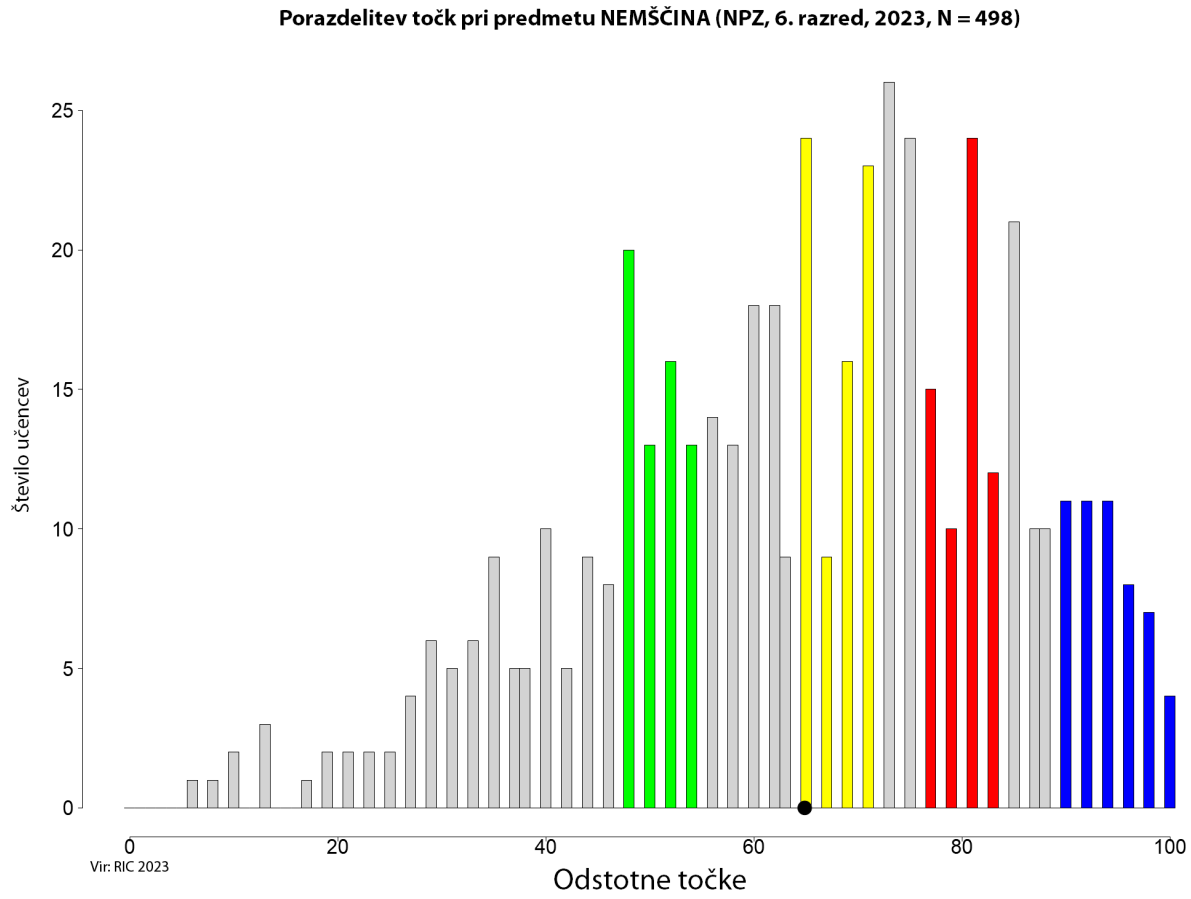

Slika 4.2.5.1.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred*

Dosežki NPZ po spolu nam kažejo, da so bile učenke za spoznanje uspešnejše od učencev.

Številčno najbolj zastopana je bila Pomurska regija s 460 učenci in učenkami iz 31 šol, sledi Podravska regija s 25 učenci in učenkami iz dveh šol, v Koroški regiji pa je NPZ iz nemščine v 6. razredu pisalo 13 učencev in učenk iz ene šole. Ker so razlike med številom učencev in učenk ter številom vključenih šol med regijami zelo velike, podatki o dosežkih po regijah ne omogočajo posploševanja.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.5.1.2: *Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred*

ZELENO OBMOČJE

Učenci in učenke, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo spodnje četrtine dosežkov, so uspešno rešili te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo posamezne povedi, sestavljene iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

1. naloga

Pri 1. nalogi so učenke in učenci slišali posamezne izjave z različnih tematskih področij. Uspešno so rešili **2.**, **3.**, **6.** in **7. postavko**, kjer so slišano povezali z ustreznim tematskim področjem in označili ustrezen odgovor. Za pravilno rešitev postavk so morali prepoznati in razumeti določene besede in besedne zveze iz vnosnega besedila v nalogi: *kocht, Spaghetti* (2. postavka), *geht in die erste Klasse, eine große Schultüte* (3. postavka), *Freitag* (6. postavka), *Sonne, Regen* (7. postavka). Na taksonomski ravni so to manj zahtevne postavke.

2. naloga

Pri 2. nalogi so učenke in učenci slišali pogovor na temo rojstni dan ter odgovorili na vprašanja. Uspešno so rešili **2. postavko** naloge, kjer so slišali in razumeli, da ima Lisa 12. maja rojstni dan.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so učenke in učenci pokazali razumevanje besedila s kratkimi odgovori. Uspešno so rešili **1.**, **2.** in **4. postavko**, kjer so iz besedila prepoznali, od kod prihaja Jonas (1. postavka), kako je ime njegovi sestri (2. postavka) ter kaj Jonas počne v prostem času (4. postavka).

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Uspešno so rešili **1.**, **2.**, **3.**, **4.** in **6. postavko** naloge razvrščanja. S taksonomsko manj zahtevno nalogo smo preverjali razumevanje besedišča na temo oblačileta Prepoznali in glede na sliko so ustrezno razvrstili besede *die Strickmütze* (1. postavka), *die Turnschuhe* (2. postavka), *die Socken* (3. postavka), *der Gürtel* (4. postavka) ter *die Jacke* (6. postavka).

2. naloga

Uspešno so rešili **5.** in **6. postavko** naloge razvrščanja. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo smo preverjali razumevanje pogosto rabljenih besed, besednih zvez in preprostih povedi z različnih tematskih področji. K posameznim izjavam so morali razvrstiti ustrezen stavek. Pri 5. postavki je bila ključna beseda za pravilno rešitev naloge *Basketballeta* Pri 6. postavki so morali prepoznati ključno besedno zvezo *lieber Wasser trinken*.

RUMENO OBMOČJE

Učenci in učenke, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo med polovicama dosežkov, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

1. naloga

Pri 1. nalogi so učenke in učenci uspešno rešili **5. postavko** naloge, kjer so povezali slišano z ustreznim tematskim področjem. Za uspešno reševanje so morali razumeti ključno besedo iz slišanega besedila *die Hände*.

2. naloga

Uspešno so rešili **1.**, **3.** in **4. postavko**. S selektivnim poslušanjem so morali odgovoriti na vprašanja, vezana na temo rojstni dan. Iz slišanega so razumeli vzdevek deklice, kateri dan želi praznovati in ob kateri uri se prične zabava.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga

Pri 1. nalogi bralnega razumevanja so morali prebrati besedilo in povezati naslove s posameznimi besedili, v katerih otroci pripovedujejo o določenih temah. Uspešno so rešili **2.**, **6.** in **7. postavko** naloge razvrščanja.

Pri 2. postavki se preverja razumevanje besedila, vezanega na temo nakupovanje. Povezati so morali naslov *Was kaufst du dir*? z besedilom, v katerem je opisano, koliko denarja na teden dobi Susi in kaj s tem denarjem počne.

Pri 6. postavki gre za razumevanje besedila na temo prosti čas. Povezati so morali naslov z besedilom, v katerem je opisano, kaj Liam počne v prostem času. Za uspešno reševanje so bile učenkam in učencem v pomoč ključne besede *Hobby, er spielt Fußball, spielt Gitarre, liest Bücher, fährt Ski* in *spielt Monopoly*.

Pri 7. postavki so uspešno povezali naslov *Der Sommer ist da!* z besedami ter besednimi zvezami iz prebranega besedila na temo letni časi, in sicer *Schwimmbad ist wieder offen, das Wetter ist besonders schön, baden, beim Schwimmen, ein Gewitter.*

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so učenke in učenci pokazali razumevanje besedila s kratkimi odgovori. Uspešno so rešili **3.**, **5.** in **7. postavko**, če so razumeli vprašanja, kje živi Jonas (3. postavka), katero šolo obiskuje (5. postavka) in kaj trenira, (7. postavka) ter v besedilu našli ustrezne informacije.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče in določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci in učenke so uspešno rešili **5. postavko** naloge razvrščanja. Prepoznali in glede na sliko so ustrezno razvrstili besedo *die Trainingshose*.

2. naloga

Uspešno so rešili **1.**, **2.**, **3.** in **4. postavko** naloge razvrščanja. Pri 1. postavki so uspešno povezali izjavo *Die Schüler haben Mathe* z besedama iz prebranega stavka *Lineal und Bleistift*. Pri 2. postavki so uspešno povezali stavek *Peter hat bald Geburtstag.* s ključno besedno zvezo *er wünscht sich*. Pri 3. postavki so povezali izjavo *Das Wetter ist warm und sonnig.* s ključno besedno zvezo *schwimmen gehen*. Pri 4. postavki so za uspešno reševanje morali razumeti ključno besedo *Arzt*.

3. naloga

Uspešno so rešili **2.** in **3. postavko** naloge dopolnjevanja brez nabora. Postavka preverja poznavanje in rabo glagolov *sein* in *haben*.

RDEČE OBMOČJE

Učenci in učenke, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

1. naloga

Uspešno so rešili **1.** in **4. postavko** naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Poslušali so sedem izjav, vezanih na različna tematska področja. Gre za selektivno slušno razumevanje. Za pravilno rešitev postavk so morali prepoznati in razumeti določene besede in besedne zveze iz vnosnega besedila ter jih povezati z ustrezno temo v nalogi. Pri 1. postavki so povezali *die Schule ist aus* in *wieder lange schlafen* s temo počitnice (*Ferien*). Pri 4. postavki so iz slišanega besedila morali razbrati, da gre za temo živali (*Tiere*).

2. naloga

Uspešno so rešili **5.** in **6. postavko**, kjer so morali zapisati kratek odgovor. Iz pogovora so morali razbrati, kje bo Elisabeth praznovala rojstni dan (5. postavka) ter kaj rada počne v prostem času (6. postavka).

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga

Uspešno so rešili **1. postavko** naloge razvrščanja. Za pravilno rešitev postavke so prepoznali ključno besedo *Schule* in besedno zvezo *in die selbe Klasse gehen* ter ju povezali z naslovom *Mitschüler*.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče in določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci in učenke so uspešno rešili **7. postavko** naloge razvrščanja. S taksonomsko manj zahtevno nalogo se je preverjalo poznavanje besedišča na temo oblačileta Prepoznali in glede na sliko so ustrezno razvrstili besedo *das Unterhemd*.

3. naloga

Uspešno so rešili **4. postavko** naloge dopolnjevanja brez nabora. Postavka preverja poznavanje in rabo glagola *spielen*.

4. naloga

Učenke in učenci so tvorili krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic. Uspešni so bili pri kriteriju **vsebina**. Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo danih iztočnic na temo živali. Učenke in učenci so sledili navodilom in v svoje razmišljanje vključili podatke, ki so jih zahtevale iztočnice.

MODRO OBMOČJE

Učenci in učenke, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo zgornjo desetino dosežkov, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

2. naloga

Uspešno so rešili **7. postavko**, kjer so morali zapisati kratek odgovor. Razumeti so morali besedno zvezo *ein Buch schenken*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga

Uspešno so rešili **3.**, **4.** in **5. postavko** naloge razvrščanja. Pri 3. postavki so prepoznali ključne besede in besedne zveze *eine Laterne machen, Transparentpapier schneiden, basteln, malen* in *Draht befestigen* ter jih vsebinsko povezali z naslovom *Wir basteln für den Martinstag*. Četrta postavka je za uspešno reševanje zahtevala prepoznavanje ključnih besed *erzählen* in *lesen*. Pri 5. postavki so z naslovom *Geschenke* morali povezati ključne besede in besedne zveze *Weihnachtsmann, bring mir bitte, ein neues Paar Ski und eine Lampe, du kannst mir auch … bringen*.

2. naloga

Uspešno so rešili **6. postavko**, kjer so morali zapisati kratek odgovor. Učenke in učenci so pravilno rešili postavko, če so razumeli vprašalnico oz.vprašanje in iz besedila razbrali, kdaj se začne pouk.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče in določene jezikovne strukture v sobesedilu.

4. naloga

Učenke in učenci so tvorili krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic. Uspešni so bili pri kriteriju **jezikovna pravilnost**. Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo danih iztočnic na temo živali. Kljub slovničnim oz. pravopisnim napakam je bilo besedilo pri večini učenk in učencev še razumljivo.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

3. naloga

Prva postavka je nad modrim območjem. Naloga je tipa dopolnjevanja brez nabora. Postavka preverja poznavanje in rabo glagola *sprechen*, torej spregatev nepravilnega glagola. Predvidevamo, da imajo učenke in učenci težave s spreganjem in zapisom glagola *sprechen* v 3. osebi ednine.

SKLEP

Opisi dosežkov po območjih kažejo, da so učenke in učenci najuspešnejši pri slušnem razumevanju. Nalogi slušnega razumevanja sta porazdeljeni v vsa štiri območja. Največ postavk (5 od 14-ih) je v zelenem območju, v rumenem in rdečem območju so po štiri postavke, v modrem je ena postavka.

Postavke pri nalogah bralnega razumevanja so razpršene v zeleno, rumeno, rdeče in modro območje. Največ postavk (6 od 14-ih) je v rumenem območju. Pri prvi nalogi so učenke in učenci morali povezati naslove s posameznimi besedili, v katerih otroci pripovedujejo o določenih temah. Naloga je od njih zahtevala globalno razumevanje. Težave so imeli pri reševanju postavk, kjer so morali povezati ključne besede in besedne zveze na temo prazniki ter domišljijski svet/pravljice. Pri drugi nalogi so na kratko odgovarjali na vprašanja v povezavi z besedilom. Ta naloga je od njih zahtevala natančno, selektivno branje.

Naloge poznavanja in rabe jezika, pri katerih morajo učenke in učenci izkazati poznavanje temeljnega besedišča in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov, samostojno zapisati besede ter tvoriti krajše vodeno besedilo, so bile bolj selektivne. Postavke so razpršene v vsa štiri območja, ena je nad modrim območjem. Pri prvi nalogi ugotavljamo, da učenke in učenci nimajo težav pri prepoznavanju besedišča na temo oblačileta Druga naloga je preverjala poznavanje in rabo pogosto rabljenih besed, besednih zvez in preprostih povedi. Postavke so razpršene v zeleno in rumeno območje. Postavke tretje naloge so v rumenem in rdečem območju, ena postavka je nad modrim. Gre za nalogo poznavanja in rabe glagolov. Zahtevnejša je bila četrta, tvorbna naloga, ki preverja sposobnost pisnega sporazumevanja. Postavka vsebina je v rdečem, jezikovna pravilnost pa v modrem območju.

Ugotavljamo, da učenci in učenke nimajo težav pri poznavanju temeljnega besedišča in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov, težave pa imajo pri samostojnem zapisu besed in tvorjenju krajšega besedila.

V preizkusu je 15 postavk uvrščenih v zeleno območje, 17 v rumeno, v rdečem območju je 8 postavk, v modrem 6, ena postavka pa je v območju nad modrim. Rezultati so precej razpršeni, saj ima skoraj vsaka naloga postavke v vsaj treh območjih, izjema je le naloga C2, ki je v zelenem in rumenem območju. Ravni zahtevanega znanja so v skladu s cilji in standardi učnega načrta.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.5.1.2: *Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred*

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Kunterbuntes*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	brez besedila (posamezni stavki)	različne teme	– razume preproste izjave v znanem kontekstu; – izlušči glavno misel slišanega besedila, vezanega na obravnavano temo;	1	1	rdeče	0,56	0,40
								2	1	zeleno	0,91	0,29
								3	1	zeleno	0,93	0,27
								4	1	rdeče	0,67	0,29
								5	1	rumeno	0,71	0,44
								6	1	zeleno	0,82	0,25
								7	1	zeleno	0,74	0,49
A	2	slušno razumevanje	*Elisabeth telefoniert*	kratki zaprti odgovori	pogovor	rojstni dan	– razume preproste izjave v znanem kontekstu; – izlušči glavne poudarke pogovora, ki se nanaša na preproste situacije ali osebne izkušnje;	1	1	rumeno	0,62	0,42
								2	1	zeleno	0,80	0,38
								3	1	rumeno	0,73	0,55
								4	1	rumeno	0,73	0,39
								5	1	rdeče	0,51	0,47
								6	1	rdeče	0,43	0,55
								7	1	modro	0,38	0,52
B	1	bralno razumevanje	*Kinder erzählen*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	povzetki	različne teme	– bere preprosta besedila na ravni odstavka, pri čemer razume pomen besed in besednih zvez s pogosto rabljenim besediščem; – prepozna glavno misel in določene podatke krajših, preprostih besedil z znanega področja;	1	1	rdeče	0,55	0,49
								2	1	rumeno	0,67	0,53
								3	1	modro	0,32	0,40
								4	1	modro	0,45	0,43
								5	1	modro	0,43	0,48
								6	1	rumeno	0,60	0,48
								7	1	rumeno	0,59	0,60
B	2	bralno razumevanje	***Jonas aus Österreich lebt in Afrika***	kratki zaprti odgovori	prispevek	jaz: osebni podatki, dom in družina, šola, prosti čas	– bere preprosta besedila, pri čemer razume pomen besed in besednih zvez s pogosto rabljenim besediščem; – prepozna določene podatke krajših, preprostih besedil z znanega področja;	1	1	zeleno	0,92	0,30
								2	1	zeleno	0,80	0,32
								3	1	rumeno	0,68	0,50
								4	1	zeleno	0,71	0,34
								5	1	rumeno	0,70	0,43
								6	1	modro	0,17	0,42
								7	1	rumeno	0,78	0,46
Del	**Naloga**	**Jezikovna zmožnost**	**Naslov**	**Tip naloge**	**Vrsta besedila**	**Tema**	**Standard – učenec:**	**Postavka**	**Število točk**	**Območje**	**IT**	**ID**

C	1	poznavanje in raba jezika	*In der Garderobe*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	brez besedila (posamezne besede)	oblačila in obutev	– razume pogosto rabljene besede;	1	1	zeleno	0,71	0,31
								2	1	zeleno	0,85	0,29
								3	1	zeleno	0,97	0,15
								4	1	zeleno	0,79	0,30
								5	1	rumeno	0,71	0,35
								6	1	zeleno	0,96	0,13
								7	1	rdeče	0,67	0,34
C	2	poznavanje in raba jezika	/	povezovanje, urejanje in razvrščanje	brez besedila (posamezni stavki)	različne teme	– razume pogosto rabljene besede, besedne zveze ter preproste povedi;	1	1	rumeno	0,73	0,50
								2	1	rumeno	0,68	0,55
								3	1	rumeno	0,66	0,49
								4	1	rumeno	0,59	0,43
								5	1	zeleno	0,90	0,34
								6	1	zeleno	0,82	0,48
C	3	poznavanje in raba jezika	*Leas Papa*	dopolnjevanje brez nabora	sestavek	družina, osebni podatki, videz, prosti čas	– razume in dopolni preproste povedi;	1	1	nad modrim	0,18	0,32
								2	1	rumeno	0,72	0,38
								3	1	rumeno	0,67	0,52
								4	1	rdeče	0,48	0,51
C	4	poznavanje in raba jezika	*Im Zoo*	krajši pisni sestavek	sestavek	živali	– tvori kratko besedilo s pomočjo iztočnic.	Vsebina	4	rdeče	0,61	0,65
								Jezikovna pravilnost	3	modro	0,46	0,66

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Izhodišče prvega dela **(SLUŠNO RAZUMEVANJE)** sta bili dve besedili. Z nalogami smo preverjali zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja. Prvo besedilo je preverjalo slušno razumevanje na podlagi izjav različnih tematskih področji, pri drugem besedilu pa so morali učenci in učenke odgovoriti na vprašanja, vezana na temo rojstni dan.

Pri prvi nalogi izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom A.1 (IT = 0,76) so morali učenci in učenke povezati slišano z ustreznim tematskim področjem in označiti ustrezen odgovor. IT postavk se giblje med 0,56 in 0,93, kar dokazuje dobro globalno razumevanje govorjenega besedila.

Naloga A.2 (IT = 0,60) je bila naloga kratkih zaprtih odgovorov. IT se giblje med 0,38 in 0,80. Učenci in učenke so slišali pogovor dveh otrok, vezan na temo rojstni dan. Na slišano so se morali odzvati z zapisom ustreznega odgovora. Najslabše je bila rešena postavka A.2.7, kjer so morali zapisati, kaj bo Paul podaril Elisabeth za rojstni dan. Čeprav v izhodiščnem besedilu Elisabeth da predlog in ga Paul potrdi, so pri zapisu pravilnega odgovora imeli težave. Te postavke ni rešilo 196 učencev in učenk. Število učencev in učenk, ki posameznih postavk pri tej nalogi niso reševali, se giblje med 11 in 196. Največ jih ni rešilo že omenjene sedme (196) ter šeste postavke (181), pri kateri so v besedilu morali slišati in zapisati, kaj Elisabeth počne v prostem času, in prav tako pete postavke (146), kjer so morali slišati in zapisati, kje bo Elisabeth praznovala. Ker gre za zadnje tri postavke te naloge, predvidevamo, da je vzrok za nerešene postavke popuščanje zbranosti.

Drugi del **(BRALNO RAZUMEVANJE)** je bil sestavljen iz dveh nalog, ki sta preverjali zmožnosti branja in bralnega razumevanja.

Pri prvi nalogi, B.1 (IT = 0,52), so morali učenci in učenke razumeti kratka besedila z različnih tematskih področjih in jih povezati z ustreznim naslovom. Gre za nalogo povezovanja, urejanja in razvrščanja. IT se giblje med 0,32 in 0,67. Najslabše je bila rešena postavka B.1.3, ki je zahtevala dobro razumevanje besedila in ključnih besed (*eine Laterne machen, Transparentpapier schneiden, kleben, malen*). Najverjetneje teh besed niso povezali z *Wir basteln für den Martinstag*.

Naloga B.2 (IT = 0,68) je bila naloga kratkih zaprtih odgovorov. V kompleksnejšem besedilu so morali učenci in učenke poiskati zahtevane podatke. Indeks težavnosti se giblje med 0,17 in 0,92. Najslabše rešena postavka je bila B.2.6. Ugotavljamo, da iz vnosnega besedila niso znali izluščiti podatka, kdaj se začne pouk.

Tretji del **(POZNAVANJE IN RABA JEZIKA)** je bil sestavljen iz štirih nalog.

Pri prvi nalogi, nalogi povezovanja, urejanja in razvrščanja C.1 (IT = 0,81), so bili učenci in učenke najuspešnejši. IT postavk se giblje med 0,67 in 0,97, kar dokazuje, da dobro poznajo besedišče na temo oblačil, ki so ga morali povezati z oblačili na sliki.

Naloga C.2 (IT = 0,73) je bila naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja. Indeks težavnosti se giblje med 0,59 in 0,90. Učenci in učenke so k posameznim izjavam morali razvrstiti ustrezen stavek. Postavka C.2.4 je bila najslabše rešena. Težave so imeli pri razvrščanju izjave *Ich bin krank*. k stavku Ich gehe zum Arzt.

Naloga C.3 (IT = 0,51) je bila naloga dopolnjevanja brez nabora. Indeks težavnosti se giblje med 0,18 in 0,72. Učenci in učenke so morali dopolniti povedi z ustreznimi glagoli. Največ napak je bilo pri postavki C.3.1 (IT = 0,18), ki je preverjala glagol *sprechen*. Ker gre za spregatev nepravilnega glagola, predvidevamo, da so učenke in učenci imeli težave s spreganjem in zapisom tega glagola v 3. osebi ednine.

Četrta naloga je bila tvorbna (IT = 0,54), v njej pa so učenci in učenke opisovali slikovno iztočnico na temo živalski vrt. Uspešni so bili pri kriteriju vsebina (IT = 0,61), kar dokazuje, da znajo tvoriti preprosto vodeno besedilo na podlagi iztočnic. Manj uspešni so bili pri postavki jezikovna pravilnost (IT = 0,46).

Sklepne ugotovitve

Rezultati kažejo, da so bile naloge sestavljene v skladu z zastavljenimi cilji PK ter na podlagi ciljev in standardov v učnem načrtu. Večina nalog je zelo dobro diskriminirala. Indeksi diskriminativnosti posameznih postavk so se gibali med 0,25 in 0,66; izjema sta dve zelo lahki postavki (IT nad 0,95), pri katerih je indeks diskriminativnosti pričakovano upadel pod 0,20. Indeks zanesljivosti celotnega testa je visok in znaša 0,92.

Največje število doseženih točk (100) so dosegle tri učenke in en učenec. Deset učencev in učenk je doseglo manj kot 20 % točk.

Analiza dosežkov učencev in učenk na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine v 6. razredu je pokazala, da so bili pri reševanju nalog uspešni, saj so dosegli povprečen rezultat 65,01 %. To ponovno dokazuje, da je pouk nemščine na tej stopnji dobro zastavljen, učenci in učenke pa imajo solidno znanje. Najmanj težav jim delata prepoznavanje osnovnega besedišča s pomočjo slikovnih iztočnic in slušno razumevanje nalog prve in druge taksonomske stopnje. Težave se kažejo pri selektivnem branju besedila, kjer morajo poiskati zahtevano informacijo. Pri samostojnem zapisu besed imajo še velike težave.

Učiteljice, učitelji naj pri delu z učenci v drugem izobraževalnem obdobju namenijo več časa branju avtentičnih oz.poenostavljenih besedileta Prav tako naj učenci in učenke rešujejo zahtevnejše naloge poznavanja in rabe jezika na različne teme.

Članice komisije in sestavljavke nalog ugotavljamo, da pri NPZ iz nemščine v 6. razredu ni bilo posebnosti. Upoštevale smo priporočila s seminarjev, priporočila Rica ter dragocene nasvete učiteljic in učiteljev iz prakse.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Du hörst sieben Aussagen. Um welches Thema handelt es sich? Markiere die richtige Lösung wie im Beispieleta

(Slišal/-a boš sedem izjav. Za katero temo gre? Označi pravilno rešitev kot v primeru.)

Kunterbuntes

0.		Tiere	*X*	Begrüßung		Familie
1.		Ferien		Zimmer		Haustiere
2.		Schuhe		Basteln		Essen
3.		Körper		Zeit		Schule
4.		Adresse		Tier		Haus
5.		Tage		Familie		Körper
6.		Hobby		Wochentage		Kleider
7.		Wetter		Trinken		Spielsachen

(7 točk)

2. naloga

Hör zu und beantworte die Fragen wie im Beispieleta

(Prisluhni pogovoru in odgovori na vprašanja kot v primeru.)

Elisabeth telefoniert

0. Wen ruft Elisabeth an?

Pauleta

1. Wie ist der Spitzname von Elisabeth?

_____

2. Was hat Elisabeth am 12. Mai?

_____

3. An welchem Tag möchte sie feiern?

_____

4. Um wie viel Uhr beginnt die Party?

_____

5. Wo feiert Elisabeth?

_____

6. Was macht Elisabeth in ihrer Freizeit?

_____

7. Was schenkt Paul Elisabeth?

_____

(7 točk)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Lies die Texte. Ordne die Titel zu den Texten und schreibe die Buchstaben in die Tabelle wie im Beispieleta Zwei Buchstaben sind zu vieleta

(Preberi besedila. Razvrsti naslove k besedilom in vpiši črke v razpredelnico kot v primeru. Dve črki sta odveč.)

Kinder erzählen

0.	Kennst du die fünf Freunde? Das sind George, Julian, Dick, Anne und der Hund Timmy. Sie machen Urlaub auf einer Inseleta Dort finden sie ein versunkenes Schiff im Meer. *Fünf Freunde 3* – ab 16. Februar im Kino!
1.	Erik ist so alt wie ich und wir gehen in dieselbe Klasse. Jeden Morgen gehen wir zusammen in die Schule. Wir fahren mit dem Fahrrad. Bei Regen nehmen wir den Bus. Manchmal streiten wir, aber wir halten immer zusammen. Ich mag Erik.
2.	Susi bekommt jede Woche 3 Euro. Was macht sie mit dem Geld? Für 5 Euro kauft sie Futter für ihre Fische. Den Rest gibt Susi für sich aus. Sie kauft oft Lollis.
3.	Die Kinder machen eine Laterne. Inge schneidet Transparentpapier. Kurt schneidet aus Karton Kreise. Karin klebt Transparentpapier auf den Karton. Peter und Milla malen Motive auf das Transparentpapier. Die Lehrerin befestigt den Draht.
4.	Ich freue mich sehr, wenn Opa uns besucht. Er erzählt mir viele Märchen, zum Beispiel Rotkäppchen, Schneewittchen und viele andere. Manchmal lesen wir zusammen Kinderbücher und haben dabei viel Spaß.
5.	Zu Weihnachten habe ich einen Wunschzettel geschrieben. *Lieber Weihnachtsmann! Bringe mir bitte ein neues Paar Ski und eine Lampe für den Schreibtisch. Du kannst mir auch ein Indianerzelt bringen. Liebe Grüße, dein Jakob.*
6.	Liam hat viele Hobbys. Dreimal in der Woche spielt er Fußballeta Er kann auch Gitarre spielen. Jeden Abend liest er Bücher. Im Sommer fährt er gern Rad oder geht schwimmen. Im Winter fährt er Ski oder spielt mit seiner Familie Monopoly.
7.	Jetzt ist das Schwimmbad wieder offen. Heute ist das Wetter besonders schön. Moni geht am Nachmittag baden. Ihre Freundinnen sind alle schon da. Sie haben viel Spaß beim Schwimmen. Plötzlich zieht ein Gewitter auf. Alle müssen schnell nach Hause gehen. Wie schade!

~~A~~	Film-Tipp
B	Der Sommer ist da!
C	Geschenke
D	Freizeit
E	Beim Arzt
F	Lesen und zuhören
G	Mein Mitschüler
H	Mein Cousin
I	Was kaufst du dir?
J	Wir basteln für den Martinstag

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
A							

(7 točk)

2. naloga

Lies den Text und beantworte die Fragen wie im Beispieleta

(Preberi besedilo in odgovori na vprašanja kot v primeru.)

Jonas aus Österreich lebt in Afrika

Hallo, ich bin Jonas und bin elf Jahre alt. Ich komme aus Österreich, aber ich wohne mit meinen Eltern und mit meinen Geschwistern Anna und Tobias in Marokko. Das liegt in Nordafrika. In Marokko wohnen wir in Casablanca, das ist eine Stadt am Atlantischen Ozean. Das Meer beginnt fast vor meiner Haustür! Das finde ich toll, ich bin nämlich ein begeisterter Surfer.

Manchmal fahren wir in die Wüste*. Dort können wir auf einem Kamel reiten. Marokko hat aber auch hohe Berge. Manchmal gehen wir wandern und im Winter fahren wir hier auch Ski und rodeln.

Meine Geschwister und ich besuchen eine amerikanische Schule in Casablanca. Die Unterrichtssprache ist Englisch und meine Mitschüler kommen aus aller Welt. Der Unterricht dauert von acht bis vierzehn Uhr. In der Pause spielen wir alle Fußballeta

Fußball spiele ich auch in meiner Freizeit besonders gern. Zweimal in der Woche trainiere ich in einem Fußballclub.

Ich vermisse Österreich und meine Großeltern. Gott sei Dank kocht Mama uns aber immer wieder gutes österreichisches Essen. Zweimal im Jahr fliegen wir nach Österreich, darauf freue ich mich immer besonders!

* Wüste – *puščava*

(Prirejeno po: *Kleines Volk*, november 2013.)

0. **Wie** alt ist Jonas?

Elf.

1. **Woher** kommt Jonas?

_____

2. **Wie** heißt die Schwester von Jonas?

_____

3. **Wo** wohnt Jonas jetzt?

_____

4. **Was** macht Jonas in seiner Freizeit im Winter?

_____

5. **Welche** Schule besucht Jonas?

_____

6. **Wann** beginnt der Unterricht?

_____

7. **Was** trainiert Jonas?

_____

(7 točk)

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

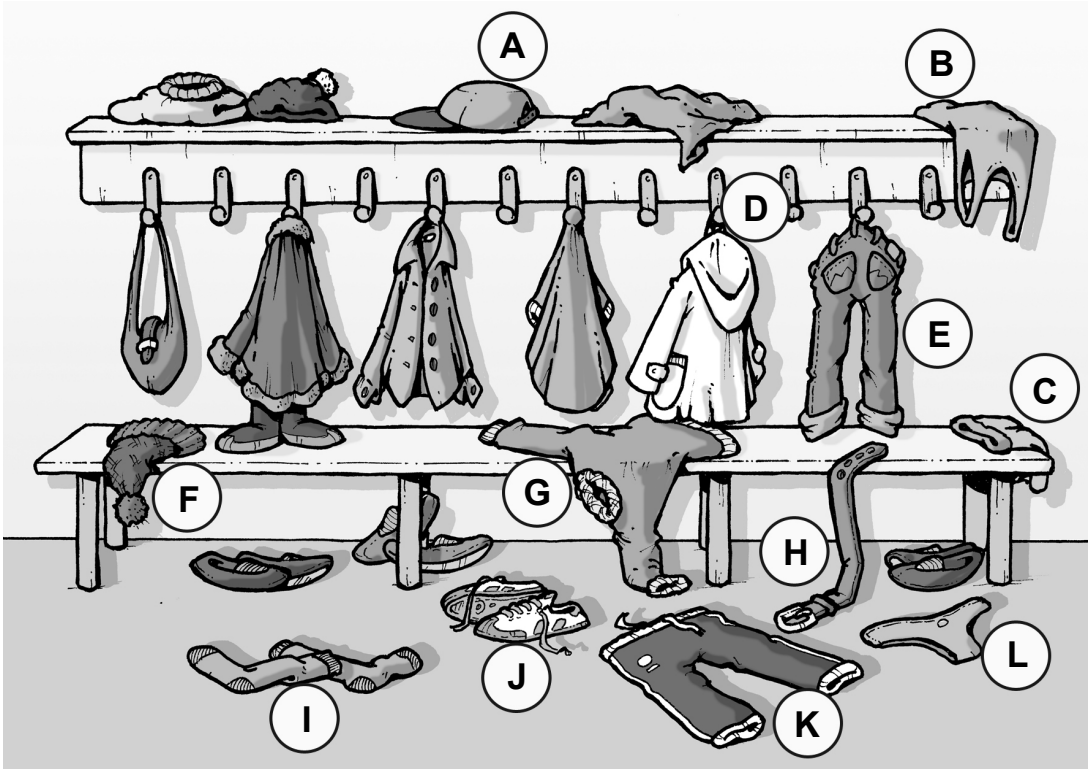
1. naloga

Welche Kleidungsstücke haben die Schüler in der Garderobe vergessen? Schreibe den Buchstaben zu dem passenden Kleidungsstück in der Tabelle wie im Beispieleta Vier Kleidungsstücke bleiben übrig.

(Katera oblačila so učenci pozabili v garderobi? Zapiši črko k ustreznemu oblačilu v razpredelnici kot v primeru. Štiri oblačila so odveč.)

In der Garderobe

0.	*G*	der Pulli
1.		die Strickmütze
2.		die Turnschuhe
3.		die Socken
4.		der Gürtel
5.		die Trainingshose
6.		die Jacke
7.		das Unterhemd

(7 točk)

2. naloga

Was passt zusammen? Schreibe den entsprechenden Buchstaben in die Tabelle wie im Beispieleta Zwei Sätze rechts bleiben übrig.

(Kaj sodi skupaj? V razpredelnico vpiši ustrezno črko kot v primeru. Dve povedi na desni sta odveč.)

0.	Thomas hat schlechte Noten.
1.	Die Schüler haben Mathe.
2.	Peter hat bald Geburtstag.
3.	Das Wetter ist warm und sonnig.
4.	Ich bin krank.
5.	Mein Hobby ist Sport.
6.	Cola ist nicht gesund.

A	Sie brauchen Lineal und Bleistift.
B	Ich spiele Computerspiele.
~~C~~	Er muss mehr lernen.
D	Ich spiele Basketballeta
E	Wir trinken lieber Wasser.
F	Sie fahren mit dem Bus.
G	Wir gehen schwimmen.
H	Er wünscht sich ein neues Smartphone.
I	Ich gehe zum Arzt.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
C						

(6 točk)

3. naloga

Ergänze den Text.

(Dopolni besedilo.)

Leas Papa

Leas Papa **(0)** ***heißt*** Maximilian.

Papa Maximilian **(1)** _____ Deutsch, Englisch und Französisch.

Er **(2)** _____ 40 Jahre alt.

Er **(3)** _____ blaue Augen.

Er **(4)** _____ mit Lea Tennis.

(4 točke)

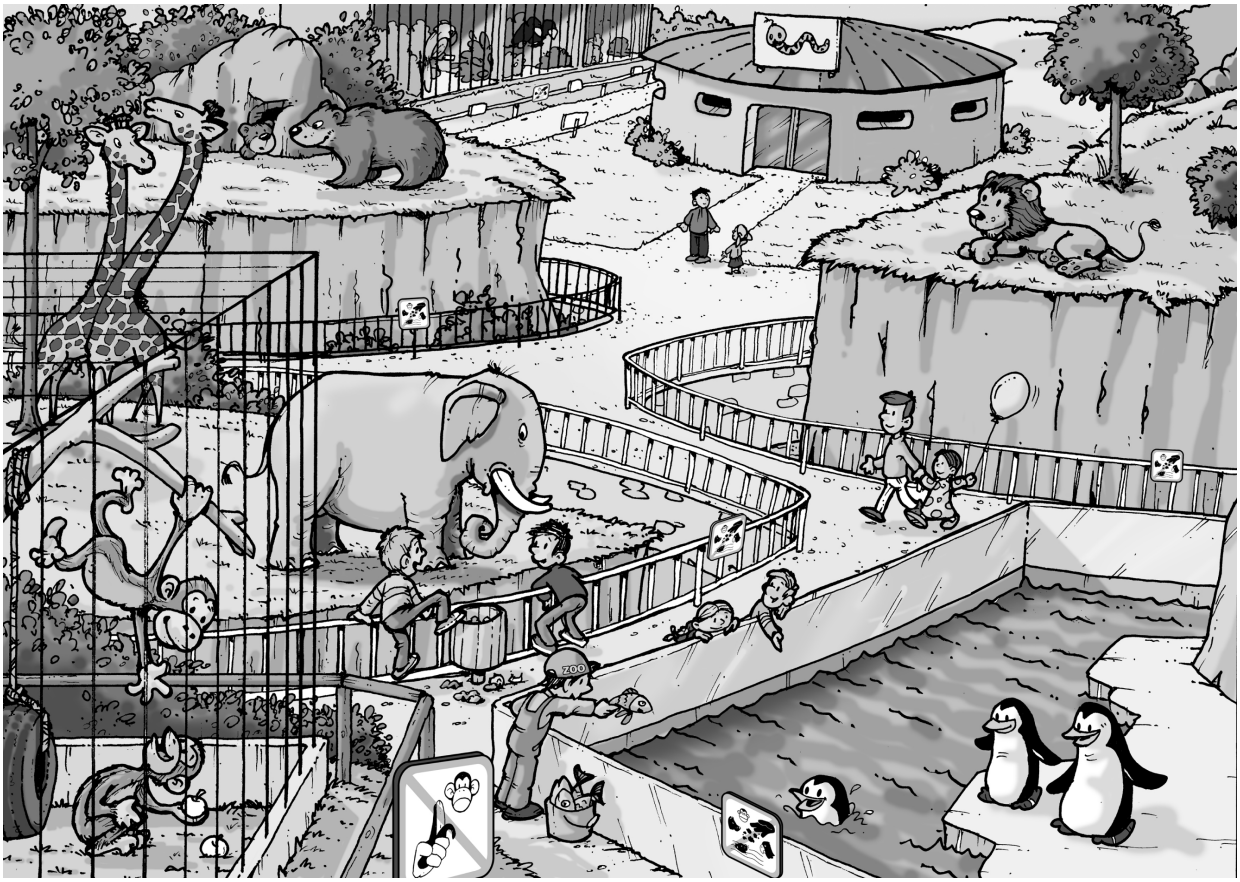
4. naloga

Beschreibe den Zoo auf dem Bild. Schreibe mindestens 6 Sätze über:

- **Welche Tiere siehst du?**
- **Wie sind die Tiere?**
- **Was machen die Tiere?**

(Opiši živalski vrt na sliki. Napiši najmanj 6 povedi o tem:

- katere živali vidiš,
- kakšne so živali,
- kaj počnejo živali.)

Im Zoo

Vsebina:	*4 točke*
Jezikovna pravilnost:	*3 točke*

4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa je bil 60 minut oz.več, glede na prilagoditve za učence in učenke s posebnimi potrebami. Preizkus je vseboval slušno razumevanje (dve nalogi s skupaj 15 postavkami), bralno razumevanje (dve nalogi s skupaj 15 postavkami), poznavanje in rabo jezika (tri naloge s skupaj 20 postavkami) ter pisno sporočanje (ena naloga s 4 postavkami). Skupno število točk vseh štirih delov je bilo 65, število postavk pa 54.

Tipi nalog

Preizkus je vseboval naloge:

- kratkih zaprtih odgovorov,
- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- povezovanja, urejanja in razvrščanja,
- dopolnjevanja z naborom,
- dopolnjevanja brez nabora in
- vodeni pisni sestavek.

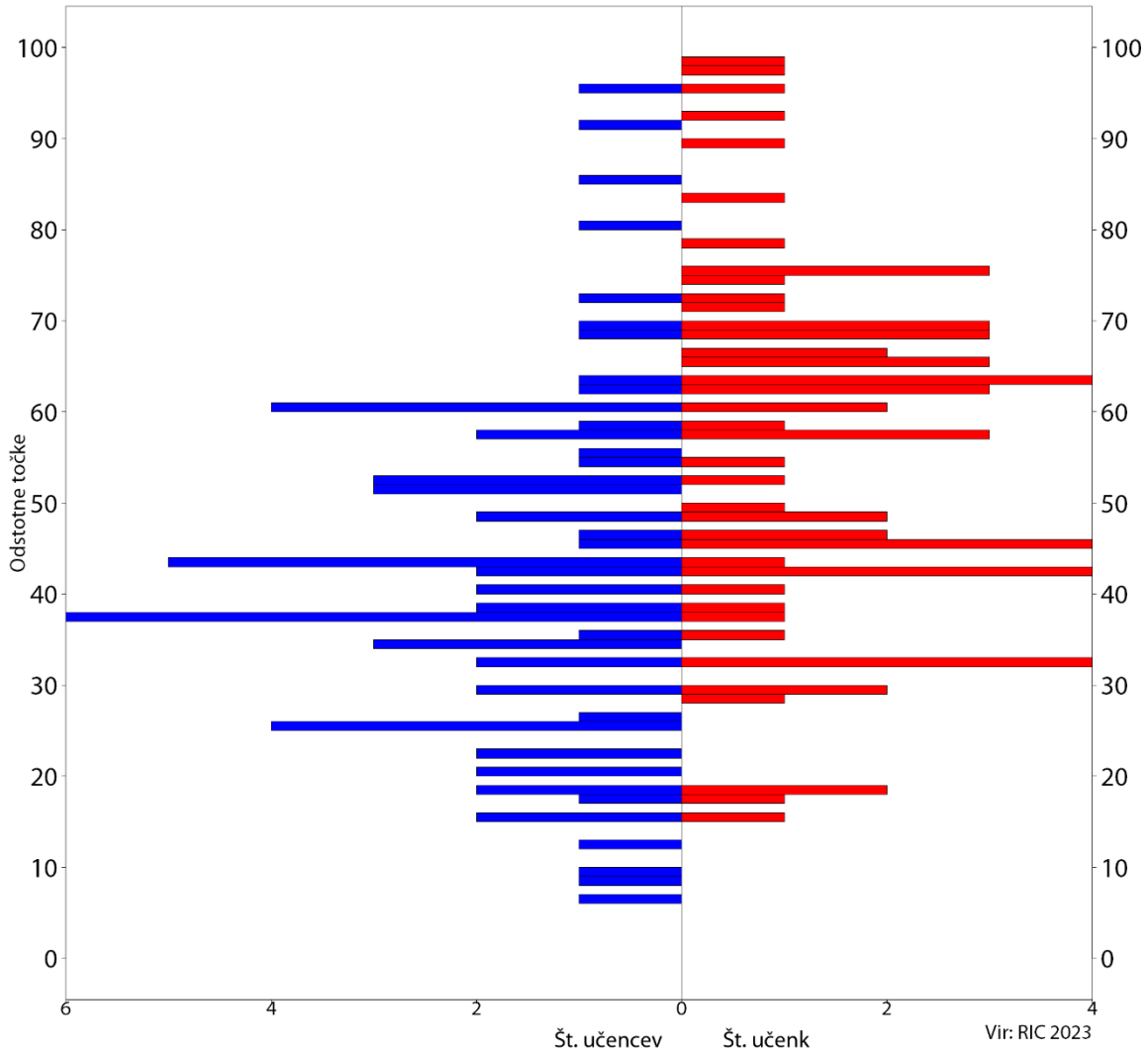
Analiza dosežkov

Preglednica 4.2.5.2.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	139
Število postavk	54
Možne točke	65
Povprečno štev. točk	31,48
Povprečno štev. odstotnih točk	48,43
Standardni odklon odstotnih točk	20,65
Indeks težavnosti	0,48
Indeks zanesljivosti	0,93

Največje število doseženih točk je bilo 64, dosegla ga je ena učenka. Najmanjše število doseženih točk je bilo 4 točke, dosegel jih je en učenec.

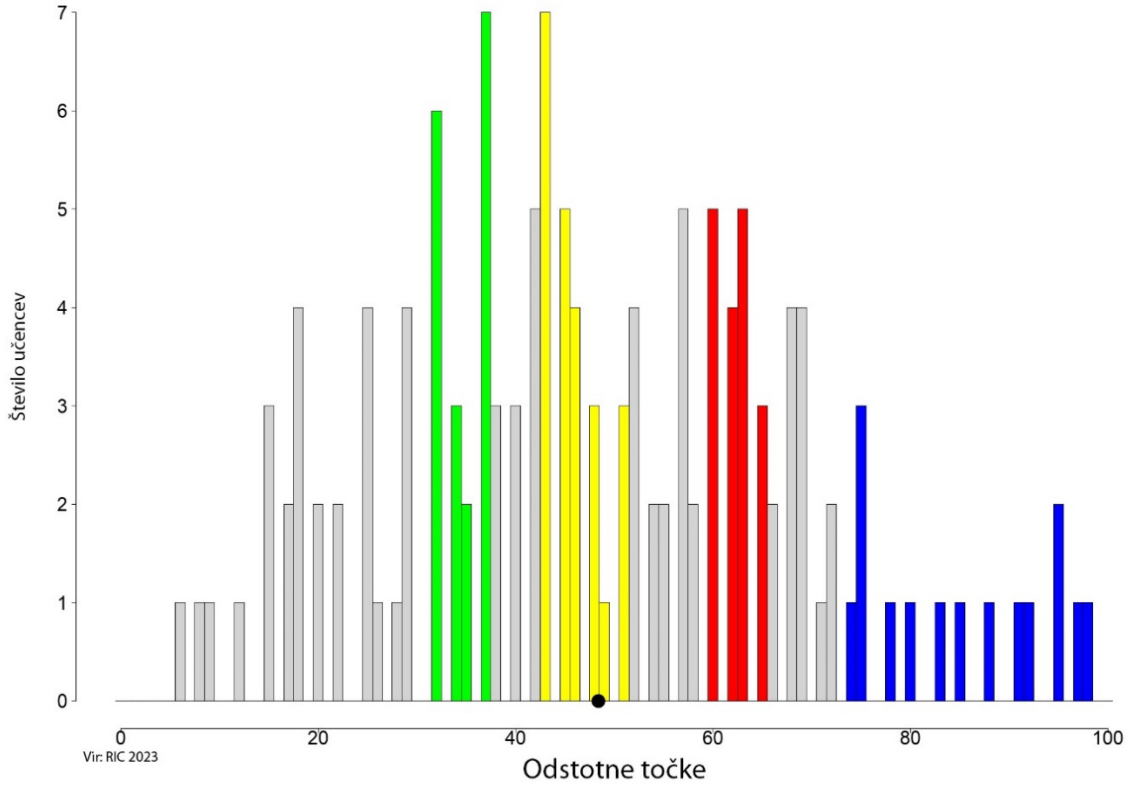
Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.5.2.1: *Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred*

Dosežki NPZ po spolu nam kažejo, da so bile učenke uspešnejše od učencev.

NPZ iz nemščine v 9. razredu so pisali učenci v dveh regijah, in sicer v Pomurski in Podravski regiji. Številčno bolj zastopana je Pomurska regija s 118 učenci iz desetih šoleta V Podravski regiji je NPZ iz nemščine pisalo 21 učencev na dveh šolah. Ker so razlike med številom učencev in številom vključenih šol med regijama tako velike, podatki o dosežkih po regijah ne omogočajo posploševanja.

Slika 4.2.5.2.2: *Porazdelitev točk pri nemščini*

ZELENO OBMOČJE

Učenke in učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo spodnje četrtine dosežkov, so uspešno rešili te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo govorjena besedila in izluščijo glavno misel ter pomembne podatke.

2. naloga

Pri 2. nalogi slušnega razumevanja so poslušali intervju z dečkom, ki živi v internatu. To je naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Nalogo so reševali tako, da so pri vsaki postavki obkrožili črko pred pravilnim odgovorom. Izbirali so lahko med tremi odgovori. Uspešno so rešili **7.** in **8. postavko**, kjer so izluščili pomembne podatke slišanega dela besedila. Pri 7. postavki so iz dela besedila *Ich fahre zurzeit am liebsten mit dem Fahrrad herum und spiele Fußball* razumeli, da Maximilian v prostem času najraje vozi kolo in igra nogomet. Pri 8. postavki pa so na podlagi slišanega dela besedila *Abends müssen wir aber alle um halb zehn im Bett sein* izbrali ustrezno možnost, da morajo učenci biti v postelji pred 22. uro.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so prebrali komentarje mladostnikov o nemških stereotipih. Naloga zahteva razumevanje besedila in je izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Uspešno so rešili **2.**, **4.** in **5. postavko**, kjer so iz besedila izluščili glavne poudarke govora oz. razumeli temeljno besedišče. Pri 2. (… *meint, dass man sich privat schon mal verspäten kann.*) in 4. postavki (… *mag immer alles sehr gut planen.*) so izbrali ustrezno osebo – Mattea, ki meni, da zasebno sicer lahko zamudiš (2. postavka), hkrati pa, da moraš vedno vse dobro načrtovati (4. postavka). Pri 5. postavki (… *meint, dass alles wegen der Regeln gut läuft.*) so izbrali Majo, ki meni, da zaradi pravil vse poteka dobro.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Pri 1. nalogi so iskali besede s podobnim pomenom. Uspešno so rešili **5. postavko**, kjer so besedo z desne strani ustrezno razvrstili k besedi na levi strani (*Mitschülerin/Schulkameradin*).

RUMENO OBMOČJE

Učenke in učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo med polovicama dosežkov, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo govorjena besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Pri 1. nalogi slušnega razumevanja so poslušali besedilo o tropskem parku *Tropical Islands*. Morali so na kratko odgovoriti na vprašanja, vezana na besedilo. Odgovori, zapisani s pravopisnimi in slovničnimi napakami, ki niso vplivale na razumevanje, so bili sprejeti kot pravilni. Za uspešno reševanje naloge so morali razumeti glavno misel besedila, podrobnosti v njem, kakor tudi poiskati določene podatke. Uspešno so rešili **1.** in **2. postavko**. Pri 1. postavki so uspešno odgovorili na vprašanje *Wie viele Touristen können Tropical Islands besuchen?*, da obišče park 6000 obiskovalcev. Pri 2. postavki pa so uspešno odgovorili na vprašanje *Wie lang ist der Sandstrand?*, da je dolžina peščene obale 200 m. Po taksonomski stopnji sta to manj zahtevni postavki.

2. naloga

Pri 2. nalogi slušnega razumevanja so poslušali intervju z dečkom, ki živi v internatu. Naloga je izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Uspešno so rešili **6. postavko**. Za pravilno rešitev postavke so morali prepoznati besedišče in obkrožiti izbrano črko pred ustreznim odgovorom. Pri 6. postavki so iz dela slišanega besedila *Wir haben alle ein Tablet von der Schule bekommen.* razumeli, da v šoli vsakemu učencu podarijo tablični računalnik.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo besedilo ter prepoznajo glavno misel in določene podrobnosti krajših besedil osebnega in delno širšega tematskega področja ter poiščejo specifične podatke.

1. naloga

Pri 1. nalogi bralnega razumevanja so razporedili novinarjeva vprašanja k odgovorom. Vsakemu delu vnosnega besedila, ki je govorilo o igralcu Elyasu M'Bareku, so morali izbrati ustrezno vprašanje. Dve vprašanji sta bili odveč in sta imeli vlogo distraktorjev. Uspešno so rešili **2. postavko**, kjer so vprašanje *Wie verbringst du deine Freizeit?* razporedili k delu besedila, ki opisuje igralčevo športno udejstvovanje.

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so prebrali komentarje mladostnikov o nemških stereotipih. Naloga preverja razumevanje besedila in je izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Uspešno so rešili **1.** in **6. postavko**, kjer so iz besedila izluščili glavne poudarke govora oz.razumeli temeljno besedišče. Pri 1. postavki (… *meint, dass man immer rechtzeitig kommen solleta*) so ugotovili, da je izjava, da je pravočasnost oz.točnost pomembna, Majina. Pri 6. postavki (… *plant nicht immer alles ganz genau.*) so izbrali Anni, ki ne načrtuje vedno vsega natančno.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Pri 1. nalogi so poiskali besede s podobnim pomenom oz. sopomenke. Uspešno so rešili **4. postavko**, kjer so prepoznali sopomenki *das Meer* in *die See*.

2. naloga

Pri 2. nalogi so do polnili povedi z manjkajočimi besedami iz nabora.

Uspešno so rešili **1.** in **2. postavko**, kjer so iz nabora besed prepoznali in pravilno vstavili besedi *Stunden* in *Uhr* in s tem pokazali razumevanje in razlikovanje teh besed. Pri 1. postavki so poved *An Wochenenden und Feiertagen dürfen es höchstens drei* ***Stunden*** *sein.* dopolnili z besedo *Stunden*, da je kitajskim otrokom ob koncu tedna in praznikih dovoljeno preživeti največ tri ure na spletu. Pri 2. postavki pa so poved *Zwischen 22 und 8* ***Uhr*** *ist das Spielen komplett verboten.* dopolnili z besedo *Uhr*, kar pomeni, da je igranje prepovedano od 22. do 8. ure.

RDEČE OBMOČJE

Učenke in učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo govorjena besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Pri 1. nalogi slušnega razumevanja so poslušali besedilo o tropskem parku Tropical Islands. Naloga je tipa kratkih zaprtih odgovorov. Uspešno so rešili **4.**, **5.** in **6. postavko**. Za pravilno rešitev postavk so morali prepoznati besedišče in na kratko odgovoriti na vprašanja. Pri 4. postavki so uspešno odgovorili na vprašanje *Welche Tiere gibt es im Indoor-Regenwald?*, da je 150 metuljev. Postavka je bila slabše rešena, saj so zapisovali odgovor *Tiere*, kar pa iz slišanega besedila ni bilo mogoče razbrati. Pri 5. postavki so uspešno odgovorili na vprašanje *Wann ist Tropical Islands geöffnet?*, da je park odprt vse dni v tednu. Pri 6. postavki pa so uspešno odgovorili na vprašanje *Was kostet eine Tageskarte für Kinder?*, da stane otroška karta 37,50 eurov. Pri postavki je bilo treba zapisati tudi denarno enoto. Razlog za slabše rešene postavke je verjetno v tem, da so zahtevale zbrano poslušanje.

2. naloga

Pri 2. nalogi slušnega razumevanja so poslušali intervju z dečkom, ki živi v internatu. Naloga je izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Uspešno so rešili **3.** in **9. postavko**, pri katerih so izluščili pomembne podatke slišanega dela besedila. Pri 3. postavki (*Am meisten gefällt Maximilian, dass er immer mit jemandem … kann.*) so iz slišanega besedila razumeli, da je Maximilianu všeč, da lahko vedno z nekom govori. Pri 9. postavki (*Maximilian geht am Wochenende … nach Hause*) pa so na podlagi slišanega dela besedila morali izbrati besedo *immer* za pravilno rešitev naloge.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

Pri 1. nalogi bralnega razumevanja so razporedili novinarjeva vprašanja k odgovorom igralca. Uspešno so rešili **1.** in **3. postavko**. Pri 1. postavki so vprašanje *Was ärgert dich am meisten?* razporedili k delu besedila, kjer igralec govori o nevljudnosti, netočnosti, nepravičnosti. Pri 3. postavki pa so vprašanje *Wie warst du in der Schule?* razporedili k delu besedila, ki govori, da je bil igralec velikokrat nepozoren, včasih celo predrzen.

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so prebrali komentarje mladostnikov o nemških stereotipih. Gre za nalogo razumevanje besedila izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Uspešno so rešili **7. postavko**, kjer so iz besedila izluščili glavne poudarke govora oz. razumeli temeljno besedišče. Pri 7. postavki (*… glaubt, dass Deutsche gerne direkt sind.*) so iz dela besedila ugotovili, da izjava, da so Nemci pogosto neposredni, pripada Elif.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Pri 1. nalogi so poiskali besede s podobnim pomenom. Uspešno so rešili **3.** in **6. postavko**, kjer so besedo z desne strani ustrezno razvrstili k besedi na levi strani. Iskali so ustrezne sopomenke. Tretja postavka je preverjala prepoznavanje in razumevanje sopomenk *das Unglück* in *der Unfalleta* Šesta postavka je preverjala prepoznavanje in razumevanje sopomenk *der Zug* in *die Bahn*.

2. naloga

Pri 2. nalogi so dopolnili povedi z manjkajočimi besedami iz nabora. Uspešno so rešili **4. postavko**. Postavka je preverjala razumevanje in ustrezno vstavljanje predloga *in* v poved. Pogosto je bila vstavljena tudi beseda *auf*, kar je napačno.

3. naloga

Pri 3. nalogi so dopolnili povedi z besedami brez nabora. Uspešno so rešili **3.** in **5. postavko**. Pri 3. postavki je bilo več možnih rešitev (*schwimmen, spielen, baden*). Pri 5. postavki pa so morali pravilno vstaviti *haben* oz. prepoznati besedno zvezo (*Spaß haben*).

D) PISNO SPOROČANJE

Učenke in učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

V rdečem območju so kriteriji ***vsebina***, ***zgradba*** in ***besedišče***.

Kriterij *vsebina* od učencev in učenk zahteva, da upoštevajo vsa dana izhodišča in izčrpno podajo vse zahtevane informacije. Del učenk in učencev ni uspel izčrpno vključiti vseh izhodišč, čeprav tema ni bila zahtevna in se je nanašala na osebno izkušnjo o preživetju časa v naravi, opis letnih časov in kaj počnejo živali in rastline v naravi. Opažamo večje odstopanje od predpisanega obsega (80 do 100 besed). Sestavki so bili prekratki in sporočilni namen pogosto ni bil dosežen.

Prav tako so imeli težave pri pisanju logično povezanega sestavka.

MODRO OBMOČJE

Učenke in učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo zgornjo desetino dosežkov, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo govorjena besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.

2. naloga

Pri 2. nalogi slušnega razumevanja so uspešno rešili **1.**, **2.**, **4.** in **5. postavko**, pri katerih so izluščili pomembne podatke slišanega dela besedila. Pri 1. postavki (*Von den Zimmern bis zum Klassenraum sind es nur ein paar*…) so iz slišanega dela besedila ugotovili, da je od sob do učilnic le nekaj korakov. Pri 2. postavki so iz slišanega besedila morali razumeti, da Maximilian obiskuje šesti razred, in pri 4. postavki, da je uporaba interneta dovoljena.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

Pri 1. nalogi bralnega razumevanja so bile uspešno rešene postavke: **4.**, **5.**, **6.** in **8**. Pri 4. postavki so vprašanje *Was ist dein Lieblingswitz?* razporedili k delu besedila, ki govori o šali o kavboju. Pri postavki 5 so vprašanje *Wann hast du zum letzten Mal geweint?* razporedili k delu besedila, ki govori o filmu, v katerem glavni junak doživi veliko tragičnega in komičnega. Pri postavki 6 so vprašanje *Wonach bist du süchtig?* razporedili k delu besedila, ki govori o življenju brez testenin, ki si ga igralec ne more predstavljati. Pri postavki 8 pa so vprašanje *Wen würdest du gerne einmal treffen?* razporedili k delu besedila, ki govori o pop zvezdi Robbieju Williamsu, ki bi ga igralec rad srečaleta

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so prebrali komentarje mladostnikov o nemških stereotipih. Gre za nalogo razumevanje besedila izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Uspešno so rešili **3. postavko**, kjer so iz besedila izluščili glavne poudarke govora, kjer gre za razumevanje temeljnega besedišča. Pri 3. postavki (… *meint, dass die Deutschen ernster sind als andere.*) so iz ustreznega dela besedila ugotovili, da izjava pripada Anni, ki meni, da so Nemci resnejši kot drugi.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Pravilno so rešili **2.**, **7.** in **8. postavko**, kjer so pravilno razvrstili besede s podobnim pomenom. Druga postavka je preverjala prepoznavanje in razumevanje sopomenk *beginnen* in *anfangen*. Sedma postavka je preverjala prepoznavanje in razumevanje sopomenk *versuchen* in *probieren*. Osma postavka je preverjala prepoznavanje in razumevanje sopomenk *das Ende* in *der Schluss*.

2. naloga

Pri 2. nalogi so dopolnili povedi z manjkajočimi besedami iz nabora. Preverjalo se je poznavanje in raba besedišča z ustreznega tematskega področja, saj so učenci morali razumeti sobesedilo, da so lahko uspešno rešili postavke. Upoštevane so bile samo pravopisno pravilno prepisane besede iz nabora. Uspešno so rešili **3.**, **5.** in **6. postavko**. Postavka 3 je preverjala razumevanje in ustrezno vstavljanje besede *Videospiele* v poved. Pri postavkah 5 in 6 pa so morali pravilno vstaviti naklonska glagola iz nabora.

3. naloga

Pravilno so rešili **1.** in **6. postavko** naloge dopolnjevanja brez nabora. Postavke preverjajo poznavanje besedišča in pravilen zapis besede. Čeprav naloga vsebuje osnovno besedišče, so imeli učenci in učenke težave bodisi pri iskanju ustreznih besed ali pri pravilnem zapisu besed. Čeprav smo predvidevali, da jim je uporaba *um 16 Uhr* (6. postavka) zelo blizu, je tudi ta postavka padla v modro območje, torej so jo uspešno rešili samo učenci in učenke z najvišjimi skupnimi dosežki.

D) PISNO SPOROČANJE

Učenke in učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic. V modrem območju je kriterij ***jezikovna pravilnost***.

Glede na to, da je kriterij *vsebina* v rdečem območju, je posledično tudi besedišče skromno, težave so prav tako pri pravopisu in uporabi osnovnih ter zahtevnejših slovničnih struktur.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo govorjena besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Pri 1. nalogi slušnega razumevanja so poslušali besedilo o tropskem parku Tropical Islands. Na kratko so morali odgovoriti na vprašanja, vezana na besedilo. Odgovori, zapisani s pravopisnimi in slovničnimi napakami, ki niso vplivale na razumevanje, so bili sprejeti kot pravilni. Za uspešno reševanje naloge so morali razumeti glavno misel besedila, podrobnosti v njem, kakor tudi poiskati določene podatke. Tudi najuspešnejši učenci niso uspešno rešili **3. postavke**, kjer je bilo treba odgovoriti na vprašanje *Was kann man in »Jungle Splash« machen?*. V odgovorih so bile zapisane različne športne aktivnosti, česar iz slišanega besedila ni bilo razbrati.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Pri 1. nalogi bralnega razumevanja so učenke in učenci razporejali novinarjeva vprašanja k odgovorom. V območje nad modrim je padla **7. postavka**. Vprašanje *Was war dir mal furchtbar peinlich?* je bilo treba razporediti k delu besedila, ki govori o tem, da se igralec neprijetnih dogodkov ne spomni.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Prva postavka je nad modrim območjem. Gre za nalogo iskanja podobne besede. Postavka preverja poznavanje druge besede za *aufschlagen*. Sklepamo lahko, da so učenci in učenke imeli težave z razumevanjem te besede.

3. naloga

V območju nad modrim sta **2.** in **4. postavka** naloge dopolnjevanja brez nabora, ki sta preverjali poznavanje besedišča in pravilen zapis besed. Čeprav sta postavki preverjali osnovno besedišče, so imeli učenci in učenke težave bodisi pri iskanju ustreznih besed ali pri pravilnem zapisu besed. Pri 2. postavki so morali vstaviti ustrezni zaimek, pri 4. pa ustrezni veznik.

SKLEP

Opisi dosežkov po območjih kažejo, da so učenci in učenke najuspešnejši pri **slušnem razumevanju**. Nalogi slušnega razumevanja sta porazdeljeni v vseh pet območij. Tretjina postavk je v zelenem oz. rumenem območju. Ugotavljamo, da imajo učenci in učenke težave pri poslušanju besedil z več podatki, kjer je treba ločevati med več podrobnostmi.

Testne postavke pri **bralnem razumevanju** so razpršene v zeleno, rumeno, rdeče, modro območje in območje nad modrim. Največ postavk je v rdečem in modrem območju, in sicer 8 od 15-ih. Pri prvi nalogi bralnega razumevanja so učenke in učenci razporedili novinarjeva vprašanja k odgovorom. Naloga je od njih zahtevala natančno, selektivno branje. Težave so imeli pri reševanju postavk (štiri postavke v modrem območju, ena nad modrim), kjer je bilo treba natančneje brati in sklepati. Pri drugi nalogi bralnega razumevanja, ki so jo uspešneje reševali, so učenke in učenci prebrali komentarje mladostnikov o nemških stereotipih. Naloga je od njih zahtevala natančno branje in povzemanje.

Naloge **poznavanja in rabe jezika** so bile bolj selektivne. Poznavanje in rabo jezika smo preverjali s poznavanjem besedišča in v sobesedilu. Testne postavke so razpršene v zeleno, rumeno, rdeče in modro območje, tri postavke so nad modrim. Pri prvi nalogi ugotavljamo, da imajo učenci in učenke skromen besedni zaklad in posledično težave pri reševanju, kjer gre le za prepoznavanje besedišča. Postavke so v vseh območjih, vendar jih je polovica v modrem območju oz. nad modrim. Pri drugi nalogi je polovica postavk prav tako v modrem območju, dve v rumenem in ena v rdečem. Naloga je preverjala uporabo besedišča in slovničnih struktur. Ugotavljamo, da imajo učenci in učenke težave pri pravilni uporabi naklonskih glagolov in predlogov. Tretja naloga je v rdečem in modrem območju in z eno postavko nad modrim. Naloga je preverjala poznavanje besedišča. Čeprav vsebuje naloga osnovno besedišče, so imeli učenci in učenke težave bodisi pri priklicu ustreznih besed ali pri pravilnem zapisu besed.

Še vedno lahko sklepamo, da je bilo zaradi dela na daljavo v prejšnjih letih manj možnosti za utrjevanje slovničnih struktur in širjenje besednega zaklada, kar je vidno še danes.

Zahtevnejša je bila tudi tvorbna naloga, ki preverja **pisno sporazumevalno** sposobnost učencev in učenk. Kriteriji vsebina, zgradba in besedišče so v rdečem območju, jezikovna pravilnost pa v modrem. Učenci in učenke imajo še vedno težave s produktivnimi nalogami, jezikovno pravilnostjo, priklicem ustreznega besedišča in pravopisom. Čeprav se s temo pisnega sestavka (letni časi, preživljanje časa v naravi, narava) srečajo že zelo zgodaj, so imeli težave pri upoštevanju in razvijanju iztočnic. Opažamo večje odstopanje od predpisanega obsega. Sestavki so bili prekratki in sporočilni namen pogosto ni bil dosežen. Prav tako imajo učenci in učenke težave pri pisanju logično povezanega sestavka.

Glede na cilje preverjanja ima skoraj vsaka naloga postavke, ki padejo vsaj v tri območja, izjemi sta le naloga C3, ki je v celoti v rdečem in modrem območju, dve postavki pa sta celo nad modrim, in pisna naloga D, ki je v rdečem in modrem območju. Največ postavk v preizkusu (18) pade v modro območje, predvsem naloge poznavanja in rabe jezika, 16 postavk spada v rdeče območje, 9 v rumeno in 6 v zeleno območje. Ravni zahtevanega znanja so v skladu s cilji in standardi učnega načrta.

Ugotavljamo, da imajo učenci in učenke vrzeli v znanju na več področjih: pri poznavanju in rabi jezika ter pisnem sestavku. Predvidevamo, da zaradi dela na daljavo v preteklih letih niso mogli razvijati vseh spretnosti v enaki meri, kot to sicer počnejo v šoli.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.5.2.2: *Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred*

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Europas größte tropische Urlaubswelt - Tropical Islands*	kratki zaprti odgovori	oglas	prosti čas, počitnice	– izlušči glavno misel in pomembne podatke slišanega besedila;	1	1	rumeno	0,79	0,43
								2	1	rumeno	0,59	0,45
								3	1	nad modrim	0,31	0,35
								4	1	rdeče	0,50	0,48
								5	1	rdeče	0,50	0,42
								6	1	rdeče	0,44	0,52
A	2	slušno razumevanje	*Maximilian, 12, lebt in einem Internat*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	intervju	jaz, šola, dom in družina	– izlušči glavno misel in pomembne podatke slišanega besedila; – izlušči glavne poudarke pogovora;	1	1	modro	0,40	0,48
								2	1	modro	0,55	0,24
								3	1	rdeče	0,39	0,53
								4	1	modro	0,26	0,31
								5	1	modro	0,32	0,32
								6	1	rumeno	0,64	0,31
								7	1	zeleno	0,75	0,17
								8	1	zeleno	0,76	0,39
								9	1	rdeče	0,53	0,34
B	1	bralno razumevanje	*Ein Promi und seine Welt*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	intervju	jaz, osebni podatki, izkušnje	– prepozna glavno misel in določene podrobnosti krajših besedil osebnega in delno širšega tematskega področja; – poišče določene specifične podatke; – zna iz jezikovne oblike in konteksta sklepati na pomen neznanih besed;	1	1	rdeče	0,40	0,54
								2	1	rumeno	0,74	0,44
								3	1	rdeče	0,37	0,51
								4	1	modro	0,37	0,61
								5	1	modro	0,29	0,44
								6	1	modro	0,14	0,40
								7	1	nad modrim	0,12	0,33
								8	1	modro	0,18	0,48
B	2	bralno razumevanje	*Typisch Deutsch*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	pogovori	nemško govoreče države	– prepozna glavno misel in določene podrobnosti krajših besedil osebnega in delno širšega tematskega področja; – poišče določene specifične podatke; – zna iz jezikovne oblike in konteksta sklepati na pomen neznanih besed;	1	1	rumeno	0,56	0,34
								2	1	zeleno	0,76	0,36
								3	1	modro	0,37	0,25
								4	1	zeleno	0,75	0,40
								5	1	zeleno	0,78	0,41
								6	1	rumeno	0,73	0,34
								7	1	rdeče	0,66	0,42

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	poznavanje in raba jezika	/	povezovanje, urejanje in razvrščanje	brez besedila (posamezni stavki)	brez teme	– pozna pomen posameznih besed;	1	1	nad modrim	0,30	0,24
								2	1	modro	0,31	0,35
								3	1	rdeče	0,56	0,29
								4	1	rumeno	0,80	0,38
								5	1	zeleno	0,91	0,41
								6	1	rdeče	0,65	0,44
								7	1	modro	0,38	0,36
								8	1	modro	0,45	0,28
C	2	poznavanje in raba jezika	*Nacht-Zock-Verbot*	dopolnjevanje z naborom	članek	splet, prosti čas	– pozna osnovno besedišče in strukture ter najbolj pogosto rabljena sintaktična sredstva; – pravilno piše preproste besede in strukture; – pozna pomen posameznih besed in jih zna umestiti v sobesedilo;	1	1	rumeno	0,66	0,50
								2	1	rumeno	0,72	0,36
								3	1	modro	0,29	0,45
								4	1	rdeče	0,68	0,36
								5	1	modro	0,32	0,54
								6	1	modro	0,22	0,40
C	3	poznavanje in raba jezika	*Eine Einladung*	dopolnjevanje brez nabora	vabilo	rojstni dan	– pozna osnovno besedišče in strukture ter najbolj pogosto rabljena sintaktična sredstva; – pravilno piše preproste besede in strukture; – pozna pomen posameznih besed in jih zna umestiti v sobesedilo;	1	1	modro	0,14	0,47
								2	1	nad modrim	0,13	0,48
								3	1	rdeče	0,40	0,50
								4	1	nad modrim	0,14	0,37
								5	1	rdeče	0,46	0,46
								6	1	modro	0,50	0,38
D	1	pisno sporočanje	*Das Jahr hat 4 Jahreszeiten*	krajši pisni sestavek	sestavek	naravno okolje	– napiše razumljivo besedilo tudi s podrobnostmi iz vsakdanjega okolja, z realnega področja, ki ga osebno zanima; – tvori preprosto besedilo z uporabo navodil; – pozna osnovno besedišče in strukture ter najbolj pogosto rabljena sintaktična sredstva; – pravilno piše preproste besede in strukture; – pozna pomen posameznih besed in jih zna umestiti v sobesedilo; – strne posamezne povedi v smiselno celoto.	Vsebina	5	rdeče	0,53	0,77
								Zgradba	2	rdeče	0,59	0,74
								Besedišče	4	rdeče	0,47	0,76
								Jezikovna pravilnost	4	modro	0,44	0,74

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Izhodišče prvega dela **(SLUŠNO RAZUMEVANJE)** sta bili dve neznani govorjeni besedili. Z nalogami smo preverjali zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja.

Indeks težavnosti prve naloge (A.1) je 0,52 in se pri posameznih postavkah giblje med 0,31 in 0,79. Slušna naloga je zahtevala natančno poslušanje in zbranost. Naloga se tematsko navezuje na obisk oz. aktivnosti v evropskem tropskem parku. Za uspešno reševanje naloge so morali učenci in učenke razumeti posamezne specifične podatke iz govorjenega besedila in na vprašanja odgovoriti na kratko. Najslabše rešena postavka je bila A.1.3, pri kateri so morali na vprašanje, kaj lahko počnemo v delu parka, imenovanem »Jungle Splash«, odgovoriti *spielen*. Veliko učencev in učenk je neustrezno odgovorilo *surfen* oz. *schwimmen*, saj so vprašanje povezali z aktivnostmi, ki veljajo za druge dele parka. Te postavke ni rešilo 40 učencev oz. učenk. Število učencev oz. učenk, ki posameznih postavk pri tej nalogi niso reševali, se sicer giblje med 11 in 40.

Učenci in učenke so dosegli podobne rezultate tudi pri drugi nalogi slušnega razumevanja, nalogi A.2, saj se IT pri posameznih postavkah giblje med 0,26 in 0,76, IT celotne naloge pa znaša 0,51. Slišali so intervju z učencem, ki je v internatu, naloga pa je bila izbirnega tipa. Najslabše je bila rešena postavka A.2.4, pri kateri učenci najverjetneje niso razumeli razlike med besedami *verboten*, *unmöglich* in *erlaubt*. Nekaj učencev oz. učenk posameznih postavk pri tej nalogi ni reševalo. Tri postavke so rešili vsi učenci in učenke. Število učencev in učenk, ki posameznih postavk niso reševali, se giblje med 3 in 8. Največ (8) jih ni rešilo četrte postavke, pri kateri so morali izmed treh možnih odgovorov izbrati pravilen odgovor *erlaubt*.

Drugi del **(BRALNO RAZUMEVANJE)** je bil sestavljen iz dveh nalog, ki sta preverjali zmožnost branja in bralnega razumevanja.

Pri prvi nalogi bralnega razumevanja (B.1) se indeks težavnosti posameznih postavk giblje med 0,12 in 0,74, indeks težavnosti celotne naloge pa znaša 0,33. Učenci in učenke so morali odgovore znane osebe razvrstiti k vprašanjem, ki ji jih je postavljal novinar. Gre za nalogo povezovanja, urejanja in razvrščanja. Najslabše je bila rešena postavka B.1.7, kjer so morali k odgovoru *Ich kann mich echt nicht daran erinnern, wann…* razporediti vprašanje *Was war dir mal furchtbar peinlich?*. Te postavke ni rešilo 10 učencev in učenk, prav toliko učencev tudi ni reševalo pete postavke, kjer so morali besedno zvezo *Tränen vergießen* povezati z besedo weinen v vprašanju. Vzrok za nereševanje posameznih postavk je verjetno v tem, da je bilo treba pri nalogi natančneje brati in sklepati.

Drugo nalogo bralnega razumevanja (B.2) so učenci reševali uspešneje kot prvo, saj skupni IT znaša 0,66 in se pri posameznih postavkah giblje med 0,37 in 0,78. Gre za nalogo izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, v kateri so komentarje mladostnikov o nemških stereotipih povezali z ustrezno osebo. Najslabše je bila rešena postavka B.2.3. Za pravilno rešitev te postavke so morali učenci upoštevati mnenje o tem, da so Nemci resnejši od drugih narodov. Predvidevamo, da imajo težave z globalnim razumevanjem besedila, ki zahteva sklepanje in vsebinsko povzemanje besedila. Število učencev in učenk, ki posameznih postavk pri tej nalogi niso reševali, se giblje med 5 in 9.

Tretji del **(POZNAVANJE IN RABA JEZIKA)** je zajemal tri naloge, na podlagi katerih so učenci in učenke pokazali, kako dobro poznajo in uporabljajo besedišče ter jezikovne strukture v sobesedilu.

Nalogo C.1 so izmed treh nalog v tem delu preizkusa učenci rešili najbolje, saj IT celotne naloga znaša 0,54 in se giblje med 0,30 in 0,91. Razumevanje in rabo besedišča so pokazali s smiselnim, logičnim povezovanjem besed s podobnim pomenom. Najslabše je bila rešena postavka C.1.1, pri kateri so morali učenci besedo *aufschlagen* povezati s sopomenko *öffnen*. Eden do štirje učenci oz. učenke posameznih postavk pri tej nalogi niso reševali.

Druga naloga poznavanja in rabe jezika (C.2) je bila naloga dopolnjevanja z naborom. Indeks težavnosti celotne naloge znaša 0,48 in se pri posameznih postavkah giblje med 0,22 in 0,72. Največ napak je bilo pri postavki C.2.6 (IT = 0,22), pri kateri so morali dopolniti poved z modalnim glagolom *willeta* Ob natančnem branju so lahko nalogo pravilno rešili s sklepanjem in povezovanjem. Število učencev oz. učenk, ki posameznih postavk pri tej nalogi niso reševali, se giblje med 0 in 4.

Tretja naloga poznavanja in rabe jezika (C.3) je bila naloga dopolnjevanja brez nabora. Indeks težavnosti celotne naloga znaša 0,30 in se pri posameznih postavkah giblje med 0,13 in 0,50. V celotnem preizkusu je ta naloga učencem in učenkam povzročala največ težav. Največ napak se je pokazalo pri postavkah C.3.1 (z IT 0,14), C.3.2 (z IT 0,13) in C.3.4 (z IT 0,14), ki so preverjale uporabo nedoločnega člena ein, zaimka wir in veznika wenn. Čeprav naloga preverja osnovne slovnične strukture, so imeli učenci in učenke težave bodisi s priklicem ustreznih besed bodisi s pravilnim zapisom. Najbolje rešena je bila postavka C.3.6 (z IT 0,50), ki je preverjala uporabo veznika *um*. Veliko učencev in učenk posameznih postavk ni reševalo. Največ učencev oz. učenk (38, kar pomeni 27 %) ni rešilo postavke C.3.4, pri kateri so morali vpisati veznik *wenn*. Število učencev in učenk, ki posameznih postavk niso reševali, se sicer giblje med 12 in 38.

V četrtem delu preizkusa (PISNO SPOROČANJE) so učenci in učenke tvorili krajše pisno besedilo na podlagi iztočnic

o temi letni časi: *kdaj in kje najraje preživijo čas v naravi, kateri letni čas je zanje najlepši in zakaj, kaj se dogaja z živalmi in rastlinami*. Pri nalogi so se ocenjevale te postavke: vsebina (IT = 0,53), zgradba (IT = 0,59), besedišče (IT = 0,47) in jezikovna pravilnost (IT = 0,44). Skupni IT naloge znaša 0,50. Deset učencev oz. učenk (7 %) naloge ni reševalo. Na podlagi podatkov sklepamo, da imajo učenci oz. učenke precej težav pri pisanju vodenega sestavka. Ugotavljamo, da ne obvladajo dovolj osnovnih slovničnih struktur in besedišča, s katerimi bi lahko napisali povezan pisni sestavek z ustreznim sporočilnim namenom o osnovnih temah, ki se ciklično nadaljujejo v letih učenja. Opažamo tudi večje odstopanje od predpisanega obsega. Zagotovo je vzrok za pomanjkljivo znanje dalj časa trajajoče šolanje od doma v času izrednih razmer, pandemije bolezni covida-19.

Sklepne ugotovitve

Rezultati kažejo, da so bile naloge pripravljene v skladu z zastavljenimi cilji PK ter na podlagi ciljev in standardov v učnem načrtu. Večina nalog je zelo dobro diskriminirala. Indeksi diskriminativnosti posameznih postavk so se gibali med 0,24 in 0,77. Izjema je bila ena postavka pri slušnem razumevanja, pri kateri je indeks diskriminativnosti upadel pod 0,20; ker je šlo za nalogo izbirnega tipa, je možno, da je k nižjemu indeksu diskriminativnosti prispeval faktor ugibanja. Indeks zanesljivosti celotnega testa je visok in znaša 0,93.

Največje število odstotnih točk (98) je dosegla ena učenka. Trinajst učencev in učenk je doseglo manj kot 20 % točk.

Ugotavljamo, da ima delo na daljavo in po prilagojenem programu v času razglašene pandemije bolezni covida-19 v zadnjih dveh letih dolgoročne posledice v primanjkljaju znanja. Slabši dosežki se kažejo pri poznavanju in rabi jezika, čeprav gre za naloge zaprtega tipa, ter pri produktivnih nalogah, kot je pisni sestavek. V primerjavi z drugimi zmožnostmi so bili učenci in učenke 9. razreda malce uspešnejši pri slušnem razumevanju.

Za izboljšanje dela pri pouku predlagamo več samostojnega tvorjenja besedil, utrjevanja in širjenja besednega zaklada, utrjevanje in uporabo osnovnih slovničnih struktur v običajnih situacijah ter uporabo različnih tipov nalog pri posameznih jezikovnih spretnostih.

Učence in učenke je treba motivirati, da se bodo pri NPZ potrudili in pokazali svoje dejansko znanje. Nacionalno preverjanje znanja v 9. razredu umeščamo v skupni evropski jezikovni okvir na raven A2/B1. Kot pomoč pri poučevanju in zastavljanju ciljev predlagamo publikacijo ***Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje – Dodatek***.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Hör zu und antworte kurz wie im Beispieleta

(Prisluhni besedilu in odgovori na kratko kot v primeru.)

Europas größte tropische Urlaubswelt

0. Wo liegt der Freizeitpark Tropical Islands? ***In Brandenburg, in der Nähe von Berlin.***

1. Wie viele Touristen können Tropical Islands besuchen?

_____

2. Wie lang ist der Sandstrand?

_____

3. Was kann man in »Jungle Splash« machen?

_____

4. Welche Tiere gibt es im Indoor-Regenwald?

_____

5. Wann ist Tropical Islands geöffnet?

_____

6. Was kostet eine Tageskarte für Kinder?

_____

(6 točk)

(Vir slike: https://www.tropical-islands.de/. Pridobljeno: 29. 9. 2022.)

2. naloga

Hör zu und markiere die richtige Antwort wie im Beispieleta
(Prisluhni besedilu in označi pravilni odgovor kot v primeru.)

Maximilian, 12, lebt in einem Internat

0. Das Internat befindet sich in einem …
   A Museum.
   (B) Schloss.
   C Jugendzentrum.

1. Von den Zimmern bis zum Klassenraum sind es nur ein paar …
   A Schritte.
   B Bushaltestellen.
   C Stunden.

2. Maximilian besucht jetzt die … Klasse.
   A fünfte
   B sechste
   C siebte

3. Am meisten gefällt Maximilian, dass er immer mit jemandem … kann.
   A sprechen
   B lernen
   C Fußball spielen

4. Die Nutzung von WLAN auf den Zimmern ist …
   A verboten.
   B unmöglich.
   C erlaubt.

5. Ab der siebten Klasse müssen die Schüler morgens alleine …

A aufwachen.

B Frühstück machen.

C ihre Betten aufräumen.

6. Die Schule gibt jedem Schüler …

A einen Taschenrechner.

B ein Tablet.

C ein Handy.

7. In seiner Freizeit macht Maximilian am liebsten zwei Sachen: …

A Rad fahren und Fußball spielen.

B in die Stadt gehen und Filme gucken.

C wandern und Gitarre spielen.

8. Abends müssen die Schüler vor zehn Uhr …

A die Schultaschen fertigmachen.

B das Bad aufräumen.

C im Bett liegen.

9. Maximilian geht am Wochenende … nach Hause.

A manchmal

B immer

C oft

(9 točk)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Lies das Interview mit Elyas M´Barek. Ordne die Fragen des Journalisten den Antworten zu. Trage den entsprechenden Buchstaben in die Tabelle wie im Beispiel ein. Zwei Fragen bleiben übrig.

(Preberi intervju z igralcem Elyasom M´Barekom. Razporedi novinarjeva vprašanja k odgovorom. V razpredelnico vpiši ustrezno črko kot v primeru. Dve vprašanji sta odveč.)

Ein Promi und seine Welt

0. Das Erwachsenwerden ist mir gut gelungen. Ich bin dankbar und zufrieden mit meinem Leben. Dazu gehört auch Glück, dass man zur richtigen Zeit am richtigen Ort ist und die richtigen Entscheidungen trifft.
1. Unhöflichkeit, Unpünktlichkeit und Ungerechtigkeit. Wenn mich etwas stört, kann ich durchaus auf den Tisch hauen. Aber ich beruhige mich wieder schnelleta
2. Ich treibe gern Sport, vor allem draußen. Im Winter fahre ich gern Ski, im Sommer mag ich Radfahren oder Wassersport. Ansonsten unternehme ich viel mit Freunden.
3. Ich war oft sehr unaufmerksam, manchmal etwas vorlaut und zu frech.
4. Geht ein Cowboy zum Friseur. Kommt wieder raus – Pony weg!
5. Als ich kürzlich »Forrest Gump« gesehen habe. Das ist ein sehr bewegender Film, in dem die Hauptperson viel erlebt, Tragisches und Komisches. Wenn mich ein Film so berührt, dann kann ich auch mal eine Träne vergießen.
6. Ein Leben ohne Pasta kann ich mir nicht vorstellen. Mit Pasta meine ich Nudeln aller Art: Spaghetti, Penne, Farfalle, egal was.
7. Ich kann mich echt nicht daran erinnern, wann mir etwas richtig unangenehm gewesen ist. Ich stehe zu meinen Fehlern.
8. Den Popstar Robbie Williams. Den finde ich cool und witzig. Er nimmt sich selbst nicht zu ernst und hat Spaß an dem, was er tut. Mit ihm hätte ich bestimmt eine gute Zeit.

(Prirejeno po: *Dein Spiegel* 12/2017.)

A Wen würdest du gerne einmal treffen?

B Wonach bist du süchtig?

C Was ärgert dich am meisten?

D Was ist dein Lieblingswitz?

E Welche Urlaubspläne hast du?

~~F~~ Was hast du gut im Leben hingekriegt?

G Wie verbringst du deine Freizeit?

H Was war dir mal furchtbar peinlich?

I Wie warst du in der Schule?

J Wann hast du zum letzten Mal geweint?

K Wo hast du deine Kindheit verbracht?

0.
F

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

(8 točk)

2. naloga

Lies den Text. Auf wen trifft das zu? Markiere wie im Beispieleta

(Preberi besedilo. Za koga veljajo izjave? Označi kot v primeru.)

Typisch Deutsch

Sie sind pünktlich, gut organisiert und haben keinen Humor: Es gibt viele deutsche Stereotypen. Aber wie sind die Deutschen wirklich? Vier deutsche Teens kommentieren vier Klischees. Was denken Elif (17), Anni (16), Maja (16) und Matteo (17) aus Frankfurt?

1. Deutsche sind pünktlich

Maja: Ja, das stimmt schon. Ich selbst finde es sehr wichtig, dass man pünktlich ist. Generell erwarten die Leute, dass man pünktlich zu Verabredungen kommt. Ich mag es auch nicht, wenn ich lange warten muss.

Matteo: Privat ist es nicht ganz so wichtig, pünktlich zu sein. Aber zur Schule oder zur Arbeit sollte man besser nicht zu spät kommen.

2. Deutsche haben keinen Humor

Elif: Das ist Quatsch! Meine Freunde und ich lachen total viel zusammen. Aber wir nehmen auch ernst, was man ernst nehmen sollte.

Anni: Naja, Humor kann man nicht messen, oder? Vielleicht sind wir Deutschen wirklich nicht so lustig wie andere Nationen.

Maja: Man sollte nicht generalisieren. Manche Leute haben mehr Humor als andere, egal in welchem Land sie leben.

3. Deutsche sind gut organisiert

Matteo: Ja, das stimmt genau. Ich plane immer alles sehr gut. To-do-Listen helfen mir dabei. Ich glaube schon, dass das sehr deutsch ist.

Maja: Wir Deutschen haben viele Regeln und wir halten uns auch generell an diese Regeln. Ich denke, deshalb funktioniert hier alles.

Anni: Ich finde es schrecklich, alles ganz genau zu organisieren. Da bin ich lieber spontan. Oder – wie meine Freunde sagen würden – chaotisch.

4. Deutsche sind direkt

Elif: Stimmt. Die Deutschen sagen meistens, was sie denken. Das ist hier normaleta In anderen Ländern findet man das vielleicht ein bisschen unhöflich.

Anni: Wir können einfach nicht so gut Small Talk machen, glaube ich.

(Prirejeno: *Schuss*, jan./feb. 2017.)

	Elif	Anni	Maja	Matteo	
0.	✓				meint, dass die Menschen in Deutschland viele Sachen ernst nehmen.
1.					meint, dass man immer rechtzeitig kommen solleta
2.					meint, dass man sich privat schon mal verspäten kann.
3.					meint, dass die Deutschen ernster sind als andere.
4.					mag immer alles sehr genau planen.
5.					meint, dass alles wegen der Regeln gut läuft.
6.					plant nicht immer alles ganz genau.
7.					glaubt, dass Deutsche gerne direkt sind.

(7 točk)

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. naloga

Suche die Wörter mit der ähnlichen Bedeutung und schreibe die Buchstaben in die Tabelle wie im Beispiel ein. Zwei Wörter bleiben übrig.

(Poišči besede s podobnim pomenom in vpiši črko v razpredelnico kot v primeru. Dve besedi sta odveč.)

0.	korrigieren	A	die See
1.	aufschlagen	B	die Bahn
2.	beginnen	C	verbessern
3.	das Unglück	D	der Schluss
4.	das Meer	E	probieren
5.	die Mitschülerin	F	der Unfall
6.	der Zug	G	öffnen
7.	versuchen	H	die Schulkameradin
8.	das Ende	I	der Ausblick
		J	anfangen
		K	der Bach

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
C								

(8 točk)

2. naloga

Ergänze die Sätze mit den fehlenden Wörtern aus dem Kästchen wie im Beispieleta Drei Wörter bleiben übrig.

(Dopolni povedi z manjkajočimi besedami iz okvirja kot v primeru. Tri besede so odveč.)

Nacht-Zock-Verbot

auf	~~freitags~~	in	machen	sollen	Stunden
	Uhr	Videospiele	will	zu	

Montags bis **(0)** ***freitags*** dürfen chinesische Kinder bald nur noch 90 Minuten pro Tag Online-Spiele zocken*. An Wochenenden und Feiertagen dürfen es höchstens drei **(1)** _____ sein. Zwischen 22 und 8 **(2)** _____ ist das Spielen komplett verboten. Nach Ansicht der chinesischen Regierung sind **(3)** _____ gefährlich. Laut der Regierung machen sie abhängig und führen zu schlechten Leistungen **(4)** _____ der Schule. Die Spieleanbieter **(5)** _____ sich darum kümmern, dass die neuen Regeln eingehalten werden. Wer künftig spielen **(6)** _____, soll Seinen vollständigen Namen und seine Ausweisnummer angeben.

zocken* - ein Computerspiel spielen

(Prirejeno po: *Dein Spiegel* 01/2019.)

(6 točk)

3. naloga

Ergänze die Sätze mit den fehlenden Wörtern wie im Beispieleta

(Dopolni povedi z manjkajočimi besedami kot v primeru.)

Eine Einladung

(0) ***Lieber*** Lukas,

ich lade dich recht herzlich zu meiner Geburtstagsparty **(1)** _____. Ich würde mich richtig freuen, wenn du diesen besonderen Tag mit mir verbringen könntest. Meine Party feiern **(2)** _____ im Garten. Bring deswegen auch eine Badehose mit, da wir im Pool **(3)** _____ werden. **(4)** _____ das Wetter schlecht ist, bleiben wir auf der Terrasse. Wir werden Tennis spielen und viel Spaß **(5)** _____.

Meine Geburtstagsparty findet am Freitag, den 26. 5. 2023, statt. Wir fangen **(6)** _____ 16 Uhr an.

Bring bitte gute Laune mit! ☺

Dein Freund Denis

(6 točk)

D) PISNO SPOROČANJE

Das Jahr hat 4 Jahreszeiten. Jede Jahreszeit ist interessant.

Beschreibe:

- **wann und wo du am liebsten die Zeit in der Natur verbringst,**
- **welche Jahreszeit für dich die schönste ist und warum,**
- **was die Tiere in der Natur machen und was passiert mit den Pflanzen.**

Schreibe 80 bis 100 Wörter. Du bekommst Punkte für Inhalt, Aufbau, Wortschatz und sprachliche Richtigkeit.

(Leto ima štiri letne čase. Vsak letni čas je po svoje zanimiv.
Opiši:

- kdaj in kje najraje preživiš čas v naravi,
- kateri letni čas je zate najlepši in zakaj,
- kaj počnejo živali v naravi in kaj se dogaja z rastlinami.

Napiši od 80 do 100 besed. Točke boš dobil/-a za vsebino, zgradbo, besedišče in pravilno rabo jezika.)

Ta prostor lahko uporabiš za
osnutek,
ki se ne vrednoti.

Vsebina:	*5 točk*
Zgradba:	*2 točki*
Besedišče:	*4 točke*
Jezikovna pravilnost:	*4 točke*

4.2.6 Predmetna komisija za matematiko

4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki
Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.1.2: Dosežki na NPZ iz predmeta matematika po regijah, drugo obdobje
Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike v 9. razredu

SLIKE

Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred
Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.2.2: Dosežki NPZ pri predmetu matematika po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred

4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

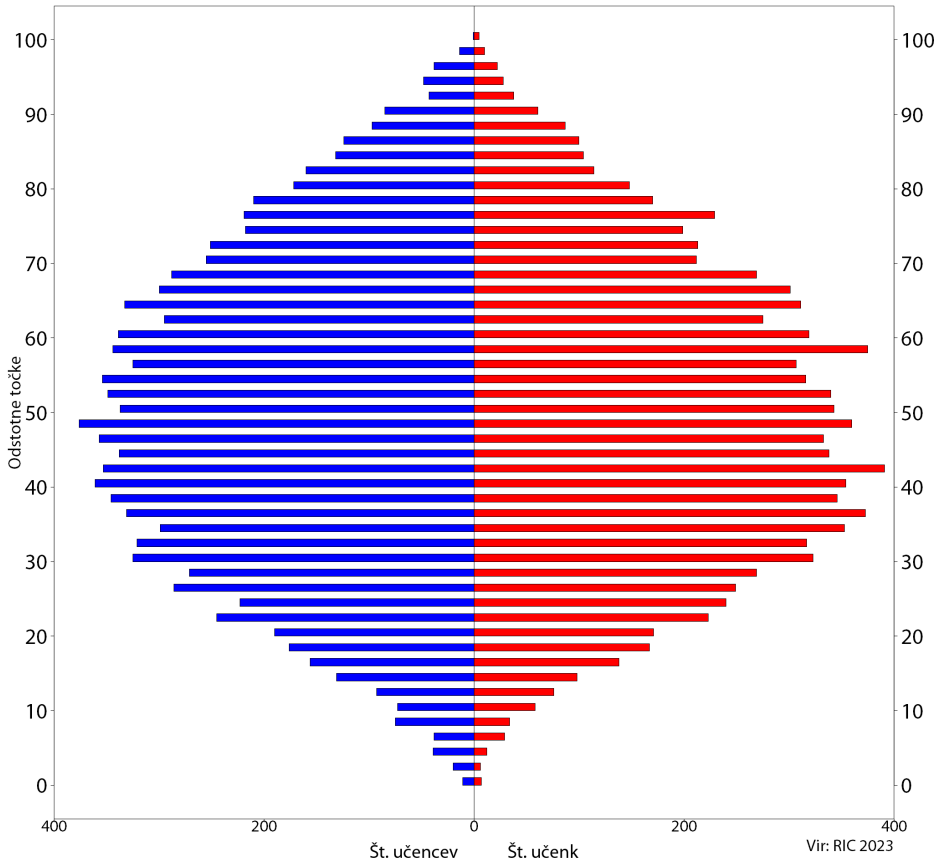
Preglednica 4.2.6.1.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	20926
Število postavk v preizkusu	50
Možne točke	50
Povprečno štev. točk	24,47
Povprečno štev. točk v odstotkih	48,94
Standardni odklon	20,29
Indeks težavnosti	0,48
Indeks zanesljivosti	0,92

Vse možne točke (50 točk) je doseglo 6 učencev (0,03 %), medtem ko je 18 učencev (0,09 %) doseglo nič točk.

Dosežki po spolu in regijah

Razlaga prikazov je podana v poglavju *4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja*.

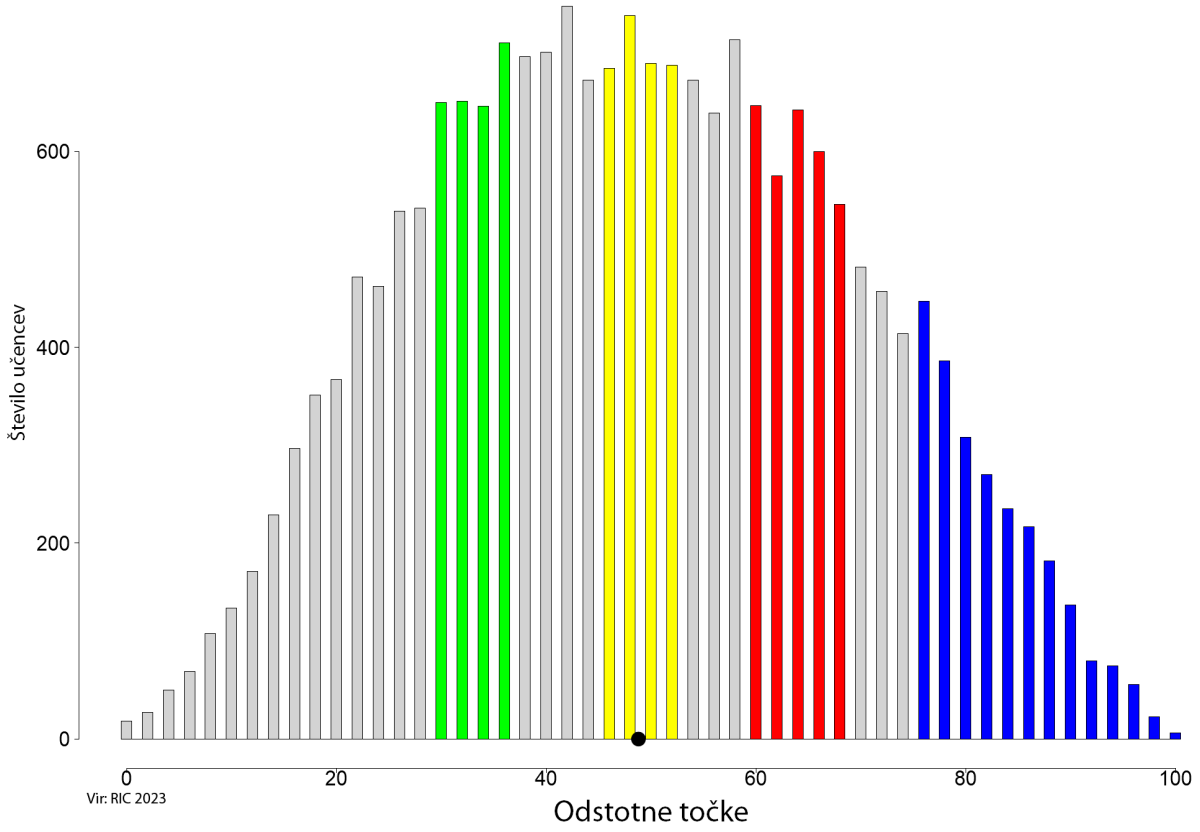
Slika 4.2.6.1.1: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki*

Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična. S prikaza je razvidno, da med dosežki učencev in učenk ni večjih razlik.

Preglednica 4.2.6.1.2: *Dosežki na NPZ iz predmeta matematika po regijah, drugo obdobje*

	REGIJA	POVPREČNI DOSEŽEK	STANDARDNI ODKLON	ŠTEVILO UČENCEV	ŠTEVILO ŠOL
1	Obalno-Kraška regija	44,13	19,84	1085	27
2	Goriška regija	48,16	19,57	1219	28
3	Primorsko-Notranjska regija	47,89	19,91	594	18
4	Gorenjska regija	50,44	20,00	2150	35
5	Osrednjeslovenska regija	51,21	20,51	6016	106
6	Jugovzhodna Slovenija	47,63	20,80	1536	36
7	Posavska regija	48,28	19,65	716	24
8	Zasavska regija	44,73	19,55	528	13
9	Savinjska regija	48,88	20,00	2550	58
10	Koroška regija	46,33	19,49	664	21
11	Podravska regija	48,32	20,34	2948	87
12	Pomurska regija	47,07	20,39	920	39

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.6.1.2: *Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred*

ZELENO OBMOČJE

Učenci seštevajo v množici naravnih števil, zaokrožijo števila na stotice, urejajo naravna števila po velikosti in uporabljajo računske operacije (seštevanje) pri reševanju besedilnih nalog. Imajo kritični odnos do podatkov ter podatke prikažejo s stolpci. Na sliki prepoznajo medsebojno lego dveh premic (vzporednost).

Učenci:

- pisno seštevajo in odštevajo naravna števila do 10 000 (1.a.1);
- števila zaokrožijo na desetice, stotice, tisočice, desettisočice, stotisočice (1.a.2);
- razvijajo kritični odnos do podatkov in rešitve (2.d);
- poznajo odnose »leži na«, »ne leži na«, vzporednost, pravokotnost (sekanje) (7.a);
- urejajo naravna števila do 10 000 (9.a);
- prikažejo podatke s tortnim prikazom ter prikazom s stolpci in vrsticami (9.b.1 in 9.b.2);
- uporabijo računske operacije pri reševanju besedilnih nalog (9.c.1).

RUMENO OBMOČJE

Učenci odštevajo in delijo decimalni števili. Učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost preprostega številskega izraza, v katerem nastopata decimalno in naravno število, ter zapisujejo denarno vrednost z decimalnim zapisom. Ponazorijo dano decimalno število na številski premici in ponazorijo ulomek kot del kroga. Izračunajo del celote. Izračunajo obseg pravokotnika in izmerijo velikost topega kota do stopinje natančno.

Učenci:

- seštevajo in odštevajo decimalna števila (oz.desetiške ulomke) (1.b);
- delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus (1.d);
- rešijo besedilne naloge (probleme) (2.b);
- učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila (2.c.1);
- zapisujejo denarne vrednosti (cene) z decimalnim zapisom (2.c.2);
- ponazorijo dani ulomek kot del lika in na številski premici (4.a.1 in 4.b.1);
- ugotovijo, kateri ulomek je predstavljen z grafičnim prikazom (4.b.2),
- izračunajo del od celote (4.c.1);
- izmerijo in izračunajo obseg lika (brez uporabe formul) kot vsoto dolžin stranic (5.a.1 in 5.a.2);
- ocenijo, narišejo in izmerijo kot do stopinje natančno (geotrikotnik, kotomer) (7.c).

RDEČE OBMOČJE

Učenci naravna števila razčlenijo na večkratnike desetiških enot. Poznajo pojme desetine, stotine in zmnožijo dve decimalni števili. Danemu decimalnemu številu poiščejo ustrezen približek in ga zapišejo z desetiškim ulomkom. Izračunajo vrednost celote, če je znan njen deleta V besedilni nalogi iz vsakdanjega življenja uporabijo ustrezno strategijo reševanja.

Učenci:

- množijo dve decimalni števili (1.c.1);
- določijo približek decimalnega števila (3.a);
- uporabljajo simbole d, s, t (3.c);
- razčlenijo naravna števila na večkratnike potenc števila 10 (desetiški sestav) (3.d);
- desetiški ulomek zapišejo z decimalno številko in obratno (4.a.2);
- določijo vrednost celote, če je znan njen del (npr.: $\frac{1}{3}$ od ____ = 5) (4.c.2);
- uporabijo računske operacije pri reševanju besedilnih nalog (9.c.2).

MODRO OBMOČJE

Učenci uporabijo pojem *je deljivo* (s 3 in 4) in naravna števila razvrstijo po njihovih lastnostih v ustrezne množice številета Delijo decimalno število z naravnim številom in danemu desetiškemu ulomku poiščejo ustrezen približek, zapisan z decimalnim številom. Izračunajo ploščino pravokotnika. Z ustrezno strategijo izračunajo dolžino stranice kvadrata iz znanega obsega. Pri reševanju geometrijskega problema preberejo simbolni zapis za razdaljo med dvema vzporednicama in jo izmerijo. Pri reševanju problemske situacije iz vsakdanjega življenja uporabijo različne oblike predstavljanja in reševanja matematičnega problema.

Učenci:

- delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus (2.a);
- določijo približek decimalnega števila (3.b);
- izračunajo ploščino pravokotnika in kvadrata (brez uporabe obrazcev) (5.b.1 in 5.b.2);
- pisno delijo z enomestnim številom in naredijo preizkus (tudi z ostankom) (5.c.1);
- ugotovijo neznano količino iz obrazca z geometrijsko vsebino (5.c.2);
- uporabljajo pojme: je deljivo, je večkratnik, je delitelj (6.b in 6.c);
- uporabljajo pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna možica in jih znajo zapisati z ustrezno simboliko (6.e);
- opredelijo, ocenijo, izmerijo in s simboli zapišejo razdaljo med točko in premico ter med dvema vzporednima premicama (oznaka: $d(A, p)$, $d(p, q)$) (7.e.1);
- uporabljajo različne oblike predstavljanja problemske situacije (fizični ali abstraktni modeli, slikovne predstavitve, formule, diagrami, tabele, vzorci, geometrijske konstrukcije idr.) (8.a.1 in 8.b.1);
- ocenijo rezultat in izračunajo natančno vrednost številskega izraza (8.a.2 in 8.b.2).

NAD MODRIM OBMOČJEM

Učenci decimalno število zaokrožijo na desetine. Poznajo in uporabijo pojma presek in unija množice ter vse dane podatke razvrstijo v Euler-Vennov prikaz. Opredelijo in narišejo razdaljo med dvema vzporednima premica. Prepoznajo simbolni zapis za vdrti kot in izmerijo njegovo velikost. Imajo razvito ravninsko predstavo. Pri reševanju problemske situacije iz vsakdanjega življenja uporabijo različne oblike predstavljanja ter reševanja matematičnega problema in ga rešijo.

Učenci:

- decimalno število zaokrožijo na dano število decimalk (1.c.2);
- razporejajo podatke po enem ali dveh kriterijih (tudi številčnih) (6.a);
- uporabljajo pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna možica in jih znajo zapisati z ustrezno simboliko (6.d.1 in 6.d.2);
- poznajo odnose *leži na*, *ne leži na*, vzporednost, pravokotnost (sekanje) (7.b);
- ocenijo, narišejo in izmerijo kot do stopinje natančno (geotrikotnik, kotomer) (7.d);
- opredelijo, ocenijo, izmerijo in s simboli zapišejo razdaljo med točko in premico ter med dvema vzporednima premicama (oznaka: $d(A, p)$, $d(p, q)$) (7.e.2);
- uporabljajo različne oblike predstavljanja problemske situacije (fizični ali abstraktni modeli, slikovne predstavitve, formule, diagrami, tabele, vzorci, geometrijske konstrukcije idr.) (8.c.1);
- ocenijo rezultat in izračunajo natančno vrednost številskega izraza (8.c.2).

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenci:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
1	1.a.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	pisno seštevajo in odštevajo naravna števila do 10 000;	II	4., 5. in 6.	zeleno	0,93	0,10
	1.a.2	1	Naravna števila	števila zaokrožijo na desetice, stotice, tisočice, desettisočice, stotisočice;	I		zeleno	0,77	0,36
	1.b	1	Računske operacije in njihove lastnosti	seštevajo in odštevajo decimalna števila (oz.desetiške ulomke);	II		rumeno	0,63	0,41
	1.c.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	množijo dve decimalni števili;	III		rdeče	0,58	0,40
	1.c.2	1	Racionalna števila	decimalno število zaokrožijo na dano število decimalk;	I		nad modrim	0,24	0,38
	1.d	1	Računske operacije in njihove lastnosti	delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus;	II		rumeno	0,64	0,45
2	2.a	1	Računske operacije in njihove lastnosti	delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus;	III	4. in 6.	modro	0,34	0,47
	2.b	1	Računske operacije in njihove lastnosti	rešijo besedilne naloge (probleme);	I		rumeno	0,73	0,48
	2.c.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila;	II		rumeno	0,71	0,49
	2.c.2	1	Merjenje	zapisujejo denarne vrednosti (cene) z decimalnim zapisom;	I		rumeno	0,65	0,51
	2.d	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	razvijajo kritični odnos do podatkov in rešitve;	IV		zeleno	0,82	0,37
3	3.a	1	Racionalna števila	določijo približek decimalnega števila;	I	5. in 6.	rdeče	0,47	0,42
	3.b	1	Racionalna števila	določijo približek decimalnega števila;	I		modro	0,39	0,49
	3.c	1	Racionalna števila	uporabljajo simbole d, s, t;	I		rdeče	0,48	0,44
	3.d	1	Računske operacije in njihove lastnosti	razčlenijo naravna števila na večkratnike potenc števila 10 (desetiški sestav);	III		rdeče	0,60	0,37
4	4.a.1	1	Racionalna števila	ponazorijo dani ulomek kot del lika in na številski premici;	III	4., 5. in 6.	rumeno	0,65	0,43
	4.a.2	1	Racionalna števila	desetiški ulomek zapišejo z decimalno številko in obratno;	I		rdeče	0,52	0,46
	4.b.1	1	Racionalna števila	ponazorijo dani ulomek kot del lika in na številski premici;	I		rumeno	0,67	0,57
	4.b.2	1	Racionalna števila	ugotovijo, kateri ulomek je predstavljen z grafičnim prikazom;	I		rumeno	0,64	0,54
	4.c.1	1	Racionalna števila	izračunajo del od celote;	II		rumeno	0,61	0,45
	4.c.2	1	Racionalna števila	določijo vrednost celote, če je znan njen del;	III		rdeče	0,49	0,49

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenci:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
5	5.a.1	1	Geometrijski elementi in pojmi	izmerijo in izračunajo obseg lika (brez uporabe formul) kot vsoto dolžin stranic;	II	4., 5. in 6.	rumeno	0,61	0,55
	5.a.2	1	Geometrijski elementi in pojmi	izmerijo in izračunajo obseg lika (brez uporabe formul) kot vsoto dolžin stranic;	III		rumeno	0,59	0,55
	5.b.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	izračunajo ploščino pravokotnika in kvadrata (brez uporabe obrazcev);	III		modro	0,36	0,56
	5.b.2	1	Geometrijski elementi in pojmi	izračunajo ploščino pravokotnika in kvadrata (brez uporabe obrazcev);	II		modro	0,29	0,54
	5.c.1	1	Geometrijski elementi in pojmi	pisno delijo z enomestnim številom in napravijo preizkus;	IV		modro	0,36	0,59
	5.c.2	1	Merjenje	ugotovijo neznano količino iz obrazca z geometrijsko vsebino;	IV		modro	0,34	0,56
6	6.a	1	Obdelava podatkov	razporejajo podatke po enem ali dveh kriterijih (tudi številčnih);	IV	4., 5. in 6.	nad modrim	0,15	0,38
	6.b	1	Naravna števila	uporabljajo pojme: je deljivo, je večkratnik, je delitelj;	I		modro	0,39	0,40
	6.c	1	Naravna števila	uporabljajo pojme: je deljivo, je večkratnik, je delitelj;	I		modro	0,31	0,43
	6.d.1	1	Logika in jezika	uporabljajo pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna množica in jih znajo zapisati z ustrezno simboliko;	III		nad modrim	0,17	0,29
	6.d.2	1	Logika in jezika	uporabljajo pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna množica in jih znajo zapisati z ustrezno simboliko;	III		nad modrim	0,23	0,40
	6.e	1	Logika in jezika	uporabljajo pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna množica in jih znajo zapisati z ustrezno simboliko;	I		modro	0,47	0,26
7	7.a	1	Geometrijski elementi in pojmi	poznajo odnose *leži na*, *ne leži na*, vzporednost, pravokotnost (sekanje);	I	5. in 6.	zeleno	0,85	0,32
	7.b	1	Geometrijski elementi in pojmi	poznajo odnose *leži na*, *ne leži na*, vzporednost, pravokotnost (sekanje);	I		nad modrim	0,25	0,28
	7.c	1	Merjenje	ocenijo, narišejo in izmerijo kot do stopinje natančno (geotrikotnik, kotomer);	II		rumeno	0,69	0,39
	7.d	1	Merjenje	ocenijo, narišejo in izmerijo kot do stopinje natančno (geotrikotnik, kotomer);	III		nad modrim	0,07	0,31
	7.e.1	1	Geometrijski elementi in pojmi	opredelijo, ocenijo, izmerijo in s simboli zapišejo razdaljo med točko in premico ter med dvema vzporednima premicama (oznaka: $d(A, p), d(p, q)$);	II		modro	0,34	0,43
	7.e.2	1	Geometrijski elementi in pojmi	opredelijo, ocenijo, izmerijo in s simboli zapišejo razdaljo med točko in premico ter med dvema vzporednima premicama (oznaka: $d(A, p), d(p, q)$);	II		nad modrim	0,11	0,32

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenci:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
8	8.a.1	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	uporabljajo različne oblike predstavljanja problemske situacije (fizični ali abstraktni modeli, slikovne predstavitve, formule, diagrami, tabele, vzorci, geometrijske konstrukcije idr.);	IV	6.	modro	0,31	0,51
	8.a.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	ocenijo rezultat in izračunajo natančno vrednost številskega izraza;	IV		modro	0,29	0,50
	8.b.1	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	uporabljajo različne oblike predstavljanja problemske situacije (fizični ali abstraktni modeli, slikovne predstavitve, formule, diagrami, tabele, vzorci, geometrijske konstrukcije idr.);	IV		modro	0,27	0,55
	8.b.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	ocenijo rezultat in izračunajo natančno vrednost številskega izraza	IV		modro	0,26	0,55
	8.c.1	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	uporabljajo različne oblike predstavljanja problemske situacije (fizični ali abstraktni modeli, slikovne predstavitve, formule, diagrami, tabele, vzorci, geometrijske konstrukcije idr.);	IV		nad modrim	0,11	0,38
	8.c.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	ocenijo rezultat in izračunajo natančno vrednost številskega izraza;	IV		nad modrim	0,10	0,40
9	9.a	1	Naravna števila	urejajo naravna števila do 10 000;	I	4.	zeleno	0,91	0,15
	9.b.1	1	Obdelava podatkov	prikažejo podatke s tortnim prikazom ter prikazom s stolpci in vrsticami;	III		zeleno	0,83	0,37
	9.b.2	1	Obdelava podatkov	prikažejo podatke s tortnim prikazom ter prikazom s stolpci in vrsticami;	III		zeleno	0,79	0,39
	9.c.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	uporabijo računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	II		zeleno	0,85	0,30
	9.c.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	uporabijo računske operacije pri reševanju besedilnih nalog.	II		rdeče	0,58	0,30

Legenda:

Taksonomske stopnje (Gagne): I. – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II. – izvajanje rutinskih postopkov, III. – uporaba kompleksnih postopkov, IV. – reševanje in raziskovanje problemov.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Najuspešnejši so bili učenci pri 9. nalogi, v kateri so v preglednici prebrali podatke, jih prikazali s stolpci in podatke uporabili pri reševanju preprostega problema (79 %).

Najmanj uspešni so bili učenci pri 8. nalogi, kjer so reševali tri matematične probleme iz vsakdanjega življenja (22 %).

Povprečni dosežek postavk po nalogah, ki preverjajo znanje na prvi taksonomski stopnji, je 54,6 %, na drugi taksonomski stopnji 58,3 %, na tretji taksonomski stopnji 47,5 % in na četrti taksonomski stopnji 30,1 %. Izmed postavk, ki preverjajo znanje:

- prve taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 9.a, pri kateri so učenci iz preglednice prebrali največji in najmanjši podatek (91 %), najnižji dosežek pa pri postavki 1.c.2, kjer so učenci zaokrožili decimalno število na desetine (24 %);
- druge taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 1.a.1, kjer so učenci sešteli naravni števili (93 %), najnižji dosežek pa pri postavki 7.e.2, kjer so učenci načrtali pravokotnico kot razdaljo med dvema premicama (11 %);
- tretje taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 9.b.1, pri kateri so učenci prikazali podatek s stolpci z upoštevanjem legende (83 %), najnižji dosežek pa pri postavki 7.d, pri kateri so učenci izmerili udrti kot (7 %);
- četrte taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 2.d, kjer so učenci ugotovili, da v besedilni nalogi ni dovolj podatkov, in s tem razvijali kritični odnos do podatkov in rešitve (82 %). Najnižji dosežek pa je bil pri postavki 8.c.2, kjer so učenci računsko ali s sistematičnim poskušanjem reševali matematični problem iz vsakdanjega življenja (10 %).

PK za matematiko ugotavlja, da imajo učenci 6. razreda največ težav na področju ravninske geometrije in z reševanjem problemskih nalog iz vsakdanjega življenja. Učenci so imeli težave tudi s poznavanjem pojma množice in izvajanjem operacij z njimi.

Najvišje dosežke so učenci dosegli pri nalogah, pri katerih so prebrali podatke iz preglednice, oblikovali prikaz s stolpci in razvijali kritični odnos do podatkov v besedilni nalogi. Bolje sta se reševali tudi postavki s področja seštevanja naravnih števil in odštevanja decimalnih števileta

Sklepne ugotovitve

PK za matematiko ugotavlja, da je doseženo povprečno število odstotnih točk preizkusa znanja pričakovano (48,94). Pri sprejemanju povratne informacije ni bilo pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so učenci imeli premalo časa za reševanje nalog. Preizkus je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah. Izkazalo se je, da ima preizkus visok indeks zanesljivosti (0,92).

Predmetna komisija za matematiko ugotavlja, da so šestošolci uspešni pri seštevanju in odštevanju naravnih in decimalnih števili ter pri branju podatkov iz preglednice in prikazovanju podatkov s stolpci.

Na področju geometrije naj učenci utrjujejo pojme udrtega kota, relacije med premicami in prepoznavanje simbolnega zapisa v povezavi z ustrezno konstrukcijo. Predlagamo, da učitelji pri vsebinah na področju merjenja posebno pozornost namenijo razumevanju pojmov ploščina in obseg lika ter uporabi strategije za izračun obeh količin. Učenci naj utrjujejo množenje in deljenje naravnih in decimalnih števil, saj s tem pridobivajo ustrezno predznanje za reševanje problemov aritmetike.

Predlagamo, da učitelji še posebno skrbno gradijo matematični jezik (natančno izražanje, uporaba ustrezne terminologije in simbolike). Ob reševanju besedilnih nalog naj učenci uporabljajo različne strategije branja z razumevanjem in strategije reševanja vključno s sistematičnim poskušanjem. Strategije reševanja problema naj učenci povezujejo z izkušnjami iz življenja, s čimer lahko tudi preverijo rešitev in jo morebiti izločijo.

1. Izračunaj:

1. a) $1427 + 813 =$

Rezultat zaokroži na stotice: _____

(2 točki)

1. b) $800{,}3 - 694{,}27 =$

(1 točka)

1. c) $5{,}99 \cdot 2{,}5 =$

Rezultat zaokroži na desetine: _____

(2 točki)

1. d) $17{,}92 : 7 =$

(1 točka)

2. Robert je v trgovini kupil tri zavojčke nalepk. Vsak zavojček stane 0,72 €. V vsakem zavojčku je 12 nalepk.

2. a) Koliko evrov je Robert plačal za eno nalepko?

Odgovor: _____

(1 točka)

2. b) S katerim številskim izrazom izračunamo, koliko bo Robert plačal za tri zavojčke nalepk? Obkroži črko pred ustreznim številskim izrazom.

A $3 \cdot 12 \cdot 0{,}72$

B $(3 + 12) \cdot 0{,}72$

C $3 \cdot 0{,}72$

D $3 \cdot 12$

(1 točka)

2. c) Izračunaj vrednost številskega izraza, ki si ga izbral, in odgovori na vprašanje, koliko je Robert plačal za tri zavojčke nalepk.

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

2. d) Robert je v trgovini plačal tri zavojčke nalepk. Koliko mu je prodajalka vrnila? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Prodajalka mu je vrnila več kot 3 evre.

B Prodajalka mu je vrnila manj kot 3 evre.

C Ne morem izračunati, ker nimam dovolj podatkov.

(1 točka)

3. a) Med spodaj naštetimi števili obkroži število, ki na številski premici leži najbliže dvema desetinama.

20	0,18	0,02	0,25

(1 točka)

3. b) Med spodaj naštetimi števili obkroži število, ki na številski premici leži najbliže ulomku $\frac{8}{100}$.

800	7,08	0,078	8

(1 točka)

3. c) Med spodaj naštetimi števili obkroži število, v katerem števka 5 predstavlja pet stotic.

0,05	53,2	1 567,32	500 481

(1 točka)

3. d) Kateri izmed spodnjih izrazov predstavlja število 6 690? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A $6 \cdot 10^4 + 6 \cdot 10^3 + 9 \cdot 10^2$

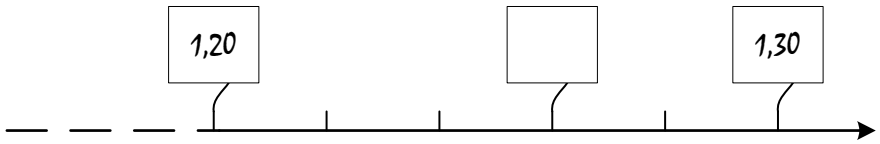
B $6 \cdot 1000 + 6 \cdot 100 + 9$

C $6\ \mathrm{T} + 6\ \mathrm{S} + 9\ \mathrm{E}$

D $6 \cdot 10^3 + 6 \cdot 10^2 + 9 \cdot 10^1$

(1 točka)

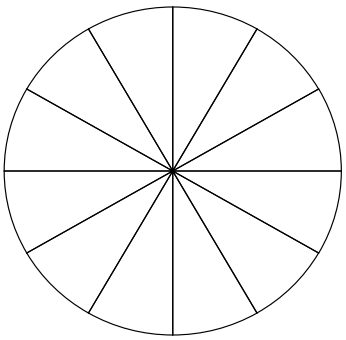
4. a) V prazen okvirček vpiši manjkajoče decimalno število.

Decimalno število 1,20 zapiši z ulomkom: ☐

(2 točki)

4. b) Pobarvaj $\frac{5}{6}$ danega kroga.

Kolikšnega dela kroga nisi pobarval?

Odgovor: ☐

(2 točki)

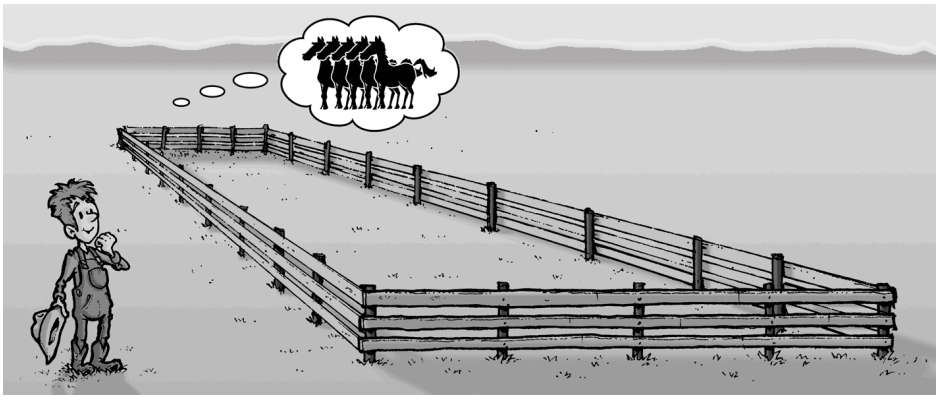
4. c) Izračunaj.

$\frac{6}{7}$ od $42 =$ _____

$\frac{2}{3}$ od _____ $= 18$

(2 točki)

5. Andrej je ogradil pašnik za pet konj. Pašnik je dolg 65 m in širok 35 m.

5. a) Koliko je dolga ograja?

Reševanje:

Odgovor: Ograja je dolga _____ m.

(2 točki)

5. b) Koliko kvadratnih metrov pašnika je Andrej namenil za svoje konje?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

5. c) Njegov prijatelj Miha je enako dolgo ograjo porabil za ograditev pašnika kvadratne oblike. Kako dolg je pašnik, ki ga je ogradil Miha?

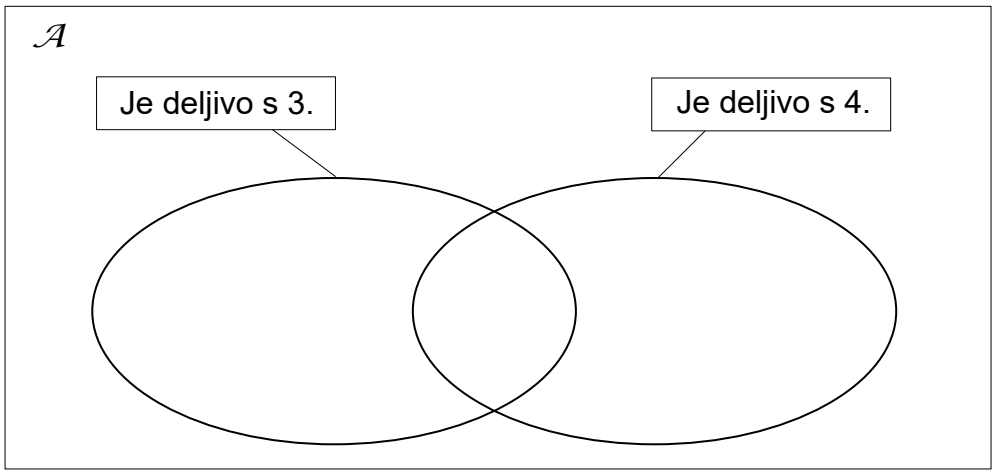
Reševanje:

Odgovor: Pašnik je dolg _____.

(2 točki)

6. Dana je množica števil $\mathcal{A} = \{1, 3, 4, 8, 9, 11, 12, 15, 24\}$.

6. a) Razvrsti vsa števila množice $\mathcal{A}$ po dveh lastnostih, in sicer »je deljivo s 3« in »je deljivo s 4«. Oblikuj Euler-Vennov prikaz.

(1 točka)

6. b) Množica $\mathcal{B}$ vsebuje tista števila množice $\mathcal{A}$, ki so deljiva s 4. Zapiši elemente množice $\mathcal{B}$.

$\mathcal{B} = \{_____\}$

(1 točka)

6. c) Množica $\mathcal{C}$ vsebuje tista števila množice $\mathcal{A}$, ki so deljiva s 3. Zapiši elemente množice $\mathcal{C}$.

$\mathcal{C} = \{_____\}$

(1 točka)

6. d) Dopolni.

$\mathcal{B} \cup \mathcal{C} = \{_____\}$

$\mathcal{B} \cap \mathcal{C} = \{_____\}$

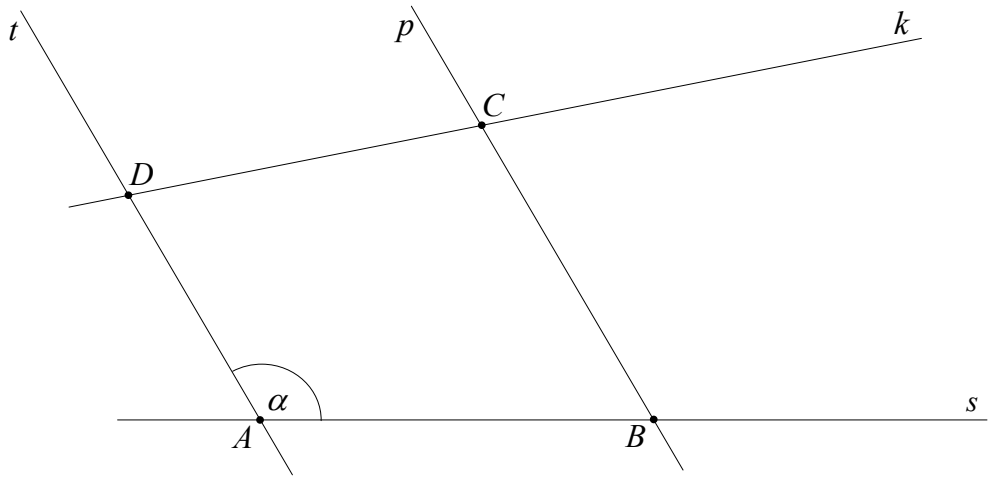
(2 točki)

6. e) V okvirček zapiši ustrezen znak ($\in$, $\notin$, $\subset$, $\subseteq$), da bo izjava pravilna.

9 $\square$ $\mathcal{B} \cap \mathcal{C}$

(1 točka)

7. Na sliki so narisane premice s, t, p in k. Presečišča premic so označena s točkami A, B, C in D.

7. a) V kakšni medsebojni legi sta premici p in t?

_____

(1 točka)

7. b) Ali se premici s in k sekata?

_____

(1 točka)

7. c) Izmeri velikost kota α.

Kot α je velik _____°.

(1 točka)

7. d) Izmeri velikost kota $\sphericalangle BCD$.

$\sphericalangle BCD$ je velik _____°.

(1 točka)

7. e) Načrtaj, izmeri in dopolni $d(p, t) =$ _____ mm.

(2 točki)

8. a) Luka je nastopil na dveh košarkarskih tekmah. Na drugi tekmi je dosegel
5 točk več kot na prvi. Na obeh tekmah skupaj je dosegel 77 točk.
Koliko točk je dosegel Luka na prvi tekmi?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

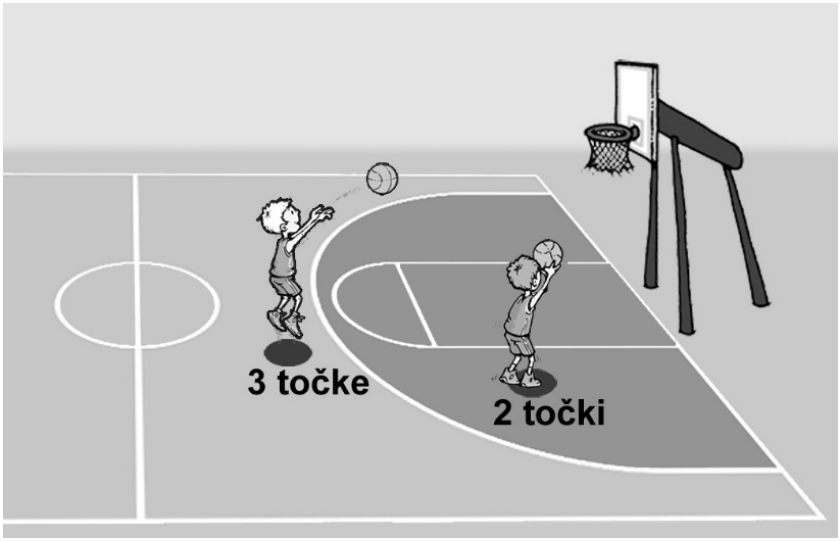
8. b) Luka in Goran sta dala skupaj na eni košarkarski tekmi 78 točk. Luka je dosegel dvakrat toliko točk kot Goran.
Koliko točk je dosegel Goran?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

8. c) Pri igranju košarke se zadetek iz igre šteje za dve točki, kadar vrže igralec na koš iz polja dveh točk, ali za tri točke, kadar vrže igralec na koš iz polja treh točk. Zadetek iz prostega meta se šteje za eno točko.

Luka je na tekmi zadel 24 košev in dosegel 57 točk. Izvajal ni nobenega prostega meta. Koliko zadetkov za 2 točki in koliko zadetkov za 3 točke je dosegel?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

9. V preglednici je zapisano, koliko učencev je v vsakem razredu osnovne šole Sončni breg.

Razred	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Število učencev	42	39	36	35	40	38	44	45	41

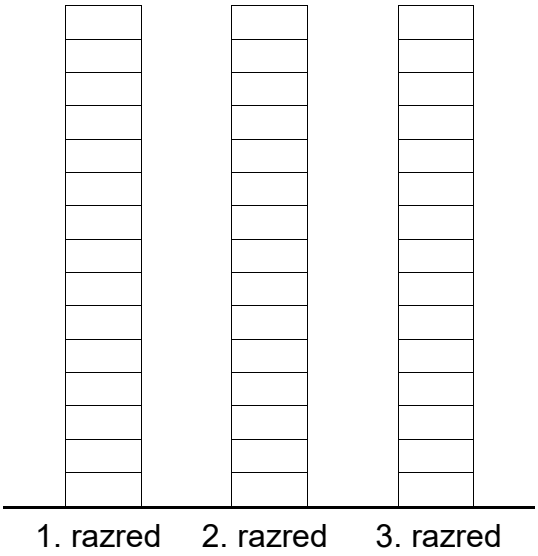
9. a) Dopolni.

Največ učencev je v _____ razredu.

Najmanj učencev je v _____ razredu.

(1 točka)

9. b) Število učencev v 1., 2. in 3. razredu predstavi s stolpci.

Legenda: ☐ predstavlja 3 učence

(2 točki)

9. c) Koliko učencev obiskuje osnovno šolo Sončni breg?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

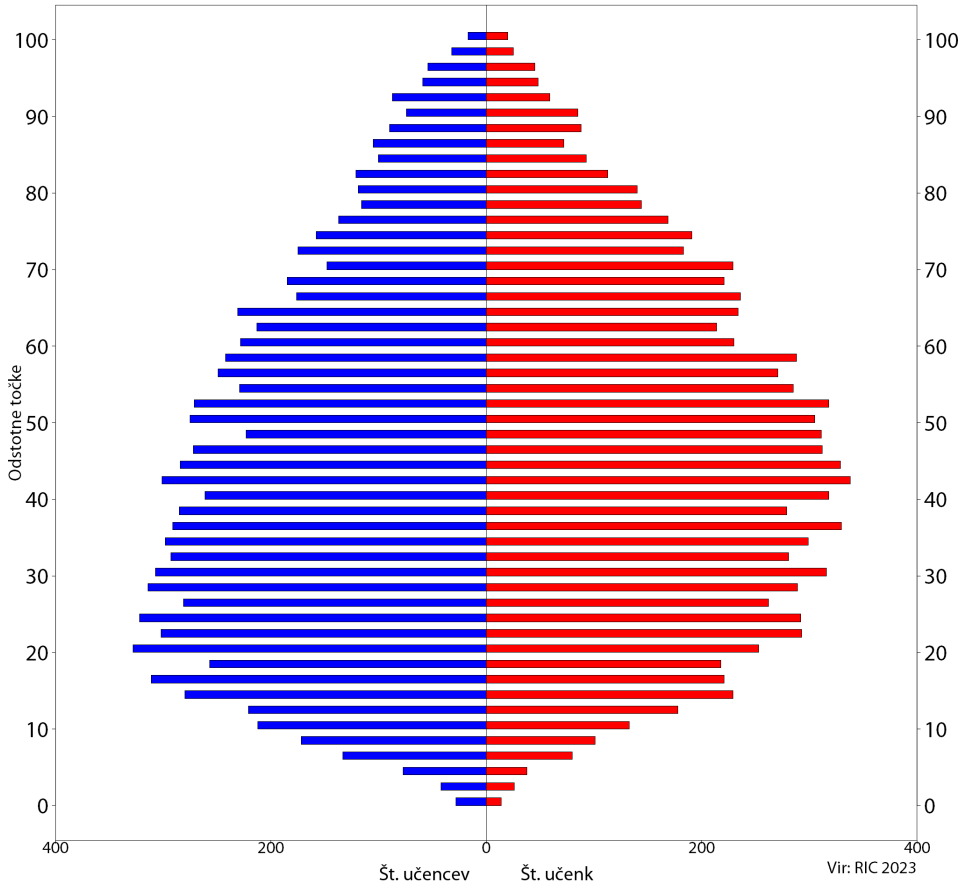
Preglednica 4.2.6.2.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	20032
Število postavk v preizkusu	50
Možne točke	50
Povprečno štev. točk	22,18
Povprečno štev. točk v odstotkih	44,35
Standardni odklon	22,73
Indeks težavnosti	0,44
Indeks zanesljivosti	0,94

Vse možne točke (50 točk) je doseglo 37 učencev oz.0,18 %, najmanjše število točk (0 točk) pa 42 učencev oz.0,21 %.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Razlaga prikazov je podana v poglavju *4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja*.

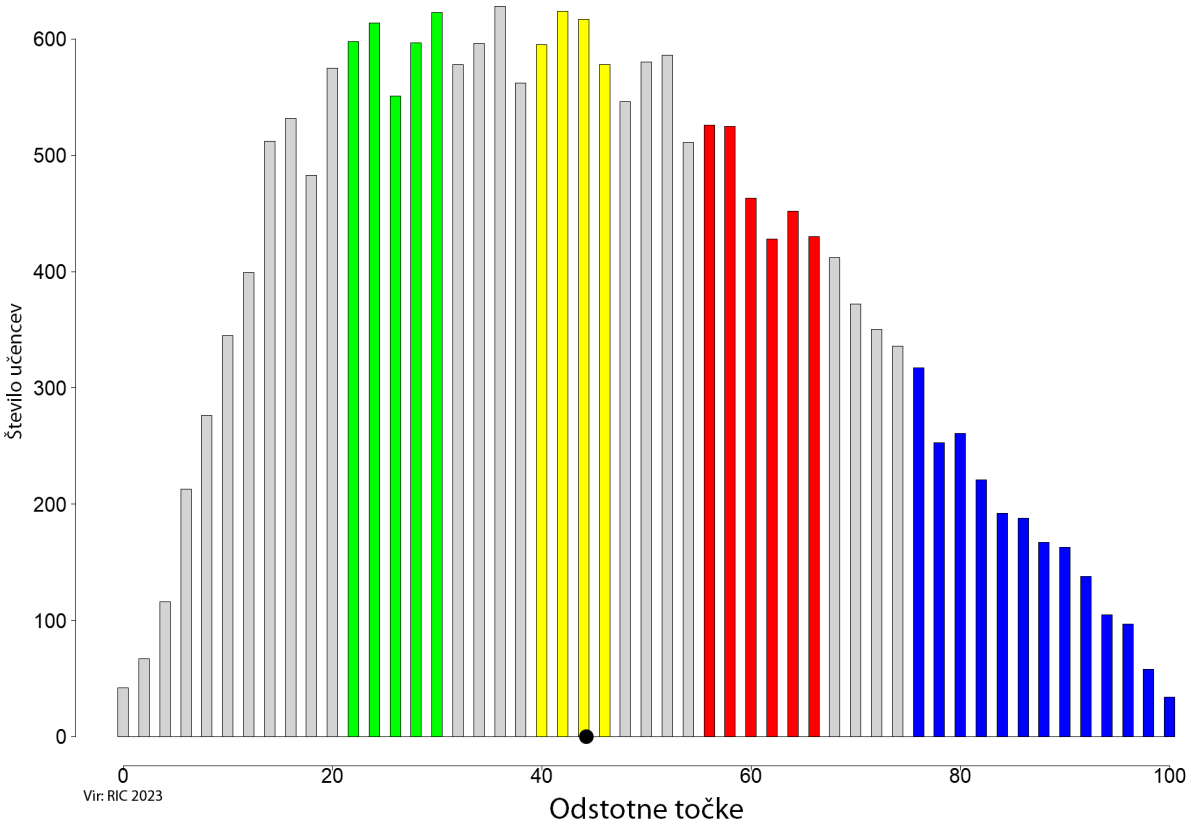
Slika 4.2.6.2.1: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred*

Iz prikaza je razvidno, da so med dosežki učencev in dosežki učenk le manjše razlike.

Preglednica 4.2.6.2.2: *Dosežki NPZ pri predmetu matematika po regijah, 9. razred*

REGIJA	POVPREČNI DOSEŽEK	STANDARDNI ODKLON	ŠTEVILO UČENCEV	ŠTEVILO ŠOL
Obalno-Kraška regija	39,42	22,48	1061	26
Goriška regija	44,21	21,65	1157	28
Primorsko-Notranjska regija	42,84	21,55	554	18
Gorenjska regija	45,46	23,23	2023	35
Osrednjeslovenska regija	48,16	22,92	5656	106
Jugovzhodna Slovenija	44,61	23,41	1393	36
Posavska regija	41,07	21,99	704	24
Zasavska regija	37,04	20,58	529	13
Savinjska regija	42,78	22,36	2539	58
Koroška regija	43,60	21,96	675	20
Podravska regija	42,11	22,54	2819	85
Pomurska regija	43,32	21,67	922	38

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.6.2.2: *Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred*

ZELENO OBMOČJE

Učenci pokažejo osnovno matematično znanje pri množenju dveh decimalnih števileta Dani točki v koordinatnem sistemu določijo koordinati točke in točko z danima koordinatama ponazorijo v koordinatnem sistemu. Prepoznajo geometrijsko telo glede na dano skico.

Učenci:

- množijo dve decimalni števili (1.a.3);
- preberejo koordinati dane točke v koordinatnem sistemu in ju zapišejo kot urejen par števil (6.a);
- upodobijo točko z danima koordinatama v ravnini (6.b);
- poznajo osnovne pojme pri prizmi, valju, piramidi in stožcu (8.a.1).

RUMENO OBMOČJE

Učenci seštevajo ulomke z različnimi imenovalci in upoštevajo vrstni red računskih operacij v preprostem številskem izrazu. S skice razberejo povezavo med polmerom in premerom kroga.

Pri enačbi z ulomki odpravijo ulomke oz.ulomke razširijo na skupni imenovalec. Uporabijo vrednost spremenljivke v izrazu. Določijo modus in mediano za dane podatke ter razumejo pojem aritmetične sredine.

Učenci:

- seštevajo, odštevajo, množijo in delijo ulomke $a : b = \frac{a}{b}$ (1.a.1);
- učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila (1.a.4);
- rešijo besedilne naloge v povezavi s krogom (4.a.1);
- rešijo linearno enačbo z realnimi koeficienti in napravijo preizkus (7.b.1);
- določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke (9.a.2, 9.a.3, 9.b).

RDEČE OBMOČJE

Učenci računajo z racionalni števili, kvadrirajo in korenijo racionalna števila ter uporabijo preprosto strategijo v problemski nalogi. Decimalno število delijo z desetiško enoto in upoštevajo relacijo enakosti. Poenostavijo izraz in vstavijo manjkajoči člen izraza s spremenljivkami. Ekvivalentno preoblikujejo enačbo z ulomki do oblike $ax = b$. Prepoznajo osnovno ploskev prizme. Rešijo problemsko situacijo s srednjimi vrednostmi.

Učenci:

- delijo celi oz. racionalni števili (1.a.2);
- učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila (1.a.5);
- kvadrirajo racionalno število (2.b);
- izračunajo kvadratni koren popolnih kvadratov manjših števil (2.d, 2.e);
- rešijo besedilne naloge (probleme) (3.a.2);
- decimalna števila množijo in delijo s potenco števila 10 (5.a.2);
- uporabljajo računske zakone pri računanju z ulomki (5.c);
- računajo z algebrskimi izrazi: seštevajo, odštevajo, množijo enočlenik z veččlenikom (7.a.1);
- rešijo linearno enačbo z realnimi koeficienti in napravijo preizkus (7.b.2);
- poznajo osnovne pojme pri prizmi, valju, piramidi in stožcu (8.a.2);
- določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke (9.c, 9.d).

MODRO OBMOČJE

Učenci izračunajo potenco negativnega decimalnega števila. Rešijo problemsko nalogo iz vsakdanjega življenja in nalogo geometrije v ravnini. Ulomke z različnimi imenovalci primerjajo po velikosti. V koordinatnem sistemu zrcalijo točko čez premico in čez točko. Izračunajo ploščino trikotnika ABC z danimi koordinatami oglišč. Množijo dvočlenika in izračunajo vrednost enačbe. Prepoznajo presek premice in ravnine v prostoru ter izračunajo prostornino tristrane prizme. Izračunajo aritmetično sredino.

Učenci:

- razložijo razliko med zapisoma $(-a)^n$ in $-a^n$, $n \in \mathbb{N}$ (2.c);
- rešijo besedilne naloge (probleme) (3.a.1, 3.a.3);
- rešujejo besedilne naloge z odstotki in pred računanjem ocenijo rezultat (3.b.1, 3.b.2);
- poznajo Pitagorov izrek in ga uporabljajo pri računanju neznane dolžine stranice v pravokotnem trikotniku (4.a.2);
- uporabljajo geometrijsko znanje za reševanje življenjskih problemov (konstrukcija strehe, površina zemljišča itd.) (4.b.1);
- primerjajo ulomke z enakimi in različnimi imenovalci ter jih uredijo po velikosti (5.b);
- zrcalijo točko, premico, daljico, kot, lik čez izbrano premico oz.čez točko (6.c, 6.d);
- računajo obseg in ploščino trikotnika z uporabo obrazcev in to povežejo s pretvarjanjem merskih enot (6.e.1);
- računajo obseg in ploščino trikotnika z uporabo obrazcev in to povežejo s pretvarjanjem merskih enot (6.e.2);
- množijo dvočlenike z uporabo razčlenitvenega zakona (7.a.2);
- rešijo linearno enačbo z realnimi koeficienti in napravijo preizkus (7.b.3);
- opredelijo odnose med točkami, premicami in ravninami v prostoru (ob modelih) in odnose zapišejo s simboli (8.a.3);
- izračunajo površino in prostornino prizme ter valja (8.b);
- določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke (9.a.1).

NAD MODRIM OBMOČJEM

Učenci izberejo besedilno nalogo, ki jo rešimo z danim številskim izrazom. Izračunajo vrednost potence s stopnjo 0. Rešijo problemsko nalogo iz geometrije v ravnini. Uporabijo relacijo enakosti pri množenju decimalnega števila z desetiško enoto in določijo obratno vrednost racionalnega števila.

Učenci:

- rešijo besedilne naloge (1.b);
- izračunajo vrednost potence (osnova je lahko celo število, ulomek, decimalno število ali kvadratni koren števila) (2.a);
- poznajo Pitagorov izrek in ga uporabljajo pri računanju neznane dolžine stranice v pravokotnem trikotniku (4.a.3);
- uporabljajo geometrijsko znanje za reševanje življenjskih problemov (konstrukcija strehe, površina zemljišča itd.) (4.b.2, 4.b.3);
- decimalna števila množijo in delijo s potenco števila 10 (5.a.1);
- poiščejo danemu celemu oz.racionalnemu številu obratno vrednost (5.d).

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.6.2.3: *Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred*

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenci:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
1	1.a.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	seštevajo, odštevajo, množijo in delijo ulomke $a : b = \frac{a}{b}$;	II	7.	rumeno	0,73	0,52
	1.a.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	delijo celi oz. racionalni števili;	II	7.	rdeče	0,50	0,56
	1.a.3	1	Računske operacije in njihove lastnosti	množijo dve decimalni števili;	II	6.	zeleno	0,77	0,37
	1.a.4	1	Računske operacije in njihove lastnosti	učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila;	III	6.	rumeno	0,75	0,49
	1.a.5	1	Računske operacije in njihove lastnosti	učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila;	III	6.	rdeče	0,53	0,58
	1.b	1	Računske operacije in njihove lastnosti	rešijo besedilne naloge;	IV	7.	nad modrim	0,29	0,28
2	2.a	1	Potence	izračunajo vrednost potence (osnova je lahko celo število, ulomek, decimalno število ali kvadratni koren števila);	II	8.	nad modrim	0,22	0,39
	2.b	1	Potence	kvadrirajo racionalno število;	II	8.	rdeče	0,60	0,38
	2.c	1	Potence	razložijo razliko med zapisoma $(-a)^n$ in $-a^n$, $n \in \mathbb{N}$;	II	8.	modro	0,37	0,47
	2.d	1	Potence	izračunajo kvadratni koren popolnih kvadratov manjših števil;	III	8.	rdeče	0,56	0,55
	2.e	1	Potence	izračunajo kvadratni koren popolnih kvadratov manjših števil;	III	8.	rdeče	0,62	0,26
3	3.a.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	rešijo besedilne naloge (probleme);	IV	6.	modro	0,36	0,54
	3.a.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	rešijo besedilne naloge (probleme);	IV	6.	rdeče	0,50	0,56
	3.a.3	1	Računske operacije in njihove lastnosti	rešijo besedilne naloge (probleme);	IV	6.	modro	0,36	0,55
	3.b.1	1	Odnosi med količinami	rešujejo besedilne naloge z odstotki in pred računanjem ocenijo rezultat;	IV	7.	modro	0,34	0,61
	3.b.2	1	Odnosi med količinami	rešujejo besedilne naloge z odstotki in pred računanjem ocenijo rezultat;	IV	7.	modro	0,26	0,58

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenci:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
4	4.a.1	1	Geometrijski elementi in pojmi	rešijo besedilne naloge v povezavi s krogom;	I	8.	rumeno	0,65	0,51
	4.a.2	1	Geometrijski elementi in pojmi	poznajo Pitagorov izrek in ga uporabljajo pri računanju neznane dolžine stranice v pravokotnem trikotniku;	III	8.	modro	0,25	0,58
	4.a.3	1	Geometrijski elementi in pojmi	poznajo Pitagorov izrek in ga uporabljajo pri računanju neznane dolžine stranice v pravokotnem trikotniku;	III	8.	nad modrim	0,11	0,48
	4.b.1	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	uporabljajo geometrijsko znanje za reševanje življenjskih problemov (konstrukcija strehe, površina zemljišča itd.);	III	8.	modro	0,13	0,49
	4.b.2	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	uporabljajo geometrijsko znanje za reševanje življenjskih problemov (konstrukcija strehe, površina zemljišča itd.);	III	8.	nad modrim	0,11	0,50
	4.b.3	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	uporabljajo geometrijsko znanje za reševanje življenjskih problemov (konstrukcija strehe, površina zemljišča itd.);	III	8.	nad modrim	0,09	0,47
5	5.a.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	decimalna števila množijo in delijo s potenco števila 10;	III	6.	nad modrim	0,23	0,36
	5.a.2	1	Racionalna števila	decimalna števila množijo in delijo s potenco števila 10;	III	6.	rdeče	0,55	0,57
	5.b	1	Računske operacije in njihove lastnosti	primerjajo ulomke z enakimi in različnimi imenovalci ter jih uredijo po velikosti;	III	7.	modro	0,23	0,50
	5.c	1	Računske operacije in njihove lastnosti	uporabljajo računske zakone pri računanju z ulomki;	III	7.	rdeče	0,48	0,48
	5.d	1	Računske operacije in njihove lastnosti	poiščejo danemu celemu oz.racionalnemu številu obratno vrednost;	III	8.	nad modrim	0,08	0,40
6	6.a	1	Funkcija	preberejo koordinati dane točke v koordinatnem sistemu in ju zapišejo kot urejen par števil;	I	8.	zeleno	0,79	0,39
	6.b	1	Funkcija	upodobijo točko z danima koordinatama v ravnini;	I	8.	zeleno	0,82	0,35
	6.c	1	Transformacije	zrcalijo točko, premico, daljico, kot, lik čez izbrano premico oz.čez točko;	II	7.	modro	0,45	0,44
	6.d	1	Transformacije	zrcalijo točko, premico, daljico, kot, lik čez izbrano premico oz.čez točko;	II	7.	modro	0,44	0,44
	6.e.1	1	Geometrijski elementi in pojmi	računajo obseg in ploščino trikotnika z uporabo obrazcev in to povežejo s pretvarjanjem merskih enot;	III	7.	modro	0,36	0,52
	6.e.2	1	Geometrijski elementi in pojmi	računajo obseg in ploščino trikotnika z uporabo obrazcev in to povežejo s pretvarjanjem merskih enot;	III	7.	modro	0,26	0,53

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenci:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
7	7.a.1	1	Izrazi	računajo z algebrskimi izrazi: seštevajo, odštevajo, množijo enočlenik z veččlenikom;	III	8.	rdeče	0,51	0,49
	7.a.2	1	Izrazi	množijo dvočlenike z uporabo razčlenitvenega zakona;	III	9.	modro	0,39	0,52
	7.b.1	1	Enačbe in neenačbe	rešijo linearno enačbo z realnimi koeficienti in napravijo preizkus;	II	9.	rumeno	0,61	0,56
	7.b.2	1	Enačbe in neenačbe	rešijo linearno enačbo z realnimi koeficienti in napravijo preizkus;	II	9.	rdeče	0,54	0,58
	7.b.3	1	Enačbe in neenačbe	rešijo linearno enačbo z realnimi koeficienti in napravijo preizkus;	II	9.	modro	0,32	0,59
8	8.a.1	1	Geometrijski elementi in pojmi	poznajo osnovne pojme pri prizmi, valju, piramidi in stožcu;	I	9.	zeleno	0,76	0,23
	8.a.2	1	Geometrijski elementi in pojmi	poznajo osnovne pojme pri prizmi, valju, piramidi in stožcu;	I	9.	rdeče	0,65	0,34
	8.a.3	1	Geometrijski elementi in pojmi	poznajo osnovne pojme pri prizmi, valju, piramidi in stožcu;	I	9.	modro	0,44	0,41
	8.b.1	1	Geometrijski elementi in pojmi	izračunajo površino in prostornino prizme ter valja;	IV	9.	modro	0,30	0,57
	8.b.2	1	Geometrijski elementi in pojmi	izračunajo površino in prostornino prizme ter valja;	III	9.	modro	0,18	0,55
	8.b.3	1	Geometrijski elementi in pojmi	opredelijo odnose med točkami, premicami in ravninami v prostoru (ob modelih) in odnose zapišejo s simboli;	III	9.	modro	0,15	0,54
9	9.a.1	1	Obdelava podatkov	določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke;	II	9.	modro	0,40	0,52
	9.a.2	1	Obdelava podatkov	določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke;	I	9.	rumeno	0,74	0,35
	9.a.3	1	Obdelava podatkov	določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke;	I	9.	rumeno	0,68	0,44
	9.b	1	Obdelava podatkov	določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke;	IV	9.	rumeno	0,67	0,47
	9.c	1	Obdelava podatkov	določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke;	IV	9.	rdeče	0,57	0,42
	9.d	1	Obdelava podatkov	določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke.	IV	9.	rdeče	0,50	0,55

Legenda:

Taksonomske stopnje (Gagne): I. – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II. – izvajanje rutinskih postopkov, III. – uporaba kompleksnih postopkov, IV. – reševanje in raziskovanje problemov.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Če primerjamo dosežke po nalogah v celoti, so bili učenci najuspešnejši pri nalogi 1, ki je preverjala znanje računanja z racionalnimi števili, in nalogi 9, ki je preverjala znanje iz obdelave podatkov. Pri obeh nalogah je bilo uspešnih 59 % učencev. Najmanj uspešni so bili učenci pri nalogi 4 iz ravninske geometrije, pri kateri je 22 % učencev izračunalo neznane količine krogu očrtanega in včrtanega kvadrata.

Povprečni dosežek postavk pri nalogah, ki preverjajo znanje na prvi taksonomski stopnji, je 69 %, na drugi taksonomski stopnji 50 %, na tretji taksonomski stopnji 33 % in na četrti taksonomski stopnji 42 %.

Izmed postavk, ki preverjajo znanje prve taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 1.a.1, kjer je 73 % učencev seštelo dva ulomka z različnim imenovalcem. Najnižji dosežek so dosegli pri postavki 2.a, kjer je le 22 % učencev izračunalo vrednost potence s stopnjo 0.

Izmed postavk, ki preverjajo znanje druge taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek 82 % pri postavki 6.b, kjer so učenci označili dano točko v koordinatnem sistemu. Najnižji dosežek so dosegli pri postavki 8.a.3, kjer je 44 % učencev prepoznalo presek premice in ravnine na dani skici.

Izmed postavk, ki preverjajo znanje tretje taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek 75 % pri postavki 1.a.4, kjer so učenci upoštevali vrstni red računskih operacij v številskem izrazu. Najnižji dosežek so dosegli pri postavki 4.a.3, pri kateri je 11 % učencev v problemski nalogi izračunalo dolžino tetive s pomočjo Pitagorovega izreka.

Izmed postavk, ki preverjajo znanje četrte taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek 67 % pri postavki 9.b, pri kateri so učenci morali poiskati manjkajoči podatek ob dani aritmetični sredini. Najnižji dosežek so dosegli pri postavki 3.b.2, kjer je 26 % učencev v problemski nalogi iz vsakdanjega življenja izračunalo ceno s popustom.

Sklepne ugotovitve

PK za matematiko ugotavlja, da je doseženo povprečno število odstotnih točk preizkusa znanja nekoliko pod pričakovanji. Za takšen rezultat je možnih več vzrokov, ki jih navajamo v nadaljevanju.

V letošnjem preizkusu znanja ni bilo sidrnih nalog, ki bi bile učencem znane iz preizkusov NPZ v prejšnjih letih. Prav tako letošnji preizkus ni vključeval nalog, s katerimi merimo trend znanja v 6. in 9. razredu, ki bi bile za devetošolce preprostejše. Ni odveč omeniti, da generacija, ki je letos pisala preizkus v 9. razredu, leta 2020 ni opravljala NPZ v 6. razredu, zato nimamo podatkov o dosežkih te generacije iz leta 2020.

Pri porazdelitvi dosežkov ugotavljamo, da do asimetrične porazdelitve prihaja zaradi nekaterih nalog, pri katerih predvidena navidezna težavnost ni v skladu z dejanskimi dosežki. Učenci se srečujejo s težavami pri razumevanju prebranega, razumevanju matematičnih pojmov ter prepoznavanju in uporabi matematičnih simbolnih zapisov, kar se je opazilo tudi v prejšnjih letih.

Pri sprejemanju povratne informacije ni bilo pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so učenci imeli premalo časa za njihovo reševanje. Preizkus je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah. Izkazalo se je, da ima preizkus visok indeks zanesljivosti (0,94).

Predlagamo, da učitelji posebno pozornost namenijo uporabi rutinskih nalog v netipičnih situacijah, saj s tem poglabljajo razumevanje osnovnih pojmov. Pri tem je pomembno, da dosledno uporabljajo in ozaveščajo matematični simbolni zapis ter dogovore.

Opažamo, da imajo učenci težave pri reševanju nalog, ko morajo povezati znanje iz različnih matematičnih vsebin. Predlagamo, da učitelji pri utrjevanju povezujejo znanje različnih učnih vsebin ob kompleksnih nalogah, s poudarkom na tem, da učenci matematično znanje uporabijo v novih situacijah.

Prav tako predlagamo, da naj učitelji pri obravnavi nalog iz prostorske geometrije osnovne pojme obravnavajo ob geometrijskih modelih teles v nestandardni legi.

Učenci naj izkušnje iz vsakdanjega življenja povezujejo z matematičnimi situacijami in s tem razvijajo različne strategije reševanja matematičnih problemov.

1. a) Izračunaj.

$\frac{3}{4}+\frac{1}{6}=$

(1 točka)

$1\frac{2}{5}:2{,}1=$

(1 točka)

$6{,}3\cdot 3{,}2=$

(1 točka)

$17{,}8-17{,}8\cdot 0{,}1=$

(2 točki)

1. b) Obkroži črko pred besedilno nalogo, ki bi jo rešil z izrazom $1\frac{1}{4}:\frac{1}{2}$.

A Prijatelja si $1\frac{1}{4}$ torte razdelita na dva enaka dela. Koliko dobi vsak izmed njiju?

B Zgraditi je treba $1\frac{1}{4}$ km ceste. Koliko dni bo trajala gradnja ceste, če vsak dan zgradimo 0,5 km ceste?

C Ana bo pekla maslene piškote. V receptu piše, da potrebuje $1\frac{1}{4}$ skodelice masla. Koliko zavitkov masla bo potrebovala, če en zavitek zadostuje za 2 skodelici?

D Iz posode, v kateri je $1\frac{1}{4}$ litra soka, odlijemo pol litra soka. Koliko litrov soka ostane v posodi?

(1 točka)

2. Izračunaj vrednost izraza.

2. a) $11^0 =$

(1 točka)

2. b) $7000^2 =$

(1 točka)

2. c) $(-0{,}1)^3 =$

(1 točka)

2. d) $\sqrt{2\frac{14}{25}} =$

(1 točka)

2. e) $\sqrt{36+64} =$

(1 točka)

3. Trgovec je od kmeta kupil krompir. Za 120 kg krompirja je kmetu plačal 54 €.

3. a) Trgovec bo vsak kilogram krompirja prodal 32 centov dražje, kot ga je kupil od kmeta. Koliko evrov bo stal kilogram krompirja v njegovi trgovini?

Reševanje:

Kilogram krompirja bo stal _____ €.

(3 točke)

3. b) Pri nakupu nad 10 kilogramov krompirja daje trgovec 10 % popusta za celotno količino kupljenega krompirja. Koliko evrov bo Matej plačal v tej trgovini za 20 kilogramov krompirja?

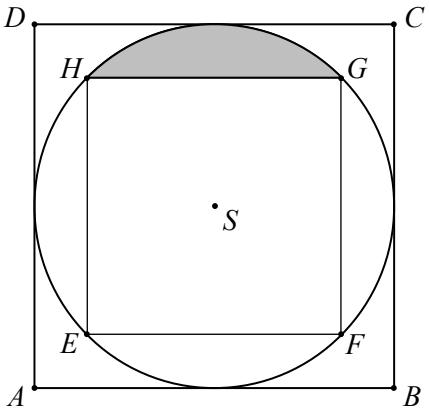
Reševanje:

Matej bo za 20 kilogramov krompirja v tej trgovini plačal _____ €.

(2 točki)

4. Jana je krogu s polmerom 1 dm očrtala in včrtala kvadrat, kot prikazuje spodnja skica.

Skica:

4. a) Izračunaj:

$|AB| =$ _____ dm

$|AC| =$ _____ dm

$d(H,G) =$ _____ dm

(3 točke)

4. b) Izračunaj obseg osenčenega lika. Upoštevaj približka za π in $\sqrt{2}$, zaokrožena na dve decimalni mesti.

Reševanje:

Obseg osenčenega lika je _____ dm.

(3 točke)

5. a) Dopolni z ustreznima številoma tako, da bo veljala enakost.

$$_____ \cdot 100 = _____ : 1000 = 54{,}42$$

(2 točki)

5. b) Dopolni z ulomkom, da bo veljalo:

$$\frac{1}{4} < \square < \frac{1}{3}$$

(1 točka)

5. c) Vstavi znak $<$, $>$ ali $=$, da dobiš pravilno izjavo.

$$6 \cdot \frac{1}{2} \quad \square \quad 6 : \frac{1}{2}$$

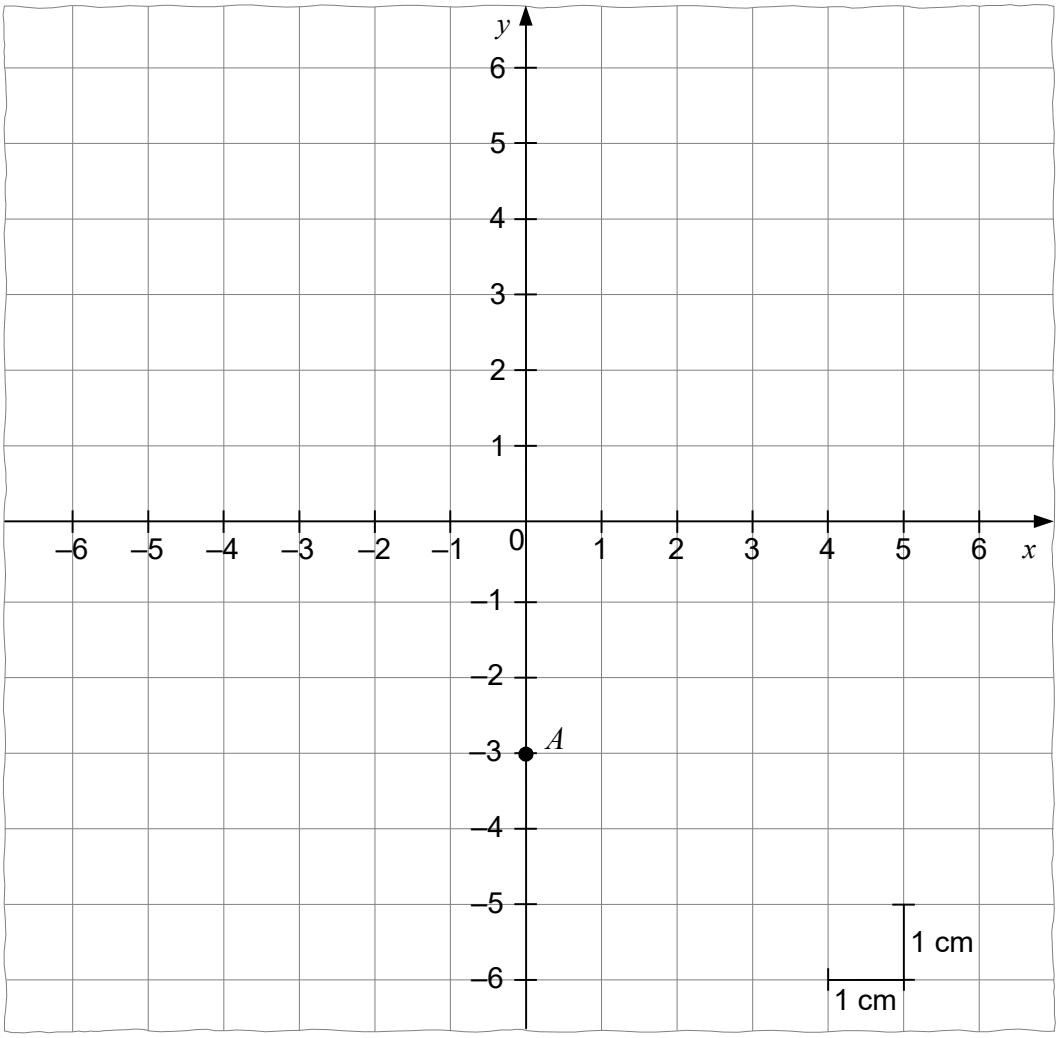
(1 točka)

5. d) Kolikšna je obratna vrednost števila $-0{,}2$? Obkroži ustrezno vrednost.

$$-\frac{1}{5} \qquad -5 \qquad \frac{10}{2} \qquad 0{,}2 \qquad -\frac{1}{2}$$

(1 točka)

6. V danem koordinatnem sistemu je označena točka A.

6. a) Določi koordinati točke A.

$A(____,\ ____)$

(1 točka)

6. b) V koordinatnem sistemu označi točko $B(2,\ 1)$.

(1 točka)

6 c) Preslikava je dana s predpisom: $Z_x\colon A \to C$. Označi točko C.

(1 točka)

6. d) Točko B zrcali preko koordinatnega izhodišča. Sliko točke B označi z D.

(1 točka)

6. e) Izračunaj ploščino trikotnika ABC.

Reševanje:

Odgovor: Ploščina trikotnika ABC je _____.

(2 točki)

7. a) Dopolni izraza tako, da bo veljala enakost.

$$7x-(4x-y)+_____ = 3x+2y$$

(1 točka)

$$(x+____)(x+4) = x^2+_____ +8$$

(1 točka)

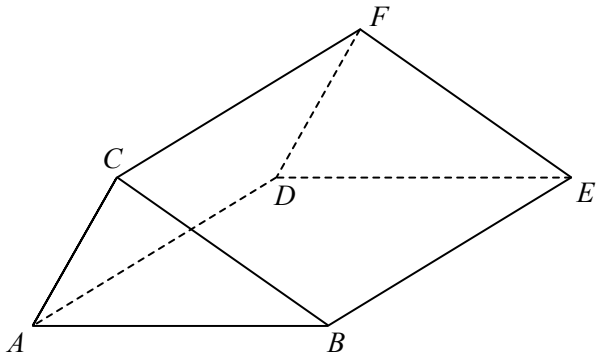
7. b) Reši enačbo.

$$\frac{x}{4}+\frac{1}{6}=\frac{2x}{3}+\frac{1}{12}$$

(3 točke)

8. Dani so geometrijsko telo $ABCDEF$ in nekaj podatkov o tem telesu.

Skica:

$AC \perp BC$
$AD \perp ABC$
$ABC \parallel DEF$

$d(A,D) = |AB|$
$|AC| = 5$ cm
$|BC| = 12$ cm
$d(B,D) = 13\sqrt{2}$ cm

8. a) Obkroži vsako pravilno dopolnitev.

– Narisano geometrijsko telo $ABCDEF$ je:

kocka kvader prizma piramida večkotnik

(1 točka)

– Osnovna ploskev narisanega geometrijskega telesa $ABCDEF$ je:

lik $ABED$ lik $ADFC$ lik $BEFC$ lik ABC

(1 točka)

– Presek premice AC in ravnine BED je:

točka B daljica BE prazna množica točka A ravnina ABC

(1 točka)

8. b) Izračunaj prostornino narisanega telesa $ABCDEF$.

Reševanje:

Odgovor: Prostornina narisanega telesa $ABCDEF$ je _____ cm^3.

(3 točke)

9. a) Dana so števila 33, 33, 66, 77 in 88.

Določi aritmetično sredino, modus in mediano teh števileta

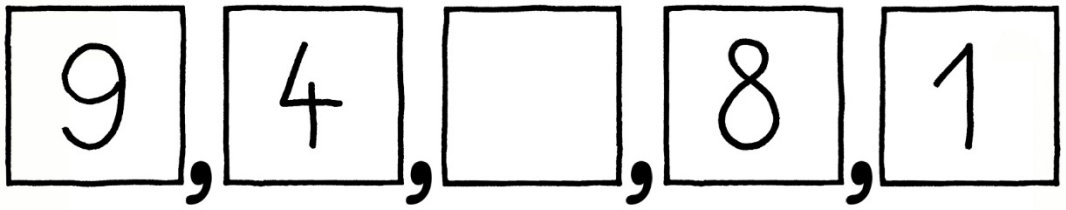
Aritmetična sredina je _____.

Modus je _____.

Mediana je _____.

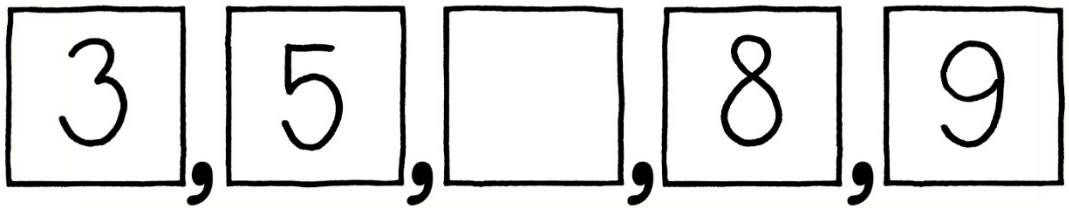
(3 točke)

9. b) V prazen okvirček vpiši tako število, da bo aritmetična sredina vseh števil enaka 5.

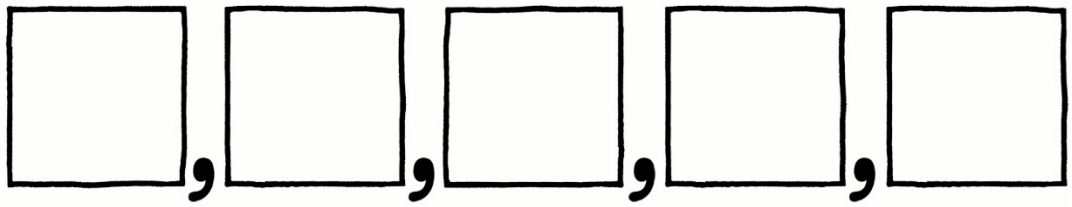
(1 točka)

9. c) V prazen okvirček vpiši tako število, da bo modus vseh števil enak mediani.

(1 točka)

9. d) V vsak okvirček napiši tako naravno število, da bo aritmetična sredina napisanih naravnih števil enaka mediani in modusu.

(1 točka)

4.2.7 Predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko

4.2.7.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz DKE **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.7.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri Domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred
Slika 4.2.7.1.2: Primerjava uspešnosti reševanja nalog po vsebinskih področjih
Slika 4.2.7.1.3: Primerjava uspešnosti reševanja nalog po taksonomskih stopnjah
Slika 4.2.7.1.4: Primerjava uspešnosti reševanja nalog po standardih znanja
Slika 4.2.7.1.5: Primerjava uspešnosti reševanja nalog po tipih nalog
Slika 4.2.7.1.6: Primerjava uspešnosti reševanja nalog glede na dodatno gradivo
Slika 4.2.7.1.7: Porazdelitev točk pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.7.1.2: Porazdelitev dosežkov pri Domovinski in državljanski kulturi in etiki po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.7.1.3: Specifikacijska tabela za domovinsko in državljansko kulturo in etiko, 9. razred

4.2.7.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz DKE **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišče nacionalnega preverjanja znanja pri predmetu domovinska in državljanska kultura in etika je preverjanje znanja vseh vsebinskih sklopov, standardov znanja in ciljev učnega načrta predmeta. Naloge so zasnovane tako, da preverjamo znanje s prepletanjem vsebin, pri čemer naj bi učenec pri reševanju izkazoval veščine, kot so državljanska pismenost, kritično mišljenje in dejavno vključevanje v družbeno življenje. S preizkusom znanja preverjamo temeljno družboslovno znanje in sposobnost zrele etične presoje. Pri tem so osrednja tematika človekove pravice in delovanje demokracije (posameznik in življenje v skupnosti, aktivno državljanstvo, etika in družbeno življenje v evropski in svetovni skupnosti, okoljska problematika itd.). Naloge so oblikovane tako, da vire črpajo iz realnih in aktualnih življenjskih situacij (mediji, javne razprave, strokovna in druga relevantna literatura itd.). Ker se predmet izvaja tako v 7. kot 8. razredu osnovne šole, naloge zajemajo vse vsebinske sklope, nekatere vsebine pa se med seboj tudi medpredmetno prepletajo in nadgrajujejo v 9. razredu.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

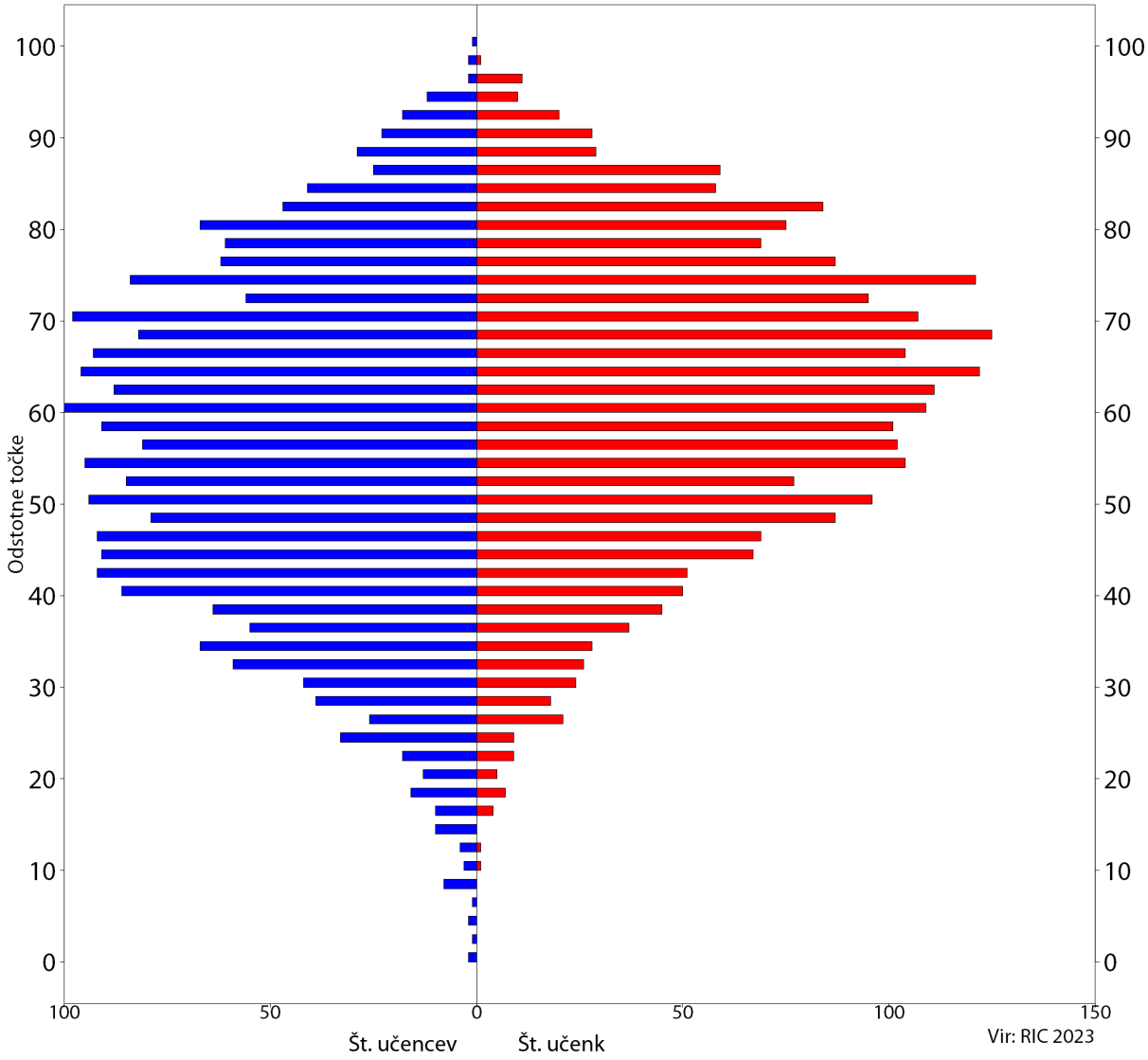
Preglednica 4.2.7.1.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	4.910
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno štev. absolutnih točk	29,25
Povprečno štev. odstotnih točk	58,50
Standardni odklon odstotnih točk	17,53
Indeks težavnosti	0,59
Indeks zanesljivosti	0,90

Nacionalno preverjanje znanja je opravljalo 4.910 učencev. V povprečju so dosegli 29,25 točke (58,50 %). Zgolj en učenec je dosegel maksimalno število točk (50 točk oz. 100 %), kar pomeni 0,02 % vseh učencev. Trije učenci (0,06 %) so dosegli 49 točk, 41 točk in več je skupno doseglo 500 učencev (10,18 %). Največji delež učencev (20,9 %) je v intervalu med 30 in 35 točkami. V intervalu med 25 in 37 točkami je 51,26 % učencev. Dva učenca (0,04 %) nista dosegla nobene točke.

Indeks težavnosti znaša 0,59. Frekvenčna porazdelitev je skoraj povsem enakomerno porazdeljena, rahlo je zamaknjena v levo, s širokim razponom in nihanjem vrha med 23 in 37 točkami (46 % in 74 %).

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.7.1.1: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri Domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred*

Iz slike 4.2.7.1.1 lahko razberemo, da so dosežki glede na spol neenakomerno porazdeljeni. Povprečni dosežek učenk (61,5 % točk) je višji od povprečnega dosežka učencev (55,5 % točk). Največji delež učenk ima dosežke med 50 in 75 % točk, medtem ko ima največji delež učencev dosežke med 40 in 70 % točk. Nižje dosežke je doseglo več učencev kot učenk, najvišji dosežek pa je dosegel učenec.

Preglednica 4.2.7.1.2: *Porazdelitev dosežkov pri Domovinski in državljanski kulturi in etiki po regijah, 9. razred*

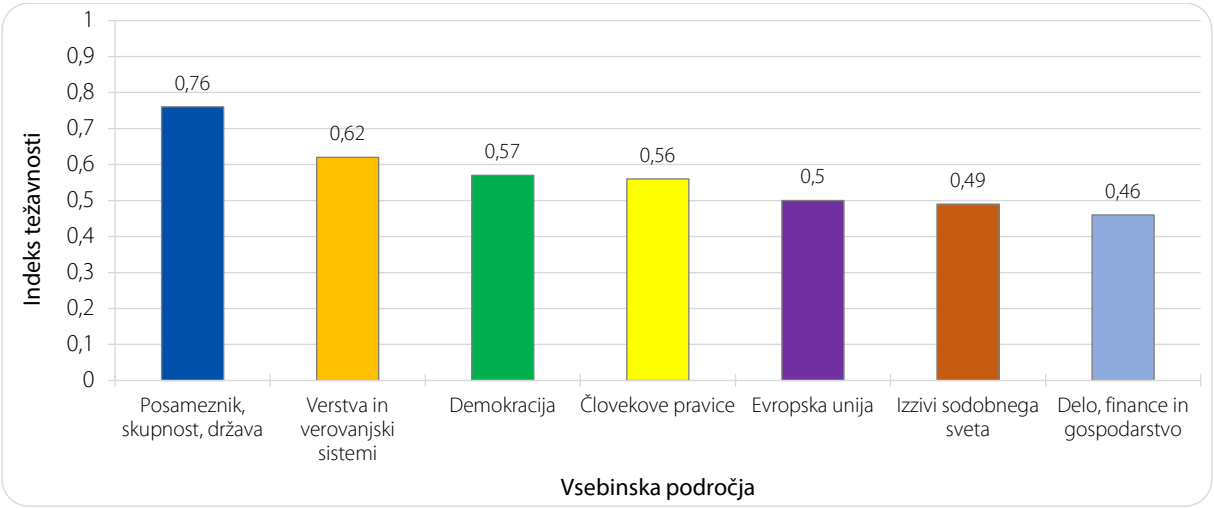
REGIJA	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Obalno-Kraška regija	55,05	17,73	230	7
Goriška regija	57,42	17,69	274	7
Primorsko-Notranjska regija	62,21	17,03	97	4
Gorenjska regija	59,71	16,78	440	8
Osrednjeslovenska regija	58,72	17,93	1483	28
Jugovzhodna Slovenija	60,30	18,12	384	9
Posavska regija	59,32	17,46	156	6
Zasavska regija	59,95	16,06	185	5
Savinjska regija	58,31	16,65	607	14
Koroška regija	58,11	17,50	166	5
Podravska regija	56,91	17,62	670	22
Pomurska regija	58,72	17,66	218	8

Dosežke nad državnim povprečjem (58,50 %) je doseglo sedem regij. Standardni odklon je med regijami primerljiv. Najvišje povprečje (62,21 %) so dosegli v Primorsko-Notranjski regiji, najnižje (55,05 %) pa v Obalno-Kraški regiji, pri čemer je treba upoštevati, da so nekatere regije zastopane z razmeroma majhnim številom učencev oz.šoleta

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza dosežkov **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Naloge v preizkusu znanja pokrivajo vseh osem vsebinskih sklopov učnega načrta za predmet domovinska in državljanska kultura in etika (*Učni načrt Državljanska in domovinska vzgoja ter etika*, 2011). Naloge vsebinskega sklopa Skupnost državljanov Republike Slovenije so vključene v poglavje Posameznik, skupnost, država.

Slika 4.2.7.1.2: *Primerjava uspešnosti reševanja nalog po vsebinskih področjih*

Kot je razvidno s slike 4.2.7.1.2, so učenci najuspešneje reševali naloge na vsebinskem področju Posameznik, skupnost, država, najmanj uspešno pa na področju Delo, finance in gospodarstvo.

Med vsemi nalogami v preizkusu je bila najbolje rešena naloga 2.a (nalogo je pravilno rešilo 93 % učencev), medtem ko je bila najslabše rešena naloga 18.c. To nalogo je pravilno rešilo zgolj 3 % učencev. Najvišji delež učencev, ki naloge sploh ni reševal, kar pomeni, da je prostor za odgovor ostal prazen, je pri nalogah 20.a in 18.d (nalog ni reševalo 48 %) ter 18.c (naloge ni reševalo 43 % učencev).

Vsebinsko področje **Posameznik, skupnost, država** je vsebovalo enajst nalog. Znotraj tega področja so bile najbolje rešene naloge 2.a, 4.b, 3.b, 3.c in 1.b. Naloga 2.a je zahtevala navedbo enega pravila, ki je zapisano v šolskem redu. Nalogo je uspešno rešilo 93 % učencev. Naloga 4.b, ki jo je pravilno rešilo 92 % učencev, je zahtevala razumevanje, kaj na grbu Republike Slovenije predstavlja lik gore. Delež učencev, ki je pravilno rešil nalogi 3.b in 3.c, je 87- odstotni. Nalogi so učenci reševali ob besedilu, ki opisuje stereotipno ravnanje. Učenci so morali predvidevati, katero od negativnih čustev bi lahko občutilo dekle, ki je bilo deležno zasmehovanja, in zapisati primer solidarnostnega ravnanja v opisanem primeru. 84 % učencev je pravilno rešilo tudi nalogo 1.b, ki je zahtevala razumevanje besedila in pojma vrednote ter izpis ene izmed njih.

Sklepamo, da gre uspešnost reševanja naštetih nalog predpisati temu, da je večina teh nalog nagovarjala učence prek avtentičnih situacij, ki so neposredno vpete v njihovo (šolsko) okolje in povezane z njihovim vsakdanjikom. Tako so jim naloge omogočale poistovetenje z opisanim primerom in, ob izkazovanju določenega predmetnega znanja, tudi uporabo lastnih izkušenj. Učenci so morali npr. zapisati pravilo reda svoje šole, se vživeti v situacijo sošolke in sošolca oz.pri odgovorih izhajati iz dinamike medvrstniških odnosov v oddelčni skupnosti.

Čeprav sta najslabše rešeni nalogi znotraj tega vsebinskega področja nalogi 2.b in 3.a, pa je delež učencev, ki je ti nalogi rešil pravilno, nad 50 %. Nalogo 2.b je tako pravilno rešilo 54 %, nalogo 3.a pa 53 % učencev. Tako kot naloge, ki so jih učenci reševali zelo uspešno, sta jih tudi ti dve nagovarjali prek neposrednih izkušenj v šolskem okolju. Pri nalogi 2.b so učenci utemeljevali, zakaj je pomembno, da sooblikujejo šolska pravila, pri nalogi 3.a pa so morali razumeti pojem stereotip in ga na primeru opisa šolske situacije tudi prepoznati.

Vsebinsko področje ***Demokracija*** je vključevalo trinajst nalog. Štiri naloge so preverjale cilje 7. razreda in osem nalog cilje 8. razreda.

Najbolje rešene naloge znotraj tega področja so naloge 5.b, 10.a in 10.b. Naloga 5.b, ki jo je pravilno rešilo 88 % učencev, je zahtevala načrtovanje dejavnosti, s katero bi v okviru Rdečega križa pomagali brezdomcem. 85 % učencev je pravilno rešilo nalogo 10.a, medtem ko je nalogo 10.b pravilno rešilo 84 % učencev. Nalogi sta tipa alternativne izbire (drži/ne drži), pri katerih so morali učenci izkazati znanje oz.poznavanje funkcije predsednika Republike Slovenje. 83 % učencev je pravilno rešilo tudi nalogo 13.c. Naloga je zahtevala vživljanje v šolsko situacijo oz.načrtovanje ozaveščanja o spletnem nasilju.

Najslabše rešene naloge znotraj vsebinskega področja Demokracija so naloge 11.a, 11.b, 6 in 5.a. Naloga 11.a, ki jo je pravilno rešilo zgolj 16 % učencev, je zahtevala poznavanje pojmov in možnosti uveljavljanja pasivne in aktivne volilne pravice. Naloga 11.b, ki jo je pravilno rešilo 31 % učencev, je vključevala razumevanje vloge opozicije v Državnem zboru Republike Slovenije. Enak delež učencev (31 %) je pravilno rešil tudi nalogo 6. Pri tej nalogi so morali učenci pojasniti, zakaj je nujno, da v demokratičnih ureditvah velja načelo vladavine prava. Naloga 5.a, ki jo je pravilno rešilo 34 % učencev, pa je od učencev zahtevala zapis primera, kako Republika Slovenija uresničuje načelo socialne države. Primerjava najslabše rešenih nalog znotraj vsebinskega sklopa Demokracija kaže, da gre za naloge, ki so od učencev zahtevale poznavanje in razumevanje političnih konceptov oz.ki so pri njih preverjale učne cilje, ki pri učencih razvijajo politično pismenost (pasivna volilna pravica, vladavina prava, socialna država, vloga opozicije). Hkrati pa so to tudi naloge, ki so zahtevale zapis samostojnega krajšega ali daljšega odgovora, kar je naloge verjetno otežilo.

Primerjava uspešnosti reševanja nalog v preizkusu iz leta 2019 in leta 2023, ki preverjajo poznavanje in razumevanje načela uresničevanja socialne države Republike Slovenije, kaže, da med njimi ni večjega pozitivnega odstopanja. V preizkusu iz leta 2019 so morali učenci navesti dva primera, kako se v Republiki Sloveniji uresničuje načelo socialne države. Po en pravilen primer je tako napisalo 30 % učencev, oba zahtevana pa zgolj 22 % učencev. Preizkus iz leta 2023 pa je poznavanje uresničevanja načela socialne države preverjal v nalogi 5.a, ki jo je pravilno rešilo 34 % učencev. Naloga je zahtevala zapis primera, odgovori učencev pa so bili pogosto brez primerov, presplošni in/ali pomanjkljivi. Učenci zamenjujejo državne socialne in humanitarne oblike pomoči. Precej nizek delež pravilnih odgovorov je toliko bolj presenetljiv predvsem zato, ker naloga preverja minimalni standard znanja.

Vsebinsko področje ***Človekove pravice*** je vključevalo šest nalog. Vse naloge na tem področju preverjajo minimalne standarde znanja. Najbolje rešena naloga je naloga 7.b, ki jo je pravilno rešilo 85 % učencev in pri kateri je bilo treba prepoznati v besedilu navedeno človekovo pravico. Medtem ko je nalogo 7.c, pri kateri so pojasnjevali sporočilnost Evropskega parlamenta ob podeljevanju nagrade zagovornikom človekovih pravic, pravilno rešilo 69 % učencev, je nalogo 7.a pravilno rešilo zgolj 31 % učencev. Ta naloga je namreč zahtevala poimenovanje najpomembnejše svetovne institucije, ki skrbi za uveljavljanje človekovih pravic.

Naloga 6.b iz preizkusa leta 2019 je podobno kot naloga 7.a zahtevala zapis mednarodne institucije oz.organizacije, delujoče na področju varovanja človekovih pravic in svoboščin. Leta 2019 je nalogo pravilno rešila polovica učencev (52 %). V poročilu iz leta 2019 je komisija zapisala, da je delež pravilnih odgovorov prenizek, glede na to, da so vsebine in cilji, ki se navezujejo na človekove in otrokove pravice, institucije in njihovo varovanje, v učnih načrtih zastopani vertikalno in se z njimi učenci seznanijo že v nižjih razredih osnovne šole. Dosežek iz leta 2023 pa je še nižji kot leta 2019. To je še toliko bolj presenetljivo, saj je iz učnega cilja, ki ga preverja naloga 7.a, izpeljan tudi minimalni standard znanja.

Znotraj vsebinskega področja sta bili najslabše rešeni nalogi 8.a in 8.b. Nalogo 8.a je pravilno rešilo 47 % učencev, nalogo 8.b pa 46 % učencev. Naloga 8.a je od učencev zahtevala poimenovanje naroda oz.etnične skupine, nad katerim oz.katero je bil v preteklosti na podlagi organizirane in sistematične državne politike zagrešen in dokazan genocid. Razmeroma nizka uspešnost reševanja te naloge je toliko bolj presenetljiva, saj gre za nalogo, ki ni predmetno specifična, je sestavni del vsebin in preverja učne cilje tudi drugih predmetov (npr. zgodovina). Pri nalogi 8.b pa so morali učenci zapisati en ukrep države, s katero lahko ta zaščiti ogroženo družbeno skupino, ki je tarča sovražnega govora in nestrpnosti. Gre za nalogo, ki predvideva uporabo interdisciplinarnega znanja. Zanimivo je, da je nalogo 8.c, ki je zasnovana na tretji taksonomski stopnji, z navidezno težavnostjo težka, pravilno rešil večji delež učencev kot nalogi 8.a in 8.b. Pravilni odgovor v nalogi 8.c je podalo 58 % učencev, učenci pa so morali v miselnem procesu sinteze utemeljiti, zakaj je prav, da je večina demokratičnih držav odpravila smrtno kazen.

Vsebinsko področje ***Verstva in verovanjski sistemi*** je vključevalo tri naloge. Učenci so najbolj uspešno rešili nalogo 9.a, pravilni odgovor je namreč podalo 89 % učencev, nalogo 9.b je pravilno rešilo 48 %, nalogo 9.c pa 49 % učencev. Naloga 9.a je naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, v kateri so morali učenci izbrati pravilen opis opredelitve verske skupnosti. Naloga 9.b je zahtevala navedbo načina, kako v Sloveniji uresničujemo ločenost verskih skupnosti od države, pri nalogi 9.c pa so učenci in učenke primerjali religiozen in nereligiozen pogled na to, kaj se zgodi s človekom po smrti.

Vsebinsko področje ***Delo, finance, gospodarstvo*** je zajelo pet nalog. Vse naloge so opredeljene z minimalnim standardom znanja. Najbolj uspešno rešena naloga znotraj tega področja je naloga 14.a (pravilno jo je rešilo 88 % učencev), ki je zahtevala opredelitev Narodne univerzitetne knjižnice kot javne in zasebne lastnine. Delež učencev, ki so pravilno rešili nalogo 15.b, je bil 45-odstoten. Naloga je zahtevala zapis predloga ukrepa za odpravo spolne diskriminacije pri delu. Naloge 14.b, 15.a in 15.c so najslabše rešene naloge znotraj področja. Nalogo 15.c, ki je zahtevala navedbo še ene ekonomske pravice poleg stavke, je pravilno rešilo 36 % učencev, medtem ko je nalogo 15.a pravilno rešilo zgolj 30 % učencev. Ta naloga je od učencev zahtevala sintezo in posledično pojasnitev, zakaj imajo v okviru ekonomskih in socialnih pravic tudi poklicni športniki pravico do stavke. Želeli smo, da učenci pravico do stavke razumejo kot pravico, ki izhaja iz pogodbe o zaposlitvi/statusa/zakona/ustave in ni vezana na posamezne poklice. Enak delež učencev (30 %) je pravilno rešil tudi nalogo 14.b, v kateri je bilo treba s primerom ponazoriti družbeno odgovorno delovanje zasebnega podjetja v lokalni skupnosti. Uspešnost reševanja se zmanjša, kadar v nalogo vključimo predmetno specifične pojme (npr. zasebno podjetje, lokalna skupnost, družbeno odgovorno).

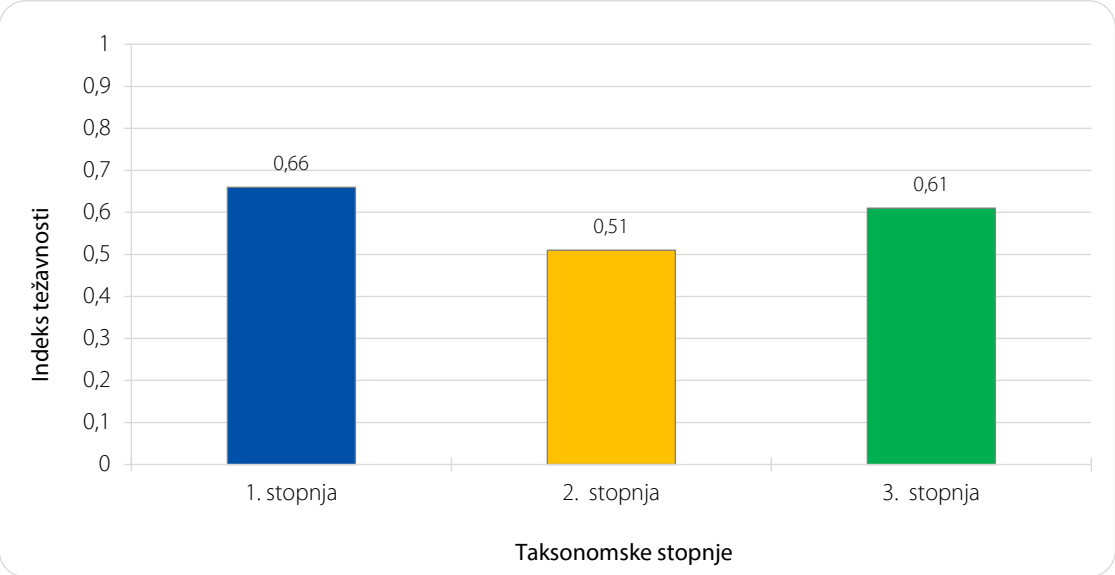
Vsebinsko področje ***Evropska unija*** je vključevalo osem nalog. Ena naloga je preverjala učni cilj 7. razreda in sedem nalog cilje 8. razreda. Vse naloge tega vsebinskega področja so pokrivale minimalni standard znanja. Ni presenetljivo, da je najbolje rešena naloga znotraj tega področja naloga 17.c, ki jo je pravilno rešilo 70 % učencev. Vsebina naloge je aktualna oz.časovno in geografsko blizu učencem. Učenci so namreč morali med štirimi državami obkrožiti tisto, ki je nazadnje vstopila v evrsko območje, tj. Hrvaško. Dobro rešena je tudi naloga 17.b. 85 % učencev je nanjo pravilno odgovorilo. Naloga je zahtevala poznavanje dokumenta, s katerim lahko slovenski državljani potujejo v države članice schengenskega območja. Celotna naloga 18 se je navezovala na poznavanje institucij Evropske unije. Med njimi je bila najbolje rešena naloga 18.a, ki jo je pravilno rešilo 65 % učencev. Učenci so morali med štirimi možnostmi pravilno obkrožiti tisto evropsko mesto, v katerem je največ institucij Evropske unije. Najslabše rešene naloge znotraj tega vsebinskega področja so naloge 18.b, 18.c in 18.d. Zadnji dve nalogi sta hkrati tudi najslabše rešeni nalogi v celotnem preizkusu. Nalogo 18.c so pravilno rešili zgolj 3 % učencev, nalogo 18.d 8 % in nalogo 18.b pa 18 % učencev. Vsaka od teh treh nalog je podala opis ključnih nalog posamezne institucije Evropske unije, učenci pa so morali zapisati ime institucije. Prav tako ni zanemarljivo, da so to tudi naloge, pri katerih visok delež učencev ni podal nobenega odgovora oz.so pustili prostor za zapis odgovora prazen. 48 % učencev ni odgovorilo na nalogo 18.d (Evropska centralna banka), 43 % na nalogo 18.c (Evropska komisija) in 40 % na nalogo 18.b (Evropski parlament). Predpostavljamo, da je razlogov za izjemno slabo rešene oz.nerešene naloge tega vsebinske področja več. Prvi izhaja iz opisa institucije v nalogah, ki je kompleksen in jezikovno zahteven; drugi iz obsega učnih ciljev učnega načrta predmeta in posledično zoženega obsega ur, namenjenih obravnavi institucij ter procesom odločanja v Evropski uniji. Obravnava vsebin, povezanih z Evropsko unijo, verjetno ostaja na ravni samo omembe, hitrega preleta, brez intenzivnejšega poglabljanja, utrjevanja in preverjanja. In nenazadnje, delni razlog za manjšo uspešnost reševanja teh nalog gre predpisati tudi oddaljenosti delovanja institucij Evropske unije in političnega dogajanja od vsakdanjega življenja mladih. Zato učenci po eni strani težko osmislijo in povezujejo informacije z lastnimi izkušnjami, po drugi strani pa izsledki analize učnega načrta kažejo, da so prepodrobne vsebine, povezane

z institucijami Evropske unije, za učence preveč zahtevne oz.abstraktne (glej *Povzetek poročil skupin za analizo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji*, str. 53–54). Pomembno pa je poudariti, da so nizki dosežki toliko bolj presenetljivi, saj vsaka od teh nalog preverja minimalni standard znanja. Nizki dosežki pri nalogah, ki izhajajo iz vsebin in ciljev, povezanih z institucijami in delovanjem Evropske unije, so stalnica preverjanja, na kar komisija opozarja že nekaj let. Na podlagi teh ugotovitev je komisija razpisala in izvedla usposabljanje (npr. *Poti za izboljšanje učnih dosežkov pri DKE, 2018*), a se ga je udeležil majhen delež učiteljev.

Vsebinsko področje ***Izzivi sodobnega sveta*** je vključevalo štiri naloge, ki so preverjale minimalne standarde znanja. Najbolje rešena naloga znotraj tega področja je naloga 19.a, ki jo je pravilno rešilo 67 % učencev in je zahtevala zapis enega globalnega problema, ki ga rešuje organizacija, omenjena v besedilu. Presenetljivo je, da je nalogo 20.a, ki je na podlagi podane definicije zahtevala prepoznavo in poimenovanje globalizacije, pravilno rešilo zgolj 20 % učencev. To je tudi naloga, pri kateri kar 48 % učencev ni zapisalo odgovora oz.je prostor za odgovor pustilo prazen. Komisija ni pričakovala tako nizkega dosežka, saj sama ponujena definicija globalizacije ni bila niti pojmovno niti jezikovno zahtevna oz.nerazumljiva. Nasprotno, vsebovala je zapis različnih področij globalizacijskih procesov. Zanimiva je primerjava uspešnosti reševanja naloge s področja opredelitve globalizacije med preizkusom leta 2019, v katerem je naloga 19.a zasledovala isti cilj kot naloga 20.a v preizkusu leta 2023. Nalogo v preizkusu leta 2019 je namreč pravilno rešilo 67 % učencev. Ključna razlika je v tipu naloge. V preizkusu 2019 je bila to naloga obkroževanja z enim pravilnim odgovorom, naloga v preizkusu iz leta 2023 pa je na podlagi opisa zahtevala samostojen zapis termina globalizacija.

Analiza dosežkov **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Naloge v preizkusu vključujejo vse tri taksonomske stopnje. S 15 točkami so preverjale znanje in miselne procese na prvi taksonomski stopnji, z 20 točkami na drugi in s 15 točkami na tretji taksonomski stopnji.

Slika 4.2.7.1.3: *Primerjava uspešnosti reševanja nalog po taksonomskih stopnjah*

Po pričakovanjih so učenci najbolje reševali naloge prve taksonomske stopnje. Naloge te taksonomske stopnje je pravilno rešilo 66 % učencev. Opazna pa je razlika med preizkusoma leta 2019 in 2023, saj so učenci v preizkusu 2023 bolj uspešno reševali naloge tretje (uspešno jih je rešilo 61 % učencev) kot druge taksonomske stopnje (uspešno jih je rešilo 51 % učencev). Predvidevamo, da je eden od razlogov za razliko ta, da so naloge vsebinskih področij Evropske unije (naloge 18.c, 18.d in 18.b) in Demokracije (nalogi 11.a in 11.b), kjer je bil delež uspešnosti reševanja nalog najnižji, preverjale znanje na drugi taksonomski stopnji. Na drugi strani pa so bile nekatere naloge tretje taksonomske stopnje zasnovane kot avtentične situacije, izhajajoče iz vsakdanjika učencev, kar je pripomoglo k bolj uspešnemu reševanju (naloge 3.c, 5.b in 13.c).

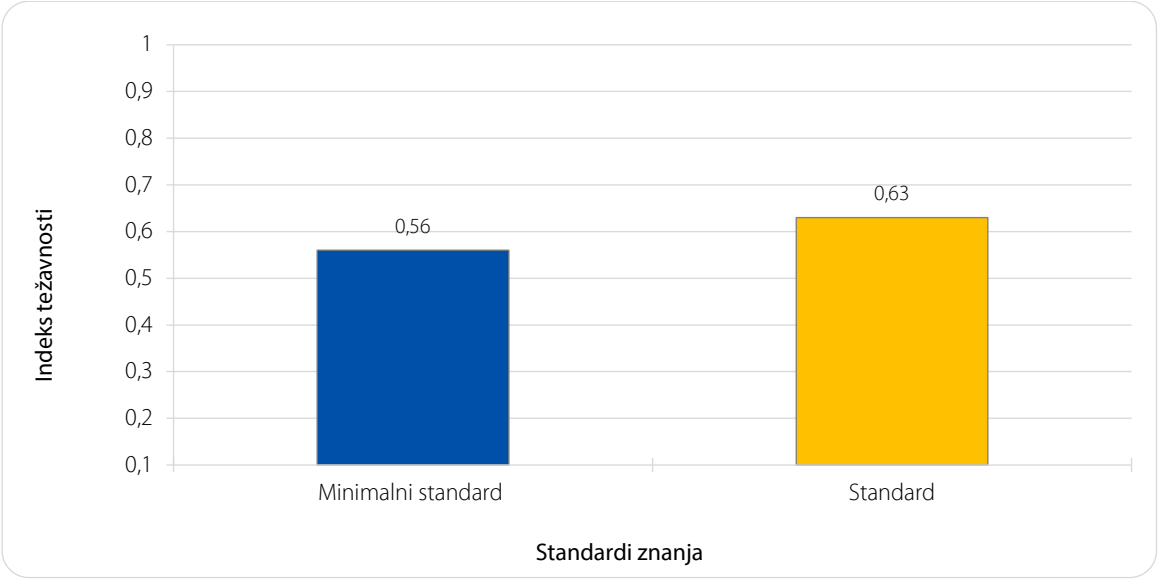
Znotraj nalog **prve taksonomske stopnje** so bile najbolj uspešno rešene naloge 2.a (nalogo je pravilno rešilo 93 % učencev), 9.a (89 %), 14.a (88 %), 10.a (85 %), 17.b (85 %) in 10.b (84 %), Naloga **2.a**, ki je hkrati tudi najbolje rešena naloga v celotnem preizkusu, je od učencev zahtevala navedbo enega pravila, zapisanega v šolskem redu. Naloge **9.a**, **14.a** in **17.a** preverjajo minimalni standard znanja in so naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, medtem ko sta nalogi **10.a** in **10.b** nalogi alternativne izbire. Sklepamo, da je uspešnost reševanja teh nalog povezana ne samo s taksonomsko stopnjo, temveč tudi s tipom naloge. Na ta sklep napeljuje primerjava uspešnosti reševanja naloge 20.a v preizkusu leta 2023 in naloge 19.a v preizkusu leta 2019. Obe sta preverjali isti učni cilj, vendar so učenci bolj uspešni, ko je naloga oblikovana kot naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Naloga 20.a je najslabše rešena naloga v celotnem preizkusu 2023.

Najbolje rešene naloge **druge taksonomske stopnje** so naloge **4.b** (nalogo je pravilno rešilo 92 % učencev), **3.b** (87 %), **7.b** (85 %), **1.b** (84 %), **2.c** (74 %), **19.a** (67 %) in **17.a** (60 %). Razen nalog 4.b, 2.c in 17.a so naštete naloge zahtevale razumevanje besedila. Naloga 4.b je bila zasnovana ob podpori slike. Pet od naštetih nalog je preverjalo minimalne standarde znanja. Najslabše rešene naloge druge taksonomske stopnje so naloge **18.c** (pravilno jo je rešilo zgolj 3 % učencev), **18.d** (8 %), **11.a** (16 %), **18.b** (18 %), **11.b** (31 %) in **5.a** (34 %). Vseh šest najslabše rešenih nalog preverja razumevanje, vendar naloge nimajo dodatka k nalogi (npr. besedila, slike, grafa) in zahtevajo zapis kratkega zaprtega odgovora.

Najbolj uspešno rešene naloge **tretje taksonomske stopnje** so naloge **17.c** (pravilno jih je rešilo 90 % učencev), **5.b** (88 %), **3.c** (87 %), **13.c** (83 %), **7.c** (69 %) in **16** (67 %). Iz ciljev teh šestih najbolje rešenih nalog izhajajo tudi minimalni standardi znanja. Te naloge temeljijo na sintezi, večina pa jih je zahtevala zapis kratkega zaprtega odgovora. Kot je bilo že ugotovljeno, je visok odstotek uspešno rešenih nalog povezan z izbiro nalog, ki so aktualne, avtentične, povezane z življenjem in šolanjem učencev. Najslabše rešene naloge tretje taksonomske stopnje so naloge **14.b**, **15.a** (nalogo je pravilno rešilo 30 % učencev) in naloga **6** (31 %). Cilje teh treh nalog podpirajo minimalni standardi znanja, v obliki zapisa kratkega polodprtega oz.zaprtega odgovora pa so zahtevale sintezo znanja. Naloga 14.b je od učencev zahtevala zapis primera, kako lahko kako zasebno podjetje v lokalni skupnosti deluje družbeno odgovorno. Naloga zahteva poznavanje pojmov (zasebno podjetje, lokalna skupnost in družbena odgovornost) in zapis primera. Ugotavljamo, da učenci pogosto niso navedli primera, odgovori so bili zato pomanjkljivi in nenatančni. Naloga 15.a je od učencev zahtevala poznavanje ekonomskih in socialnih pravic, pravic zaposlenega (v tem primeru poklicnega športnika) in njegove pravice do stavke. Odgovori so bili pogosto brez pojasnitev. Podobno velja za nalogo 6.

Analiza dosežkov **po standardu znanja** glede na indeks težavnosti

Preizkus je leta 2023 vključeval 66 % nalog, ki so preverjale minimalni standard, in 34 % nalog, ki so preverjale preostale standarde znanja, kar je primerljivo s sestavo preizkusa v letu 2019.

Slika 4.2.7.1.4: *Primerjava uspešnosti reševanja nalog po standardih znanja*

Učenci so proti pričakovanjem bolj uspešno reševali naloge, ki so preverjale standarde znanja, kot naloge, ki so preverjale minimalne standarde.

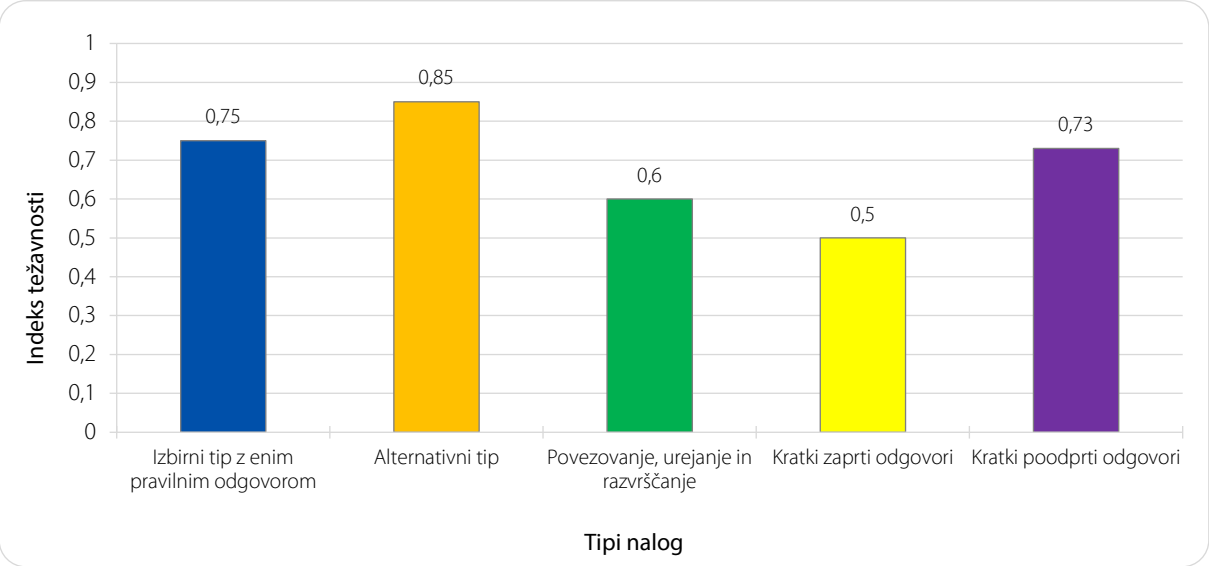
Najbolj uspešno rešene naloge, ki so preverjale **minimalni standard** znanja, so naloge **4.b** (92 % učencev je pravilno rešilo nalogo), **17.c** (90 %), **9.a** (89 %), **5.b** (88 %), **14.a** (88 %), **7.b** (85 %) in **13.c** (83 %). Od teh nalog sta bili dve zasnovani na prvi taksonomski stopnji, dve na drugi in tri na tretji taksonomski stopnji. Tri naloge so bile izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom in štiri so zahtevale zapis kratkega zaprtega odgovora. Najslabše rešene naloge, ki so preverjale minimalni standard znanja, so naloge **18.c** (zgolj 3 % učencev so pravilno rešili to nalogo), **18.d** (8 %), **20.a** (20 %), **14.b** in **15.a** (30 %), **6** in **7.a** (31 %), **5.a** (34 %) ter **15.c** (36 %). Izmed teh nalog so tri preverjale miselne procese prve taksonomske stopnje, tri druge in tri tretje taksonomske stopnje. Vseh devet najslabše rešenih nalog z minimalnim standardom znanja je zahtevalo zapis kratkega odgovora.

Najbolje rešene naloge, ki so preverjale **standard znanja**, so naloge **2.a** (nalogo je pravilno rešilo 93 % učencev), **3.b** (87 %), **10.a** (85 %), **1.b** in **10.b** (84 %) ter **2.c** (74 %). Od teh šestih nalog so štiri predvidevale zapis kratkega odgovora, dve pa alternativno izbiro; tri naloge so preverjale miselne procese prve, tri pa druge taksonomske stopnje. Najslabše rešeni nalogi, ki sta preverjali standard znanja, sta nalogi **11.a** (nalogo je pravilno rešilo 16 % učencev) in **11.b** (31 %). Obe sta preverjali razumevanje (druga taksonomska stopnja) in zahtevali zapis kratkega zaprtega odgovora.

Naloge, ki so preverjale minimalne standarde znanja, so iz vseh vsebinskih sklopov, medtem ko so naloge, ki so preverjale standarde znanja, le iz treh sklopov (Posameznik, skupnost država, Demokracija, Verstva in verovanjski sistemi).

Analiza dosežkov **po tipu nalog** glede na indeks težavnosti

Preizkus znanja vsebuje pet različnih tipov nalog. 66 % nalog je od učencev zahtevalo zapis kratkega zaprtega odgovora, sledijo naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (20 %), kratkega polodprtega odgovora (8 %), dve nalogi sta bili tipa alternativne izbire in ena naloga tipa povezovanja, urejanja in razvrščanja.

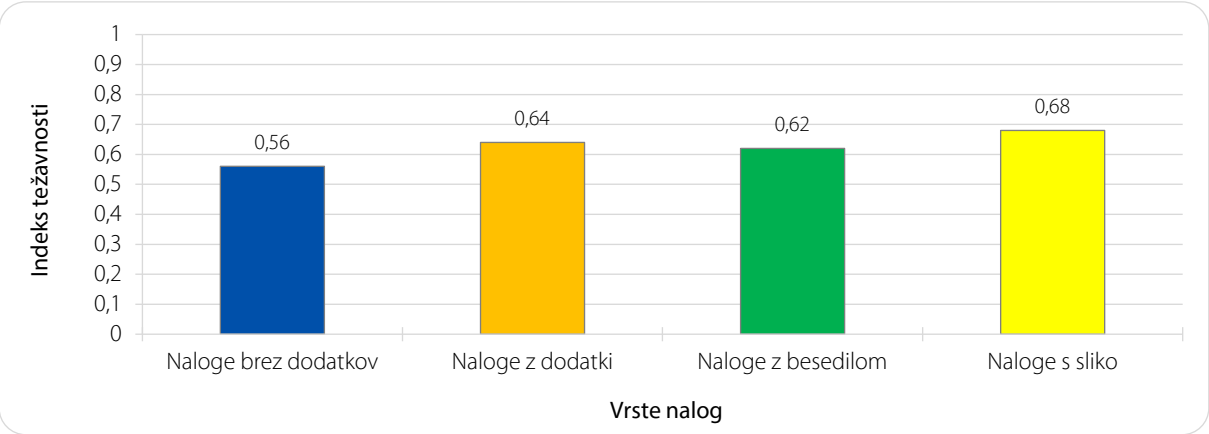
Slika 4.2.7.1.5: *Primerjava uspešnosti reševanja nalog po tipih nalog*

85 % učencev je pravilno rešilo naloge tipa alternativne izbire, 75 % učencev naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, 73 % učencev naloge s kratkim polodprtim odgovorom, 60 % nalogo tipa povezovanja, urejanja in razvrščanja ter 50 % učencev naloge tipa kratkega zaprtega odgovora.

Izpostavimo naloge **18.a**, **18.b**, **18. c** in **18.d**, ki so se navezovale na institucije Evropske unije in so grajene na istem cilju učnega načrta. Med njimi je bila najbolje rešena naloga 18.a (pravilno jo je je rešilo 65 % učencev). Od učencev je zahtevala, da med štirimi ponujenimi evropskimi mesti pravilno obkrožijo tisto, v katerem ima sedež največ institucij Evropske unije. Glede na zelo slabo rešene preostale tri naloge, povezane z institucijami Evropske unije, sklepamo, da je lahko na večjo uspešnost reševanja naloge 18.a vplival tudi tip naloge (izbirni tip z enim pravilnim odgovorom), medtem ko so morali učenci pri preostalih treh nalogah na črto zapisati ime ustrezne institucije Evropske unije.

Analiza dosežkov **po dodatnem gradivu** glede na indeks težavnosti

Preizkus znanja vključuje raznovrstne naloge tudi glede na dodatno gradivo. Največ nalog v preizkusu je bilo brez dodatka k nalogi (66 %), sledile so naloge, podprte z besedilom (26 %), štiri naloge (8 %) pa so imela za dodatek sliko.

Slika 4.2.7.1.6: *Primerjava uspešnosti reševanja nalog glede na dodatno gradivo*

Najbolje rešena naloga glede na dodatek je bila naloga **4.b**, s sliko, ki prikazuje grb Republike Slovenije, učenci pa so morali zapisati, kaj na grbu predstavlja lik gore. Uspešno rešene naloge glede na dodano besedilo so naloge **1.a**, **1.b**, **3.b**, **3.c**, in **7.b**. Naloge temeljijo na besedilu, ki opisuje avtentične šolske situacije (stereotipno ravnanje sošolcev, zasmehovanje) in probleme, ki so generacijsko blizu učencem (Malalin boj za pravico deklic do izobraževanja in svobode).

Sklepne ugotovitve

V zaključku analize želimo opozoriti na osrednje ugotovitve, ki jih kažejo dosežki učencev pri nacionalnem preverjanju znanja pri predmetu domovinska in državljanska kultura in etika v šolskem letu 2022/23. V tej luči se nam zdi pomembno najprej poudariti, da je komisija z dosežki učencev zadovoljna in da so dosežki v glavnem izpolnili pričakovanja. Obenem je smiselno dodati, da je še vedno dovolj prostora za napredek kakovosti nalog in preizkusa nacionalnega preverjanja znanja, prav tako pa tudi za dvig ravni znanja učencev, pri čemer lahko odigra in mora pomembno vlogo odigrati kontinuirani proces krepitve kakovosti poučevanja in vsebin predmeta domovinska in državljanska kultura in etika.

Če se najprej ozremo na analizo dosežkov po vsebinskih področjih, ugotovitve kažejo, da so bile najbolje rešene naloge, podobno kot leta 2019, s področja Posameznik, skupnost, država. Pomembna splošna značilnost (večine) teh nalog je bila, da so nagovarjale učence prek avtentičnih situacij, ki so učencem blizu in so del njihovega (družinskega, lokalnega in šolskega) vsakdanjika. V tem kontekstu so denimo učenci morali zapisati pravilo iz šolskega reda svoje šole, se vživeti v situacijo sošolke ali sošolca oz.pri odgovorih izhajati iz dinamike medvrstniških odnosov v oddelčni skupnosti. Tudi slabše rešene naloge je rešilo več kot 50 % učencev. Zahtevnost naloge se poveča, če morajo učenci napisati daljši odgovor (npr. utemeljitev) ali razumeti v vprašanju navedene pojme (npr. stereotip, vrednota). Komisija poudarja, da je treba kar najširše prepoznati pomen in vlogo učenja in poučevanja prek izkušenj učencev ter graditi na tem pristopu tudi pedagoški proces pri vsebinah in ciljih drugih vsebinskih področij predmeta.

Opozoriti je treba tudi na to, da so bile slabše rešene naloge znotraj vsebinskega sklopa Demokracija. Te naloge so od učencev zahtevale poznavanje in razumevanje političnih konceptov oz.so preverjale učne cilje, ki pri učencih razvijajo politično pismenost (pasivna volilna pravica, vladavina prava, socialna država, vloga opozicije). Hkrati so to tudi naloge, ki so zahtevale zapis samostojnega krajšega ali daljšega odgovora, kar je naloge verjetno otežilo. Učenci zamenjujejo državne socialne in humanitarne oblike pomoči. Razmeroma nizek delež pravilnih odgovorov je toliko bolj presenetljiv predvsem zato, ker nekatere naloge preverjajo minimalni standard znanja. Glede na dosežke učencev želi komisija poudariti, da je vsebinski sklop Demokracija izjemno pomemben za krepitev demokratičnega in vključujočega delovanja posameznikov ter celotnih skupnosti. Zato menimo, da je treba v okviru predmeta še naprej in bolj poudarjeno krepiti znanje in veščine uveljavljanja pravic in svoboščin v demokratičnih sistemih, obenem pa tudi razumevanje pomena solidarnosti, socialne pravičnosti in delovanja socialne države.

Najslabše so učenci reševali naloge v poglavjih Delo, finance in gospodarstvo, Izzivi sodobnega sveta in Evropska unija. Predvidevamo, da je razlogov za slabo rešene oz.nerešene naloge zadnjega izpostavljenega vsebinskega področja več. Prvi izhaja iz opisa institucije pri nalogah, ki je kompleksen in jezikovno zahteven; drugi iz obsega učnih ciljev učnega načrta predmeta in posledično zoženega obsega ur, namenjenih obravnavi institucij ter procesov odločanja v Evropski uniji. Obravnava vsebin, povezanih z Evropsko unijo, je verjetno na ravni omembe, hitrega preleta, brez intenzivnejšega poglabljanja, utrjevanja in preverjanja. In nenazadnje, delni razlog za manjšo uspešnost reševanja teh nalog gre pripisati tudi t. i. oddaljenosti institucij Evropske unije in političnega dogajanja od vsakdanjega življenja mladih. Zato učenci po eni strani težko osmislijo in povezujejo informacije s svojimi izkušnjami, po drugi strani pa izsledki analize učnega načrta pokažejo, da so prepodrobne vsebine, povezane z institucijami Evropske unije, za učence preveč zahtevne oz.abstraktne (glej *Povzetek poročil skupin za analizo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji*, str. 53–54). Pomembno je ob tem poudariti, da so nizki dosežki toliko bolj presenetljivi, saj vsaka od teh nalog preverja minimalni standard znanja. Nizki dosežki pri nalogah, ki izhajajo iz vsebin in ciljev, povezanih z institucijami in delovanjem Evropske unije, so stalnica preverjanja na NPZ, na kar komisija opozarja že več let. Na podlagi teh ugotovitev je komisija razpisala in izvedla tudi usposabljanja (npr. *Poti za izboljšanje učnih dosežkov* pri DKE, 2018), a se jih je žal udeležilo le malo učiteljev.

Če podrobneje pogledamo dosežke po taksonomskih stopnjah, ugotovimo, da so najbolje rešene po pričakovanjih naloge prve taksonomske stopnje in da so najslabše rešene naloge druge taksonomske stopnje, v nasprotju z letom 2019, ko so bile najslabše rešene naloge tretje taksonomske stopnje. Razlog za to gre pripisati vsebinskemu področju Evropska unija, kjer je bil delež uspešnosti pri nalogah druge taksonomske stopnje najnižji v celotnem preizkusu. Komisija tako v kontekstu analize po taksonomskih stopnjah ugotavlja, da je uspešnost reševanja nalog (ne glede na taksonomsko stopnjo) zelo odvisna od tega, ali je naloga zastavljena na način, da izhaja iz učenčevih življenjskih situacij, ali pa je bolj abstraktne narave oz.je uspešnost odvisna od tipa naloge oz.jo učenci rešujejo ob pomoči dodatnega gradiva (npr. besedila, slike).

Analiza dosežkov po standardih znanja pokaže presenetljivo ugotovitev, da so bile uspešneje rešene naloge, ki so preverjale preostale standarde znanja, kot tiste, ki so preverjale minimalne standarde. Razloge za to gre iskati v tipu nalog.

Analiza dosežkov po tipih nalog pokaže, da so bile najbolje rešene naloge tipa alternativne izbire, najslabše rešene pa naloge kratkih zaprtih odgovorov, pri čemer to velja predvsem zaradi odklona pri sklopu nalog, pri katerih so morali učenci poimenovati institucije Evropske unije.

V luči analize dosežkov po dodatkih pri nalogah je treba zapisati, da se komisija zaveda, da je dodatno gradivo pri nalogah lahko pomembna opora pri iskanju pravilnih odgovorov in da je uporaba raznovrstnega gradiva pomembna za učence v smislu priklica relevantnih vsebin ter izkazovanju bralne in funkcionalne pismenosti, vendar je bilo v letošnjem preizkusu tovrstnih nalog razmeroma malo.

V luči sklepnih ugotovitev analize dosežkov pri nacionalnem preverjanju znanja 2022/23 lahko povzamemo, da so učenci naloge velike večine vsebinskih sklopov reševali podobno uspešno, pozitivno je izstopal vsebinski sklop Posameznik, skupnost, država. Učenci so bolje reševali naloge, ki so izhajale iz njihovega vsakdanjika in družbenega (družinskega, šolskega, lokalnega) okolja, v katerem živijo in delujejo, ter obenem slabše reševali tiste naloge, ki so bile zastavljene bolj abstraktno/teoretično oz.so imele vključene predmetno-specifične pojme in koncepte. Komisija ugotavlja, da so učenci v povprečju vešči uporabe dodatnega gradiva v nalogah (slike, spremno besedilo), medtem ko je bil v primeru, da je naloga zahtevala abstrahiranje ali sintetiziranje, rezultat slabši. Učenci so pričakovano najbolje reševali naloge prve taksonomske stopnje, medtem ko so bile naloge tretje taksonomske stopnje presenetljivo rešene bolje kot naloge druge taksonomske stopnje. Učenci so pokazali pomanjkljivo znanje oz.so imeli več težav pri reševanju kompleksnejših vsebin in pojmov, obenem pa, presenetljivo, tudi pri konceptih ali vsebinah, za katere je komisija predvidevala, da jih bodo učenci reševali suvereno (socialna država, globalizacija).

Na podlagi opravljene analize komisija vnovič daje naslednja priporočila učiteljem:

- pri posredovanju vsebin v okviru predmeta je treba ne le vztrajati pri izrazni natančnosti, temveč je treba tudi krepiti razumevanje podajanih (abstraktnih) pojmov v konkretnih situacijah (pri tem so lahko v veliko pomoč avdio-vizualna gradiva, ki jih je mogoče najti na spletnih straneh državnih, civilnodružbenih in evropskih institucij in ki na zgoščen, interaktiven, zabaven in razumljiv način predstavijo kompleksne družboslovne vsebine na področju državljanske vzgoje);
- znanje s področja varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, tudi tistih, ki so zapisane v Ustavi Republike Slovenije, je treba dodatno krepiti in jih osmišljati v vsakdanjih situacijah;
- več truda je treba vložiti v politično opismenjevanje, predvsem poznavanje in razumevanje političnega sistema Republike Slovenije, njenega ustroja, pristojnosti in upravljanja posebnih področij (denimo področja socialne in pravne države);

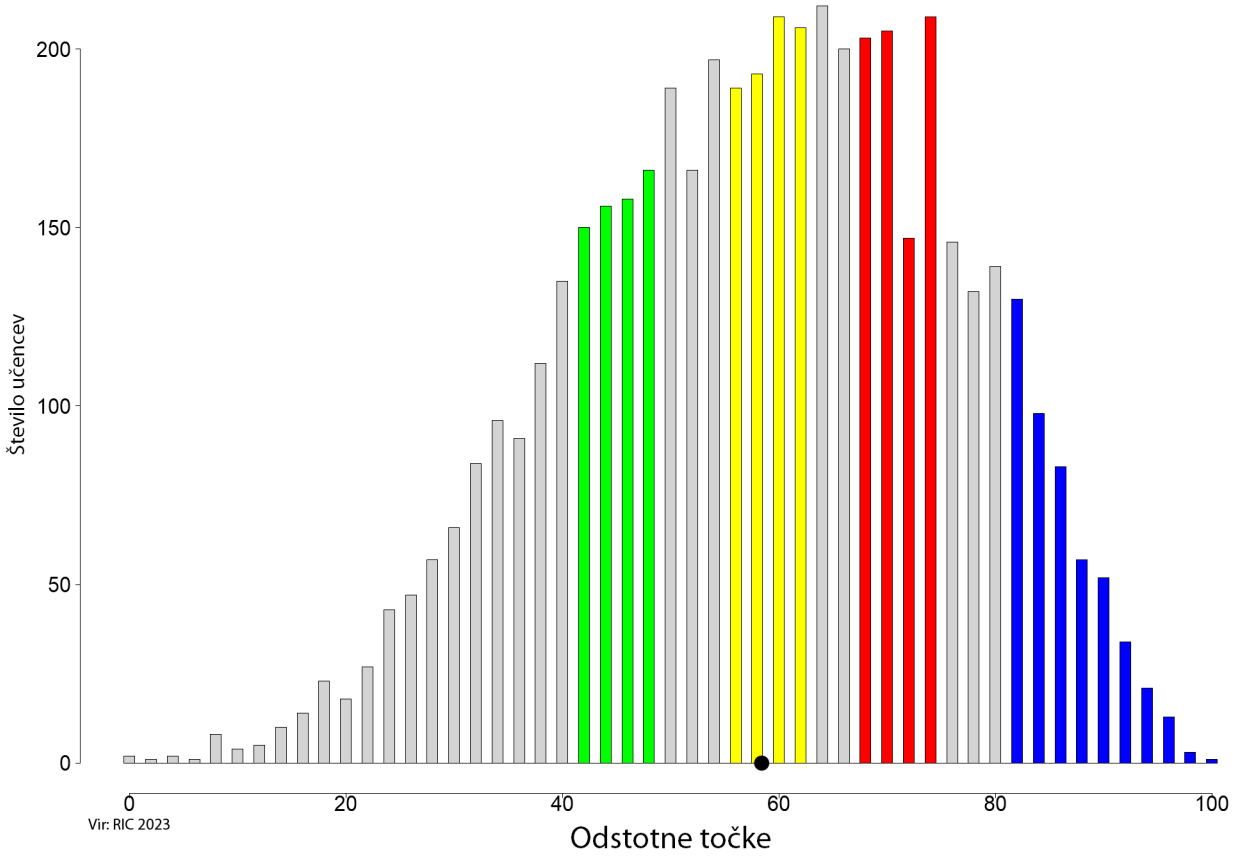
– podobno kot v prejšnjih analizah dosežkov NPZ pri predmetu domovinska in državljanska kultura in etika tudi tokrat ugotavljamo, da so učenci pogosto premalo pozorni na navodila za reševanje nalog, zato priporočamo, da se pri vzgojno-izobraževalnem procesu temu namenja večja pozornost; predvsem testni zahtevi znotraj pisnih nalog (npr. zapis primera, utemeljitve, pojasnila …).

Literatura in viri:

Povzetek poročil skupin za analizo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji. (2021). Zavod RS za šolstvo.

Učni načrt. Program osnovna šola. Državljanska in domovinska vzgoja ter etika (Elektronski vir), predmetna komisija Pavla Karba … (in drugi). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.7.1.7: *Porazdelitev točk pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred*

ZELENO OBMOČJE

Naloge: 1.a, 1.b, 2.a, 3.b, 3.c, 4.a, 4.b, 5.b, 7.b, 9.a, 10.1, 10.2, 13.c, 14.a, 17.b, 17.c

Učenci (učni cilj – vsebina naloge):

- se seznanijo s pojmom etika oz.etična načela in vrednote – prepoznajo opisano ravnanje kot etično (naloga 1.a) in znajo navesti eno od vrednot, ki jih v opisanem primeru izkazujejo učenci (naloga 1.b);
- razlikujejo med osnovnimi vrstami pravil (dogovorjena pravila v oddelčni skupnosti, pravila, zapisana v pravilnikih šole, državni zakoni) – znajo navesti eno od pravil, zapisano v šolskem redu (naloga 2.a);
- v medijskih sporočilih in v vsakdanjem življenju spoznajo stereotipe in predsodke ter razvijajo kritičen odnos do njih – znajo navesti negativno čustvo, ki bi ga v opisanem primeru lahko izkazovalo dekle ob stereotipnem ravnanju vrstnikov (naloga 3.b);
- spoznavajo pomen strpnosti in medsebojnega spoštovanja za kulturo sobivanja – načrtujejo dejanje, s katerim izkažejo solidarnost z dekletom, izpostavljenim stereotipnemu ravnanju vrstnikov (naloga 3.c);
- pridobijo osnovna spoznanja o nastanku Republike Slovenije – med danimi možnostmi prepoznajo *Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije* kot dokument, ki ga je 25. junija 1991 sprejela skupščina Republike Slovenije (naloga 4.a);
- razumejo pomen simbolov in praznikov države Slovenije – znajo pojasniti, da lik gore na grbu Republike Slovenije predstavlja najvišji vrh Slovenije oz.Triglav (naloga 4.b);
- razvijajo stališča in vrednostno usmeritev v zvezi s socialnimi pravicami – načrtujejo aktivnost, s katero bi pomagali brezdomcem (naloga 5.b);
- razvijajo sposobnost za etični premislek in razumejo vrednostno usmeritev, na kateri temeljijo človekove pravice – iz opisa razberejo, za katero človekovo pravico se zavzema aktivistka (naloga 7.b);
- usvojijo temeljne pojme in spoznajo pojmovne razlike (verstvo, verska skupnost, verovanje, Cerkev) – med danimi možnostmi prepoznajo eno od značilnosti verske skupnosti (naloga 9.a);
- prepoznavajo naloge, ki jih opravljajo posamezne veje oblasti, in razmerja med njimi – presodijo o pravilnosti trditev o pristojnostih in nalogah predsednice Republike Slovenije (nalogi 10.1 in 10.2);
- razumejo, kako pomembno vlogo imajo mediji v sodobnih družbah – načrtujejo aktivnost, s katero v vlogi ravnatelja pripomorejo k večji ozaveščenosti učencev o spletnem nasilju (naloga 13.c);
- spoznajo pomen podjetij za razvoj družbe – prepoznajo Narodno in univerzitetno knjižnico (NUK) kot javno lastnino (naloga 14.a);
- na primerih spoznajo vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje – med danimi osebnimi dokumenti prepoznajo osebno izkaznico kot dokument, s katerim lahko slovenski državljani potujejo v države schengenskega območja (naloga 17.b);
- spoznajo osnovna etična, politična, kulturna in ekonomska načela in ideje, na katerih temelji EU – med danimi državami prepoznajo Hrvaško kot članico Evropske unije, ki je zadnja vstopila v evrsko območje (naloga 17.c).

Odgovore na naloge zelenega območja so učenci iskali v besedilih in na sliki, v šolskem okolju in deloma na drugih predmetnih področjih. Učenci znajo in razumejo nekatera temeljna dejstva z različnih vsebinskih področij in načrtujejo aktivnosti, ki jih poznajo iz domačega in šolskega okolja. V odgovorih so prevladovali enobesedni odgovori in preproste besedne zveze ali pa so učenci izbrali odgovor med več danimi možnostmi.

Zgled: 14.a

RUMENO OBMOČJE

Naloge: 1.c, 2.c, 7.c, 12.a, 16.1, 18.a, 19.a

Učenci (učni cilj – vsebina naloge):

- dobijo vpogled v zgradbo in delovanje skupnosti; spoznajo sile, ki delujejo v njej – sklepajo o pozitivnih učinkih vključevanja otroka tujca v šolsko okolje za vključevanje njegove družine v lokalno okolje (naloga 1.c);
- razlikujejo med osnovnimi vrstami pravil (dogovorjena pravila v oddelčni skupnosti, pravila, zapisana v pravilnikih šole, državni zakoni) – razumejo razliko med pravili in dogovori (naloga 2.c);
- razvijajo sposobnost za etični premislek in razumejo vrednostno usmeritev, na kateri temeljijo človekove pravice – na podlagi besedila sklepajo o pomenu podeljevanja nagrad zagovornikom človekovih pravic (naloga 7.c);
- spoznavajo, kako pomembno je za državljansko skupnost, da so njeni člani aktivni – med danimi možnostmi prepoznajo Civilno zaščito kot posebne enote Republike Slovenije, ki se aktivirajo ob naravnih nesrečah (naloga 12.a);
- na primerih spoznajo vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje – pojasnijo, kako projekti izmenjave v programih Erasmus+ pripomorejo h krepitvi evropske identitete med učenci (naloga 16.1);
- spoznajo odločanja v EU; njene glavne ustanove; na primerih se seznanijo z dejavnostjo slovenskih predstavnikov v organih EU – med navedenimi evropskimi mesti prepoznajo Bruselj kot mesto, kjer je največ institucij Evropske unije (naloga 18.a);
- spoznavajo aktivnosti in gibanja za rešitev vprašanj (npr. pomoč ljudem, prizadetim v vojnah ali nesrečah, tehnološke rešitve, organizacije, kot je Greenpeace itd.) – v besedilu prepoznajo globalni problem, ki ga rešuje ena od okoljevarstvenih organizacij (naloga 19.a).

Učenci pri reševanju nalog rumenega območja izkazujejo znanje in razumevanje temeljnih pojmov in procesov na področjih človekovih pravic, Evropske unije ter vprašanj sodobnega sveta. V odgovorih prepoznamo sintezo učnih vsebin in izkušenj iz šolskega okolja. Z izjemo dveh nalog so učenci tvorili odgovore samostojno, v obliki kratkega odgovora, prevladujoče ob pomoči besedila in slike.

Zgled: 16.1

RDEČE OBMOČJE

Naloge: 2.b, 3.a, 8.a, 8.b, 8.c, 9.b, 9.c, 11.c, 12.b, 13.a, 13.b, 17.a, 19.b

Učenci (učni cilj – vsebina naloge):

- razumejo, kakšno vlogo imajo pravila v skupnosti – utemeljijo, zakaj je pomembno, da učenci sooblikujejo šolska pravila (naloga 2.b);
- v medijskih sporočilih in v vsakdanjem življenju spoznajo stereotipe in predsodke ter razvijajo kritičen odnos do njih – opisano situacijo razumejo kot primer stereotipa na podlagi spola (naloga 3.a);
- spoznajo temeljne razloge, zaradi katerih si velik del človeštva prizadeva za uveljavljanje človekovih pravic – znajo poimenovati narod ali etnično skupino, nad katero je bil v preteklosti zagrešen in dokazan genocid (naloga 8.a);
- razvijajo občutljivost za kršitve človekovih pravic in motivacijo za njihovo varovanje – znajo navesti ukrep države za zaščito ogrožene družbene skupine, ki je tarča sovražnega govora (naloga 8.b);
- razvijajo sposobnost za etični premislek in razumejo vrednostno usmeritev, na kateri temeljijo človekove pravice – utemeljijo, zakaj je večina demokratičnih držav odpravila smrtno kazen (naloga 8.c);
- spoznajo, da so v Sloveniji verske skupnosti ločene od države – znajo razložiti člen *Ustave Republike Slovenije*, ki določa, da so država in verske skupnosti ločene (naloga 9.b);
- spoznajo razliko med religioznimi in nereligioznimi oblikami osmišljanja sveta – znajo razlikovati med religioznim in nereligioznim pogledom na to, kaj se zgodi s človekom po smrti (naloga 9.c);
- spoznajo razliko med neposredno in posredno demokracijo – med danimi možnostmi prepoznajo odločanje na referendumu kot primer neposrednega izvrševanja oblasti ljudstva (naloga 11.c);
- spoznavajo, kako pomembno je za državljansko skupnost, da so njeni člani aktivni – znajo navesti način, kako

humanitarne organizacije nagovarjajo ljudi k pomoči (naloga 12.b);

- razumejo, kako pomembno vlogo imajo mediji v sodobnih družbah – razumejo, kako mediji vplivajo na mnenje ljudi (naloga 13.a) in poznajo način, kako bi preverili verodostojnost informacij, pridobljenih na spletu (naloga 13.b);
- na primerih spoznajo vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje – razumejo prost pretok oseb kot temeljno svoboščino in vedo, da slovenskim državljanom to svoboščino omogoča Evropska unija (naloga 17.a);
- spoznavajo aktivnosti in gibanja za rešitev vprašanj (npr. pomoč ljudem, prizadetim v vojnah ali nesrečah, tehnološke rešitve, organizacije, kot je Greenpeace itd.) – načrtujejo način, s katerim lokalne skupnosti spodbujajo rabo obnovljivih virov (naloga 19.b).

Reševanje nalog rdečega območja od učencev v veliki meri zahteva uporabo vzročno-posledičnih povezav in zahtevnejših miselnih procesov. Učenci pri nalogah izkazujejo razumevanje, uporabo in sintezo pojmov ter procesov v različnih družbenopolitičnih situacijah.

Zgled: 13.a

MODRO OBMOČJE

Naloge: 5.a, 6.1, 7.a, 11.b, 14.b, 15.b, 15.c, 20.a, 20.b

Učenci (učni cilj – vsebina naloge):

- se seznanijo s členom ustave, ki Republiko Slovenijo opredeli kot socialno državo – navedejo primer uresničevanja načela socialne države (naloga 5.a);
- razumejo, da se skupnost državljanov z ustavo dogovori za osnovna načela, po katerih urejamo skupne zadeve – pojasnijo, zakaj je načelo vladavine prava temelj demokratične ureditve države (naloga 6.1);
- seznanjajo se z ustanovami, ki skrbijo za varovanje človekovih pravic – vedo, da je Organizacija združenih narodov najpomembnejša svetovna institucija, ki skrbi za uveljavljanje človekovih pravic (naloga 7.a);
- razlikujejo med koalicijo in opozicijo v državnem zboru – razumejo vlogo opozicije v Državnem zboru (naloga 11.b);
- spoznajo pomen podjetij za razvoj družbe – znajo s primerom ponazoriti družbeno odgovorno delovanje podjetja v lokalnem okolju (naloga 14.b);
- razvijajo stališča v zvezi z ekonomskimi pravicami – načrtujejo ukrep za odpravo spolne diskriminacije pri delu (naloga 15.b);
- se seznanijo z ekonomskimi pravicami državljanov in se zavedo njihovega pomena – navedejo ekonomsko pravico (naloga 15.c);
- na primerih spoznavajo globalizacijo – prepoznajo definicijo globalizacije (naloga 20.a);
- spoznavajo aktivnosti in gibanja za rešitev vprašanj (npr. pomoč ljudem, prizadetim v vojnah ali nesrečah, tehnološke rešitve, organizacije, kot je Greenpeace itd.) – na sliki prepoznajo logotip Amnesty International (naloga 20.b).

Naloge v modrem območju preverjajo celovitejše znanje o družbenopolitičnih procesih, ki ne izhajajo iz konkretnih življenjskih izkušenj učencev. Naloge, ki jih učenci večinoma podajajo v obliki kratkega zaprtega odgovora, preverjajo zmožnost presoje in abstrakcije družbenih pojavov na lokalni, državni, evropski in svetovni ravni.

Zgled: 6.a

NAD MODRIM OBMOČJEM

Naloge: 11.a, 15.a, 18.b, 18.c, 18.d

Učenci (učni cilj – vsebina naloge):

- spoznavajo politične pravice državljana – navedejo primer uveljavljanja pasivne volilne pravice na lokalnih volitvah (naloga 11.a);
- se seznanijo z ekonomskimi pravicami državljanov in se zavedo njihovega pomena – razumejo, da pravica do stavke poklicnih športnikov izhaja iz pogodbe/zaposlitve/zakonodaje/ustave (naloga 15.a);
- spoznajo odločanja v EU; njene glavne ustanove; na primerih se seznanijo z dejavnostjo slovenskih predstavnikov v organih EU – poimenujejo Evropski parlament kot del zakonodajne oblasti in edino neposredno voljeno institucijo Evropske unije (naloga 18.b), Evropsko komisijo kot izvršilno oblast Evropske unije (naloga 18.c) in Evropsko centralno banko kot institucijo, ki določa monetarno politiko evrskega območja (naloga 18.d).

V območju nad modrim so naloge, ki preverjajo razumevanje pristojnosti institucij Evropske unije ter političnih, ekonomskih in socialnih pravic. Te naloge so jezikovno in pojmovno kompleksnejše.

Zgled: 11.a

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.7.1.3: *Specifikacijska tabela za domovinsko in državljansko kulturo in etiko, 9. razred*

Oznaka naloge		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1.a	1	Posameznik, skupnost, država	se seznanijo s pojmom etika oz.etična načela in vrednote; spoznajo vlogo vrednot v ravnanju posameznika in skupin;	M	I	zeleno	0,75	0,11
	1.b	1	Posameznik, skupnost, država	se seznanijo s pojmom etika oz.etična načela in vrednote; spoznajo vlogo vrednot v ravnanju posameznika in skupin;	S	II	zeleno	0,84	0,30
	1.c	1	Posameznik, skupnost, država	dobijo vpogled v zgradbo in delovanje skupnosti; spoznajo sile, ki delujejo v njej;	S	III	rumeno	0,61	0,43
2	2.a	1	Posameznik, skupnost, država	razlikujejo med osnovnimi vrstami pravil (dogovorjena pravila v oddelčni skupnosti, pravila, zapisana v pravilnikih šole, državni zakoni);	S	I	zeleno	0,93	0,22
	2.b	1	Posameznik, skupnost, država	razumejo, kakšno vlogo imajo pravila v skupnosti;	S	III	rdeče	0,54	0,41
	2.c	1	Posameznik, skupnost, država	razlikujejo med osnovnimi vrstami pravil (dogovorjena pravila v oddelčni skupnosti, pravila, zapisana v pravilnikih šole, državni zakoni);	S	II	rumeno	0,74	0,35
3	3.a	1	Posameznik, skupnost, država	v medijskih sporočilih in v vsakdanjem življenju spoznajo stereotipe in predsodke ter razvijajo kritičen odnos do njih;	S	II	rdeče	0,53	0,42
	3.b	1	Posameznik, skupnost, država	v medijskih sporočilih in v vsakdanjem življenju spoznajo stereotipe in predsodke ter razvijajo kritičen odnos do njih;	S	II	zeleno	0,87	0,32
	3.c	1	Posameznik, skupnost, država	spoznavajo pomen strpnosti in medsebojnega spoštovanja za kulturo sobivanja;	M	III	zeleno	0,87	0,32
4	4.a	1	Posameznik, skupnost, država	pridobijo osnovna spoznanja o nastanku Republike Slovenije;	M	I	zeleno	0,75	0,23
	4.b	1	Posameznik, skupnost, država	razumejo pomen simbolov in praznikov države Slovenije;	M	II	zeleno	0,92	0,12
5	5.a	1	Demokracija	se seznanijo s členom ustave, ki Republiko Slovenijo opredeli kot socialno državo;	M	II	modro	0,34	0,40
	5.b	1	Demokracija	razvijajo stališča in vrednostno usmeritev v zvezi s socialnimi pravicami;	M	III	zeleno	0,88	0,33
6	6	1	Demokracija	razumejo, da se skupnost državljanov z ustavo dogovori za osnovna načela, po katerih urejamo skupne zadeve;	M	III	modro	0,31	0,45
7	7.a	1	Človekove pravice	seznanjajo se z ustanovami, ki skrbijo za varovanje človekovih pravic;	M	I	modro	0,31	0,32
	7.b	1	Človekove pravice	razvijajo sposobnost za etični premislek in razumejo vrednostno usmeritev, na kateri temeljijo človekove pravice;	M	II	zeleno	0,85	0,42
	7.c	1	Človekove pravice	razvijajo sposobnost za etični premislek in razumejo vrednostno usmeritev, na kateri temeljijo človekove pravice;	M	III	rumeno	0,69	0,50
8	8.a	1	Človekove pravice	spoznajo temeljne razloge, zaradi katerih si velik del človeštva prizadeva za uveljavljanje človekovih pravic;	M	I	rdeče	0,47	0,48
	8.b	1	Človekove pravice	razvijajo občutljivost za kršitve človekovih pravic in motivacijo za njihovo varovanje;	M	II	rdeče	0,46	0,43
	8.c	1	Človekove pravice	razvijajo sposobnost za etični premislek in razumejo vrednostno usmeritev, na kateri temeljijo človekove pravice;	M	III	rdeče	0,58	0,49
Oznaka naloge		**Točke**	**Vsebina**	**Cilj – učenci:**	**Standard znanja**	**Taksonomska stopnja**	**Območje**	**IT**	**ID**

9	9.a	1	Verstva in verovanjski sistemi	usvojijo temeljne pojme in spoznajo pojmovne razlike (verstvo, verska skupnost, verovanje, Cerkev);	M	I	zeleno	0,89	0,32
	9.b	1	Verstva in verovanjski sistemi	spoznajo, da so v Sloveniji verske skupnosti ločene od države;	M	II	rdeče	0,48	0,50
	9.c	1	Verstva in verovanjski sistemi	spoznajo razliko med religioznimi in nereligioznimi oblikami osmišljanja sveta;	S	III	rdeče	0,49	0,50
10	10	1	Demokracija	prepoznavajo naloge, ki jih opravljajo posamezne veje oblasti, in razmerja med njimi;	S	I	zeleno	0,85	0,20
		1	Demokracija	prepoznavajo naloge, ki jih opravljajo posamezne veje oblasti, in razmerja med njimi;	S	I	zeleno	0,84	0,08
11	11.a	1	Demokracija	spoznavajo politične pravice državljana;	S	II	nad modrim	0,16	0,34
	11.b	1	Demokracija	razlikujejo med koalicijo in opozicijo v državnem zboru;	S	II	modro	0,31	0,51
	11.c	1	Demokracija	spoznajo razliko med neposredno in posredno demokracijo;	S	II	rdeče	0,55	0,36
12	12.a	1	Demokracija	spoznavajo, kako pomembno je za državljansko skupnost, da so njeni člani aktivni;	S	I	rumeno	0,70	0,20
	12.b	1	Demokracija	spoznavajo, kako pomembno je za državljansko skupnost, da so njeni člani aktivni;	S	III	rdeče	0,57	0,42
13	13.a	1	Demokracija	razumejo, kako pomembno vlogo imajo mediji v sodobnih družbah;	S	II	rdeče	0,57	0,51
	13.b	1	Demokracija	razumejo, kako pomembno vlogo imajo mediji v sodobnih družbah;	S	II	rdeče	0,56	0,54
	13.c	1	Demokracija	razumejo, kako pomembno vlogo imajo mediji v sodobnih družbah;	M	III	zeleno	0,83	0,46
14	14.a	1	Delo, finance, gospodarstvo	spoznajo pomen podjetij za razvoj družbe;	M	I	zeleno	0,88	0,23
	14.b	1	Delo, finance, gospodarstvo	spoznajo pomen podjetij za razvoj družbe;	M	III	modro	0,30	0,47
15	15.a	1	Delo, finance, gospodarstvo	se seznanijo z ekonomskimi pravicami državljanov in se zavedo njihovega pomena;	M	III	nad modrim	0,30	0,29
	15.b	1	Delo, finance, gospodarstvo	razvijajo stališča v zvezi z ekonomskimi pravicami;	M	II	modro	0,45	0,45
	15.c	1	Delo, finance, gospodarstvo	se seznanijo z ekonomskimi pravicami državljanov in se zavedo njihovega pomena;	M	I	modro	0,36	0,45
16	16	1	Evropska unija	na primerih spoznajo vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje;	M	III	rumeno	0,67	0,57
17	17.a	1	Evropska unija	na primerih spoznajo vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje;	M	II	rdeče	0,60	0,31
	17.b	1	Evropska unija	na primerih spoznajo vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje;	M	I	zeleno	0,85	0,14
	17.c	1	Evropska unija	spoznajo osnovna etična, politična, kulturna in ekonomska načela in ideje, na katerih temelji EU;	M	III	zeleno	0,90	0,28

Oznaka naloge		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
18	18.a	1	Evropska unija	spoznajo odločanja v EU; njene glavne ustanove; na primerih se seznanijo z dejavnostjo slovenskih predstavnikov v organih EU;	M	I	rumeno	0,65	0,34
	18.b	1	Evropska unija	spoznajo odločanja v EU; njene glavne ustanove; na primerih se seznanijo z dejavnostjo slovenskih predstavnikov v organih EU;	M	II	nad modrim	0,18	0,40
	18.c	1	Evropska unija	spoznajo odločanja v EU; njene glavne ustanove; na primerih se seznanijo z dejavnostjo slovenskih predstavnikov v organih EU;	M	II	nad modrim	0,03	0,19
	18.d	1	Evropska unija	spoznajo odločanja v EU; njene glavne ustanove; na primerih se seznanijo z dejavnostjo slovenskih predstavnikov v organih EU;	M	II	nad modrim	0,08	0,30
19	19.a	1	Izzivi sodobnega sveta	spoznavajo aktivnosti in gibanja za rešitev vprašanj (npr. pomoč ljudem, prizadetim v vojnah ali nesrečah, tehnološke rešitve, organizacije, kot je Greenpeace itd.);	M	II	rumeno	0,67	0,48
	19.b	1	Izzivi sodobnega sveta	spoznavajo aktivnosti in gibanja za rešitev vprašanj (npr. pomoč ljudem, prizadetim v vojnah ali nesrečah, tehnološke rešitve, organizacije, kot je Greenpeace itd.);	M	III	rdeče	0,54	0,52
20	20.a	1	Izzivi sodobnega sveta	na primerih spoznavajo globalizacijo;	M	I	modro	0,20	0,43
	20.b	1	Izzivi sodobnega sveta	spoznavajo aktivnosti in gibanja za rešitev vprašanj (npr. pomoč ljudem, prizadetim v vojnah ali nesrečah, tehnološke rešitve, organizacije, kot je Greenpeace itd.).	M	I	modro	0,54	0,17

LEGENDA:

***Naloge*:** oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, *Navodilih za vrednotenje* in programu za e-vrednotenje;
***Točke*:** maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
***Vsebine/Cilj – učenci*:** vsebina/cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*;
***Standard znanja*:** standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, S – standard; povzeto po *Učnem načrtu*;
***Taksonomske stopnje* (po Bloomu):** taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Območje: območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju iz domovinske in državljanske kulture in etike.*

1. Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

V začetku šolskega leta se je razredu pridružil nov učenec, ki je v Slovenijo prišel po begunski poti s starši iz Afganistana. Sošolci so se z njim spoprijateljili in mu pomagali pri učenju slovenščine.

1. a) Kako imenujemo ravnanje sošolcev, ki so pomagali novemu učencu? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A etnično

B etično

C ekološko

D etnološko

(1 točka)

1. b) Sošolci so s svojim odnosom do novega učenca izkazovali različne vrednote. Navedi eno izmed njih.

_____

(1 točka)

1. c) Pojasni, kako lahko vključevanje novega učenca v šolsko okolje pripomore k vključevanju njegove družine v lokalno okolje.

_____

_____

(1 točka)

2. a) Vsaka skupnost za svoje delovanje potrebuje pravila. Navedi eno pravilo, zapisano v šolskem redu tvoje šole.

_____

(1 točka)

2. b) Utemelji, zakaj je pomembno, da učenci sooblikujejo šolska pravila.

_____

_____

(1 točka)

2. c) Pojasni, kakšna je razlika med zapisanimi šolskimi pravili in dogovorom med prijatelji.

_____

_____

(1 točka)

3. Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

»Ko sem prišla v šolo z novo frizuro, je veliko otrok govorilo, da sem videti kot fant. Eni so celo rekli, da imamo novega sošolca.«

(Prirejeno po: https://bit.ly/2Vt7qQf. Pridobljeno: 6. 12. 2022.)

3. a) Zapiši stereotip, ki ga prepoznaš v besedilu.

_____

(1 točka)

3. b) Navedi eno negativno čustvo, ki bi ga lahko občutilo dekle ob stereotipnem ravnanju sošolcev.

_____

(1 točka)

3. c) S primerom pojasni, kako bi ti pokazal solidarnost z dekletom z novo frizuro.

_____

_____

(1 točka)

4. a) Kaj je 25. junija 1991 sprejela skupščina Republike Slovenije? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Zakon o celovitosti in nedeljivosti ozemlja Republike Slovenije.

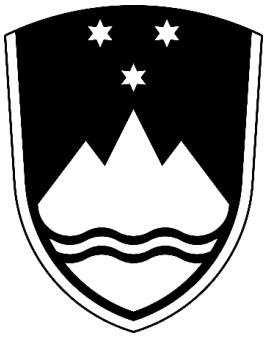
B Deklaracijo o obrambi samostojne in neodvisne Republike Slovenije.

C Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije.

D Zakon o delovanju oblasti in obrambnih sil v Republiki Sloveniji.

(1 točka)

4. b) Oglej si sliko 1 in odgovori na vprašanje.

Slika 1: Grb Republike Slovenije

Kaj na grbu predstavlja lik gore?

_____

(1 točka)

5. a) V Ustavi Republike Slovenije je zapisano, da je Slovenija socialna država. Navedi primer, kako država uresničuje to načelo.

_____

_____

(1 točka)

5. b) Načrtuj aktivnost, s katero bi v okviru Rdečega križa pomagal brezdomcem.

_____

_____

(1 točka)

(Vir slike: https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/PROTOKOL/Dokumenti/Crnobeli-grb-Republike-Slovenije_razlicica-1.pdf. Pridobljeno: 6. 12. 2022.)

6. Pojasni, zakaj je nujno, da v demokratičnih ureditvah velja načelo vladavine prava.

_____

_____

_____

(1 točka)

7. Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

Malala Jusafzaj je borka za človekove pravice iz Pakistana. Znana je postala s pisanjem bloga o svojem življenju pod talibansko vladavino in pomanjkanju izobraževanja za deklice. Leta 2013 je imela govor na sedežu Združenih narodov, v katerem je povedala, da je nikoli ne bodo mogli utišati. »En otrok, en učitelj, en svinčnik in ena knjiga lahko spremenijo svet,« je njena misel, ki je obkrožila svet in postala vir navdiha. Istega leta ji je Evropski parlament podelil nagrado Saharova, ki velja za najuglednejšo nagrado na področju človekovih pravic v Evropi.

(Prirejeno po: https://www.rtvslo.si/evropska-unija/malala-jusafzaj-57-milijonov-…/323037. Pridobljeno: 7. 12. 2019.)

7. a) Zapiši ime najpomembnejše svetovne institucije, ki skrbi za uveljavljanje človekovih pravic.

_____

(1 točka)

7. b) Za katero človekovo pravico si prizadeva Malala?

_____

(1 točka)

7. c) Pojasni, kaj sporoča Evropski parlament s podelitvijo nagrade zagovornikom človekovih pravic.

_____

_____

(1 točka)

8. a) Navedi primer naroda ali etnične skupine, nad katerim/-o je bil v preteklosti na podlagi organizirane in sistematične sovražne državne politike zagrešen in dokazan genocid.

_____

(1 točka)

8. b) Navedi en ukrep, s katerim lahko država zaščiti ogroženo družbeno skupino, ki je tarča sovražnega govora in nestrpnosti.

_____

(1 točka)

8. c) Večina demokratičnih držav je odpravila smrtno kazen. Utemelji, zakaj je prav, da so države sprejele takšno odločitev.

_____

_____

(1 točka)

9. a) Obkroži črko pred trditvijo, ki določa eno od značilnosti verske skupnosti.

A Verska skupnost je cerkev, ki običajno stoji v središču vasi ali mesta.
B Verska skupnost je skupina ljudi, ki želijo priti na oblast.
C Verska skupnost je skupina ljudi, ki se udeležujejo verskih obredov.
D Verska skupnost je cerkev, katere edini simbol je križ.

(1 točka)

9. b) Pojasni, kako se v Republiki Sloveniji uresničuje 7. člen Ustave, ki določa, da so država in verske skupnosti ločene.

_____

_____

(1 točka)

9. c) Primerjaj religiozen in nereligiozen pogled na to, kaj se zgodi s človekom po smrti.

_____

_____

_____

(1 točka)

10. Obkroži DRŽI, če je trditev pravilna, ali NE DRŽI, če trditev ni pravilna.

Predsednik Republike Slovenije v vsakem mandatu Državnega zbora izbere deset poslancev po lastni izbiri.	DRŽI	NE DRŽI
Predsednik Republike Slovenije razglasi zakone potem, ko jih sprejme Državni zbor.	DRŽI	NE DRŽI

(2 točki)

11. a) Kako bi lahko polnoletna državljanka na lokalnih volitvah uveljavila svojo pasivno volilno pravico?

_____

(1 točka)

11. b) Razloži eno od vlog, ki jo ima opozicija v Državnem zboru Republike Slovenije.

_____

_____

(1 točka)

11. c) Katera je neposredna oblika izvrševanja oblasti ljudstva? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A odločanje na referendumu

B razglasitev sodbe sodišča

C glasovanje v Državnem zboru

D sodelovanje na vojaških vajah

(1 točka)

12. Oglej si sliko 2 in odgovori na vprašanji.

Slika 2

12. a) Kako imenujemo posebne enote Republike Slovenije, ki se aktivirajo ob večjih naravnih nesrečah? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Karitas.

B Civilna zaščita.

C Greenpeace.

D Civilna družba.

(1 točka)

12. b) Kako humanitarne organizacije spodbujajo ljudi, da pomagajo ob naravnih nesrečah?

_____

(1 točka)

(Vir slike: https://pbs.twimg.com/media/EVTt2pYWAAADf5E?format=jpg&name=large. Pridobljeno: 12. 10. 2021.)

13. a) Pojasni, kako lahko mediji vplivajo na mnenje ljudi glede negativnih posledic podnebnih sprememb.

_____

_____

(1 točka)

13. b) Pojasni, kako bi lahko preveril verodostojnost informacije o podnebnih spremembah, ki si jo pridobil na svetovnem spletu.

_____

_____

(1 točka)

13. c) S primerom razloži, kako bi ti kot ravnatelj šole pripomogel k večji obveščenosti učencev o spletnem nasilju.

_____

_____

(1 točka)

14. a) Katera vrsta lastnine je Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK)? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A zasebna lastnina

B javna lastnina

(1 točka)

14. b) S primerom ponazori, kako lahko zasebno podjetje v lokalni skupnosti deluje družbeno odgovorno.

_____

_____

(1 točka)

15. Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

> Ženska nogometna reprezentanca ZDA je že v letu 2016 napovedala stavko proti ameriški nogometni zvezi USSF, nato pa leta 2019 vložila tožbo zaradi spolne diskriminacije. 28 nogometašic ima namreč precej slabše razmere za trening, potovanja, trenersko ekipo, igro in zdravniško oskrbo, prav tako pa prejmejo tudi manjše plačilo, in to kljub boljšim rezultatom kot njihovi moški kolegi.

(Prirejeno po: https://www.dnevnik.si/1042889768. Pridobljeno: 17. 11. 2019.)

15. a) Pojasni, zakaj imajo v okviru ekonomskih in socialnih pravic tudi poklicni športniki pravico do stavke.

_____

_____

(1 točka)

15. b) Predlagaj ukrep, s katerim bi športni klub pripomogel k odpravi spolne diskriminacije pri delu.

_____

_____

(1 točka)

15. c) Poleg pravice do stavke navedi še eno ekonomsko pravico.

_____

(1 točka)

16. Evropska unija omogoča projekte izmenjave in sodelovanja učencev iz različnih evropskih držav s programom Erasmus+. Pojasni, kako ti projekti pripomorejo h krepitvi evropske identitete med učenci.

_____

_____

(1 točka)

17. a) Na črto napiši črko institucije, ki slovenskim državljanom omogoča navedeno svoboščino.

SVOBOŠČINA:	INSTITUCIJE:
____ prost pretok oseb	A NATO
	B EU
	C OZN
	D OECD

(1 točka)

17. b) S katerim veljavnim dokumentom lahko slovenski državljani potujejo v države članice schengenskega območja? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A vizumom

B vozniškim dovoljenjem

C osebno izkaznico

D zdravstveno izkaznico

(1 točka)

17. c) Katera članica Evropske unije je nazadnje vstopila v evrsko območje? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Francija

B Hrvaška

C Slovenija

D Nemčija

(1 točka)

18. a) V katerem evropskem mestu je največ institucij Evropske unije? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Berlin

B Pariz

C Strasbourg

D Bruselj

(1 točka)

18. b) Poimenuj institucijo, ki je del zakonodajne oblasti in je edina neposredno voljena institucija Evropske unije.

_____

(1 točka)

18. c) Poimenuj institucijo Evropske unije, ki predstavlja izvršilno oblast, upravlja proračun Evropske unije in uresničuje skupno evropsko zakonodajo.

_____

(1 točka)

18. d) Poimenuj institucijo Evropske unije, ki skupaj z nacionalnimi centralnimi bankami sestavlja skupni sistem centralnih bank in določa monetarno politiko evrskega območja.

_____

(1 točka)

19. a) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

> Nevladna organizacija WeForest skrbi za pogozdovanje na območjih Afrike, Azije in Latinske Amerike. Želi doseči vrnitev divjih živali in pomagati lokalni skupnosti, da prevzame skrb nad gozdom.

(Prirejeno po: https://www.weforest.org/. Pridobljeno: 6. 12. 2022.)

Kateri globalni problem rešuje s svojim delovanjem organizacija WeForest?

_____

(1 točka)

19. b) Kako bi lahko lokalne skupnosti spodbujale rabo obnovljivih virov energije v svojem okolju?

_____

_____

(1 točka)

20. a) Kako imenujemo proces gospodarskega, političnega in kulturnega povezovanja, sodelovanja in medsebojne odvisnosti sveta?

_____

(1 točka)

20. b) Oglej si sliko 3 in odgovori na vprašanje.

Slika 3

Kateri nevladni organizaciji pripada logotip na sliki? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Amnesty International
B Humanitas
C Greenpeace
D Rdeči križ

(1 točka)

(Vir slike: https://pbs.twimg.com/profile_images/1103357372410617856/0V1h5QGq_400x400.png. Pridobljeno: 15. 9. 2020.)

4.2.8 Predmetna komisija za fiziko

4.2.8.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz fizike **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.8.1.1: Primerjava vseh povprečnih dosežkov na NPZ iz fizike po letih
Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev učencev po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2023, N = 4772)
Slika 4.2.8.1.3: Porazdelitev točk oz.delov nalog po posameznih barvnih območjih, ki posredno odsevajo težavnost nalog za učence, za preizkuse znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019 in 2023.
Slika 4.2.8.1.4: Relativna porazdelitev učencev po številu doseženih točk v letih 2016 (modra), 2014 (rumena), 2019 (prekinjena črna krivulja) in 2023 (polna črna krivulja).
Slika 4.2.8.1.5: Primerjava uspešnosti učencev (modro) in učenk (rdeče) po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2023, N = 4.772).
Slika 4.2.8.1.6: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica predstavlja skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za nalogo 19.a (zgoraj) za nalogo 19.b (spodaj).
Slika 4.2.8.1.7: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica predstavlja skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za nalogo 2.
Slika 4.2.8.1.8: Porazdelitev točk pri fiziki, 9. razred
Slika 4.2.8.1.9: Porazdelitev izbire posameznih odgovorov učencev (barvna legenda je na sliki, rumena barva ustreza deležu učencev, ki niso izbrali nobenega od štirih ponujenih odgovorov) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica predstavlja skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za nalogo 6. Pravilni odgovor je odgovor D, najpogosteje izbran po celotni populaciji je odgovor C.

PREGLEDNICE

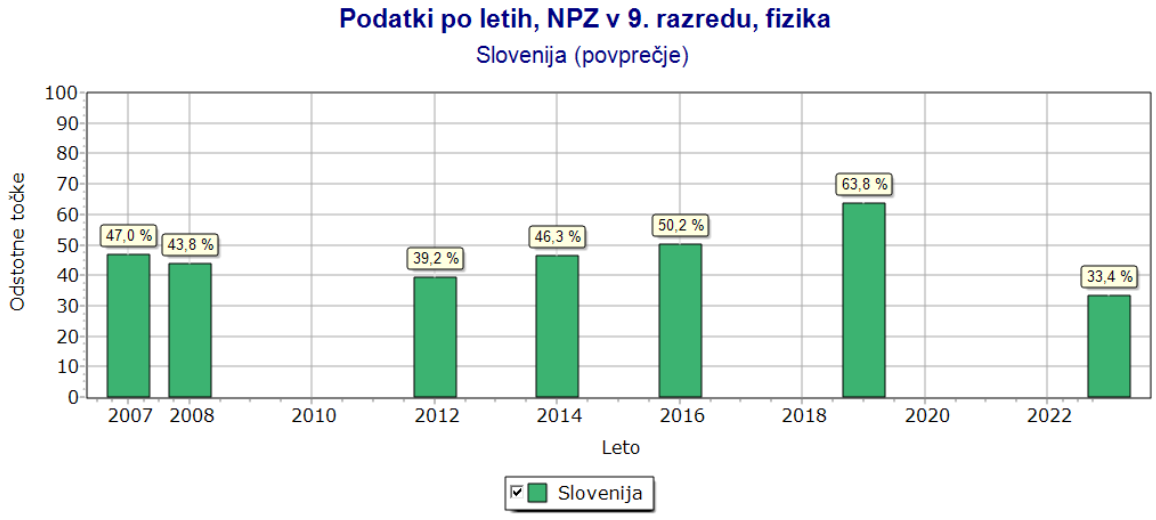
Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.8.1.2: Razlike (v doseženih točkah) med povprečnimi dosežki učencev v sosednjih barvnih skupinah na NPZ v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019 in 2023
Preglednica 4.2.8.1.3: Število točk v posamezni skupini za preizkuse znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019 in 2023.
Preglednica 4.2.8.1.4: Dosežki NPZ pri predmetu fizika po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.5: Specifikacijska tabela, fizika, 9. razred

4.2.8.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz fizike **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Predmetna komisija je na začetku šolskega leta pregledala obstoječa *izhodišča in zasnovo preizkusa* ter opredelila: čas reševanja (60 minut), tipe nalog, razmerja med taksonomskimi stopnjami in vsebinska področja. Preizkus je vsebinsko in taksonomsko podoben zadnjima iz let 2016 in 2019 ter vsebuje 20 nalog z največjim možnim številom doseženih točk 36, tako kot v vseh dosedanjih preizkusih znanja fizike. Glede na omenjene preizkuse je glavna sprememba ta, da smo po letu 2014 prvič v preizkus ponovno vključili tudi tako imenovane problemske naloge; dve nalogi sta vsebovali vprašanje, kjer je pot do odgovora eksplicitno vodila preko več kot enega (vprašanje je bilo vredno več kot 1 točko) miselnega oz. računskega koraka (nalogi 13 in 18.b). Podrobneje o mnenju komisije o zahtevnosti nalog pišemo ob komentiranju posameznih nalog.

V povezavi z vključitvijo dveh problemskih nalog (obe vprašanji skupaj 5 točk od 36 točk na celotnem preizkusu) v letošnji preizkus znanja velja poudariti, da so te naloge bile in so še med najslabše reševanimi v vseh preizkusih znanja fizike na dosedanjih NPZ. Na podlagi ugotovitev v preizkusih v letih 2007, 2008, 2012 takih nalog v preizkuse leta 2014, 2016 in 2019 nismo vključevali. Po desetih letih je bilo potrebno ponovno preveriti, kako uspešni so učenci pri reševanju takih nalog. Na žalost se izkazuje, da je uspešnost podobno nizka kot pred 15 ali 10 leti (IT je po vrsti zapisan za vsak korak pri vprašanju) – naloge leta 2007: **14.b**=0.35/0.10; **17.c**=0.21/0.19; **20.b**=0.23/0.15, naloga leta 2008: **14**=0.19/0.13/0.10, naloge leta 2012: **12.b**=0.03/0.02; **14**=0.70/0.68; **18**=0.16/0.18/0.13, naloga leta 2014: **13**=0,26/0,13; in nalogi iz 2023: 13=0.19/0.07/0.06; 18.b=0.10/0.06. Edina izjema med vsemi problemskimi nalogami je naloga 14 iz leta 2012, kjer so morali učenci iz podatka o masi praznega merilnega valja in valja, v katerega nakapljamo 50 kapljic, izračunati maso ene kapljice. Ta naloga se je uvrstila med »rumene« naloge, torej jo uspešno reši polovica populacije. Z izjemo te relativno enostavne naloge so problemske naloge še vedno očitno (pre)trd oreh za učence ob koncu osnovne šole. Ker podobnih nalog v letih 2016 in 2019 ni bilo, so bili rezultati ti dve leti v povprečju višji kot leta pred tem (slika 4.2.8.1.1)

Slika 4.2.8.1.1: *Primerjava vseh povprečnih dosežkov na NPZ iz fizike po letih*

Razlika je očitna – povprečje prvih 4 preizkusov je 44 %, medtem ko je povprečje zadnjih dveh pred letošnjim 57 %, kjer posebej izstopa preizkus 2019 s skoraj 64 % povprečnim dosežkom. Psihološka lastnost ljudi je, da nas nepričakovano odstopanje v pozitivnem smislu ne moti oz. le malokdo izraža dvom o veljavnosti, medtem ko nas nepričakovano odstopanje v negativnem smislu mnoge navda z dvomom o veljavnosti meritve. Statistična analiza, ki jo podrobneje predstavimo na koncu tega poročila, jasno pokaže, da je pozitivno odstopanje povprečnega dosežka leta 2019 mnogo bolj »nenavadno« od negativnega odstopanja poprečnega dosežka na preizkusu iz znanja fizike leta 2023. Nadaljujmo lepo po vrsti kot v vsakem letnem poročilu. Ker v preizkusih v letih 2014, 2016 in 2019 ni bilo problemskih nalog, v preizkusu leta 2023 pa je nekaj takih nalog, je letošnji preizkus taksonomsko bliže tistim iz let 2007, 2008 in 2012 kot tistim iz let 2014, 2016 in 2019.

Vsebinsko naloge pokrivajo fizikalne vsebine naravoslovja v 7. razredu (zvok in valovanje, okoli 6 %) ter fizike v 8. in 9. razredu, to so: svetloba (okoli 8 %), sile (okoli 14 %), tlak in vzgon in gostota (okoli 14 %), delo in energija in toplota (okoli 19 %), gibanje (okoli 17 %), vesolje (okoli 6 %), elektrika (električni tok, napetost, delo in upor, skupaj okoli 17 %). Delež navedenih vsebin v preizkusu je skladen z deleži vsebin, predvidenih z učnim načrtom za fiziko v osnovni šoli. V preizkusu je 10 nalog z enim vprašanjem, od tega jih je 9 ali izbirnega tipa ali zahtevajo kratek odgovor, ena naloga zahteva slikovni odgovor. Ostalih 10 nalog sestavlja več vprašanj, ki so ali izbirnega tipa ali zahtevajo kratek pisni ali slikovni odgovor. Kot je razvidno v nadaljevanju (sliki 4.2.7.1.1 in 4.2.7.1.2), je letošnji izbor nalog učencem očitno ustrezal mnogo manj od izbora nalog prejšnjih let, še posebej v primerjavi s preizkusom iz leta 2019, saj je uspešnost v vseh pogledih opazno nižja od prejšnjih let. Ali to pomeni manj znanja fizike ali ne, o tem več v nadaljevanju tega poročila.

Po taksonomskih stopnjah naloge razvrstimo na tri ravni: prva stopnja (znanje in poznavanje) letos 25 %, druga stopnja (razumevanje in uporaba) letos 61 % in tretja stopnja (samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, analiza, vrednotenje) letos samo 14 %. Največji delež je odmerjen razumevanju in uporabi, ker sta po mnenju predmetne komisije za učence pri tej starosti in na tej ravni izobraževanja pri fiziki razumevanje in sposobnost uporabe znanja na konkretnih primerih ključna iz dveh razlogov. Prvi je ta, da je pri fiziki od vseh naravoslovnih predmetov učencem zakonitosti narave najpreprosteje predstaviti s preprostimi ponovljivimi poskusi in jih tako prepričati v veljavnost fizikalnih zakonitosti. Drugi razlog je velik pomen fizike za celoten človeški družbeno-tehnološki razvoj. Učenci ga lahko cenijo mnogo bolj, če razumejo osnovne fizikalne zakonitosti, ki opisujejo naravo in tehnologijo okoli nas. Poleg navedenega v specifikacijske tabele vključujemo pri vsaki nalogi oz.postavki tudi cilj/-e in standard/-e iz veljavnih učnih načrtov, ki ju/jih naloga preverja.

Analiza dosežkov

Iz preglednice **4.2.7.1.1** je razvidno, da je NPZ iz fizike opravljalo 4.772 učencev[12]. Povprečno število doseženih točk je ščepec nad 12 oz.dobra tretjina vseh možnih točk, kar je opazno manj od povprečnega dosežka kateregakoli leta do sedaj in na žalost tudi precej manj od 18 točk oz. 50 %, kar si predmetna komisija za fiziko predstavlja kot idealno vrednost. Porazdelitev je glede na prejšnja leta pomaknjena za približno 5 točk v levo, kar naredi merjenje razlik v znanju med učenci iz sredine in iz spodnjega dela populacije manj zanesljivo. Število vseh točk v preizkusu je bilo 36. Najboljši dosežek 36 točk je dosegel en učenec, kar je po svoje presenetljivo, saj je bila situacija enaka tudi leta 2019, ko je bil povprečni dosežek približno dvakrat tolikšen kot leta 2023. Učencev z zelo majhnim številom doseženih točk je letos opazno več kot prejšnja leta, nič točk ima 6 učencev, manj točk kot 4 pa ima skupaj kar 135 učencev (2,8 % vseh), medtem ko je bil v letu 2019, ko je bil povprečni uspeh najvišji, tak učenec en sam. Vse to kaže na ali precej zahtevnejše naloge ali opazno manjše izkazano znanje učencev v letu 2023 v primerjavi s prejšnjimi leti.

Težavnost nalog oz.postavk (IT) se sicer spreminja od 0,03 do 0,97, a je porazdelitev precej pomaknjena k nižjim vrednostim, saj ima kar 22 nalog IT do 0,33, devet nalog ima IT med 0,40 in 0,63, samo pet nalog pa ima IT nad 0,65, kar bi v smislu uspešnosti pomenilo, da jih celotna populacija, vzeto kot ena skupina, uspešno reši. Za primerjavo: leta 2016, ko je bila porazdelitev blizu idealne, kot si jo predstavlja predmetna komisija za fiziko, je bilo 11 nalog z IT do 0,33, »uspešno« rešenih nalog z IT nad 0,65 je bilo devet, medtem ko je bilo v srednji tretjini po uspešnosti preostalih 16 nalog. V preizkusu leta 2019, ki je bil za učence premalo zahteven, je bil dosežen obraten ekstrem, ko je imelo IT nad 0,65 kar 20 nalog.

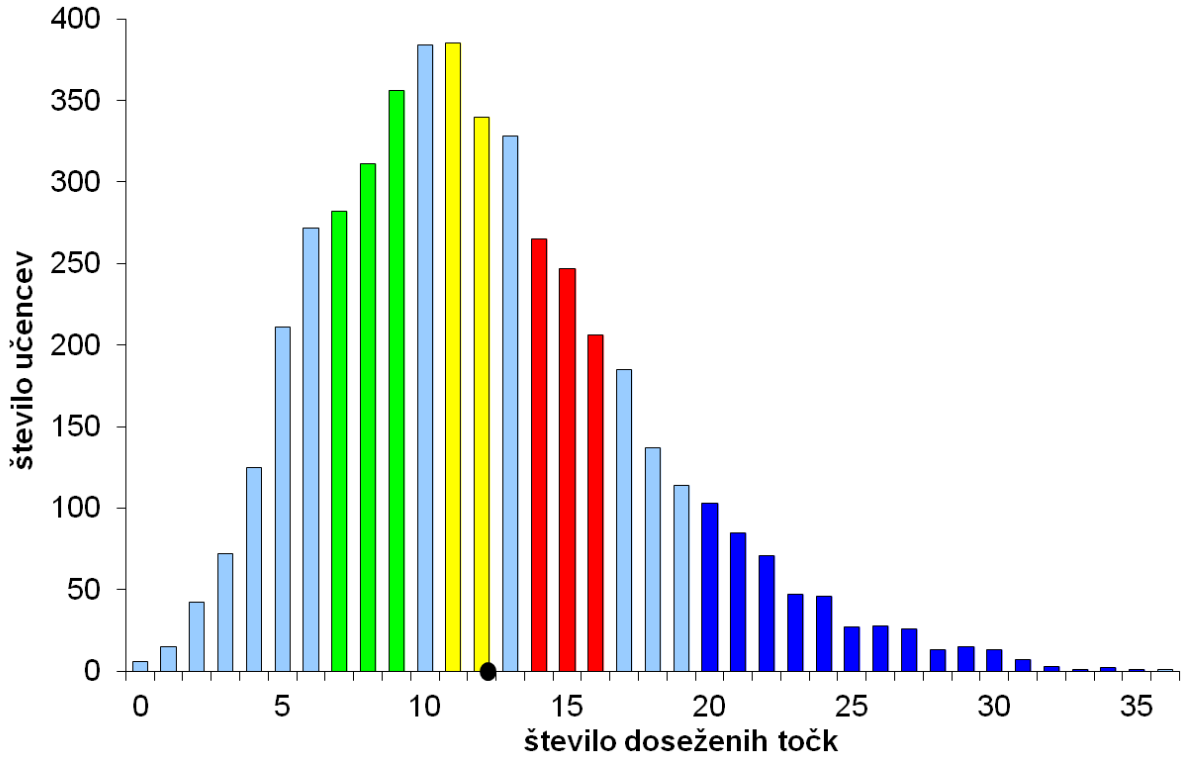
Preglednica 4.2.8.1.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	4772
Število postavk v preizkusu	36
Možne točke	36
Povprečno št. točk	12,04
Povprečno št. točk v odstotkih	33,44
Standardni odklon	15,4
Indeks težavnosti	0,33
Indeks zanesljivosti	0,83

[12] Razen tam, kjer je očitno, da gre za primerjavo med učenkami in učenci, uporabljamo besedo »učenci« za oba spola, tako za dekleta kot fante.

Ker porazdelitev učencev po točkah letos odstopa tako od vseh preostalih preizkusov kot tudi od idealne porazdelitve, se bomo poskušali izogniti ugotavljanju tega, ali znanje učencev »raste« ali »pada«. Namesto tega bomo preverili, ali se da zaznati razlike v znanju dveh značilnih skupin po skupnem dosežku – rumene (ker predstavlja znanje polovice populacije) in modre (ker predstavlja znanje najbolj uspešne desetine populacije) – glede na ugotovitve prejšnjih preverjanj znanja.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.8.1.2: *Porazdelitev učencev po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2023, N = 4772)*

Črna pika na sliki 4.2.8.1.2 označuje povprečno število doseženih točk.

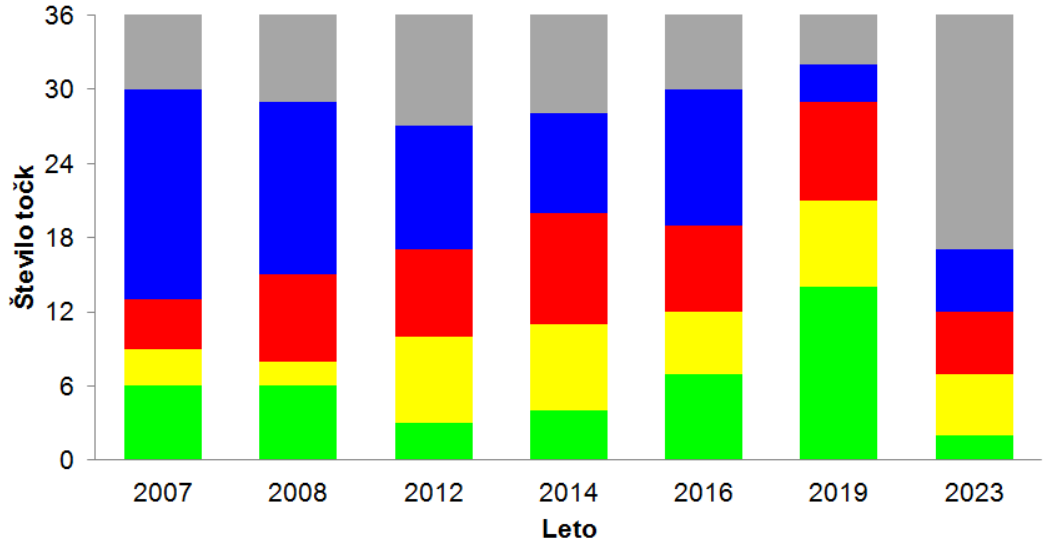
Po neprimerljivo lahkem preizkusu v primerjavi s predhodnimi leta 2019 smo, kot je videti, za leto 2023 pripravili za učence prezahteven preizkus. Da je preizkus prezahteven ne glede na to ali se je znanje populacije spremenilo ali ne, kažejo osnovne analize dosežkov. Celotna porazdelitev je premaknjena izrazito v levo (slika 4.2.7.1.1), torej je število doseženih točk majhno, kar otežuje merjenje razlik v znanju razen za merjenje razlik med tako imenovano rdečo in modro skupino učencev (preglednica **4.2.8.1.2**). Razlika v povprečnem doseženem številu točk med zeleno in rumeno ter med rumeno in rdečo skupino učencev ni bila tako majhna še v nobenem merjenju, kar zmanjšuje možnost merjenja razlik v znanju med temi tremi skupinami.

Preglednica 4.2.8.1.2: *Razlike (v doseženih točkah) med povprečnimi dosežki učencev v sosednjih barvnih skupinah na NPZ v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019 in 2023*[13]

Razlika med	2007	2008	2012	2014	2016	2019	2023
rumeno in zeleno	3,5	3,5	3,7	5,0	4,0	5,4	3,4
rdečo in rumeno	4,4	5,4	5,7	5,4	4,4	3,4	3,4
modro in rdečo	8,3	8,2	7,9	7,4	7,7	3,9	8,3

[13] Povsod, kjer se v preglednicah pojavljajo podatki preverjanj za več let, so sivo obarvani podatki za leto 2023.

Glede na uspešnost postavke (dele nalog), na podlagi štirih barvnih skupin učencev, razvrstimo v pet skupin, poleg nalog zelene, rumene, rdeče in modre skupine imamo tudi tako imenovane naloge »nad modrim območjem«; to je skupina nalog, ki je ne rešijo uspešno (torej več kot približno 65 % teh učencev) niti učenci modre skupine. Naloge nad modrim območjem na kratko imenujemo tudi naloge »sive« skupine. Ta skupina nalog je na grafih (primer je slika 4.2.7.1.2) obarvana sivo. Slabost letošnje meritve je tudi, da imamo kar 19 postavk od 36, ki so v skupini nalog »nad modrim območjem« (preglednica **4.2.8.1.3**). Te naloge v analizi predstavljajo cilje ali standarde iz učnega načrta, ki jih celotna populacija ne rešuje uspešno. Po drugi strani tako veliko število neuspešno reševanih delov nalog pomeni, da za primerjavo znanja učencev v posameznih barvnih skupinah ostaja malo nalog, torej je težko ugotavljati razlike v znanju med skupinami učencev. Glede na veliko razliko v doseženem številu točk je za letošnji preizkus še najbolj zanesljivo meriti razlike v znanju med učenci rdeče in modre skupine. Primerjalno z letom 2019, kjer smo imeli slabo ločljivost med dosežki učencev rumene, rdeče in modre skupine, je letos še nekoliko slabša ločljivost med dosežki učencev zelene, rumene in rdeče skupine, kar je lepo razvidno iz preglednice **4.2.7.1.2**, kjer so zbrane razlike med povprečnimi dosežki učencev v zaporednih barvnih skupinah so za vse izvedbe preverjanja znanja fizike do sedaj.

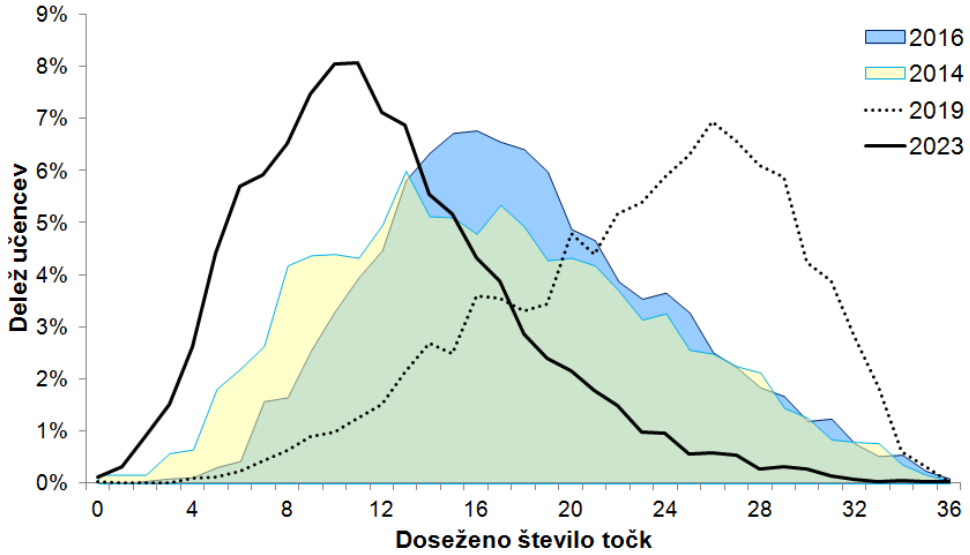

Slika 4.2.8.1.3: *Porazdelitev točk oz.delov nalog po posameznih barvnih območjih, ki posredno odsevajo težavnost nalog za učence, za preizkuse znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019 in 2023.*

Preglednica 4.2.8.1.3: *Število točk v posamezni skupini za preizkuse znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016, 2019 in 2023.*

Skupina nalog\število točk	2007	2008	2012	2014	2016	2019	2023
zelena	6	6	3	4	7	14	2
rumena	3	2	7	7	5	7	5
rdeča	4	7	7	9	7	8	5
modra	17	14	10	8	11	3	5
nad modrim	6	7	9	8	6	4	19

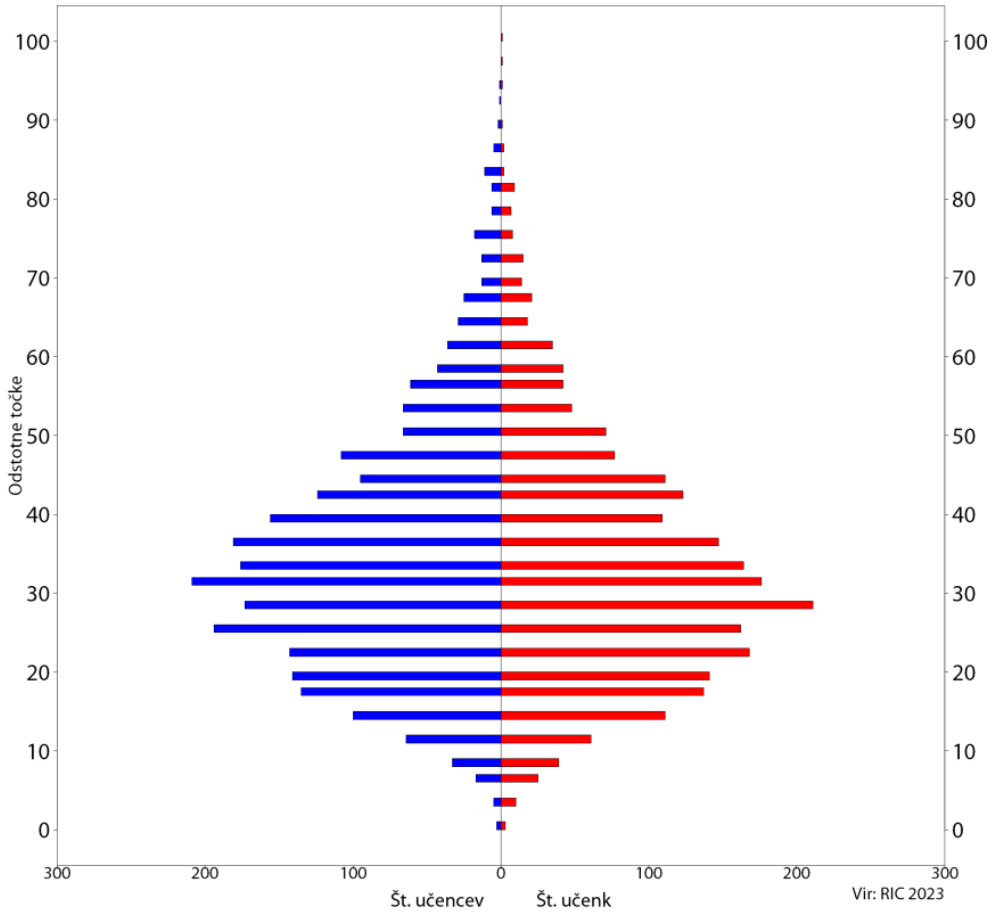
Zaradi manj ustrezne porazdelitve učencev po doseženem številu točk tudi število nalog v posamezni barvni skupini za leto 2023 opazno odstopa od preizkusov pred letom 2019 (preglednica **4.2.8.1.3** in slika 4.2.8.1.2), saj je kar 19 nalog v sivi in pet v modri skupini nalog, tako da za ostale tri skupine skupaj ostaja le 12 nalog, kar je le tretjina vseh. Tako bi letos lahko še največ povedali o tem, kaj uspešno rešuje le 10 % najuspešnejših učencev in česa ne rešujejo uspešno niti učenci te skupine. Ker se ta razlika v uspešnosti nanaša le na 10 % populacije, se bomo, kot rečeno, raje posvetili razlikam med dosežki rdeče in modre skupine učencev, kar je vsaj približno zanimivo za najuspešnejšo tretjino populacije. Po drugi strani je merjenje razlik v znanju učencev okoli 25. kvantila (zelena skupina) in znanju učencev iz sredine populacije (okoli 50. kvantila, rumena skupina) letos predvsem zaradi majhnega števila nalog v zeleni skupini (samo dve; preglednica **4.2.8.1.3**) skoraj neizvedljivo. Idealno bi bilo imeti med sedem in osem nalog v vsaki skupini, česar letos nismo dosegli v nobeni skupini učencev.

Slika 4.2.8.1.4: *Relativna porazdelitev učencev po številu doseženih točk v letih 2016 (modra), 2014 (rumena), 2019 (prekinjena črna krivulja) in 2023 (polna črna krivulja).*

Enakomerno porazdeljeno število točk v posamezne barvne skupine je cilj, ki omogoča dober opis znanja posamezne skupine in s tem kakovosten pregled znanja prek celotne populacije. Številke v preglednici **4.2.7.1.3** nakazujejo, da se je enakomernost porazdelitve nalog iz leta v leto izboljševala do leta 2016, medtem ko so bili dosežki leta 2019 preveč premaknjeni v desno, letošnji pa žal preveč v levo (slika 4.2.7.1.3). Da sta porazdelitvi v letih 2014 in 2016 ustrezni, je lepo vidno. Porazdelitev leta 2016 je relativno široka in dokaj simetrična, v letu 2014 malo širša in malenkost premaknjena v levo. Očitno je, da sta tako porazdelitev 2019 kot porazdelitev 2023 znatno odmaknjeni od sredine, poleg tega je vrh porazdelitve 2023 višji od vrha leta 2019 in je posledično porazdelitev še ožja. Oboje, premik in ozkost, prispeva k manjši ločljivosti in posledično manjši interpretativnosti letošnjih rezultatov. Slabost letošnje porazdelitve se nazorno vidi tudi na sliki 4.2.7.1.2, kjer je letošnja situacija videti skoraj zrcalna tisti iz leta 2019 in nekoliko podobna tisti iz leta 2007, a je bilo v letu 2007 kljub temu opazno več »modrih« nalog kot letos, ko izrazito prevladujejo naloge »nad modrim območjem«.

Dosežki po spolu in regijah

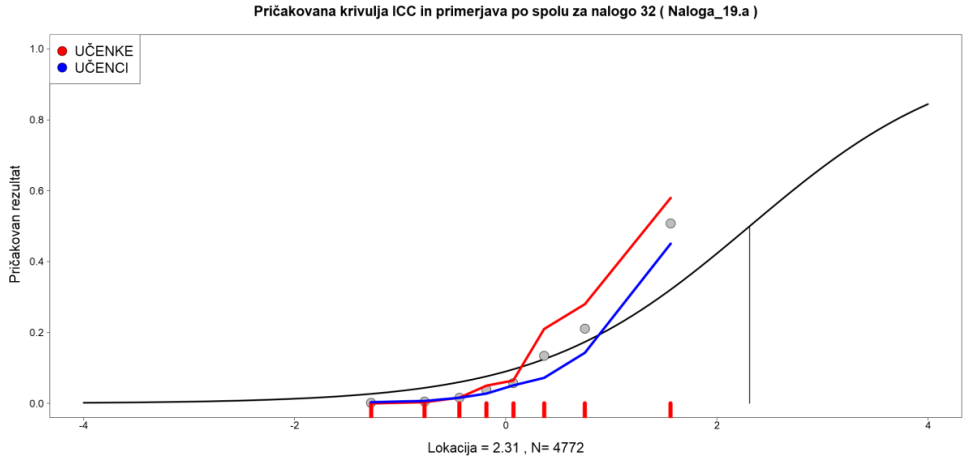

Slika 4.2.8.1.5: *Primerjava uspešnosti učencev (modro) in učenk (rdeče) po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2023, N = 4.772).*

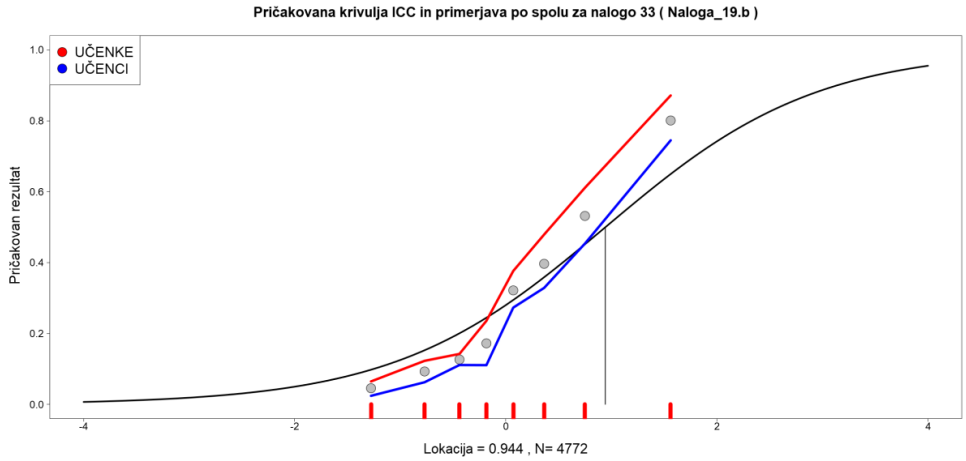
Porazdelitev dosežkov po regijah, spolu in šolah ne kaže posebnih odstopanj od državnega povprečja. Porazdelitev po spolu je dokaj simetrična. Med učenci in učenkami jih je največ doseglo 9-11 točk (~28 %), kar je za okoli 16 točk nižji dosežek kot leta 2019. Širši interval najbolj pogostega doseženega števila točk učencev je od 9 do 13 točk (25 do 36 %) oz.učenk od 8 do 12 točk (22 do 33 %), kot je razvidno s slike 4.2.7.1.4. V preizkusu najdemo le peščico nalog, kjer se opazi razlika v uspešnosti reševanja med učenci in učenkami. Pri dveh vprašanjih naloge 19 so opazno uspešneje učenke. V zgornji polovici populacije po uspešnosti so pri vprašanju 19.a učenke za približno 10 % uspešnejše od učencev (slika 4.2.7.1.5 zgoraj), pri vprašanju 19.b so še malenkost uspešnejše, uspešnost učenk je okoli 10-15 % višja od uspešnosti učencev (slika 4.2.7.1.5 spodaj). Žal je naloga 19 za učence in učenke zelo zahtevna, saj se 19.a uvršča med naloge »nad modrim območjem« in 19.b med naloge modre skupine.

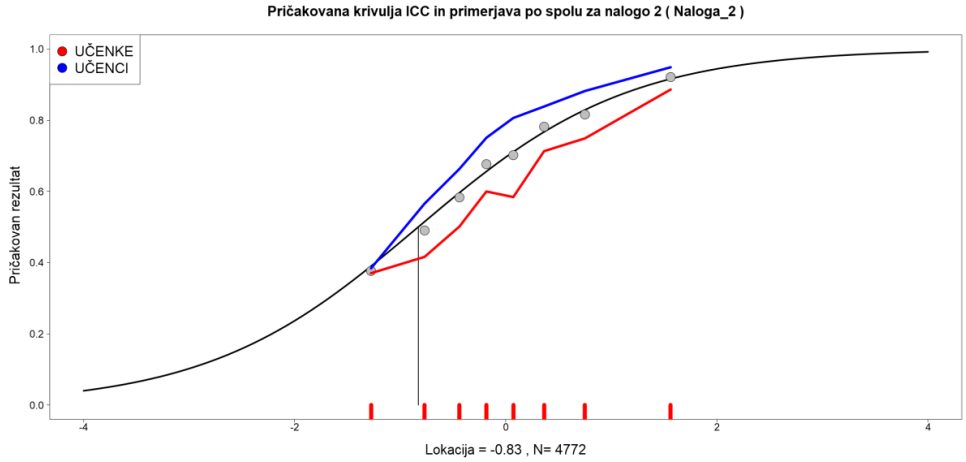
Pojasnilo k slikam z ICC krivuljami (na primer sliki 4.2.7.1.5 in 4.2.7.1.6). Na vodoravni osi je »znanje«: vrednost »0« ustreza povprečju preizkusa, desno so naloge, ki so »težje« od povprečja preizkusa, levo pa naloge, ki so »lažje« od povprečja preizkusa. Na navpični osi je »uspešnost reševanja«, ki je za vsako od osmih skupin učencev in/ali učenk izračunana kot povprečna vrednost uspešnosti posamezne skupine. Črna črta (tako imenovana ICC-krivulja[14]) označuje teoretično porazdelitev uspešnosti. Samo pri nalogi 2, ki je naloga iz rumenega območja, je opaziti za okoli 10-15 % večjo uspešnost učencev v primerjavi z učenkami (slika 4.2.7.1.6). Predmetna komisija ne vidi posebnega razloga, zakaj bi bili pri tej nalogi učenci uspešnejši od učenk.

[14] Več o računanju in uporabi ICC-krivulj v analizi preizkusov znanja ve dr. Gašper Cankar na Ricu. Nanj se je potrebno obrniti tudi za morebitne reference v literaturi.

Slika 4.2.8.1.6: *Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica predstavlja skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za nalogo 19.a (zgoraj) za nalogo 19.b (spodaj).*

Slika 4.2.8.1.7: *Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica predstavlja skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za nalogo 2.*

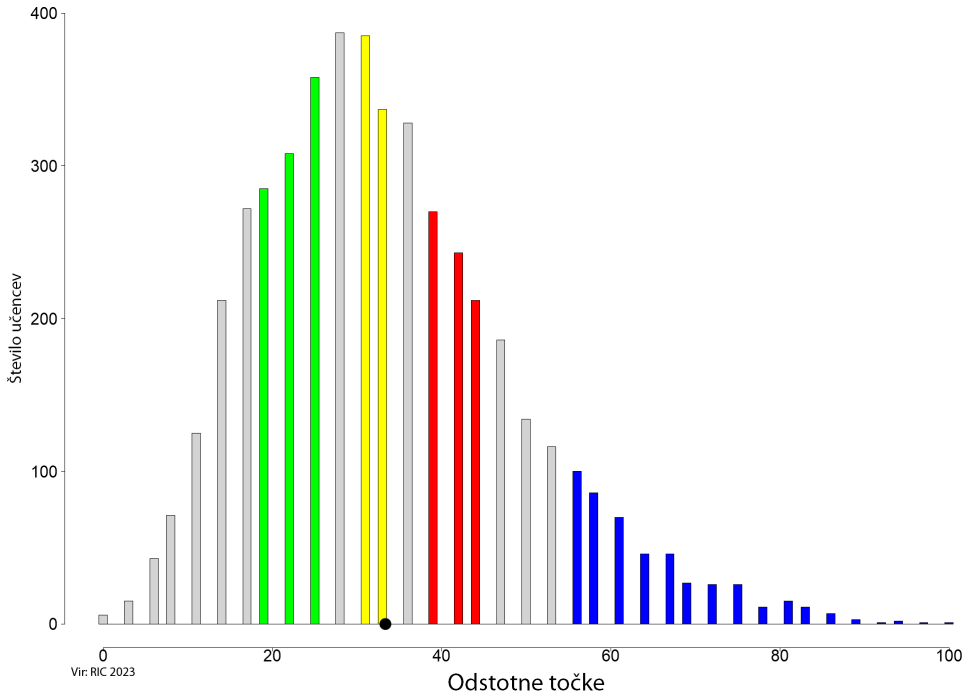
Vse dosedanje meritve znanja fizike kažejo minimalne razlike v uspešnosti med spoloma in v vseh preizkusih najdemo kakšno nalogo, pri kateri so opazno uspešnejša dekleta (slika 4.2.7.1.5), in kakšno nalogo, pri kateri so opazno uspešnejši fantje (slika 4.2.7.1.6). V smislu primerjave med uspešnostjo obeh spolov je letošnji preizkus zanimiv zato, ker se lahko opazne razlike zazna le pri prej omenjenih treh nalogah, pri vseh ostalih so razlike ali neopazne ali pa zanemarljivo majhne. Podrobnejša analiza nalog, kjer nastopajo razlike, presega okvir tega poročila in jo bo predmetna komisija pripravila kot poseben prispevek le, če se bo kdaj v prihodnje odkrilo statistično zanesljive korelacije med posameznimi vsebinami/oblikami/zahtevnostjo nalog ter razliko med uspešnostjo učenk in uspešnostjo učencev.

Preglednica 4.2.8.1.4: *Dosežki NPZ pri predmetu fizika po regijah, 9. razred*

REGIJA	POVPREČNI DOSEŽEK	STANDARDNI ODKLON	ŠTEVILO UČENCEV	ŠTEVILO ŠOL
Obalno-kraška regija	32,02	15,25	248	5
Goriška regija	34,41	14,31	296	7
Primorsko-notranjska regija	30,03	13,74	137	5
Gorenjska regija	36,83	16,38	518	9
Osrednjeslovenska regija	34,47	16,06	1314	25
Jugovzhodna Slovenija	34,10	16,24	301	9
Posavska regija	30,58	15,40	196	6
Zasavska regija	29,34	13,42	128	3
Savinjska regija	32,75	15,32	658	15
Koroška regija	32,92	14,66	153	5
Podravska regija	31,88	13,79	657	21
Pomurska regija	32,60	15,05	166	8

Porazdelitev po regijah je bolj ali manj enakomerna in ne odstopa od porazdelitve v preteklih letih. Povprečne vrednosti vseh regij so blizu skupnemu povprečju, opaznih razlik letos ni ne pri manjših, ne pri večjih regijah, tako da statistično opaznih razlik med regijami ni in je znanje učencev, ki ga izmerimo s preizkusi znanja iz fizike, v splošnem zelo malo odvisno od regije šole.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.8.1.8: *Porazdelitev točk pri fiziki, 9. razred*

Uvodni komentar

Pri sestavljanju nalog je PK za fiziko upoštevala, da pomeni znanje fizike razumevanje narave okoli nas. Zato smo preizkus sestavili tako, da smo, kjer je bilo le mogoče, vprašanja (in odgovore v vprašanjih izbirnega tipa) oblikovali tako, da je bila pravilnost odgovora pogojena z vsebinskim razumevanjem in ne zgolj s tem, ali se učenec spomni definicije oz.enačbe ali izraza.

Osnovna značilnost porazdelitve učencev po doseženih točkah v letu 2023 je, da je celotna porazdelitev glede na, recimo, leto 2019 premaknjena proti nižjim doseženim točkam, povprečje je približno prepolovljeno (iz približno 65 % na približno 35 % možnih točk), medtem ko se je vrh porazdelitve premaknil še bolj v levo, iz več kot 70 % na borih 30 % možnih točk.

Če smo imeli v letu 2019 celo množico nalog oz.delov nalog v zelenem območju (14 od 36) in samo nekaj nalog (4/36) v območju nad modrim, imamo letos samo dve zeleni nalogi in kar 19 nalog nad modrim območjem, kar je več kot polovica nalog. Majhno število nalog v posameznem barvnem območju otežuje opisovanje značilnega znanja posameznih delov populacije.

Podrobna analiza rezultatov, ki je v tem trenutku za to poročilo ne moremo vključiti, bo pokazala, ali se je od leta 2019 dejansko spremenilo znanje učencev ali smo morda v predmetni komisiji pripravili mnogo zahtevnejši preizkus kot leta 2019.

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri fiziki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*:

- razumejo nastanek luninih mrkov in to znanje uporabijo na konkretnem primeru (naloga 11.a);
- na grafu poti v odvisnosti od časa prepoznajo, kdaj telo miruje in kdaj se giblje. Z istega grafa znajo odčitati neznane vrednosti (naloga 15.a).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo predvsem pomembni kompetenci uporabe preprostih grafov (naloga 15.a) in sposobnosti povezovanja vsebin iz svetlobe in vesolja – mrki lun (naloga 11.a).

Obe nalogi, ki so ju učenci z dosežki v tem območju uspešno rešili, sta II. taksonomske stopnje in zahtevajo tudi razumevanje in ne zgolj pomnjenja ali prepoznavanja.

Zgleda: naloga 11.a, naloga 15.a

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri fiziki določajo mejo *med polovicama dosežkov*:

- so sposobni na konkretnem primeru uporabiti v**é**denje, da se z valovanjem prenaša informacija in da je hitrost prenosa informacije svetlobnega signala precej večja od hitrosti zvočnega signala (naloga 2);
- vedo, da je pospešek prostega pada enak težnemu pospešku oz.ima vrednost $10\ \frac{m}{s^2}$ oz.natančneje $9{,}8\ \frac{m}{s^2}$ (naloga 7);
- vedo, da je napetost sposobnost izvira, da lahko poganja električni tok in da je enota za napetost volt (naloga 10);
- znajo narisati silo kot usmerjeno daljico v izbranem merilu in ustrezno izbrati v besedilu opisano prijemališče te sile (naloga 14.a);
- vedo, da je pri negativnih temperaturah v Celzijevi skali voda v trdnem agregatnem stanju in etilni alkohol večinoma v tekočem agregatnem stanju, – tališče etilnega alkohola pri normalnem zračnem tlaku je pri –114 °C (naloga 17.b).

Posredno smo izmerili tudi, da znajo učenci, kljub temu da negativni predznak ni napisan, iz oblike termometra sklepati, da je neka temperatura v Celzijevi skali negativna (naloga 17.b), ne zmorejo pa vsi dovolj natančno odčitati s termometra vrednosti temperature (naloga 17.a). Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo večje znanje kakor učenci v zelenem območju, predvsem izkazujejo večje razumevanje preprostih fizikalnih zakonitosti pri nalogah z različnih vsebinskih področij, od valovanja (naloga 2), gibanja (naloga 7), elektrike (naloga 10), sil (naloga 14.a) in toplote (naloga 17.b).

Uspešno rešujejo predvsem naloge I. in tudi nekatere naloge II. taksonomske stopnje ter nobene naloge III. taksonomske stopnje.

Zgledi: naloga 2, naloga 7, naloga 10

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri fiziki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*:

- vedo, da se svetloba od površine odbije ali pa jo ta absorbira. Razlikujejo med odbojem in lomom svetlobe in razumejo, da se na meji dveh snovi svetloba deloma lomi, deloma odbije (naloga 1);
- vedo, da lahko z delom ali toploto dosežemo spremembo notranje energije in da se notranja energija v telesu poveča, če toploto prejme, in da se mu zmanjša, če toploto odda (naloga 5);
- znajo v računskih primerih uporabiti drugi Newtonov zakon (naloga 8);
- znajo iz grafa odvisnost poti od časa pri enakomernem gibanju med seboj primerjati velikosti hitrosti gibanj z različno hitrostjo (naloga 15.b);
- vedo, da tlak v tekočinah narašča z globino in da je neodvisen od velikosti ali oblike ploskve, na katero deluje.

Učenci v tem območju uspešno rešujejo naloge I. taksonomske stopnje, ki temeljijo predvsem na pomnjenju ali prepoznavanju (nalogi 1 in 5), in naloge II. taksonomske stopnje, ki kažejo razumevanje osnovnih fizikalnih zakonitosti (nalogi 15.b in 16.b) ali so preproste računske naloge (naloga 8). Glede na učence rumenega in zelenega območja, ti učenci kažejo razumevanje nekoliko zahtevnejših fizikalnih zakonitosti in zvez med posameznimi količinami ter uspešno rešujejo tudi preproste računske naloge.

Tudi učenci rdečega območja ne rešujejo uspešno nobene naloge III. taksonomske stopnje.

Zgledi: naloga 1, naloga 5 in naloga 8

MODRO OBMOČJE

Učenci, ki predstavljajo *zgornjo desetino* učencev po uspešnosti na celotnem preizkusu:

- znajo izračunati pot pri enakomerno pospešenem gibanju, če je končna hitrost enaka nič, oz.vedo, da je pot sorazmerna ploščini lika, ki ga omejuje graf $v(t)$ (naloga 9);
- poznajo obliko tirnic planetov okoli Sonca oz.lun okoli planetov in vedo, da te tirnice praviloma ležijo v ravnini ekliptike. Poleg tega vedo, da se od ravnine ekliptike zanesljivo oddaljimo, če se s kateregakoli planeta Osončja premaknemo v smeri proti Severnici (naloga 11.b);
- vedo, da telo miruje ali se giblje premo enakomerno, če je vsota vseh zunanjih sil, ki delujejo nanj, enaka nič, in določijo znani sili nasprotno enako silo (naloga 14.b);
- razumejo pojem povprečna gostota in znajo izračunati povprečno gostoto v konkretnem primeru iz podane mase in prostornine snovi (naloga 16.c);
- znajo z ustreznimi oznakami zapisati enačbo za računanje električne moči (naloga 19.b).

To je območje 10 % učencev z najvišjimi dosežki v celotni populaciji. Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo naloge II. taksonomske stopnje (naloge 9, 14.b in 16.c), a se v tem območju znajde tudi ena naloga I. taksonomske stopnje iz vsebine elektrika (naloga 19.b) in ena naloga III. taksonomske stopnje iz vsebine vesolje (naloga 11.b). V povezavi s splošnimi značilnostmi letošnjega preizkusa lahko na tem mestu izpostavimo dve značilnosti. Od petih delov nalog III. taksonomske stopnje edino učenci v modrem območju uspešno rešujejo eno takšno nalogo (naloga 11.b), od šestih delov nalog iz vsebin elektrike samo eno nalogo uspešno rešujejo učenci v rumenem območju (naloga 10) in eno, ki je I. taksonomske stopnje, učenci v modrem območju (naloga 19.b), vse

ostale so v območju nad modrim.

Zgleda: naloga 9 in naloga 19.b

NAD MODRIM OBMOČJEM

Tako smo poimenovali naloge, ki so jih tudi tisti iz skupine 10 % učencev z najvišjimi dosežki na celotnem preizkusu reševali z manj kakor 65-odstotno uspešnostjo. Ugotovitve zato veljajo za celotno populacijo.

Učenci:

- ne znajo uporabiti znanja o cameri obscuri na konkretnem primeru (naloga 3);
- ne znajo združiti znanja o ohranitvi prostornine kapljevine med pretakanjem in dejstva, da je tlak v tekočinah odvisen od globine in neodvisen od oblike posode (naloga 4);
- ne vedo, da je delo, ki ga telo prejme med počasnim enakomernim dvigovanjem odvisno le od višinske razlike med dvigom in ne od dolžine poti, po kateri se telo giblje med dvigovanjem (naloga 6);
- ne znajo uporabiti znanja o lomu svetlobe pri prehodu svetlobe skozi planparalelno ploščo (naloga 12);
- ne rešujejo uspešno problemske naloge iz vsebine sil in tlaka, čeprav so bili glede na predhodne rezultate preizkusov znanja fizike na NPZ posamezni koraki, ki vodijo do rešitve, relativno dobro reševani (naloga 13).
- kljub temu da jih polovica zna narisati silo v ustreznem merilu, ko sta velikost in prijemališče opisana v besedilu, (naloga 14.a) in da vsaj učenci z dosežki v modrem območju vedo, kolikšna je sila trenja, ki jo je treba narisati, (naloga 14.b) sile ne narišejo pravilno (naloga 14.c). Videti je, da je glavna težava pravilna izbira prijemališča sile trenja, ki mora biti izbrano na stični ploskvi med telesom in podlago;
- ne znajo iz podatkov na grafu odvisnosti poti od časa izračunati povprečne hitrosti gibanja (naloga 15.c), čeprav je očitno, da znajo z istega grafa odčitavati podatke (naloga 15.a) in da jih zna vsaj četrtina tudi pravilno interpretirati graf v smislu velikosti hitrosti telesa med enakomernim gibanjem (naloga 15.b);
- ne znajo s primerjavo gostot oz.povprečnih gostot ugotoviti, ali se telo potopi oz.kolikšen del telesa je potopljen, če telo plava (naloga 16.a);
- ne znajo natančno odčitati vrednosti z analognega merilnega instrumenta, konkretno napačno odčitajo temperaturo s slike standardnega kapljevinskega termometra, ki ima v bučki in kapilari etilni alkohol (naloga 17.a);
- ne prepoznajo, katera od podanih sil deluje na opazovano telo, oz.imajo težave s prepoznavanjem, kaj je opazovano telo (»opazovani sistem«) in kaj okolica (naloga 14.a);
- ne znajo pravilno izraziti vsebine Ohmovega zakona bodisi z besedami bodisi z enačbo (naloga 19.c);
- ne znajo iz osnovnih zakonitosti zaporedno in vzporedno vezanih porabnikov sklepati na spremembe tokov skozi posamezne porabnike ob konkretni spremembi vezave upornikov v vezju (naloga 20.c);
- ne znajo pretvoriti enote za energijo kWh (kilovatna ura) v enoto J (joule) (naloga 18.a);
- ne znajo iz znane količine razpoložljive energije ugotoviti, do kolikšne višine se lahko na podlagi spremembe razpoložljive energije v potencialno energijo telo dvigne (naloga 18.b);
- iz podanega besedila ne znajo pravilno – z uporabo oznake količine ter zapisa merskega števila in ustrezne enote – zapisati treh v besedilu z besedami opisanih podatkov (naloga 19.a);
- ne znajo s sklepanjem ali kako drugače izračunati električnega toka in padca napetosti na izbranem uporniku za enostavno električno vezje iz treh enakih upornikov z znanim uporom in vira napetosti z znano gonilno napetostjo (naloga 20).

V letošnjem preizkusu je veliko nalog ali delov nalog, ki jih ne rešujejo uspešno niti učenci z najvišjimi dosežki na celotnem preizkusu. Takih nalog ali delov nalog je v preizkusu precej več, kot je predmetna komisija pričakovala, ko je pripravljala letošnji preizkus znanja, razloge za takšen rezultat bo pokazala podrobnejša analiza letošnjih rezultatov in jih na tem mestu žal ne moremo podati.

Zgledi: naloga 6, naloga 13 in naloga 20

Splošen komentar za konec

Največ, kar si upamo v tem trenutku komentirati na splošno o znanju, izmerjenem na letošnjem preverjanju znanja fizike na podlagi preliminarnih analiz, je, da je uspešnost reševanja nekaterih nalog ali delov nalog primerjalno s preteklimi preverjanji znanja fizike izrazito nižja. Nižja do te mere, da tega ne moremo pripisati »zahtevnejšim« nalogam, ampak prej manjšemu znanju učencev (primer bi lahko bila naloga 19, kjer je treba izpisati podatke in zapisati enačbo, ki je celo natisnjena med obrazci na začetku preizkusa). Po drugi strani so učenci nekatere, sicer že v preteklosti precej dobro reševane naloge iz preteklih let (naloge 7, 8 in 10) reševali z zelo podobno uspešnostjo kot v preteklosti.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.8.1.5: *Specifikacijska tabela, fizika, 9. razred*

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
1		1	Zvok in valovanje	ve, da je bela svetloba sestavljena iz mavričnih barv, ki se od površine odbijajo ali pa jih ta absorbira. Razlikuje med odbojem in lomom svetlobe in razume, da se na meji dveh snovi svetloba deloma lomi deloma odbije;	I	7	rdeče	0,55	0,37
2		1	Zvok in valovanje	spozna, da se z valovanjem prenaša informacija in da je hitrost prenosa informacije svetlobnega signala precej večja od hitrosti zvočnega signala;	II	7	rumeno	0,67	0,28
3		1	Svetloba	razloži nastanek slike v cameri obscuri in v očesu;	II	8	nad modrim	0,13	0,36
4		1	Tlak, vzgon in gostota	ve, da tlak v tekočinah narašča z globino, da je odvisen še od gostote tekočine, težnega pospeška in neodvisen od oblike posode. Določi, katere količine bo pri poskusu spreminjal in katere bo ohranil nespremenjene;	II	8	nad modrim	0,23	0,19
5		1	Delo, energija in toplota	ve, da lahko z delom ali toploto dosežemo spremembo notranje energije. Ve, da se notranja energija telesu poveča, če toploto prejme, in da se mu zmanjša, če toploto odda;	I	9	rdeče	0,61	0,18
6		1	Delo, energija in toplota	opredeli delo kot enega od načinov izmenjave energije telesa z okolico. Uporabi izrek o kinetični in potencialni energiji;	I	9	nad modrim	0,23	0,17
7		1	Gibanje	ve, da je prosto padanje pospešeno gibanje in da je pospešek pri prostem padanju približno $10\ \frac{m}{s^2}$;	I	9	rumeno	0,61	0,46
8		1	Gibanje	v računskih primerih uporabi drugi Newtonov zakon;	II	9	modro	0,60	0,11
9		1	Gibanje	zna izračunati pot pri enakomerno pospešenem gibanju, če je začetna hitrost enaka nič. Ugotovi, da je pot sorazmerna ploščini lika, ki ga omejuje graf $v(t)$;	II	9	modro	0,23	0,48
10		1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	ugotovi, da je napetost sposobnost izvira, da lahko poganja električni tok. Ve, da je enota za napetost volt in da jo merimo z voltmetrom;	I	9	rumeno	0,66	0,23
11	11.a	1	Vesolje	razloži nastanek Sončevega in Luninega mrka;	II	8	zeleno	0,81	0,25
	11.b	1	Vesolje	opiše obliko tirnice planetov okoli Sonca. Se zna orientirati po zvezdi Severnici;	III	8	modro	0,46	0,28
12	12.1	1	Svetloba	ve, da se svetloba pri prehodu iz ene snovi v drugo lomi. S poskusom razišče, kako se svetloba lomi na meji dveh optično različno gostih snovi, in analizira potek svetlobnega žarka pri prehodu iz ene snovi v drugo;	II	8	nad modrim	0,24	0,22
	12.2	1	Svetloba	nariše potek svetlobnega žarka pri prehodu iz ene snovi v drugo;	II	8	nad modrim	0,06	0,28
13	13.1	1	Sile	izmeri silo s silomerom in zapiše njeno vrednost;	II	8	nad modrim	0,19	0,33
	13.2	1	Sile	računsko in načrtovalno določi rezultanto dveh vzporednih nasprotno usmerjenih sil;	II	8	nad modrim	0,07	0,42
	13.3	1	Tlak, vzgon in gostota	izračuna tlak kot količnik sile in ploščine, na katero deluje sila pravokotno;	II	8	nad modrim	0,06	0,42

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
14	14.a	1	Sile	nariše silo kot usmerjeno daljico v izbranem merilu. Nariše sile (točkovno, ploskovno in prostorsko porazdeljene) iz njihovih prijemališč;	II	8	rumeno	0,66	0,45
	14.b	1	Sile	ve, da telo miruje ali se giblje premo enakomerno, če je vsota vseh zunanjih sil, ki delujejo nanj, enaka nič. Določi znani sili nasprotno enako silo;	II	8	modro	0,33	0,42
	14.c	1	Sile	nariše silo kot usmerjeno daljico v izbranem merilu. Nariše sile (točkovno, ploskovno in prostorsko porazdeljene) iz njihovih prijemališč;	II	8	nad modrim	0,14	0,41
15	15.a	1	Gibanje	z grafa odčita neznane vrednosti. Nariše graf, ki prikazuje odvisnost poti od časa, z njega prebere podatke, ga razloži in razume, katero vrsto gibanja predstavlja;	II	8	zeleno	0,79	0,33
	15.b	1	Gibanje	grafično prikaže in razloži odvisnost poti od časa pri enakomernem gibanju;	II	9	rdeče	0,53	0,43
	15.c	1	Gibanje	pri enakomerno pospešenem gibanju loči med končno, začetno in povprečno hitrostjo;	II	8	nad modrim	0,19	0,39
16	16.a	1	Tlak, vzgon in gostota	s primerjavo gostot in povprečnih gostot razloži, ali telo plava, lebdi ali potone;	III	8	nad modrim	0,28	0,10
	16.b	1	Tlak, vzgon in gostota	ve, da tlak v tekočinah narašča z globino, da je odvisen še od gostote tekočine, težnega pospeška in neodvisen od oblike posode. Opredeli ključne spremenljivke, ki jih je treba upoštevati pri izvedbi poskusa;	II	8	rdeče	0,52	0,21
	16.c	1	Tlak, vzgon in gostota	razume pojem povprečna gostota;	II	8	modro	0,40	0,34
17	17.a	1	Delo, energija in toplota	uporabi termometer za merjenje temperature. Odčita vrednost tudi iz analognih merilnih instrumentov;	II	9	nad modrim	0,22	0,30
	17.b	1	Delo, energija in toplota	pozna nekaj lastnosti trdnih snovi, kapljevin in plinov in razvrsti snovi med trdne snovi, kapljevine in pline;	I	9	rumeno	0,63	0,34
18	18.a	1	Delo, energija in toplota	v računskih primerih uporabi enoto za električno delo kWh in jo pretvori v joule;	II	9	nad modrim	0,03	0,30
	18.b.1	1	Delo, energija in toplota	usvoji energijski zakon in ga uporabi v izbranem primeru. Prepozna konkretne primere, pri katerih se telesu spremeni potencialna energija;	I	9	nad modrim	0,10	0,44
	18.b.2	1	Delo, energija in toplota	uporabi energijski zakon in zakon o ohranitvi energije;	II	9	nad modrim	0,06	0,41
19	19.1	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	poišče ključne informacije iz preprostega fizikalnega besedila ali drugega vira. Ustrezno zapiše rezultate in odgovore. Spoznajo nedeljivost merskega števila in enote ter to, da moramo vrednost fizikalne količine vedno zapisati kot njun produkt;	I	9	nad modrim	0,12	0,43
	19.2	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	v računskih primerih uporabi enačbo za računanje moči in električnega dela;	I	9	modro	0,31	0,45

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
14	14.a	1	Sile	nariše silo kot usmerjeno daljico v izbranem merilu. Nariše sile (točkovno, ploskovno in prostorsko porazdeljene) iz njihovih prijemališč;	II	8	rumeno	0,66	0,45
	14.b	1	Sile	ve, da telo miruje ali se giblje premo enakomerno, če je vsota vseh zunanjih sil, ki delujejo nanj, enaka nič. Določi znani sili nasprotno enako silo;	II	8	modro	0,33	0,42
	14.c	1	Sile	nariše silo kot usmerjeno daljico v izbranem merilu. Nariše sile (točkovno, ploskovno in prostorsko porazdeljene) iz njihovih prijemališč;	II	8	nad modrim	0,14	0,41
15	15.a	1	Gibanje	z grafa odčita neznane vrednosti. Nariše graf, ki prikazuje odvisnost poti od časa, z njega prebere podatke, ga razloži in razume, katero vrsto gibanja predstavlja;	II	8	zeleno	0,79	0,33
	15.b	1	Gibanje	grafično prikaže in razloži odvisnost poti od časa pri enakomernem gibanju;	II	9	rdeče	0,53	0,43
	15.c	1	Gibanje	pri enakomerno pospešenem gibanju loči med končno, začetno in povprečno hitrostjo;	II	8	nad modrim	0,19	0,39
16	16.a	1	Tlak, vzgon in gostota	s primerjavo gostot in povprečnih gostot razloži, ali telo plava, lebdi ali potone;	III	8	nad modrim	0,28	0,10
	16.b	1	Tlak, vzgon in gostota	ve, da tlak v tekočinah narašča z globino, da je odvisen še od gostote tekočine, težnega pospeška in neodvisen od oblike posode. Opredeli ključne spremenljivke, ki jih je treba upoštevati pri izvedbi poskusa;	II	8	rdeče	0,52	0,21
	16.c	1	Tlak, vzgon in gostota	razume pojem povprečna gostota;	II	8	modro	0,40	0,34
17	17.a	1	Delo, energija in toplota	uporabi termometer za merjenje temperature. Odčita vrednost tudi iz analognih merilnih instrumentov;	II	9	nad modrim	0,22	0,30
	17.b	1	Delo, energija in toplota	pozna nekaj lastnosti trdnih snovi, kapljevin in plinov in razvrsti snovi med trdne snovi, kapljevine in pline;	I	9	rumeno	0,63	0,34
18	18.a	1	Delo, energija in toplota	v računskih primerih uporabi enoto za električno delo kWh in jo pretvori v joule;	II	9	nad modrim	0,03	0,30
	18.b.1	1	Delo, energija in toplota	usvoji energijski zakon in ga uporabi v izbranem primeru. Prepozna konkretne primere, pri katerih se telesu spremeni potencialna energija;	I	9	nad modrim	0,10	0,44
	18.b.2	1	Delo, energija in toplota	uporabi energijski zakon in zakon o ohranitvi energije;	II	9	nad modrim	0,06	0,41
19	19.1	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	poišče ključne informacije iz preprostega fizikalnega besedila ali drugega vira. Ustrezno zapiše rezultate in odgovore. Spoznajo nedeljivost merskega števila in enote ter to, da moramo vrednost fizikalne količine vedno zapisati kot njun produkt;	I	9	nad modrim	0,12	0,43
	19.2	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	v računskih primerih uporabi enačbo za računanje moči in električnega dela;	I	9	modro	0,31	0,45

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Specifikacijska tabela vsebuje vse bistvene podatke o nalogah in o tem, kako uspešno so učenci in učenke reševali posamezne naloge. Kljub temu je iz teh podatkov težko neposredno sklepati o znanju populacije ob koncu osnovnega izobraževanja. Razlog je v majhnem številu nalog in posledično omejeni možnosti preverjanja različnih vsebinskih področij, taksonomskih ravni in odziva na različne tipe nalog. Z upoštevanjem dodatnih podatkov in analiz, ki jih naredijo na Ricu, lahko kljub vsemu potegnemo skupne poteze znanja celotne populacije oz.značilnega znanja, ki ga ima določen delež celotne populacije. Prav tako lahko načeloma spremljamo spreminjanje teh značilnih lastnosti skozi leta.

Letošnji preizkus ima sledeče lastnosti. Večina nalog je druge taksonomske stopnje, kar posledično velja tudi za posamezna vsebinska področja. Tako sta vsebinski področji *Svetloba* in *Sile* v celoti druge taksonomske stopnje, področji *Tlak, vzgon in gostota* ter *Gibanje* imata prvo področje eno nalogo tretje in drugo področje eno nalogo prve taksonomske stopnje, vse ostale pa druge taksonomske stopnje. Področji *Zvok in valovanje* ter *Delo, energija in toplota* imate naloge približno pol/pol med prvo in drugo taksonomsko stopnjo, *Vesolje* pa med drugo in tretjo taksonomsko stopnjo. Zanimivost letošnjega preizkusa je, da ima vsebinsko področje *Elektrika* pol nalog prve in drugo pol tretje taksonomske stopnje.

Uspešnost po vsebinskih področjih ni neposredno korelirana s taksonomskimi stopnjami. Obe zeleni nalogi (11.a in 15.a), ki sta bili tudi absolutno najbolje reševani, sta druge taksonomske stopnje, po drugi strani so tri (6, 18.b.1 in 19.a) od devetih nalog prve taksonomske stopnje v skupini nalog »nad modrim območjem«. V skladu s pričakovanje je vsaj to, da je od petih nalog tretje taksonomske stopnje samo ena (11.b) uvrščena med modre naloge, preostale štiri pa so v skupini nalog »nad modrim območjem«. Da taksonomske stopnje nalog niso vedno korelirane s težavnostjo kaže tudi to, da je povprečni indeks težavnosti nalog iz vsebin *Delo, energija in toplota* 0,27, čeprav je več nalog prve kot druge taksonomske stopnje in nobena ni tretje taksonomske stopnje, medtem ko je povprečni indeks težavnosti nalog iz vsebin *Vesolje* 0,64, čeprav je ena naloga druge in ena tretje taksonomske stopnje. Pri za celo stopnjo višji taksonomski stopnji so bili torej učenci več kot dvakrat tako uspešni pri nalogah iz *Vesolje* v primerjavi z nalogami iz vsebin *Delo, energija in toplota*. To nas ne sme presenečati, saj taksonomska stopnja pove, na kakšen način naj bi učenci razmišljali med reševanjem naloge, indeks težavnosti pa nam pove, kako uspešno so nalogo reševali, torej nam pove, kako zahtevna je bila naloga.

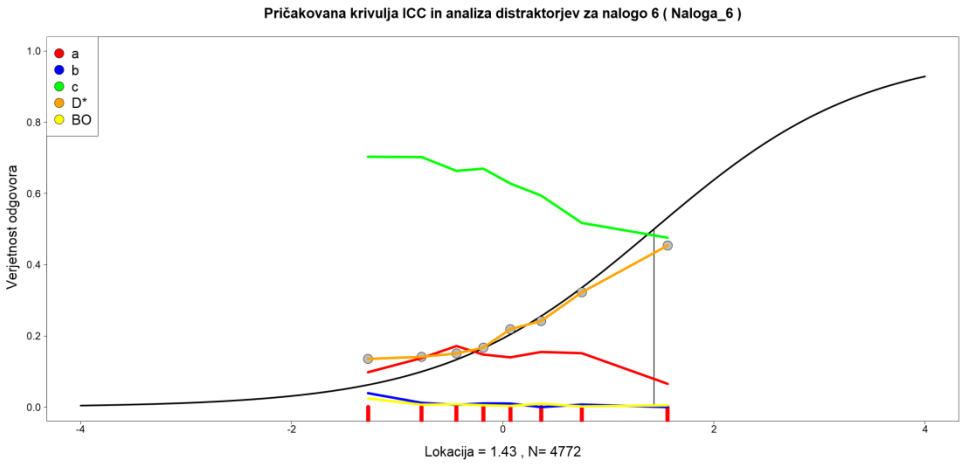
Poglejmo nekaj primerov slabo reševanih nalog.

Naloga 6 je najslabše reševana naloga prve taksonomske stopnje, nahaja se med nalogami »nad modrim območjem«, ima indeks težavnosti samo 0,27, celo učenci modre skupine so jo reševali z uspešnostjo komaj 47 % (slika *2*). Naloga preverja, ali učenci vedo, da je delo, ki ga telo prejme med počasnim enakomernim dviganjem, odvisno le od višinske razlike med dvigom in ne od dolžine poti, po kateri se telo giblje med dviganjem. Naloga sodi v vsebinsko področje *Delo, energija in toplota*. Slika 2 jasno kaže, da je bil za učence najprivlačnejši odgovor C, ki pravi, da je delo največje, kadar telo dvignemo na določeno višino po najdaljši poti, in ne pravilni odgovor D, ki pravi, da delo med počasnim enakomernim dviganjem telesa ni odvisno od dolžine poti, ampak je odvisno le od višinske razlike med končno in začetno lego telesa. Od ostalih odgovorov so učenci izbirali še odgovor A, ki pravi, da je delo največje, kadar telo dvignemo na določeno višino po najkrajši poti. Preostalega odgovora skoraj niso izbirali, prav tako so nalogo reševali skoraj vsi – od 4.772 učencev ni izbralo nobenega odgovora ali je izbralo odgovor B skupaj samo 95 učencev oz.2 odstotka vseh učencev.

Kaj nam pove analiza naloge 6? Z metodološke plati utrjuje prepričanje predmetne komisije za fiziko, da se učenci NPZ lotevajo resno, a niso (preveč) obremenjeni z (ne)uspešnostjo na preizkusu. Rezultati naloge 6 kažejo, da so vprašanje naloge učenci razumeli in so odgovarjali po najboljših močeh; v nalogi naj bi primerjali opravljeno delo med dviganjem telesa po treh različno dolgih (in različno strmih) poteh. Odgovora B, ki po neki preprosti logiki, tudi brez znanja fizike, ne more biti pravilni odgovor, saj je strmina nekje med strmino poti v odgovorih a in C, praktično nihče ni izbral kot pravilnega. To pomeni, da so premislil, preden so odgovorili. Med odgovoroma A in C so v veliki večini (razmerje izbire A : C je približno = 3 : 16 oz.1 : 5,4) izbirali odgovor C, ki je po izkušnjah iz vsakdanjega življenja, ko imamo vedno opraviti tudi s trenjem in/ali uporom, celo pravilen. Pri pouku fizike se med obravnavo klanca kot preprostega orodja med drugim pove, da si z dviganjem teles po različno strmih (in zato različno dolgih) klancih dela ne zmanjšamo, ampak si ga le olajšamo (zmanjšamo potrebno silo in povečamo dolžino poti), medtem ko opravljeno delo ostane enako. To velja za idealiziran primer, ko zanemarimo delovanje trenja in upora. Da pri nalogi 6 trenja in upora ne smemo zanemariti naj bi učenci prepoznali iz tega, da ne trenje ne upor nista izrecno omenjena, kar pri šolskih primerih pomeni, da naj ju ne upoštevajo. Dodatno je z opisom, da gre za »počasno in enakomerno« gibanje, nakazano, da je naj upor zanemarijo, saj je odvisen od hitrosti telesa. Kot opravičilo oz.pojasnilo, zakaj uspešnost pri nalogi ni večja, lahko navedemo, da to, da sta trenje in upor zanemarljiva, ni izrecno napisano v besedilu naloge. Na podlagi prej napisanega je predmetna komisija pričakovala, da bo to razumljeno iz konteksta naloge in običajne interpretacije besedil fizikalnih nalog pri pouku fizike glede trenja in upora.

Podobna računska naloga je bila vključena v preizkus leta 2012 kot naloga **16.b**. Indeks težavnosti za ta del naloge

16 je bil 0,42, uspešnost rdeče skupine učencev je bila 67-odstotna, že uspešnost rumene skupine (37 %) pa blizu letošnji uspešnosti učencev modre skupina (47 %). Nalogi si nista dovolj podobni, da bi lahko na podlagi primerjave trdili, da je bilo glede te vsebine znanje leta 2012 večje kot leta 2023, meritve pa vsekakor podpirajo to možnost.

Slika 4.2.8.1.9: *Porazdelitev izbire posameznih odgovorov učencev (barvna legenda je na sliki, rumena barva ustreza deležu učencev, ki niso izbrali nobenega od štirih ponujenih odgovorov) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica predstavlja skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za nalogo 6. Pravilni odgovor je odgovor D, najpogosteje izbran po celotni populaciji je odgovor C.*

V iskanju razlogov za nizek povprečni dosežek leta 2023 je videti, da bi eden od razlogov lahko bil, da v šolskem let 2022/2023 v devetem razredu do pisanja preizkusa iz fizike vsebin, vezanih na električni tok, v šolah v veliki meri niso obravnavali v tolikšnem obsegu kot pred izbruhom pandemije covid-19. Da preverimo to hipotezo, je smiselno primerjati uspeh pri nalogi 20 s podobnimi nalogami (tudi vse naloge **20** v svojih preizkusih) iz preteklih NPZ. Najprej nekaj dejstev o tem, kaj preverjamo pri posameznem vprašanju te naloge in kakšno vezje je. Poleg uvodnega besedila je narisana shema vezja z virom napetosti in s tremi enakimi uporniki, vezanimi v dve vzporedni veji, v eni veji je en upornik, v drugi sta dva upornika. Podobna vezava je bila v preizkusih iz leta 2008 (štiri enake žarnice, tri vezane enako kot letos uporniki, ena dodatno še zaporedno na vir) in leta 2019 (tri žarnice, dve med seboj vezani vzporedno sta zaporedno vezani s tretjo). Preden gremo v podrobnosti, primerjajmo uspeh pri vseh treh nalogah po podvprašanjih. Podvprašanja naloge iz leta 2023 imajo po vrsti uspešnosti 20.a = 0,10, 20.b = 0,08 in 20.c = 0,14 (vsa tri vprašanja nad modrim območjem). Naloga iz leta 2019, ki ima po mnenju komisije za odtenek enostavnejšo vezavo, je bila reševana z uspešnostmi **20.a** = 0,54 (rdeča naloga), **20.b** = 0,86 (zelena naloga) in **20.c** = 0,10 (nad modrim območjem). Naloga iz leta 2008, ki ima celo malenkost zahtevnejšo vezavo, je bila reševana z uspešnostjo **20.a** = 0,81 (zelena naloga) in **20.b** = 0,44 (nad modrim območjem). Že groba primerjava kaže na to, da je bila leta 2023 uspešnost pri tem tipu nalog iz vsebin elektrike bistveno nižja kot v letih 2019 ali 2008. Vprašanji 20.b iz leta 2023 in 20.b iz leta 2008 sta si izjemno podobni, v obeh primerih iz podatka o toku skozi vejo z enim elementom (vprašanje 20.a iz leta 2023 in besedilo naloge **20** iz leta 2008) sprašujemo po toku skozi vejo z dvema enakima elementoma. Obakrat je vprašanje zahtevno (nad modrim območjem), a leta 2008 sta bila tako indeks težavnosti (0,44:0,08) kot uspešnost učencev v modri skupini (0,55:0,41) bistveno večja od tiste leta 2023. V modri skupini so bili učenci za faktor 1,34 bolj uspešni leta 2008 kot 2023, medtem ko je bila celotna populacija leta 2008 kar za faktor 5,5 bolj uspešna od tiste leta 2023. Razlike v znanju vsebin elektrike med letom 2023 in predhodnimi leti nakazujejo tudi primerjave z ostalimi kolikor toliko podobnimi nalogami, leta 2014 je bilo, recimo, najtežje in najslabše reševano vprašanje pri nalogi **20** vprašanje **20.d**, kjer je bil indeks težavnosti 0,15, kar je kljub vsemu dvakrat toliko kot indeks težavnosti najslabše reševanega vprašanja (20.b = 0,08) pri nalogi 20 v letu 2023. Leta 2023 so bil pri tem vprašanju učenci modre skupine uspešni v 41 odstotkih, medtem ko so bili leta 2014 pri najtežjem vprašanju uspešni 62 odstotno, kar je za faktor 1,5 več od leta 2023.

Da je znanje vsebin elektrike leta 2023 nizko, kažejo tudi rezultati naloge 19. Vprašanje 19.a od učenca zahteva (samo) izpis podatkov iz dve in pol vrstice dolgega besedila. Na vprašanje je pravilno odgovorilo samo 18 % učencev, čeprav je izpis podatkov iz besedila ena od temeljnih spretnosti, ki naj bi se je učenci učili 2 leti, skozi celoten pouk fizike. Predmetna komisija vidi razlog za nizko uspešnost prej v ne dovolj utrjenem znanju vsebin elektrike kot v tem, da učenci ne bi vedeli, kako je potrebno iz besedila prebrati in zapisati podatke (oznaka količine je enaka merskemu številu, ki mu je dodana ustrezna enota). Kljub temu, da naloga 19.b od učenca zahteva zapis enačbe, ki jo imajo napisano med enačbami na 3. strani preizkusa, je na to vprašanje pravilno odgovorilo samo 31 % učencev. Obe vprašani naloge 19 predmetna komisija smatra kot vprašanji I. taksonomske stopnje.

Naloga 12 sodi v vsebino *Svetloba* in na prvi pogled sodi med problemske naloge, saj lahko učenec dobi največ dve točki, čeprav nima dveh formalno ločenih vprašanj. Iz besedila naloge pa je očitno, da gre za dve jasno in dovolj dobro ločeni vprašanji. V prvem delu (12.1) sprašujemo, katero izmed fotografij, označenih s črkami A, B, C in D laserski snop osvetli, medtem ko v drugem delu (12.2) od učenca zahtevamo, da nariše potek svetlobnega žarka od laserja do osvetljene fotografije. Prvi del je uspešno rešilo 31 % učencev (v modri skupini v povprečju eden od dveh učencev), medtem ko je žarek pravilno narisalo samo 10 % učencev (v modri skupini v povprečju eden od štirih učencev). Ker so bile na voljo le štiri fotografije, ki bi lahko bile osvetljene, ima prvi del naloge značaj vprašanja zaprtega tipa s štirimi možnimi odgovori in bi načeloma že s povsem slučajno izbiro učenci lahko bili uspešno v 25 odstotkih primerov. Uspešnost 31 % je torej komaj malo nad »naključnim ugibanjem«. Podobno (ne)uspešni so bili učenci pri preostali nalogi iz vsebine *Svetloba*. Nalogo 3 so reševali z 19 odstotno uspešnostjo, pravilno je sliko plamena v cameri obscuri v povprečju narisal eden od dveh učencev v modri skupini, ki je sicer celotni preizkus reševala najuspešneje.

Značilne naloge posameznih barv so predstavljene že ***v poglavju o opisih dosežkov***, zato nima smisla še enkrat podrobno analizirati vseh vsebinskih področij. Namesto tega raje povzemimo, kako v predmetni komisiji vidimo rezultate preverjanja znanja fizike v letu 2023 v primerjavi s preteklimi preverjanji znanja in kje vidimo razloge za take rezultate.

Sklepne ugotovitve

Preizkus znanja fizike leta 2023 je vseboval po večletnem premoru problemske naloge oz.dele nalog (naloga 13 za 3 točke, naloga 18.b za dve točki, navidez naloga 12 za dve točki in po mnenju nekaterih učiteljev tudi naloga 4, ki je bila sicer ovrednotena samo z eno točko). Ker smo pri vseh dosedanjih preverjanjih znanja ugotavljali, da so problemske naloge praviloma med najslabše reševanimi, to do neke mere pojasnjuje nizek povprečni dosežek na letošnjem preverjanju znanja fizike.

Druga okoliščina, ki po mnenju predmetne komisije prispeva k nizkemu povprečnemu dosežku, je dejansko manjše znanje vsebin *Elektrike*, kar smo poskušali v tem poročilu pokazati s primerjavo uspešnosti pri nekaterih podobnih nalogah v preteklih preverjanjih znanja.

Kljub nizkemu povprečnemu dosežku smo za nekaj ponovljenih nalog iz preteklih preverjanj znanja ugotovili, da je bila uspešnost učencev podobna, torej ne moremo – razen za vsebino *Elektrika* – govoriti o manjšem znanju kot v preteklih meritvah.

Poleg tega je statistično gledano odstopanje povprečnega dosežka leta 2023 navzdol manjše od odstopanja povprečnega dosežka leta 2019 navzgor. In tudi leta 2019 nismo govorili o tem, da je izmerjeno znanje fizike opazno večje od predhodnih meritev, pač pa smo odstopanje pojasnili s (pre)velikim številom za učence nezahtevnih nalog.

Predmetna komisija tako ne s preizkusom iz leta 2019 ne s preizkusom iz leta 2023 ni zadovoljna, a ne zaradi povprečnega rezultata, ki odstopa od prejšnjih let, samega na sebi, ampak zato, ker taka odstopanja povprečnega dosežka od idealnih 50 % pomenijo slabo ločljivost med znanjem posameznih delov populacije, leta 2019 med najuspešnejšimi in leta 2023 med najmanj uspešnimi učenci.

Čisto za konec naj ponovno poudarimo, da iz načina reševanja določenih nalog – letos je taka vzorčna naloga 6 - razberemo, da učenci naloge rešujejo zavzeto in po svojih najboljših močeh, hkrati pa niso (preveč) obremenjeni z izidom preizkusa. To nam omogoča, da rezultate obravnavamo kot verodostojne pokazatelje znanja fizike ob zaključku šolanja izbrane generacije v devetletni osnovni šoli.

1. Snop svetlobe vpada na ravno ploskev velikega kvadra iz poljubne snovi. Kaj se lahko zgodi z vpadlo svetlobo? Na spodnjih dveh črtah napiši dva od vseh možnih primerov.

1: _____

2: _____

(1 točka)

2. Ko gre mimo Ivana četa vojakov z bobnarjem na čelu, Ivan vidi, da vojaki korakajo v ritmu udarcev bobna – ob vsakem udarcu bobna začnejo nov korak. Ko je četa že precej oddaljena, Ivan bobnarja ne vidi več, a še vedno sliši udarce bobna. Opazi, da koraki vojakov niso več sočasni z udarci bobna. Zakaj? Obkroži.

A Ker pride zvok bobna do Ivana prej kot svetloba, odbita od vojakov.

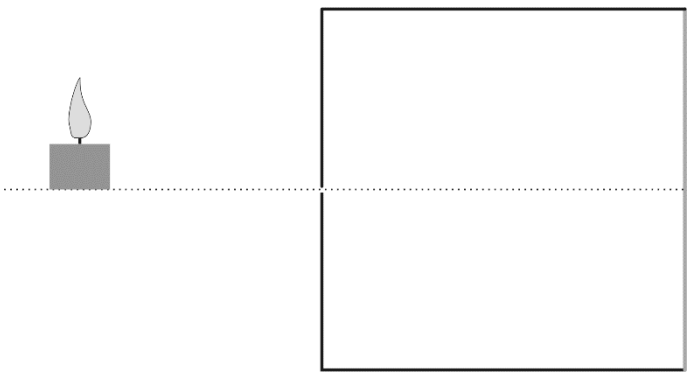
B Ker pride zvok bobna do Ivana sočasno kot svetloba, odbita od vojakov.

C Ker pride zvok bobna do Ivana kasneje kot svetloba, odbita od vojakov.

D Ker vojaki, ki so med Ivanom in bobnom, zmanjšajo hitrost zvoka v zraku.

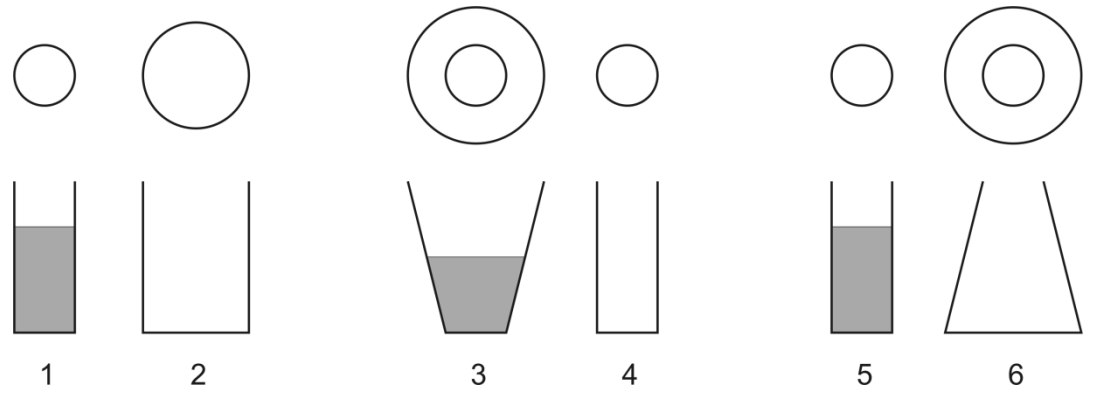
(1 točka)

3. Na skici sta v stranskem risu narisani sveča s plamenom in škatla z luknjico (*camera obscura*), katere zadnja stena (siva skrajno desna stranica na skici) deluje kot zaslon. V ustrezni velikosti nariši sliko plamena sveče, ki nastane na zaslonu. V pomoč pri risanju je s pikčasto črto na skici dodana pravokotnica na zaslon, ki poteka skozi luknjico škatle.

(1 točka)

4. Na sliki so narisani trije pari osno simetričnih posod v istem merilu v dveh pogledih: tloris (zgoraj) in stranski ris (spodaj). V posodah 1, 3 in 5 je voda. Pri vsakem paru v drugo posodo (2, 4, 6) nalijemo enako količino vode, kot je je v prvi posodi posameznega para. Primerjaj tlak na dnu obeh posod v vsakem paru (1 – 2, 3 – 4 in 5 – 6). Za vsak par posebej med oznakami za tlak vpiši eno od izjav: »je večji od«, »je manjši od«, »je enak kot« tako, da bodo izjave pravilne.

p_1 _____ p_2 p_3 _____ p_4 p_5 _____ p_6

(1 točka)

5. Kako lahko telesu povečamo notranjo energijo? Obkroži.

A Samo s prejemanjem dela.

B Samo s prejemanjem toplote.

C S prejemanjem ali dela ali toplote (ali obeh hkrati).

D S prejemanjem toplote ali z nižanjem temperature telesa.

(1 točka)

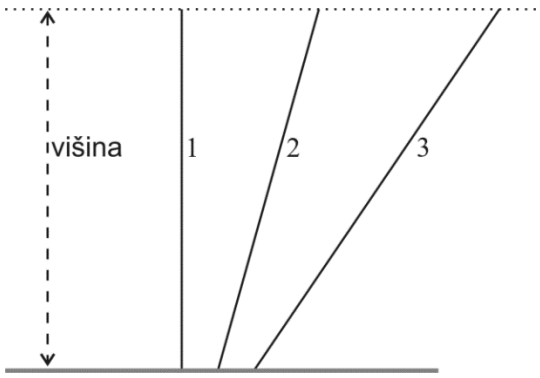
6. Tri enaka telesa počasi s stalno hitrostjo dvignemo do iste višine po treh različnih poteh (1, 2, 3). Primerjaj opravljeno delo v vseh treh primerih. Obkroži.

A Največ dela smo opravili po poti 1.

B Največ dela smo opravili po poti 2.

C Največ dela smo opravili po poti 3.

D V vseh primerih smo opravili enako delo.

(1 točka)

7. Zrelo jabolko prosto pade z drevesa. Kolikšen je pospešek padanja jabolka?

Odgovor: _____

(1 točka)

8. S kolikšnim pospeškom se giblje telo z maso $10\ \text{kg}$, če je rezultanta sil, ki delujejo nanj, $100\ \text{N}$? Obkroži.

A $10\ \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$

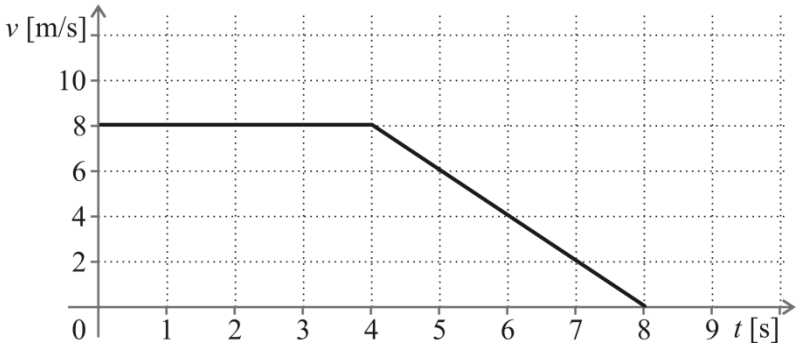
B $1\ \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$

C $0{,}1\ \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$

D $0{,}01\ \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$

(1 točka)

9. Graf kaže hitrost kolesarja v odvisnosti od časa za nekaj zadnjih sekund, preden se je ustavileta Kolikšno pot je opravil kolesar med enakomernim zaviranjem?

Odgovor: _____

(1 točka)

10. Med spodnjimi izjavami poišči pravilno. Obkroži.

A Enota za napetost je volt.
Napetost je sposobnost generatorja, da lahko poveča upor žarnice.

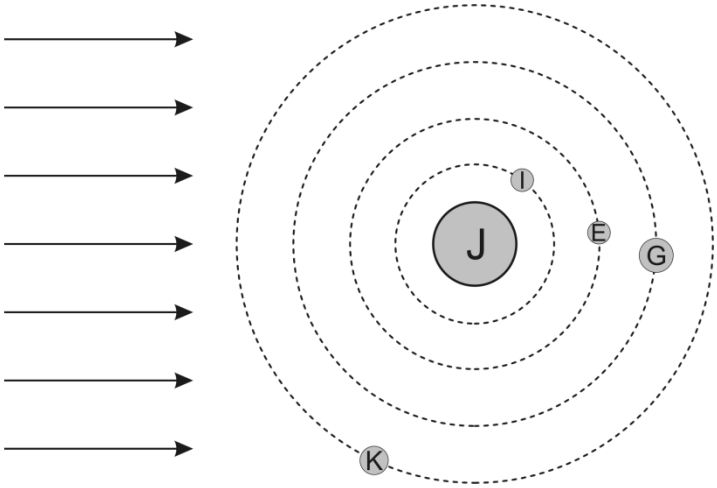
B Enota za napetost je amper.
Napetost je sposobnost generatorja, da lahko skozi žarnico poganja električni tok.

C Enota za napetost je volt.
Napetost je sposobnost generatorja, da lahko skozi žarnico poganja električni tok.

D Enota za napetost je ohm.
Napetost je sposobnost generatorja, da lahko poveča upor žarnice.

(1 točka)

11. Narisana je skica postavitve Jupitra – J in njegovi štirih največjih lun (Io – I, Evropa – E, Ganimed – G in Kalisto – K). Na skici so objekti označeni z začetnicami imena (J, I, E, G in K) in tiri gibanja lun s prekinjenimi črtami. Velikosti in razdalje niso narisane v merilu. Smer svetlobe s Sonca je narisana z vzporednimi puščicami na levi.

a) Katere lune so v mrku glede na postavitev na skici? Obkroži.

A V mrku je samo Evropa.

B V mrku sta samo Io in Kalisto.

C V mrku sta samo Io in Evropa.

D V mrku sta samo Evropa in Ganimed.

(1 točka)

b) V kateri smeri bi morali odleteti z Jupitra, da bi lahko posneli postavitev na skici? Obkroži.

A V smeri proti Zemlji.

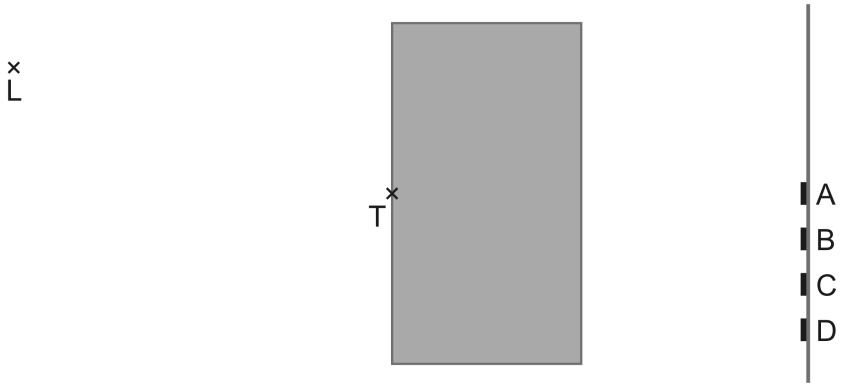
B V smeri proti Severnici.

C V smeri proti kateremukoli planetu Osončja.

D Ali v smeri proti Zemlji ali v smeri proti Severnici.

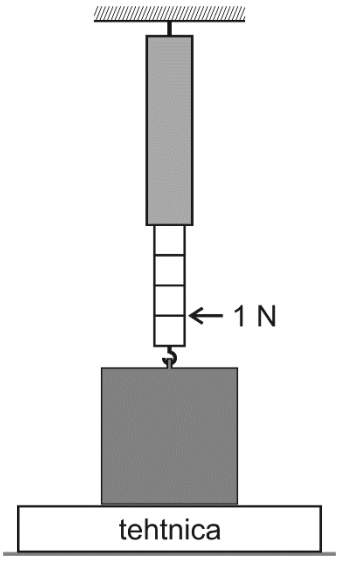
(1 točka)

12. Na sliki je tloris učilnice. Siv pravokotnik predstavlja akvarij z vodo, na steni so s črkami od A do D označene štiri fotografije. V točki L je Sašo in usmeri laser v točko T na steni akvarija. S tem osvetli sredino ene od fotografij na steni. Obkroži črko osvetljene fotografije in nariši potek svetlobnega žarka od laserja do fotografije.

(2 točki)

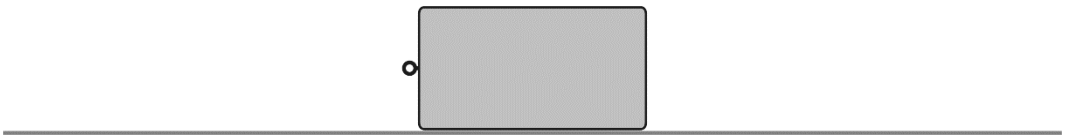
13. Kocko z maso 1 kg in prostornino 1 dm^3 postavimo na tehtnico. Kocka je hkrati obešena na silomer, ki je pritrjen na strop, kot kaže slika. Kolikšen tlak v tehtnici povzroča kocka?

Odgovor: _____

(3 točke)

14. Zaboj na sliki ima obliko kvadra. Zaboj vlečemo z vrvjo v vodoravni smeri v levo s silo $20\ \mathrm{N}$. Vrv je pritrjena na obroček na stranski ploskvi zaboja. Zaboj se giblje premo enakomerno.

a) Nariši silo vrvi na zaboj v merilu $1\ \mathrm{cm}$ pomeni $5\ \mathrm{N}$.

(1 točka)

b) Kolikšna je sila trenja na zaboj?

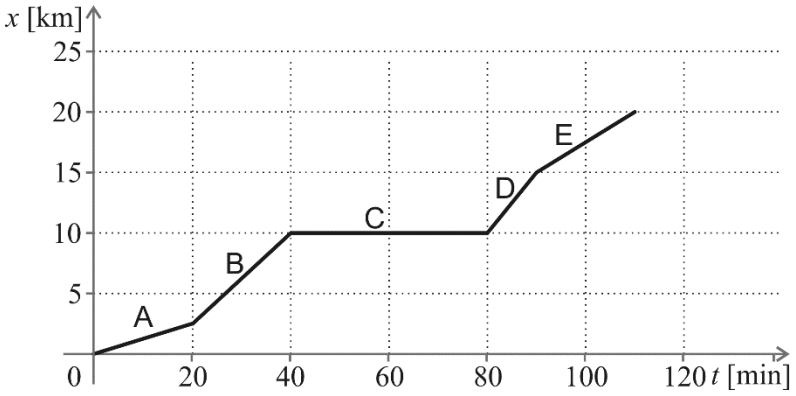
Odgovor: _____

(1 točka)

c) Nariši silo trenja na zaboj.

(1 točka)

15. Špela se je s kolesom odpravila na 20 km dolgo pot od doma do babice. Med vožnjo ji je počila zračnica. Zračnico je zamenjala in nadaljevala pot. Na grafu je prikazana njena oddaljenost od doma x v odvisnosti od časa t.

a) Koliko časa je Špela porabila za zamenjavo zračnice?

Odgovor: _____

(1 točka)

b) V katerem časovnem intervalu (na grafu so označeni s črkami od A do E) je Špela kolesarila z največjo hitrostjo?

Odgovor: _____

(1 točka)

c) Kolikšna je povprečna hitrost Špelinega potovanja od doma do babice?

Odgovor: _____

(1 točka)

16. Na plastenki s prostornino 10 litrov je s številkami označena višina, do katere mora biti plastenka napolnjena s kapljevino, da je v njej določena količina kapljevine. Ko je, recimo, gladina kapljevine v pokonci stoječi plastenki pri oznaki 6, je v njej 6 litrov te kapljevine.

V plastenko vsujemo 7 kg peska, kot kaže slika, in plastenko previdno in počasi spustimo v globok bazen, poln vode.

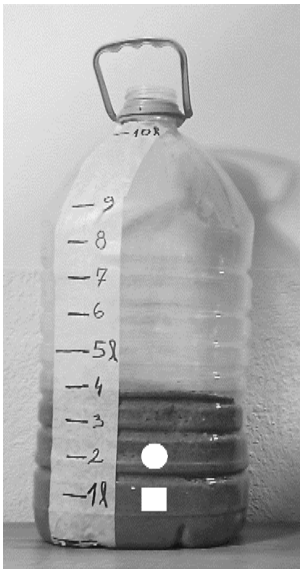
a) Kako globoko je plastenka potopljena, ko obmiruje? Obkroži.

A Do oznake 3.

B Do oznake 4.

C Do oznake 7.

D Na dno bazena.

(1 točka)

b) Na katero od narisanih ploskev (bel krog in bel kvadrat) na zunanji površini plastenke deluje večji tlak vode, ko plastenka s peskom miruje v bazenu? Obkroži.

A Na krog deluje manjši tlak kot na kvadrat.

B Na krog deluje enak tlak kot na kvadrat.

C Na krog deluje večji tlak kot na kvadrat.

D Odgovor je odvisen od tega, katera ploskev je večja.

(1 točka)

c) Oceni povprečno gostoto peska v plastenki. Obkroži.

A $1{,}0\ \frac{\text{kg}}{\text{dm}^3}$

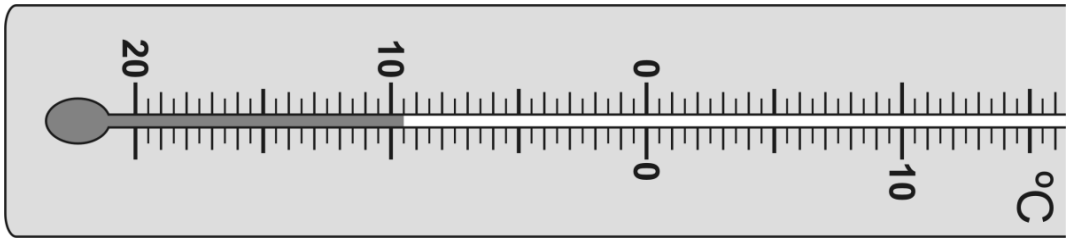
B $1{,}7\ \frac{\text{kg}}{\text{dm}^3}$

C $4{,}0\ \frac{\text{kg}}{\text{dm}^3}$

D $7{,}0\ \frac{\text{kg}}{\text{dm}^3}$

(1 točka)

17. Jernej ima kapljevinski termometer pritrjen na zunanji strani severne stene svoje lesene vikend hišice ob Bohinjskem jezeru. Snov v bučki in kapilari tega kapljevinskega termometra je etilni alkoholeta Jernejev termometer nekega jutra tik pred sončnim vzhodom kaže slika.

a) Kolikšna je bila tistega jutra temperatura ob Bohinjskem jezeru?

Odgovor: _____

(1 točka)

b) V katerem agregatnem stanju je običajno pri tej temperaturi voda in v katerem etilni alkohol? Obkroži.

A Voda je v trdnem in etilni alkohol v trdnem agregatnem stanju.

B Voda je v kapljevinastem in etilni alkohol v trdnem agregatnem stanju.

C Voda je v trdnem in etilni alkohol v kapljevinastem agregatnem stanju.

D Voda je v kapljevinastem in etilni alkohol v kapljevinastem agregatnem stanju.

(1 točka)

18. Polna baterija električnega skiroja hrani $0{,}4\ \text{kWh}$ električne energije.

a) Koliko J energije hrani polna baterija skiroja?

Odgovor: _____

(1 točka)

b) Skupna masa skiroja in Mateja je $100\ \text{kg}$. Največ do kolikšne višine bi se Matej lahko dvignil s skirojem, če bi se ves čas z majhno hitrostjo vozil enakomerno po klancu navzgor?

Odgovor: _____

(2 točki)

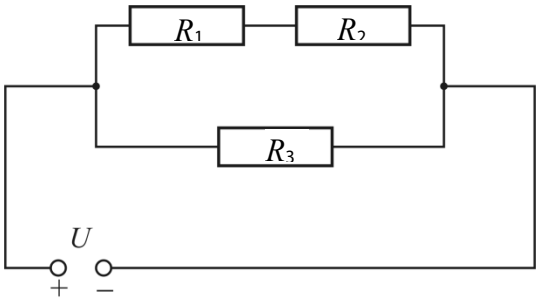
19. Polna baterija električnega skiroja hrani naboj dvanajst amperur. Gonilna napetost baterije je šestintrideset voltov. Na baterijo priključimo žarnico z močjo devet vatov, ki je narejena za napetost šestintrideset voltov.

a) Iz zgornjega besedila izpiši podatke.

b) Z ustreznimi oznakami zapiši enačbo, ki povezuje moč, napetost in tok.

(2 točki)

20. V električni krog so vezani trije enaki uporniki z uporom $200\ \Omega$ in vir napetosti z gonilno napetostjo $12\ \text{V}$, kot kaže slika.

a) Kolikšen tok teče skozi upornik R_3?

Odgovor: _____

(1 točka)

b) Kolikšen tok teče skozi upornik R_1?

Odgovor: _____

(1 točka)

c) Kolikšen je padec napetosti na uporniku R_2?

Odgovor: _____

(1 točka)

4.2.9 Predmetna komisija za glasbeno umetnost

4.2.9.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz glasbene umetnosti **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.9.1.1: Porazdelitev dosežkov pri glasbeni umetnosti po spolu
Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev točk pri glasbeni umetnosti, 9.razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.9.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.9.1.2: Porazdelitev dosežkov pri glasbeni umetnosti po regijah
Preglednica 4.2.9.1.3: Specifikacijska tabela, glasbena umetnost, 9. razred

4.2.9.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz glasbene umetnosti **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišče za pripravo preizkusov znanja je bil *Učni načrt. Program osnovna šola. Glasbena vzgoja* (MŠŠ, ZRSŠ, Ljubljana, 2011). Sistem pisnega preverjanja znanja učencev pri NPZ ne omogoča preverjanja vseh učnih ciljev in standardov znanj, opredeljenih v učnem načrtu. Nepreverjeni ostajajo operativni cilji in z njimi povezani standardi znanj na dejavnostnem področju *Izvajanje*.

Pisni preizkus obsega 38 nalog, s katerimi smo preverjali glasbena znanja in sposobnosti učencev na področjih:

1. analitičnega poslušanja in vrednotenja glasbenih del (22,86 %),
2. razumevanja in uporabe glasbenih besedil (20 %),
3. poznavanja in razumevanja glasbene kulture (35,71 %),
4. razumevanja partiture (10 %),
5. lastnega ustvarjanja (11,43 %).

V preizkusu so bili uporabljeni štirje tipi nalog:

– naloge obkroževanja (21,43 %; skupaj možnih doseženih točk: 15);
– naloge povezovanja in razvrščanja (5,7 %; skupaj možnih doseženih točk: 4);
– naloge kratkih odgovorov (61,43 %; skupaj možnih doseženih točk: 43);
– naloga, pri kateri mora učenec v partituro zapisati lastno ritmično spremljavo (11,43 %; skupaj možnih doseženih točk: 8).

Naloge so bile glede na strukturiranost ovrednotene z različnim številom točk: petinštirideset nalog je bilo ovrednotenih z 1 točko, dve nalogi z 2 točkama, tri naloge s 3 točkami, ena naloga s 4 točkami in ena naloga z 8 točkami.

Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje je vsebovala 30 % nalog prve taksonomske ravni (znanje in poznavanje), 39 % nalog druge taksonomske ravni (razumevanje in uporaba) ter 31 % nalog tretje taksonomske ravni (samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija in vrednotenje).

Struktura celotnega preizkusa je bila taka kot v prejšnjih letih. V primerjavi z NPZ iz glasbene umetnosti oz. glasbene vzgoje v prejšnjih letih se je nekoliko spremenil delež nalog na posameznih področjih preverjanja.

Zmanjšal se je delež nalog na področju razumevanja in uporabe glasbenih besedil (22,9 %) glede na leto 2018 (34,3 %) in 2014 (27,3 %), primerljiv je z letom 2012 (23,3 %).

Prav tako se je zmanjšal delež na področju razumevanja partiture (10 %; leta 2018 je bil 20 %; enak odstotni delež nalog na tem področju je bil tudi leta 2014, leta 2012 pa je bil 18,2 %).

Manjše nihanje deležev nalog je razvidno na področjih analitičnega poslušanja in vrednotenja glasbenih del (35,7 %; leta 2018 31,4 %; leta 2014 je bil 36,7 %, leta 2012 pa 33,3 %).

Povečal se je delež nalog na področju poznavanja in razumevanja glasbene kulture (20 %; leta 2018 je bil 8,6 %, leta 2014 16,7 % in leta 2012 15,1 %).

Povečan delež je bil na področju ustvarjanja, ki je bil do zdaj največji (11,4 %; leta 2018 je bil 5,7 %; leta 2014 3,3 % in leta 2012 6,1 %).

Spremenjeni deleži nalog po področjih so povezani z izbrano glasbeno literaturo in različnimi glasbenimi vsebinami nalog. Delno pa je razlog za spremenjen delež nalog povezan tudi z razumevanjem specifičnega izvajanja pouka glasbene umetnosti v času pandemije covida-19 in upoštevanjem spremenjenih možnosti za izvajanje glasbenega pouka, ki jih je doživela generacija letošnjih devetošolcev.

Primerjava pokaže tudi razlike v deležih glede na tipe nalog.

Minimalno se je zmanjšal delež nalog obkroževanja glede na prejšnje leto (21,4 %; leta 2018 22,9 %), leta 2014 pa je bilo tovrstnih nalog 30,3 % in leta 2012 33,3 %. Prav tako je delež nalog kratkih odgovorov nekoliko nižji v primerjavi z letom 2018 (letos 61,4 %, leta 2018 65,7 %), leta 2014 in 2012 pa je bil ta delež še nižji (2014 51,5 %, leta 2012 50 %).

Delež nalog povezovanja in razvrščanja je enak deležu leta 2018 (5,7 %), leta 2014 je bilo tovrstnih nalog 12,1 %, leta 2012 pa 13,3 %.

Na področju ustvarjanja je bila naloga, pri kateri so morali učenci napisati ritmično spremljavo, največja po odstotnem deležu (11,4 %) v primerjavi s prejšnjimi NPZ pri GUM. Leta 2018 je bil delež na področju ustvarjanja 5,7 %, leta 2014 6,1 %, najnižji pa je bil leta 2012 (3,3 %).

Spremembe v deležih posameznih vrst nalog so povezane z usmeritvijo, da učenci čim bolj predstavijo svoje znanje v lastnih zapisanih povedih (kratki odgovori) in z uporabo glasbenega simbolnega jezika (naloga s področja ustvarjanja in naloge, povezane z razumevanjem glasbene partiture).

Analiza dosežkov

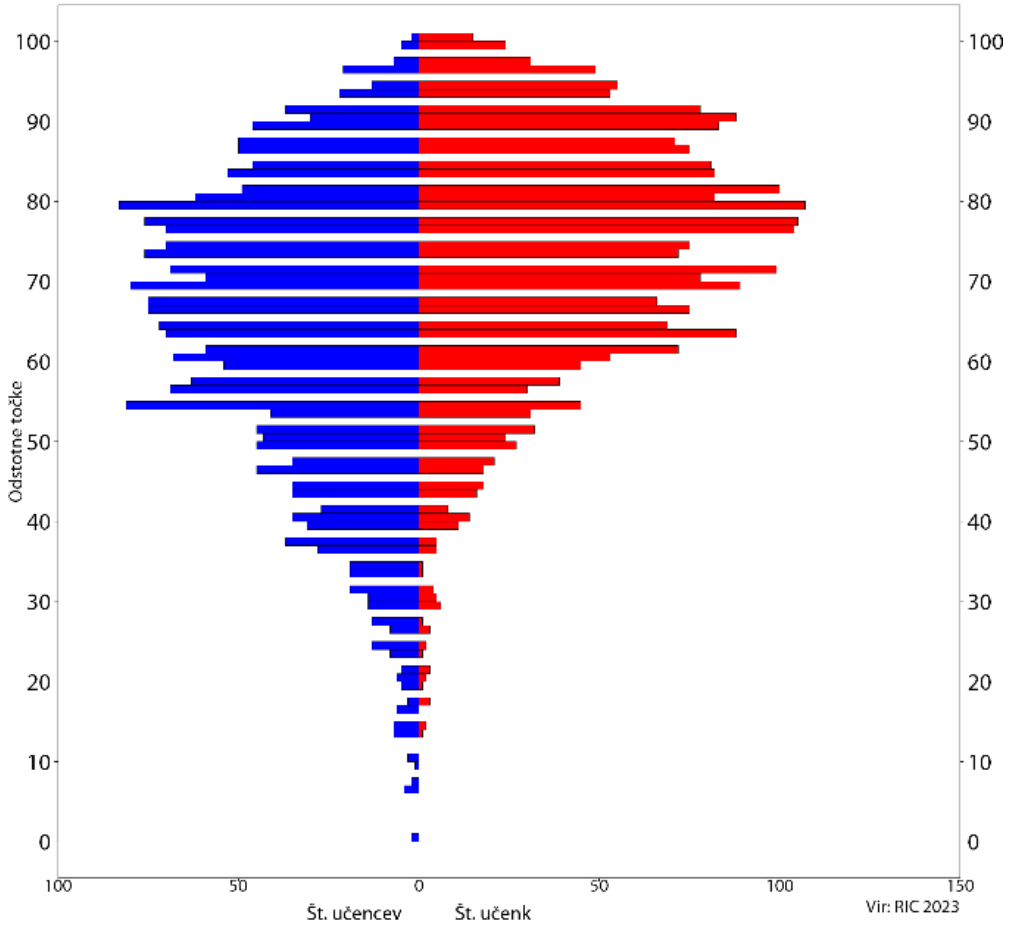
Osnovni statistični podatki

Pisni preizkus znanja je pisalo 4966 učencev. Povprečno število doseženih točk je 47,91 točke ali 68,45 %. 17 učencev (0,34 %) je doseglo vse možne točke (70 točk), 2 učenca (0,04 %) nista imela najmanjšega števila točk (0 točk).

Preglednica 4.2.9.1.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učenci	4966
Število postavk	52
Možne točke	70
Povprečno štev. točk	47,91
Povprečno štev. odstotnih točk	68,45
Standardni odklon odstotnih točk	17,46
Indeks težavnosti	0,68
Indeks zanesljivosti	0,86

Dosežki po spolu, šolah in regijah

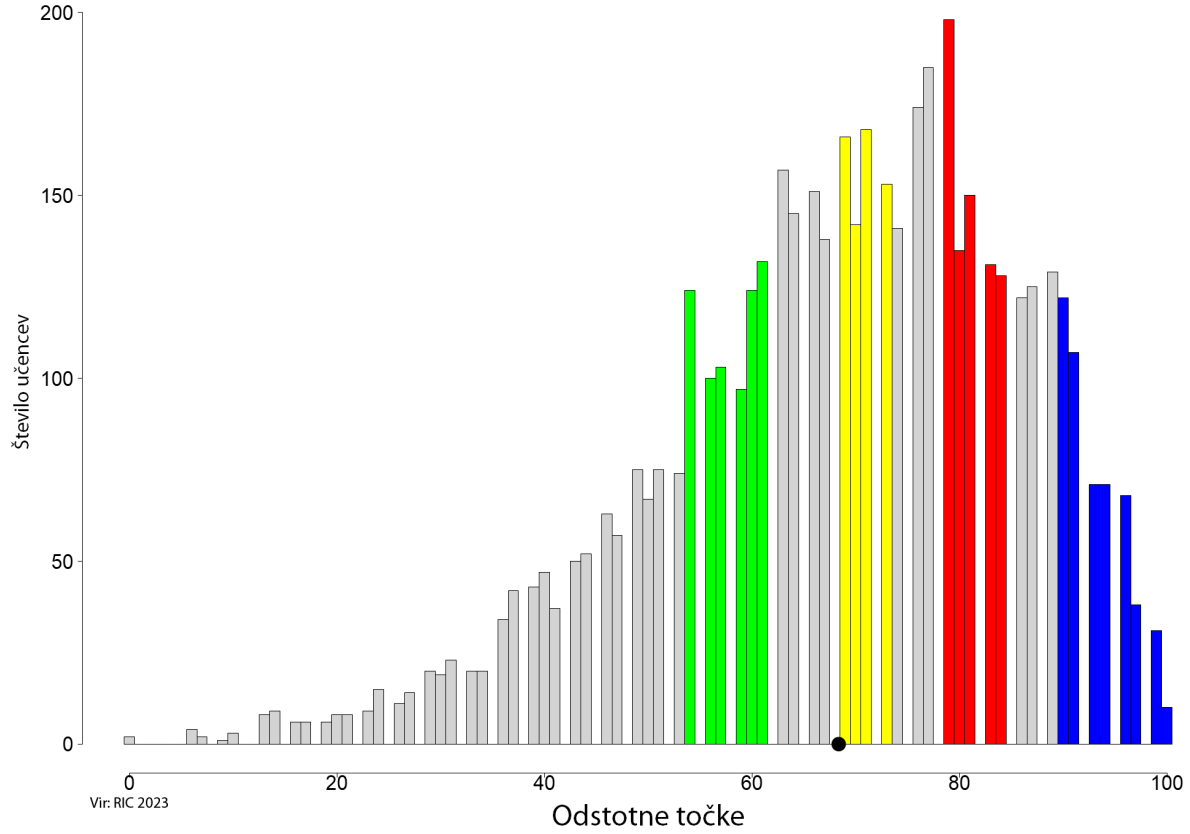
Slika 4.2.9.1.1: *Porazdelitev dosežkov pri glasbeni umetnosti po spolu*

Slika 4.2.9.1.1 kaže normalno krivuljo porazdelitve pri fantih in asimetrično krivuljo porazdelitve pri dekletih. V območju z najnižjimi dosežki (od 0 % do 40 % točk) in območju srednjih dosežkov (od 40 % do 60 % točk) je razviden večji delež fantov v primerjavi z dekleti. Dekleta so večinoma v prednosti pred fanti v območju z najvišjimi dosežki (od 70 % do 100 %).

Preglednica 4.2.9.1.2: *Porazdelitev dosežkov pri glasbeni umetnosti po regijah*

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Gorenjska regija	61,82	17,76	256	5
Goriška regija	63,86	18,09	239	7
Jugovzhodna Slovenija	72,27	16,31	159	5
Koroška regija	69,60	16,78	530	9
Primorsko-Notranjska regija	68,99	17,49	1372	22
Obalno-Kraška regija	70,99	15,59	352	9
Osrednjeslovenska regija	68,39	17,50	168	6
Podravska regija	58,37	19,88	112	3
Pomurska regija	67,84	18,01	605	14
Savinjska regija	67,95	16,48	192	5
Posavska regija	69,29	17,37	754	21
Zasavska regija	72,42	15,18	227	9

Opis dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ

Slika 4.2.9.1.2: *Porazdelitev točk pri glasbeni umetnosti, 9.razred*

ZELENO OBMOČJE

Učenci v zelenem območju obvladajo temeljno znanje s področja analitičnega poslušanja glasbe.

Pri razumevanju in uporabi glasbenega besedila – napoved koncerta, razberejo temeljne podatke. V okviru poznavanja in razumevanja glasbene kulture poznajo družine glasbil in njihov zgodovinski razvoj. Njihovo razumevanje partiture je omejeno na prepoznavanje izvora in strukturnega elementa pesemske oblike.

Učenci znajo:

- ob poslušanju zvočnega primera analizirati zaporedja vrste glasbe glede na izvajalce (naloga 7),
- ob poslušanju zvočnega primera razločiti izvajalsko skupino (naloga 8),
- ob poslušanju zvočnega primera opredeliti zvrst glasbe (naloga 10),
- ob poslušanju zvočnega primera analizirati in primerjati posnetka (naloga 11),
- ob poslušanju zvočnega primera opredeliti himno (naloga 12),
- ob poslušanju zvočnega primera razločiti naslov skladbe (naloga 13),
- iz besedila razbrati kraj dogajanja koncerta (naloga 14),
- iz besedila razbrati vodjo orkestra (naloga 16),
- iz besedila razbrati glasbena obdobja (naloga 17),
- iz besedila razbrati glasbeno delo slovenskega skladatelja (naloga 18),
- iz besedila razbrati dodatno vlogo skladatelja (naloga 20),
- iz besedila razbrati skladatelje in njihova dela (naloga 23),

– s slik razločiti glasbila glede na časovno zaporedje njihovega razvoja (naloga 25),
– na sliki simfoničnega orkestra poimenovati družine glasbil (tolkala, trobila, pihala in godala (naloge 29.1, 29.2, 29.4 in 29.5),
– iz partiture razbrati izvor pesmi (naloga 31),
– iz partiture prepoznati obliko pesmi (naloga 35).

Zgled: naloga 25

RUMENO OBMOČJE

Učenci pri razumevanju in uporabi glasbenega besedila v napovedi koncerta razberejo osnovne podatke o umetnikih in njihovih delih. V okviru poznavanja in razumevanja glasbene kulture razumejo osnovne pojme glasbenega jezika (npr. zasedba in vrsta glasbe, ljudska glasba, kulturne ustanove). Iz partiture znajo izpisati taktovski način.

Učenci znajo:

– iz besedila razbrati glasbene poustvarjalce (orkester) (naloga 15),
– iz besedila razbrati namen nastanka skladbe (naloga 19),
– iz besedila razbrati nagrade solista (naloga 22),
– našteti slovenske kulturne ustanove (naloga 27),
– s slike prepoznati glasbeno zasedbo in vrsto glasbe (naloge 28.1, 28.2, 28.3 in 28.5),
– na sliki simfoničnega orkestra poimenovati brenkala (naloga 29.3),
– našteti značilnosti ljudske glasbe (naloga 30),
– iz partiture izpisati taktovski način (naloga 34).

Zgled: naloga 28

RDEČE OBMOČJE

Analitično poslušanje učencev je usmerjeno na določanje vrste glasbe in opredelitev umetniškega obdobja. Pri poznavanju in razumevanju glasbene kulture učenci iz danega nabora prepoznajo ljudske pesmi.

Iz partiture razberejo predznake. Pri ustvarjanju lastne ritmične spremljave izkazujejo skromno poznavanje in uporabo notnega zapisa ritmične spremljave.

Učenci znajo:

– ob poslušanju zvočnega primera razlikovati vrsto glasbe glede na izvajalce (naloga 1),
– ob poslušanju zvočnega primera opredeliti umetniško obdobje (naloga 2),
– med primeri razločiti ljudsko pesem (naloga 24),
– iz partiture razbrati predznake (naloga 37),
– ustvariti in zapisati lastno ritmično spremljavo (naloga 38).

Zgled: naloga 24

MODRO OBMOČJE

Za učence zahtevnejše naloge so razvidne na področjih analitičnega poslušanja glasbe, razumevanja glasbenega besedila in glasbene kulture v povezavi s prepoznavnajem glasbenih oblik, vrst glasbe, izvajalcev, skladateljev in njihovih del, tempa, metruma in glasovnih obsegov. Pomanjkljivo razumevanje partiture se izkazuje pri razumevanju besedilnega in notnega zapisa pesmi.

Učenci znajo:

- ob poslušanju zvočnega primera opredeliti glasbeno obliko (naloga 3),
- ob poslušanju zvočnega primera opredeliti izvajalca (naloga 4),
- ob poslušanju zvočnega primera opredeliti tempo (naloga 5),
- ob poslušanju zvočnega primera opredeliti metrum (naloga 6),
- ob poslušanju zvočnega primera razločiti vrsto glasu in glasovni obseg izvajalcev (naloga 9),
- iz besedila razbrati glasbeno obliko in ime izvajalca (naloga 21),
- navesti skladatelje in njihova dela (naloga 26),
- s slike prepoznati glasbeno zasedbo in vrsto glasbe (naloga 28.4),
- iz partiture razbrati število kitic (naloga 32),
- iz partiture izbrati inštrument za akordično spremljavo (naloga 33),
- iz partiture ugotoviti dvoglasen zapis pesmi (naloga 36).

Zgled: naloga 36

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.9.1.3: *Specifikacijska tabela, glasbena umetnost, 9. razred*

Naloga	Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1	poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe; ritmični, melodični in harmonski posluh	razlikuje vrsto glasbe glede na izvajalce;	II	rdeče	0,57	0,34
2	1	poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe; ritmični, melodični in harmonski posluh	opredeli umetniško obdobje;	II	rdeče	0,58	0,23
3	1	poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe; ritmični, melodični in harmonski posluh	opredeli glasbeno obliko;	II	modro	0,60	0,16
4	1	poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe; ritmični, melodični in harmonski posluh	opredeli izvajalca;	I	modro	0,45	0,11
5	1	poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe; ritmični, melodični in harmonski posluh	opredeli tempo;	II	modro	0,55	0,13
6	1	poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe; ritmični, melodični in harmonski posluh	opredeli metrum;	II	modro	0,62	0,12
7	1	poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe; ritmični, melodični in harmonski posluh	analizira zaporedja vrste glasbe glede na izvajalce;	II	zeleno	0,86	0,35
8	1	poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe; ritmični, melodični in harmonski posluh	razloči izvajalsko skupino;	I	zeleno	0,92	0,26
9	1	poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe; ritmični, melodični in harmonski posluh	razloči glasovni obseg izvajalcev;	II	modro	0,57	0,20
10	1	poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe; ritmični, melodični in harmonski posluh	opredeli zvrst glasbe;	I	zeleno	0,88	0,23
11	4	poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe; ritmični, melodični in harmonski posluh	analizira in primerja zvočna primera;	II	zeleno	0,77	0,52
12	1	poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe; ritmični, melodični in harmonski posluh	primerja zvočna primera in opredeli himno;	I	zeleno	0,91	0,34
13	1	poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe; ritmični, melodični in harmonski posluh	primerja zvočna primera in razloči naslov skladbe;	I	zeleno	0,95	0,31
14	1	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	iz besedila razbere kraj dogajanja koncerta;	I	zeleno	0,97	0,28
Naloga	**Točke**	**Področje**	**Cilj – učenec:**	**Taksonomska stopnja**	**Območje**	**IT**	**OD**

15		1	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	iz besedila razbere glasbene poustvarjalce;	I	rumeno	0,68	0,31
16		1	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	iz besedila razbere vodjo orkestra;	I	zeleno	0,93	0,30
17		1	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	iz besedila razbere glasbeno obdobje;	I	zeleno	0,92	0,20
18		1	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	iz besedila razbere glasbeno delo slovenskega skladatelja;	I	zeleno	0,74	0,38
19		1	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	iz besedila razbere namen nastanka skladbe;	I	rumeno	0,66	0,51
20		1	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	iz besedila razbere dodatno vlogo skladatelja;	I	zeleno	0,77	0,46
21		1	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	iz besedila razbere glasbeno obliko in ime izvajalca;	I	modro	0,30	0,47
22		2	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	iz besedila razbere nagrade solista;	I	rumeno	0,63	0,53
23	23.1	1	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	iz besedila razbere skladatelje in njihova dela;	III	zeleno	0,93	0,43
	23.2	1	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	iz besedila razbere skladatelje in njihova dela;	III	zeleno	0,89	0,43
	23.3	1	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	iz besedila razbere skladatelje in njihova dela;	III	zeleno	0,89	0,39
	23.4	1	razumevanje in uporaba glasbenega besedila	iz besedila razbere skladatelje in njihova dela;	III	zeleno	0,88	0,37
24		2	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	razloči ljudsko pesem;	III	rdeče	0,58	0,43
25	25.1	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	s slik razloči glasbila po časovnem zaporedju njihovega razvoja;	III	zeleno	0,96	0,29
	25.2	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	s slik razloči glasbila po časovnem zaporedju njihovega razvoja;	III	zeleno	0,97	0,29
	25.3	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	s slik razloči glasbila po časovnem zaporedju njihovega razvoja;	III	zeleno	0,96	0,29
	25.4	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	s slik razloči glasbila po časovnem zaporedju njihovega razvoja;	III	zeleno	0,97	0,29
26		3	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	pozna skladatelje in njihova dela;	III	modro	0,34	0,58
27		3	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	pozna slovenske kulturne ustanove;	II	rumeno	0,63	0,56
28	28.1	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	s slik prepozna glasbene zasedbe in vrste glasbe;	II	rumeno	0,71	0,49
	28.2	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	s slik prepozna glasbene zasedbe in vrste glasbe;	II	rumeno	0,60	0,52
	28.3	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	s slik prepozna glasbene zasedbe in vrste glasbe;	II	rumeno	0,75	0,58
	28.4	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	s slik prepozna glasbene zasedbe in vrste glasbe;	II	modro	0,35	0,47
	28.5	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	s slik prepozna glasbene zasedbe in vrste glasbe;	II	rumeno	0,63	0,56

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
29	29.1	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	na sliki poimenuje družine glasbil (tolkala);	I	zeleno	0,91	0,39
	29.2	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	na sliki poimenuje družine glasbil (trobila);	I	zeleno	0,78	0,46
	29.3	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	na sliki poimenuje družine glasbil (brenkala);	I	rumeno	0,74	0,41
	29.4	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	na sliki poimenuje družine glasbil (pihala);	I	zeleno	0,92	0,37
	29.5	1	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	na sliki poimenuje družine glasbil (godala);	I	zeleno	0,83	0,47
30		3	poznavanje in razumevanje glasbene kulture	pozna značilnosti ljudske glasbe;	II	rumeno	0,72	0,51
31		1	razumevanje partiture	analizira partituro (razbere izvor pesmi);	II	zeleno	0,88	0,44
32		1	razumevanje partiture	analizira partituro (razbere število kitic);	II	modro	0,47	0,41
33		1	razumevanje partiture	analizira partituro (izbere inštrument za akordično spremljavo);	II	modro	0,37	0,28
34		1	razumevanje partiture	analizira partituro (izpiše taktovski način);	II	rumeno	0,75	0,56
35		1	razumevanje partiture	analizira partituro (prepozna obliko pesmi);	I	zeleno	0,82	0,26
36		1	razumevanje partiture	analizira partituro (ugotovi dvoglasen zapis pesmi);	III	modro	0,51	0,30
37		1	razumevanje partiture	analizira partituro (razbere predznake);	II	rdeče	0,54	0,31
38		8	ustvarjanje	ustvari, zapiše ritmično spremljavo.	III	rdeče	0,49	0,54

LEGENDA:

Taksonomske stopnje (po Bloomu): I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Učenci so naloge v prvem sklopu *Poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe* rešili v skladu s pričakovanji. Po zahtevnosti izstopa več nalog: naloga 3 (IT 0,60), v kateri so morali učenci ob poslušanju zvočnega primera opredeliti glasbeno obliko; naloga 4 (IT 0,45), v kateri so morali opredeliti izvajalca; naloga 5 (IT 0,55), v kateri so morali opredeliti tempo predvajanega zvočnega primera; naloga 6 (IT 0,62), v kateri so morali opredeliti metrum; in naloga 9 (IT 0,57), v kateri so morali ob poslušanju zvočnega primera razločiti vrsto glasu in glasovni obseg izvajalcev. Kot težji sta se izkazali tudi naloga 1 (IT 0,57), v kateri so učenci morali razlikovati vrsto glasbe glede na izvajalce, in naloga 2 (IT 0,58), v kateri so morali opredeliti obdobje, v katerem je nastal predvajani zvočni primer. Najlažje naloge so bile naloga 7 (IT 0,86), v kateri so učenci ob poslušanju zvočnega primera analizirali zaporedje izvajalcev glede na vrsto glasbe, naloga 8 (IT 0,92), v kateri so razločili izvajalsko skupino, in naloga 10 (IT 0,88), v kateri so opredelili zvrst glasbe. Kot lažje so se izkazale tudi naloge primerjalnega poslušanja dveh zvočnih primerov: naloga 11 (IT 0,77), v kateri so učenci analizirali in primerjali posnetka, naloga 12, v kateri so morali opredeliti himno, in naloga 13 (IT 0,95), v kateri so morali razločiti naslov predvajane teme.

Dosežki v prvem sklopu *Poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe* potrjujejo ustreznost nalog na tem področju, ki morajo biti zahtevnejše, kar je bilo izpostavljeno v zaključnih poročilih o NPZ- pri glasbeni umetnosti v letih 2018 in 2014.

V drugem sklopu *Razumevanje in uporaba glasbenega besedila* je bila za učence najzahtevnejša naloga 21 (IT 0,30), v kateri so morali iz besedila razbrati glasbeno obliko in ime izvajalca. Večino preostalih nalog iz tega sklopa so učenci zelo uspešno rešili. V nalogi 14 (IT 0,97) so skoraj vsi iz besedila razbrali kraj koncerta, v nalogi 16 (IT 0,93) vodjo orkestra, v nalogi 17 (IT 0,92) glasbena obdobja, ki se jim še posebej posveča dirigent; v nalogi 18 glasbeno delo slovenskega skladatelja (IT 0,74), v nalogi 20 (IT 0,77) dodatno vlogo skladatelja v hamburški Filharmoniji na Labi in v nalogi 23 (IT 0,90) skladatelje in njihova dela v koncertnem napovedniku.

V tretjem sklopu, *Poznavanje in razumevanje glasbene kulture*, je po težavnosti izstopala naloga 26 (IT 0,34), ki je bila povezana s poznavanjem skladateljev in njihovih deleta Pri tej nalogi so imeli učenci podan le nabor treh glasbenih oblik, skladatelje in njihova dela pa so morali povezati z danim naborom. Učencem je bil podan tudi primer za samospev. Kot težji se je pokazal tudi del naloge 28, v katerem so morali iz slike prepoznati solista organista in opredeliti vrsto glasbe (naloga 28.4, IT 0,47). Kot težja se je pokazala tudi naloga 24 (IT 0,58), v kateri so morali učenci v naboru primerov razločiti ljudske pesmi. Skoraj vsi učenci so iz slik razločili glasbila glede na časovno zaporedje njihovega razvoja (naloga 25, IT 0,96). Bili so tudi zelo uspešni pri poimenovanju družin glasbil na sliki simfoničnega orkestra (naloga 29, IT 0,84).

Na naloge v četrtem sklopu, *Razumevanje partiture*, so učenci zelo različno odgovarjali. Srednja težavnost je razvidna pri nalogi 32 (IT 0,47), v kateri so morali iz partiture razbrati število kitic; pri nalogi 33 (IT 0,37), v kateri so morali izbrati inštrument za akordično spremljavo, pri nalogi 36 (IT 0,51), v kateri so morali ugotovili dvoglasen zapis pesmi, in pri nalogi 37 (IT 0,54), v kateri so morali razbrali predznake. Lažji sta bili naloga 31 (IT 0,81), pri kateri so morali učenci iz partiture razbrati izvor pesmi, in naloga 35 (IT 0,82), pri kateri so morali prepoznati obliko pesmi.

Peti sklop, *Ustvarjanje*, je v nalogi 38, pri ustvarjanju in zapisovanju lastne ritmične spremljave k izbranemu odlomku iz slovenske ljudske pesmi, dal pričakovan rezultat (IT 0,49).

Sklepne ugotovitve

NPZ pri glasbeni umetnosti je bil izveden četrtič (prva izvedba 2012, druga 2014, tretja 2018 in četrta 2023). Ker se v tem času predmetni učni načrt ni spremenil, je bila pri vseh izvedbah struktura preizkusa enaka. Pri letošnji izvedbi je bilo število učencev, vključenih v preizkus, največje doslej (4966 učencev). Leta 2018 je bilo v NPZ pri glasbeni umetnosti vključenih 4079 učencev, leta 2014 je bilo vključenih 4130 učencev, leta 2012 pa 4222 učencev. Primerjava deležev nalog na posameznih področjih preverjanja kaže razlike med posameznimi leti izvedbe NPZ pri glasbeni umetnosti. Do njih je prišlo zaradi izbranih primerov za poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbenih del, izbrane glasbene literature na področjih razumevanja in uporabe glasbenega besedila ter razumevanja partiture. Tudi ustvarjanje je bilo v različnih deležih zastopano skozi vse izvedbe NPZ, v največjem deležu prav pri zadnji izvedbi, leta 2023. S tem je izpostavljen velik pomen uresničevanja operativnih ciljev in standardov znanj učnega načrta na področju ustvarjanja, čeprav ustvarjenih lastnih vsebin učenci zaradi pisnega poteka preizkusa ne slišijo v zvočni izvedbi. Spremenjen delež nalog na posameznih področjih preverjanja je povezan tudi z upoštevanjem specifičnih razmer, ki so vladale v času pandemije covida-19 in so morda še bolj kot druga predmetna področja oteževale doseganje ciljev učnega načrta v zadnjih treh razredih devetletke, torej v generaciji letošnjih devetošolcev. Primerjava deležev različnih tipov nalog pisnega preizkusa prav tako kaže na nihanja. Pri NPZ v letu 2023 se je v primerjavi z vsemi tremi prejšnjimi izvedbami zmanjšal delež nalog obkroževanja. Zmanjšal se je delež nalog kratkih odgovorov, povečal pa se je delež na področju ustvarjanja. V primerjavi z izvedbo NPZ leta 2018 se je delež nalog na tem področju podvojileta Delež nalog povezovanja in razvrščanja je tak kot leta 2018. Primerjava

deležev tipov nalog pri vseh izvedbah NPZ kaže tendenco razvoja k predstavljanju znanj učencev skozi lastne zapisane odgovore (naloge tipa kratkih odgovorov) in k razumevanju, uporabi, sintezi in analizi simbolnega jezika glasbe v skladu z operativnimi cilji in standardi znanj učnega načrta za glasbeno umetnost.

Primerjava osnovnih statističnih podatkov vseh štirih izvedb NPZ pokaže, da je v letu 2023 doseženo povprečno število točk 47,91 in povprečno število odstotnih točk 68,45 % primerljivo z dosežki NPZ v letih 2014 (povprečno število točk 48,28, povprečno število odstotnih točk 68,97 %) in 2012 (povprečno število točk 48,03, povprečno število odstotnih točk 68,61 %). NPZ leta 2018 je bil za takratno generacijo devetošolcev nekoliko zahtevnejši, kar je razvidno v povprečnem številu točk, 41,28, in v povprečnem število odstotnih točk, 59,01 %.

Primerjava dosežkov glede na spol kaže v letu 2023 samo rahlo drugačno razpršenost deležev med fanti in dekleti v primerjavi z letoma 2018 in 2014. Pri vseh treh izvedbah so bila dekleta v prednosti pred fanti v območju z najvišjimi dosežki. Podobno je bilo tudi pri NPZ leta 2012, razlika pa je bila le v tem, da je bila krivulja porazdelitve pri obeh spolih normalna.

Rezultati NPZ 2023 v prvem sklopu *Poslušanje, analiziranje in vrednotenje glasbe* potrjujejo doseganje operativnih ciljev in standardov znanj, kot jih opredeljuje predmetni učni načrt na dejavnostnem področju *Poslušanje*. Rezultati so tudi pokazali, da so bile poslušalske naloge v pisnem preizkusu zahtevnejše. S tem so bila udejanjena priporočila iz prejšnjih poročil o izvedbi NPZ v letih 2018, 2014 in 2012.

Primerjava nalog in dosežkov v drugem sklopu, *Razumevanje in uporaba glasbenega besedila*, ni smiselna, saj bilo v letu 2023 in pri prejšnjih izvedbah NPZ uporabljeno zelo različno gradivo in iz njega so bile izpeljane različne naloge. Rezultati potrjujejo, da se generacija devetošolcev, ki je bila letos vključena v NPZ, zna orientirati v napovedniku glasbenega dogodka.

Rezultati tretjega sklopa nalog, povezanih s poznavanjem in razumevanjem glasbene kulture, pomenijo izziv za nadaljnje delo predvsem na področjih povezovanja in trajnosti glasbenih znanj, ki jih učenci aktivno usvajajo na področjih poslušanja, izvajanja in ustvarjanja. Spodbujajo tudi k razmisleku o pristopu »manj je več«, kar bi v praksi pomenilo, da se s posameznim glasbenim delom učenci večkrat srečajo v zvočni podrobi in ga doživijo. Različne naloge, ki jih imajo ob tem, jim omogočajo trajno pomnjenje skladatelja (ime in priimek) in izbranega obravnavanega dela iz glasbene literature (naslov skladbe, njena oblika). Ta razmislek se poraja predvsem ob rezultatih pri nalogi 26, kjer je bil zgled dan, učenci pa so morali pri vsaki od naštetih glasbenih oblik napisati sebi poznanega skladatelja in naslov njegove skladbe. Prav tako je treba pri uresničevanju ciljev in standardov znanj v učnem načrtu namenjati ustrezno pozornost slovenski ljudski glasbi in izročilu, kar je bilo že priporočeno v poročilih o izvedbi NPZ v letih 2018 in 2014.

V sklopu *Razumevanje partiture* so rezultati pokazali, da je obdobje pandemije covida-19 in omejitev pri izvajanju glasbenega pouka v zadnjih treh letih osnovnega šolanja generacije letošnjih devetošolcev najbolj okrnilo znanje na tem področju. Za učence je bilo večje število nalog, povezanih z notnim zapisom ljudske pesmi, zelo zahtevnih. Pričakujemo, da se bodo dosežki v četrtem sklopu nalog pri naslednjem NPZ pri glasbeni umetnosti vrnili na raven, doseženo pri prejšnjih NPZ.

Primerjava nalog in dosežkov v petem sklopu, *Ustvarjanje*, je težja zaradi različnih nalog, števila nalog in načina reševanja nalog pri prejšnjih izvedbah NPZ. Rezultati v skladu s pričakovanju potrjujejo doseganje operativnih ciljev in standardov znanj na področju *Ustvarjanj*e. Tako kot v poročilih o izvedbi NPZ za leti 2018 in 2014 tudi tokrat poudarjamo, da bi njihovo celostno potrditev dobili le ob možnosti ozvočenja ustvarjenih glasbenih vsebin.

Rezultati nacionalnega preverjanja znanja pri glasbeni umetnosti (2023) so pokazali, da so učni cilji in standardi znanja na dveh področjih preverjanja učnega načrta (*Poslušanje*, *Ustvarjanje*) v povprečju uspešno doseženi. Sistem onemogoča preverjanje področja *Izvajanje*, na kar ves čas opozarjamo že več let. V času od izbire predmeta glasbena umetnost za preverjanje v okviru NPZ do njegove izvedbe številni učitelji glasbene umetnosti zanemarijo področje *Izvajanje*, čeprav to področje pomeni najbolj avtentično obliko učenja in doživljanja glasbe. Zato je treba najti način in sredstva, da se bo to področje vključilo v NPZ pri glasbeni umetnosti in da se bo doseganje operativnih ciljev in standardov znanj učnega načrta za glasbeno umetnost preverjalo v celoti.

4.3 Analiza dosežkov učencev s posebnimi potrebami v osnovnih šolah in osnovnih šolah s prilagojenim programom z enakovrednim izobrazbenim standardom (po predmetih)

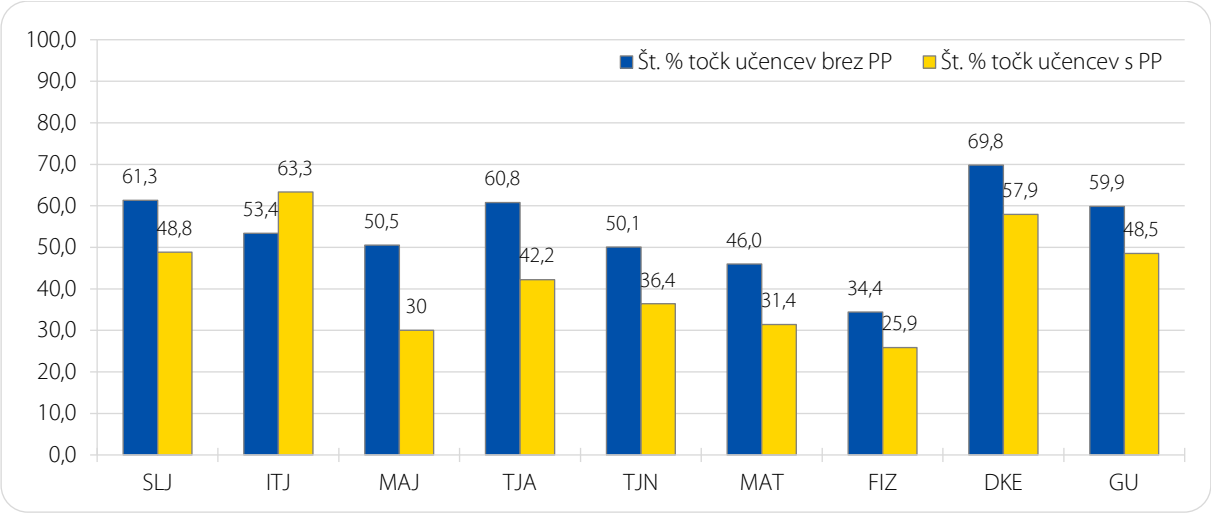
V analizo so vključeni učenci s posebnimi potrebami, ki se šolajo v osnovnih šolah z izobraževalnim programom s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ter v prilagojenih programih z enakovrednim izobrazbenim standardom. Ker je večina učencev s posebnimi potrebami vključena v redne osnovnošolske programe, lahko rečemo, da je v naših analizah delež vseh učencev s posebnimi potrebami in s tem vpliv na dosežke tistih učencev, ki se šolajo v zavodih s prilagojenim programom z enakovrednim izobrazbenim standardom za slepe in slabovidne, gluhe in naglušne, gibalno ovirane ter učence z avtističnimi motnjami, zelo majhen. Analizirali smo samo podatke tistih učencev s posebnimi potrebami, ki so zaprosili za prilagoditve pri opravljanju NPZ. V analizo torej niso vključeni učenci z lažjimi motnjami v duševnem razvoju, ki se šolajo v izobraževalnih programih z nižjim izobrazbenim standardom. Njihovi dosežki so analizirani v poglavju 4.4.

V nadaljevanju so predstavljeni dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z njihovimi vrstniki z značilnim razvojem pri NPZ v 9. razredu leta 2023 in v primerjavi z dosežki iz prejšnjih let. Ker so v to analizo vključeni le učenci, ki se šolajo v osnovnih šolah z enakovrednim izobrazbenim standardom in imajo pri NPZ številne prilagoditve, bi pričakovali, da bo njihova učna uspešnost primerljiva z uspešnostjo vrstnikov. Podatki pa kažejo prav nasprotno. Na voljo imamo podatke o učencih s posebnimi potrebami v 9. razredu za daljše časovno obdobje, in sicer od leta 2008 naprej, ko je bil uveden računalniški program za prijavo in so bile sistematično urejene ter zbrane možne prilagoditve pri opravljanju NPZ. Ric od tega leta vodi obsežno podatkovno zbirko o učencih s posebnimi potrebami, ki uveljavljajo prilagoditve pri opravljanju NPZ.

Preglednica 4.3.1: *Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z drugimi učenci pri NPZ v letu 2023, 9. razred*

Predmet	Število učencev brez PP	Število učencev s PP	Št. odst. točk učencev brez PP	Št. odst. točk učencev s PP	Delež odst. točk učencev s PP v primerjavi z drugimi učenci 9. razreda
SLJ	17.690	2.235	61,3	48,8	79,6
ITJ	48	2	53,4	63,3	118,5
MAJ	9	2	50,5	30,0	59,4
TJA	4.232	485	60,8	42,2	69,4
TJN	121	17	50,1	36,4	72,7
MAT	17.801	2.230	46,0	31,4	68,3
FIZ	4.252	519	34,4	25,9	75,3
DKE	4.411	554	69,8	57,9	83,0
GU	4.326	583	59,9	48,5	81,0

Primerjava dosežkov učencev 9. razreda z njihovimi vrstniki pri posameznih predmetih je prikazana na sliki 4.3.1.

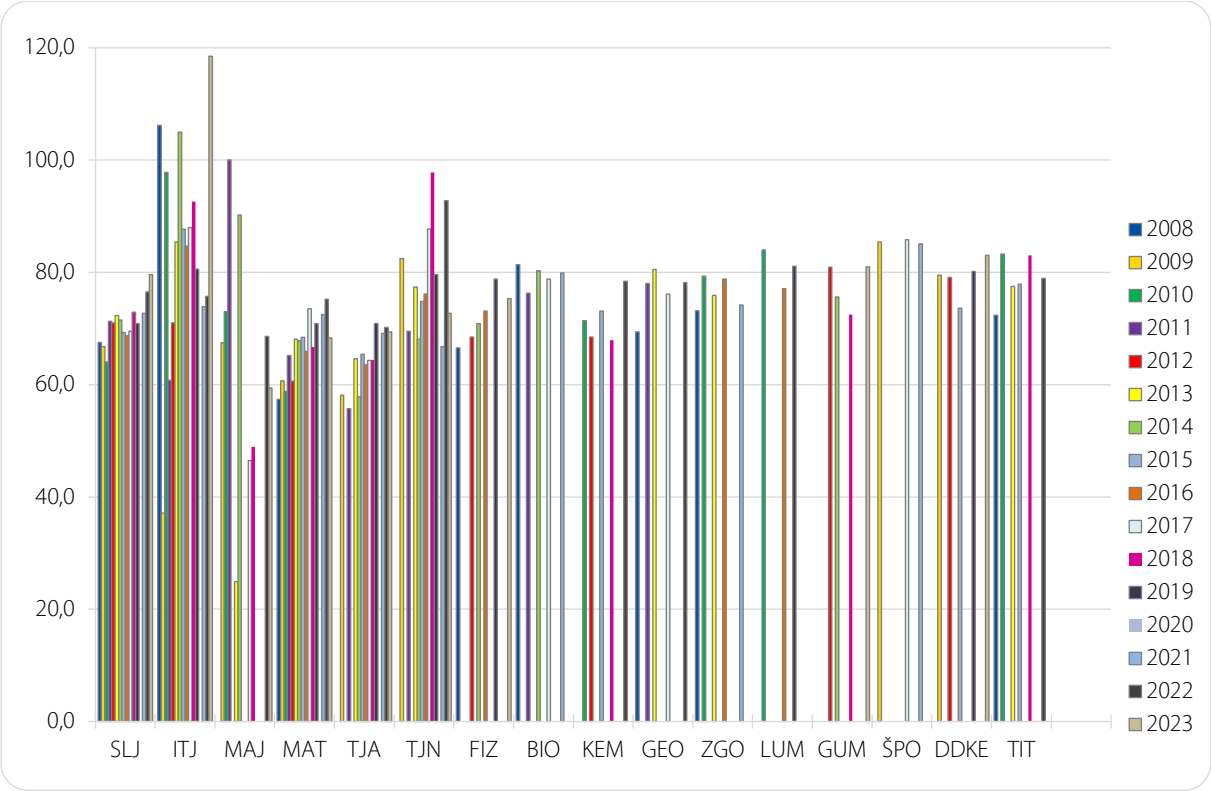
Slika 4.3.1: *Število odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2023, 9. razred*

Ker je neposredna primerjava dosežkov pri posameznih predmetih med leti in tudi med različnimi predmeti strokovno neustrezna, smo za vse predmete izračunali tudi delež povprečnih odstotnih točk, ki so jih dosegli učenci s posebnimi potrebami v primerjavi z njihovimi vrstniki brez posebnih potreb.

Podatki v preglednici 4.3.1 kažejo, da so učenci s posebnimi potrebami leta 2023 dosegli med 59,4 % (pri madžarščini) in 118,5 % (pri italijanščini) povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov, vendar sta ta dva predmeta pisala le po dva učenca s posebnimi potrebami. V primerjavi z letom 2022 (nemščina: 92,8 %, slovenščina: 76,5 %, matematika: 75,2 %, angleščina: 70,2 %) so bili dosežki leta 2023 pri predmetih, ki se redno izvajajo vsako leto, višji le pri slovenščini, pri matematiki, angleščini in nemščini pa so bili nižji. Izmed tretjih predmetov so bili dosežki najvišji pri domovinski in državljanski kulturi in etiki (83,0 %), sledili so predmeti glasbena umetnost (81,0 %), fizika (75,3 %) in nemščina (72,7 %), najnižji pa so bili pri angleščini (69,4 %).

Analiza podatkov za obdobje od leta 2008 do leta 2023 (slika 4.3.2) kaže, da so učenci s posebni potrebami v letu 2023 pri štirih predmetih (slovenščina, italijanščina, glasbena umetnost ter domovinska in državljanska kultura in etika) v primerjavi z vrstniki z značilnim razvojem dosegli višje dosežke kot pri prejšnji izvedbi, pri preostalih petih predmetih pa nižje. Najbolj so se izboljšali dosežki pri glasbeni umetnosti (za 8,5 %); sledita slovenščina s 3,1 % ter domovinska in državljanska kultura in etika z 2,8 %. Najbolj so se poslabšali dosežki pri nemščini (za 20,1 %), sledi matematika s 6,9 % nižjimi dosežki in fizika s 3,5 % nižjimi. Pri italijanščini so bili letos dosežki učencev s posebnimi potrebami višji, pri madžarščini pa nižji, vendar je NPZ iz teh dve predmetov opravljalo zelo malo učencev s posebnimi potrebami.

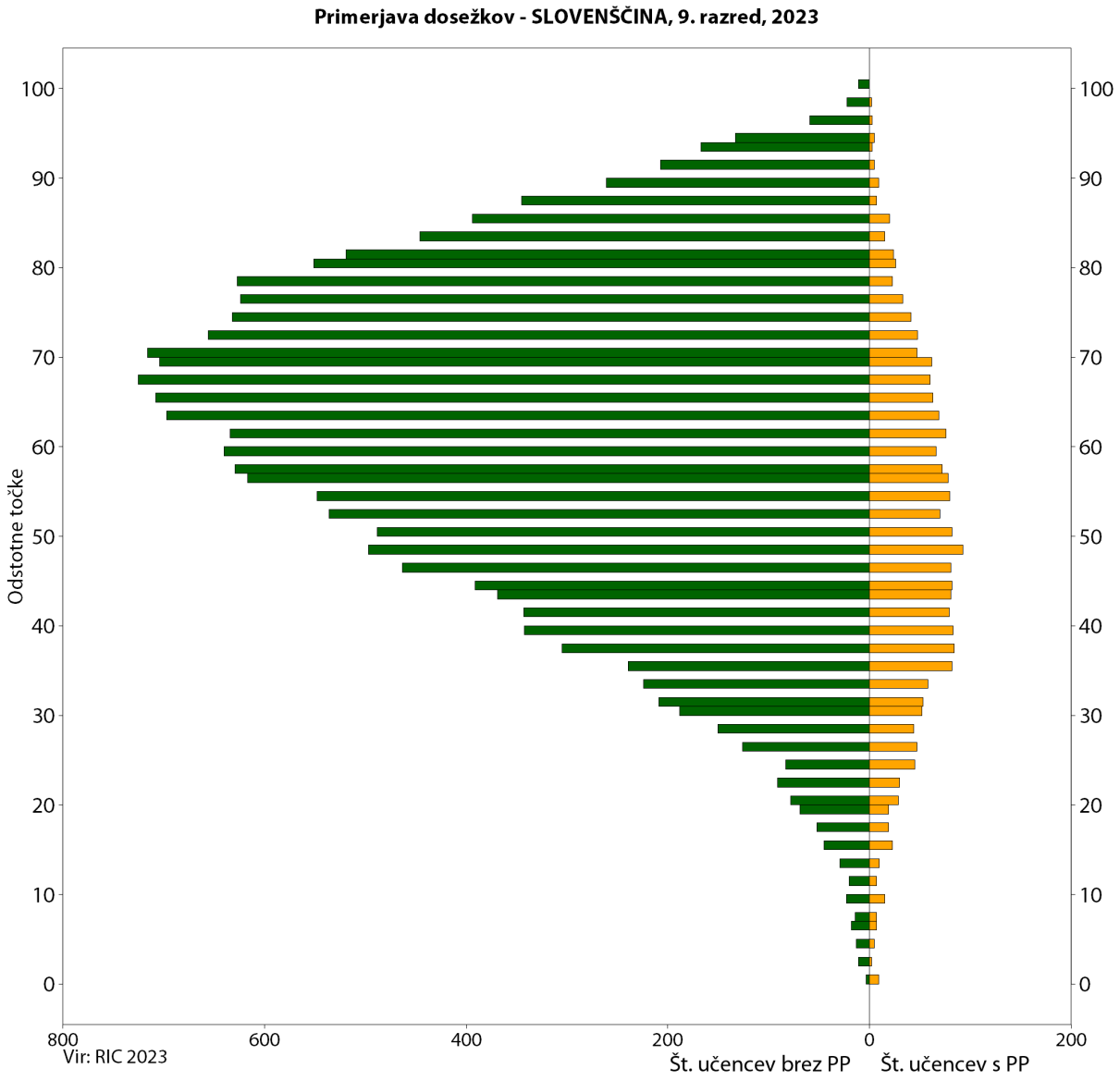
Če pogledamo dosežke učencev s posebnimi potrebami v zadnjih šestnajstih letih vidimo, da so se ti pri slovenščini, angleščini in matematiki precej izboljšali, pri nemščini, italijanščini in madžarščini pa iz leta v leto precej nihajo.

Slika 4.3.2: *Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznem predmetu NPZ v obdobju 2008–2023,*[15] *9. razred*

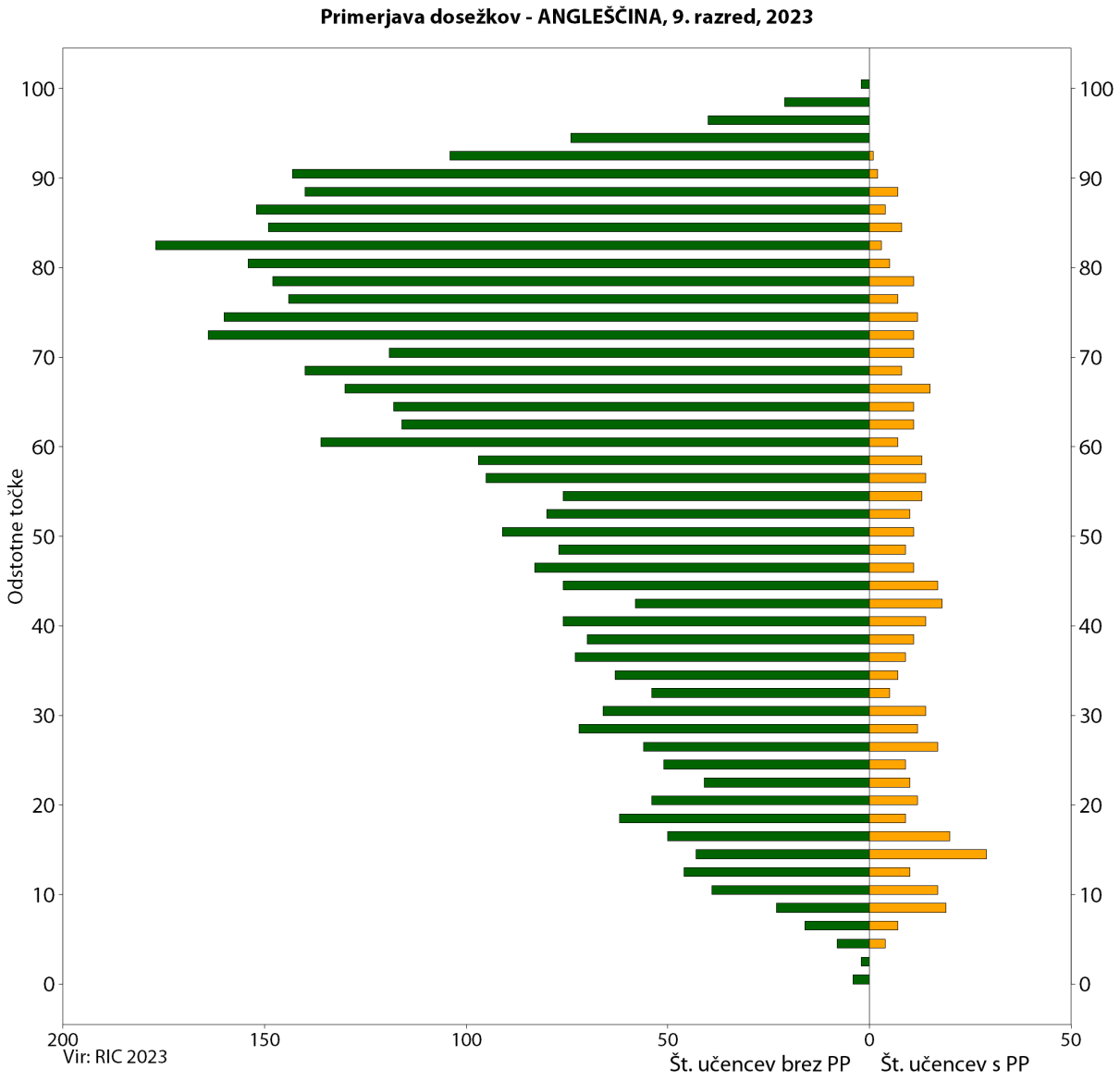
V nadaljevanju predstavljamo dosežke učencev s posebnimi potrebami pri posameznih predmetih v primerjavi z dosežki učencev z značilnim razvojem v 9. razredu.

[15] NPZ se v letu 2020 zaradi epidemije bolezni covid-19 ni izvajal, zato nobena preglednica in slika ne vključuje podatkov za to leto.

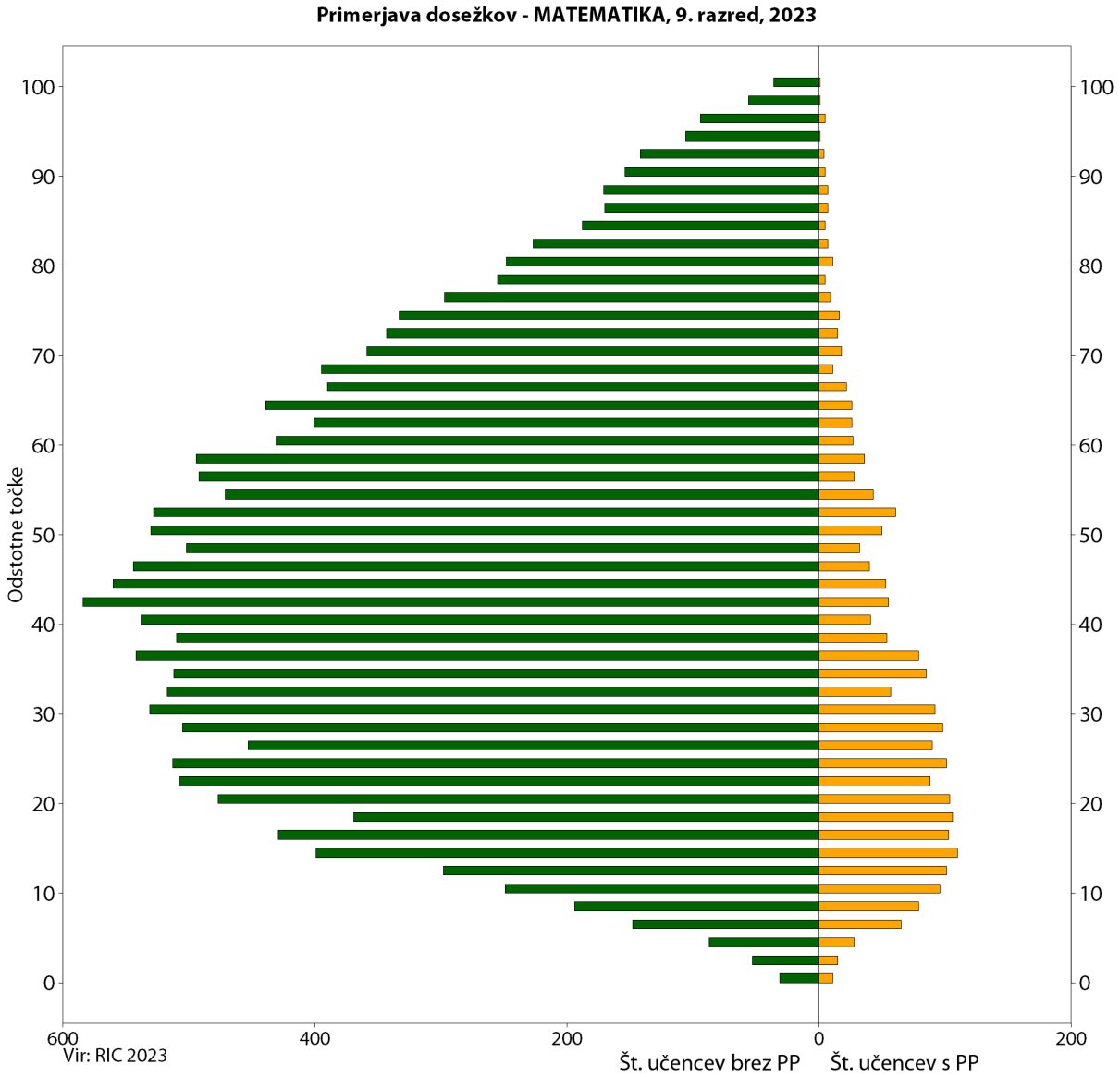
Slika 4.3.3: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2023, 9. razred*

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri slovenščini je bil 61,3 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 48,8 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je precej podobna normalni Gaussovi krivulji, brez izrazitih repov, ki je sicer nekoliko daljši pri nižjih dosežkih, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami sploščena in brez izrazitega vrha.

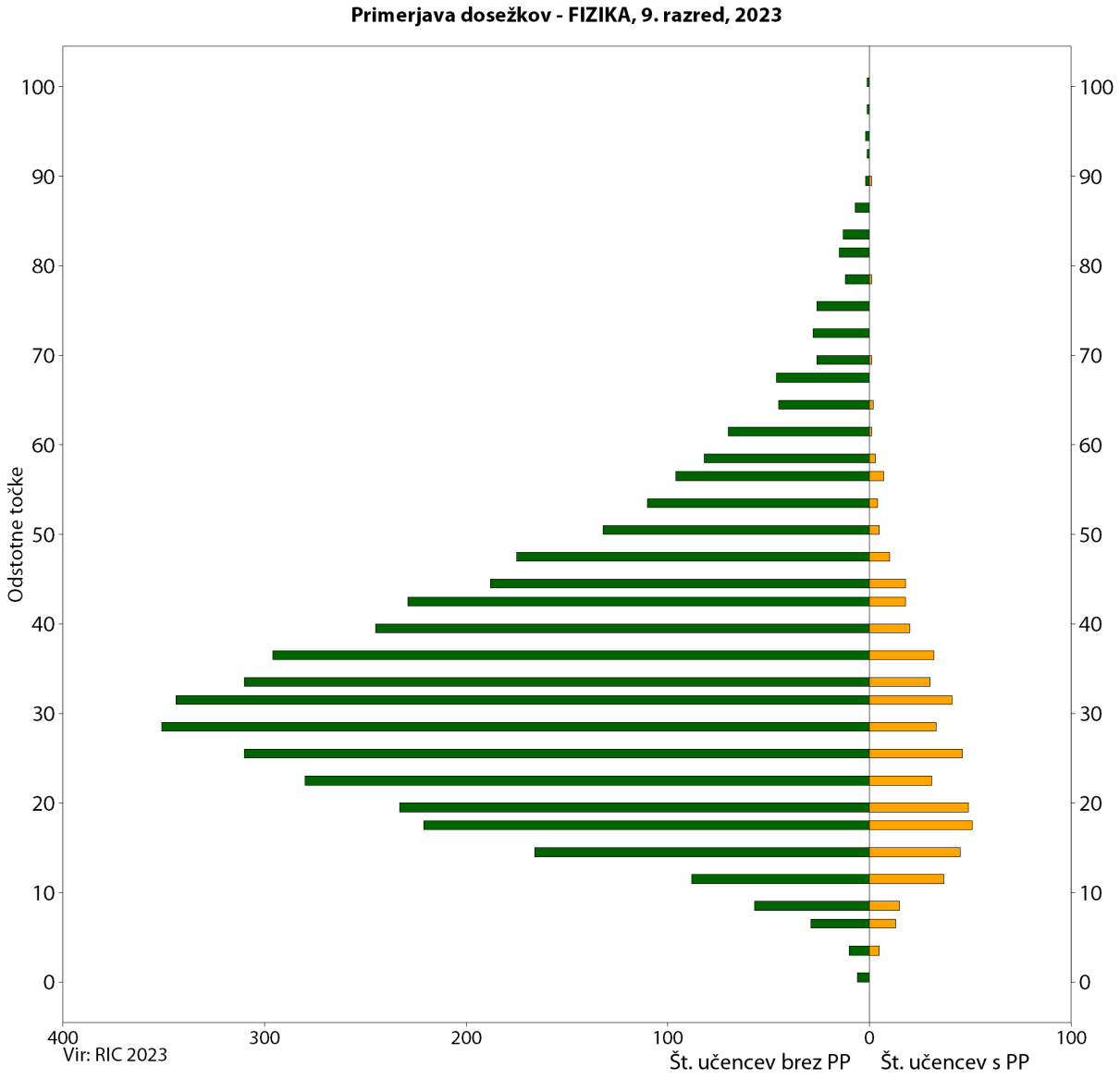
Slika 4.3.4: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2023, 9. razred*

Leta 2023 so učenci s posebnimi potrebami pri angleščini dosegli 42,2 odstotne točke, kar je za 0,7 odstotne točke več kot leta 2022. Leta 2023 so učenci s posebnimi potrebami dosegli 69,4 % odstotnih točk učencev brez posebnih potreb, kar je podobno kot leta 2021 (69,1 %) in 2022 (70,2 %). Povprečen učenec s posebnimi potrebami torej v zadnjih letih izkazuje okoli 70,0 % znanja povprečnega sovrstnika z značilnim razvojem. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je izrazito pomaknjena v desno in asimetrična v levo, brez izrazitih repov na levi in desni strani, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa je precej razpršena, z več neizrazitimi vrhovi, od katerih so najvišji tisti pri okoli 15 odstotnih točkah, na skrajnem levem delu krivulje.

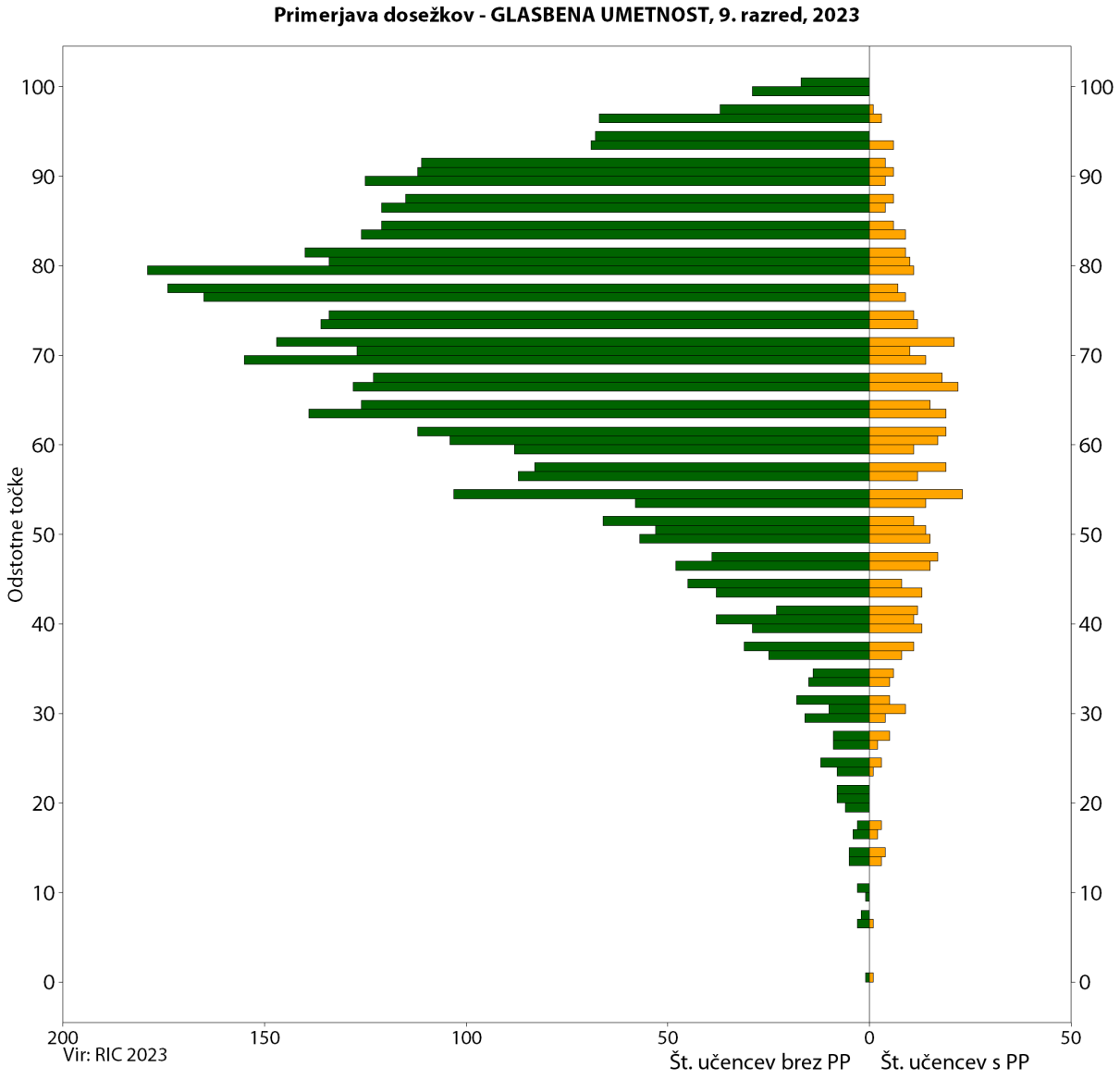
Slika 4.3.5: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2023, 9. razred*

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri matematiki je bil za 15,3 odstotne točke nižji kot pri slovenščini in je znašal 46,0 odstotne točke, medtem ko je bil povprečni dosežek učencev s posebnimi potrebami, ki je znašal 31,4 odstotne točke, le za 7,4 odstotne točke nižji kot pri slovenščini. V primerjavi z letom 2022 je znanje učencev s posebnimi potrebami pri matematiki upadlo za 6,9 %. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, vendar je pomaknjena v desno in, podobno kot pri slovenščini, nima repov; medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo, z vrhom pri petnajstih odstotnih točkah.

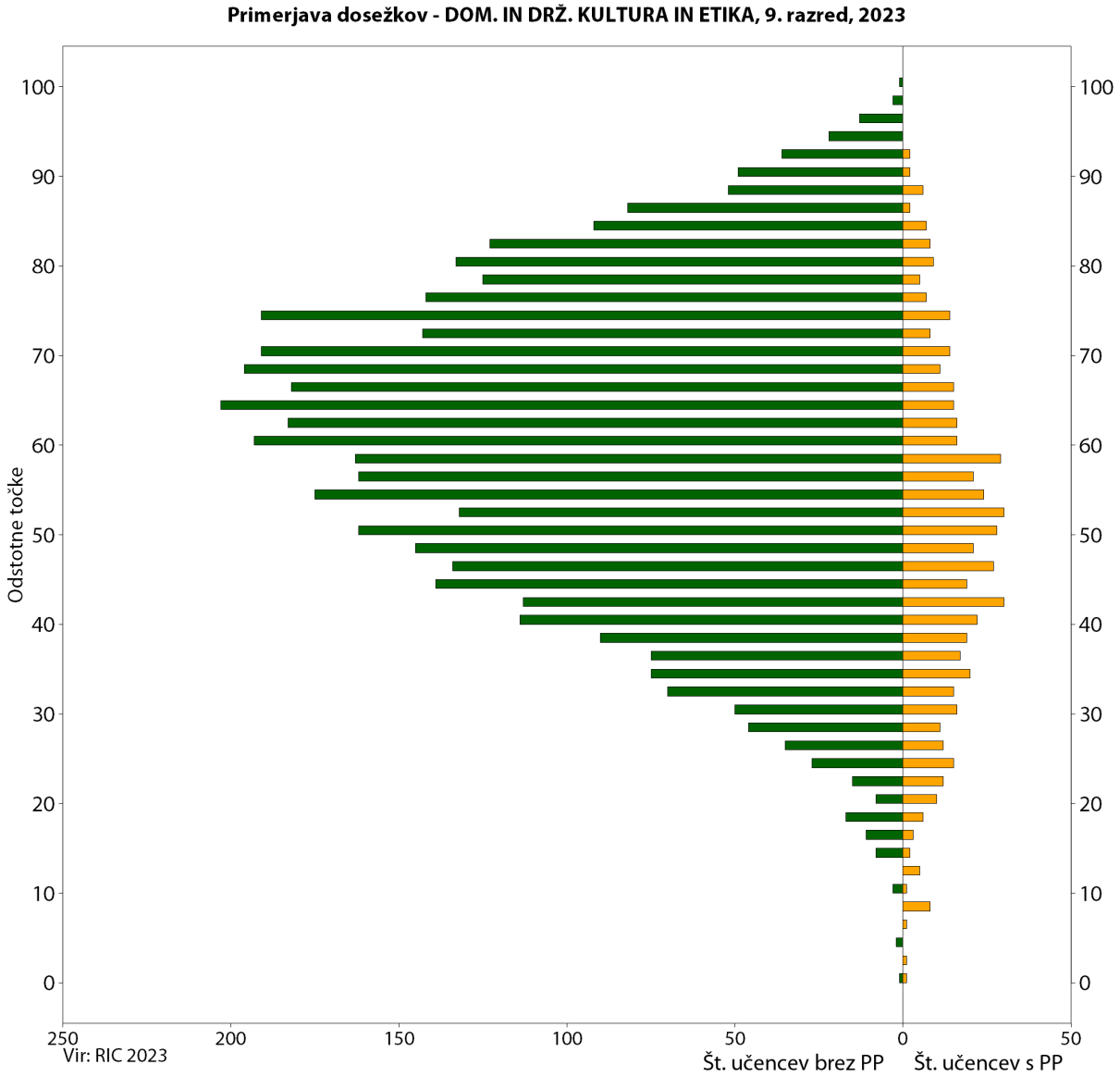
Slika 4.3.6: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz fizike v letu 2023, 9. razred*

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri fiziki je znašal 34,4 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa le 25,9 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je precej podobna normalni Gaussovi krivulji (manjka ji levi rep), porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa je nekoliko pomaknjena v levo in asimetrična v desno. Razlika v znanju učencev s posebnimi potrebami se je v primerjavi z zadnjo izvedbo NPZ iz fizike povečala za 3,5 odstotne točke.

Slika 4.3.7: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz glasbene umetnosti v letu 2023, 9. razred*

Učenci s posebnimi potrebami so leta 2023 pri glasbeni umetnosti dosegli 48,5 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb višji in so znašali 59,9 odstotne točke. Učenci s posebnimi potrebami so v primerjavi z zadnjo izvedbo NPZ iz glasbene umetnosti dosegli za 8,5 odstotne točke višje dosežke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, vendar pomaknjena v desno in brez desnega repa, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa je pomaknjena v levo in rahlo asimetrična v desno.

Slika 4.3.8: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz domovinske in državljanske kulture in etike v letu 2023, 9. razred*

Dosežki učencev s posebnimi potrebami pri domovinski in državljanski kulturi in etiki so znašali 57,9 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb višji (69,8). Učenci s posebnimi potrebami so v primerjavi z zadnjo izvedbo NPZ iz tega predmeta dosegli za 2,8 odstotne točke višje dosežke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, vendar brez desnega repa, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa ima več vrhov.

Grafične primerjave podatkov za italijanščino, madžarščino in nemščino zaradi majhnega števila učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali te preizkuse, niso smiselne.

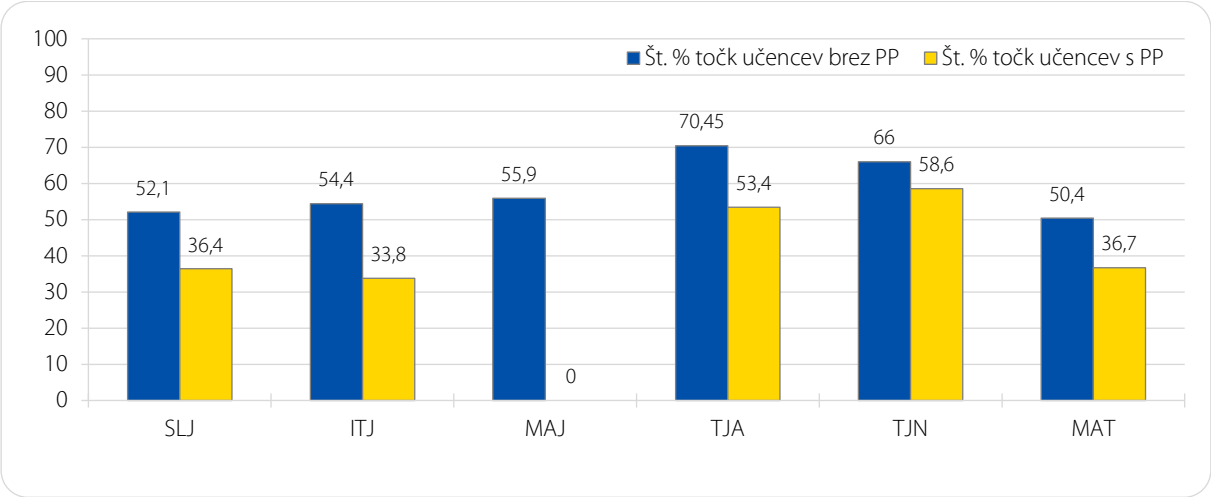
V nadaljevanju obravnavamo podatke o učencih s posebnimi potrebami v **6. razredu** od leta 2014 naprej, saj je bil to leto NPZ za te učence prvič obvezen in primerjava z leti prej ne bi bila zanesljiva.

Preglednica 4.3.2: *Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z drugimi učenci pri NPZ v letu 2023, 6. razred*

Predmet	Število učencev brez PP	Število učencev s PP	Št. odst. točk učencev brez PP	Št. odst. točk učencev s PP	Delež odst. točk učencev s PP v primerjavi z drugimi učenci 6. razreda
SLJ	18.328	2.149	52,1	36,4	69,9
ITJ	59	8	54,4	33,8	62,1
MAJ	19	1	55,9	47,5	85,0
TJA	18.338	2.106	70,45	53,4	75,8
TJN	432	65	66,0	58,6	88,8
MAT	18.760	2.165	50,4	36,7	72,8

Opozoriti je treba, da je NPZ iz italijanščine in madžarščine opravljalo malo učencev, zato podatki ne omogočajo posploševanja. Kakor je razvidno iz preglednice 4.3.2, je imelo leta 2023 osem učencev s posebnimi potrebami pri NPZ iz italijanščine nižje dosežke kakor drugi učenci; enako velja za enega učenca s posebnimi potrebami, ki je opravljal NPZ iz madžarščine.

Primerjava dosežkov učencev 6. razreda pri posameznih predmetih je prikazana na sliki 4.3.9.

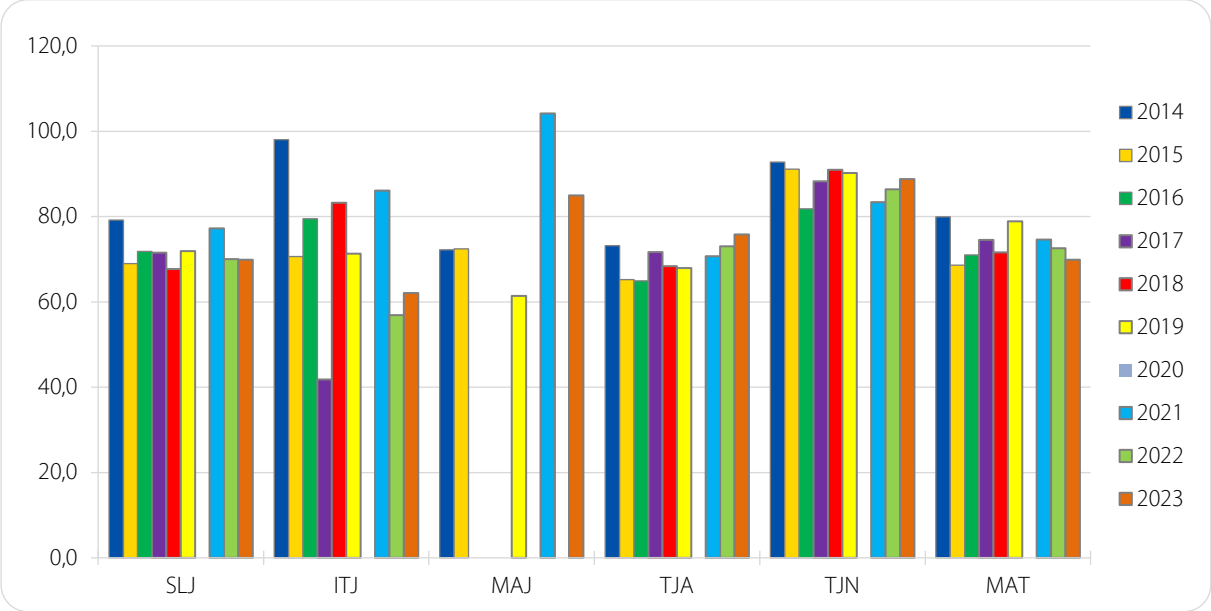
Slika 4.3.9: *Število odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2023, 6. razred*

Ker je neposredna primerjava dosežkov pri posameznih predmetih med leti in med različnimi predmeti strokovno neustrezna, smo za vse predmete izračunali tudi delež povprečnih odstotnih točk, ki so jih dosegli učenci s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb.

Podatki v preglednici 4.3.2 kažejo, da so učenci s posebnimi potrebami leta 2023 dosegli med 62,1 in 88,8 % povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov. Dosežki učencev s posebnimi potrebami so bili najnižji pri italijanščini – v povprečju so dosegli 62,1 % odstotnih točk svojih vrstnikov.

Pri angleščini so učenci s posebnimi potrebami dosegli 75,8 % odstotnih točk svojih vrstnikov, pri slovenščini 69,9 % in pri matematiki 69,9 %. Podatki kažejo, da so imeli učenci s posebnimi potrebami pri angleščini in matematiki v 6. razredu višje dosežke kot učenci 9. razreda, pri angleščini pa so učenci 6. razreda dosegli za 6,4 odstotne točke višje dosežke kot učenci 9. razreda.

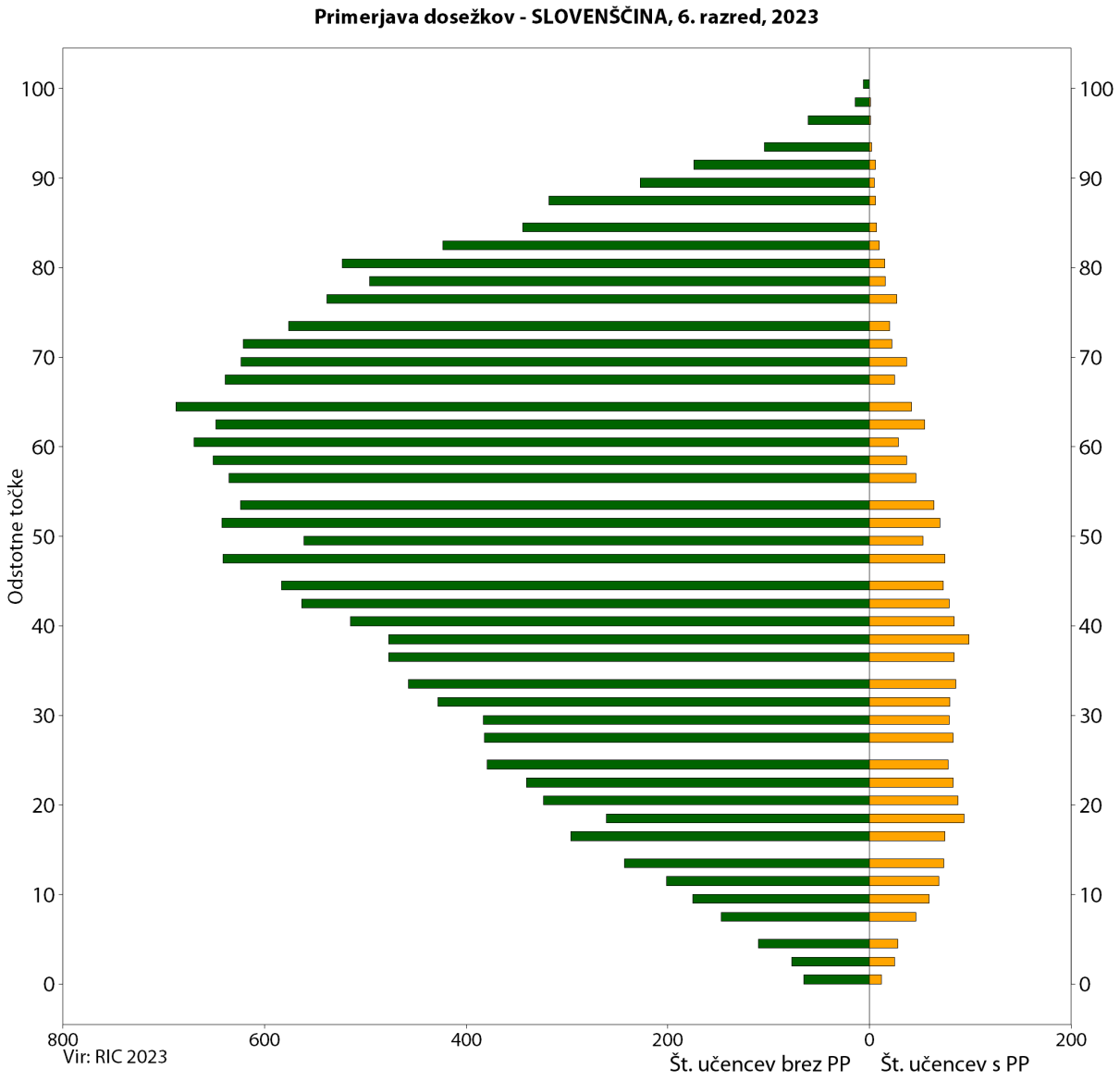
Analiza podatkov v letih 2014–2023 (slika 4.3.10) kaže, da učenci s posebnimi potrebami pri angleščini počasi zvišujejo svoje dosežke, medtem ko dosežki pri slovenščini in matematiki iz leta v leto nihajo za nekaj odstotnih točk.

Slika 4.3.10: *Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznih predmetih NPZ v obdobju 2014–2023, 6. razred*[16]

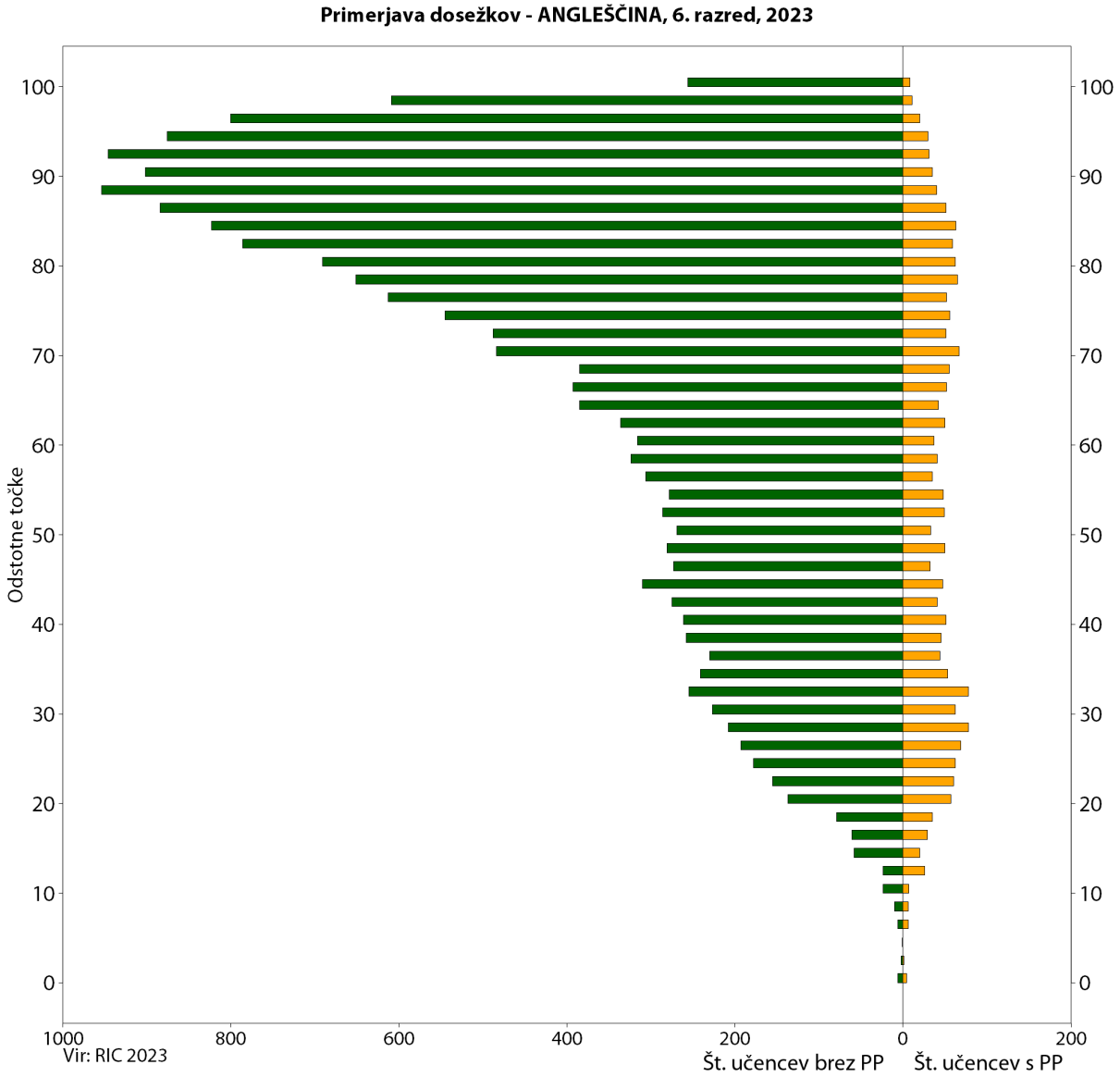
Dosežki učencev s posebnimi potrebami pri posameznih predmetih v primerjavi z učenci brez posebnih potreb so prikazani v nadaljevanju.

[16] NPZ se v letu 2020 zaradi epidemije bolezni covid-19 ni izvajal, zato nobena preglednica in slika ne vključuje podatkov za to leto.

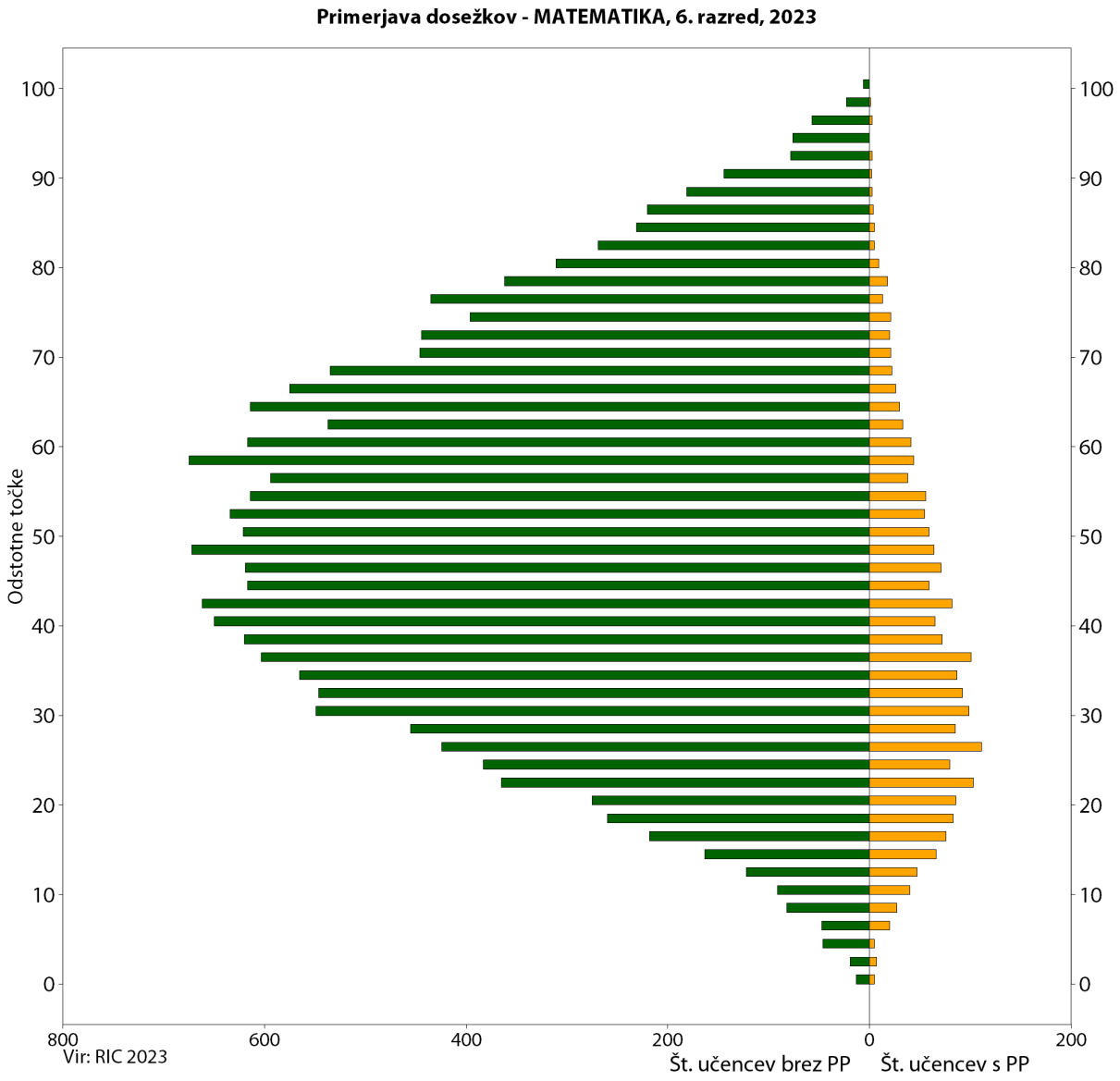
Slika 4.3.11: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2023, 6. razred*

Leta 2023 je bil povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri slovenščini 52,1 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 36,4 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, vendar brez repov na levi in desni strani, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 4.3.12: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2023, 6. razred*

Pri angleščini so učenci s posebnimi potrebami dosegli 53,4 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb bistveno višji in so znašali 70,45 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je neenakomerna, z enim vrhom na skrajnem desnem delu krivulje, medtem ko je porazdelitev učencev s posebnimi potrebami precej enakomerna, z dvema neizrazitima vrhovoma.

Slika 4.3.13: *Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2023, 6. razred*

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri matematiki je znašal 50,4 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 36,7 odstotne točke. Razlike v znanju učencev s posebnimi potrebami v primerjavi s sovrstniki z značilnim razvojem so bile pri matematike najmanjše. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, čeprav nima izrazitih repov na levi in desni strani, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

4.3.1 Primerjava dosežkov učencev s posebnimi potrebami pri slovenščini in matematiki, ki so NPZ leta 2020 opravljali v 6. in leta 2023 v 9. razredu

Na tem mestu je v vsakoletnem poročilu primerjava dosežkov učencev s posebnimi potrebami med dosežki aktualne generacije v 9. razredu in dosežki v 6. razredu tri leta prej. Na ta način se primerja dosežke iste generacije in ugotavlja, ali se je razkorak z redno populacijo v obdobju treh let spremenileta

Za leto 2023 tovrstne primerjave ni, saj se NPZ leta 2020 ni izvedel in dosežkov za 6. razred 2020 ni.

4.4 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v letu 2022/2023

4.4.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.1.1: Pregled porazdelitve dosežkov po točkah glede na število učencev
Slika 4.4.1.2: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.3: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini (NIS) po regijah, 6.razred
Slika 4.4.1.4: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.5: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.1.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo
Slika 4.4.1.7: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – jezikovno znanje
Slika 4.4.1.8: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo
Slika 4.4.1.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo
Slika 4.4.1.10: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – jezikovno znanje
Slika 4.4.1.11: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.12: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti – celoten preizkus

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.1.1: Sestava preizkusa znanja iz slovenščine glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred

4.4.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.2.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.4.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.4.2.3: Dosežki učencev v prvem in drugem delu preizkusa glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.2.4: Dosežki učencev po vsebinah/zmožnostih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v prvem delu preizkusa
Slika 4.4.2.6: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v drugem delu preizkusa
Slika 4.4.2.7: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.4.2.8: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v prvem in drugem delu preizkusa

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred

4.4.3 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.3.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki (NIS) po regijah, 6.razred
Slika 4.4.3.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.3.5: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.6: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.7: Dosežki učencev po tipih nalog pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.8: Dosežki učencev po dodatkih k nalogam pri matematiki (NIS), 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.3.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.3.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred

4.4.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.4.1: Razporeditev po doseženih točkah
Slika 4.4.4.2: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.8: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.4.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.4.2: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred

4.4.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz naravoslovja **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.5.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri naravoslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.4.5.2: Porazdelitev točk pri naravoslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.4.5.3: Dosežki učencev ob celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.4: Indeks težavnosti glede na taksonomske stopnje za celoten preizkus znanja in posamezne vsebinske sklope
Slika 4.4.5.5: Zastopanost standardov glede na posamezen vsebinski sklop in glede na celoten preizkus
Slika 4.4.5.6: Uspešnost reševanja standardov glede na indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu
Slika 4.4.5.7: Število postavk po različnih tipih nalog v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu
Slika 4.4.5.8: Uspešnost reševanja različnih tipov nalog glede na indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu
Slika 4.4.5.9: Uspešnost reševanja nalog glede na dodatke in indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.5.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.5.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.5.3: Specifikacijska tabela, naravoslovje (NIS), 9. razred

Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v letu 2022/2023

4.4.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus znanja preverja cilje in standarde znanja iz *Učnega načrta za slovenščino v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz leta 2003 in iz leta 2021*. Preizkus obsega dvajset nalog, razdeljenih na dva dela: v prvem delu so naloge po branju neumetnostnega besedila in naloge za preverjanje slovnične in pravopisne zmožnosti, v drugem delu pa so naloge po branju umetnostnega besedila. V prvem delu je dvanajst nalog, ki so jih učenci rešili s pomočjo besedila *Pita z jabolki in lešniki (opis postopka)*. V drugem delu je osem nalog, povezanih z branjem in razumevanjem kratke ljudske pripovedke (*Pametni sodnik*).

Namen preizkusa znanja je preveriti:

- bralno zmožnost – zmožnost samostojnega tihega branja praviloma neznanega besedila,
- branje podatkov v besedilu,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo književnih in jezikovnih pojmov,
- – pravopisno zmožnost,
- zmožnost samostojne tvorbe krajšega besedila po shemi.

Preizkus znanja sestavljajo naslednji tipi nalog: kratki zaprti odgovori, kratki polodprti odgovori, izbirni tip z enim pravilnim odgovorom, izbirni tip z več pravilnimi odgovori, dopolnjevanje brez nabora, alternativni tip ter povezovanje, urejanje in razvrščanje.

Naloge preizkusa v različnih deležih (*Preglednica 4.4.1.1*) pokrivajo tri taksonomske stopnje po Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.4.1.1: *Sestava preizkusa znanja iz slovenščine glede na taksonomske stopnje*

Stopnje zahtevanega znanja		**Deleži v preizkusu znanja**
I.	znanje in poznavanje	50 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	15 %

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.1.2: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	125
Število postavk[17]	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	28,47
Povprečno število odstotnih točk	56,94
Standardni odklon odstotnih točk	16,59
Indeks težavnosti	0,57
Indeks zanesljivosti	0,89

[17] Postavka je najmanjši del naloge, ki ga statistično obravnavamo pri numeričnih in vsebinskih analizah.

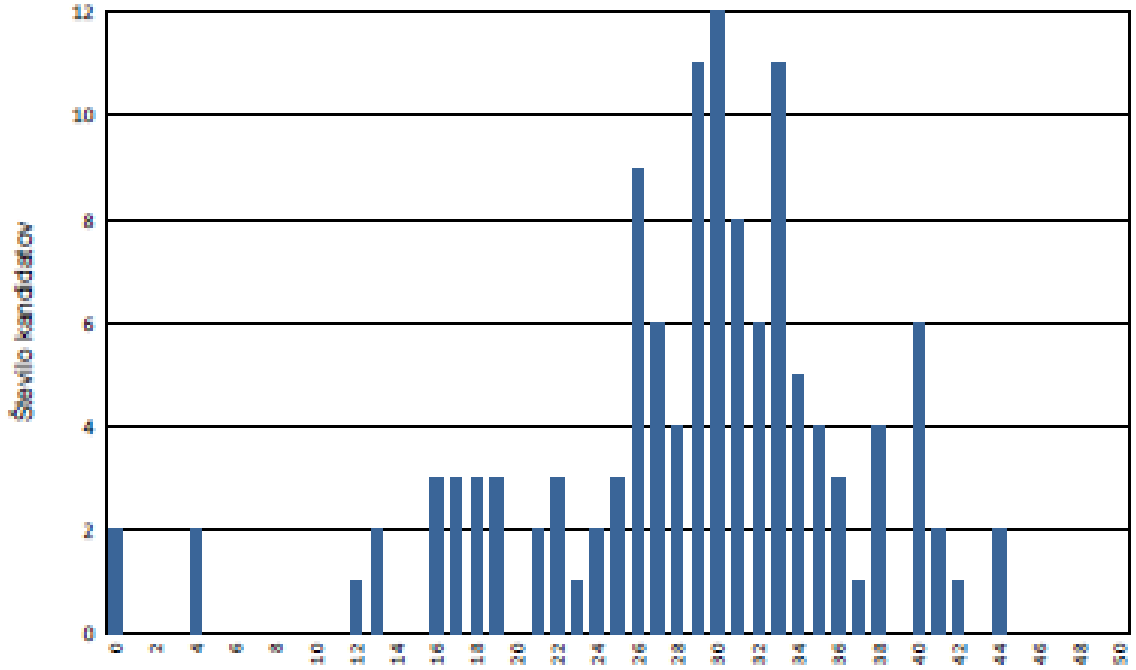
Preizkus znanja iz slovenščine za 6. razred je letos opravljalo nekaj več učencev kot prejšnje leto. Opažamo, da se število udeležencev v zadnjih letih počasi povečuje, a tudi letošnje število pomeni približno polovico vseh šestošolcev v prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom (v nadaljevanju PP NIS).

Povprečni dosežek na preizkusu je 28,5 točke, kar je malo več kot polovica vseh možnih točk.

Tako kot prejšnja leta so bili tudi tokrat učenci uspešnejši v prvem delu preizkusa in manj uspešni pri reševanju nalog po branju umetnostnega besedila.

Dosežki učencev so zelo razpršeni; nič točk sta dosegla dva učenca, letošnji najboljši dosežek pa je 44 točk (88 %), ki sta ga dosegla prav tako dva učenca.

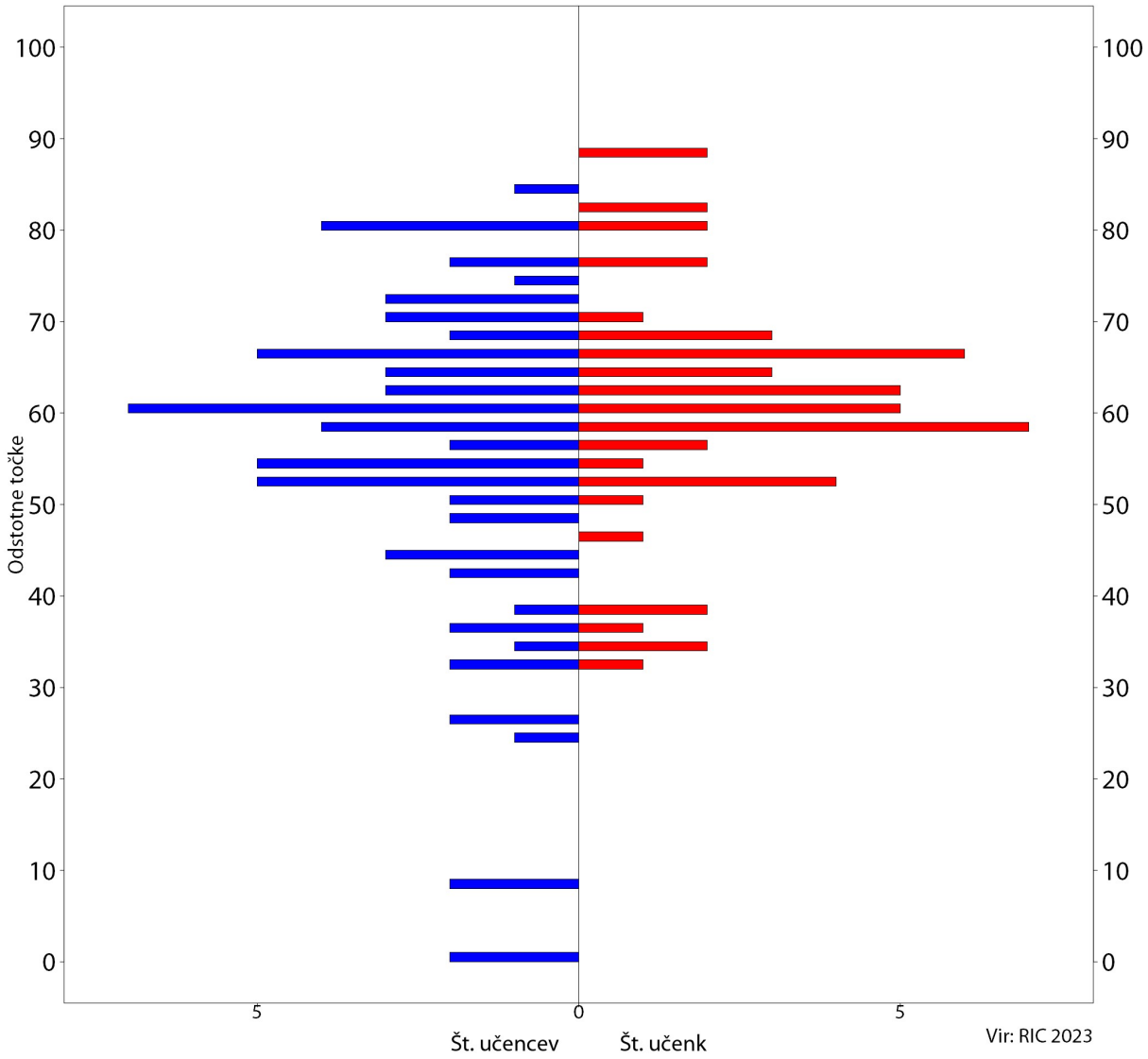
Letošnji preizkus je po težavnosti primerljiv s preizkusi v prejšnjih letih, kar kaže povprečni indeks težavnosti (v nadaljevanju IT). Enako lahko rečemo za zanesljivost preizkusa, saj je izračunani indeks zanesljivosti tudi za letošnji preizkus primerno visok.

Slika 4.4.1.1: *Pregled porazdelitve dosežkov po točkah glede na število učencev*

Slika 4.4.1.1 kaže frekvenčno porazdelitev dosežkov učencev, ki je rahlo levo asimetrična in precej razpršena. Na sliki je lepo vidno odstopanje najslabših dosežkov štirih učencev. Za te učence je značilno, da nalog večinoma niti ne začnejo reševati. Rezultati preostalih učencev so razporejeni med 12 in 44 točkami.

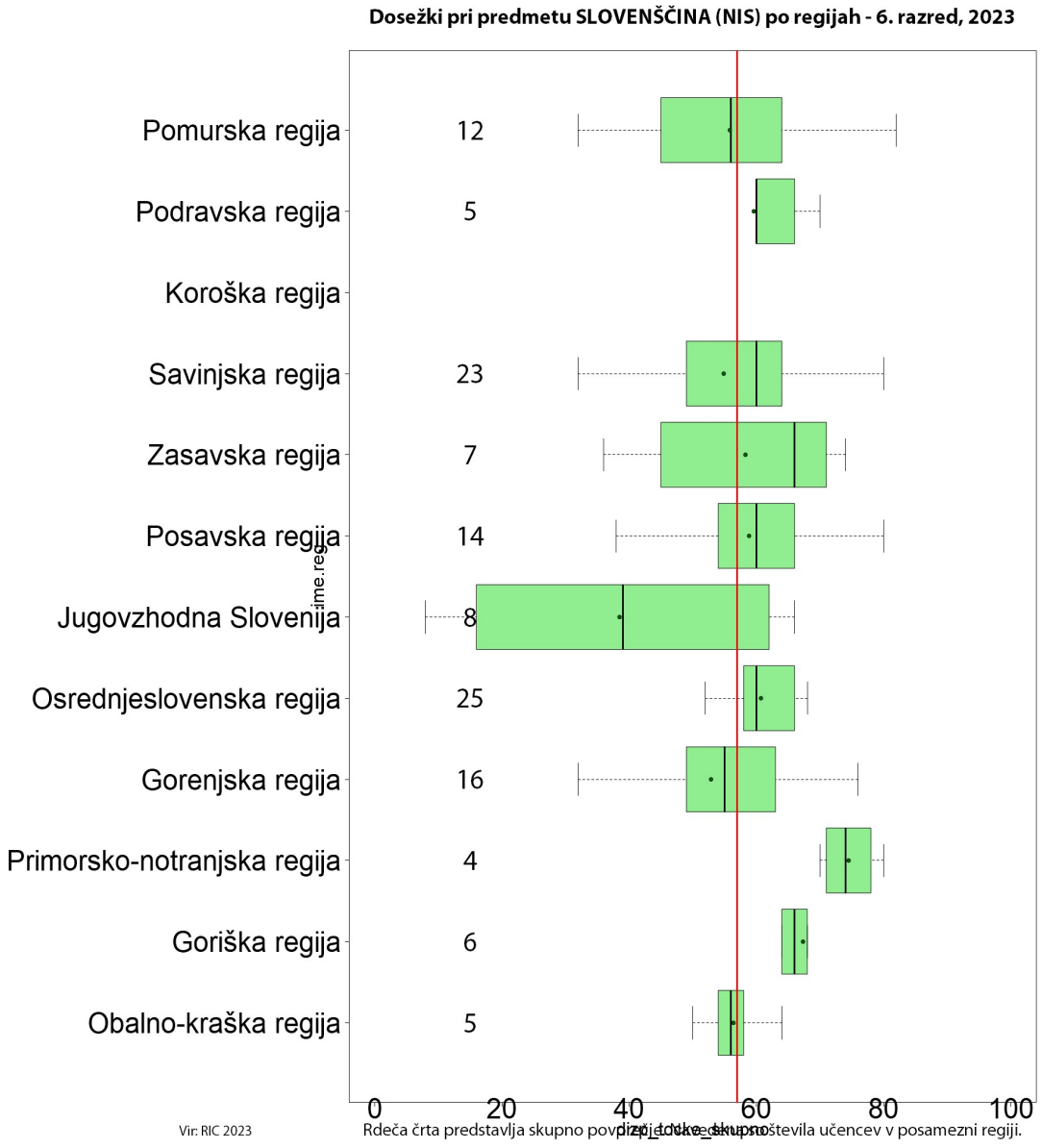
Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.1.2: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred*

Slika 4.4.1.2 prikazuje udeležence in njihove dosežke, razporejene po spolu. Preverjanja znanja iz slovenščine v 6. razredu se je udeležilo 53 deklic in 72 dečkov. Najvišji dosežek (88 % točk) sta dosegli deklici, najnižjega (0 % točk) pa sta dosegla dva dečka.

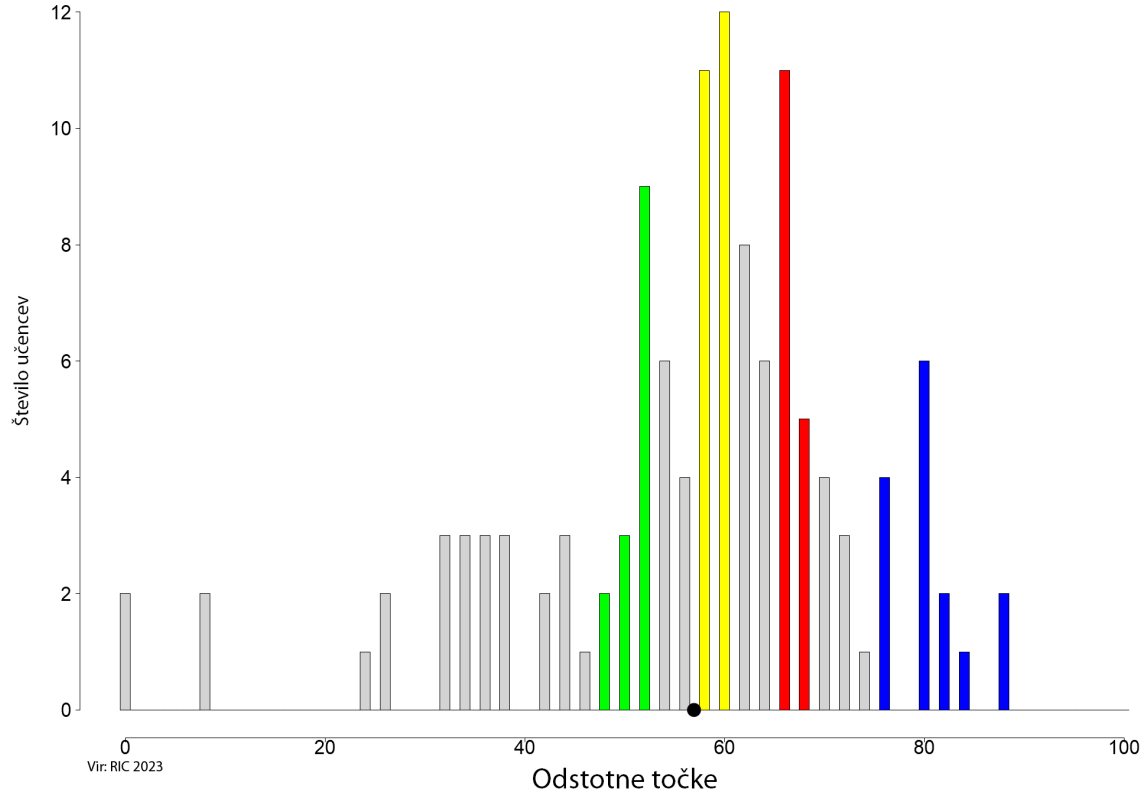
Dosežek z manj kot 50 % osvojenih točk je opaziti pri sedmih učenkah in kar 20 učencih. V celoti so preizkus bolje reševale učenke, kar smo lahko opazili tudi v prejšnjih letih.

Slika 4.4.1.3: *Porazdelitev dosežkov pri slovenščini (NIS) po regijah, 6.razred*

Slika 4.4.1.3 prikazuje podatek o številu udeležencev na šolah v posameznih regijah in porazdelitev dosežkov po regijah. Primerjava dosežkov učencev med regijami ni smiselna, saj se je za prostovoljno opravljanje preverjanja v posamezni regiji odločilo zelo različno število učencev. Razvidno pa je, da je največ učencev opravljalo preverjanje v Osrednjeslovenski regiji in najmanj v Koroški regiji, kjer se preverjanja ni udeležil nihče.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.1.4: *Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred*

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: Naloge preverjajo znanje ob branju neumetnostnega besedila (devet postavk).

Taksonomske stopnje: Pet nalog zelenega območja (devet postavk) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: Naloge zelenega območja so zaprtega tipa s kratkim odgovorom, naloge dopolnjevanja brez nabora in izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori.

Učenci:

– po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke – napišejo naslov besedila (naloga 1.02.1), navedejo bistvene podatke iz besedila (nalogi 1.03.1 in 1.03.2), dopolnijo seznam z nekaj zahtevanimi podatki iz besedila (nalogi 1.04.1 in 1.04.3), med danimi izberejo eno poved, ki ustreza delu opisanega postopka v besedilu, (naloga 1.05.1) in odgovorijo na nekaj vprašanj o bistvenih podatkih iz besedila (naloge 1.06.2, 1.06.4 in 1.06.5).

Učenci prepoznajo in poiščejo najosnovnejše v besedilu izpostavljene informacije in s kratkimi odgovori (največkrat z eno besedo) odgovorijo na preprosta vprašanja.

Zgled: naloga 1.03

Umetnostno besedilo

Vsebine: Naloge zelenega območja preverjajo branje in razumevanje umetnostnega besedila (sedem postavk).

Taksonomske stopnje: Štiri naloge (šest postavk) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in ena (ena postavka) na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V zelenem območju so naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori, zaprtega tipa s kratkim odgovorom in alternativnega tipa.

Učenci:

- naslov povežejo z besedilom – samostojno zapišejo naslov besedila (naloga 2.01.1);
- ločijo glavne in stranske književne osebe – med danimi prepoznajo glavne književne osebe (nalogi 2.02.1 in 2.02.2);
- obnovijo/povzamejo dogodke – odgovorijo na nekaj vprašanj o bistvenih dogodkih pripovedi (nalogi 2.03.1 in 2.03.2);
- prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil) – presojajo ustreznost nekaterih danih trditev o dejanjih književnih oseb (nalogi 2.05.2 in 2.05.4).

Učenci prepoznajo glavne književne osebe in osnovne informacije, ki se skozi besedilo večkrat ponovijo ali pa so posebej izpostavljene.

Zgled: naloga 2.02

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med spodnjo in zgornjo polovico dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: V rumeno območje se je uvrstilo pet nalog (šest postavk), ki preverjajo znanje ob branju neumetnostnega besedila, in ena naloga (tri postavke), ki preverja znanje jezika.

Taksonomske stopnje: Štiri naloge (pet postavk) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in dve (štiri postavke) na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rumenem območju so naloge zaprtega tipa s kratkim odgovorom, dopolnjevanja brez nabora, izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori ter povezovanja, urejanja in razvrščanja.

Učenci:

- po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke – prebrano besedilo prepoznajo kot opis postopka (naloga 1.01.1), dopolnijo seznam z vsemi zahtevanimi podatki iz besedila (naloga 1.04.2), med danimi izberejo dve povedi, ki ustrezno opisujeta postopek opisan v besedilu (naloga 1.05.2), odgovorijo na vsa vprašanja o bistvenih podatkih besedila (nalogi 1.06.1 in 1.06.3) in med danimi znajo izbrati in določiti prvo opravilo v opisanem postopku (naloga 1.07.1);
- tvorijo ženski par moškemu in obratno (naloge 1.11.1, 1.11.2 in 1.11.3).

Učenci so natančnejši pri iskanju osnovnih informacij iz besedila in zanesljivo odgovarjajo na enostavna vprašanja s kratkimi odgovori. V zaporedju dogodkov prepoznajo le začetek. Izkazujejo osnovno poimenovalno zmožnost tako, da tvorijo ustrezno žensko ali moško obliko samostalnika.

Zgled: naloga 1.11

Umetnostno besedilo

Vsebine: V rumeno območje so se uvrstile štiri naloge (pet postavk), ki preverjajo branje in razumevanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Tri naloge rumenega območja (štiri postavke) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in ena naloga (ena postavka) na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rumenem območju so naloge izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori, alternativni tip nalog in naloge zaprtega tipa s kratkim odgovorom.

Učenci:

- prepoznajo značilnosti (kratke) fantastične pripovedi – med danimi možnostmi prepoznajo pripovedko kot vrsto prebranega besedila (naloga 2.01.2);
- obnovijo/povzamejo dogodke – odgovorijo na vsa vprašanja o bistvenih dogodkih pripovedi (naloga 2.03.3);
- prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil) – presojajo ustreznost vseh danih trditev o dejanjih književnih oseb (nalogi 2.05.1 in 2.05.3);
- ubesedijo čustva in razpoloženje književnih oseb – med danimi občutki razberejo enega, ki ga izkazuje glavna književna oseba (naloga 2.07.2).

Učenci so natančnejši pri prepoznavanju bistvenih dogodkov pripovedi in zanesljivo odgovarjajo na preprosta vprašanja s kratkimi odgovori. Učenci razumejo eksplicitno izražene povezave med deli besedila (ravnanje književne osebe).

Zgled: naloga 2.05
(Opomba: Druga in četrta postavka naloge sodita v zeleno območje, prva in tretja pa v rumeno.)

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: V rdeče območje se je uvrstila ena naloga (ena postavka), ki je preverjala znanje ob branju neumetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Ena naloga (ena postavka) je preverjala znanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rdečem območju je naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja.

Učenci:

- po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke – med danimi znajo izbrati in določiti zadnje opravilo v opisanem postopku (naloga 1.07.2).

Učenci poiščejo večino zahtevanih informacij iz besedila. Izkažejo osnovno razumevanje časovnega zaporedja dogodkov, tako da določijo začetek in konec.

Zgled: naloga 1.07.2

Umetnostno besedilo

V rdeče območje se ni uvrstila nobena naloga s področja branja in razumevanja umetnostnega besedila.

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: V modro območje so se uvrstile tri naloge (tri postavke), ki preverjajo znanje ob branju neumetnostnega besedila, in ena (tri postavke), ki preverja znanje jezika.

Taksonomske stopnje: Tri naloge (pet postavk) preverjajo znanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in ena (ena postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Naloge modrega območja so zaprtega in polodprtega tipa s kratkim odgovorom ter tipa povezovanja, urejanja in razvrščanja.

Učenci:

- po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke – med danimi znajo izbrati in določiti tista opravila, ki predstavljajo osrednji del opisanega postopka, (naloga 1.07.3) in znajo povezati podatke iz različnih delov besedila (naloga 1.08.1);
- poimenujejo bitja, predmete, dejanja … v svoji okolici ali na sliki s knjižnimi besedami in besednimi zvezami – iz danega besedila izpišejo tri glagole (naloge 1.09.1, 1.09.2 in 1.09.3);
- napišejo besedilo določene vrste (ustrezno, smiselno in razumljivo) – v samostojnem tvorjenem besedilu uporabijo vse zahtevane podatke iz miselnega vzorca (naloga 1.12.2).

Učenci prepoznajo vse zahtevane informacije iz besedila in pokažejo osnovno jezikovno znanje. Izkažejo razumevanje časovnega zaporedja dogodkov.

Zgled: naloge 1.09.1, 1.09.2 in 1.09.3

Umetnostno besedilo

Vsebine: V modro območje sta se uvrstili dve nalogi (štiri postavke), ki preverjata razumevanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Dve nalogi (štiri postavke) preverjajo znanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: Nalogi tega območja sta izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom ter zaprtega tipa s kratkim odgovorom.

Učenci:

- prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil) – med danimi povedmi izberejo tisto, s katero je opisana zvijača, ki jo je izpeljaja glavna književna oseba, (naloga 2.04.1) in z odgovori na vprašanja izkažejo razumevanje bistva prebranega besedila (naloge 2.06.1, 2.06.2 in 2.06.3).

Učenci pokažejo dobro razumevanje besedila, saj razumejo vzročno-posledične odnose in motive za ravnanja književnih oseb.

Zgled: naloga 2.06

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: Kot najzahtevnejši sta se izkazali dve nalogi (štiri postavke) ob branju neumetnostnega besedila in ena naloga (ena postavka), ki je preverjala znanje jezika.

Taksonomske stopnje: Ena naloga (ena postavka) je znanje preverjala na na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), ena (ena postavka) na II. (razumevanje in uporaba znanja) ter ena (tri postavke) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V območju nad modrim so naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori, zaprtega tipa in polodprtega tipa s kratkimi odgovori.

Učenci so manj uspešni:

- pri poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: ko povzamejo temo, podteme in bistvene podatke – med danimi ne izbirejo vseh povedi, ki ustrezno opisujejo postopek (naloga 1.05.3);
- pri zapisu glavnih in vrstilnih številnikov do 100 s številkami in z besedami – ne zapišejo pravilno glavnega številnika (naloga 1.10.1);
- pri zapisu besedila določene vrste (ustrezno, smiselno in razumljivo) – v samostojnem tvorjenem besedilu ne uporabijo glavnih značilnostih opisa postopka kljub dodani slikovni predstavitvi postopka (naloga 1.12.1), ne zapišejo zaokroženega, dovolj dolgega (naloga 1.12.3) ter slovnično in pravopisno ustreznega besedila (naloga 1.12.4).

Učenci so manj uspešni pri tvorjenju povezanih pisnih sestavkov ustrezne dolžine. Pri tem tudi ne upoštevajo vseh slovničnih in pravopisnih pravileta

Zgled: naloga 1.12
(Opomba: Druga postavka naloge sodi v modro območje, prva, tretja in četrta pa nad modro območje.)

Umetnostno besedilo

Vsebine: Dve nalogi (štiri postavke) preverjata razumevanje in poustvarjanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Ena naloga (ena postavka) preverja znanje na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in ena (tri postavke) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V območju nad modrim so naloge polodprtega tipa s kratkimi odgovori ter naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori.

Učenci so manj uspešni:

- pri ubeseditvi čustev in razpoloženja književnih oseb – med danimi občutki ne razberejo vseh, ki jih izkazuje glavna književna oseba (naloga 2.07.2);
- pri govoru ali pisanju zgodb, ki se dogajajo danes/v preteklosti/v prihodnosti – pri tem izhajajo iz svojega znanja in svojih izkušenj – ne tvorijo vsebinsko ustreznega besedila na podlagi prebranega besedila (naloga 2.08.1) in zapisano besedilo ni ustrezne dolžine (naloga 2.08.2);
- pri upoštevanju slovničnih in pravopisnih pravil (naloga 2.08.3).

Učenci ne prepoznajo vseh čustvenih doživljanj književne osebe. So manj uspešni pri tvorjenju besedila, ki zahteva povezavo med prebranim besedilom in lastnimi izkušnjami.

Zgled: naloga 2.08

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.1.3: *Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred*

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
I. DEL (Neumetnostno besedilo: Pita z jabolki in lešniki)									
1.	1.1	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	rumeno	0,66	0,41
2.	2.1	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	zeleno	0,85	0,33
3.	3.1	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	zeleno	0,91	0,40
	3.2	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	zeleno	0,88	0,26
4.	4.1	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	zeleno	0,84	0,29
	4.2	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	rumeno	0,73	0,24
	4.3	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	zeleno	0,78	0,24
5.	5.1	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	zeleno	0,79	0,42
	5.2	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	rumeno	0,76	0,29
	5.3	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	nad modrim	0,34	0,26
6.	6.1	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	rumeno	0,71	0,45
	6.2	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	zeleno	0,90	0,49
	6.3	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	rumeno	0,80	0,47
	6.4	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	zeleno	0,87	0,54
	6.5	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	M	I	zeleno	0,90	0,56

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
7.	7.1	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	S	II	rumeno	0,66	0,32
	7.2	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	S	II	rdeče	0,58	0,40
	7.3	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	S	II	modro	0,30	0,27
8.	8.1	1	neumetnostno besedilo	po poslušanju (in gledanju) oz. branju besedila: povzamejo temo, podteme in bistvene podatke;	S	II	modro	0,50	0,35
9.	9.1	1	jezik	poimenujejo bitja, predmete, dejanja … v svoji okolici ali na sliki s knjižnimi besedami in besednimi zvezami;	S	II	modro	0,30	0,30
	9.2	1	jezik	poimenujejo bitja, predmete, dejanja … v svoji okolici ali na sliki s knjižnimi besedami in besednimi zvezami;	S	II	modro	0,28	0,37
	9.3	1	jezik	poimenujejo bitja, predmete, dejanja … v svoji okolici ali na sliki s knjižnimi besedami in besednimi zvezami;	S	II	modro	0,29	0,32
10.	10.1	1	jezik	zapišejo glavne in vrstilne številnike do 100 s številkami in z besedami;	S	II	nad modrim	0,18	0,02
11.	11.1	1	jezik	tvorijo ženski par moškemu in obratno;	S	II	rumeno	0,83	0,43
	11.2	1	jezik	tvorijo ženski par moškemu in obratno;	S	II	rumeno	0,66	0,40
	11.3	1	jezik	tvorijo ženski par moškemu in obratno;	S	II	rumeno	0,74	0,45
12.	12.1	1	neumetnostno besedilo	napišejo besedilo določene vrste (ustrezno, smiselno in razumljivo);	S	III	nad modrim	0,29	0,34
	12.2	1	neumetnostno besedilo	napišejo besedilo določene vrste (ustrezno, smiselno in razumljivo);	S	III	modro	0,22	0,37
	12.3	1	neumetnostno besedilo	napišejo besedilo določene vrste (ustrezno, smiselno in razumljivo);	S	III	nad modrim	0,17	0,35
	12.4	1	neumetnostno besedilo	upoštevajo slovnična in pravopisna pravila.	S	III	nad modrim	0,03	0,10

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
II. DEL (Umetnostno besedilo: *Indijska pripovedka: Pametni sodnik*. Maja Žugić (ur.), *Kam pa kam Ciciban*. Izbor besedil in ilustracij iz sedemdesetih letnikov revije Ciciban. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2015.)									
1.	1.1	1	umetnostno besedilo	naslov povežejo z besedilom;	M	I	zeleno	0,78	0,25
	1.2	1	umetnostno besedilo	prepoznajo značilnosti (kratke) fantastične pripovedi;	M	I	rumeno	0,62	0,15
2.	2.1	1	umetnostno besedilo	ločijo glavne in stranske književne osebe;	M	I	zeleno	0,82	0,53
	2.2	1	umetnostno besedilo	ločijo glavne in stranske književne osebe;	M	I	zeleno	0,70	0,48
3.	3.1	1	umetnostno besedilo	obnovijo/povzamejo dogodke;	S	I	zeleno	0,83	0,45
	3.2	1	umetnostno besedilo	obnovijo/povzamejo dogodke;	S	I	zeleno	0,79	0,34
	3.3	1	umetnostno besedilo	obnovijo/povzamejo dogodke;	S	I	rumeno	0,68	0,49
4.	4.1	1	umetnostno besedilo	prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil);	S	II	modro	0,34	0,29
5.	5.1	1	umetnostno besedilo	prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil);	S	I	rumeno	0,61	0,44
	5.2	1	umetnostno besedilo	prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil);	S	I	zeleno	0,74	0,43
	5.3	1	umetnostno besedilo	prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil);	S	I	rumeno	0,67	0,39
	5.4	1	umetnostno besedilo	prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil);	S	II	zeleno	0,72	0,40
6.	6.1	1	umetnostno besedilo	prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil);	S	II	modro	0,32	0,41
	6.2	1	umetnostno besedilo	prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil);	S	II	modro	0,38	0,44
	6.3	1	umetnostno besedilo	prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil);	S	II	modro	0,30	0,36
7.	7.1	1	umetnostno besedilo	ubesedijo čustva in razpoloženje književnih oseb;	S	II	nad modrim	0,42	0,19
	7.2	1	umetnostno besedilo	ubesedijo čustva in razpoloženje književnih oseb;	S	II	rumeno	0,58	0,50
8.	8.1	1	umetnostno besedilo	govorijo ali pišejo zgodbe, ki se dogajajo danes/v preteklosti/v prihodnosti – pri tem izhajajo iz svojega znanja in svojih izkušenj;	S	III	nad modrim	0,24	0,23
	8.2	1	umetnostno besedilo	govorijo ali pišejo zgodbe, ki se dogajajo danes/v preteklosti/v prihodnosti – pri tem izhajajo iz svojega znanja in svojih izkušenj;	S	III	nad modrim	0,15	0,22
	8.3	1	umetnostno besedilo	upoštevajo slovnična in pravopisna pravila.	S	III	nad modrim	0,00	0,00

LEGENDA:

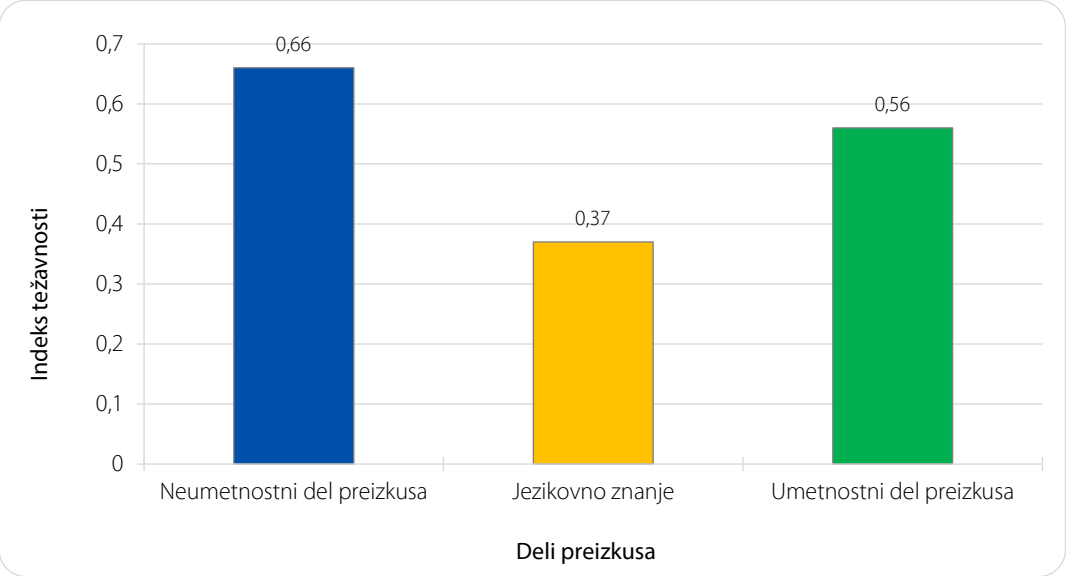
Naloga: oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;
Točke: maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebina: vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo: neumetnostno besedilo, umetnostno besedilo oz.jezik, če z vprašanjem/delom naloge/nalogo preverjamo slovnična in pravopisna pravila;
Cilj – učenci: cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;
Standard znanja: standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, S – standard; povzeto po učnem načrtu;
Taksonomska stopnja (po Bloomu): taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Območje: območje, v katero se je uvrstilo/-a vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Preizkus znanja je sestavljen iz nalog, ki jih lahko razdelimo v tri vsebinske sklope:

- naloge ob branju neumetnostnega besedila (najvišje možno število točk za ta del je 22 točk),
- naloge ob branju umetnostnega besedila (najvišje možno število točk je 19 točk),
- naloge, namenjene preverjanju slovničnega in pravopisnega znanja (na kratko – jezikovno znanje), najvišje možno točk je 9 točk, pri čemer eno točko prinese postavka 8.3 iz umetnostnega dela preizkusa (upoštevanje slovničnih in pravopisnih pravil).

Slika 4.4.1.5: *Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti*

Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa so v povprečju nekoliko boljši od dosežkov v drugih dveh vsebinskih enotah. Razliko opažamo vsako leto, kar je najverjetneje povezano s tem, da učenci bolj uspešno rešijo naloge ob enopomenskih besedilih, v katerih si vsaj nekatere informacije laže zapomnijo in se z njimi srečujejo tudi zunaj šole. Branje umetnostnih besedil pa je za te učence najverjetneje omejeno na šolsko obravnavo; naloge, ki zahtevajo povezovanje informacij iz različnih delov besedila, sklepanje in zlasti samostojno oblikovanje besedila, četudi kratkega, pa so zanje zelo zahtevne.

Med nalogami ob **neumetnostnem besedilu** so učenci v celoti najuspešneje rešili dve postavki 3. naloge (3.1 in 3.2). Obe postavki 3. naloge zahtevata zapis kratkega, enobesednega odgovora neposredno iz besedila, hkrati pa gre za informacije, ki so najverjetneje del splošnega znanja učencev.

Najmanj uspešni so bili učenci pri 12. nalogi preizkusa, ki zahteva zapis kratkega besedila (po zgledu prebranega besedila in z opornimi vsebinskimi elementi). Najmanj učencev je upoštevalo zahtevo naloge po obsegu besedila (najmanj šest povedi) ter po upoštevanju slovničnih in pravopisnih pravil (to sicer obravnavamo v naslednjem vsebinskem sklopu). Med vsemi nalogami tega vsebinskega sklopa je 12. naloga največkrat ostala nerešena.

Med nalogami, ki preverjajo **jezikovno zmožnost**, so bili učenci najuspešnejši pri vseh treh postavkah 11. naloge (11.1, 11.2 in 11.3). Vse postavke zahtevajo zapis oblike za nasprotni spoleta Gre za naloge, ki so del splošnega znanja in vsakdanje rabe jezika pri učencih.

Izrazito neuspešni so bili učenci pri 10. nalogi, pri kateri so morali zapisati vrstilni številnik z besedo. Najverjetneje so učenci nalogo razumeli kot nalogo, ki zahteva dopolnitev podatka iz besedila, kar kaže tudi na slabo razumevanje branja navodileta

Neuspešni so bili učenci tudi pri obeh postavkah, ki zahtevata upoštevanje slovničnih in pravopisnih pravil pri tvorjenju kratkega besedila (tako v neumetnostnem delu s četrto postavko 12. naloge kakor v umetnostnem delu s tretjo postavko 8. naloge). Pri obeh postavkah smo sicer dopustili do tri napake.

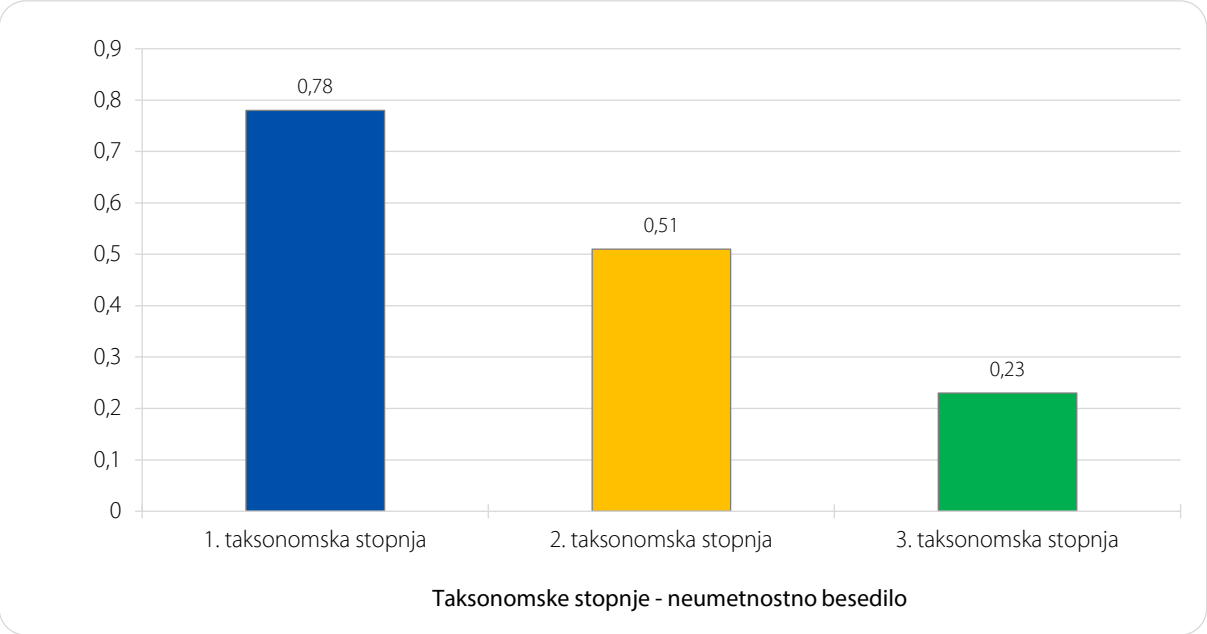
Med nalogami ob **umetnostnem besedilu** so bili učenci najuspešnejši pri prvih dveh postavkah 3. naloge in pri prvi postavki 2. naloge. Vsaka od postavk 3. naloge zahteva zapis kratkega odgovora na vprašanje o ključnih informacijah iz besedila. Učenci so bili najbolj uspešni pri tistih dveh postavkah, ki sprašujeta po tem, kar je mogoče

najti takoj na začetku besedila. Druga naloga zahteva izbiro dveh ustreznih odgovorov (prepoznava dveh književnih oseb iz besedila). Več učencev je uspešno izbralo prvi pravilni odgovor, nekaj manj pa je bilo tistih, ki so izbrali oba odgovora. Uspešnost je verjetno povezana s tem, da se beseda pravilnega odgovora v besedilu večkrat ponovi (uporabljena je tudi v naslovu). Opažamo, da igra pomembno vlogo tudi zaporedno mesto pravilnega odgovora; če je na začetnih dveh mestih, je izbran pogosteje, kot če je na zadnjih dveh mestih.

Najmanj uspešni so bili učenci pri zadnji, 8. nalogi, ki zahteva zapis zaokroženega in povezanega besedila (poustvarjanje na podlagi prebranega umetnostnega besedila). Naloga sicer zahteva, da učenci prepoznajo motive v prebranem besedilu in jih nato prikažejo v novem kontekstu. Kar 34 (27,2 %) učencev naloge ni niti začelo reševati, kljub danim usmeritvam.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** nalog glede na indeks težavnosti

Analiza dosežkov nalog po taksonomskih stopnjah – **neumetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.6: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo*

S slike 4.4.1.6 je razvidno, da težavnost nalog pričakovano narašča s taksonomskimi stopnjami. Učenci so najbolje rešili naloge, ki preverjajo dosežke na prvi taksonomski stopnji, najmanj uspešni pa so bili pri nalogah na tretji taksonomski stopnji.

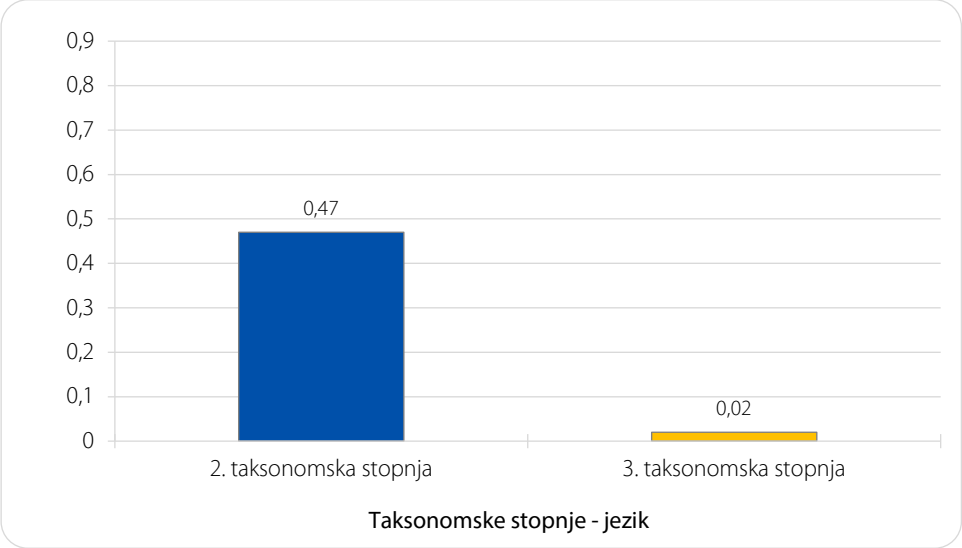
Na **prvi taksonomski stopnji** je šest nalog, ovrednotenih s 15 točkami. Vse najbolj uspešno rešene naloge ob neumetnostnem besedilu so na prvi taksonomski stopnji. To sta prva postavka 3. naloge (3.1) ter peta postavka 6. naloge (6.5). To so obenem naloge, ki so jih učenci najuspešneje reševali v celotnem prvem delu preizkusa in smo jih vsebinsko analizirali že v prejšnjem poglavju.

Med nalogami **prve taksonomske ravni** so učenci presenetljivo najslabše rešili 5. nalogo; gre za nalogo izbirnega tipa, ki pa zahteva izbiro treh pravilnih odgovorov. Slabo reševanje kaže ponovno na neupoštevanje navodileta Učenci najverjetneje preberejo vprašanje, ne pa tudi navodila za reševanje. Opažamo, da pri nalogah izbirnega tipa, pri katerih se zahteva izbira več odgovorov, največ učencev ustrezno izbere prvi odgovor, nekaj manj jih ustrezno izbere drugega, najmanj pa je ustreznih izbir za tretji odgovor (največkrat niti ni izbran).

Na **drugi taksonomski ravni** se je 11. naloga izkazala kot najbolje rešena (tri postavke, ovrednotene s tremi točkami), 10. naloga pa kot najslabše rešena. Obe nalogi smo analizirali že v prejšnjem poglavju, ob vsebinski analizi.

Na **tretji taksonomski ravni** je 12. naloga, v kateri je nekaj učencem uspelo uporabiti in zapisati podatke iz danih sklopov, pri vsebinskem zapisu zaokroženega besedila pa so bili neuspešni.

Analiza dosežkov nalog po taksonomskih stopnjah – **jezikovno znanje**

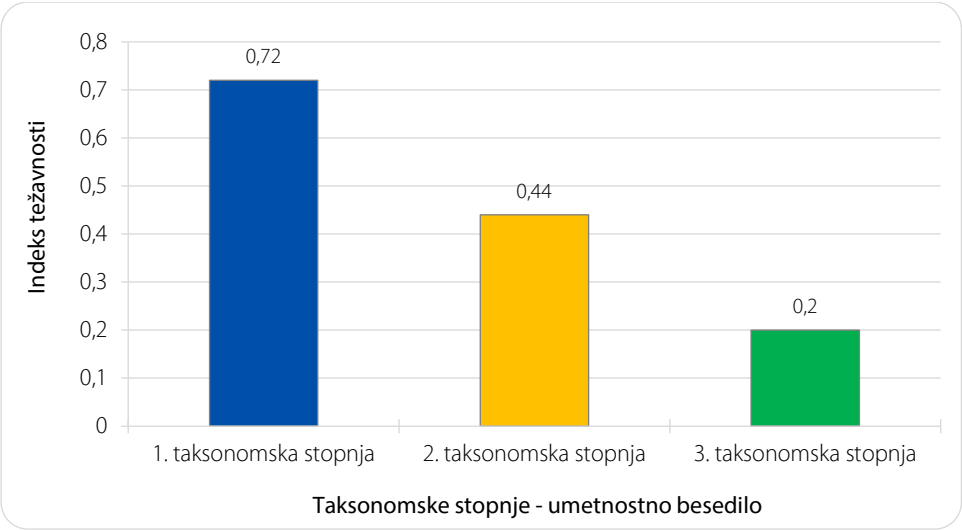
Slika 4.4.1.7: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – jezikovno znanje*

Jezikovne zmožnosti smo preverjali z nalogami na 2. in 3. taksonomski stopnji.

Na **drugi taksonomski stopnji** so tri naloge s skupaj sedmimi postavkami (ovrednotene s sedmimi točkami). Najuspešneje so učenci rešili 11. nalogo (11.1), ki smo jo analizirali že v prejšnjem poglavju. Najslabše so na 2. taksonomski ravni rešili prvo postavko 10. naloge, ki zahteva ustrezen zapis vrstilnega števnika v povedi.

Na **tretji taksonomski ravni** sta postavki za preverjanje pravopisne in slovnične zmožnosti ob pisanju besedila (neumetnostno besedilo 12.4, umetnostno besedilo 8.3). Tu ne moremo govoriti o bolj ali manj uspešno rešenih postavkah, saj so točko dosegli le posamezni učenci, in še to v prvem delu preizkusa (po branju neumetnostnega besedila).

Analiza dosežkov nalog po taksonomskih stopnjah – **umetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.8: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo*

Na sliki 4.4.1.8 je razvidno, da tudi v tem delu preizkusa težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami narašča.

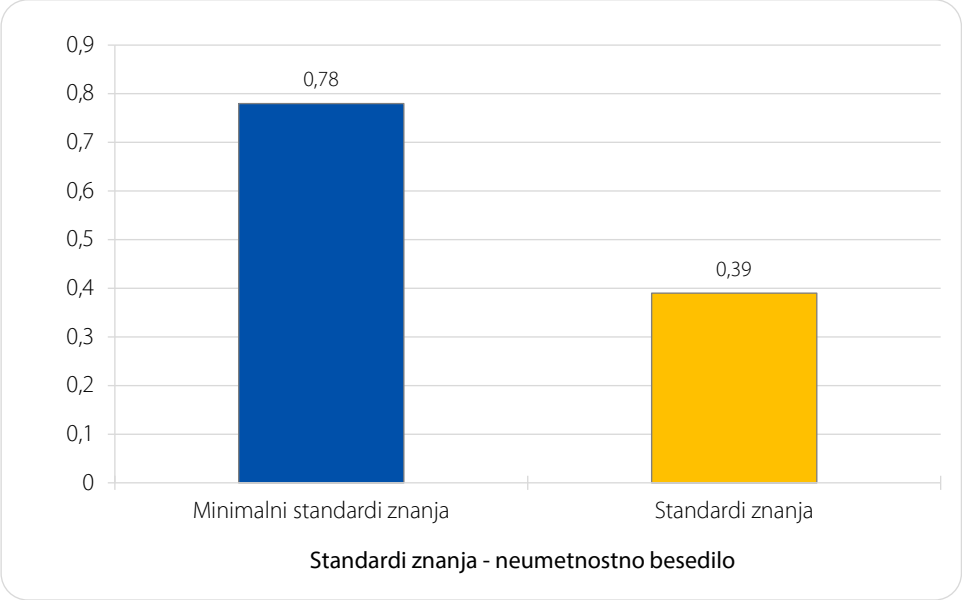
Na **prvi taksonomski ravni** so štiri naloge oz.deset postavk. Po pričakovanjih so učenci v tem delu preizkusa najbolj uspešni. Učenci so enako uspešno rešili prvi dve postavki 3. naloge (3.1 in 3.2) in prvo postavko 2. naloge (2.1). Ker so to postavke z največ pravilnimi odgovori v umetnostnem delu preizkusa, smo jih analizirali že v prvem delu. Najmanjši delež pravilnih odgovorov (61 %) je pri prvi postavki 5. naloge. Gre za nalogo alternativnega tipa, pri kateri morajo učenci presoditi informacije iz besedila, ki se najdejo proti sredini besedila, in jih najverjetneje zato nekoliko pogosteje spregledajo.

Na **drugi taksonomski ravni** so 4., 6. in 7. naloga ter zadnja postavka 5. naloge (5.4). Skupaj gre za sedem postavk oz. za sedem točk. Učenci so najuspešneje rešili zadnjo postavko 5. naloge (5.4). Gre za alternativni tip naloge, kar že samo po sebi nekoliko olajša reševanje in omogoča tudi nekaj slučajnega odgovarjanja. Vendar pa izbira ustrezne alternative v tem primeru zahteva razumevanje zaključka besedila. Kot najzahtevnejša se je v tem delu izkazala 6. naloga, še zlasti prva in tretja postavka (6.1 in 6.3). Naloga zahteva zapis krajših odgovorov, ki kažejo dejansko razumevanje (sklepanje, povezovanje informacij, prepoznavanje bistvenih idej besedila). Tovrstne naloge, ki od učencev zahtevajo oblikovanje nekoliko daljših odgovorov, se vsakokrat izkažejo kot bolj zahtevne in jih uspešno reši le tretjina učencev. Te naloge veliko učencev (od 29 do 32 pri posamezni postavki) niti ne začne reševati; v celotnem drugem delu preizkusu je pogosteje nerešena le še zadnja naloga tretje taksonomske stopnje.

Na **tretji taksonomski ravni** sta dve postavki zadnje naloge (8.1 in 8.2). Osma naloga od učencev zahteva poustvarjanje prebranega z zapisom kratkega zaokroženega besedila. V pomoč so imeli preprosto usmeritev za pisanje, nalogo pa so v celoti gledano reševali precej neuspešno. Nekaj manj kot tretjina učencev (34) te naloge ni niti začela reševati. Naloga zahteva, da učenci prepoznajo motive v prebranem besedilu in jih nato skušajo preoblikovati glede na nov kontekst, to pa se za večino učencev izkaže kot prezahtevno. Pa vendarle je vsebinsko ustrezno besedilo napisalo 24 % učencev, 15 % pa jih je upoštevalo tudi navodilo o ustrezni dolžini besedila.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Analiza dosežkov nalog po standardih znanja glede na indeks težavnosti – **neumetnostno besedilo**

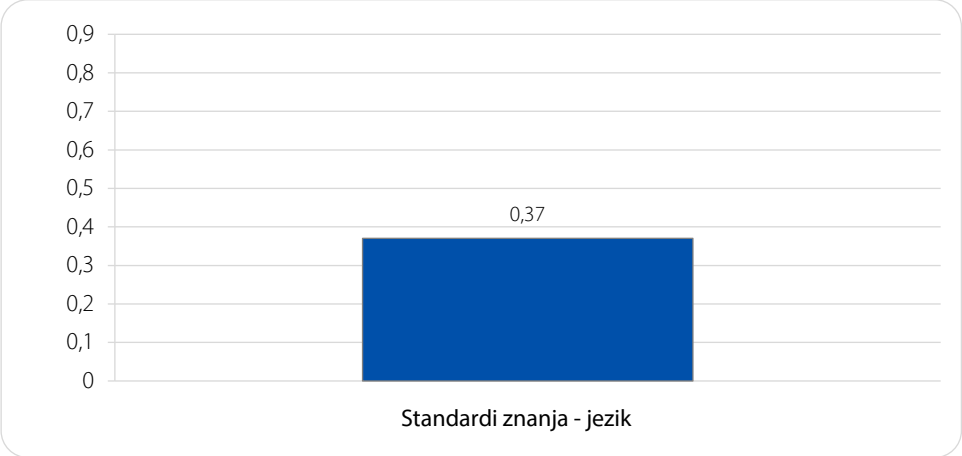

Slika 4.4.1.9: *Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo*

Naloge za preverjanje **minimalnih standardov** znanja so vse na 1. taksonomski stopnji.

Podobno kot v prejšnjih letih so učenci naloge, ki preverjajo **standarde** znanja, reševali slabše. Naloge preverjajo učne cilje na drugi in tretji taksonomski stopnji. Učenci so najbolje rešili prvo postavko 7. naloge (7.1, na drugi taksonomski stopnji), ki zahteva začetek zaporedja opravileta Če izvzamemo zadnjo nalogo na tretji taksonomski stopnji, pri kateri so bili najmanj uspešni, lahko vidimo, da so manj uspešni pri tretji postavki 7. naloge (7.3), ki pomeni določanje osrednjega dela poteka opravila. Učenci torej dokaj uspešno določijo začetno dejanje, temu sledi določitev končnega dejanja, določitev vmesnega dela pa se izkazuje kot najbolj zahtevna.

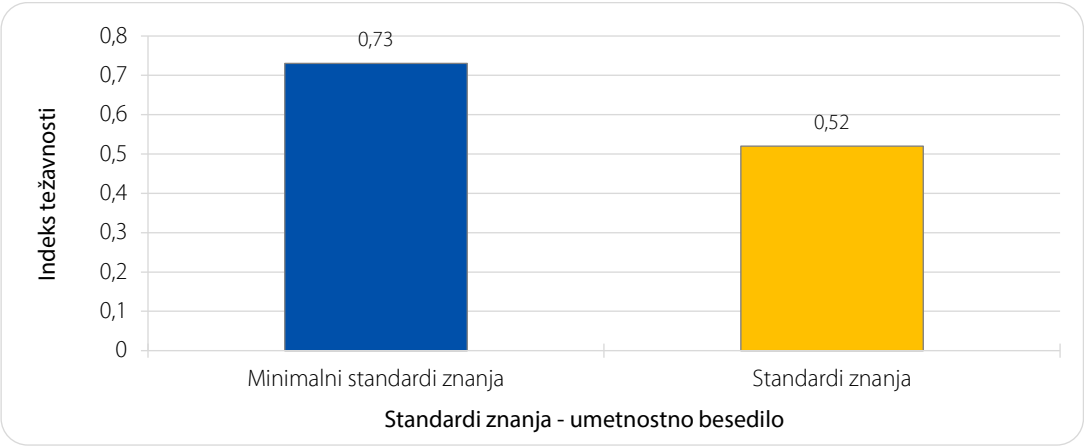
Analiza dosežkov nalog po standardih znanja glede na indeks težavnosti – **jezikovno znanje**

Slika 4.4.1.10: *Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – jezikovno znanje*

Nobena od nalog za preverjanje jezikovnega znanja ni na ravni minimalnih standardov. Vse so na drugi taksonomski ravni. Učenci so najbolje rešili vse tri postavke 11. naloge (11.1, 11.2 in 11.3, na drugi taksonomski stopnji). Če izvzamemo zadnji postavki pri obeh delih preizkusa (upoštevanje in poznavanje slovničnih in pravopisnih pravil pri pisanju), ki sta se izkazali kot najbolj zahtevni, so bili manj uspešni tudi pri 10. nalogi (10.1), ki smo jo vsebinsko že pojasnili.

Analiza dosežkov nalog po standardih znanja glede na indeks težavnosti – **umetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.11: *Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu*

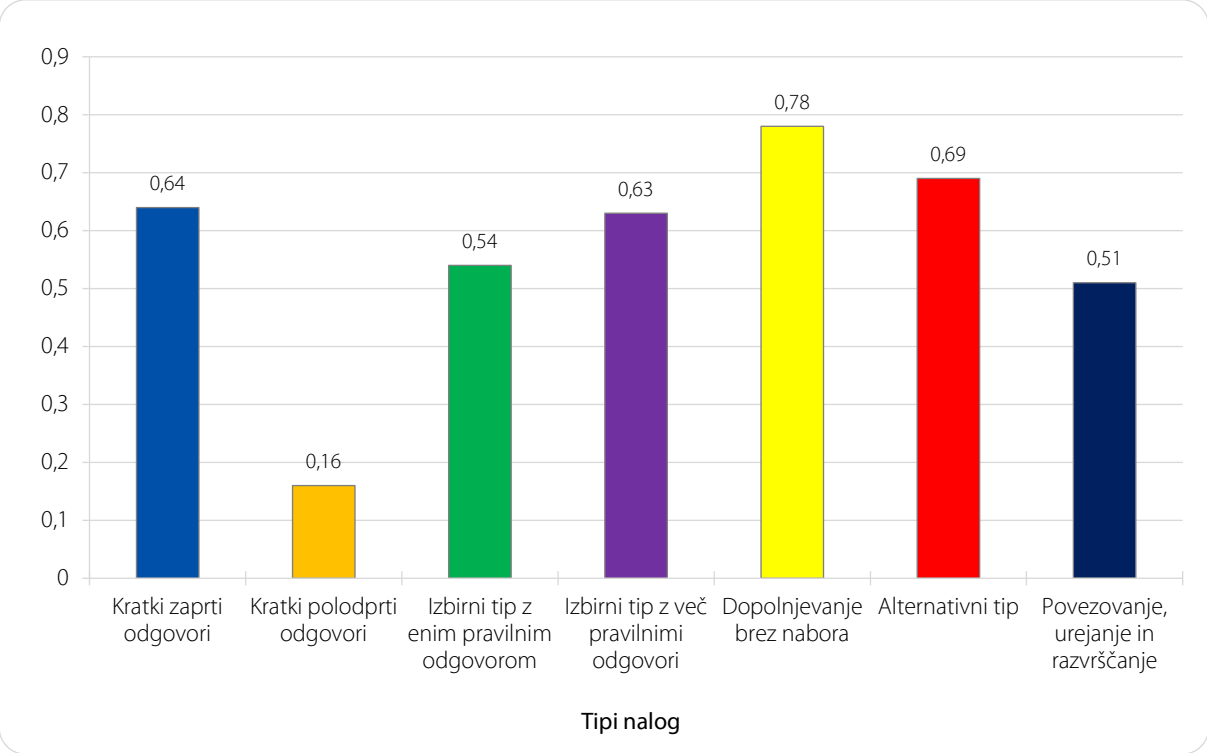
V drugem delu preizkusa, v katerem so učenci reševali naloge ob umetnostnem besedilu, dve nalogi (ovrednoteni s 4 točkami) preverjata minimalne standarde znanja in 6 nalog (ovrednotenih s 15 točkami) preverja preostale standarde znanja. Pričakovano so učenci v povprečju uspešneje rešili naloge, ki so preverjale znanje minimalnih standardov.

Naloge za preverjanje **minimalnih standardov** so vse na prvi taksonomski stopnji. Najboljši dosežek so učenci dosegli pri prvi postavki 2. naloge, ki je tudi sicer ena od dveh najbolj uspešno rešenih nalog umetnostnega dela preizkusa. Najslabše rešena naloga za preverjanje minimalnih standardov znanja pa je druga postavka 1. naloge (1.2). Gre za poimenovanje vrste besedila. Naloga je izbirnega tipa, z enim pravilnim odgovorom, ki ga je mogoče najti ob naslovu besedila. Glede na to, da je bilo skoraj 40 % učencev pri tem neuspešnih, lahko sklenemo, da se k besedilu, v katerem bi našli odgovor, učenci ne vračajo.

Naloge za preverjanje preostalih **standardov** so bile na prvi, drugi in tretji taksonomski ravni. Najbolje rešena je bila 3. naloga, zlasti prva in druga postavka. Kot smo ugotavljali že prej, učenci najuspešneje odgovarjajo, kadar naloge zahtevajo kratek odgovor, tiste naloge, pri katerih je malo navodil za reševanje naloge, in takrat, ko gre za izpostavljene informacije iz besedila, kot je to značilno za obe najuspešneje rešeni postavki. Najslabše rešena pa je bila 8. naloga v celoti, ki je preverjala učne cilje tretje taksonomske stopnje, ki zahteva samostojen zapis kratkega besedila.

Analiza dosežkov nalog **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Analiza dosežkov nalog po tipih nalog glede na indeks težavnosti – **za celoten preizkus**

Slika 4.4.1.12: *Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti – celoten preizkus*

V preizkusu je največ, devet nalog z vprašanji zaprtega tipa, ki zahtevajo kratek odgovor. Naloge tega tipa navadno dajejo dober vpogled v razumevanje besedila, saj zahtevajo iskanje določene informacije v besedilu, niso zahtevne za pisanje, pri vrednotenju pa smo pozorni predvsem na vsebinsko ustreznost. Preostali tipi nalog so zastopani v eni, dveh ali največ treh nalogah. Alternativni tip nalog in naloge dopolnjevanja z naborom uporabljamo redkeje, saj učenci lahko tudi naključno izberejo pravilno rešitev. Tokrat smo alternativni tip uporabili pri eni nalogi umetnostnega dela preizkusa.

Kako tip nalog vpliva na uspešnost njihovega reševanja, je vidno iz povprečnih indeksov težavnosti za posamezen tip nalog v celotnem preizkusu.

Kot najlažje so se izkazale naloge dopolnjevanja brez nabora, naloge alternativnega tipa in naloge, ki zahtevajo kratke zaprte odgovore. Ker sta prva dva tipa uporabljena vsak le pri eni nalogi, lahko z večjo zanesljivostjo govorimo o uspešnosti pri nalogah, ki zahtevajo kratke zaprte odgovore. Videti je, da je za učence zelo pomembno, da je zahteva naloge čim krajše izražena, kot je to značilno za naloge, ki zahtevajo kratek zaprt odgovor. Po težavnosti izrazito odstopajo naloge polodprtega tipa, ki zahtevajo nekaj samostojnosti pri oblikovanju odgovora na nekoliko zahtevnejša vprašanja, pri katerih se zahtevajo sklepanje, povezovanje informacij ipd., oz. pri oblikovanju kratkega besedila (najmanj šest povedi, ki tvorijo zaokroženo celoto), predvsem pa zahtevajo uporabo tako semantičnega kot sintaktičnega znanja.

Ob sestavljanju preizkusa je veliko pozornosti namenjeno prav jasnim in preprostim formulacijam, ne glede na to, kateri tip naloge je uporabljen. Prav gotovo pa je povsod tam, kjer je kljub temu potrebnega malo več branja ali iskanja podrobnosti v besedilu in pisanja, tudi uspešnost odgovarjanja manjša.

Sklepne ugotovitve

Preizkus znanja iz slovenščine za 6. razred je letos opravljalo nekaj več učencev kot lani. Opažamo, da se število udeležencev v zadnjih letih počasi povečuje, a tudi letos pomeni približno polovico vseh šestošolcev v PP z NIS.

Leta 2023 so učenci v povprečju dosegli 28,47 točke (56,94 %) od 50 možnih točk. Ob tem je treba upoštevati zelo veliko razpršenost dosežkov, saj je minimalni dosežek 0, maksimalni pa 44 točk. Povprečni dosežek je višji kot lani, vsebinska analiza po nalogah pa kaže na primerljivo znanje. Ker NPZ v PP NIS ne zajame celotne populacije učencev ob koncu 6. razreda, dosežke med leti kljub podobni strukturi preizkusov težko primerjamo in ni povsem jasno, čemu je mogoče pripisati razlike.

Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa (IT = 0,66) so precej boljši od dosežkov učencev pri reševanju umetnostnega dela (IT = 0,56) in dosežkov učencev pri nalogah, ki so preverjale jezikovno znanje (IT = 0,37). Iz dosežkov je razvidno, da težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami narašča ne glede na vrsto besedila (neumetnostno oz. umetnostno besedilo).

Dodatne informacije nam daje vpogled v reševanje posameznih nalog, kar učitelji opravijo v naslednjem koraku še za posameznega učenca, ko načrtujejo individualizirano podporo.

Učenci so v obeh delih preizkusa najuspešnejši pri nalogah prve taksonomske stopnje, pri katerih gre za kratke zaprte odgovore – takih nalog je v preizkusu tudi največ. Število nepravilnih odgovorov se poveča pri nalogah, ki zahtevajo izbiro več pravilnih odgovorov. To kaže na velike težave združevanja dveh zahtev, četudi učenec vsako posamezno lahko izpolni. Število napačnih odgovorov se pomembno poveča pri nalogah druge taksonomske ravni, kjer gre največkrat za parafrazirana vprašanja. Majhno število pravilnih odgovorov najdemo pri nalogah urejanja in povezovanja. Videti je, da nekateri učenci izbirajo odgovore precej impulzivno, brez potrebnega večkratnega pregledovanja danih možnosti. Najslabši so dosežki pri nalogah na tretji taksonomski ravni, pri katerih je treba zapisati besedilo z vsaj šestimi povedmi. Ker smo pri vrednotenju te naloge upoštevali vsako smiselno oblikovano besedilo (glede na zahteve naloge po opisu delovnega postopka), je bila pri prvi postavki uspešna tretjina učencev. Več težav pa so imeli pri upoštevanju drugih zahtev (npr. ustrezna izbira vsebine, zaokroženost in dolžina besedila). Slabši so bili dosežki pri umetnostnem delu, kljub začetnim usmeritvam. Izrazito neuspešni pa so učenci pri zahtevi po uporabi slovničnih in pravopisnih pravileta Če začnejo reševati nalogo in se usmerijo v vsebino, delajo veliko slovničnih in pravopisnih napak, prav tako izkazujejo slabše zmožnosti organiziranja besedila.

Čeprav bodo učitelji, specialni in rehabilitacijski pedagogi še več pomembnih informacij pridobili z analizo individualnih dosežkov učencev, ki jih bodo lahko primerjali s svojimi opažanji in spoznanji o delovanju posameznika, lahko tudi na podlagi skupne analize izpeljemo nekatera priporočila.

Učence moramo spodbujati k večkratnemu branju istega besedila in ponovnemu vračanju k prebranemu besedilu ob reševanju nalog. Iz raziskav je znano, da številni učenci v PP NIS niti ob koncu šolanja ne dosegajo takšne učinkovitosti bralne tehnike, da bi jim omogočala sočasno usmerjanje v dekodiranje in razumevanje. Prav zato je zanje pomembno večkratno branje istega besedila. Učenci prepogosto odgovarjajo hitro, le na podlagi tega, kar so si zapomnili po enem branju, to pa so navadno le vsebina začetnega dela besedila ali le posamezni delčki besedila. Pogosto skušajo odgovarjati le na podlagi splošnega znanja, brez preverjanja informacij v besedilu. Iskanje informacij v besedilu, ki se zahteva v nalogah preizkusa, je pomembna zmožnost za vsakdanjo rabo pisnega jezika, zato je temu treba posvetiti dodatno pozornost. Pri obravnavi besedil je treba izbirati taka vprašanja, ki zahtevajo aktiviranje splošnega znanja, prav posebna pozornost pa mora biti namenjena vprašanjem, na katera je mogoče odgovoriti le s ponovnim branjem in iskanjem informacij v besedilu.

Za učence je pomembno, da se jim demonstrirajo in se nato uporabljajo preproste strategije branja, še zlasti dejavnosti po branju. Prav tako sta pomembni natančno branje navodil in podčrtovanje ključnih zahtev naloge. Videti je, da učenci prehitro začnejo reševati naloge, brez ustrezne strategije. Do napak namreč prihaja tudi zato, ker ne upoštevajo, kam kaj zapisati, in pri dopolnjevanju ne upoštevajo že zapisanega dela povedi.

Razvijanje vseh komponent bralne pismenosti je dolgotrajen proces; učenci 6. razreda šele dosežejo zmožnost samostojnega branja preprostih besedil, zato je toliko bolj zanimivo pogledati učinkovitost tega branja z vidika bralnega razumevanja, ki poleg bralne tehnike zahteva še uporabo splošnega in jezikovnega znanja. Za aktiviranje teh komponent navadno poskrbimo pri pouku s podporo za učence pri skupni obravnavi besedil, to pa morajo učenci na NPZ opraviti samostojno. Treba je upoštevati, da učenci 6. razreda PP NIS še vedno laže izkažejo svoje znanje ob ustnem kakor ob pisnem preverjanju. Predstavljeni dosežki so kljub temu dobra osnova za prepoznavanje prednosti in pomanjkljivosti na področjih, ki jim je smiselno nameniti dodatno pozornost v zadnjem obdobju šolanja, saj velik del učencev nadaljuje šolanje in je zanje pisno izkazovanje znanja zelo pomembno.

PRILOGA 1

BESEDILO 1

Pita z jabolki in lešniki

Sestavine za testo:

- 240 g moke,
- pol vrečke pecilnega praška,
- 2 jajci,
- 80 g sladkorja in
- 120 g masla.

Sestavine za nadev:

- 2 jajci,
- 1 žlica sladkorja,
- 2 dl mleka,
- 3 jabolka,
- 100 g sesekljanih lešnikov in
- 50 g medu.

- Potrebujemo še žličko masla, s katerim namažemo pekač.

Priprava:

Najprej pripravimo testo. Zmešamo moko in pecilni prašek.

Dodamo dve jajci, sladkor in maslo ter zamesimo testo. Gnetemo toliko časa, da dobimo gladko in prožno testo.

Nato oblikujemo testo v hlebček in ga pustimo v hladilniku 30 minut.

Medtem ko testo počiva, pripravimo nadev.

Dve jajci stepemo v penasto kremo. Med stepanjem dodamo žlico sladkorja. Počasi prilivamo mleko in previdno mešamo. Dodamo narezana ali naribana jabolka, drobno sesekljane lešnike in med.

Razvaljamo testo in z njim obložimo okrogel pekač, ki smo ga prej namazali z maslom. Na testo zlijemo nadev in ga zravnamo z lopatko.

Pečemo v pečici 30 minut, pri temperaturi 180 °C.

Dober tek!

PRILOGA 2

BESEDILO 2

Indijska pripovedka

Pametni sodnik

Bogatašu je na njegovem dvoru izginila mošnja denarja. Šel je k sodniku in dejal: »Spoštovani sodnik! Zjutraj sem opazil, da mi je nekdo ukradel denar. V moji hiši živi veliko ljudi: sorodnikov in služabnikov. Prav nič ne vem, kdo bi bil tat.« Sodnik je ukazal: »Ob sončnem zahodu naj se prebivalci tvoje hiše zglasijo pri meni. Ugotovil bom, kdo ti je ukradel denar.«

Ko so se vsi zbrali, je sodnik spregovoril: »Vsem bom zdajle razdelil enako dolge trstikove paličice, vsakemu po eno. Zjutraj mi jih boste vrnili. In vedite: tistemu, ki je ukradel denar, bo paličica čez noč zrasla za dolžino palca.«

Dobro. Vsi so šli mirno spat, saj so vedeli, da niso kradli in se njihova trstikova paličica pač ne bo podaljšala. Le človek, ki je ukradel denar, se je ustrašil: »Uh. Uh. Ukradel sem denar. Kaj, če se moja paličica res podaljša? Vsi me bodo zaničevali, vsi bodo vedeli, da sem tat ...«

Tuhtal je, kako bi sodniku prikril svojo grdobijo. Mislil je, mislil, pa je sklenil: »Skrajšal bom paličico za dolžino palca. Čez noč bo zrasla in tedaj bo tako dolga kakor vse druge.«

Zjutraj so bogataševi sorodniki in služabniki prišli k sodniku. Vsi so imeli enako dolge paličice, samo eden je imel za palec krajšo.

»Glejte, kdo je ukradel denar!« je vzkliknil sodnik.

Tat se je zelo sramoval in je ves denar vrnil lastniku. Odšel je brez besed in s sklonjeno glavo.

SLOVAR:

mošnja – vrečka za nošenje denarja

(Prirejeno po: Maja Žugič (ur.): Kam pa kam, Ciciban. Izbor besedil in ilustracij iz sedemdesetih letnikov revije Ciciban. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2015.)

1

I. DEL

Pozorno preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Poimenuj vrsto besedila, ki si ga prebraleta
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Reklama.

   B Obvestilo.

   C Jedilnik.

   D Opis postopka.

(1 točka)

2. Napiši naslov besedila.

   _____

(1 točka)

3. Napiši dve sestavini za pripravo testa.

   _____

   _____

(2 točki)

1

4. Dopolni seznam sestavin za nadev.

Sestavine za nadev:

– jajca,

– sladkor,

– mleko,

– _____,

– _____,

– _____.

(3 točke)

5. Katere povedi opisujejo pripravo testa?
Obkroži črko pred tremi pravilnimi odgovori.

A V mleku raztopimo med.
B Zmešamo moko in pecilni prašek.
C Dodamo dve jajci, sladkor in maslo.
D Dodamo narezana jabolka.
E Zamesimo gladko in prožno testo.
F Testo prelijemo v globoko ponev.

(3 točke)

6. Odgovori na vprašanja.

a) Kako oblikujemo testo, preden ga damo v hladilnik?

_____

b) Koliko časa moramo testo pustiti v hladilniku?

_____

c) Kakšne lešnike dodamo v nadev?

_____

d) S čim namažemo pekač?

_____

e) Pri kateri temperaturi je treba peči pito?

_____

(5 točk)

1

7. Uredi opravila za pripravo pite.
   Zaporedje opravil označi s številkami od 1 do 4.

   ____ Testo razvaljamo.

   ____ Zamesimo testo.

   ____ Testo obložimo z nadevom.

   ____ Testo damo v hladilnik.

(3 točke)

8. Napiši, koliko jajc potrebujemo za pripravo celotne pite.

   _____

(1 točka)

9. V spodnjem besedilu poišči tri besede (glagole), ki povedo, kaj dela kuharica in jih napiši.

   Kuharica zmeša moko in pecilni prašek. Doda dve jajci, sladkor in maslo ter zamesi testo. Gnete toliko časa, da dobi gladko in prožno testo. Oblikuje hlebček in ga pusti v hladilniku 30 minut.

   _____

   _____

   _____

(3 točke)

10. Dopolni poved. Število v oklepaju napiši z besedo.

Pečico ogrej na (95) _____ °C.

(1 točka)

11. Besedam v preglednici poišči obliko za nasprotni spoleta

a)	kuharica	
b)		gledalec
c)		brat

(3 točke)

1

12. Opiši pripravo kokosovih kroglic.

V opisu uporabi vsaj pet sestavin in vsaj tri pripomočke iz okvirjev.

Pomagaj si s slikami.

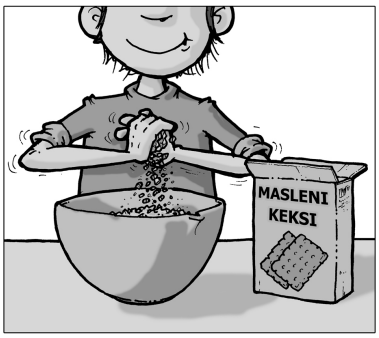
Napiši najmanj šest smiselno povezanih povedi.

Pazi na pravopisna in slovnična pravila.

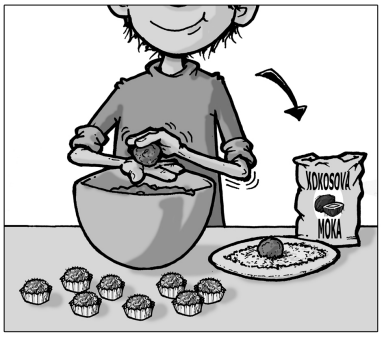
Kokosove kroglice

Sestavine:
– 25 dag maslenih keksov – 10 dag masla – 10 dag sladkorja v prahu – 2 žlici kakava – 5 žlic mleka – 10 dag mletih orehov – kokosova moka

Pripomočki:
– skleda – žlica – kuhinjska tehtnica – nož – kuhalnica – papirnate košarice

1

(4 točke)

2

II. DEL

Pozorno preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. a) Napiši naslov besedila.

_____

b) Poimenuj vrsto besedila.
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Basen.
B Pripovedka.
C Pesem.
D Pravljica.

(2 točki)

2. Kdo, poleg sorodnikov in služabnikov, še nastopa v zgodbi?
Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

A Trgovec.
B Sodnik.
C Policist.
D Bogataš.
E Kmet.

(2 točki)

3. Odgovori na vprašanja.

a) Kaj je izginilo na dvoru?

_____

b) H komu je prišel bogati gospod po pomoč?

_____

c) Kaj je dobil vsak prebivalec hiše?

_____

(3 točke)

4. Katera od zapisanih povedi predstavlja zvijačo, ki jo je uporabil sodnik, da bi ujel kradljivca?

Obkroži črko pred pravilno povedjo.

A Ob sončnem zahodu naj se prebivalci tvoje hiše zglasijo pri meni.

B Ugotovil bom, kdo ti je ukradel denar.

C Tistemu, ki je ukradel denar, bo paličica čez noč zrasla.

D Zjutraj mi boste paličice vrnili.

(1 točka)

2

5. Ali so spodnje trditve pravilne?

   Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI.

   Če je trditev nepravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Tisti, ki niso kradli, so šli mirno spat.	DRŽI	NE DRŽI
b)	Tat se je ustrašil, da se bo njegova paličica podaljšala.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Tat je svojo paličico zamenjaleta	DRŽI	NE DRŽI
d)	Tat je bil pametnejši od sodnika.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

6. Odgovori na vprašanja.

a) Zakaj tat ni želel, da bi ga odkrili?

_____

_____

b) Kako je tat skušal prevarati sodnika?

_____

_____

c) Kako je sodnik ugotovil, kdo je ukradel denar?

_____

_____

(3 točke)

7. Kako se je na koncu zgodbe počutil tat?
Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

A Ponižano.
B Ponosno.
C Navdušeno.
D Osramočeno.
E Zmagoslavno.

(2 točki)

2

8. Jure je ugotovil, da v njegovi torbi ni denarnice, ki jo je zjutraj vzel s seboj.

   Opiši, kako bi mu pomagal poiskati denarnico.

   Svoje ravnanje opiši v najmanj šestih smiselno povezanih povedih.

   Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(3 točke)

4.4.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus NPZ iz slovenščine za leto 2022/23 je sestavljen iz 24 nalog oz.50 postavk,[18] razdeljenih na umetnostni in neumetnostni del preizkusa. Preverja cilje in standarde znanja iz *Učnega načrta za slovenščino v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz leta 2003 in iz leta 2021*. V celotnem preizkusu je bilo mogoče doseči 50 točk.

Prvi del preizkusa zajema 14 nalog (30 postavk), ki so jih učenci reševali s pomočjo neumetnostnega besedila (*Naročite se na revijo Bodi eko* – reklama) ali pa so ob njih izkazali jezikovno znanje. Drugi del zajema 10 nalog (20 postavk) in se navezuje na umetnostno besedilo (prirejeno po Ferdo Godina, *Kozlarjev Izidor je prijel kačo z roko*).

Namen preizkusa znanja je z neumetnostnim in umetnostnim besedilom preveriti:

- bralno zmožnost – zmožnost samostojnega tihega branja neznanega besedila,
- branje podatkov iz besedila,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo književnih in jezikovnih pojmov,
- pravopisno zmožnost,
- samostojno tvorbo krajšega besedila.

Preizkus je sestavljen iz nalog zaprtega tipa s kratkim odgovorom, izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori, alternativnega tipa, iz nalog dopolnjevanja brez nabora, nalog povezovanja, urejanja in razvrščanja ter nalog polodprtega tipa s kratkimi odgovori.

V preizkusu so v različnih deležih zastopane naloge na treh taksonomskih stopnjah po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.4.2.1: *Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje*

Taksonomska stopnja		**Delež v preizkusu znanja**
I.	znanje in poznavanje	50 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija in vrednotenje	15 %

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.2.2: *Osnovni statistični podatki*

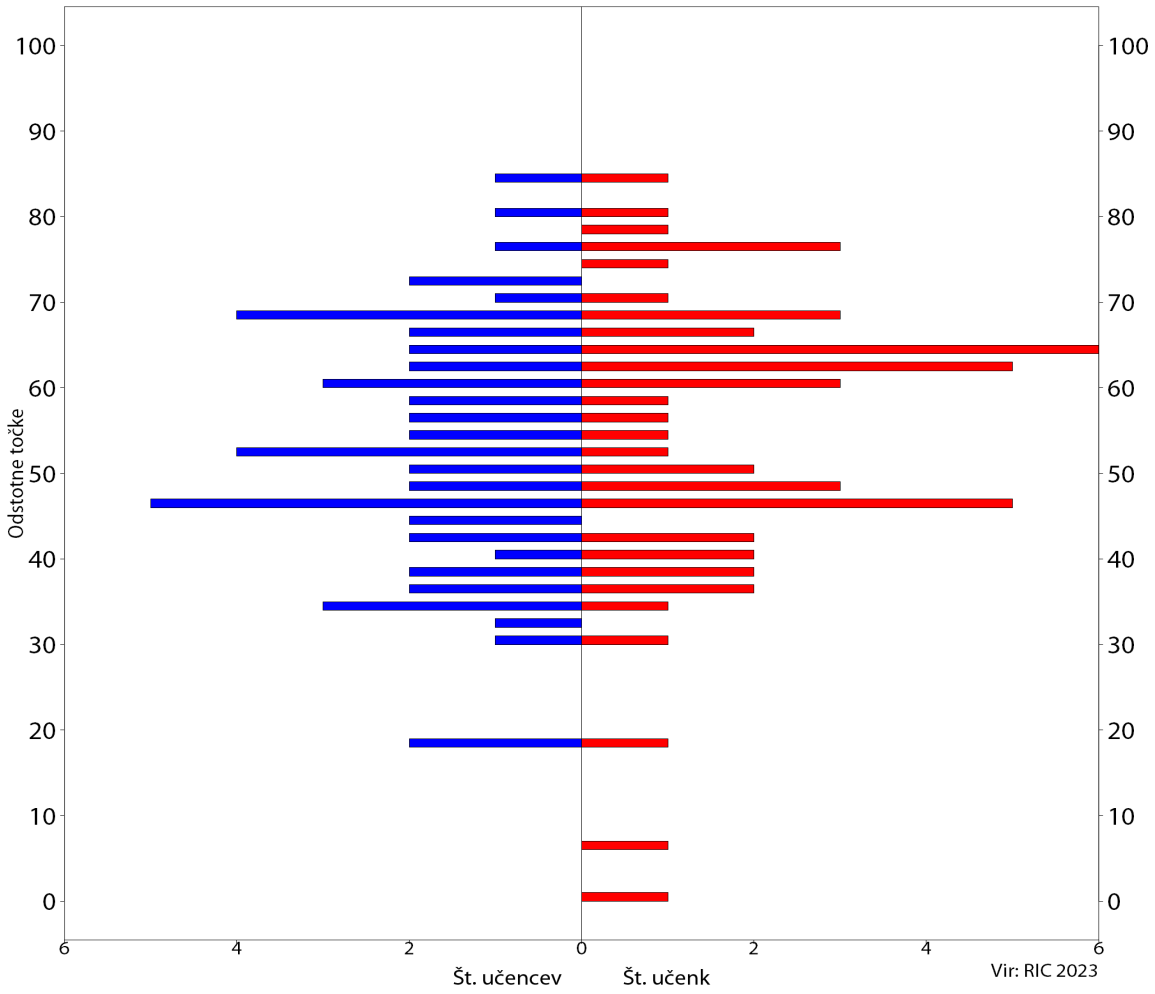
Število učencev	108
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število absolutnih točk	26,56
Povprečno število odstotnih točk	53,13
Standardni odklon odstotnih točk	16,04
Indeks težavnosti	0,53
Indeks zanesljivosti	0,87

Preizkus znanja iz slovenščine je opravljalo 108 učencev iz 28 šoleta

Od 50 možnih točk so v povprečju dosegli 26,56 točke (53,13 %). V prvem delu so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila, kjer so lahko dosegli največ 30 točk. V povprečju so zbrali 15,34 točke (51,13 %). V drugem delu preizkusa je bilo izhodiščno umetnostno besedilo. Od 20 možnih točk so učenci v povprečju pridobili 11,19 točke (55,95 %).

Najnižje število doseženih točk v preizkusu je bilo 0 točk, kar predstavlja dosežek enega učenca. Najvišjega možnega števila točk ni dosegel nihče. Najboljši dosežek je bil 42 točk (84,00 %), ki sta ga dosegla dva učenca. Frekvenčna porazdelitev je levo asimetrična, z dvema vrhovoma. Prvi vrh je pri 23 (46,00 %), drugi pa pri 32 točkah (64,00 %). Na bolj zgoščeno porazdelitev dosežkov z izjemo skrajno nizkih dosežkov opozarja tudi standardni odklon (16,04 % točk). Povprečni indeks težavnosti (v nadaljevanju IT) celotnega preizkusa je 0,53 in je nekoliko višji kot v prejšnjem letu.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.2.1: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred*

Dosežki po spolu

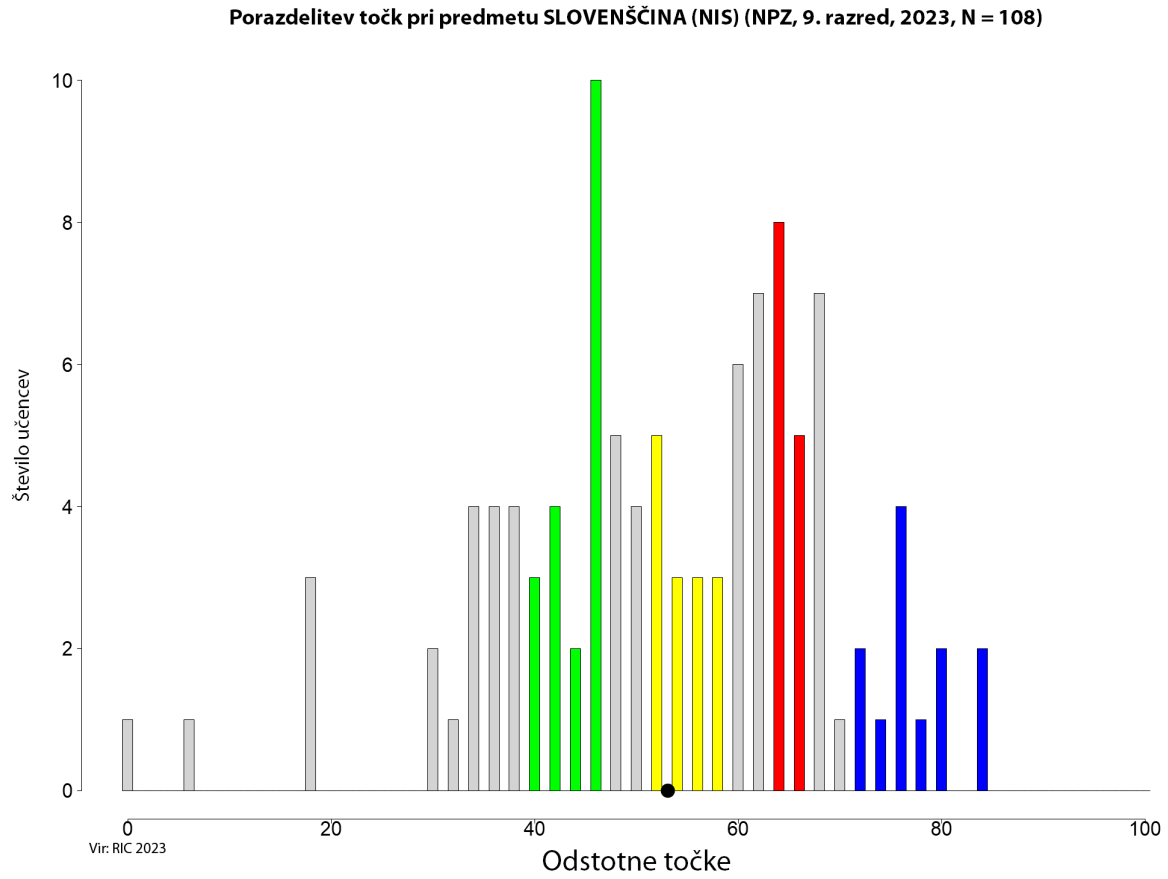
Preverjanje znanja je opravljalo 54 deklic in 54 dečkov od skupno 108 učencev.

Razberemo lahko, da so v splošnem deklice nekoliko uspešnejše, saj pod 50 odstotnimi točkami beležimo dosežke 23 dečkov (42,59 %) in le 21 deklic (38,89 %). Tudi višje dosežke je doseglo več deklic kot dečkov. Dosežke med 50 in 86 odstotnimi točkami je doseglo 31 dečkov (57,41 %) in 33 deklic (61,11 %). Najvišji dosežek sta dosegla ena deklica in en deček, najnižjega pa ena deklica.

Dosežki po regijah

Dosežki po regijah niso primerljivi, saj je bila tudi letos udeležba na NPZ po posameznih regijah in šolah zelo različna, kar je posledica prostovoljnega odločanja za udeležbo na preverjanju. V Koroški in Primorsko-Notranjski regiji se preverjanja ni udeležil noben učenec, v Jugovzhodni Sloveniji pa je preverjanje opravljal le en učenec.[19] Več kot 20 učencev se je preverjanja udeležilo v Osrednjeslovenski, Gorenjski in Savinjski regiji.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.2.2: *Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred*

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Dve nalogi v zelenem območju (4. in 7. – pet postavk) preverjata znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje) in ena (13. – ena postavka) na II. (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:
V zelenem območju je največ nalog alternativnega tipa (tri postavke), nalog dopolnjevanja brez nabora (dve postavki) ter kratkih zaprtih odgovorov (ena postavka).

[19] Slika dosežkov po regijah ni uvrščena v poročilo, saj bi bil s tem razkrit dosežek učenca, ki je edini opravljal preverjanje v svoji regiji.

Učenci:

- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – dopolnijo poved glede na prebrano besedilo (nalogi 1.04.1 in 1.04.2) ter se opredelijo, ali je podana trditev pravilna ali ne (naloge 1.07.1, 1.07.2 in 1.07.4);
- ob primerih usvajajo in utrjujejo rabo velike začetnice na začetku povedi in v znanih osebnih lastnih imenih, zemljepisnih in stvarnih lastnih imenih ter v svojilnih pridevnikih, izpeljanih iz lastnih imen bitij – ustrezno popravijo veliko začetnico v dani povedi (naloga 1.13.1).

Učenci v zelenem območju znajo poiskati nekaj bistvenih podatkov v prebranem neumetnostnem besedilu. V dani povedi ustrezno popravijo veliko začetnico.

Zgled: naloga 1.04

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Tri naloge v zelenem območju (1., 2. in 4. – pet postavk) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje).

Tipi nalog:
V zelenem območju so naloge alternativnega tipa (dve postavki), naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (dve postavki) ter naloga kratkega zaprtega odgovora (ena postavka).

Učenci:

- ločijo avtorja umetnostnega besedila od pripovedovalca – napišejo, kdo je avtor besedila (naloga 2.01.1);
- ločujejo glavne in stranske književne osebe ter utemeljijo svoje mnenje – med danimi osebami prepoznajo dve književni osebi, ki nastopata v prebranem besedilu (nalogi 2.02.1 in 2.02.2);
- obnovijo dogajanje – se opredelijo, ali so posamezne trditve, ki se nanašajo na bistvene podatke, pravilne ali ne (nalogi 2.04.1 in 2.04.3).

Učenci v zelenem območju znajo poiskati nekaj bistvenih podatkov v prebranem umetnostnem besedilu.

Zgled: naloga 2.02

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (5. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), ena (10. – ena postavka) na II. (razumevanje, uporaba znanja) in ena (14. – ena postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
Naloge v rumenem območju so tipa kratkih zaprtih odgovorov (dve postavki) in kratkih polodprtih odgovorov (ena postavka).

Učenci:

- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – iz besedila izpišejo podatek glede na podano zahtevo (naloga 1.05.1);
- ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: zapis krajšav – pravilno razvežejo krajšavo prof. (naloga 1.10.1);
- v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste – napišejo vsebinsko ustrezno uradno pismo (odpoved naročnine) (naloga 1.14.3).

Učenci v rumenem območju znajo poiskati nekaj več bistvenih podatkov v prebranem neumetnostnem besedilu. Znajo razvezati krajšavo, ki jo pogosto uporabljajo, in zapisati vsebinsko ustrezno uradno pismo.

Zgled: naloga 1.05

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Dve nalogi (3. in 4. – dve postavki) preverjata znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje).

Tipi nalog:
V rumeno območje sta se uvrstili naloga alternativnega tipa (ena postavka) ter naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (ena postavka).

Učenci:

- dogajalni prostor in čas povezujejo s temo umetnostnega besedila – izberejo ustrezen dogajalni prostor glede na besedilo (naloga 2.03.1);
- obnovijo dogajanje – opredelijo se, ali so posamezne trditve, ki se nanašajo na bistvene podatke, pravilne ali ne (naloga 2.04.2).

Učenci v rumenem območju znajo poiskati vse bistvene podatke v prebranem umetnostnem besedilu.

Zgled: naloga 2.03

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *tretje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Dve nalogi rdečega območja (3. in 7. – štiri postavke) preverjata znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), ena (10. – ena postavka) na II. (razumevanje, uporaba znanja) in ena (14. – ena postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
V rdečem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora (štiri postavke), kratkega polodprtega tipa (ena postavka) in alternativnega tipa (ena postavka).

Učenci:

- v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – poiščejo bistveni podatek (naloge 1.03.1, 1.03.2 in 1.03.3) ter se opredelijo, ali je podana trditev, ki se nanaša na posredni podatek, pravilna ali ne (naloga 1.07.3);
- ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: zapis krajšav – pravilno razvežejo krajšavo dr. (naloga 1.10.2);
- v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste – pri pisanju upoštevajo vsaj tri značilnosti uradnega pisma (naloga 1.14.1).

Učenci v rdečem območju znajo poiskati večino bistvenih podatkov v prebranem neumetnostnem besedilu. Znajo razvezati vse dane krajšave in ob tvorjenju uradnega pisma upoštevati nekaj njegovih značilnosti.

Zgled: naloga 1.03

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (6. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje) in tri (7., 8. in 9. – pet postavk) na II. (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:
Naloge rdečega območja so kratkega zaprtega odgovora (tri postavke), tipa povezovanja, razvrščanja in urejanja (dve postavki) ter izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (ena postavka).

Učenci:

– pri književni osebi prepoznajo več značajskih lastnosti (poimenovanih oz. razvitih v nazorno sliko) – pri nastopajočih prepoznajo eno od lastnosti (naloga 2.06.2) in pri glavni književni osebi dve od treh zahtevanih značajskih lastnosti (nalogi 2.09.1 in 2.09.3);
– opazujejo vzročno-posledično in časovno razmerje med dogodki v besedilu (v zgodbi) – dogajanje postavijo v ustrezno časovno zaporedje (nalogi 2.07.1 in 2.07.2);
– opazujejo in predstavijo vlogo slogovno zaznamovanih prvin v umetnostnem besedilu – razložijo pomen zahtevnejše besedne zveze (naloga 2.08.1).

Učenci v rdečem območju postavijo dogajanje v ustrezno časovno zaporedje. Znajo poiskati nekaj lastnosti nastopajočih in delno razumejo njihove čustvene odzive. Razumejo tudi nekaj zahtevnejših besednih zvez.

Zgledi: naloge 2.07

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Tri naloge (2., 6. in 8. – tri postavke) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), ena (9. – ena postavka) na II. (razumevanje, uporaba znanja) in ena (14. – dve postavki) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
Naloge modrega območja so tipa kratkega zaprtega odgovora (štiri postavke) ter kratkega polodprtega odgovora (dve postavki).

Učenci:

– v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo) – iz vira prepoznajo, kje je bilo besedilo objavljeno (naloga 1.02.1) ter prepišejo bistven podatek glede na kriterij (naloga 1.06.1);
– v propagandnih besedilih prepoznajo sredstva prepričevanja (morebitno manipulativnost) – iz prebranega besedila razberejo en element reklame, s katerim sporočevalec spodbuja bralca k naročilu (naloga 1.08.1) in pojasnijo en način, kako oglaševalci usmerjajo pozornost potencialnih naročnikov (naloga 1.09.1);
– v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste – pri pisanju upoštevajo vse značilnosti uradnega pisma (naloga 1.14.2);
– svoja besedila členijo na odstavke, v njih upoštevajo pravopisna pravila, skrbijo za čitljivost in urejenost pisave ter se odločijo za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami – samostojno tvorjeno besedilo zapišejo jezikovno in pravopisno pravilno (naloga 1.14.4).

Učenci v modrem območju izkazujejo branje z razumevanjem. Razumejo sestavo in osnovni namen reklamnega sporočila. Samostojno tvorijo vsebinsko ustrezno uradno pismo z vsemi značilnostmi, pri čemer upoštevajo tudi slovnična in pravopisna pravila.

Zgled: naloga 1.08
(V modro območje spada prva postavka naloge, druga pa v območje nad modrim.)

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (6. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), ena (8. – ena postavka) na II. (razumevanje, uporaba znanja) in ena (10. – ena postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
Naloge modrega območja so tipa kratkega zaprtega odgovora (ena postavka), kratkega polodprtega odgovora (ena postavka) ter izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (ena postavka).

Učenci:

- pri književni osebi prepoznajo več značajskih lastnosti (poimenovanih oz. razvitih v nazorno sliko) – pri nastopajočih prepoznajo vse njihove lastnosti (naloga 2.06.1);
- prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil) – razložijo pomen dejanja glavnega junaka (naloga 2.08.2);
- po svojih zmožnostih pišejo dele izvirnih pripovednih besedil naslednjih vrst (pri tem upoštevajo njihove vrstne značilnosti, zgradbo, slog in slogovni postopek): basen, pripovedka (razlagalna), bajka, realistična kratka pripovedna proza, povest, ustno izročilo, ki so ga slišali/zbrali – zapišejo smiselno, zaokroženo in povezano besedilo v vsaj devetih povedih (naloga 2.10.2).

V modrem območju učenci znajo poiskati vse očitne lastnosti nastopajočih in že bolje razumejo namen njihovih dejanj. Znajo samostojno zapisati besedilo v danem obsegu.

Zgled: naloga 2.08
(V modro območje spada druga postavka, prva pa v rdeče območje.)

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Dve nalogi (1. in 8. – dve postavki) preverjata znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje) in štiri (9., 11., 12. in 13. – sedem postavk) na II. (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog:
V območju so naloge kratkega zaprtega odgovora (osem postavk) in izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (ena postavka).

Učenci so manj uspešni pri:

- prepoznanju dejstev in stališč v besedilih ter določitvi sporočila (temeljna ideja) – besedila niso prepoznali kot reklamo (naloga 1.01.1);
- prepoznavanju sredstev prepričevanja v propagandnih besedilih (morebitno manipulativnost) – iz prebranega besedila ne razberejo vseh elementov reklame, s katerimi sporočevalec spodbuja bralca k naročilu, (naloga 1.08.2) ter ne razumejo pomena vseh sredstev prepričevanja v besedilu (naloga 1.09.2);
- dodajanju knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine k besedam iz besedila – ne določijo korena pri besedah posameznih besednih družin (nalogi 1.11.1 in 1.11.2);
- prepoznavanju, ponazarjanju, poimenovanju (in preprostem definiranju) naslednjih jezikoslovnih izrazov (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): prislov – iz povedi ne izpišejo krajevnega (naloga 1.12.1) in časovnega prislova (naloga 1.12.2);
- usvajanju in utrjevanju rabe končnih ločil (pike, vprašaja, klicaja) na koncu enostavčnih povedi – ne uporabijo smiselno ustreznega končnega ločila v dani povedi (vprašaj) (naloga 1.13.2);
- členjenju svojih besedil na odstavke, v njih ne upoštevajo pravopisnih pravil, ne skrbijo za čitljivost in urejenost pisave ter se ne odločijo za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami – dane povedi ne napišejo jezikovno pravilno (naloga 1.13.3).

Tudi najuspešnejši učenci nimajo obsežnejšega jezikovnega znanja in v prebranem reklamnem besedilu ne razumejo vseh sredstev prepričevanja.

Zgled: naloga 1.12

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (5. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), ena (9. – ena postavka) na II. (razumevanje, uporaba znanja) in ena (10. – dve postavki) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
V območju sta nalogi kratkega polodprtega odgovora (dve postavki) in kratkega zaprtega odgovora (dve postavki).

Učenci so manj uspešni pri:

- obnovi dogajanja – ne izpišejo pravilno vsebinsko ustrezne povedi (naloga 2.05.1);
- prepoznavanju več značajskih lastnosti (poimenovanih oz. razvitih v nazorno sliko) pri književni osebi – ne prepoznajo vseh lastnosti določene književne osebe (naloga 2.09.2);
- pisanju delov izvirnih pripovednih besedil naslednjih vrst (pri tem upoštevajo njihove vrstne značilnosti, zgradbo, slog in slogovni postopek): basen, pripovedka (razlagalna), bajka, realistična kratka pripovedna proza, povest, ustno izročilo, ki so ga slišali/zbrali – ne zapišejo vsebinsko ustreznega besedila (naloga 2.10.1) ter pri zapisu besedila ne upoštevajo slovničnih in pravopisnih pravil (naloga 2.10.3).

Tudi najuspešnejši učenci ne napišejo vsebinsko ustrezne obnove prebranega besedila, ki bi bila tudi slovnično pravilna. Prav tako ne znajo navesti lastnosti junakov, ki jih morajo razbrati iz njihove besedne in nebesedne komunikacije. Tudi iskane specifične vsebine, ki opisuje eno dejanje in jo lahko prepišejo iz besedila, ne najdejo ali pa pri prepisu niso dovolj natančni.

Zgled: naloga 2.05.1

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.2.3: *Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred*

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
I. DEL (Neumetnostno besedilo: *Naročite se na revijo Bodi eko*. Prirejeno po: https:// www.bodieko.si. Pridobljeno: 20. 10. 2022)									
1	1.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo);	M	I	nad modrim	0,49	0,08
2	2.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo);	M	I	modro	0,44	0,47
3	3.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo);	M	I	rdeče	0,56	0,31
	3.2	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo);	M	I	rdeče	0,59	0,46
	3.3	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo);	M	I	rdeče	0,38	0,39
4	4.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo);	M	I	zelena	0,90	0,25
	4.2	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo);	M	I	zelena	0,92	0,38
5	5.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo);	M	I	rumena	0,65	0,35
6	6.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo);	M	I	modro	0,35	0,31
7.a	7.1	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo);	M	I	zelena	0,93	0,46
7.b	7.2	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo);	M	I	zelena	0,75	0,31
7.c	7.3	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo);	M	I	rdeče	0,57	0,13
7.d	7.4	1	neumetnostno besedilo	v besedilih prepoznajo dejstva in stališča ter določijo sporočilo (temeljno idejo);	M	I	zelena	0,94	0,33
8	8.1	1	neumetnostno besedilo	v propagandnih besedilih prepoznajo sredstva prepričevanja (morebitno manipulativnost);	M	I	modro	0,57	0,31
	8.2	1	neumetnostno besedilo	v propagandnih besedilih prepoznajo sredstva prepričevanja (morebitno manipulativnost);	M	I	nad modrim	0,30	0,17
9.a	9.1	1	neumetnostno besedilo	v propagandnih besedilih prepoznajo sredstva prepričevanja (morebitno manipulativnost);	S	II	modro	0,29	0,25
9.b	9.2	1	neumetnostno besedilo	v propagandnih besedilih prepoznajo sredstva prepričevanja (morebitno manipulativnost);	S	II	nad modrim	0,34	0,24
10	10.1	1	neumetnostno besedilo	ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: zapis krajšav;	S	II	rumena	0,76	0,49
	10.2	1	neumetnostno besedilo	ob zapisanih besedah, povedih in besedilih utrjujejo oz. spoznavajo in nadgrajujejo: zapis krajšav;	S	II	rdeče	0,62	0,18
11.a	11.1	1	neumetnostno besedilo	k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine;	S	II	nad modrim	0,31	0,12
11.b	11.2	1	neumetnostno besedilo	k besedam iz besedila dodajajo knjižne besede z nasprotnim, enakim, ožjim in širšim pomenom ter iz iste besedne družine;	S	II	nad modrim	0,42	0,21
Naloga		**Točke**	**Vsebina**	**Cilj – učenci:**	**Standard znanja**	**Taksonomska stopnja**	**Območje**	**IT**	**ID**

12	12.1	1	neumetnostno besedilo	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): prislov;	S	II	nad modrim	0,20	0,22
	12.2	1	neumetnostno besedilo	prepoznajo, ponazarjajo, poimenujejo (in preprosto definirajo) naslednje jezikoslovne izraze (poleg tistih iz prvega in drugega VIO): prislov;	S	II	nad modrim	0,26	0,20
13	13.1	1	neumetnostno besedilo	ob primerih usvajajo in utrjujejo rabo velike začetnice na začetku povedi in v znanih osebnih lastnih imenih, zemljepisnih in stvarnih lastnih imenih ter v svojilnih pridevnikih, izpeljanih iz lastnih imen bitij;	S	II	zelena	0,61	0,37
	13.2	1	neumetnostno besedilo	ob primerih usvajajo in utrjujejo rabo končnih ločil (pike, vprašaja, klicaja) na koncu enostavčnih povedi;	S	II	nad modrim	0,21	0,31
	13.3	1	neumetnostno besedilo	svoja besedila členijo na odstavke, v njih upoštevajo pravopisna pravila, skrbijo za čitljivost in urejenost pisave ter se odločijo za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami;	S	II	nad modrim	0,14	0,32
14	14.1	1	neumetnostno besedilo	v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste;	S	III	zeleno	0,69	0,49
	14.2	1	neumetnostno besedilo	v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste;	S	III	modro	0,21	0,33
	14.3	1	neumetnostno besedilo	v tistih vrstah besedil, ki jih ne le berejo, temveč tudi tvorijo, opazujejo in prepoznavajo značilno zgradbo in značilne jezikovne ter slogovne prvine. Svoje znanje o zgradbi in jezikovnih ter slogovnih značilnostih dane besedilne vrste nato uporabijo in nadgradijo tako, da tvorijo besedilo te vrste;	S	III	nad modrim	0,68	0,51
	14.4	1	neumetnostno besedilo	svoja besedila členijo na odstavke, v njih upoštevajo pravopisna pravila, skrbijo za čitljivost in urejenost pisave ter se odločijo za pisanje s pisanimi ali tiskanimi črkami.	S	III	nad modrim	0,26	0,34

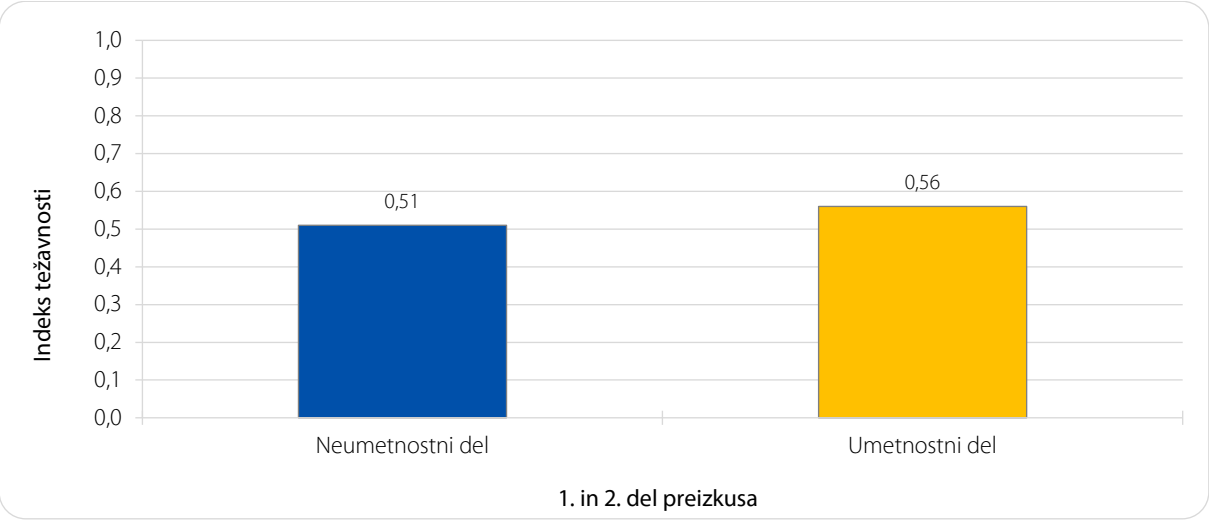
Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
II. DEL (Umetnostno besedilo: Ferdo Godina: *Kozlarjev Izidor je prijel kačo z roko*. Mojca Gajšek: Veselo naprej: berilo za 8. razred osnovne šole s prilagojenim programom in predmetnikom. Ljubljana: Jutro, 2000)									
1	1.1	1	umetnostno besedilo	ločijo avtorja umetnostnega besedila od pripovedovalca;	M	I	zelena	0,81	0,31
2	2.1	1	umetnostno besedilo	ločujejo glavne in stranske književne osebe ter utemeljijo svoje mnenje;	M	I	zelena	0,85	0,45
	2.2	1	umetnostno besedilo	ločujejo glavne in stranske književne osebe ter utemeljijo svoje mnenje;	M	I	zelena	0,93	0,37
3	3.1	1	umetnostno besedilo	dogajalni prostor in čas povezujejo s temo umetnostnega besedila;	M	I	rumena	0,66	0,20
4.a	4.1	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje;	M	I	zelena	0,87	0,41
4.b	4.2	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje;	M	I	rumena	0,67	0,31
4.c	4.3	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje;	M	I	zelena	0,79	0,30
5	5.1	1	umetnostno besedilo	obnovijo dogajanje;	M	I	nad modrim	0,31	0,26
6	6.1	1	umetnostno besedilo	pri književni osebi prepoznajo več značajskih lastnosti (poimenovanih oz. razvitih v nazorno sliko);	S	I	modro	0,53	0,45
	6.2	1	umetnostno besedilo	pri književni osebi prepoznajo več značajskih lastnosti (poimenovanih oz. razvitih v nazorno sliko);	S	I	rdeče	0,56	0,31
7	7.1	1	umetnostno besedilo	opazujejo vzročno-posledično in časovno razmerje med dogodki v besedilu (v zgodbi);	S	II	rdeče	0,59	0,49
	7.2	1	umetnostno besedilo	opazujejo vzročno-posledično in časovno razmerje med dogodki v besedilu (v zgodbi);	S	II	rdeče	0,56	0,52
8.a	8.1	1	umetnostno besedilo	opazujejo in predstavijo vlogo slogovno zaznamovanih prvin v umetnostnem besedilu;	S	II	rdeče	0,49	0,42
8.b	8.2	1	umetnostno besedilo	prepoznajo motive za ravnanje književnih oseb (povedo, zakaj je kdo kaj storil);	S	II	modro	0,46	0,24
9	9.1	1	umetnostno besedilo	pri književni osebi prepoznajo več značajskih lastnosti (poimenovanih oz. razvitih v nazorno sliko);	S	II	rdeče	0,60	0,42
	9.2	1	umetnostno besedilo	pri književni osebi prepoznajo več značajskih lastnosti (poimenovanih oz. razvitih v nazorno sliko);	S	II	nad modrim	0,42	0,21
	9.3	1	umetnostno besedilo	pri književni osebi prepoznajo več značajskih lastnosti (poimenovanih oz. razvitih v nazorno sliko);	S	II	rdeče	0,59	0,30

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
10	10.1	1	umetnostno besedilo	po svojih zmožnostih pišejo dele izvirnih pripovednih besedil naslednjih vrst (pri tem upoštevajo njihove vrstne značilnosti, zgradbo, slog in slogovni postopek): basen, pripovedka (razlagalna), bajka, realistična kratka pripovedna proza, povest, ustno izročilo, ki so ga slišali/zbrali;	S	III	nad modrim	0,21	0,17
	10.2	1	umetnostno besedilo	po svojih zmožnostih pišejo dele izvirnih pripovednih besedil naslednjih vrst (pri tem upoštevajo njihove vrstne značilnosti, zgradbo, slog in slogovni postopek): basen, pripovedka (razlagalna), bajka, realistična kratka pripovedna proza, povest, ustno izročilo, ki so ga slišali/zbrali;	S	III	modro	0,29	0,40
	10.3	1	umetnostno besedilo	po svojih zmožnostih pišejo dele izvirnih pripovednih besedil naslednjih vrst (pri tem upoštevajo njihove vrstne značilnosti, zgradbo, slog in slogovni postopek): basen, pripovedka (razlagalna), bajka, realistična kratka pripovedna proza, povest, ustno izročilo, ki so ga slišali/zbrali.	S	III	nad modrim	0,02	0,15

LEGENDA:
Naloga: oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;
Točke: maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebina: vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo: neumetnostno besedilo oz.umetnostno besedilo;
Cilj – učenci: cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;
Standard znanja: standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, S – standard; povzeto po učnem načrtu;
Taksonomska stopnja (po Bloomu): taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Območje: območje, v katero se je uvrstilo/-a vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

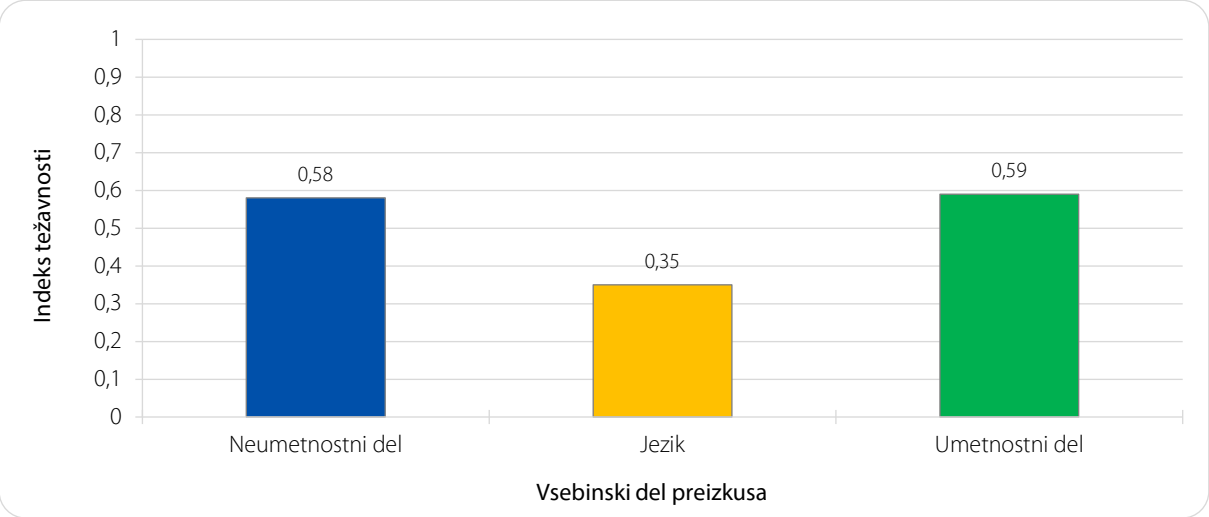
Dosežki učencev **po vsebini** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.2.3: *Dosežki učencev v prvem in drugem delu preizkusa glede na indeks težavnosti*

Učenci so bili bolj uspešni pri reševanju drugega dela preizkusa.

Preizkus znanja slovenščine razdelimo glede na vsebine/zmožnosti, ki jih preverjamo, na tri dele: preverjanje bralnega razumevanja neumetnostnega in umetnostnega besedila ter preverjanje jezikovne zmožnosti.

Slika 4.4.2.4: *Dosežki učencev po vsebinah/zmožnostih glede na indeks težavnosti*

Ob branju **neumetnostnega besedila** (*Naročite se na revijo Bodi eko* – reklama) smo preverjali znanje z 10 nalogami oz.20 postavkami, ki so jih učenci v povprečju rešili enako uspešno kot druge naloge umetnostnega dela preizkusa.

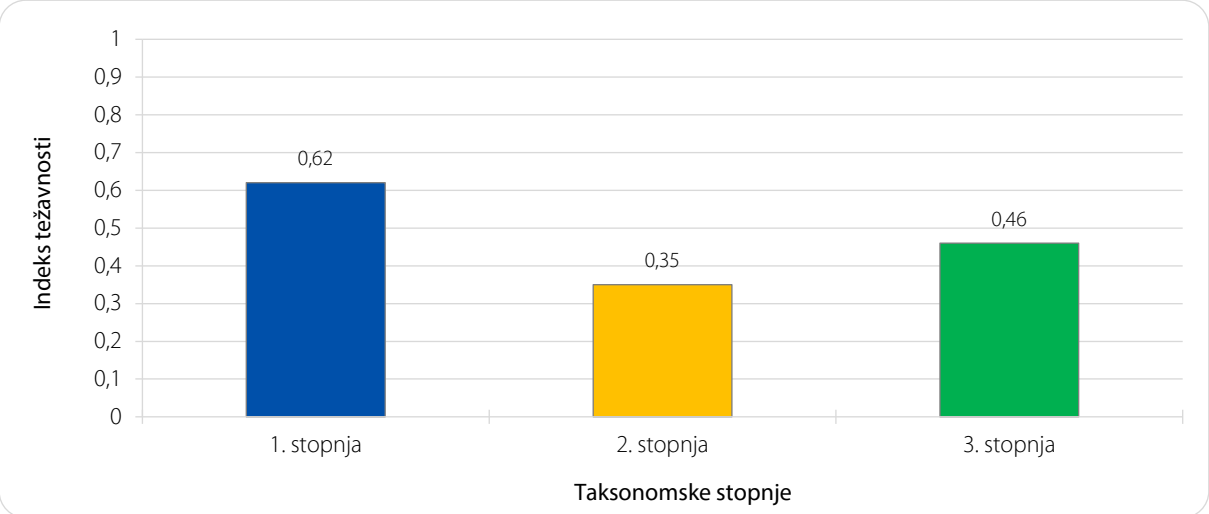
Skoraj vsi učenci so bili uspešni pri presoji resničnosti podatkov (postavki 1.7.4 in 1.7.1) ter pri iskanju bistvenih podatkov v besedilu (postavki 1.4.1 in 1.4.2). Druge naloge bralnega razumevanja (postavke 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.5.1 in 1.6.1) so učenci rešili pod pričakovanji. Učenci so izgubljali točke zaradi nenatančnega prepisa podatkov (npr. neupoštevanje velike začetnice pri postavki 1.6.1) ali zapisa istovrstnih odgovorov kot različnih (postavki 1.8.1 in 1.8.2). Pri najzahtevnejši, 14. nalogi so bili učenci uspešni pri upoštevanju vsaj treh značilnosti zgradbe uradnega pisma (postavka 1.14.1) in pri njegovi vsebinski ustreznosti (postavka 1.14.3). Vse značilnosti zgradbe uradnega pisma (postavka 1.14.2) pa je upoštevalo le 21 % učencev. Razumevanje namena sredstev prepričevanja v propagandnih besedilih (postavki 1.9.1 in 1.9.2) je pričakovano izkazalo le 29 % oz.34 % učencev.

Jezikovno znanje smo preverjali s šestimi nalogami oz.desetimi postavkami v neumetnostnem delu in eno postavko v umetnostnem delu preizkusa. Na področju **jezika** so učenci dosegali nižje povprečne dosežke. Najbolje so reševali postavki 1.10.1 in 1.10.2, pri katerih so krajšavi zapisali na daljši način (v razvezani obliki). 61 % učencev je znalo tudi v zapisani povedi popraviti veliko začetnico (ime revije) (postavka 1.13.1.), medtem ko jih je le 21 % znalo popraviti končno ločilo v dani povedi (postavka 1.13.2) in le 14 % napisati jezikovno pravilno poved v celoti (postavka 1.13.3). Slabše rešeni sta bili še postavki, ki sta zahtevali zapis korena posameznih besednih družin (postavki 1.11.1 in 1.11.2) in izpis prislovov iz dane povedi (postavki 1.12.1. in 1.12.2). 35 % učencev opisane naloge z izpisom prislovov sploh ni začelo reševati, kar potrjuje, da preverjan cilj ni usvojen. Slabše znanje jezika se je pokazalo tudi pri pisanju uradnega pisma, kjer je le 26 % učencev upoštevalo slovnična in jezikovna pravila (postavka 1.14.4). Ko učenci samostojno tvorijo daljše besedilo, je pravopisnih in/ali slovničnih napak še več. Pri postavki 10.3 v drugem delu preizkusa (poustvarjanje po branju umetnostnega besedila) je z manj kot tremi napakami uspelo napisati besedilo le 2 % učencev.

Ob **umetnostnem besedilu** (Ferdo Godina, *Kozlarjev Izidor je prijel kačo z roko*) smo preverjali bralno razumevanje z desetimi nalogami oz.19 postavkami. Tudi v tem delu preizkusa so bili učenci najuspešnejši pri iskanju enega od bistvenih podatkov v besedilu (postavke 2.1.1, 2.2.1 in 2.2.2) ter pri presojanju resničnosti trditev glede na dogodke v pripovedi (postavki 2.4.1. in 2.4.3.). Nekoliko manj uspešni so bili pri presojanju resničnosti trditve, ki se je nanašala na ravnanje glavnih likov (postavka 2.4.2), in pri iskanju podatka o dogajalnem prostoru (postavka 2.3.1). Manj uspešni so bili tudi pri izpisu zahtevane povedi iz besedila (postavka 2.5.1); nekateri učenci so sicer našli ustrezno poved, vendar je niso prepisali pravilno ali pa ne v celoti. Prav tako so bili učenci manj uspešni pri obnovi dogajanja v zaokroženem in povezanem besedilu v zahtevanem obsegu (postavki 2.10.1, 2.10.2); kar 35 % učencev sploh ni začelo sestavljati pisnega sestavka.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

V prvem delu preizkusa, ki so ga učenci reševali ob branju neumetnostnega besedila, je bilo 14 nalog na vseh treh taksonomskih stopnjah: osem nalog (15 postavk) na prvi, pet nalog (11 postavk) na drugi in ena naloga (4 postavke) na tretji stopnji. Učenci so bili v skladu s pričakovanji najuspešnejši pri nalogah na prvi taksonomski stopnji. Na drugi taksonomski stopnji so bili dosežki nizki in celo nižji od dosežkov na tretji taksonomski stopnji.

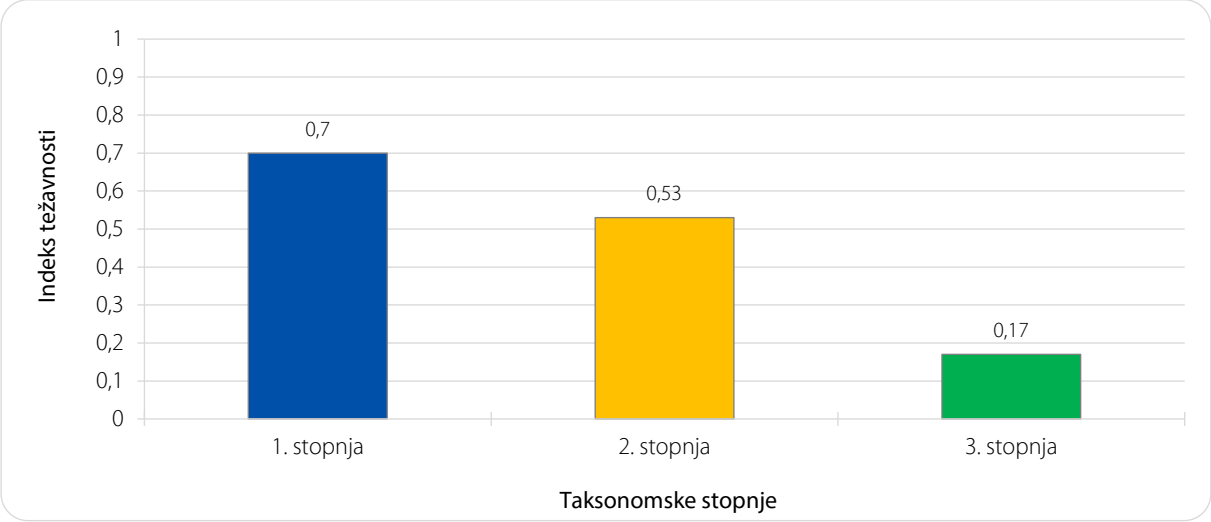
Slika 4.4.2.5: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v prvem delu preizkusa*

Učenci so uspešno reševali naloge **prve taksonomske stopnje**, ki so preverjale minimalne standarde znanja. Pri petih postavkah je bilo v povprečju uspešnih od 75 do 94 % učencev. Učenci so bili uspešni pri iskanju bistvenih podatkov, s katerimi so dopolnili dano poved, in tudi pri presoji danih trditev. Če je naloga zahtevala iskanje in pravilen zapis podatkov, se je uspešnost reševanja zmanjšala. Tako je le 49 % učencev ugotovilo, da je bilo izhodiščno besedilo reklama (postavka 1.1.1), 44 % učencev pa je navedlo, kje je bilo izhodiščno besedilo objavljeno (postavka 1.2.1). Pri postavki 1.6.1 so učenci našli bistven podatek (naslov priloge revije), vendar ga niso ustrezno zapisali (z veliko začetnico). Najnižji dosežki so pri postavki 1.8.2, kjer učenci v reklami niso prepoznali dveh različnih sredstev prepričevanja.

Med nalogami na **drugi taksonomski stopnji** ni nalog, ki bi preverjale minimalne standarde znanja. Dosežki pri reševanju nalog, ki so zahtevale razumevanje besedila in uporabo znanja na področju jezikovne zmožnosti, so nižji kot pri nalogah na prvi taksonomski stopnji. Najboljši dosežek so učenci dosegli pri 10. nalogi, v kateri so morali razvezati krajšave. Postavko 1.10.1 je tako pravilno rešilo 76 % učencev, postavko 1.10.2 pa 62 % učencev. Najslabši dosežek so učenci dosegli pri postavki 1.13.3, kjer so morali prepisati dano poved s popravljenimi pravopisnimi in jezikovnimi napakami. 61 % učencev je pravilno popravilo veliko začetnico (postavka 1.13.1) in samo 21 % učencev je pravilno določilo končno ločilo (postavka 1.13.2), kar lahko pripišemo temu, da na začetku vprašalne povedi ni bila uporabljena vprašalnica »ali«. Posledično učenci niso prepisali povedi jezikovno pravilno v celoti (postavka 1.13.3).

Na **tretji taksonomski stopnji** je standarde znanja preverjala ena naloga s štirimi postavkami. Učenci so morali v pripravljeno shemo napisati uradno pismo ter pri tem upoštevati vse njegove značilnosti. 69 % učencev je upoštevalo vsaj tri značilnosti uradnega pisma (postavka 1.14.1) in 68 % jih je uradno pismo napisalo tudi vsebinsko ustrezno (postavka 1.14.3). Velike težave pa so imeli učenci pri upoštevanju vseh značilnosti uradnega pisma (postavka 1.14.2), to je pravilno rešilo le 21 % učencev, in pri jezikovni pravilnosti besedila (postavka 1.14.4), kjer je bilo uspešnih le 26 % učencev.

V **drugem delu** preizkusa, ki so ga učenci reševali ob branju umetnostnega besedila, je bilo deset nalog na vseh taksonomskih stopnjah: na prvi je bilo šest nalog (10 postavk), na drugi tri (7 postavk) in na tretji ena naloga (3 postavke). Učenci so bili najbolj uspešni pri reševanju nalog na prvi taksonomski stopnji, nekoliko manj pri nalogah na drugi taksonomski stopnji in najmanj pri nalogah na tretji taksonomski stopnji.

Slika 4.4.2.6: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v drugem delu preizkusa*

Na **prvi taksonomski stopnji** smo z nalogami preverjali minimalne in druge standarde. Uspešnost učencev je bila nekoliko večja kot pri nalogah prve taksonomske stopnje v neumetnostnem delu preizkusa. Tudi tu so bili učenci najuspešnejši pri nalogah, v katerih so iskali bistvene podatke, in sicer pri nalogah izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori in nalogah alternativnega tipa (postavke 2.1.1, 2.2.1, 2.2.2 in 2.4.1). Če so naloge zahtevale iskanje podatkov in pozornejše branje besedila, je bila uspešnost nekoliko manjša (postavka 2.3.1). Samo 31 % učencev je pravilno rešilo nalogo, ki je zahtevala prepis povedi glede na opisano zahtevo in z upoštevanjem pravopisnih pravil (postavka 2.5.1).

Na **drugi taksonomski stopnji** smo z vsemi nalogami preverjali druge, in ne minimalnih standardov znanja. 59 % učencev je postavilo dogodke v ustrezno časovno zaporedje (postavki 2.7.1 in 2.7.2). Preostale postavke je v povprečju uspešno rešilo od 46 do 56 % učencev. Pri nekaterih postavkah večji del učencev sploh ni začel reševati naloge (postavki 2.8.1 in 2.8.2). Učenci, ki so postavki začeli reševati in so napisali pravilni odgovor, so izkazali razumevanje besednih zvez in namen dejanj književnih oseb. Pri 9. nalogi so izkazali razumevanje bolj očitnih značajskih lastnosti književne osebe (postavki 2.9.1 in 2.9.3), značajsko lastnost književne osebe, opisano z manj pogostim izrazom (postavka 2.9.2), pa je med naštetimi prepoznalo le 42 % učencev, kar je najnižji dosežek pri nalogah druge taksonomske stopnje.

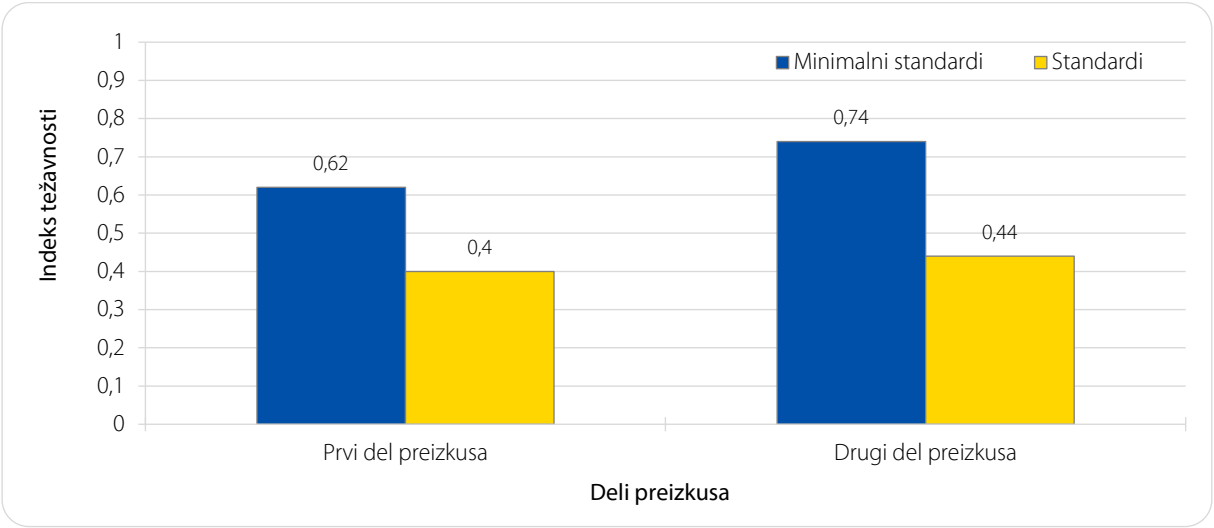
Na **tretji taksonomski stopnji** so imeli učenci nizke dosežke. Kar 35 % učencev naloge, ki je edina preverjala znanje na tretji taksonomski stopnji, sploh ni reševalo. Samo 21 % jih je napisalo vsebinsko pravilno besedilo (postavka 2.10.1). Večina učencev najverjetneje ni dovolj pozorno prebrala izhodiščnega besedila, saj se je pri številnih ponovila ista napaka pri obnovi besedila. Najslabši dosežek celotnega preizkusa so učenci dosegli pri postavki

2.10.3, kjer je le 2 % učencev pridobilo točke za slovnično in pravopisno pravilen sestavek. Ugotovimo lahko, da učenci smiselno povezano in dovolj dolgo besedilo sicer napišejo, vendar je besedilo pravopisno nepravilno.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

V **prvem delu** preizkusa smo minimalne standarde znanja preverjali z osmimi nalogami oz.15 postavkami, druge standarde znanja pa s šestimi nalogami in prav tako 15 postavkami. Učenci so bili pričakovano bolj uspešni pri reševanju nalog, ki so preverjale minimalne standarde, kot pa pri nalogah, ki so preverjale druge standarde.

V **drugem delu** je bilo pet nalog oz.osem postavk, ki so preverjale minimalne standarde, in pet nalog oz.12 postavk, ki so preverjale preostale standarde znanja. Učenci so bili pričakovano bolj uspešni pri reševanju nalog, ki so preverjale minimalne standarde, kot pa pri nalogah, ki so preverjale druge standarde.

Slika 4.4.2.7: *Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa*

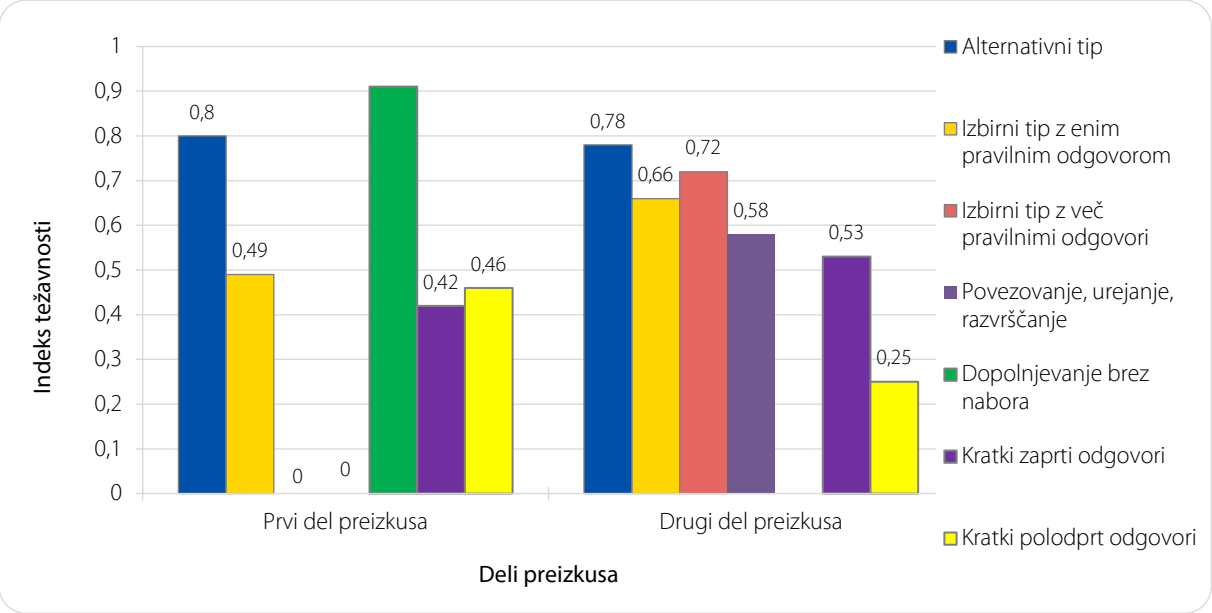
V povprečju je 62 % učencev naloge, ki so preverjale **minimalne standarde v prvem delu** preizkusa, reševalo uspešno. Pri petih postavkah je bilo uspešnih od 70 do 90 % učencev in pri petih postavkah od 50 % do 70 % učencev. Pričakovali smo boljše dosežke, saj so naloge ob minimalnih standardih preverjale tudi miselne procese na prvi taksonomski stopnji.

Pri nalogah, ki so preverjale preostale **standarde v prvem delu**, so bili učenci pričakovano manj uspešni kot pri reševanju nalog minimalnega standarda znanja, saj naloge preverjajo znanje na drugi in tretji taksonomski stopnji. Najuspešneje so sicer reševali postavki 1.10.1 in 1.10.2 (zapis krajšav) in postavki 1.14.1 in 1.14.3 (tvorjenje uradnega pisma), ki jih je pravilno rešilo okoli 70 % učencev; druge postavke so bile rešeno manj uspešno. Najmanj uspešni so bili učenci pri postavkah, ki so preverjale temeljno jezikovno zmožnost.

V **drugem delu preizkusa** so učenci naloge v okviru **minimalnega standarda**, ki so preverjale znanje na prvi taksonomski stopnji, reševali bolj uspešno kot naloge z minimalnim standardom v prvem delu preizkusa. Učenci so torej dosegli dosežke nad pričakovanji, saj je bilo ob prejšnjih preverjanjih reševanje nalog drugega, umetnostnega dela preizkusa praviloma zahtevnejše za učence tudi pri nalogah, ki so preverjale minimalne standarde. Na uspešnost verjetno vplivata tip nalog in tudi zahteva vsake posamezne naloge. Najuspešneje so bile rešene prve tri naloge v drugem delu preizkusa, ki preverjajo zmožnost iskanja podatkov v besedilu (postavke 2.1.1, 2.2.1 in 2.2.2), in pri nalogi alternativnega tipa (postavki 2.4.1 in 2.4.3). Manj uspešni so bili učenci le pri postavki 2.5.1. Učenci so sicer našli ustrezno poved, vendar je niso iz besedila izpisali jezikovno pravilno.

Naloge znotraj preostalega **standarda v drugem delu preizkusa** preverjajo zelo različne cilje učnega načrta in na vseh treh taksonomskih stopnjah. Tudi v tem primeru lahko opazimo, da na uspešnost reševanja najbolj vplivata tako zahteva naloge kot tip naloge. Če mora učenec na primer izkazati razumevanje besedila z izbiro treh pravilnih izmed šestih odgovorov (postavki 2.9.1 in 2.9.3), je uspešnost reševanja višja, kot če mora razumevanje dokazati z zapisom samostojnega odgovora (postavki 2.10.1 in 2.10.2). Preverjanje jezikovne zmožnosti se tudi pri umetnostnih besedilih izkaže za izjemno zahtevno (postavka 2.10.3).

Dosežki učencev **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.2.8: *Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v prvem in drugem delu preizkusa*

Analiza dosežkov po tipih nalog je samo orientacijske narave, saj imamo v posameznem delu preizkusa vključene različne tipe nalog, poleg tega z istim tipom nalog preverjamo različno število postavk. V prvem delu preizkusa imamo pet tipov nalog, v drugem delu pa šest. Učenci so bili v obeh delih preizkusa pričakovano zelo uspešni pri alternativnem tipu nalog, manj uspešni pa pri nalogah kratkega zaprtega in polodprtega tipa.

Naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom so učenci bolje reševali v drugem kot v prvem delu preizkusa, vendar je razlika precej majhna.

Večja razlika se kaže pri nalogah kratkega polodprtega odgovora. Pri takšni nalogi je bilo pri prvem delu preizkusa uspešnih 46 % učencev, v drugem delu pa le 25 %. Razlika je nastala zaradi dolžine tvorjenega besedila in s tem zahtevnosti naloge. V drugem delu preizkusa so učenci pri tvorjenju obnove izhodiščnega besedila naredili več slovničnih in pravopisnih napak kot pri tvorjenju uradnega pisma v prvem delu preizkusa. Na zahtevnost nalog v drugem delu preizkusa kaže tudi podatek, da obnove ni začelo tvoriti 35,2 % učencev.

Sklepne ugotovitve

Udeležba na nacionalnem preverjanju znanja za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom v 9. razredu iz slovenščine je za učence prostovoljna. Preverjanje je tako opravljalo 108 učencev (54 deklic in 54 dečkov) z 28 šoleta Strukture populacije, ki se udeležuje preverjanj, ne poznamo, delež udeleženih pa je med leti primerljiv. Struktura preizkusa je bila enaka. Glede na indeks težavnosti celotnega preizkusa so bili učenci v primerjavi s preverjanjem v minulem letu nekoliko bolj uspešni. Pravih razlogov za nihanje v povprečnih dosežkih med leti ne poznamo.

Učenci so umetnostni del preizkusa reševali malenkost bolje kot neumetnostni deleta Če pa naloge razdelimo glede na zmožnosti, ki jih preverjajo, so učenci enako uspešno rešili naloge ob branju neumetnostnega in umetnostnega besedila in manj uspešno naloge, ki preverjajo pravopisno in jezikovno zmožnost.

Učenci so večinoma uspešni pri iskanju enostavnih podatkov v besedilih, bistveno skromnejše dosežke pa dosegajo pri nalogah, ki preverjajo uporabo jezika, in nalogah, v katerih morajo poiskati, razumeti in pojasniti zahtevnejše, v besedilu manj izpostavljene podatke ali pa tvoriti samostojno besedilo ter pri tem upoštevati slovnična in pravopisna pravila.

Tako v prvem kot v drugem delu preizkusa so bil učenci uspešnejši pri reševanju nalog, ki so preverjale minimalne standarde znanja. V primerjavi s prejšnjim letom so bili tokrat učenci manj uspešni pri doseganju minimalnih standardov neumetnostnega dela preizkusa in bolj uspešni pri izkazovanju znanja v umetnostnem delu preizkusa. Na uspešnost vplivajo taksonomska stopnja in vsebina naloge ter predvsem tipi nalog. Manjša uspešnost reševanja se je izkazala tudi pri nalogah, ki so preverjale standarde na področju jezikovne zmožnosti.

Glede na taksonomske stopnje so učenci najbolj uspešno reševali naloge prve taksonomske stopnje, ki preverjajo minimalne standarde znanja. Učenci so bili uspešnejši pri iskanju bistvenih podatkov, če je naloga zahtevala iskanje bolj zahtevnih podatkov, pa se je uspešnost reševanja zmanjšala. Na drugi taksonomski stopnji so učenci pričakovano reševali naloge manj uspešno. Najslabše pa so učenci reševali naloge tretje taksonomske stopnje v umetnostnem delu preizkusa. Večji delež učencev nalog te stopnje sploh ni reševaleta Med nalogami tretje taksonomske stopnje je bil tudi najslabši dosežek celotnega preizkusa, saj je le 2 % učencev tvorilo jezikovno in slovnično pravilen sestavek ob povzemanju umetnostnega besedila.

Na uspešnost reševanja močno vpliva izbira tipa nalog, s katerim preverjamo znanje. Večina učencev je uspešnejša pri nalogah alternativnega tipa. Manj uspešni so pri nalogah, ki zahtevajo zapis kratkega zaprtega odgovora, najmanj uspešni pa pri nalogah polodprtega tipa, ki zahtevajo samostojen zapis kratkega besedila.

Dosežki učencev, podobno kot v prejšnjih letih, tudi letos kažejo na primanjkljaje v znanju na področju jezikovne in pisne zmožnosti.

Glede na dosežke učencev pri NPZ komisija ponovno priporoča, da bi pri poučevanju več časa namenili vsebinam in ciljem, ki so povezani z razvijanjem pisnega izražanja učencev. Že leta opažamo, da na tem področju učenci dosegajo najnižje dosežke in le redki med njimi dosegajo zastavljene cilje. Krepiti je torej treba njihovo zmožnost pisnega izražanja in večjo pozornost nameniti usvajanju in utrjevanju osnovnih pravil slovenskega pravopisa.

PRILOGA 1 **1**

Besedilo 1

Naročite se na revijo Bodi eko

Revija Bodi eko vam ponuja edinstven pogled v vsebine, kot so zdravje, lepota, naravne metode zdravljenja, aromaterapija, vrtnarjenje ter odnosi in sreča. Naročite se na revijo. Pomagala vam bo živeti bolj kakovostno, zdravo in srečno življenje.

V reviji boste našli tudi posebni tematski prilogi **Zdravje plus** in **Zdravi recepti**. V Zdravju plus objavljamo najnovejša dognanja in odkritja na področju zdravja ter se pogovarjamo z zdravniki in drugimi strokovnjaki. Zdrave recepte pa že poznate vsi ljubitelji kuhanja ter dobre, domače in zdrave hrane.

V času spremenjenih razmer so naši naročniki še dodatno spoznali, kako odlično je biti naročnik naše revije, saj jo prejmete v poštni nabiralnik, brez iskanja v trgovini ali trafiki. Vsebine, ki jih najdete v reviji Bodi eko, vam bodo v prihajajočih mesecih prišle še bolj prav kot do sedaj, zato postanite naročnik tudi vi.

KOT NAROČNIK BERETE REVIJO CENEJE,
LAHKO PA SI IZBERETE TUDI DARILO!

Revija Bodi eko je že 10 let najbolj priljubljena revija za eko in zdrav življenjski slog.

Letna naročnina z 10-odstotnim POPUSTOM znaša 37,62 €.

(Prirejeno po: https://www.bodieko.si. Pridobljeno: 20. 10. 2022.)

PRILOGA 2 2

Besedilo 2

Ferdo Godina

Kozlarjev Izidor je prijel kačo z roko

(odlomek)

Nekega dne je bilo od sile dolgčas. Nismo vedeli, kam bi šli na potep, ko je Kozlarjev Izidor odločil:

»Gremo nabirat jagode.«

In smo šli. Na robu gozda za vasjo je med visokimi rumenimi rožami zorelo mnogo jagod. Ko smo jih nabirali in jih zobali, smo si pripovedovali najbolj junaška dejanja, kar jih je kdo izmed nas izvršileta V tem zavpije Trajbarjev Andraž:

»Kača! Pomagajte!«

Skočil je čez rumene rože in stekel kakih petdeset metrov, da ga ne bi niti veter dohiteleta Ko se je Andraž ustavil, mu je Izidor dejal:

»Kaj je treba vpiti, če najdeš kačo!«

Oprezno smo se bližali nevarnemu kraju. Tam smo res našli velikansko kačo. Bila je na ogromnem hrastovem štoru, zvita v klobčič. Brž ko nas je začutila, je dvignila glavo, se začela odmotavati in lesti med grmovje.

»To kačo sem včeraj z roko prijel,« reče Izidor zviška.

»Kako? Da si jo z roko prijel?« smo se začudili. Nobeden izmed nas še ni prijel kače z roko, kaj šele, da bi prijel tako pošast. Andraža je bilo sram, ker se je tako ustrašileta Vrnil se je k nam in začeli smo spet nabirati jagode. Kozlarjev Izidor pa je povedal, kako je prijel kačo z roko.

»Včeraj sem tu nabiral jagode. Prav to kačo sem našel na prav istem štoru in prav tako se je grela kakor danes. Tiho sem se ji približal in jo zgrabil za vrat.«

»Ni res,« je rekel Andraž.

»Sem torej lažnivec? Zdaj bi jo tudi prijel, če ne bi ti zavpileta«

»Kako je bilo potem, ko si kačo prijel?« smo vprašali Izidorja.

»Nič. Zvila se mi je okrog roke. Od jeze mi je kar naprej kazala jezik.«

»Kaj si napravil potem, ko se ti je zvila okrog roke?«

»Nič. Nesel sem jo domov.«

»Kaj si pa z njo počel?«

»Nič. Mleka sem ji dal, da se je napila, potem sem ji zavrtel prst pod nosom in copral:

»Čira, čara, naša Bara.

Rada je in rada spi.«

»Kaj je bilo potem?«

»Po teh besedah vsak človek in vsaka žival takoj zaspi. Kača je tudi zaspala. Dal sem jo v ograd na travo in sem šel na pašo. Vrnila se je v gozd in prišla spet na štor.«

»Zakaj je nisi ubil?« vpraša Izidorja Andraž.

»Čemu?« pravi Izidor. »Kača prav tako rada živi kakor ti!«

To Izidorjevo dejanje je bilo najbolj junaško, kar smo si jih povedali tisto popoldne.

Jaz sem nekoliko za drugimi zaostal, ker sem se hotel prepričati, ali Izidor govori resnico. Začel sem ob poti iskati kuščarje. Kuščarji so dobrosrčne živalice, ki ne store nikomur nič žalega. Boječi so in beže v strahu pred človekom. Zato sem moral uporabiti precej zvijač, da sem enega za rep ujeleta Obračal je glavo in me v smrtnem strahu gledaleta

Začel sem Izidorja s kuščarjem neopazno zasledovati. Ker je bil z neko svojo junaško zgodbo spet zaposlen, sem mu kuščarja spustil v žep. Malo se mu je zazdelo, da v njegovem žepu ni vse v redu, zato je segel vanj. Privlekel je iz njega kuščarja.

»Kača! Pomagajte!« je klical na pomoč. Vrgel je kuščarja v grmovje in stekel kakih petdeset metrov, da ga ne bi niti veter dohiteleta

»Aha, to je zdaj tvoja kača,« pravi Andraž in se mu smeje. Izidor bi pa rad svojo laž skril, zato mu odgovori: »Saj sem vedel, da je kuščar. Samo tebe sem oponašaleta«

SLOVAR:
izvršiti – narediti, opraviti
coprati – čarati
zvijača – trik

(Vir: Mojca Gajšek: Veselo naprej: berilo za 8. razred osnovne šole s prilagojenim programom in predmetnikom. Ljubljana: Jutro, 2000.)

1

I. DEL

Preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Poimenuj vrsto besedila, ki si ga prebraleta Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Besedilo je seznam.

   B Besedilo je reklama.

   C Besedilo je naročilnica.

   D Besedilo je novica.

(1 točka)

2. Kje je bilo objavljeno besedilo?

   _____

(1 točka)

3. Iz besedila izpiši tri vsebine, s katerimi se bodo lahko seznanili bralci revije Bodi eko.

   _____

   _____

   _____

(3 točke)

1

4. Dopolni poved glede na prebrano besedilo.

Pomagala vam bo živeti bolj _____, zdravo in

_____ življenje.

(2 točki)

5. Izpiši, s kom se poleg zdravnikov še pogovarjajo ustvarjalci priloge Zdravje plus.

_____

(1 točka)

6. Prepiši naslov priloge, namenjene ljubiteljem kuhanja.

_____

(1 točka)

7. Ali so spodnje trditve glede na besedilo pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Sporočevalec želi, da se naročimo na revijo.	DRŽI	NE DRŽI
b)	Revijo lahko dobimo le v trafiki ali trgovini.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Revija obstaja že več kot sedem let.	DRŽI	NE DRŽI
d)	Letna naročnina na revijo Bodi eko je 36 evrov.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

8. Kaj poleg revije še ponuja sporočevalec, da bi bralce spodbudil k naročilu na revijo Bodi eko? Napiši dva primera.

_____

_____

(2 točki)

9. a) Čemu je poleg opisa revije dodana tudi slika?

_____

b) Čemu so nekatere besede v besedilu zapisane z velikimi tiskanimi črkami?

_____

(2 točki)

1

10. Spodaj zapisani krajšavi zapiši na daljši način (v razvezani obliki).

    prof. _____

    dr. _____

(2 točki)

11. Pri besedah posameznih besednih družin določi koren.

    a) naročnik, prednaročilo, naročilnica, naročanje _____

    b) zvon, zvonec, zvonjenje, pozvoniti _____

(2 točki)

12. Iz spodnje povedi izpiši dva prislova.

    Naročite se še danes, če želite revijo prejemati domov.

    Krajevni prislov: _____

    Časovni prislov: _____

(2 točki)

13. V spodnji povedi popravi dve pravopisni napaki in napiši popravljeno poved.

    Se nameravaš naročiti tudi na revijo lovec.

    _____

    _____

(3 točke)

1

14. Sandra bi rada odpovedala naročnino na revijo Pileta V njenem imenu v pripravljeno shemo napiši uradno pismo o odpovedi naročnine. Upoštevaj vse značilnosti uradnega pisma. Uporabi spodaj zapisane podatke. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

Sandra Kole Lent 5 2000 Maribor	Uredništvo revije Pil Slovenska 29 1000 Ljubljana

(4 točke)

2

II. DEL

Preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. Napiši, kdo je avtor prebranega besedila.

   _____

(1 točka)

2. Obkroži črko pred dvema književnima osebama, ki nastopata v prebranem besedilu.

   A Amadej.

   B Andrej.

   C Iztok.

   D Izidor.

   E Andraž.

(2 točki)

3. Kje je bila kača, ko so jo zagledali fantje? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Med zrelimi jagodami.

   B Na ogromnem hrastovem štoru.

   C Med visokimi rumenimi rožami.

   D Na travi v ogradi.

(1 točka)

4. Ali so spodnje trditve glede na besedilo pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Ko je kača začutila fante, je dvignila glavo.	DRŽI	NE DRŽI
b)	Izidor je rekel, da mu je kača kar naprej kazala jezik.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Izidor je rekel, da je najdeno kačo pustil v gozdu.	DRŽI	NE DRŽI

(3 točke)

5. Iz besedila izpiši poved, v kateri Izidor opisuje, kako je prijel kačo.

_____

_____

(1 točka)

6. S katerima besedama so v besedilu opisani kuščarji? Obkroži črko pred dvema pravilnima besedama.

A Nevarni.

B Dobrosrčni.

C Boječi.

D Pogumni.

E Igrivi.

(2 točki)

2

7. Kako si sledijo dogodki v besedilu? Pravilno zaporedje dogodkov označi s številkami od 1 do 4.

____ Fantje so nabirali jagode in Andraž je zagledal kačo.

____ Izidor se je pohvalil, da je prejšnji dan kačo odnesel domov.

____ Izidorju so v žep podtaknili kuščarja, ki se ga je ustrašileta

____ Izidor je povedal, da je doma kači dal mleko in copral, da je zaspala.

(2 točki)

8. a) Razloži, kaj pomeni besedna zveza »da ga ne bi niti veter dohitel«.

_____

b) Razloži, zakaj so fantje Izidorjevo dejanje najprej imeli za zelo junaško.

_____

(2 točki)

9. Med naštetimi lastnostmi izpiši tri, ki opisujejo Andraža.

počasen, lažniv, osramočen, junaški, zbadljiv, bojazljiv

_____

_____

_____

(3 točke)

2

10. Ko je Andraž prišel domov, je bratu povedal, kaj je doživel na potepu s prijatelji. V najmanj devetih povedih napiši, kaj je Andraž povedal bratu. Besedilo naj bo smiselno povezano. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

(3 točke)

4.4.3 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom iz matematike **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

V matematičnem preizkusu je 13 nalog, ovrednotenih s 50 točkami. Preizkus znanja je sestavljen iz nalog na področju aritmetike in algebre ter geometrije in merjenja. Pri sestavi nalog smo upoštevali učni načrt matematike za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom iz leta 2003 in leta 2022.

Naloge v preizkusu znanja preverjajo cilje iz naslednjih vsebinskih sklopov:

- naravna števila,
- geometrijske oblike,
- računske operacije in njihove lastnosti,
- racionalna števila,
- merjenje.

Preizkus znanja vsebuje več tipov nalog: naloge s kratkim zaprtim odgovorom, naloge dopolnjevanja brez nabora in z naborom ter izbirni tipi nalog z enim pravilnim odgovorom.

Stopnjo znanja, ki se preverja z nalogami v preizkusu znanja, opredeljujemo po Gagnejevi taksonomiji.

Preglednica 4.4.3.1: *Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje*

I.	poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev	30 %
II.	izvajanje rutinskih postopkov	40 %
III.	uporaba kompleksnih postopkov	18 %
IV.	reševanje in raziskovanje problemov	12 %

Miselne procese prve taksonomske stopnje preverjajo štiri naloge (15 točk), pet nalog (20 točk) preverja procese druge taksonomske stopnje, procese tretje taksonomske stopnje preverjajo štiri naloge (9 točk), ena naloga (6 točk) pa preverja procese četrte taksonomske stopnje.

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.3.2: *Osnovni statistični podatki*

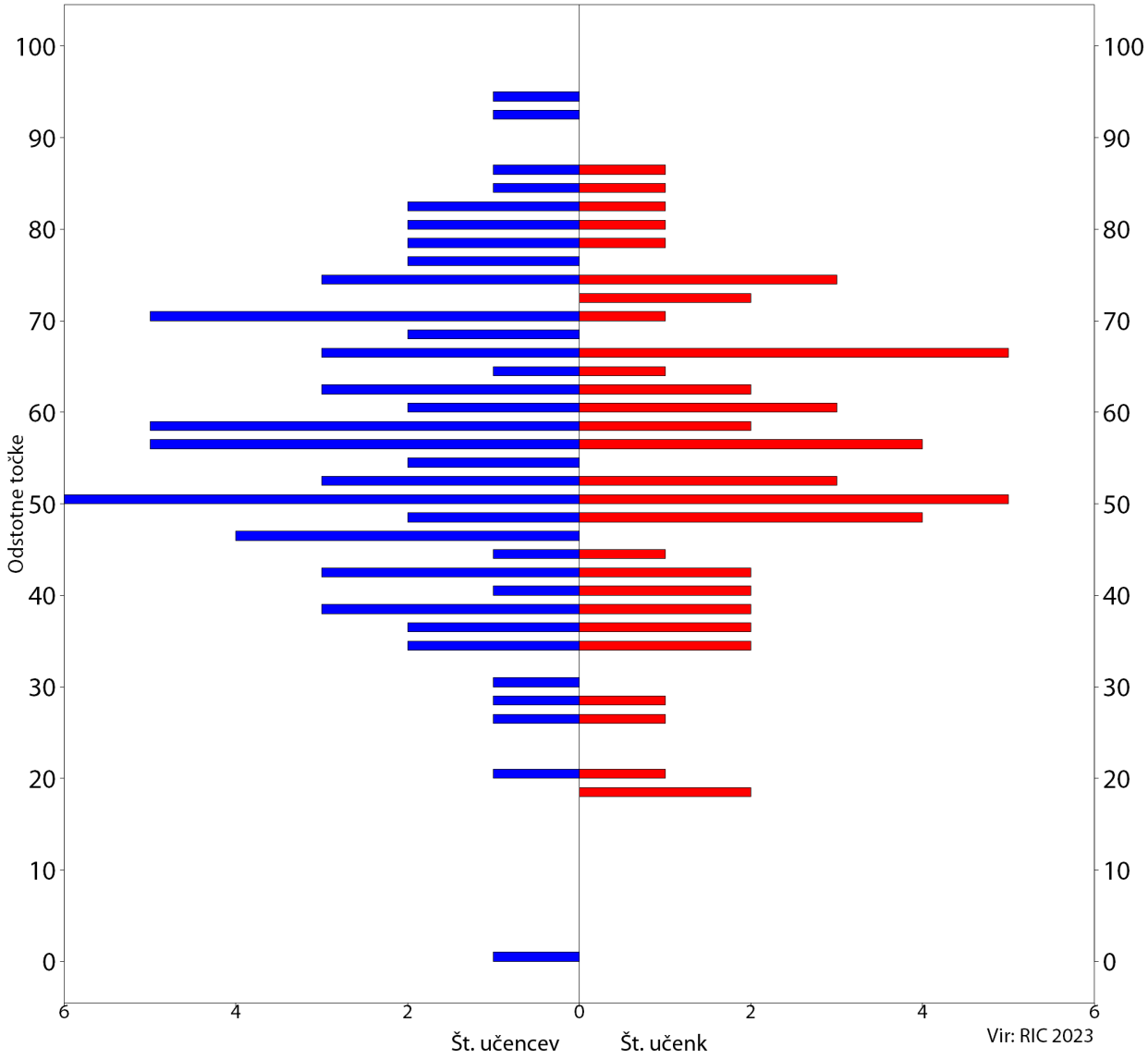
Število učencev	131
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	27,72
Povprečno število odstotnih točk	55,44
Standardni odklon odstotnih točk	17,17
Indeks težavnosti	0,55
Indeks zanesljivosti	0,90

Preizkusa znanja iz matematike se je udeležilo 131 učencev od prijavljenih 144 učencev. Učenci so od 50 možnih točk povprečno pridobili 27,72 točke (55,44 %). Najvišjega možnega števila točk ni zbral nihče. Najvišji dosežek 47 točk (94 %) je dosegel en učenec. Trije učenci so dosegli manj kot 10 točk (20 %), en učenec pa ni dosegel nobene točke. Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je skoraj simetrična, z enim vrhom pri 25 točkah (50 %). V intervalu med 50 in 66 % točkami se giblje 42 % učencev. Standardni odklon 17,17 % točk kaže na raznovrstno znanje učencev, celo nekoliko bolj kot pri slovenščini. Indeks težavnosti[20] (v nadaljevanju IT) celotnega preizkusa je 0,55, kar kaže na srednjo zahtevnost preizkusa.

[20] Indeks težavnosti nam pove, kolikšen je delež učencev, ki so nalogo rešili pravilno.

Dosežki po spolu in regijah

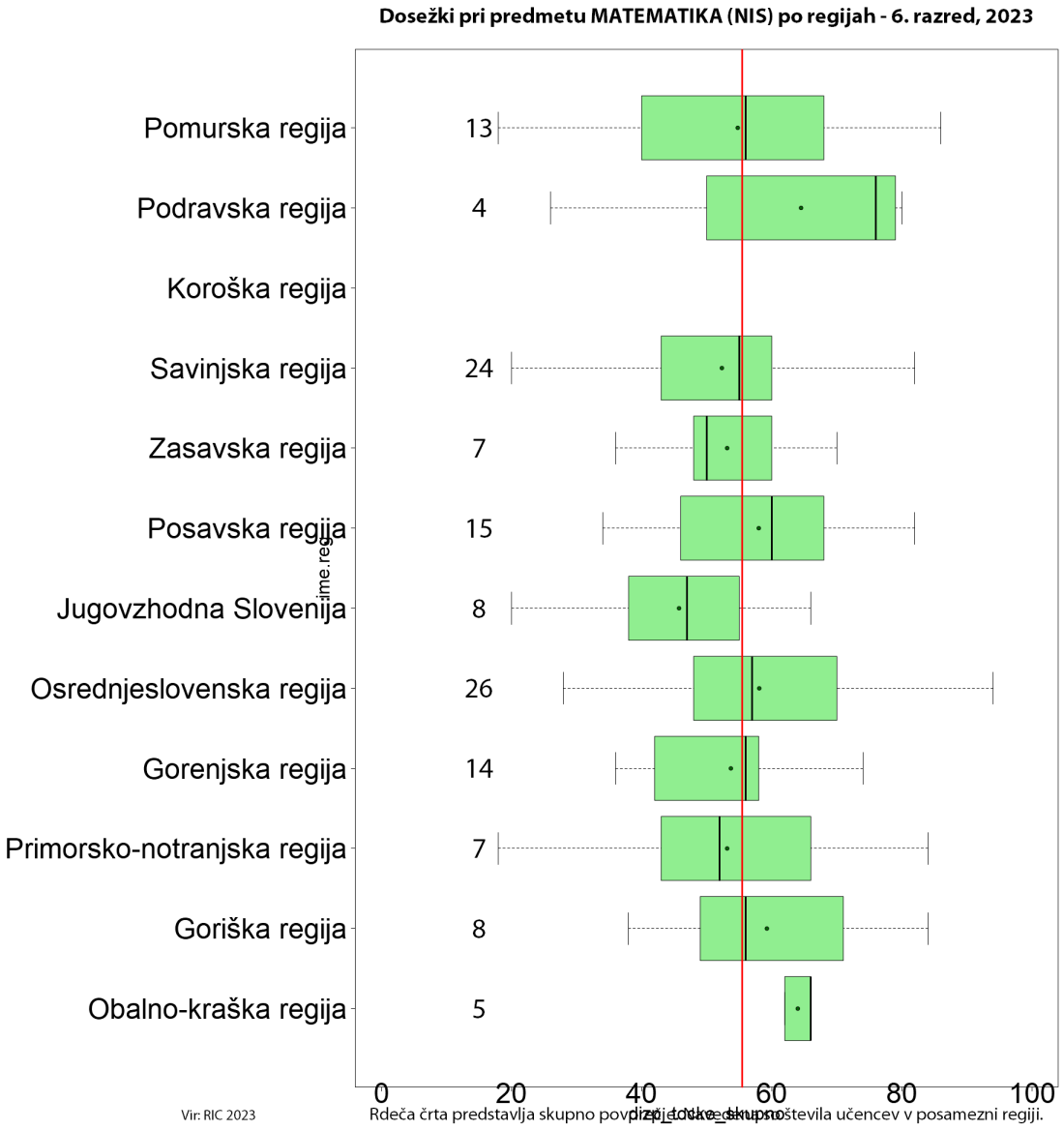
Spol

Slika 4.4.3.1: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred*

Med udeleženci je bilo 75 dečkov in 56 deklic. Najvišji dosežek (94 %) je dosegel deček. 80 % točk ali več so dosegle 4 deklice in 8 dečkov. 20 % točk ali manj so dosegle 3 deklice in 2 dečka. Najnižji dosežek je dosegel deček, čeprav so dečki v povprečju uspešnejši (56,6 %) od deklic (53,9 %).

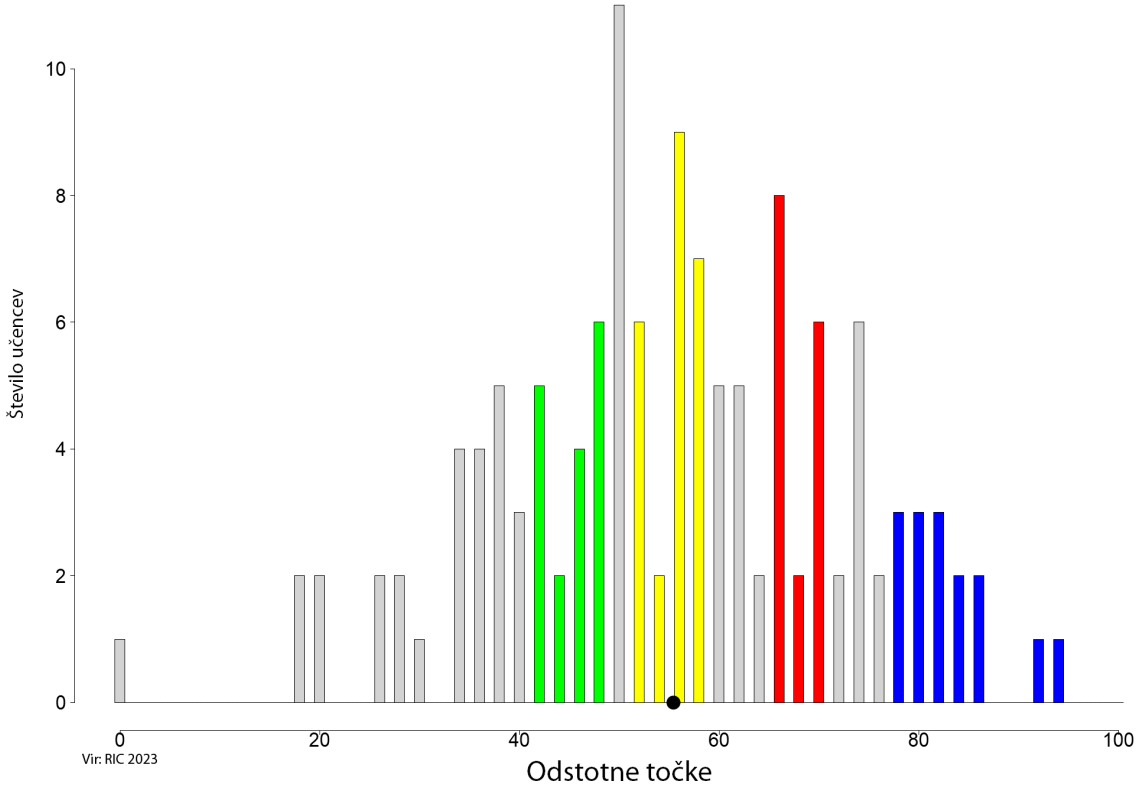
Regije

Slika 4.4.3.2: *Porazdelitev dosežkov pri matematiki (NIS) po regijah, 6.razred*

Udeleženci preverjanja so učenci iz enajstih regij. V Koroški regiji se NPZ ni udeležila nobena šola oz.noben učenec. Iz Osrednjeslovenske regije je pisalo preizkus največ učencev. V regijah je število šol in učencev zelo različno, zato primerjave dosežkov med regijami niso zanesljive.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.3.3: *Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred*

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Vsebine: Naloge zelenega območja so bile s področja aritmetike in algebre (šestnajst postavk) ter geometrije in merjenja (tri postavke).

Taksonomske stopnje: Štiri naloge (1., 2., 3. in 4. – dvanajst postavk) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev) in štiri (5., 6., 7. in 8. – sedem postavk) na II. (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog: V zelenem območju so naloge zaprtega tipa s kratkim odgovorom, naloge dopolnjevanja z in brez nabora, naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja ter izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

Učenci:

- štejejo do 100 – štejejo po ena naprej (naloga 01.1) in po ena nazaj (naloga 01.2) do 100;
- berejo in zapišejo števila do 1000 s številkami – štejejo po ena naprej (naloga 01.3) in po ena nazaj (naloga 01.4) do 1000;
- urejajo števila do 100 – dana števila do 100 uredijo po velikosti, tako da začnejo z najmanjšim številom (naloga 02.1);
- urejajo števila do 1000 – dana števila do 1000 uredijo po velikosti, tako da začnejo z najmanjšim številom (nalogi 02.2 in 02.3);
- nadaljujejo in oblikujejo zaporedje števil do 100 – nadaljujejo in oblikujejo zaporedje števil do 100 po 2 naprej (naloga 03.1) in po 5 naprej (naloga 03.4) brez prehoda;
- urejajo števila do 1000 – nadaljujejo in oblikujejo zaporedje števil do 1000 po 2 naprej brez prehoda (naloga 03.2) ter po 5 naprej (naloga 03.5) brez prehoda;

– določijo velikostni odnos med števili do 1000 in vstavijo relacijske znake (<, >, =) med pare števil – glede na dano število in relacijski znak izberejo ustrezno število iz nabora števil do 1000 (naloga 04.2);
– poznajo in izbirajo, glede na situacijo, ustrezne merske enote za čas, uro (h), minuto (min) in sekundo (s) – sliko ure povežejo z oznako merske enote za minuto in jo med danimi oznakami tudi izberejo (naloga 05.1);
– ocenijo in merijo dolžino s standardno enoto centimeter (cm) – sliko šolskega ravnila povežejo z oznako merske enote za centimeter in jo med danimi oznakami tudi izberejo (naloga 05.2);
– poznajo standardni enoti gram (g) in dekagram (dag) v življenjskih situacijah – sliko tehtnice povežejo z oznako merske enote za gram in jo med danimi oznakami tudi zberejo (naloga 05.3);
– pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000 – seštevajo do 1000 brez prehoda (naloga 06.1);
– poznajo količnike, vezane na poštevanko števil 7, 8, 9 in 1 – po pisnem navodilu nastavijo račun deljenja (naloga 07.5);
– na konkretni in grafični ravni prepoznajo, predstavijo in poimenujejo polovico, tretjino, četrtino, petino, šestino, desetino, celoto – med danimi izberejo sliko, na kateri je lik razdeljen na četrtine, (naloga 08.1) in med danimi ulomki izberejo tistega $\left(\frac{1}{2}\right)$, ki ustreza prikazu dveh četrtin na sliki lika (naloga 08.2).

Učenci v zelenem območju štejejo in zapišejo števila v obsegu do 1000. Nadaljujejo preprosta zaporedja števil brez prehoda do 1000. Prepoznajo vsakdanje merske pripomočke in jih povežejo z ustrezno mersko enoto oz.oznako. Pisno seštevajo v obsegu do 1000 brez prehoda. Na sliki prepoznajo četrtino in z ustreznim ulomkom povežejo polovico.

Zgled: naloga 02

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo med *spodnjo in zgornjo polovico dosežkov*.

Vsebine: V rumenem območju so naloge aritmetike in algebre (pet postavk) ter geometrije in merjenja (ena postavka).

Taksonomske stopnje: Ena naloga (3. – dve postavki) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), dve (6. in 7. – tri postavke) na II. (izvajanje rutinskih postopkov) ter ena (11. – ena postavka) na III. (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog: V rumenem območju so naloge dopolnjevanja brez nabora in zaprtega tipa s kratkim odgovorom.

Učenci:

– urejajo števila do 1000 – nadaljujejo in oblikujejo zaporedje števil do 1000 po 2 naprej (naloga 03.3) in po 5 naprej (naloga 03.6) s prehodom;
– pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000 – odštevajo do 1000 brez prehoda (naloga 06.4);
– usvojijo poštevanko števil 7, 8, 9 in 1 – po pisnem navodilu nastavijo račun množenja (naloga 07.3) in izračunajo račun deljenja (naloga 07.6);
– znajo reševati grafično predstavljene življenjske situacije s količinami; znajo rokovati z denarjem pri igri vlog (v življenjskih situacijah) – ocenijo možnost rešitve preproste besedilne naloge na podlagi podatkov in izračuna (naloga 11.3).

Učenci v rumenem območju imajo več osnovnega matematičnega znanja, saj nadaljujejo zaporedje števil do 1000 s prehodom. Odštevajo do 1000 brez prehoda. Po pisnem navodilu nastavijo račun množenja in izračunajo količnik. Znajo rokovati z denarjem v življenjskih situacijah, tako da ocenijo možnosti rešitve naloge na podlagi podatkov in izračuna.

Zgled: naloga 03
(Opomba: Prva, druga, četrta in peta postavka naloge so se uvrstile v zeleno območje, tretja in šesta pa v rumeno.)

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

Vsebine: V rdečem območju so naloge s področja aritmetike in algebre (štiri postavke) ter geometrije in merjenja (štiri postavke).

Taksonomske stopnje: Ena naloga (4. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), ena (6. – dve postavki) na II. (izvajanje rutinskih postopkov), dve (10. in 11. – štiri postavke) na III. (uporaba kompleksnih postopkov) in ena (13. – ena postavka) na IV. (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog: V rdečem območju so naloge zaprtega tipa s kratkim odgovorom in naloge dopolnjevanja z naborom.

Učenci:

- določijo velikostni odnos med števili do 1000 in vstavijo relacijske znake (<, >, =) med pare števil – glede na dano število in relacijski znak izberejo ustrezno število iz nabora števil do 100 (naloga 04.1);
- pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000 – seštevajo do 1000 z enim (naloga 06.2) in dvema prehodoma (naloga 06.3);
- določijo obseg večkotnikov (trikotnik, štirikotnik), tako da seštejejo dolžine stranic – nakažejo pot reševanja zahtevnejše besedilne naloge z računom za izračun obsega kvadrata (naloga 10.1) in ga izračunajo (naloga 10.2);
- znajo reševati grafično predstavljene življenjske situacije s količinami; uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – s podatki s slike nakažejo pot reševanja preproste besedilne naloge z računom seštevanja (naloga 11.1);
- znajo reševati grafično predstavljene življenjske situacije s količinami – izračunajo nastavljeni račun seštevanja pri preprosti besedilni nalogi (naloga 11.2);
- znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red); uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – iz vrstice v preglednici razberejo ustrezne podatke in nakažejo pot reševanja zahtevnejše besedilne naloge z računom seštevanja (naloga 13.5).

Učenci v rdečem območju se zanesljivo orientirajo v številski vrsti do 1000. Zanesljivo seštevajo z enim in dvema prehodoma do 1000. Izračunajo obseg kvadrata z znanimi računskimi operacijami. Znajo reševati besedilne naloge, ki vsebujejo računsko operacijo seštevanja. Iz preglednice znajo razbrati ustrezne podatke in nakazati pot reševanja besedilne naloge.

Zgled: naloga 10

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Vsebine: Naloge tega območja so s področje aritmetike in algebre (sedem postavk).

Taksonomske stopnje: Dve nalogi (6. in 7. – štiri postavke) preverjata znanje na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), ena (9. – dve postavki) na III. (uporaba kompleksnih postopkov) in ena (13. – ena postavka) na IV. (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog: V modrem območju so naloge zaprtega tipa s kratkimi odgovori.

Učenci:

- pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000 – odštevajo do 1000 z enim prehodom (naloga 06.5);
- usvojijo poštevanko števil 5, 10, 3 in 6 – na podlagi slike nastavijo račun množenja (naloga 07.1) in ga izračunajo (naloga 07.2);

– usvojijo poštevanko števil 7, 8, 9 in 1 – izračunajo že nastavljen račun množenja (naloga 07.4);
– uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – s podatki s slike nakažejo pot reševanja preproste besedilne naloge z računom množenja (naloga 09.1) in račun množenja tudi izračunajo (naloga 09.2);
– znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red); uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – iz stolpcev preglednice razberejo ustrezne podatke in nakažejo pot reševanja zahtevnejše besedilne naloge z računom odštevanja (naloga 13.3).

Učenci v modrem območju zanesljivo odštevajo z enim prehodom do 1000. Zanesljivi so pri množenju in deljenju, tudi kadar rešujejo besedilne naloge. Rešijo tudi nekatere kompleksne besedilne naloge s področja branja podatkov iz preglednice.

Zgled: naloga 09

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Vsebine: Najzahtevnejše naloge so s področij aritmetike in algebre (sedem postavk) ter geometrije in merjenja (tri postavke).

Taksonomske stopnje: Dve nalogi (6. in 8.– dve postavki) preverjata znanje na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), ena (12. – štiri postavke) na III. (uporaba kompleksnih postopkov) in ena (13. – štiri postavke) na IV. (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog: V območju nad modrim so naloge zaprtega tipa s kratkim odgovorom.

Učenci so manj uspešni:

– pri pisnem seštevanju in odštevanju s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000 – odštevanju do 1000 z dvema prehodoma (naloga 06.6);
– pri prepoznavanju, predstavitvi in poimenovanju več enakih delov celote (npr. dve tretjini, štiri petine) na konkretni ravni – označevanju treh četrtin traku, ki je razdeljen na osem enakih delov (naloga 08.3);
– pri uporabi vseh štirih računskih operacij pri reševanju besedilnih nalog – nakazovanju poti reševanja kompleksne besedilne naloge v več korakih (naloge 12.1, 12.2, 12.3 in 12.4) in branju podatkov o in v preglednici (naloga 13.1);
– pri branju podatkov v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red); izbiri ustrezne prostorninske enote za merjenje izbrane prostornine – branju podtakov iz preglednice in upoštevanju merske enote pri zapisu rešitev zahtevnejše besedilne naloge (naloga 13.2);
– pri izbiri ustrezne prostorninske enote za merjenje izbrane prostornine – upoštevanju merske enote pri zapisu rešitev zahtevnejše besedilne naloge (nalogi 13.4 in 13.6).

Pri analizi nalog, ki so se uvrstile v območje nad modrim, ugotavljamo, da učenci niso zanesljivi pri odštevanju z dvema prehodoma do 1000 in pri reševanju kompleksnih besedilnih nalog z osnovnimi računskimi operacijami. Prav tako je za njih prezahtevno grafično predstavljanje več enakih delov celote. Matematični problemi, ki zahtevajo več zaporednih, med seboj povezanih korakov so za učence prezahtevni. Pri zapisu odgovorov ne zapišejo merskih enot.

Zgled: naloga 12

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.3.3: *Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred*

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1.a	01.1	1	aritmetika in algebra	štejejo do 100;	M	I	zeleno	0,97	0,18
1.b	01.2	1	aritmetika in algebra	štejejo do 100;	M	I	zeleno	0,89	0,13
1.c	01.3	1	aritmetika in algebra	berejo in zapišejo števila do 1000 s številkami;	S	I	zeleno	0,89	0,26
1.d	01.4	1	aritmetika in algebra	berejo in zapišejo števila do 1000 s številkami;	S	I	zeleno	0,89	0,34
2.a	02.1	1	aritmetika in algebra	urejajo števila do 100;	M	I	zeleno	0,85	0,39
2.b	02.2	1	aritmetika in algebra	urejajo števila do 1000;	M	I	zeleno	0,89	0,35
2.c	02.3	1	aritmetika in algebra	urejajo števila do 1000;	M	I	zeleno	0,79	0,34
3.a	03.1	1	aritmetika in algebra	nadaljujejo in oblikujejo zaporedje števil do 100;	M	I	zeleno	0,86	0,30
3.b	03.2	1	aritmetika in algebra	urejajo števila do 1000;	S	I	zeleno	0,85	0,30
	03.3	1	aritmetika in algebra	urejajo števila do 1000;	M	I	rumeno	0,59	0,40
3.c	03.4	1	aritmetika in algebra	nadaljujejo in oblikujejo zaporedje števil do 100;	S	I	zeleno	0,82	0,35
3.d	03.5	1	aritmetika in algebra	urejajo števila do 1000;	S	I	zeleno	0,78	0,48
	03.6	1	aritmetika in algebra	urejajo števila do 1000;	S	I	rumeno	0,65	0,50
4.a	04.1	1	aritmetika in algebra	določijo velikostni odnos med števili do 1000 in vstavijo relacijske znake (<, > , =) med pare števil;	M	I	rdeče	0,54	0,35
4.b	04.2	1	aritmetika in algebra	določijo velikostni odnos med števili do 1000 in vstavijo relacijske znake (<, > , =) med pare števil;	M	I	zeleno	0,62	0,36
5.a	05.1	1	geometrija in merjenje	poznajo in izbirajo glede na situacijo ustrezno mersko enoto za čas, uro (h), minuto (min) in sekundo (s);	S	II	zeleno	0,84	0,41
5.b	05.2	1	geometrija in merjenje	ocenijo in merijo dolžino s standardno enoto centimeter (cm);	S	II	zeleno	0,88	0,35
5.c	05.3	1	geometrija in merjenje	poznajo standardni enoti gram (g) in dekagram (dag) v življenjskih situacijah;	S	II	zeleno	0,76	0,19
6.a	06.1	1	aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000;	M	II	zeleno	0,87	0,33
6.b	06.2	1	aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000;	S	II	rdeče	0,63	0,44
6.c	06.3	1	aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000;	S	II	rdeče	0,61	0,39
6.d	06.4	1	aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000;	M	II	rumeno	0,75	0,31
6.e	06.5	1	aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000;	M	II	modro	0,37	0,37
6.f	06.6	1	aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo s prehodom in brez prehoda v obsegu do 1000;	S	II	nad modrim	0,17	0,41

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
7.a	07.1	1	aritmetika in algebra	usvojijo poštevanko števil 5, 10, 3 in 6;	M	II	modro	0,43	0,43
	07.2	1	aritmetika in algebra	usvojijo poštevanko števil 5, 10, 3 in 6;	S	II	modro	0,56	0,38
7.b	07.3	1	aritmetika in algebra	usvojijo poštevanko števil 7, 8, 9 in 1;	S	II	rumeno	0,70	0,46
	07.4	1	aritmetika in algebra	usvojijo poštevanko števil 7, 8, 9 in 1;	M	II	modro	0,51	0,42
7.c	07.5	1	aritmetika in algebra	poznajo količnike, vezane na poštevanko števil 7, 8, 9 in 1;	S	II	zeleno	0,69	0,39
	07.6	1	aritmetika in algebra	poznajo količnike, vezane na poštevanko števil 7, 8, 9 in 1;	S	II	rumeno	0,56	0,51
8.a	08.1	1	aritmetika in algebra	na konkretni in grafični ravni prepoznajo, predstavijo in poimenujejo polovico, tretjino, četrtino, petino, šestino, desetino, celoto;	M	II	zeleno	0,86	0,30
8.b	08.2	1	aritmetika in algebra	na konkretni in grafični ravni prepoznajo, predstavijo in poimenujejo polovico, tretjino, četrtino, petino, šestino, desetino, celoto;	M	II	zeleno	0,76	0,14
8.c	08.3	1	aritmetika in algebra	na konkretni ravni prepoznajo, predstavijo in poimenujejo več enakih delov celote (npr. dve tretjini, štiri petine);	S	II	nad modrim	0,11	0,27
9	09.1	1	aritmetika in algebra	uorabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	S	III	modro	0,36	0,53
	09.2	1	aritmetika in algebra	uorabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	S	III	modro	0,34	0,46
10	10.1	1	geometrija in merjenje	določijo obseg večkotnikov (trikotnik, štirikotnik), tako da seštejejo dolžine stranic;	S	III	rdeče	0,29	0,58
	10.2	1	geometrija in merjenje	določijo obseg večkotnikov (trikotnik, štirikotnik), tako da seštejejo dolžine stranic;	S	III	rdeče	0,30	0,58
11	11.1	1	geometrija in merjenje	znajo reševati grafično predstavljene življenjske situacije s količinami. Uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	S	III	rdeče	0,62	0,54
	11.2	1	geometrija in merjenje	znajo reševati grafično predstavljene življenjske situacije s količinami;	S	III	rdeče	0,45	0,51
	11.3	1	geometrija in merjenje	znajo reševati grafično predstavljene življenjske situacije s količinami; znajo rokovati z denarjem pri igri vlog (v življenjskih situacijah);	S	III	rumeno	0,65	0,36
12	12.1	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	S	III	nad modrim	0,30	0,34
	12.2	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	S	III	nad modrim	0,21	0,29
	12.3	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	S	III	nad modrim	0,05	0,27
	12.4	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	S	III	nad modrim	0,04	0,20

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
13	13.1	1	aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	S	IV	nad modrim	0,24	0,24
	13.2	1	geometrija in merjenje	znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red); za merjenje izbrane prostornine izberejo ustrezno prostorninsko enoto;	S	IV	nad modrim	0,13	0,34
	13.3	1	aritmetika in algebra	znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red); uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	S	IV	modro	0,22	0,47
	13.4	1	geometrija in merjenje	za merjenje izbrane prostornine izberejo ustrezno prostorninsko enoto.;	S	IV	nad modrim	0,08	0,37
	13.5	1	aritmetika in algebra	znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red); uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	S	IV	rdeče	0,40	0,45
	13.6	1	geometrija in merjenje	za merjenje izbrane prostornine izberejo ustrezno prostorninsko enoto.	S	IV	nad modrim	0,12	0,41

LEGENDA:

***Naloga*:** oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;

Točke: maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;

***Vsebina*:** vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;

***Cilj – učenci*:** cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;

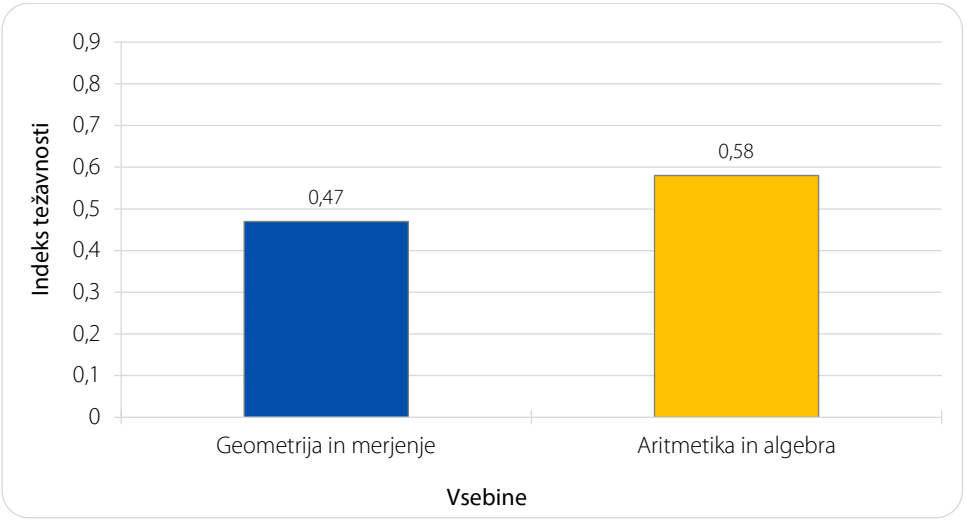
***Standard znanja*:** standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, S – standard; povzeto po učnem načrtu;

***Taksonomska stopnja* (po Gagneju):** taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov;

***Območje*:** območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.4: *Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti*

Preizkus preverja dve vsebinski področji: geometrijo in merjenje ter aritmetiko in algebro. Učenci so bili bolj uspešni na področju aritmetike in algebre, nekoliko manj pa na področju geometrije in merjenja. Zaradi različnega števila nalog vsakega posameznega vsebinskega področja so dosežki delno primerljivi.

Deset nalog preverja znanje iz **aritmetike in algebre** in učenci z njimi lahko dosežejo 39 točk. 1. naloga je bila v celem preizkusu najbolje rešena naloga. Preverja štetje po ena naprej in po ena nazaj v obsegu do 100 in 1000. IT celotne naloge je 0,91. Najuspešnejši so bili učenci pri štetju po ena naprej v obsegu do 100 (postavka[21] 1.1). Pri 2. nalogi so učenci urejali dana števila po velikosti. IT celotne naloge je 0,84. Najbolje je bila rešena postavka 2.2, kljub obsegu števil do 1000, kjer je bilo treba urediti dana števila samo glede na stotice. Nekoliko slabše so učenci reševali preostale postavke 2. naloge, kjer so morali urejati števila z različnomestno vrednostjo v obsegu do 100 ali 1000. Učenci se tudi znotraj večjega številskega obsega laže znajdejo v številski vrsti, če spremljajo samo eno spremenljivko. IT postavk pri 3. nalogi se giblje od 0,86 do 0,59. Najbolje so se učenci izkazali pri postavkah 3.1 in 3.4, ki zahtevata, da učenci nadaljujejo in oblikujejo zaporedje števil do 100 po dva in po pet naprej, in pri postavki 3.2, pri kateri so učenci nadaljevali zaporedje po dva naprej v obsegu do 1000. Nižji dosežek so dosegli pri postavkah 3.3 in 3.6, ki zahtevata, da učenci nadaljujejo in oblikujejo zaporedje števil do 1000 po dva naprej in po pet naprej s prehodom. Učenci so bili uspešni tudi pri pisnem seštevanju brez prehoda pri prvi postavki 6. naloge (6.1) in prvi postavki 8. naloge (8.1), ki je zahtevala prepoznavanje delov celote na sliki.

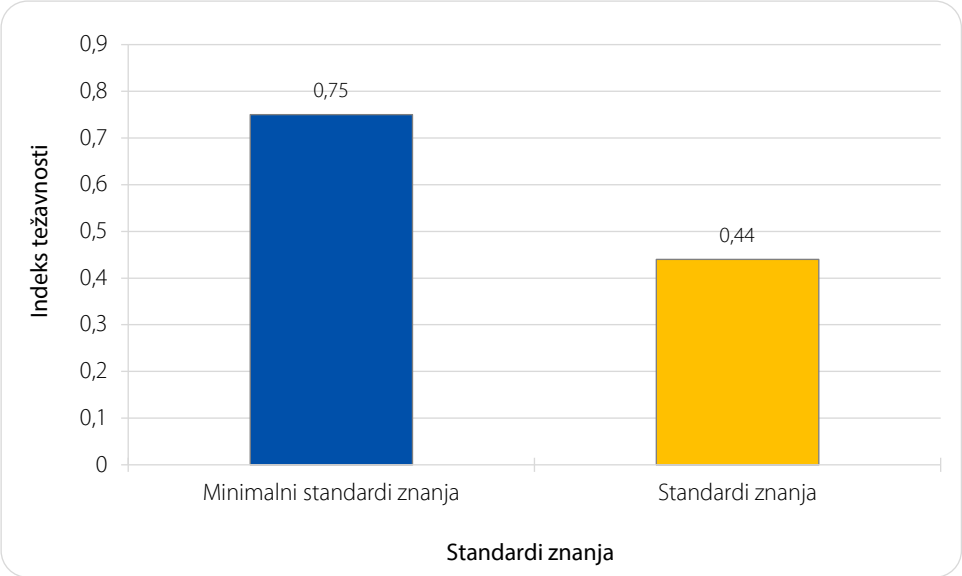
Pričakovano srednje uspešno so učenci rešili 4. nalogo, ki zahteva od učencev, da izberejo ustrezno število iz nabora števil v obsegu do 1000 glede na zapis, ki vsebuje relacijski znak. Izkazalo se je, da je uspeh reševanja nižji, če je treba upoštevati dve zahtevi v enem koraku. Enak delež uspešnosti reševanja kot pri 4. je tudi pri 7. in 8. nalogi. Pri 7. nalogi učenci po pisnem navodilu nastavijo račun množenja in izračunajo račun deljenja. Slabše rešena je postavka 7.1, kjer morajo učenci na podlagi slike nastaviti račun množenja. Več kot polovica učencev ni upoštevala navodil in ni zapisala postopka reševanja, ampak so zapisali le pravilen rezultat. 8. naloga preverja prepoznavanje, predstavitev in poimenovanje polovice in četrtine na grafični ravni. Nekoliko izstopa postavka 8.3, ki zahteva, da učenci pobarvajo tri četrtine traku, razdeljenega na osem enakih delov. Pod pričakovanji so učenci rešili 9. nalogo. Učenci s slike nakažejo pot reševanja enostavne besedilne naloge z računsko operacijo množenja in račun množenja tudi izračunajo. IT naloge je 0,35, kar nakazuje na pomanjkljive strategije reševanja besedilnih nalog, saj je veliko učencev zapisalo samo odgovor. Na nižji dosežek pa je verjetno vplivala tudi uporaba računske operacije množenja, saj so učenci bolje rešili primerljivo enostavno besedilno 11. nalogo, ki pa je zahtevala uporabo računske operacije seštevanja.

[21] Postavka je najmanjši del naloge, ki jo zasledujemo v statistični in vsebinski analizi.

Najmanj uspešno so učenci v preizkusu znanja rešili kompleksni besedilni nalogi. IT celotne 12. naloge je 0,15. Le 4 % učencem je uspelo v celoti pravilno rešiti nalogo. Reševanje matematičnega problema z več povezanimi koraki reševanja je za učence prezahtevno. Tudi 13. naloga spada med kompleksne besedilne naloge, saj zahteva, da učenci uporabijo osnovne računske operacije, preberejo podatke v preglednici in uporabijo ustrezne prostorninske enote. IT celotne naloge je 0,20. Večina učencev ni poiskala ustreznih podatkov v preglednici ali pa ni tvorila popolnih odgovorov z zapisom ustrezne merske enote pri reševanju problema.

Znanje s področja **geometrije in merjenja** preverjajo štiri naloge. Najbolje rešena naloga s področja geometrije in merjenja je 5. naloga. IT naloge je 0,82. Učenci izbirajo glede na sliko merskega pripomočka ustrezno mersko enoto za čas, dolžino in maso. 10. naloga je zahtevnejša besedilna naloga z opisano življenjsko situacijo. IT naloge je 0,29. Učenci so morali ugotoviti, da je matematični problem treba rešiti z izračunom obsega kvadrata in ga izračunati. Pogosto so učenci uporabili napačne strategije reševanja (seštevanje samo dveh stranic, risanje slike kvadrata). 11. in 13. naloga sta kompleksni besedilni nalogi in spadata na področje aritmetike in algebre ter delno na področje geometrije in merjenja. Učenci imajo pri postavkah nalog s področja geometrije in merjenja nižje dosežke, saj pogosto ob rezultatu ne zapišejo merske enote.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

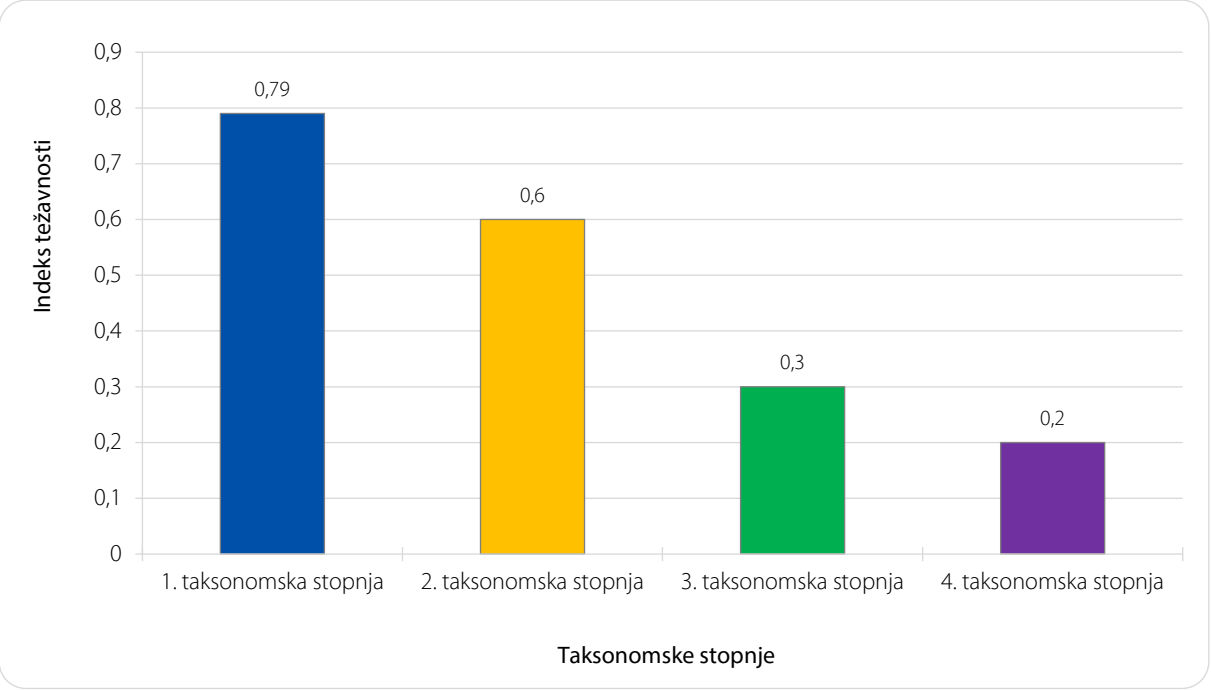
Slika 4.4.3.5: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred

V preizkusu sedem nalog (19 postavk) preverja minimalne in šest nalog (31 postavk) druge standarde znanja.

Večina postavk, s katerimi preverjamo **minimalne standarde znanja**, zahteva izkazovanje znanja na prvi taksonomski stopnji, preostale postavke na drugi in ena postavka na tretji taksonomski stopnji. Učenci so pričakovano bolj uspešni pri nalogah, ki preverjajo minimalne standarde znanja.

Uspešnost reševanja nalog, ki preverjajo druge **standarde znanja**, je primerna, saj gre za naloge, ki zahtevajo višje ravni znanja (reševanje rutinskih in kompleksnih postopkov ter matematičnih problemov).

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.6: *Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred*

S slike 4.4.3.4 je razvidno, da težavnost nalog pričakovano narašča s taksonomskimi stopnjami. Precejšnje odstopanje je pri prehodu med nalogami z druge na tretjo taksonomsko stopnjo.

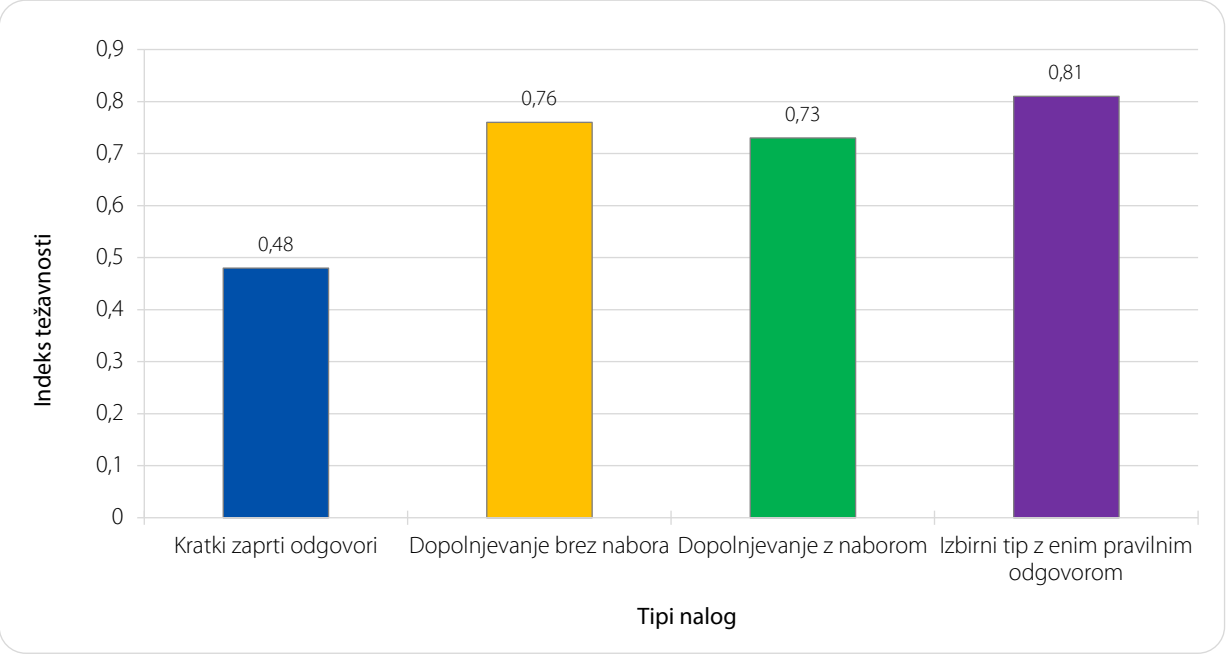
Prva taksonomska stopnja obsega štiri naloge, ki so ovrednotene s 15 točkami. Te zajemajo poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev. Naloge so učenci reševali v skladu s pričakovanji. Postavka 1.1, ki zahteva štetje po ena naprej do 100, se je v okviru prve taksonomske stopnje izkazala kot najlažja (IT = 0, 97). Najnižji dosežek na prvi taksonomski stopnji je pri 4. nalogi, kjer učenci izberejo ustrezno število in hkrati upoštevajo relacijski znak iz nabora števil do 1000.

Druga taksonomska stopnja obsega šest nalog, ovrednotenih z 20 točkami. S temi nalogami se preverja izvajanje rutinskih postopkov. Učenci so najuspešneje rešili postavko 5.2, pri kateri izberejo ustrezno mersko enoto za dolžino k sliki šolskega ravnila. Zelo uspešni so bili tudi pri reševanju postavke 6.1, ki preverja pisno seštevanje brez prehoda v obsegu do 1000. Najslabše so učenci rešili postavko 6.6, ki preverja pisno odštevanje z dvema prehodoma v obsegu do 1000.

Tretja taksonomska stopnja, ki preverja uporabo kompleksnih postopkov, obsega štiri naloge, ovrednotene z 9 točkami. Naloge na tej stopnji imajo opazno nižji povprečni indeks težavnosti. Najbolje rešena je postavka 8.2, pri kateri učenci med danimi ulomki izberejo tistega (1/2), ki ustreza prikazu dveh četrtin na sliki lika. Najmanj uspešno rešeni med nalogami tretje taksonomske stopnje sta pričakovano postavki 12.3 in 12.4, ki preverjata razumevanje kompleksne besedilne naloge in nakazovanje poti reševanja v več korakih. Na tretji taksonomski stopnji izstopa 10. naloga, kjer 20 % učencev naloge sploh ni začelo reševati. Naloga spada na področje geometrije in merjenja ter je zahtevnejša besedilna naloga.

Četrto taksonomsko stopnjo smo preverjali s 13. nalogo in je ovrednotena s 6 točkami. Naloga preverja znanje dveh področij, aritmetike in algebre ter geometrije in merjenja, saj je izhodišče naloge preglednica z navedbo porabe vode v litrih. Manjša uspešnost reševanja te zahtevne besedilne naloge je pričakovana.

Dosežki učencev **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

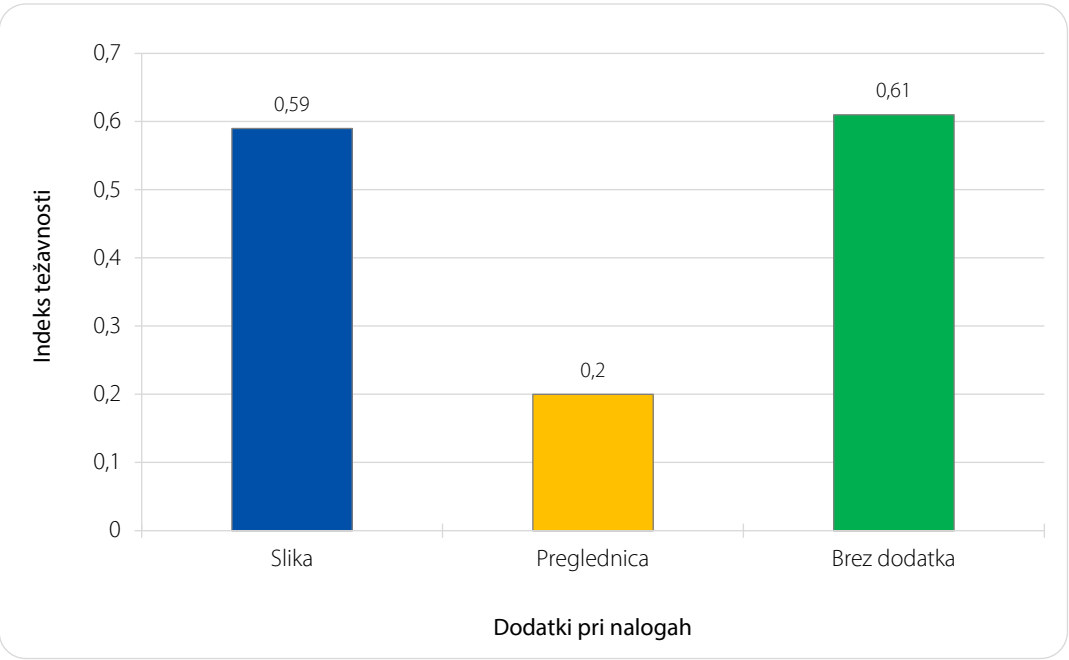

Slika 4.4.3.7: *Dosežki učencev po tipih nalog pri matematiki (NIS), 6. razred*

Preizkus iz matematike vsebuje več tipov nalog: naloge kratkega zaprtega odgovora, naloge dopolnjevanja brez nabora in z naborom in izbirne tipe nalog z enim pravilnim odgovorom.

Posamezni tipi nalog so v preizkusu zastopani zelo različno. Prevladujejo naloge tipa kratkega zaprtega odgovora; takšnih nalog je deset oz.37 postavk. Učenci so pričakovano bolj uspešni pri tistih nalogah, pri katerih pravilni odgovor poiščejo med več danimi možnostmi (naloge z enim pravilnim odgovorom).

Dosežki učencev **po dodatkih k nalogam** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.8: *Dosežki učencev po dodatkih k nalogam pri matematiki (NIS), 6. razred*

Preizkus vključuje pet nalog (oz.18 postavk) z dodatki. Prestale naloge (32 postavk) so brez dodatkov.

Sliko kot dodatek smo dodali k petim nalogam (12 postavk). Uspešnost reševanja je pri nalogah zelo različna (IT od 0,86 do 0,11). Bolj kot slika sama kot dodatek pri nalogi na uspešnost reševanja vpliva zahtevnost matematičnega postopka, ki ga mora učenec uporabiti za reševanje naloge. Tako je pri 13. nalogi, ki predvideva raziskovanje in reševanje matematičnega problema na četrti taksonomski stopnji ob branju podatkov iz **preglednice**, uspešnost pričakovano nižja kot pri drugih nalogah s sliko ali brez dodatkov.

Sklepne ugotovitve

Preizkusa znanja iz matematike v 6. razredu se je prostovoljno udeležilo 131 učencev od 144 prijavljenih učencev. Učenci so od 50 možnih točk povprečno pridobili 27,72 točke (55,44 %). Frekvenčna porazdelitev dosežkov je skoraj simetrična. Standardni odklon je nekoliko višji kot pri slovenščini. Indeks težavnosti kaže na srednjo zahtevnost preizkusa.

Preizkus preverja dve vsebinski področji: geometrijo in merjenje ter aritmetiko in algebro. Učenci so bili bolj uspešni na področju aritmetike in algebre, nekoliko manj na področju geometrije in merjenja. Zaradi različnega števila nalog na vsakem posameznem vsebinskem področju so dosežki delno primerljivi.

Učenci uspešno štejejo, uredijo in nadaljujejo zaporedje števil do 100 in do 1000. Uspešneje pisno seštevajo brez prehoda v obsegu do 1000. Pri odštevanju so manj uspešni, kadar odštevajo z enim ali dvema prehodoma. Več kot polovica učencev zna uporabiti poštevanko in zapisati račun po navodilu, manj pa jih s pomočjo slike nastavi račun množenja. Po navodilu zapišejo račun deljenja in pravilno izračunajo količnik. Učenci na sliki prepoznajo četrtino in polovico povežejo z ustreznim ulomkom, prezahtevno zanje pa je grafično predstaviti več enakih delov celote. Prepoznajo vsakdanje merske pripomočke in jih povežejo z ustrezno mersko enoto. Učenci uspešno rešujejo enostavne besedilne naloge z grafično predstavljenimi življenjskimi situacijami z denarnimi količinami. Zahtevnejše besedilne naloge učenci slabše rešujejo, saj pogosto uporabijo napačne strategije reševanja ali ne razumejo navodileta Prav tako pri zapisu rešitve pri zahtevnih besedilnih nalogah ne zapišejo merske enote. Besedilne naloge rešujejo uspešneje, če je podatkov malo in so neposredno zapisani ter omogočajo izračun končnega rezultata v enem koraku. Že pri enostavnih besedilnih nalogah se pokažejo pomanjkljive strategije reševanja, slabo razumevanje problemskih situacij in skromna uporaba matematičnih pojmov. Matematični problemi, ki zahtevajo več zaporednih, med seboj povezanih korakov, so za učence prezahtevni.

Težavnost nalog pričakovano narašča s taksonomskimi stopnjami. Precejšnje odstopanje je pri prehodu med nalogami z druge na tretjo taksonomsko stopnjo. Učenci so pričakovano bolj uspešni pri tistih nalogah, pri katerih pravilni odgovor poiščejo v naboru ali med več danimi možnostmi. Na indeks težavnosti bolj kot dodatki pri nalogah vplivata kompleksnost in taksonomska stopnja naloge.

1. Preglej števila in nadaljuj štetje.

a) 46, 47, 48, _____ , _____ , _____

b) 74, 73, 72, _____ , _____ , _____

c) 325, 326, 327, _____ , _____ , _____

d) 645, 644, 643, _____ , _____ , _____

(4 točke)

2. Uredi števila po velikosti. Začni z najmanjšim številom.

a) 67, 62, 76, 87, 78

_____

b) 283, 483, 383, 883, 183

_____

c) 687, 976, 676, 857, 98

_____

(3 točke)

3. Preglej števila. Nadaljuj zaporedje.

a) 22, 24, 26, _____, _____, _____

b) 393, 395, 397, _____, _____, _____

c) 45, 50, 55, _____, _____, _____

d) 680, 685, 690, _____, _____, _____

(6 točk)

4. Primerjaj števila. Izberi število iz spodnjega okvirja, tako da upoštevaš velikostni znak.

a) 24 > _____

28	18	24

b) 876 < _____

876	789	978

(2 točki)

5. Ob slikah merilnih naprav napiši ustrezno oznako merske enote.
   Izbiraj med spodnjimi oznakami merskih enot.
   dl, min, cm, g, l, €

   a)

_____

   b)

_____

   c)

_____

(3 točke)

6. Izračunaj.

a) $265 + 423 =$

b) $125 + 67 =$

c) $537 + 274 =$

d) $567 - 43 =$

e) $392 - 146 =$

f) $1000 - 435 =$

(6 točk)

7. a) Napiši račun množenja za spodnjo sliko in račun izračunaj.

Reševanje:

b) Zmnoži števili 7 in 9.

Reševanje:

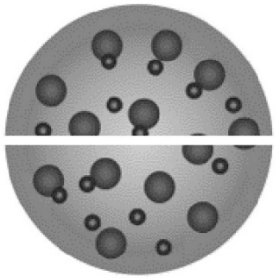
c) Število 24 deli s številom 8.

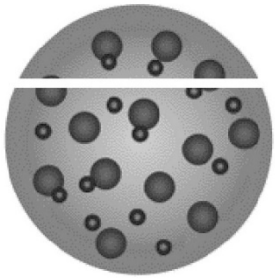
Reševanje:

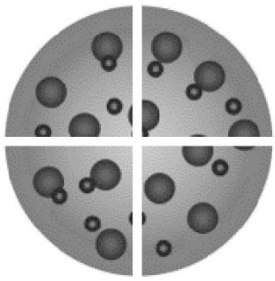
(6 točk)

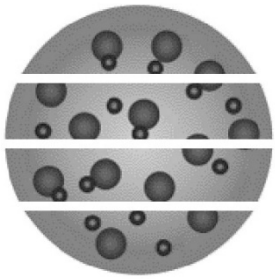
8. a) Na kateri sliki je pica razdeljena na četrtine?

Obkroži črko pred ustrezno sliko.

A

B

C

D

b) Kolikšen del pice je ostal na krožniku?

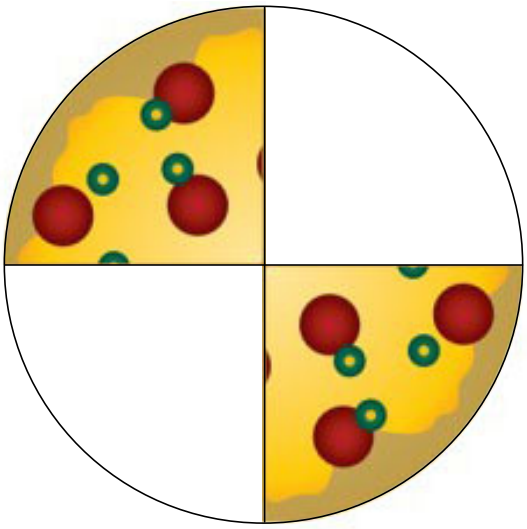
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A $\frac{3}{4}$

B $\frac{4}{4}$

C $\frac{1}{2}$

D $\frac{1}{4}$

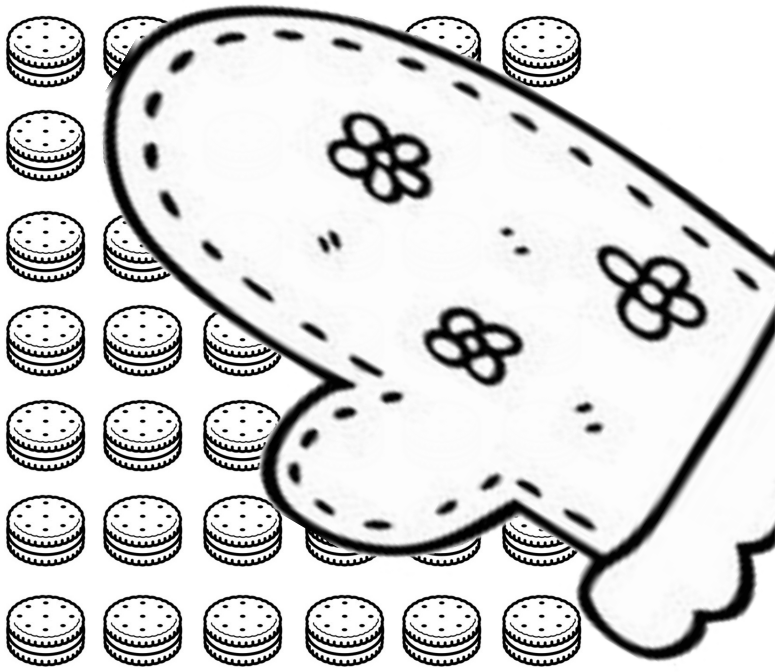

c) Pobarvaj tri četrtine traku.

(3 točke)

9. Na pekaču so piškoti razporejeni v 7 vrst, kot prikazuje slika.
Koliko je vseh piškotov na pekaču?

Reševanje:

Odgovor: Na pekaču je _____ piškotov.

(2 točki)

10. Jurij želi iz lesene letve izdelati okvir za sliko kvadratne oblike. Stranica okvirja bo dolga 9 dm.

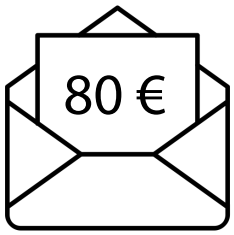
    Kako dolgo letev potrebuje Jurij za okvir?

    Reševanje:

    Odgovor: Potrebuje _____ dm dolgo letev.

    (2 točki)

11. Neja si je za rojstni dan zaželela novo kolo, ki stane 450 €. Svojo željo je povedala povabljenim na rojstni dan in prinesli so ji denarna darila:

teta Ana	stric Gašper	babica Marta	dedek Rudi
			

a) Koliko evrov je Neja prejela za rojstni dan?

Reševanje:

Odgovor: _____

b) Ali ima Neja dovolj denarja za nakup kolesa?

Odgovor: _____

(3 točke)

12. V restavraciji je kuharica narezala 545 kosov kruha.
Dopoldne so gostje pojedli 176 kosov kruha, popoldne pa 85 kosov več kot dopoldne.

Koliko kosov kruha je ostalo ob koncu dneva?

Reševanje:

Odgovor: _____

(4 točke)

13. Preglednica prikazuje, koliko litrov vode porabijo tri družine v enem dnevu.

Poraba vode v litrih			
	družina Medved	družina Logar	družina Pečnik
umivanje	85	93	74
stranišče	102	90	92
kuhinja	105	110	82
SKUPAJ	**292**		**248**

a) Koliko vode porabi vsaka družina v enem dnevu?

Reševanje:

Odgovor:

Medvedovi porabijo _____.

Logarjevi porabijo _____.

Pečnikovi porabijo _____.

b) Koliko vode več porabi družina Medved kot družina Pečnik?

Reševanje:

Odgovor: _____

c) Koliko vode porabijo za umivanje vse tri družine v enem dnevu?

Reševanje:

Odgovor: _____

(6 točk)

4.4.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus NPZ iz matematike za leto 2022/23 je sestavljen iz 16 nalog, ovrednotenih s 50 točkami. S preizkusom znanja preverjamo znanje osnovnih področij: aritmetika in algebra, geometrija in merjenje ter druge vsebine. Pri sestavi nalog smo upoštevali učni načrt matematike za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom iz leta 2003 in učni načrt iz leta 2022. Minimalni in drugi standard znanja oz.učni cilji, ki smo jih preverjali v preizkusu za NPZ 2023, so iz naslednjih vsebinskih sklopov:

- geometrija in merjenje,
- merjenje,
- cela števila,
- računske operacije in njihove lastnosti,
- racionalna števila,
- druge vsebine.

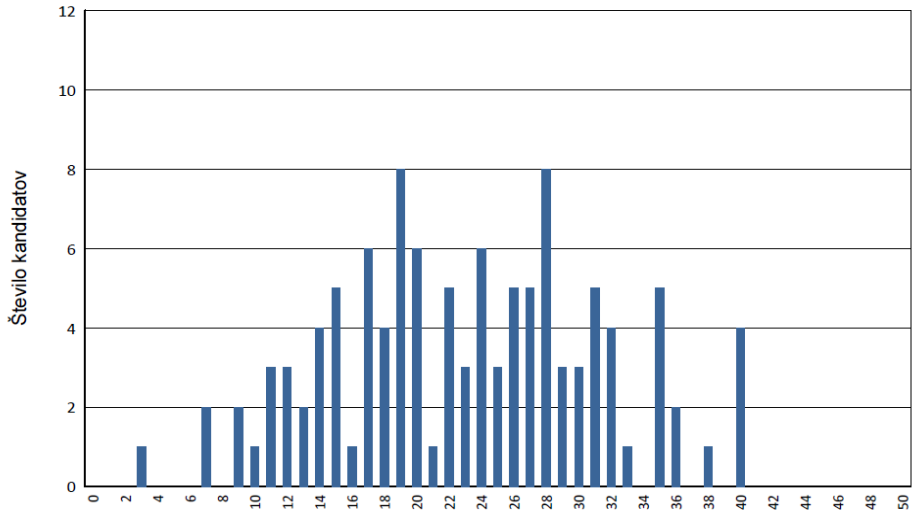
Naloge zaprtih kratkih odgovorov, dopolnjevanja z naborom oz.brez nabora in izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori so po Gagnejevi klasifikaciji preverjale znanje na štirih taksonomskih stopnjah.

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.4.1: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	112
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	23,03
Povprečno število odstotnih točk	46,05
Standardni odklon odstotnih točk	16,38
Indeks težavnosti	0,46
Indeks zanesljivosti	0,88

Preizkus znanja je opravljalo 112 učencev. Od 50 možnih točk so učenci v povprečju dosegli 23,03 točke (46,05 %). Vseh možnih točk ni dosegel nihče. Najvišji dosežek so dosegli štirje učenci, ki so dosegli 40 točk (80 %), sledijo učenec z 38 točkami (76 %) in dva učenca s 36 točkami (72 %). Najnižje število doseženih točk so bile 3 točke (6 %), dosegel jih je en učenec, sledita mu dva učenca z doseženimi 7 (14 %) in dva učenca z 9 točkami (18 %).

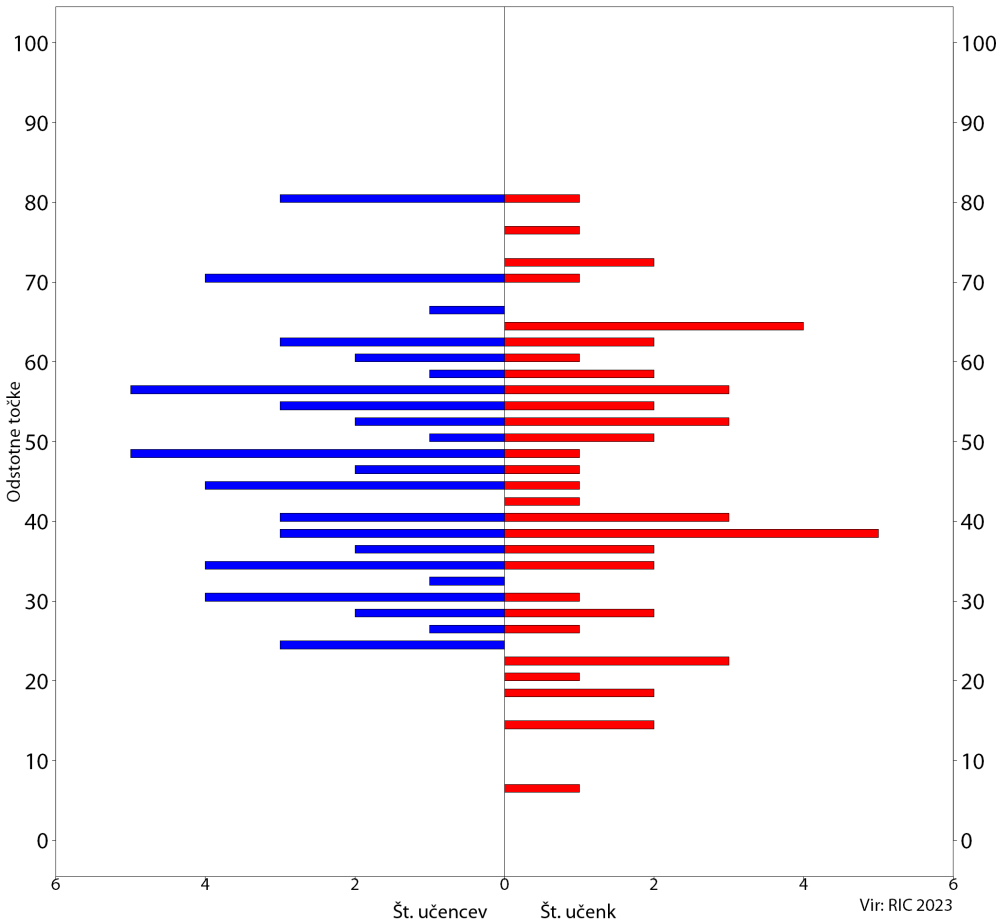

Slika 4.4.4.1: *Razporeditev po doseženih točkah*

Frekvenčna porazdelitev dosežkov je skoraj simetrična z dvema vrhovoma (pri 19 točkah in 28 točkah).

Standardni odklon (16,38 % točk) je pri matematiki nekoliko višji kot pri slovenščini in višji kot pri naravoslovju. Indeks težavnosti (v nadaljevanju IT) 0,46 pomeni, da je bil letošnji preizkus za učence bolj zahteven kot lanski, ko je bil povprečni IT 0,52.

Dosežki po spolu in regijah

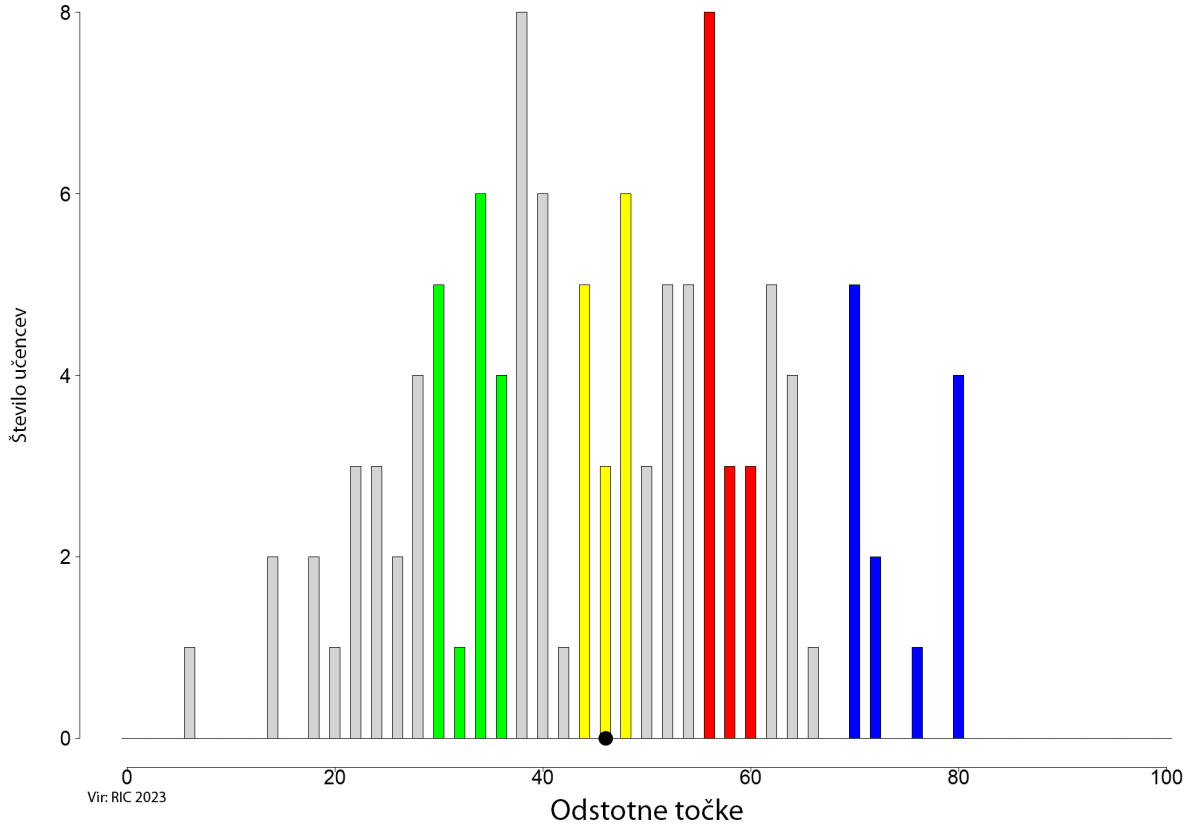
Slika 4.4.4.2: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred*

S slike 4.4.4.2 je razvidno, da je preverjanje opravljalo 53 učenk in 59 učencev. Dosežki učencev so nekoliko višji kot dosežki učenk. Manj kot povprečje točk je doseglo 27 učenk (50,94 %) in 29 učencev (49,15 %). Dosežek nad povprečjem (46,06 %) pa je doseglo 26 učenk (49,05 %) in 30 učencev (50,85 %). Najvišji dosežek pripada trem učencem in eni učenki, pet najnižjih dosežkov pa so dosegle učenke.

Dosežki po regijah

Dosežkov po regijah ni mogoče primerjati, saj je bilo tudi letos število sodelujočih učencev na NPZ v različnih regijah zelo različno, kar je posledica prostovoljnega odločanja za udeležbo na preverjanju. Preizkus znanja so reševali učenci iz desetih regij, torej iz ene regije manj kot leta 2022. Največ, 27 učencev je bilo iz Osrednjeslovenske regije, sledijo ji Savinjska s 24 učenci in Gorenjska regija z 22 učenci. Najmanj, enega učenca, je imela Jugovzhodna Slovenija.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.4.3: *Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred*

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo zgornjo mejo spodnje četrtine dosežkov.

Vsebine:
V zelenem območju so naloge aritmetike in algebre (šest postavk – 12 %) ter naloge drugih vsebin (štiri postavke – 8 %).

Taksonomske stopnje:
Tri naloge (1., 2. in 4. – sedem postavk) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), tri naloge (6., 8. in 12. – tri postavke) pa na II. (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog:
V tem območju so naloge treh tipov: kratkega zaprtega odgovora, dopolnjevanja z naborom ter izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori.

Učenci:

- določijo velikostni odnos med števili večjimi od 10 000 in vstavijo relacijske znake (<, >, =) med pare števil (nalogi 01.1 in 01.3);
- berejo in zapišejo števila do 10 000 s številkami – iz zapisa z besedami pravilno zapišejo štirimestno število (naloga 02.1);
- s simbolom/ulomkom zapišejo dele celote – iz zapisa z besedami pravilno zapišejo ulomek (naloga 02.2);
- preberejo in primerjajo deleže na tortnem prikazu – iz tortnega prikaza razberejo ustreznost ponujenih trditev (naloge 04.1, 04.2 in 04.3);
- poznajo pojme vsota, razlika, zmnožek in količnik – nastavijo račun odštevanja (naloga 06.1);
- pisno seštevajo in odštevajo v obsegu do 10 000 – seštevajo brez prehoda (naloga 08.1);
- znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red in podobno) – pravilni odgovor razberejo iz enega stolpca preglednice (naloga 12.1).

Učenci v zelenem območju izkazujejo osnovno znanje s področja aritmetike in drugih vsebin. S številkami pravilno zapišejo naravna števila in dele celote. Seštevajo v obsegu do 10 000 brez prehoda. Prebrati znajo preprostejše podatke z različnih grafičnih prikazov.

Zgled: naloga 04

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo med polovicama dosežkov.

Vsebine:
V rumenem območju so štiri naloge iz aritmetike in algebre (štiri postavke – 8 %) ter ena s področja geometrije in merjenja (ena postavka – 2 %).

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (1. – ena postavka) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), štiri naloge (6., 8., 10. in 11. – štiri postavke) pa na II. (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog:
Naloge tega območja so dveh tipov: kratkega zaprtega odgovora in dopolnjevanja z naborom.

Učenci:

- določijo velikostni odnos med števili večjimi od 10 000 in vstavijo relacijske znake (<, >, =) med pare števil (naloga 01.2);
- pisno seštevajo in odštevajo v obsegu do 10 000 – pravilno izračunajo račun odštevanja (nalogi 06.2 in 08.4);
- računajo z istoimenskimi količinami – ustrezno računajo s količinami in enotami za čas (naloga 10.2);
- uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – iz preproste besedilne naloge uporabijo ustrezne podatke in nastavijo račun (naloga 11.1).

Učenci v rumenem območju imajo osnovno matematično znanje. Določajo velikostni odnos naravnih števil, odštevajo v obsegu do 10 000 in pretvarjajo časovne merske enote.

Zgled: naloga 10
(V rumeno območje je uvrščena druga postavka, prva spada v rdeče območje.)

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo zgornjo mejo tretje četrtine dosežkov.

Vsebine:
Tri naloge so s področja aritmetike in algebre (tri postavke – 6 %) in dve s področja geometrije in merjenja (tri postavke – 6 %).

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (3. – dve postavki) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), tri (8., 10. in 11. – tri postavke) na II. (izvajanje rutinskih postopkov) ter ena (13. – ena postavka) na III. (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog:
Naloge tega območja so naloge kratkega zaprtega odgovora in dopolnjevanja brez nabora.

Učenci:

- znajo odčitati čas na analogni in digitalni uri – zapišejo ustrezen čas glede na že zapisano uro in določen del dneva (zjutraj ob 5.30 ter zvečer ob 23.20) (nalogi 03.2 in 03.3);
- pisno množijo v množici števil do 10 000, pri čemer je eden od faktorjev enomestno število (naloga 08.2);
- računajo z istoimenskimi količinami – ustrezno računajo s količinami in enotami za maso (naloga 10.1);
- uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – pravilno izračunajo nastavljen račun iz podatkov preproste besedilne naloge in zapišejo odgovor (naloga 11.2);
- izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji (tudi z vsemi štirimi računskimi operacijami) – odpravijo oklepaj pri reševanju izraza (naloga 13.1).

Učenci v rdečem območju izkazujejo še več matematičnega znanja. Pisno množijo. Vedo, da je pri reševanju izrazov najprej treba odpraviti oklepaj. Praviloma znajo zapisati uro glede na določen del dneva in zapisani čas. Pretvarjajo enote za merjenje mase in rešujejo preproste besedilne naloge.

Zgled: naloga 03
(V rdeče območje sta uvrščeni druga in tretja postavka, prva spada v območje nad modrim.)

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo zgornje desetine dosežkov.

Vsebine:
V tem območju je šest nalog s področja aritmetike in algebre (deset postavk – 20 %), ena s področja geometrije in merjenja (dve postavki – 4 %) ter dve z drugih vsebin (dve postavki – 4 %).

Taksonomske stopnje:
Ena naloga (5. – dve postavki) preverja znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), štiri (6., 8., 9. in 12. – šest postavk) na II. (izvajanje rutinskih postopkov), tri (13., 14. in 15. – štiri postavke) na III. (uporaba kompleksnih postopkov) in ena naloga (16. – dve postavki) na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog:
Naloge tega območja zahtevajo kratke zaprte odgovore.

Učenci:

- v različnih situacijah prepoznavajo vzporednice in pravokotnice – poimenujejo vzporedni stranici v štirikotniku (naloga 05.1);
- razlikujejo in opišejo velikost posameznih vrst kotov: kot nič, ostri, pravi, topi, iztegnjeni in polni kot – poimenujejo ostri kot v štirikotniku (naloga 05.2);

– poznajo pojme vsota, razlika, zmnožek in količnik – iz danih števil nastavijo račun deljenja (naloga 06.3);
– pisno delijo z enomestnim deliteljem v množici števil do 100 brez in z ostankom ter naredijo preizkus – pravilno izračunajo račun deljenja (naloga 06.4);
– pisno delijo z enomestnim deliteljem v množici števil do 1000 brez in z ostankom ter naredijo preizkus – delijo z ostankom (naloga 08.3);
– seštevajo in odštevajo decimalna števila – seštevajo (naloga 09.1) in odštevajo (naloga 09.2) decimalna števila;
– znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red in podobno) – z upoštevanjem treh stolpcev iz preglednice razberejo pravilni odgovor (naloga 12.2);
– izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji (tudi z vsemi štirimi računskimi operacijami) – pri reševanju izraza upoštevajo vrstni red operacij (naloga 13.2) in izraz pravilno izračunajo (naloga 13.3);
– uredijo in predstavijo podatke s prikazom s stolpci in z vrsticami (vključene so tudi situacije, pri katerih je za interpretacijo prikaza je potrebna legenda, ki je vezana na znanje poštevanke) ter jih interpretirajo – iz prikaza odčitajo ustrezne podatke in z njimi nakažejo prvi korak pri izračunu povprečja (naloga 14.1);
– izračunajo ploščino pravokotnika in kvadrata z uporabo obrazca – nakažejo izračun ploščine kvadrata z danimi podatki v zahtevnejši besedilni nalogi (naloga 15.1);
– uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog – glede na podatke nakažejo prvi (naloga 16.1) in četrti korak pri reševanju kompleksne besedilne naloge (naloga 16.4).

Učenci v modrem območju uspešneje rešujejo problemske naloge in pri tem nakažejo pravilne strategije reševanja. Računajo z decimalnimi števili. Pri računanju izrazov upoštevajo vrstni red operacij in jih v celoti rešijo. Izkazujejo tudi osnovno znanje geometrije. V štirikotniku poiščejo vzporednice in poznajo pojem ostri kot. Z uporabo obrazca pravilno izračunajo ploščino kvadrata. Razumejo matematično besedišče. Razberejo in interpretirajo podatke, ki so jih pridobili iz prikazov.

Zgled: naloga 13
(V modro območje sta uvrščeni druga in tretja postavka, prva spada v rdeče območje.)

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Vsebine:
Pet nalog je s področja aritmetike in algebre (11 postavk – 22 %), dve s področja geometrije in merjenja (dve postavki – 4 %) ter ena naloga z drugih vsebin (dve postavki – 4 %).

Taksonomske stopnje:
Tri naloge (2., 3. in 5. – tri postavke) preverjajo znanje na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), dve (7. in 9. – štiri postavke) na II. (izvajanje rutinskih postopkov), dve (14. in 15. – pet postavk) na III. (uporaba kompleksnih postopkov) in ena naloga (16. – tri postavki) na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog:
Naloge v tem območju so tipa kratkega zaprtega odgovora in dopolnjevanja brez nabora.

Učenci so manj uspešni pri:

– poznavanju in prebiranju decimalnih števil – iz zapisa z besedami ne zapišejo ustrezno decimalnega števila ali ulomka, ki vsebuje celo število (naloga 02.3);
– odčitavanju časa na analogni in digitalni uri – ne zapišejo ustreznega časa glede na že zapisano uro in določeni del dneva (zvečer ob 20.00) (naloga 03.1);
– razlikovanju in opisovanju velikosti posameznih vrst kotov: kot nič, ostri, pravi, topi, iztegnjeni in polni kot – na sliki štirikotnika ne prepoznajo topega kota oz.uporabijo napačno oznako kota (naloga 05.3);

– prepoznavanju delov celote prepoznajo dele celote, ki so večji od celote na modelih in na sliki, in jih zapisu v matematični obliki (npr. ena torta in pol: $1\frac{1}{2}$, 2 jabolki in četrt: $2\frac{1}{4}$) – ne znajo zapisati ulomka z vključenim celim številom, upodobljenega na sliki (naloga 07.1);
– zapisovanju ulomka, ki je večji od 1, ne zapišejo ga kot celi del in ulomek manjši kot 1 – ne znajo zapisati ulomka s celim številom in preostankom kot ulomek (naloga 07.2);
– določitvi skupnega imenovalca dveh ulomkov (skupni imenovalec je v okviru poznane poštevanke) in razširitvi ulomka na skupni imenovalec – ne znajo določiti skupnega imenovalca pri odštevanju ulomkov (naloga 09.3);
– seštevanju in odštevanju ulomkov z različnim imenovalcem (skupni imenovalec je v okviru poznane poštevanke) – ne znajo odšteti dveh ulomkov (naloga 09.4);
– določitvi aritmetične sredine za podatke iz življenjskih situacij – ne nakažejo drugega koraka pri izračunu povprečja in ga ne izračunajo (nalogi 14.2 in 14.3);
– uporabi vse štirih računskih operacij pri reševanju besedilnih nalog – ne znajo uporabiti vseh podanih podatkov za izračun zahtevnejše besedilne naloge (naloga 15.2) ter naloge tudi ne rešijo (naloga 15.3);
– merjenju ploščine z relativno, konstantno nestandardno in standardno enoto (m^2, dm^2, cm^2) – ne uporabijo ustrezne merske enote pri reševanju zahtevnejše besedilne naloge (m^2) (naloga 15.4);
– izračunu enega dela od celote, kjer je celota večkratnik imenovalca (npr. $\frac{1}{3}$ od 12) – ne nakažejo izračuna deleža pri reševanju kompleksne besedilne naloge (naloga 16.2);
– uporabljajo vse štirih računskih operacij pri reševanju besedilnih nalog – nepravilno izračunajo nastavljene račune za rešitev kompleksne besedilne naloge (nalogi 16.3 in 16.5).

Manj uspešno reševanje nalog nad modrim območjem nakazuje težave učencev pri razumevanju zahtev kompleksnejših besedilnih nalog, iskanju strategije za njihovo reševanje in reševanju samem. Učenci imajo težave pri zapisu ulomkov in računanju z njimi. Iz danih podatkov ne znajo izračunati povprečne vrednosti. Učenci ne vedo, s katerimi enotami se meri ploščina. V štirikotniku ne prepoznajo topega kota.

Zgled: naloga 16
(V območje nad modrim so uvrščene druga, tretja in četrta postavka, prva spada v modro območje.)

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.4.2: *Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred*

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1.a	01.1	1	Aritmetika in algebra	določijo velikostni odnos med števili večjih od 10 000 in vstavijo relacijske znake (<, >, =) med pare števil;	M	I	zeleno	0,96	0,12
1.b	01.2	1	Aritmetika in algebra	določijo velikostni odnos med števili večjih od 10 000 in vstavijo relacijske znake (<, >, =) med pare števil;	M	I	rumeno	0,56	0,21
1.c	01.3	1	Aritmetika in algebra	določijo velikostni odnos med števili večjih od 10 000 in vstavijo relacijske znake (<, >, =) med pare števil;	M	I	zeleno	0,89	0,03
2.a	02.1	1	Aritmetika in algebra	berejo in zapišejo števila do 10 000 s številkami;	M	I	zeleno	0,79	0,18
2.b	02.2	1	Aritmetika in algebra	s simbolom/ulomkom zapišejo dele celote;	M	I	zeleno	0,82	0,21
2.c	02.3	1	Aritmetika in algebra	poznajo in preberejo decimalna števila;	M	I	nad modrim	0,29	0,30
3.a	03.1	1	Geometrija in merjenje	znajo odčitati čas na analogni in digitalni uri;	M	I	nad modrim	0,44	0,27
3.b	03.2	1	Geometrija in merjenje	znajo odčitati čas na analogni in digitalni uri;	M	I	rdeče	0,43	0,24
3.c	03.3	1	Geometrija in merjenje	znajo odčitati čas na analogni in digitalni uri;	M	I	rdeče	0,43	0,29
4	04.1	1	Druge vsebine	preberejo in primerjajo deleže na tortnem prikazu;	S	I	zeleno	0,76	0,26
	04.2	1	Druge vsebine	preberejo in primerjajo deleže na tortnem prikazu;	S	I	zeleno	0,75	0,34
	04.3	1	Druge vsebine	preberejo in primerjajo deleže na tortnem prikazu;	S	I	zeleno	0,80	0,26
5.a	05.1	1	Geometrija in merjenje	v različnih situacijah prepoznavajo vzporednice in pravokotnice;	M	I	modro	0,60	0,40
5.b	05.2	1	Geometrija in merjenje	razlikujejo in opišejo velikost posameznih vrst kotov: kot nič, ostri, pravi, topi, iztegnjeni in polni kot;	M	I	modro	0,45	0,46
5.c	05.3	1	Geometrija in merjenje	razlikujejo in opišejo velikost posameznih vrst kotov: kot nič, ostri, pravi, topi, iztegnjeni in polni kot;	M	I	nad modrim	0,32	0,25
6.a	06.1	1	Aritmetika in algebra	poznajo pojme vsota, razlika, zmnožek in količnik;	S	II	zeleno	0,79	0,48
	06.2	1	Aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo v obsegu do 10 000;	S	II	rumeno	0,66	0,55
6.b	06.3	1	Aritmetika in algebra	poznajo pojme vsota, razlika, zmnožek in količnik;	S	II	modro	0,49	0,45
	06.4	1	Aritmetika in algebra	pisno delijo z enomestnim deliteljem v množici števil do 100 brez in z ostankom ter naredijo preizkus;	S	II	modro	0,43	0,53
7.a	07.1	1	Aritmetika in algebra	na modelih in na sliki prepoznajo dele celote, ki so večji od celote, in jih zapišejo v matematični obliki (npr. ena torta in pol: $1\frac{1}{2}$, 2 jabolki in četrt: $2\frac{1}{4}$);	M	II	nad modrim	0,21	0,45
7.b	07.2	1	Aritmetika in algebra	ulomek, ki je večji od 1, zapišejo kot celi del in ulomek manjši kot 1;	M	II	nad modrim	0,18	0,41

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
8.a	08.1	1	Aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo v obsegu do 10 000;	M	II	zeleno	0,86	0,29
8.b	08.2	1	Aritmetika in algebra	pisno množijo v množici števil do 10 000, pri čemer je eden od faktorjev enomestno število;	M	II	rdeče	0,54	0,51
8.c	08.3	1	Aritmetika in algebra	pisno delijo z enomestnim deliteljem v množici števil do 1 000 brez in z ostankom ter naredijo preizkus;	M	II	modro	0,44	0,43
8.d	08.4	1	Aritmetika in algebra	pisno seštevajo in odštevajo v obsegu do 10 000;	M	II	rumeno	0,74	0,44
9.a	09.1	1	Aritmetika in algebra	seštevajo in odštevajo decimalna števila;	M	II	modro	0,36	0,37
9.b	09.2	1	Aritmetika in algebra	seštevajo in odštevajo decimalna števila;	M	II	modro	0,29	0,31
9.c	09.3	1	Aritmetika in algebra	določijo skupni imenovalec dveh ulomkov (skupni imenovalec naj bo v okviru poznane poštevanke) in razširijo ulomka na skupni imenovalec;	S	II	nad modrim	0,18	0,29
	09.4	1	Aritmetika in algebra	seštevajo in odštevajo ulomke z različnim imenovalcem (skupni imenovalec naj bo v okviru poznane poštevanke);	S	II	nad modrim	0,21	0,27
10.a	10.1	1	Geometrija in merjenje	računajo z istoimenskimi količinami;	S	II	rdeče	0,45	0,50
10.b	10.2	1	Geometrija in merjenje	računajo z istoimenskimi količinami;	S	II	rumeno	0,71	0,47
11	11.1	1	Aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	M	II	rumeno	0,79	0,53
	11.2	1	Aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	M	II	rdeče	0,54	0,54
12.a	12.1	1	Druge vsebine	znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red in podobno);	S	II	zeleno	0,99	-0,02
12.b	12.2	1	Druge vsebine	znajo prebrati podatke v preglednici, v kateri je več stolpcev in vrstic (npr. urnik, vreme, jedilnik, vozni red in podobno);	S	II	modro	0,29	0,26
13	13.1	1	Aritmetika in algebra	izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji (tudi z vsemi štirimi računskimi operacijami);	S	III	rdeče	0,71	0,38
	13.2	1	Aritmetika in algebra	izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji (tudi z vsemi štirimi računskimi operacijami);	S	III	modro	0,54	0,42
	13.3	1	Aritmetika in algebra	izračunajo vrednost številskega izraza z oklepaji (tudi z vsemi štirimi računskimi operacijami);	S	III	modro	0,26	0,43
14	14.1	1	Druge vsebine	uredijo in predstavijo podatke s prikazom s stolpci in z vrsticami (vključene so tudi situacije, pri katerih je za interpretacijo prikaza je potrebna legenda, ki je vezana na znanje poštevanke) in ga interpretirajo;	S	III	modro	0,35	0,15
	14.2	1	Druge vsebine	določijo aritmetično sredino za podatke iz življenjskih situacij;	S	III	nad modrim	0,09	0,35
	14.3	1	Druge vsebine	določijo aritmetično sredino za podatke iz življenjskih situacij;	S	III	nad modrim	0,15	0,23
15	15.1	1	Aritmetika in algebra	izračunajo ploščino pravokotnika in kvadrata z uporabo obrazca;	M	III	modro	0,38	0,34
	15.2	1	Aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	M	III	nad modrim	0,12	0,26
	15.3	1	Aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	M	III	nad modrim	0,06	0,25
	15.4	1	Aritmetika in algebra	merijo ploščino z relativno, konstantno nestandardno in standardno enoto (m^2, dm^2,	M	III	nad modrim	0,19	0,28

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
				cm^2);					
16	16.1	1	Aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	S	IV	modro	0,36	0,36
	16.2	1	Aritmetika in algebra	izračunajo en del od celote, kjer je celota večkratnik imenovalca (npr. $\frac{1}{3}$ od 12);	S	IV	nad modrim	0,13	0,40
	16.3	1	Aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	S	IV	nad modrim	0,06	0,24
	16.4	1	Aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog;	S	IV	modro	0,17	0,47
	16.5	1	Aritmetika in algebra	uporabljajo vse štiri računske operacije pri reševanju besedilnih nalog.	S	IV	nad modrim	0,05	0,24

LEGENDA:

***Naloga*:** oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;

Točke: maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;

***Vsebina*:** vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;

***Cilj – učenci*:** cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;

***Standard znanja*:** standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, S – standard; povzeto po učnem načrtu;

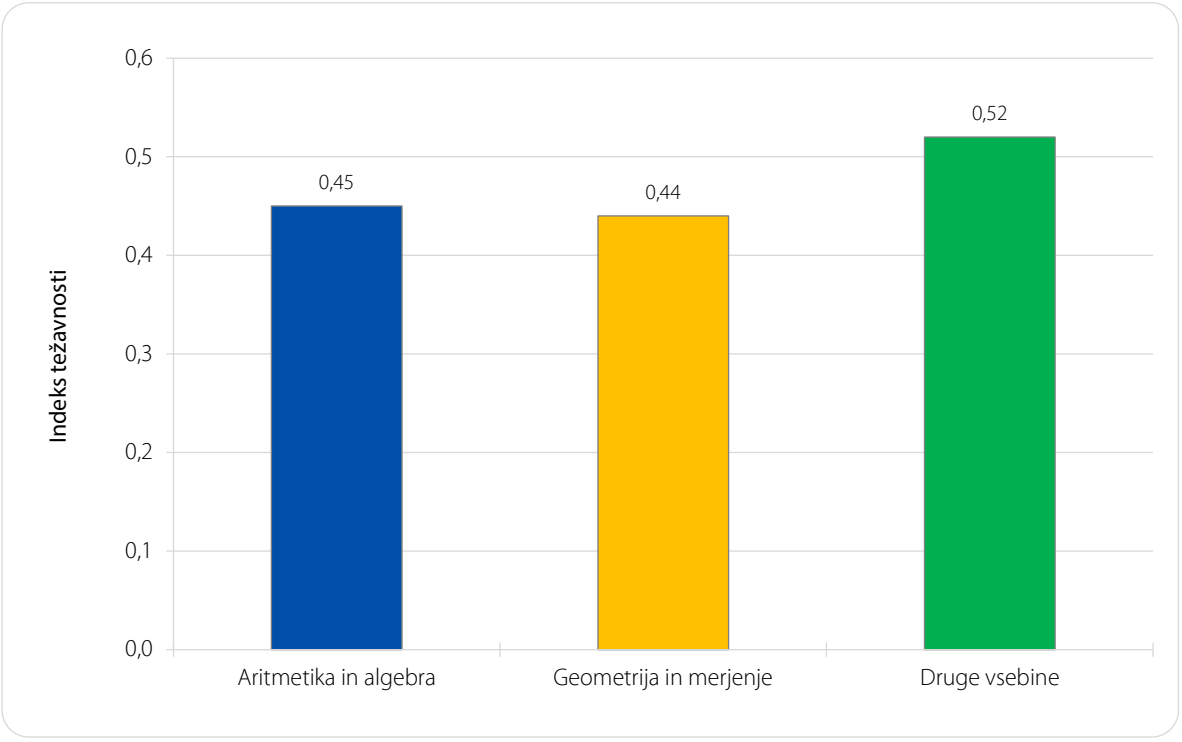
***Taksonomska stopnja* (po Gagneju):** taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov;

***Območje*:** območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

V celotnem preizkusu je 32 postavk[22] (64 %) iz aritmetike in algebre, 10 postavk (20 %) iz geometrije in merjenja ter 8 postavk (16 %) iz drugih vsebin.

Slika 4.4.4.4: *Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti*

Glede na indeks težavnosti[23] (v nadaljevanju IT) so bili učenci najuspešnejši pri nalogah drugih vsebin (IT = 0,52). Nekoliko manj uspešni so bili pri nalogah geometrije in merjenja (IT = 0,44) ter aritmetike in algebre. Zaradi različnega števila nalog z vsakega posameznega vsebinskega področja so dosežki po vsebinskih področjih le delno primerljivi.

Znanje s področja **drugih vsebin** so preverjale tri naloge. Pri 4. nalogi so morali učenci prebrati in primerjati deleže na tortnem diagramu. IT naloge je 0,77. Najuspešnejši so bili učenci pri postavki 4.3, pri kateri so polovico tortnega prikaza povezali s 50-% deležem. Postavko je uspešno rešilo 80 % učencev. Postavko 4.1, v kateri so iskali najmanjši delež na tortnem prikazu, je pravilno rešilo 76 % učencev, postavko 4.2, kjer so učenci primerjali deleže, pa 75 % učencev. Znanje s področja drugih vsebin je preverjala tudi 12. naloga. IT naloge je 0,64. Postavko 12.1, pri kateri so morali učenci iz preglednice razbrati podatke glede na eno lastnost, so pravilno rešili skoraj vsi učenci. To je najbolje rešena postavka v celotnem preizkusu. Postavko 12.2, kjer so morali učenci pri iskanju odgovora iz prikaza upoštevati podatke v treh stolpcih, je rešilo 29 % učencev. Najslabše med nalogami drugih vsebin so učenci reševali 14. nalogo, v kateri so morali izračunati aritmetično sredino. IT naloge je 0,20. Postavka 14.1 je zahtevala branje in razumevanje podatkov na prikazu s stolpci, pri čemer je moral učenec upoštevati tudi legendo prikaza. Postavko je pravilno rešilo 35 % učencev. Nadaljnja koraka (postavki 14.2 in 14.3) pri izračunu aritmetične sredine je pravilno izvedlo le 9 % (deljenje) oz.15 % (izračun končnega rezultata) učencev.

Največ nalog je preverjalo znanje iz **aritmetike in algebre**. 1. naloga je bila v celem preizkusu najbolje rešena naloga. Preverjala je določanje velikostnega odnosa številet IT naloge je 0,81. Najuspešnejši so bili učenci pri vstavljanju relacijskih znakov za števila do 10 000 (postavka 1.1), saj je postavko pravilno rešilo 96 % učencev. Slabše so učenci reševali postavko 1.2, pri kateri so vstavljali velikostne znake med števili nad 10 000. Ta primer je pravilno rešilo 56 % učencev. Zadnji primer, postavka 1.3, je bil ponovno rešen bolje, saj ga je rešilo 89 % učencev. Kljub velikosti števil nad 10 000 so učenci uspešno določili razmerje med številoma, verjetno zaradi primerjanja velikosti desetic in enic. Pri 2. nalogi so učenci dano število, zapisano z besedo, pretvorili v zapis s številko. Naloga je bila

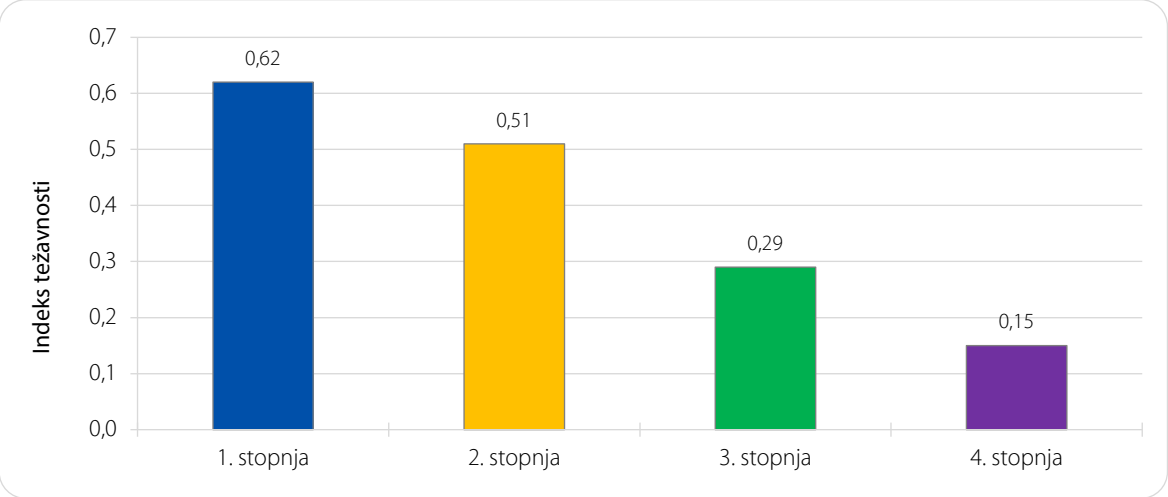
[22] Postavka je najmanjša enota naloge, ki jo statistično zasledujemo pri analizi dosežkov.
[23] Indeks težavnosti nam pove, kolikšen je delež učencev, ki so nalogo rešili pravilno.

uspešno rešena. IT naloge je 0,64. Pri postavki 2.1, pri kateri je bilo treba s številko zapisati število do 10 000, je bilo uspešnih 79 % učencev. Postavko 2.2, zapis števila v obliki ulomka, je pravilno rešilo 82 % učencev. Najslabše so učenci zapisovali decimalna števila. Enako uspešni kot pri 2. so bili učenci tudi pri 8. nalogi (IT = 0,64), ki je preverjala poznavanje računskih operacij. Števila do 10 000 zna seštevati 86 % učencev (postavka 8.1), množiti 54 % učencev (postavka 8.2), deliti z enomestnim deliteljem 44 % (postavka 8.3) in odštevati 74 % učencev (postavka 8.4). 6. nalogo, pri kateri so učenci nastavili in izračunali račun odštevanja in deljenja na podlagi razumevanja matematične terminologije, preprosto 11. besedilno nalogo in reševanje številskega izraza pri 13. nalogi so učenci rešili pričakovano srednje uspešno. Manj uspešni so bili učenci pri 9. nalogi, kjer so računali z decimalnimi števili. IT naloge je 0,26. Postavko 9.1, pri kateri so učenci pravilno sešteli decimalni števili, je rešilo 36 % učencev, postavko 9.2 (odštevanje decimalnih števil) pa 29 % učencev. Skupni imenovalec dveh števil (postavka 9.3) zna poiskati 18 % učencev, 21 % pa jih zna ulomke tudi odšteti (postavka 9.4). IT 7. naloge je 0,19, naloga pa sodi med manj uspešno rešene naloge. Postavko 7.1, pri kateri je bilo treba na sliki prepoznati dele celote, ki so večji od 1, ter jih zapisati v matematični obliki, je rešilo 21 % učencev. Še slabše so učenci reševali postavko 7.2, pri kateri so morali ulomek, večji od 1, zapisati kot celi del in ulomek, manjši od 1. Kar 50 % učencev te postavke sploh ni začelo reševati (prostor za odgovor je ostal prazen), kar kaže na to, da učenci sploh niso razumeli, kaj zahteva naloga. Pričakovano so bili učenci manj uspešni pri 15. nalogi, ki je bila zahtevna besedilna naloga, sestavljena ob primeru iz vsakdanjega življenja, ki je vključeval osnovne pojme s področja geometrije in merjenja ter znanje iz aritmetike in algebre. IT naloge je 0,19. Na področje aritmetike in algebre sodita postavki 15.2 in 15.3. Pri postavki 15.2 so morali učenci nakazati pravilen potek računanja (glede na besedilo naloge) in pri postavki 15.3 dobiti pravilen rezultat. Pravilen račun je nakazalo 12 % učencev, pravilno rešitev pa je dobilo le 6 % učencev. Najslabše v celotnem preizkusu so učenci rešili 16. nalogo, ki je bila kompleksna besedilna naloga in je vključevala reševanje in raziskovanje problemov. IT naloge je 0,16. Naloga je bila sestavljena iz dveh delov, ki sta vključevala več korakov. Prvi korak (postavka 16.1) je nakazalo 36 % učencev, drugi korak (postavka 16.2) pa 13 % učencev. Pravilni rezultat prvega dela naloge (postavka 16.3) je dobilo 6 % učencev. V drugem delu naloge je pravilni račun (postavka 16.4) nakazalo 17 % učencev. Pravilni končni rezultat (postavka 16.5) je dobilo 5 % učencev.

Znanje s področja **geometrije in merjenja** so preverjale tri naloge in dve postavki 15. naloge. Pri 10. nalogi so učenci računali z istoimenskimi enotami. IT naloge je 0,58. Najbolje je bila rešena postavka 10.2, pri kateri je 71 % učencev pravilno izračunalo, koliko minut manjka do polne ure. Postavko 10.1, pri kateri so računali z enotami za merjenje mase (dag), je pravilno rešilo 45 % učencev. IT 5. naloge je bil 0,46. Znotraj naloge je bila najbolje rešena postavka 5.1, kjer je 60 % učencev prepoznalo vzporednici v danem štirikotniku. Vrsto narisanega kota pri postavki 5.2 je pravilno določilo 45 % učencev, pravilno oznako za topi kot pri postavki 5.3 pa je zapisalo 32 % učencev. Slabše rešena naloga s področja geometrije in merjenja je bila 3. naloga, ki je preverjala zapis časa na digitalni uri. IT naloge je 0,43. Postavko 3.1 je pravilno rešilo 44 % učencev, postavki 3.2 in 3.3 pa po 43 % učencev. Slabši dosežek pri tako enostavni nalogi lahko pripišemo tudi zahtevanemu pravilnemu matematičnemu zapisu ure, ki bi ga lahko razbrali iz že zapisanih primerov (zapis s piko, in ne z dvopičjem). Najslabše rešeni postavki znotraj vsebinskega področja geometrija in merjenje sta postavki 15. naloge. Postavko 15.1, pri kateri so učenci računali ploščino s pomočjo obrazca v zahtevni besedilni nalogi, je rešilo 38 % učencev. Ustrezno uporabo enote (m^2) je preverjala postavka 15.4. Uspešnih je bilo 19 % učencev.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Po Gagnejevi klasifikaciji znanja so naloge razporejene v štiri **taksonomske stopnje**: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, izvajanje rutinskih postopkov, uporaba kompleksnih postopkov ter reševanje in raziskovanje problemov. Analiza preizkusa kot celote kaže, da so dosežki učencev najvišji na prvi taksonomski stopnji (IT = 0,62). Sledijo dosežki na drugi (IT = 0,51) in na tretji taksonomski stopnji (IT = 0,29), pričakovano najnižji pa so na četrti taksonomski stopnji (IT = 0,15).

Slika 4.4.4.5: *Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti*

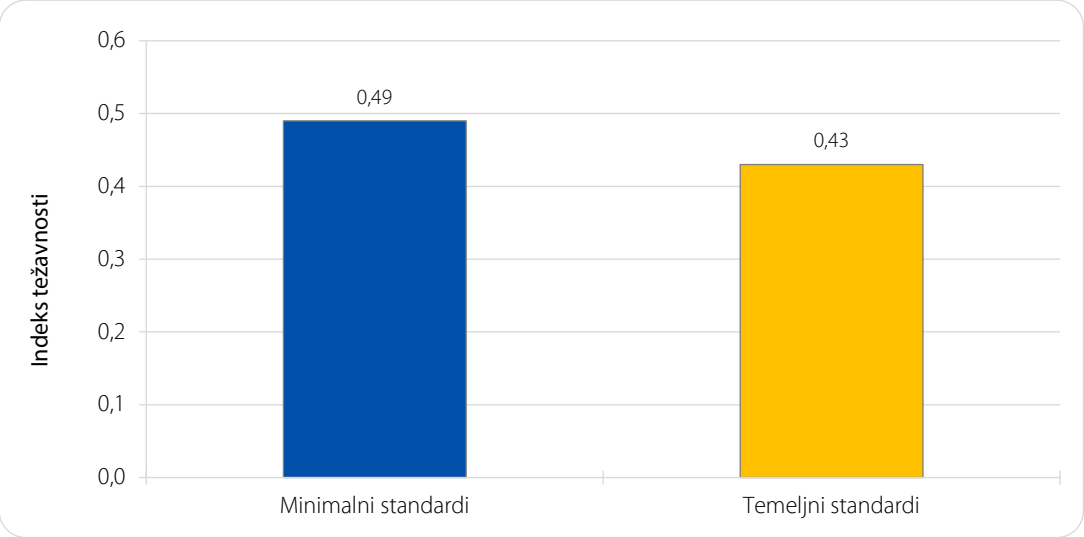
Med petimi nalogami na **prvi taksonomski stopnji** sta bili dve nalogi aritmetike in algebre, dve geometrije in merjenja ter ena naloga s področja drugih vsebin. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju 1. naloge, ki je bila s področja aritmetike (IT = 0,81). V njej so določali velikostne odnose med števili in vstavljali relacijske znake med pare števileta Uspešno so reševali tudi 4. nalogo (IT = 0,77), ki je bila s področja drugih vsebin. Učenci so brali in primerjali deleže na tortnem prikazu. Nadpovprečno so učenci reševali še 2. nalogo (IT = 0,64), ki je preverjala znanje s področja aritmetike in algebre (zapis števil s številkami). Povprečno so učenci reševali 5. nalogo (IT = 0,46), ki je bila s področja geometrije in merjenja, kjer so v narisanemu štirikotniku iskali vzporednice ter različne kote. Najslabše dosežke med nalogami prve taksonomske stopnje so učenci dosegli pri 3. nalogi (IT = 0,43), ki je bila s področja geometrije in merjenja, kjer so imeli težave pri pravilnem matematičnem zapisu digitalne ure.

Miselne procese na **drugi taksonomski stopnji** je preverjalo sedem nalog, pet nalog aritmetike in algebre, ena naloga geometrije in merjenja ter ena naloga drugih vsebin. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju 11. naloge (IT = 0,66), ki je bila s področja aritmetike in algebre. V enostavni besedilni nalogi so uspešno izračunali zahtevan podatek. Učenci so uspešno reševali tudi 8. nalogo (IT = 0,64), ki je preverjala seštevanje, odštevanje, množenje in deljenje do 10 000 (področje aritmetike in algebre), in 12. nalogo (IT = 0,64), ki je bila s področja drugih vsebin in je preverjala branje podatkov iz preglednice. Nadpovprečno so učenci rešili tudi 6. nalogo (IT = 0,59), ki je preverjala razumevanje matematičnega izrazoslovja (pojem razlika in količnik). Tudi 10. naloga (IT = 0,58), s področja geometrije in merjenja, je bila rešena nadpovprečno. Pri njej so učenci računali z istoimenskimi količinami. Najslabše rešeni nalogi na drugi taksonomski stopnji sta bili nalogi iz aritmetike in algebre. 9. naloga (IT = 0,26) je preverjala računanje z decimalnimi števili in ulomki, 7. naloga (IT = 0,19) pa zapis ulomkov kot celi del in ulomek.

Med tremi nalogami **tretje taksonomske stopnje** sta dve s področja aritmetike in algebre, ena pa je s področja drugih vsebin. Najvišji dosežek so učenci dosegli pri 13. nalogi (IT = 0,50), ki je bila s področja aritmetike in algebre in je preverjala reševanje izrazov. Veliko slabše je bila rešena 14. naloga (IT = 0,20) s področja drugih vsebin, kjer so učenci s prikaza izbrali zahtevane podatke in nato izračunali aritmetično sredino. Najslabše rešena naloga tretje taksonomske stopnje je bila 15. naloga (IT = 0,19), ki je preverjala znanje s področja aritmetike in algebre ter geometrije in merjenja v obliki zahtevne besedilne naloge.

Na **četrti taksonomski stopnji** so učenci reševali eno besedilno nalogo s področja aritmetike in algebre. 16. naloga je bila sestavljena kompleksnejša besedilna naloga, ki je zahtevala tako bralno razumevanje kot računanje z ulomki. Podpovprečni dosežki pri tej nalogi (IT = 0,16) potrjujejo, da je reševanje in raziskovanje problemov za večino učencev v nižjem izobrazbenem standardu prezahtevno, saj ne zmorejo aplicirati znanja in ugotovitev v nove problemske situacije.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

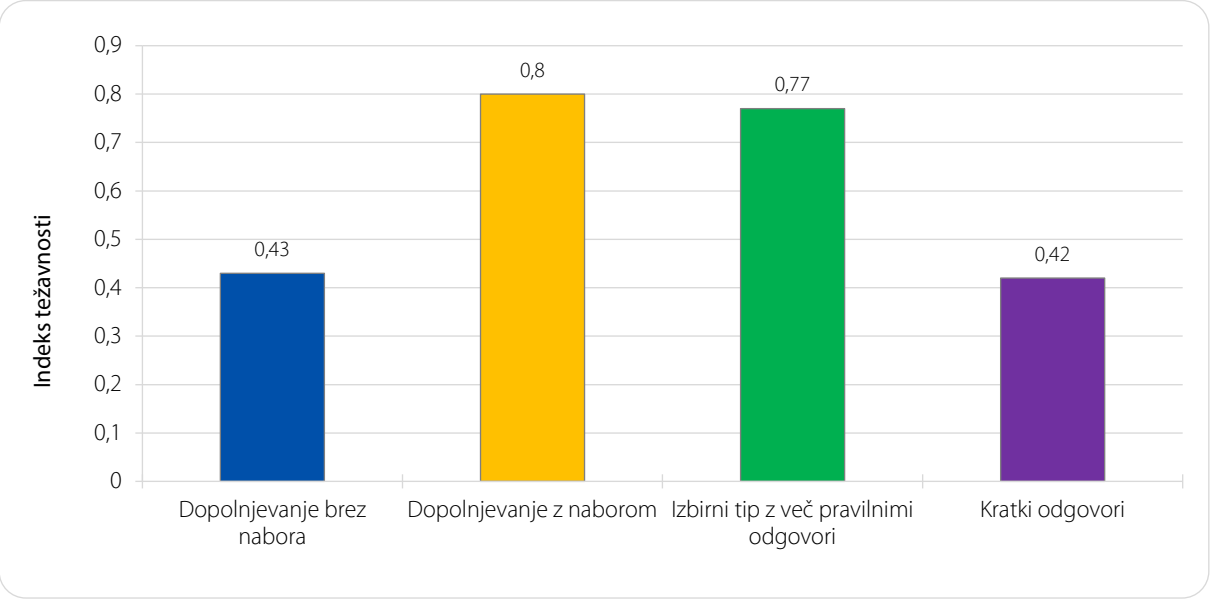

Slika 4.4.4.6: *Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti*

IT nalog, ki so preverjale **minimalne standarde** znanja, je 0,49. Minimalne standarde je preverjalo osem nalog v celoti in delno ena naloga, v skupnem obsegu 26 točk. Sedem nalog je preverjalo področje aritmetike in algebre, dve pa področje geometrije in merjenja. Naloge so bile sestavljene tako, da so od učencev zahtevale uporabo osnovnih miselnih procesov in izvajanje enostavnih rutinskih postopkov, ena naloga pa je zahtevala tudi uporabo zahtevnejših postopkov.

IT nalog, ki so preverjale druge **standarde** znanja, je 0,43. Druge standarde znanja je preverjalo sedem nalog v celoti in ena delno, v skupnem obsegu 24 točk. Štiri naloge so preverjale znanje s področja aritmetike in algebre, ena s področja geometrije in merjenja ter tri s področja drugih vsebin. Slabše reševanje teh nalog je pričakovano, saj v večini od učencev zahtevajo uporabo višjih miselnih procesov oz.uporabo kompleksnih postopkov ter reševanje in raziskovanje problemov.

Dosežki po **tipu nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.4.7: *Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti*

V celotnem preizkusu je ena naloga tipa dopolnjevanja brez nabora (3 postavke), ena naloga dopolnjevanja z naborom (3 postavke), ena naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (3 postavke) ter trinajst nalog tipa kratkih zaprtih odgovorov (41 postavk).

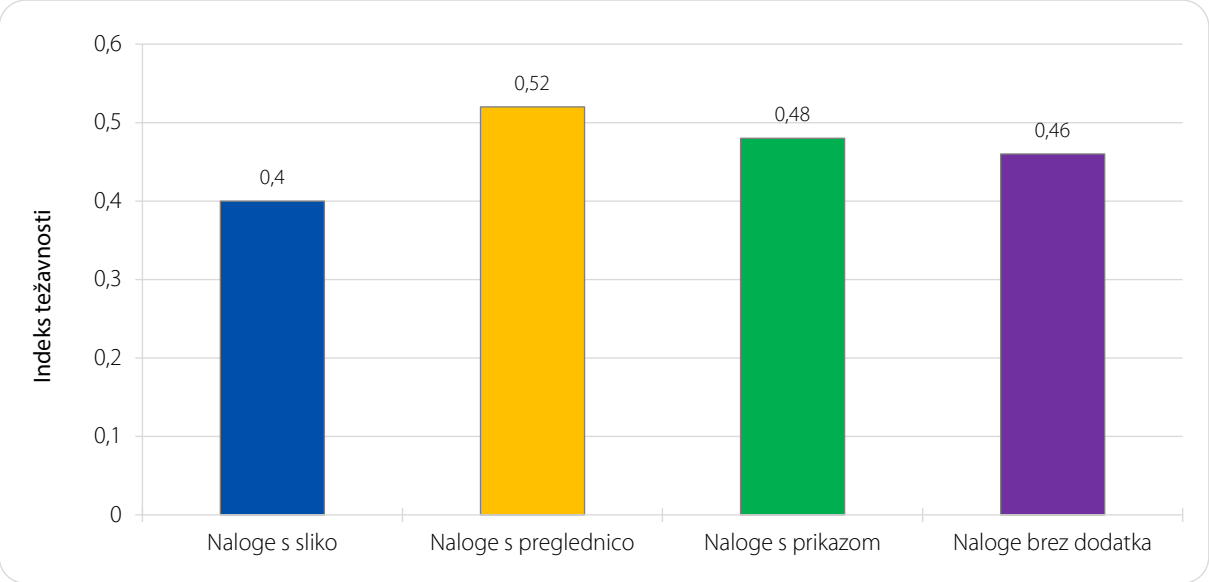
Naloga **dopolnjevanja brez nabora** je preverjala minimalni standard znanja na prvi taksonomski stopnji. Bila je s področja geometrije in merjenja. IT naloge je 0,43.

Naloga **dopolnjevanja z naborom** je bila s področja aritmetike in algebre. Preverjala je minimalni standard znanja na prvi taksonomski stopnji. IT naloge je 0,80.

Naloga **izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori** je bila s področja drugih vsebin. Preverjala je minimalne standarde znanja in je spadala na prvo taksonomsko stopnjo. IT naloge je 0,77.

Naloge **kratkega zaprtega odgovora** so preverjale znanje vseh treh področij na štirih taksonomskih stopnjah. Tako je pod naloge kratkega zaprtega odgovora uvrščenih devet nalog aritmetike in algebre, dve nalogi geometrije in merjenja ter dve naloge drugih vsebin. Dve nalogi sta bili na prvi taksonomski stopnji, sedem jih je bilo na drugi, tri na tretji in ena naloga je bila na četrti taksonomski stopnji. Šest nalog je preverjalo minimalne standarde in šest nalog temeljne standarde znanja. Ena naloga je preverjala tako minimalne kot temeljne standarde znanja. IT nalog se giblje od 0,05 do 0,99, povprečni IT vseh nalog kratkega zaprtega odgovora pa je 0,42.

Dosežki **po dodatnem gradivu** pri nalogah glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.4.8: *Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti*

V preizkusu sta bili dve nalogi s sliko (pet postavk), dve s preglednico (pet postavk), dve s prikazom (šest postavk) ter dvanajst nalog brez dodatka (34 postavk).

Ena od nalog s **sliko** je bila s področja geometrije in merjenja. Preverjala je minimalni standard znanja na prvi taksonomski stopnji (poznavanje geometrijskih pojmov v danem štirikotniku). Druga naloga s sliko je preverjala minimalni standard znanja na drugi taksonomski stopnji in je bila s področja aritmetike in algebre (prikaz dela celote). Obe nalogi sta bili nalogi kratkega zaprtega odgovora. Povprečni IT nalog je 0,40.

Nalogi s preglednico sta bili s področja geometrije in merjenja ter s področja drugih vsebin. Naloga s področja geometrije in merjenja je preverjala minimalni standard znanja na prvi taksonomski stopnji (matematični zapis ure). Bila je naloga dopolnjevanja brez nabora. Druga naloga je bila s področja drugih vsebin (branje podatkov v preglednici). Preverjala je temeljni standard znanja na drugi taksonomski stopnji. Bila je naloga kratkega zaprtega odgovora. Povprečni IT nalog je 0,52.

Obe **nalogi s prikazom** sta bili s področja drugih vsebin. Preverjali sta temeljni standard znanja. Ena naloga je bila naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (branje podatkov s tortnega prikaza), druga naloga pa naloga zaprtega tipa s kratkim odgovorom (računanje aritmetične sredine z uporabo podatkov v prikazu). Ena naloga je preverjala znanje na prvi taksonomski stopnji, druga pa na tretji taksonomski stopnji. Povprečni IT nalog je 0,48.

Nalog brez dodatka je bilo v preizkusu deset, bile so na vseh štirih taksonomskih področjih. Ena naloga je bila s področja geometrije in merjenja, preostalih devet pa je bilo s področja aritmetike in algebre. Pet nalog je preverjalo minimalne standarde, štiri so preverjale temeljne standarde znanja, ena naloga pa je preverjala tako minimalne kot temeljne standarde znanja. Povprečni IT nalog je 0,46.

Analiza potrjuje, da na uspešnost reševanja verjetno bolj vplivajo druge lastnosti naloge (vsebina, taksonomska stopnja, tip naloge) kot pa dodatek pri nalogi, saj učenci nekatere naloge z dodatki rešujejo primerljivo uspešno kot naloge brez dodatkov.

Sklepne ugotovitve

Preizkus je reševalo 112 učencev. V povprečju so učenci dosegli 46,05 odstotne točke. Najvišje doseženo število točk je bilo 40 (80 %), najnižje pa 3 točke (6 %).

V letošnjem preizkusu znanja so bila vsa področja matematike rešena blizu povprečja celotnega preizkusa. Najbolje so učenci reševali naloge drugih vsebin. Uspešnost reševanja nalog, ki so preverjale to področje, je odvisna od obsega zahtev naloge. Učenci so uspešnejši pri izpisu podatkov s prikazov in iz preglednic, in manj uspešni, če naloga zahteva branje, razumevanje in interpretiranje podatkov. Skoraj enako uspešno so učenci reševali tudi naloge s področja aritmetike in algebre ter merjenja in geometrije. Najuspešnejši so pri reševanju najbolj preprostih nalog, kot so urejanje števil, zapis števila s številko in računanje v obravnavanem obsegu. Srednje uspešno so učenci reševali naloge z decimalnim številom in matematični izraz. Manj uspešni pa so bili pri zapisu in računanju z ulomki ter pri reševanju kompleksnih besedilnih nalog na višjih taksonomskih stopnjah. Pri nalogah aritmetike in algebre na višino dosežka močno vpliva taksonomska stopnja naloge. Pri nalogah na področju geometrije in merjenja so bili najuspešnejši pri računanju z istoimenskimi količinami. Povprečno so se odrezali pri izkazovanju poznavanja geometrijskih pojmov ob primeru štirikotnika, presenetljivo najslabše pa pri odčitavanju časa na digitalni uri. Slabši uspeh te naloge lahko pripišemo tudi napačnemu zapisu časa.

Učenci izkazujejo osnovno znanje in znajo izvajati rutinske postopke, slabši pa so v povezovanju znanja. Uspešnejši so pri nalogah, ki zahtevajo znanje, ki ga učenci začnejo usvajati že v nižjih razredih in je zato dobro utrjeno; manj uspešni so pri nalogah, ki zahtevajo predstavljivost, pripravljen načrt reševanja naloge ter uporabo obstoječega znanja v novi situaciji. Učenci bolje rešujejo naloge, s katerimi se tudi sicer pogosteje srečujejo in ki kot kontekst vključujejo vsakdanje situacije. Sestavljene besedilne naloge, v katerih se zahtevata uporaba kompleksnih postopkov in raziskovanje problemov, je rešilo le nekaj posameznikov. Nizki dosežki so pri kompleksnih besedilnih nalogah pričakovani.

Višina dosežkov je odvisna od vsebine in zahteve naloge, od standarda znanja, ki ga preverja naloga, in taksonomske stopnje, manj pa od tipa naloge in dodatnega gradiva, ki ga učenec uporabi pri reševanju naloge.

1. Števili primerjaj po velikosti in vstavi znak $<$, $>$ ali $=$.

a) $5\,705 \square 7\,705$

b) $99\,999 \square 10\,000$

c) $340\,053 \square 340\,035$

(3 točke)

2. Napiši s številkami.

a) pet tisoč tristo dvainosemdeset _____

b) ena šestina _____

c) osemindvajset celih sedem stotin _____

(3 točke)

3. V preglednice vpiši ustrezen čas glede na del dneva in že zapisano uro.

a)

Ura zjutraj / dopoldne	8.00
Ura popoldne / zvečer	

b)

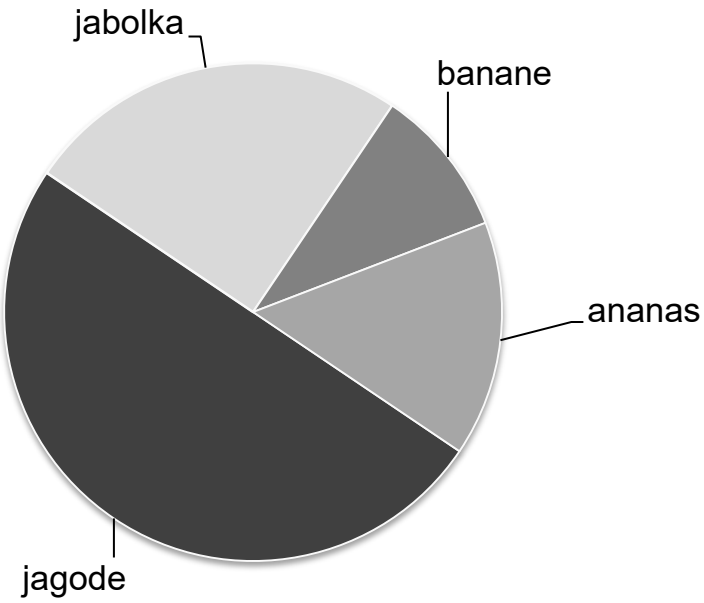
Ura zjutraj / dopoldne	
Ura popoldne / zvečer	17.30

c)

Ura zjutraj / dopoldne	11.20
Ura popoldne / zvečer	

(3 točke)

4. Na prikazu je predstavljeno, katero je najljubše sadje 72 učencev.

S prikaza razberi tri pravilne trditve in obkroži črko pred njimi.

A Največ učencev ima najraje jabolka.

B Najmanj učencev je izbralo banane.

C Ananas je izbralo manj učencev kot jabolka.

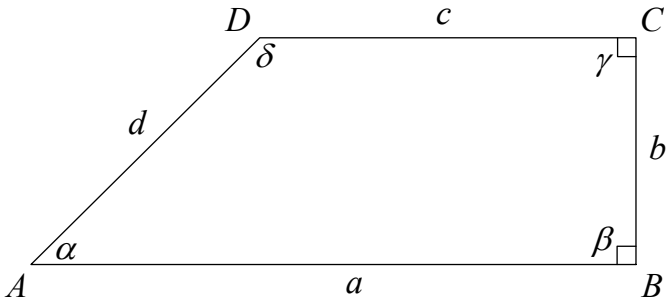
D Jabolka in ananas skupaj ima najraje polovica učencev.

E Ananas ima najraje $\frac{1}{4}$ učencev.

F Jagode ima najraje $50\ \%$ učencev.

(3 točke)

5. Oglej si narisani štirikotnik $ABCD$ in odgovori na vprašanja.

a) Kateri dve stranici sta vzporedni?

Odgovor: _____

b) Poimenuj vrsto kota α.

Odgovor: _____

c) Kateri kot je topi?

Odgovor: _____

(3 točke)

6. a) Izračunaj razliko števil 63 in 25.

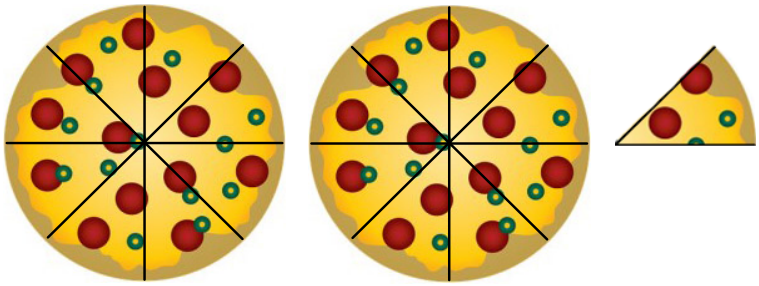
Reševanje:

b) Izračunaj količnik števil 100 in 5.

Reševanje:

(4 točke)

7. a) Koliko pic je na sliki? Odgovor zapiši s celim številom in ulomkom.

Odgovor:

b) Ulomek $\frac{9}{5}$ zapiši kot celi del in ulomek manjši od 1.

$\frac{9}{5} =$

(2 točki)

8. Izračunaj.

a) $342 + 1\,056 =$

b) $\underline{856 \cdot 7}$

c) $811 : 5 =$

d) $7\,452 - 4\,329 =$

(4 točke)

9. Izračunaj.

a) $8,39 + 6,9 =$

b) $8,39 - 6,9 =$

c) $\frac{4}{5} - \frac{2}{3} =$

(4 točke)

10. Odgovori na vprašanji.

a) Koliko dag manjka do 1 kg, če imam 45 dag?

Odgovor: _____

b) Koliko min manjka do 4.00 ure, če je ura 3.45?

Odgovor: _____

(2 točki)

11. Na železniški postaji je čakalo 383 potnikov. S prvim vlakom se je odpeljalo 185 potnikov, preostali potniki so se odpeljali z drugim vlakom. Koliko potnikov se je odpeljalo z drugim vlakom?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

12. Preglednica prikazuje, kje so učenci preživeli počitnice. Odgovori na vprašanji.

	MORJE	GORE	TOPLICE
Miha		X	
Tilen		X	X
Katja	X	X	X
Tinkara	X	X	
Maja	X		
Janko	X		X
Lovro	X		X
Pija			X
Peter	X		
Mojca		X	
Žiga	X	X	

a) Koliko učencev je počitnice preživelo na morju?

Odgovor: _____

b) Kdo od učencev je bil na počitnicah na morju in v gorah, ne pa tudi v toplicah?

Odgovor: _____

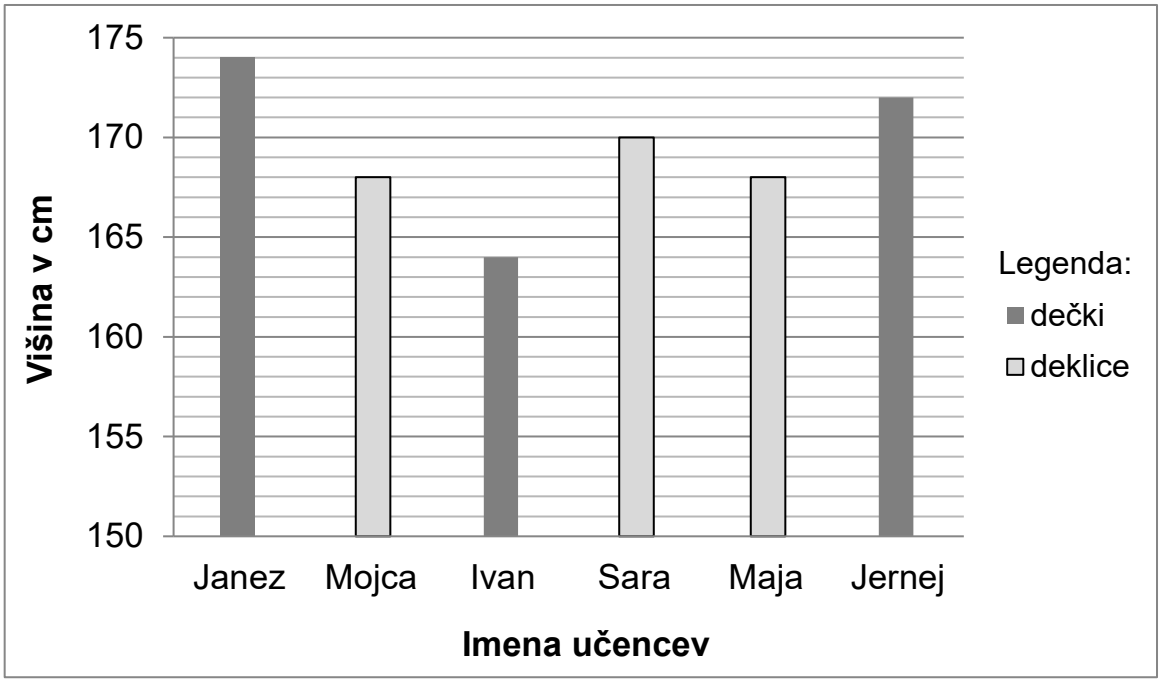
(2 točki)

13. Izračunaj številski izraz. Upoštevaj vrstni red računskih operacij.

$625 + 17 \cdot 8 + (25 - 9) \cdot 2 =$

(3 točke)

14. Na prikazu je s stolpci predstavljena višina učencev.

Izračunaj povprečno višino dečkov.

Reševanje:

Odgovor: Povprečna višina dečkov je _____ cm.

(3 točke)

15. Na zemljišču bi radi uredili 7 vrtov kvadratne oblike s stranico $8\ \mathrm{m}$. Kolikšno površino zemljišča bodo zasedli vrtovi? Pomagaj si z obrazcem za izračun $p = a \cdot a$.

Reševanje:

Odgovor: _____

(4 točke)

16. Na igrišču je 120 učencev. Od tega jih 42 igra nogomet, $\frac{1}{3}$ preostalih učencev pa igra odbojko. Drugi učenci so gledalci. Kolikšno število učencev igra odbojko in koliko je gledalcev?

Reševanje:

Odgovora zapiši v preglednico.

	ŠTEVILO UČENCEV
Odbojka	
Nogomet	42
Gledalci	

(5 točk)

4.4.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz naravoslovja **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Izhodišče preverjanja je učni načrt za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom, naravoslovje, 7., 8. in 9. razred. Pri sestavi nalog smo upoštevali tako učni načrt, ki je bil veljaven do 31. 8. 2022, kot učni načrt, ki je veljaven od 1. 9. 2022. Cilji oz. standardi znanja, ki smo jih upoštevali, so zajeti v obeh navedenih učnih načrtih.

Sestava preizkusa glede na tip naloge

Preizkus znanja je sestavljen iz 20 nalog. Posamezne naloge so lahko členjene v manjše enote, ki jih poimenujemo postavke.[24] Tako preizkus v celoti vsebuje 50 postavk. Glede na tip naloge je sedem postavk alternativnega tipa, tri postavke zahtevajo povezovanje, urejanje in razvrščanje, šest postavk je izbirnega tipa z enim in šest postavk z več pravilnimi odgovori, 25 postavk je tipa kratkih zaprtih odgovorov in tri postavke so tipa kratkih polodprtih odgovorov. Vsaka postavka je ovrednotena z 1 točko. Največje možno število točk je 50 točk.

Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preizkus znanja sestavljajo naloge na vseh treh taksonomskih stopnjah po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji. Na prvi taksonomski stopnji je 50 % postavk, na drugi 36 % in na tretji 14 % postavk, kot je prikazano v spodnji preglednici.

Preglednica 4.4.5.1: *Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje*

Ravni zahtevanega znanja	**Delež v preizkusu**
I. taksonomska stopnja: znanje in poznavanje — naštevanje, prepoznavanje, reprodukcija vsebin, podatkov, dejstev, pojmov, načel in posplošitev, — osnovno topografsko znanje in temeljne prostorske predstave;	50 %
II. taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba — interpretacija podatkov v različnih grafičnih prikazih, zemljevidih in drugem slikovnem gradivu, — primerjava, razlikovanje dejavnikov, pojavov in procesov;	36 %
III. taksonomska stopnja: analiza in sinteza — načrtovanje rešitev, ukrepov, razvoja, — interpretacija vzročno-posledičnih povezav, — vrednotenje dejavnikov, pojavov, procesov.	14 %

[24] Najmanjša enota preizkusa, ki jo statistično upoštevamo pri analizi.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.5.2: *Osnovni statistični podatki*

Število učencev	112
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	27,55
Povprečno število odstotnih točk	55,11
Standardni odklon odstotnih točk	13,44
Indeks težavnosti	0,55
Indeks zanesljivosti	0,80

Preizkus znanja iz naravoslovja je opravljalo 112 učencev z 29 šoleta Učenci so dosegli v povprečju 27,55 točke (55,11 %) od 50 možnih točk na celotnem preizkusu. Na področju biologije so dosegli 17,62 točke (58,73 %) od 30 možnih točk, kemije 2,35 točke (39,17 %) od 6 možnih in fizike 7,59 točke (54,21 %) od 14 možnih.

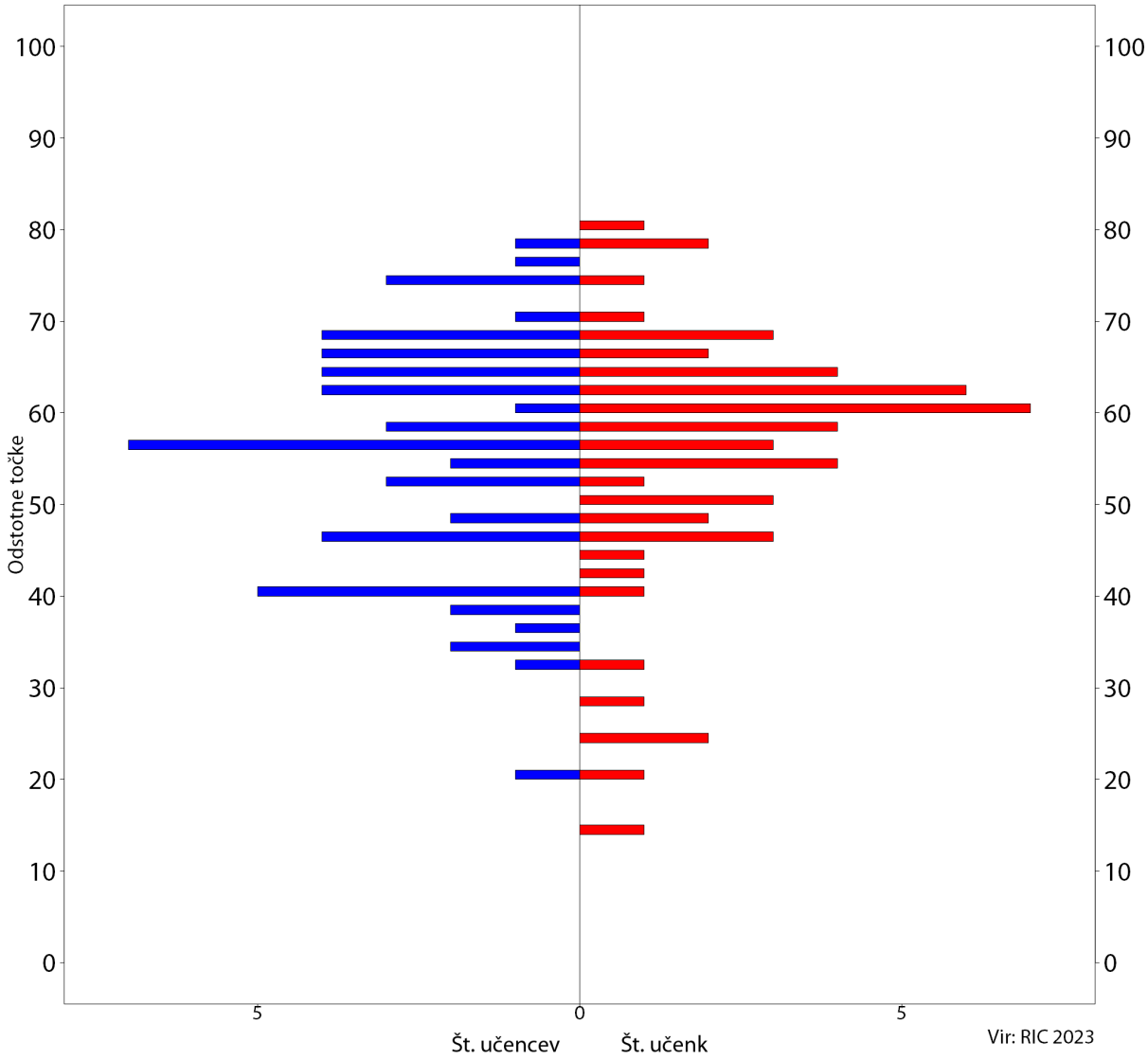
Vseh možnih točk ni dosegel noben učenec. Najmanj točk, 7 (14 %), je dosegel en učenec, najvišje število točk, 40 (80 %), je prav tako dosegel en učenec. Največ učencev, 10, je doseglo 28 (56 %) in 31 (62 %) točk. Porazdelitev točk je relativno simetrična, z rahlim odklonom v levo in s standardnim odklonom 13,44 odstotne točke.

Težavnost preizkusa je bila glede na vrednost indeksa težavnosti[25] (IT = 0,55) srednja. Najnižji povprečni indeks težavnosti so imele postavke pri kemiji (IT_{KEM} = 0,39), najvišjega pa postavke pri biologiji (IT_{BIO} = 0,59).

Primerjava indeksa težavnosti preizkusa s prejšnjimi leti zaradi heterogenosti populacije učencev s posebnimi potrebami in zaradi prostovoljnega sodelovanja na nacionalnem preverjanju znanja ni smiselna.

[25] ***Indeks težavnosti*** (IT) je izračun deleža pravilnih odgovorov pri posameznem vprašanju, nalogi ali celotnem preizkusu.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.5.1: *Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri naravoslovju (NIS), 9. razred*

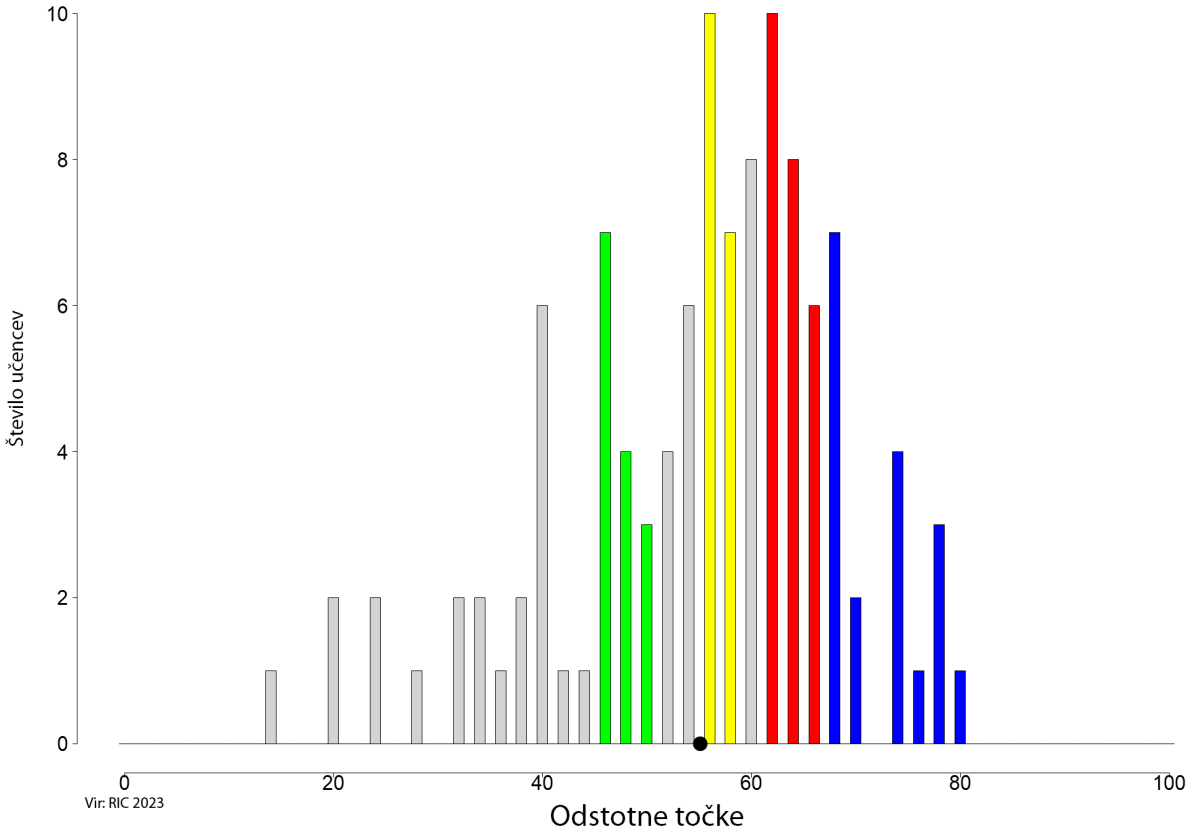
Preizkus iz naravoslovja v 9. razredu je opravljalo enako število učencev in učenk (56). Tako najvišje število (40) kot najnižje število (7) točk sta dosegli učenki. Povprečno število doseženih odstotnih točk je bilo pri obeh spolih enako (55,1 %), standardni odklon pri učencih je bil 12,9 odstotne točke, pri učenkah pa 14,1 odstotne točke. Razporeditev dosežkov pri učenkah ima vrh zamaknjen rahlo bolj desno kot razporeditev pri učencih, kar kaže na relativno večjo uspešnost reševanja pri učenkah.

Analiza dosežkov po regijah

Dosežki učencev po regijah kažejo, da so najvišje povprečne dosežke dosegli učenci v Goriški regiji in najnižje povprečno število točk v Pomurski regiji. Preizkusa ni reševal noben učenec iz Primorsko-Notranjske in Koroške regije. Največ učencev se je NPZ udeležilo v Osrednjeslovenski regiji.

Podatki po regijah so zaradi razlik med številom sodelujočih učencev in šol v regijah ter prostovoljnega sodelovanja učencev zgolj informativne narave.

Opisi dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 9. razredu

Slika 4.4.5.2: *Porazdelitev točk pri naravoslovju (NIS), 9. razred*

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri naravoslovju določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

BIOLOGIJA

Taksonomske stopnje:
Pri štirih nalogah (2., 4., 5. in 6. – pet postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (10. – ena postavka) na II. (razumevanje in uporaba) in pri eni (11. – ena postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
Znanje smo preverjali z nalogami kratkih zaprtih odgovorov, kratkih polodprtih odgovorov in alternativnega tipa.

Učenci:

- prepoznavajo, opisujejo in poimenujejo pogostejše vrste rastlin, živali in gliv v neposrednem okolju – poimenujejo gozd kot življenjsko okolje danih živih bitij (naloga 1.02.1);
- opisujejo in poimenujejo temeljne dele živčnega sistema ter opišejo vlogo pri zaznavanju dogajanja v okolju in telesu ter odzivanju organizma – na sliki prepoznajo možgane (naloga 1.04.1);
- opisujejo in poimenujejo glavne dele dihal in izmenjavo zraka v dihalih – na sliki prepoznajo pljuča (naloga 1.04.2);
- spoznavajo različne naloge kosti in vrste povezav med njimi – poimenujejo en sklep v človeškem telesu (naloga 1.05.1);
- spoznavajo poti za okužbo z virusom HIV in nekatere druge spolno prenosljive okužbe (bolezni) ter preventivne ukrepe za varno spolnost – vedo, da je kondom običajno učinkovita zaščita pred zanositvijo (naloga 1.06.2);
- se zavedajo kompleksnosti problemov, povezanih z motnjami hranjenja in razvijajo kritičen odnos do meril lepote v povezavi s telesno težo in zdravjem – poznajo ukrepe za zmanjšanje telesne teže (naloga 1.10.1);
- se zavedajo problematike prekomernega izkoriščanja naravnih virov (hrane, goriv, vode, mineralov) ter nujnosti gospodarnega ravnanja z njimi (varčevanje z energijo, smotrna raba vodnih virov, ravnanje z odpadki…) – predvidijo en ukrep, s katerim bi zmanjšali količino plastičnih odpadkov v naravi (naloga 1.11.1).

Učenci v zelenem območju izkazujejo osnovno poznavanje posameznih življenjskih okolij. Prav tako prepoznavajo in poimenujejo posamezne organe v telesu in enega od sklepov. Navedejo enega od ukrepov za zmanjšanje telesne teže in zmanjšanje količine odpadkov v naravi. Zavedajo se učinkovitosti kondomov kot kontracepcijskega sredstva.

Zgled: naloga 1.02.1

KEMIJA

V zeleno območje se ni uvrstila nobena naloga s področja kemije.

FIZIKA

Taksonomske stopnje:
Pri dveh nalogah (2. in 3. – tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog:
Znanje smo preverjali z nalogami kratkih zaprtih odgovorov ter alternativnega tipa.

Učenci:

- ugotavljajo, da se energija pojavlja v različnih oblikah in se lahko pretvarja iz ene oblike v drugo – vedo, da naprava na sliki pretvarja sončno energijo v električno (naloga 3.02.1) ter da živali pridobivajo energijo s hrano (naloga 3.03.3);
- ustrezno uporabljajo pojme svetilo, osvetljeno telo, svetlobni curek, senca – vedo, da v popolni temi ne vidimo predmetov (naloga 3.03.4).

Učenci poznajo nekaj osnovnih fizikalnih dejstev.

Zgled: naloga 3.02.1

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri naravoslovju določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

BIOLOGIJA

Taksonomske stopnje:
Pri štirih nalogah (1., 3., 4. in 6. – sedem postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (8. – dve postavki) na II. (razumevanje in uporaba) ter pri dveh (11. in 12. – tri postavke) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
V rumeno območje so se uvrstile naloge kratkega zaprtega odgovora, kratkega polodprtega odgovora, izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori in alternativnega tipa.

Učenci:

- prepoznavajo, opisujejo in poimenujejo nežive dejavnike okolja – prepoznajo svetlobo (naloga 1.01.1) in vodo (naloga 1.01.2) kot dejavnika nežive narave;
- razlikujejo med širšimi skupinami rastlin ter živali – prepoznajo močerila (človeško ribico) (naloga 1.03.2) in zeleno žabo (naloga 1.03.3) kot predstavnika dvoživk;
- opisujejo in poimenujejo temeljne organe za izločanje in opišejo pot izločanja snovi iz telesa – na sliki prepoznajo ledvice (naloga 1.04.3);
- spoznavajo poti za okužbo z virusom HIV in nekatere druge spolno prenosljive okužbe (bolezni) ter preventivne ukrepe za varno spolnost – kontracepcijske tablete prepoznajo kot neučinkovito zaščito pred spolno prenosljivimi okužbami (naloga 1.06.1) in učinkovito zaščito pred zanositvijo (naloga 1.06.3);
- opisujejo različne negativne vplive človeka na organizme, kopenske in vodne ekosisteme ter te vplive raziščejo na primerih v lokalnem okolju – poznajo posledice izsuševanja barij in močvirij (naloga 1.08.1) ter posledice neustrezne rabe škropiv v kmetijstvu (naloga 1.08.2);
- zavedajo se problematike prekomernega izkoriščanja naravnih virov (hrane, goriv, vode, mineralov) ter nujnosti gospodarnega ravnanja z njimi (varčevanje z energijo, smotrna raba vodnih virov, ravnanje z odpadki …) – predvidijo več ukrepov zmanjševanja količine plastičnih odpadkov v naravi (nalogi 1.11.2 in 1.11.3);
- zavedajo se pomena zadostnega uživanja tekočin – poznajo en razlog, zakaj je ob povišani telesni temperaturi potrebno veliko piti (naloga 1.12.1).

Učenci v rumenem območju izkazujejo poznavanje temeljnih pojmov v biologiji. Poznajo učinkovitost najpogostejših kontracepcijskih sredstev. Vzročno-posledično povezujejo vsebine ekologije in poznajo ukrep pri prvih bolezenskih znakih človeka.

Zgled: naloga 1.08

KEMIJA

Taksonomske stopnje:
Pri eni nalogi (1. – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog:
V rumeno območje se je uvrstila naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja.

Učenci:

- navajajo osnovne elemente in njihove simbole – prepoznajo simbol za kisik (naloga 2.01.1).

Učenci v rumenem območju prepoznajo kemijski simbol za kisik.

Zgled: naloga 2.01.1
(Prva postavka 1. naloge je v rumenem območju, druga in tretja pa sta v območju nad modrim.)

FIZIKA

Taksonomske stopnje:
Pri eni nalogi (1. – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri eni (5. – dve postavki) na II. (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog:
V rumeno območje so se uvrstile naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori in tipa kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:

- poznajo svetila in razlikujejo med naravnimi in umetnimi svetili – prepoznajo zvezdo kot svetilo (naloga 3.01.1);
- s poskusi ponazarjajo, kako prehaja toplota med telesi – razumejo, zakaj se ledena kocka na roki tali (naloga 3.05.2);
- spoznavajo pomen izolacijskih materialov – navedejo primer, kako bi lahko upočasnili taljenje kocke na roki (naloga 3.05.3).

Učenci v rumenem območju izkazujejo poznavanje več osnovnih fizikalnih dejstev in razumevanje preprostih fizikalnih procesov.

Zgled: nalogi 3.05.2 in 3.05.3
(Druga in tretja postavka 5. naloge sta v rumenem območju, prva pa je v območju nad modrim.)

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri naravoslovju določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

BIOLOGIJA

Taksonomske stopnje:
Pri dveh nalogah (3. in 5. – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh (7. in 10. – dve postavki postavka) pa na II. (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog:
Znanje smo preverjali z nalogami kratkih zaprtih odgovorov in izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

Učenci:

- **razlikujejo med širšimi skupinami rastlin ter živali** – prepoznajo močerada kot predstavnika dvoživk (naloga 1.03.1);
- **spoznavajo različne naloge kosti in vrste povezav med njimi** – poimenujejo dva sklepa v človeškem telesu (naloga 1.05.2);
- **prepoznavajo, opisujejo in poimenujejo glavna čutila (vid, sluh, tip, okus, vonj, ravnotežje), razumejo njihovo povezanost z živčevjem** – izberejo prikaz zaznave, ki se pojavi v možganih ob gledanju slike (naloga 1.07.2);
- **vedo, da za delovanje človeškega organizma niso dovolj samo maščobe, beljakovine in ogljikovi hidrati, ampak mora s hrano dobiti tudi druge snovi – vitamine, mineralne snovi** – vedo, katere skupine živil vplivajo na povečanje telesne teže (naloga 1.10.2).

Učenci v rdečem območju izkazujejo poznavanje večine zahtevanih pojmov v biologiji. Vzročno-posledično povezujejo procese v človeškem telesu.

Zgled: naloga 1.10.2
(Prva postavka 10. naloge je v zelenem območju, druga pa v rdečem območju.)

KEMIJA

V rdeče območje se ni uvrstila nobena naloga s področja kemije.

FIZIKA

V rdeče območje se ni uvrstila nobena naloga s področja fizike.

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri naravoslovju določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

BIOLOGIJA

Taksonomske stopnje:
Pri eni nalogi (5. – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) ter pri eni (9. – ena postavka) na II. (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog:
V modrem območju smo znanje preverjali z nalogama kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:

- spoznavajo različne naloge kosti in vrste povezav med njimi – poimenujejo tri sklepe v človeškem telesu (naloga 1.05.3);
- spoznavajo vzroke za bolezni in poškodbe kože ter preventivo – na podlagi opisanega simptoma prepoznajo, kateri organski sistem je oslabljen (opeklina – koža) (naloga 1.09.3).

Učenci v modrem območju izkazujejo poznavanje vseh zahtevanih pojmov v biologiji.

Zgled: naloga 1.05.3
(Samo tretja postavka 5. naloge spada v modro območje, prva v zeleno, druga pa v rdeče območje.)

KEMIJA

V modro območje se ni uvrstila nobena naloga s področja kemije.

FIZIKA

Taksonomske stopnje:
Pri eni nalogi (4. – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog:
V modro območje se je uvrstila naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

Učenci:

- prikazujejo in opisujejo (na konkretnem primeru), da sili trenja in upora zavirata gibanje – ob konkretnem primeru ugotovijo, da sila trenja povzroča zmanjšanje hitrosti (naloga 3.04.1);
- razlikujejo med silami, ki delujejo ob dotiku, in silami, ki delujejo na daljavo – ob konkretnem primeru ugotovijo, da se bo svinčena (kot najtežja) krogla pri padcu prva dotaknila tal (naloga 3.04.2).

Učenci v modrem območju ob konkretnih primerih izkazujejo razumevanje preprostih fizikalnih zakonitosti.

Zgled: naloga 3.04

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

BIOLOGIJA

Taksonomske stopnje:
Pri dveh nalogah (7. in 9. – štiri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba) ter pri eni (12. – ena postavka) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
V območje nad modrim so se uvrstile naloge kratkega zaprtega odgovora in izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

Učenci so manj uspešni pri:

- prepoznavanju, opisovanju in poimenovanju glavnih čutil (vid, sluh, tip, okus, vonj, ravnotežje), ne razumejo njihove povezanosti z živčevjem – ne prepoznajo, katera od ponujenih slik nastaja na očesni mrežnici, (naloga 1.07.1) ter na podlagi opisanega simptoma ne prepoznajo, kateri organski sistem je oslabljen (slab sluh – čutila) (naloga 1.09.2);
- opisovanju in poimenovanju glavnih delov prebavne cevi in poti hrane – na podlagi opisanega simptoma ne prepoznajo, kateri organski sistem je oslabljen (slepič – prebavila) (naloga 1.09.1);
- vedenju, da lahko na podlagi sestave seča sklepamo o različnih boleznih, ugotavljamo sledi strupov (mamila, doping idr.) ter opravimo test nosečnosti – na podlagi opisanega simptoma ne prepoznajo, kateri organski sistem je oslabljen (kri v urinu – izločala) (naloga 1.09.4);
- zavedanju pomena zadostnega uživanja tekočin – ne poznajo več kot enega razloga, zakaj je ob povišani telesni temperaturi potrebno veliko piti (naloga 1.12.2).

Učenci nad modrim območjem so nezanesljivi pri poznavanju zahtevnejših bioloških procesov. Pri razlagah se omejijo zgolj na en odgovor.

Zgled: naloga 1.09
(Prva, druga in četrta postavka 9. naloge spadajo v območje nad modrim, tretja postavka pa v modro območje.)

KEMIJA

Taksonomske stopnje:
Pri eni nalogi (1. – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri eni (2. – tri postavke) na II. (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog:
V območje nad modrim so se uvrstile naloge izbirnega tipa z enim in več pravilnimi odgovori ter naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja.

Učenci so manj uspešni pri:

- navajanju osnovnih elementov in njihovih simbolov – ne prepoznajo simbolov za ogljik (naloga 2.01.2) in dušik (naloga 2.01.3);
- uporabi pH-lestvice kot merila za oceno kislosti in bazičnosti raztopin – ne prepoznajo milnice (naloga 2.02.1) in pecilnega praška (naloga 2.02.2) kot bazični snovi, prav tako ne prepoznajo kisa (naloga 2.02.3) kot kisle snovi.

Učenci nad modrim območjem ne prepoznajo večine osnovnih kemijskih simbolov in ne poznajo medsebojnih učinkov kislih in bazičnih snovi.

Zgled: nalogi 2.02

FIZIKA

Taksonomske stopnje:
Pri dveh nalogah (1. in 3. – tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (5. – ena postavka) na II. (razumevanje in uporaba) in pri eni (6. – dve postavki) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog:
V območje nad modrim so se uvrstile naloge izbirnega tipa z enim in več pravilnimi odgovori, kratkega zaprtega odgovora in alternativnega tipa.

Učenci so manj uspešni pri:

- poznavanju svetil in razlikovanju med naravnimi in umetnimi svetili – prepoznavanju strele kot svetila (naloga 3.01.2);
- razumevanju, da je gorenje kemijska reakcija – ne vedo, da se pri popolnem gorenju ne izloča ogljikov monoksid (naloga 3.03.1);
- poznavanju nekaj primerov sinteznih polimerov (plastika, mikroplastika) in povezovanjem s problematiko v okolju – ne prepoznajo kavčuka kot naravnega polimera (naloga 3.03.2);
- ponazarjanju s poskusi, kako prehaja toplota med telesi – ne razumejo prehajanja toplote ob stiku dveh teles z različno temperaturo (naloga 3.05.1);
- prepoznavanju vzporedne in zaporedne vezave elementov v električnem krogu – ne znajo utemeljiti, zakaj žarnici v vzporedni vezavi svetita močneje kot žarnici v zaporedni vezavi (naloga 3.06.1);
- izkustvenem raziskovanju, da napetost izvira poganja električni tok skozi porabnik, kadar je električni krog sklenjen – ne znajo utemeljiti, zakaj ob prekinitvi vodnika žarnici v zaporedni vezavi ne svetita (naloga 3.06.2).

Učenci nad modrim območjem niso dovolj zanesljivi pri razumevanju in uporabi fizikalnih procesov pri problemskih nalogah in niso zmožni težjih vzročno-posledičnih povezav.

Zgled: nalogi 3.06

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.5.3: *Specifikacijska tabela, naravoslovje (NIS), 9. razred*

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
I. DEL: BIOLOGIJA									
1	01.1	1	biologija	prepoznavajo, opisujejo in poimenujejo nežive dejavnike okolja;	M	I	rumeno	0,79	0,24
	01.2	1	biologija	prepoznavajo, opisujejo in poimenujejo nežive dejavnike okolja;	M	I	rumeno	0,71	0,30
2	02.1	1	biologija	prepoznavajo, opisujejo in poimenujejo pogostejše vrste rastlin, živali in gliv v neposrednem okolju;	M	I	zeleno	0,80	0,45
3	03.1	1	biologija	razlikujejo med širšimi skupinami rastlin ter živali;	M	I	rdeče	0,57	0,17
	03.2	1	biologija	razlikujejo med širšimi skupinami rastlin ter živali;	M	I	rumeno	0,52	0,18
	03.3	1	biologija	razlikujejo med širšimi skupinami rastlin ter živali;	M	I	rumeno	0,78	0,25
4	04.1	1	biologija	opisujejo in poimenujejo temeljne dele živčnega sistema ter opišejo vlogo pri zaznavanju dogajanja v okolju in telesu ter odzivanju organizma;	M	I	zeleno	0,97	0,19
	04.2	1	biologija	opisujejo in poimenujejo glavne dele dihal in izmenjavo zraka v dihalih;	M	I	zeleno	0,94	0,28
	04.3	1	biologija	opisujejo in poimenujejo temeljne organe za izločanje in opišejo pot izločanja snovi iz telesa;	M	I	rumeno	0,61	0,27
5	05.1	1	biologija	spoznavajo različne naloge kosti in vrste povezav med njimi;	M	I	zeleno	0,62	0,29
	05.2	1	biologija	spoznavajo različne naloge kosti in vrste povezav med njimi;	M	I	rdeče	0,52	0,37
	05.3	1	biologija	spoznavajo različne naloge kosti in vrste povezav med njimi;	M	I	modro	0,42	0,32
6	06.1	1	biologija	spoznavajo poti za okužbo z virusom HIV in nekatere druge spolno prenosljive okužbe (bolezni) ter preventivne ukrepe za varno spolnost;	M	I	rumeno	0,66	0,34
	06.2	1	biologija	spoznavajo poti za okužbo z virusom HIV in nekatere druge spolno prenosljive okužbe (bolezni) ter preventivne ukrepe za varno spolnost;	M	I	zeleno	0,87	-0,07
	06.3	1	biologija	spoznavajo poti za okužbo z virusom HIV in nekatere druge spolno prenosljive okužbe (bolezni) ter preventivne ukrepe za varno spolnost;	M	I	rumeno	0,78	0,10
7	07.1	1	biologija	prepoznavajo, opisujejo in poimenujejo glavna čutila (vid, sluh, tip, okus, vonj, ravnotežje), razumejo njihovo povezanost z živčevjem;	S	II	nad modrim	0,28	0,15
	07.2	1	biologija	prepoznavajo, opisujejo in poimenujejo glavna čutila (vid, sluh, tip, okus, vonj, ravnotežje), razumejo njihovo povezanost z živčevjem;	S	II	rdeče	0,69	0,11
8	08.1	1	biologija	opisujejo različne negativne vplive človeka na organizme, kopenske in vodne ekosisteme ter te vplive raziščejo na primerih v lokalnem okolju;	S	II	rumeno	0,55	0,46
	08.2	1	biologija	opisujejo različne negativne vplive človeka na organizme, kopenske in vodne ekosisteme ter te vplive raziščejo na primerih v lokalnem okolju;	S	II	rumeno	0,61	0,56

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
9	09.1	1	biologija	opisujejo in poimenujejo glavne dele prebavne cevi in pot hrane;	S	II	nad modrim	0,09	0,15
	09.2	1	biologija	prepoznavajo, opisujejo in poimenujejo glavna čutila (vid, sluh, tip, okus, vonj, ravnotežje), razumejo njihovo povezanost z življenjem;	S	II	nad modrim	0,04	0,12
	09.3	1	biologija	spoznavajo vzroke za bolezni in poškodbe kože ter preventivo;	S	II	modro	0,24	0,35
	09.4	1	biologija	vedo, da na podlagi sestave seča lahko sklepamo o različnih boleznih, ugotavljamo sledi strupov (mamila, doping idr.) ter opravimo test nosečnosti;	S	II	nad modrim	0,07	0,23
10	10.1	1	biologija	se zavedajo kompleksnosti problemov, povezanih z motnjami hranjenja in razvijajo kritičen odnos do meril lepote v povezavi s telesno težo in zdravjem;	S	II	zeleno	0,84	0,47
	10.2	1	biologija	vedo, da za delovanje človeškega organizma niso dovolj samo maščobe, beljakovine in ogljikovi hidrati, ampak mora s hrano dobiti tudi druge snovi – vitamine, mineralne snovi;	S	II	rdeče	0,64	0,42
11	11.1	1	biologija	zavedajo se problematike prekomernega izkoriščanja naravnih virov (hrane, goriv, vode, mineralov) ter nujnosti gospodarnega ravnanja z njimi (varčevanje z energijo, smotrna raba vodnih virov, ravnanje z odpadki …);	S	III	zeleno	0,86	0,47
	11.2	1	biologija	zavedajo se problematike prekomernega izkoriščanja naravnih virov (hrane, goriv, vode, mineralov) ter nujnosti gospodarnega ravnanja z njimi (varčevanje z energijo, smotrna raba vodnih virov, ravnanje z odpadki …);	S	III	rumeno	0,67	0,45
	11.3	1	biologija	zavedajo se problematike prekomernega izkoriščanja naravnih virov (hrane, goriv, vode, mineralov) ter nujnosti gospodarnega ravnanja z njimi (varčevanje z energijo, smotrna raba vodnih virov, ravnanje z odpadki …);	S	III	rumeno	0,48	0,43
12	12.1	1	biologija	zavedajo se pomena zadostnega uživanja tekočin;	S	III	rumeno	0,71	0,30
	12.2	1	biologija	zavedajo se pomena zadostnega uživanja tekočin;	S	III	nad modrim	0,31	0,17
II. DEL: KEMIJA									
1	01.1	1	kemija	navajajo osnovne elemente in njihove simbole;	S	I	rumeno	0,52	0,18
	01.2	1	kemija	navajajo osnovne elemente in njihove simbole;	S	I	nad modrim	0,29	0,31
	01.3	1	kemija	navajajo osnovne elemente in njihove simbole;	S	I	nad modrim	0,47	0,16
2	02.1	1	kemija	uporabljajo pH-lestvico kot merilo za oceno kislosti in bazičnosti raztopin;	M	II	nad modrim	0,45	0,06
	02.2	1	kemija	uporabljajo pH-lestvico kot merilo za oceno kislosti in bazičnosti raztopin;	M	II	nad modrim	0,27	0,10
	02.3	1	kemija	uporabljajo pH-lestvico kot merilo za oceno kislosti in bazičnosti raztopin;	M	II	nad modrim	0,35	0,06

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenci:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
III. DEL: FIZIKA									
1	01.1	1	fizika	poznajo svetila in razlikujejo med naravnimi in umetnimi svetili;	M	I	rumeno	0,54	0,33
	01.2	1	fizika	poznajo svetila in razlikujejo med naravnimi in umetnimi svetili;	M	I	nad modrim	0,46	0,15
2	02.1	1	fizika	ugotavljajo, da se energija pojavlja v različnih oblikah in se lahko pretvarja iz ene oblike v drugo;	S	I	zeleno	0,76	0,17
3	03.1	1	fizika	razumejo, da je gorenje kemijska reakcija;	S	I	nad modrim	0,38	-0,11
	03.2	1	fizika	spoznajo nekaj primerov sinteznih polimerov (plastika, mikroplastika) in povežejo s problematiko v okolju;	S	I	nad modrim	0,54	-0,01
	03.3	1	fizika	ugotavljajo, da se energija pojavlja v različnih oblikah in se lahko pretvarja iz ene oblike v drugo;	S	I	zeleno	0,94	0,21
	03.4	1	fizika	ustrezno uporabljajo pojme svetilo, osvetljeno telo, svetlobni curek, senca;	M	I	zeleno	0,83	0,26
4	04.1	1	fizika	prikazujejo in opisujejo (na konkretnem primeru), da sili trenja in upora zavirata gibanje;	S	II	modro	0,42	0,30
	04.2	1	fizika	razlikujejo med silami, ki delujejo ob dotiku, in silami, ki delujejo na daljavo;	S	II	modro	0,34	0,31
5	05.1	1	fizika	s poskusi ponazarjajo, kako prehaja toplota med telesi;	S	II	nad modrim	0,38	0,13
	05.2	1	fizika	s poskusi ponazarjajo, kako prehaja toplota med telesi;	S	II	rumeno	0,77	0,45
	05.3	1	fizika	spoznavajo pomen izolacijskih materialov;	M	II	rumeno	0,63	0,44
6	06.1	1	fizika	prepoznavajo vzporedno in zaporedno vezavo elementov v električnem krogu;	S	III	nad modrim	0,17	0,17
	06.2	1	fizika	izkustveno raziskujejo, da napetost izvira poganja električni tok skozi porabnik, kadar je električni krog sklenjen.	S	III	nad modrim	0,44	0,18

LEGENDA:

***Naloga*:** oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;

***Točke*:** maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;

***Vsebina*:** vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga;

***Cilj – učenec*:** cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*;

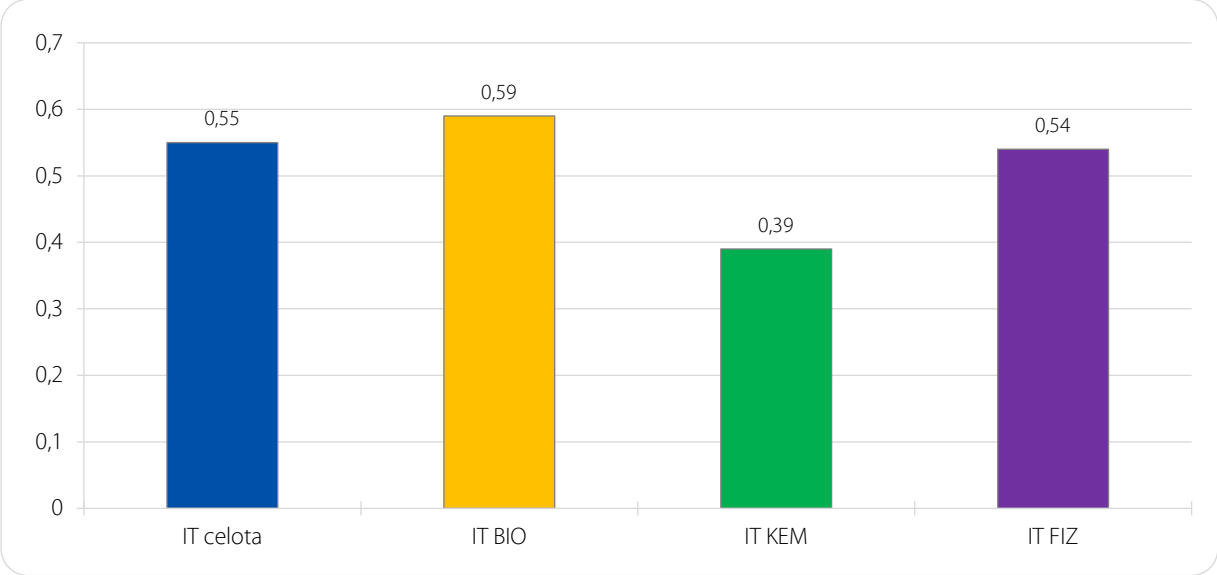
***Standard znanja*:** standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, S – standard; povzeto po *Učnem načrtu*;

***Taksonomska stopnja* (po Bloomu):** taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;

***Območje*:** območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza dosežkov glede na indeks težavnosti (IT)

Slika 4.4.5.3: *Dosežki učencev ob celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti*

Glede na indeks težavnosti so učenci najbolje reševali naloge iz biologije, malo manj uspešno naloge iz fizike, najmanj uspešno pa naloge iz kemije. Nalogi iz kemije preverjata standarde znanja v 9. razredu, medtem ko naloge iz biologije in fizike preverjajo znanje celotnega zadnjega triletja.

Dosežki **po vsebinskih sklopih** glede na indeks težavnosti

Na področju **biologije** so učenci najuspešneje reševali postavki 1.04.1 (IT = 0,97) in 1.04.2 (IT = 0,94). Obe postavki 4. naloge sta zahtevali prepoznavanje in poimenovanje osnovnih človeških organov s pomočjo slike; prikazani so bili možgani in pljuča. Tretjo postavko, 1.04.3, pri kateri so bile na sliki ledvice, so učenci reševali manj uspešno (IT = 0,61). Zelo uspešno so učenci reševali tudi postavke 1.06.2 (IT = 0,87), 1.11.1 (IT = 0,86) in 1.10.1 (IT = 0,84). Učenci dobro poznajo učinkovitost kondoma kot kontracepcijskega sredstva, poznajo vsaj en ukrep za zmanjšanje količine plastičnih odpadkov v naravi in predvidijo enega od ukrepov, s katerimi lahko človek zmanjša telesno težo. Pri zadnjih dveh nalogah je uspešnost reševanja dokaj visoka tudi pri preostalih postavkah naloge; pri postavki 1.11.2 in 1.11.3 je IT 0,67 in 0,48, pri postavki 1.10.2 pa 0,64.

Najmanj uspešno so učenci reševali postavke 1.09.2 (IT = 0,04), 1.09.4 (IT = 0,07) in 1.09.1 (IT = 0,09). V 9. nalogi smo spraševali po organskih sistemih, ki so oslabljeni pri nekaterih poškodbah, boleznih ali ukrepih. Učenci so najverjetneje zaradi slabše utrjenega izraza »organski sistem« navajali neustrezne odgovore, pogosto le posamezne organe. Malce bolje so v tej nalogi reševali postavko 1.09.3 (IT = 0,24), kateri organski sistem je poškodovan pri opeklini na stegnu, saj smo kot pravilni odgovor upoštevali tudi odgovor koža poleg odgovora čutila.

Obe nalogi na področju **kemije** so učenci reševali srednje uspešno, povprečni indeks težavnosti področja je 0,39.

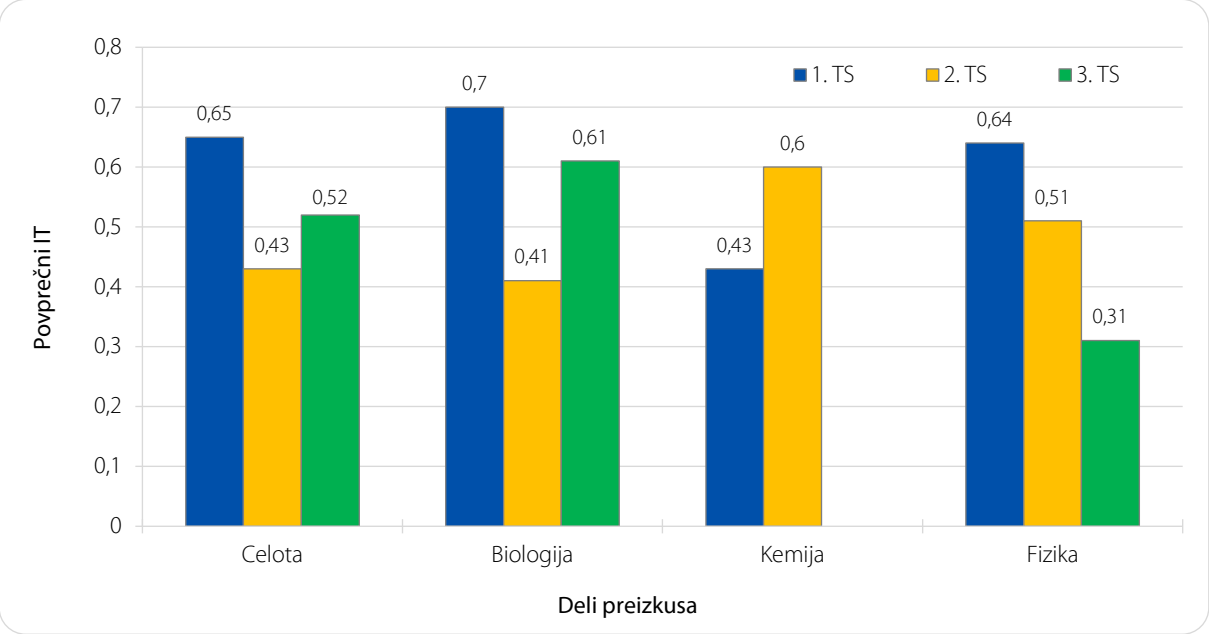
Pri prvi nalogi so učenci morali povezati naštete kemijske elemente z njihovimi simboli, pri čemer so najbolj uspešno povezali kisik pri postavki 2.01.1 (IT = 0,52), najmanj uspešno pa so povezovali ime in simbol elementa ogljik pri postavki 2.01.2 (IT = 0,29). Druga naloga je v dveh delih preverjala znanje o kislinah in bazah na ravni razumevanja oz. uporabe znanja. Vse tri postavke (2.02.1, 2.02.2 in 2.02.3) so učenci reševali z manjšo uspešnostjo, in to kljub danim vrednostim pH za vsako od naštetih snovi. Indeks težavnosti je najvišji za postavko 2.02.1 (IT = 0,45), najnižji pa za postavko 2.02.2 (IT = 0,27). Učenci razmeroma slabo poznajo postopek nevtralizacije kislih oz. bazičnih snovi oz. ne poznajo lastnosti pH vrednosti snovi in slabše prenašajo znanje na področje uporabe.

Učenci so na področju **fizike** najbolje reševali postavki 3.03.3 (IT = 0,94) in 3.03.4 (IT = 0,83) naloge 3.03, v kateri smo z alternativnim tipom naloge preverjali znanje o energiji v različnih pojavnih oblikah ter o osnovnih dejstvih o svetlobi. Učenci vedo, da živali pridobivajo energijo s hrano in da v popolni temi ne moremo videti okolice. Najmanj uspešno pa so na področju fizike reševali postavko 3.06.1 (IT = 0,17), kjer so morali utemeljiti, zakaj žarnici v vzporedni vezavi svetita močneje kot žarnici v zaporedni vezavi. Naloga je zahtevala poglobljeno znanje porazdelitve napetosti v različnih tipih električne vezave, česar so zmožni le najbolj uspešni učenci. Drugo postavko naloge 3.06 so reševali že bolj uspešno (IT = 0,44). Sicer je nižja uspešnost pri reševanju 6. naloge pričakovana, saj

gre za nalogo na tretji taksonomski stopnji, morda pa nekaterim učencem ob pisanju NPZ še ni uspelo usvojiti snovi v zadostni meri.

Dosežki **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Učenci so v celoti gledano uspešneje reševali naloge na najnižji taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), na drugi taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba) pa so naloge reševali manj uspešno kot tiste na tretji taksonomski stopnji (analiza in sinteza).

Slika 4.4.5.4: *Indeks težavnosti glede na taksonomske stopnje za celoten preizkus znanja in posamezne vsebinske sklope*

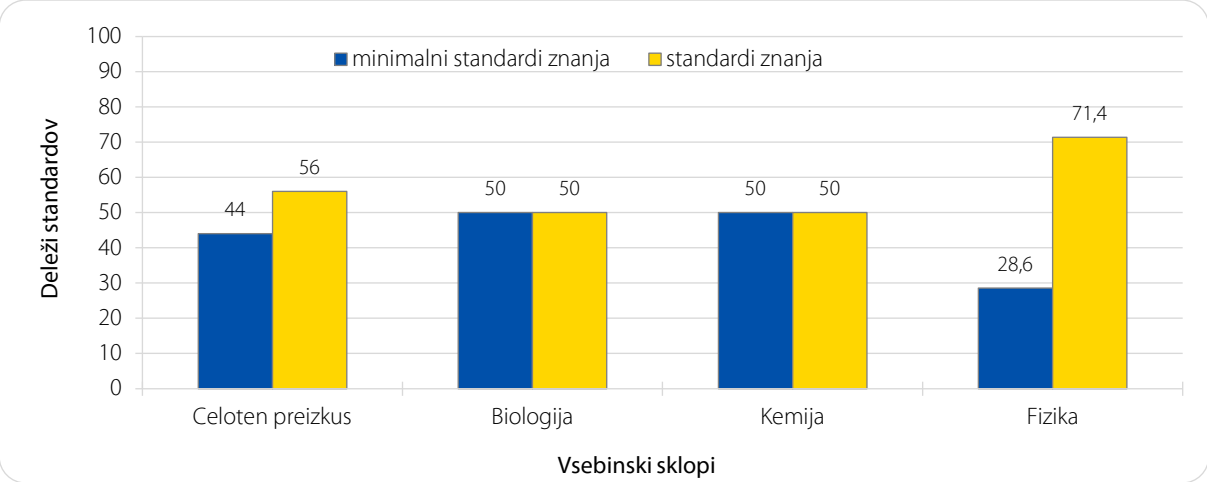
Učenci so **na prvi taksonomski stopnji** nadpovprečno (glede na povprečni IT v prvem TS) reševali naloge v biološkem delu, manj uspešno pri fiziki in najmanj uspešno pri kemiji. Uspešni so pri prepoznavanju osnovnih bioloških in fizikalnih pojmov ter dejstev ob slikah ali navedenih primerih (npr. živali) ter ob nalogah, pri katerih pravilni odgovor izberejo med več danimi trditvami ali zgolj presodijo ustreznost danih trditev. V delu preizkusa s kemijskimi nalogami nobena od postavk ni dosegla povprečne uspešnosti celotnega preizkusa, še najbolj se ji je približala 1. naloga, kjer so učenci morali povezovati kemijske simbole z ustreznimi elementi. Kljub izboru najbolj osnovnih elementov (kisik, ogljik in dušik) so učenci v polovici primerov uspešno prepoznali simbol kisika (postavka 2.1.1), medtem ko je bila uspešnost prepoznave simbola ogljika skoraj za polovico manjša.

Na **drugi taksonomski stopnji** so učenci glede na celoto nadpovprečno reševali naloge pri fiziki, medtem ko so bili rezultati v biološkem in kemijskem delu podpovprečni. Med uspešno rešenimi nalogami navzgor odstopata predvsem postavki 1.10.1 (IT = 0,84) in 3.05.2 (IT = 0,77). Pri prvi postavki so učenci predlagali enega od možnih ukrepov za zmanjšanje čezmerne telesne mase človeka, pri drugi pa so na podlagi prikazanega primera sklepali o razlogih za taljenje kocke ledu ob stiku s (toplejšo) roko. Učenci izkazujejo razumevanje preprostih dejstev in procesov. Med postavkami z najnižjo uspešnostjo reševanja pa je celotna 9. naloga prvega dela; 1.09.2 (IT = 0,04), 1.09.4 (IT = 0,07), 1.09.1 (IT = 0,09). V vseh treh primerih so učenci morali poimenovati organski sistem za navedene primere. Menimo, da je tu do izjemno nizke uspešnosti prišlo predvsem zaradi slabo utrjenega izraza »organski sistem« ali zaradi nepazljivosti pri branju navodila za reševanje naloge.

Na **tretji taksonomski stopnji** so učenci glede na indeks težavnosti celotnega preizkusa nadpovprečno reševali nalogi v biološkem delu, v fizikalnem delu pa slabše. Najuspešneje rešena je tako postavka 1.11.1 (IT = 0,86), kjer so učenci uspešno navajali ukrepe za zmanjšanje količine plastičnih odpadkov v naravi. Najnižja uspešnost pa je na tej taksonomski stopnji bila pri postavki 3.06.1 (IT = 0,17), pri kateri so učenci morali utemeljiti, zakaj žarnici v vzporedni vezavi svetita močneje kot žarnici v zaporedni vezavi. Naloge z električnimi krogi se v NPZ ponavljajo precej redno, glede na neuspešnost pri tej postavki pa sklepamo, da imajo učenci večje težave pri razumevanju koncepta električne napetosti in njene porazdelitve pri različnih tipih vezave.

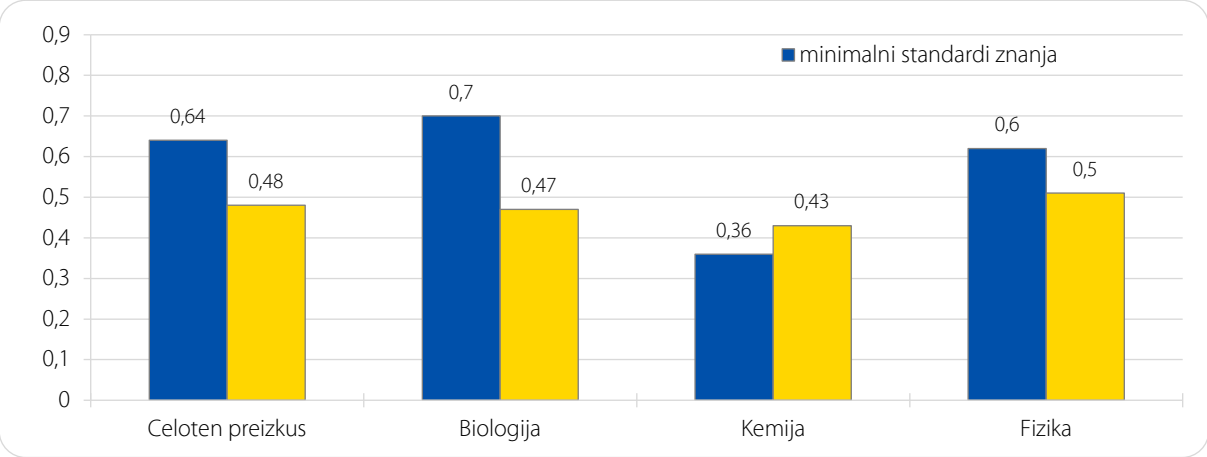
Dosežki **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Zastopanost minimalnih in temeljnih standardov ni enaka v vseh vsebinskih sklopih.

Slika 4.4.5.5: *Zastopanost standardov glede na posamezen vsebinski sklop in glede na celoten preizkus*

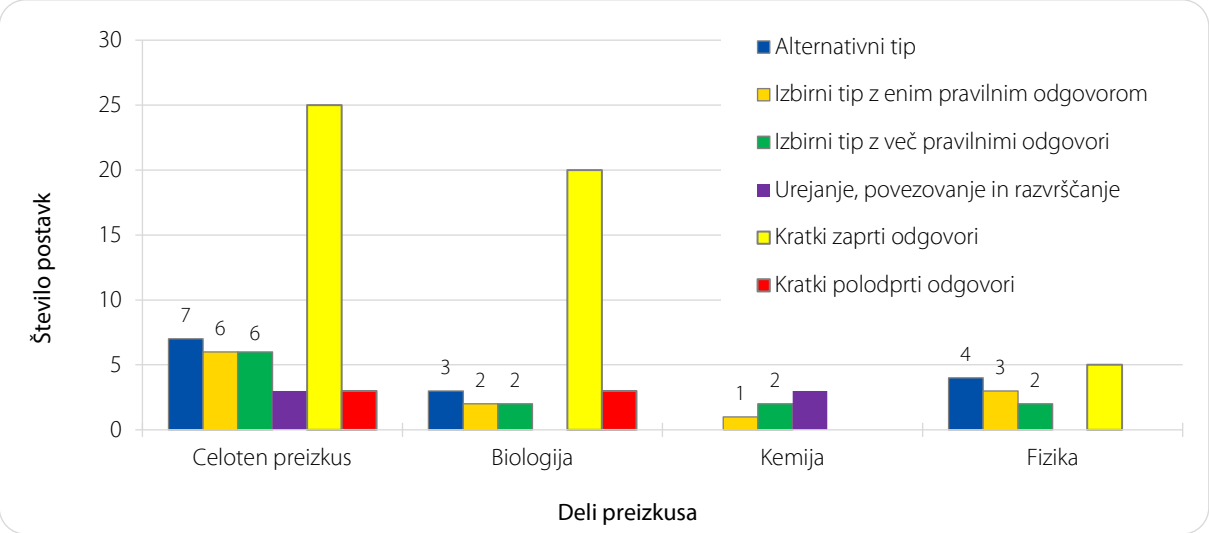
V preizkusu je bilo 44 % postavk, ki so preverjale minimalne standarde znanja, in 56 % postavk, ki so preverjale temeljne standarde znanja. Porazdelitev standardov znanja v biološkem in kemijskem delu je bila enakomerna (polovica minimalnih in polovica temeljnih standardov znanja), medtem ko je bilo v fizikalnem delu vključenih več temeljnih standardov znanja.

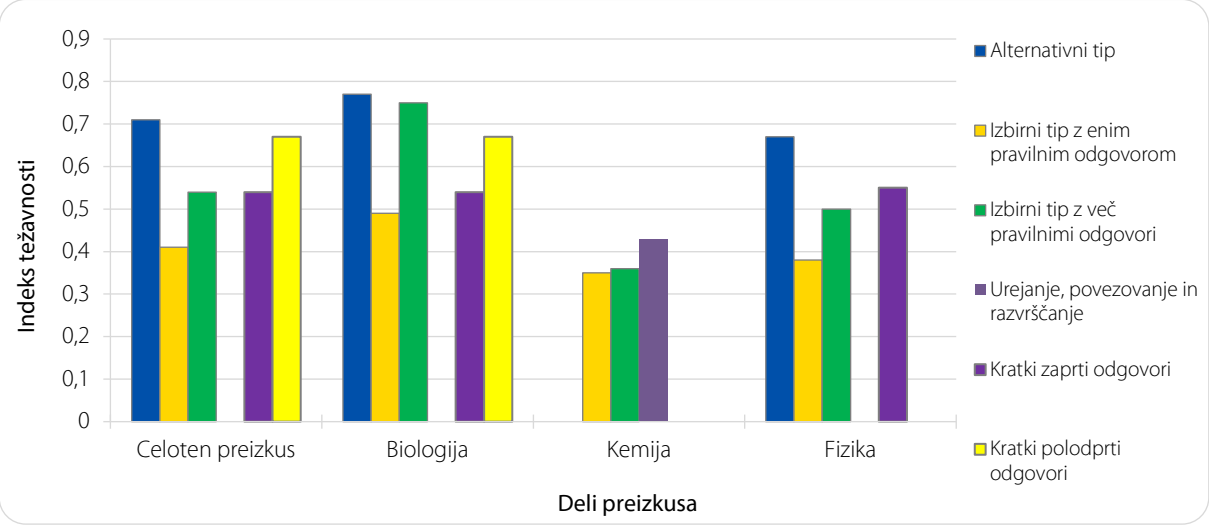
Slika 4.4.5.6: *Uspešnost reševanja standardov glede na indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu*

Učenci so uspešneje od povprečja preizkusa reševali postavke, ki so v biološkem delu preverjale minimalne standarde znanja, medtem ko so jih v drugih dveh delih preizkusa reševali manj uspešno. Nasprotno pa so postavke, ki so preverjale temeljne standarde znanja, uspešneje od povprečja reševali v fizikalnem delu, v drugih dveh delih preizkusa pa so jih reševali podpovprečno.

Analiza dosežkov po tipu naloge je samo orientacijske narave, saj imamo v posamezen del preizkusa vključene različne tipe nalog. Poleg tega z istim tipom nalog preverjamo različno število postavk. Prevladujejo sicer postavke kratkega zaprtega tipa, te postavke pa so med najbolj uspešno in tudi najmanj uspešno rešenimi v preizkusu.

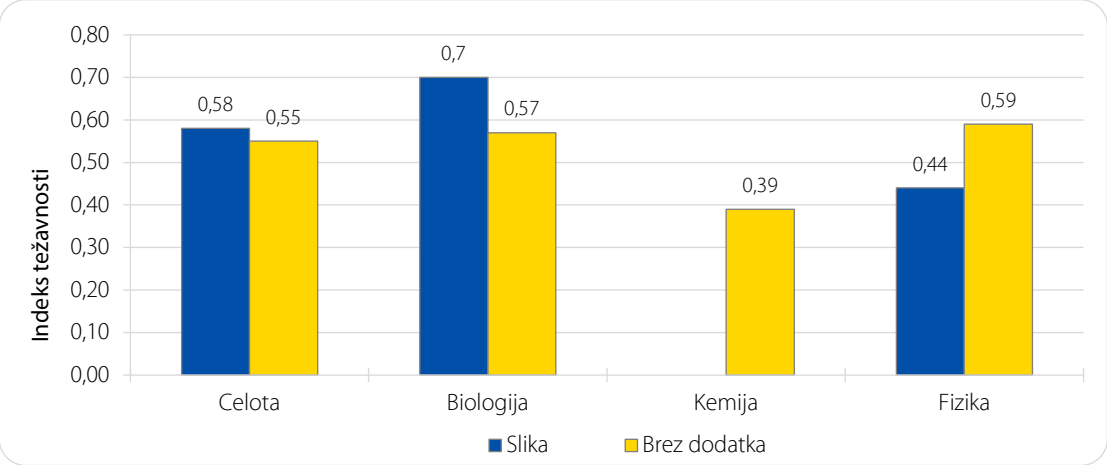
Slika 4.4.5.7: *Število postavk po različnih tipih nalog v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu*

Slika 4.4.5.8: *Uspešnost reševanja različnih tipov nalog glede na indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu*

Dosežki **po dodatkih pri nalogah** glede na indeks težavnosti

V celotnem preizkusu 41 postavk (82 %) nima dodatkov[26] oz.ponazoril, 9 postavk (18 %) pa ima dodane slike kot ponazorila. V biološkem delu slike vsebujeta naloga 1.04, v kateri so morali učenci prepoznavati in poimenovati organe, prikazane na slikah, in naloga 1.07, v kateri so morali sklepati o orientaciji vidnih dražljajev in zaznav pri vidu. V kemijskem delu nalog ponazoritev s slikami ni, v fizikalnem delu pa je slika pri nalogah 3.02 (sončne celice), 3.05 (ponazoritev dveh teles z različno temperaturo, ki se dotikata) in 3.06 (dodane so sheme električnih vezav).

Slika 4.4.5.9: *Uspešnost reševanja nalog glede na dodatke in indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu*

Sklepne ugotovitve

Nacionalni preizkus znanja iz naravoslovja za prilagojeni program z nižjim izobrazbenim standardom je v 9. razredu opravljalo 112 učenk in učencev iz 29 šol iz vse Slovenije, z izjemo Koroške in Primorsko-Notranjske statistične regije.

Primerjava uspešnosti z indeksom težavnosti glede na prejšnja leta ni zanesljiva, saj se učenci za preverjanje odločajo prostovoljno in je zato preverjana populacija med leti lahko različna. Lahko le ugotovimo, da se uspešnost reševanja preizkusa giblje v podobnem območju kot v prejšnjih letih (2021, 2018, 2016). Med učenkami in učenci ni bilo večjih razlik v porazdelitvi dosežkov, prav tako ni bilo posameznikov z vsemi doseženimi točkami ali brez točk. Porazdelitev dosežkov ima dva vrhova. Aritmetična sredina dosežkov je 55,1 % točk, polovica učencev pa se giblje v intervalu med 56 % in 68 % točk.

Glede na vse opisane parametre, po katerih smo analizirali dosežke učencev, ugotavljamo, da so učenci v prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom heterogena skupina učencev, v kateri je uspešnost reševanja preverjanih vsebin in učnih ciljev sorazmerna z vsakdanjimi izkušnjami učencev. Pomemben razlog za manjšo uspešnost reševanja je uporaba ali zahteva po razumevanju strokovnih izrazov v nalogah. Pri nalogah s polodprtim tipom odgovorov smo pri vrednotenju odgovorov opazili, da nekateri učenci razmišljajo v pravo smer, imajo pa težave z oblikovanjem pisnega odgovora. Prav tako na uspešnost reševanja močneje vplivajo tipi nalog in taksonomske stopnje nalog, kar se je še zlasti pokazalo pri zadnji fizikalni nalogi. Pri nalogah alternativnega tipa, pri katerih obstaja večja verjetnost ugibanja, je uspešnost reševanja večja.

Preizkus je vseboval nekoliko več postavk, ki so preverjale preostale standarde znanja, kot postavk, ki so preverjale minimalne standarde znanja. Sestavljen je bil na podlagi prenovljenega učnega načrta za naravoslovje, sestavljavci pa smo se opirali tudi na učni načrt iz leta 2003, tako da so preverjani standardi znanja zajeti v obeh učnih načrtih. Glede na spremenjeno porazdelitev snovi v učnih načrtih obstaja možnost, da so nekateri učenci kako snov obravnavali več kot enkrat, katero od vsebin pa so manj natančno obravnavali pred nacionalnim preverjanjem.

Glede na analizo uspešnosti posameznih nalog predlagamo, da se pri pouku naravoslovja pogosto uporabljajo uveljavljeni in v učnem načrtu navedeni strokovni izrazi, da jih bodo učenci kar najbolj usvojili. Sicer pa je uspešnost reševanja na ravni uspešnosti v prejšnjih letih.

[26] Dodatek pri nalogi (slika, besedilo, prikaz …) učenec uporabi za reševanje postavke oziroma naloge.

I. DEL

BIOLOGIJA

1. Obkroži črko pred dvema dejavnikoma nežive narave.

   A Bakterije.

   B Svetloba.

   C Glive.

   D Živali.

   E Voda.

(2 točki)

2. Poimenuj življenjsko okolje, v katerem živijo fazan, mušnica, bukev.

   _____

(1 točka)

3. Med naštetimi živalmi poišči tri dvoživke.

   krokodil, močerad, močeril (človeška ribica), netopir, modras, zelena žaba, deževnik

   Dvoživka 1: _____

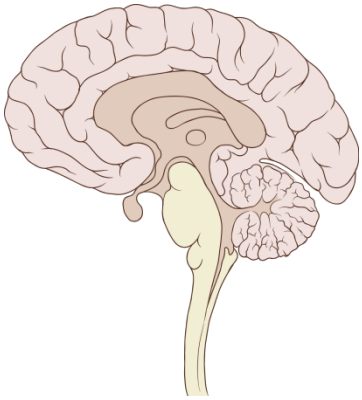
   Dvoživka 2: _____

   Dvoživka 3: _____

(3 točke)

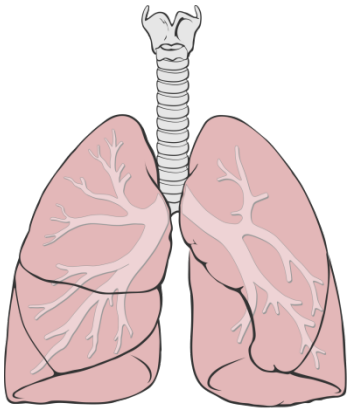
4. Poimenuj človeške organe na slikah.

a)

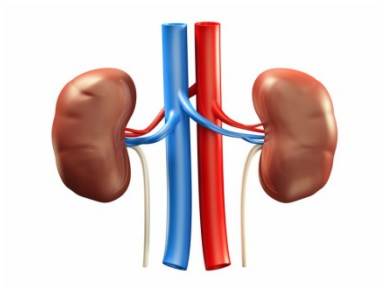
Slika 1 _____

b)

Slika 2 _____

c)

Slika 3 _____

(3 točke)

5. Naštej tri sklepe v človeškem telesu.

Sklep 1: _____

Sklep 2: _____

Sklep 3: _____

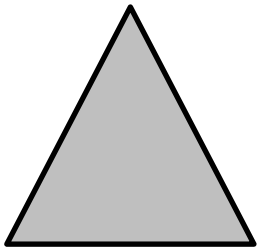
(3 točke)

6. Preberi spodnje trditve. Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI. Če je nepravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Kontracepcijske tablete učinkovito ščitijo pred spolno prenosljivimi okužbami.	DRŽI	NE DRŽI
b)	Kondomi ponavadi učinkovito ščitijo pred zanositvijo.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Kontracepcijske tablete v večini učinkovito ščitijo pred zanositvijo.	DRŽI	NE DRŽI

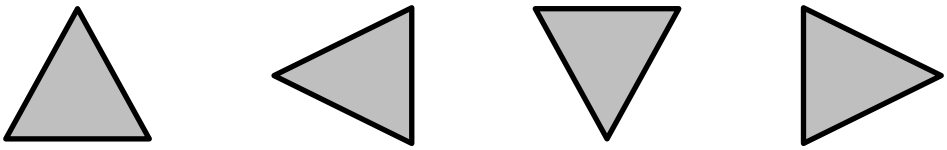
(3 točke)

7. Metka gleda trikotnik na sliki 4.

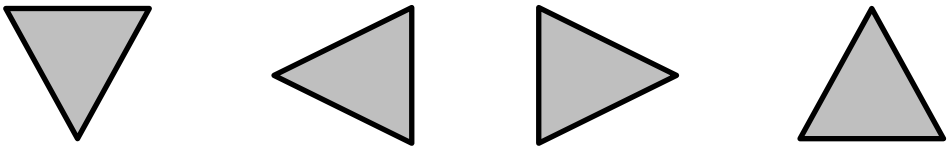
Slika 4

a) Katera izmed slik nastane na mrežnici v Metkinem očesu? Obkroži črko pod ustrezno sliko.

A B C D

b) Katera izmed slik nastane kot zaznava v Metkinih možganih? Obkroži črko pod ustrezno sliko.

A B C D

(2 točki)

8. a) V sodobnem svetu izginjajo barja in močvirja. Kako vpliva izsuševanje naštetih življenjskih okolij na živali, ki živijo v teh okoljih?

_____

b) V intenzivnem kmetijstvu uporabljajo veliko škropiv.
Napiši možno posledico neustrezne uporabe škropiva.

_____

(2 točki)

9. Človeški organizem je sestavljen iz različnih organskih sistemov.
Napiši, kateri organski sistem je oslabljen v naslednjih primerih.

a) Jana ima vnetje slepiča. _____

b) Simona mora nositi slušni aparat. _____

c) Špela se je opekla po stegnu. _____

d) Uroš ima kri v urinu. _____

(4 točke)

10. Na zdravniškem pregledu so ugotovili, da ima Borut preveliko, Manca pa premajhno telesno težo.

a) Kaj bi moral Borut narediti, da bi se zmanjšala njegova telesna teža?
Napiši enega od ukrepov.

_____

b) Živil iz katere skupine bi morala Manca uživati več za povečanje telesne teže?

_____

(2 točki)

11. Napiši tri ukrepe, s katerimi bi zmanjšali količino plastičnih odpadkov v naravi.

Ukrep 1: _____

Ukrep 2: _____

Ukrep 3: _____

(3 točke)

12. Marko je zbolel in ima povišano temperaturo, 39 °C. Zakaj moramo ob povišani temperaturi veliko piti? Napiši dva razloga.

Razlog 1: _____

Razlog 2: _____

(2 točki)

II. DEL

KEMIJA

1. Poveži elemente z njihovimi simboli. Številko ustreznega simbola napiši pred elementom.

ELEMENTI:	SIMBOLI:
_____ kisik	1 S
_____ ogljik	2 O
_____ dušik	3 K
	4 C
	5 N
	6 P

(3 točke)

2. a) Čebelji strup ima pH vrednost kisline. Izmed snovi, ki so naštete, izberi dve, s katerima bi olajšal bolečino zaradi čebeljega pika. Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

A Milnica (pH = 12).

B Kis (pH = 3).

C Pecilni prašek (pH = 9).

D Limona (pH = 2).

E Kislo mleko (pH = 4).

b) Osji strup je glede na pH vrednost bazična snov. Izmed snovi, ki so naštete, izberi tisto, s katero bi olajšal bolečino zaradi osjega pika. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Milnica (pH = 12).

B Kis (pH = 3).

C Pecilni prašek (pH = 9).

D Šampon (pH = 8).

(3 točke)

III. DEL

FIZIKA

1. Obkroži črko pred dvema svetiloma.

   A Luna.

   B Odsevnik.

   C Zvezda.

   D Strela.

   E Ogledalo.

(2 točki)

2. Oglej si sliko 5 in odgovori na vprašanje.

Slika 5

Katero energijo pretvarja naprava na sliki v električno energijo?

_____

(1 točka)

3. Preberi spodnje trditve. Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI. Če je nepravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Pri popolnem gorenju se izloča CO (ogljikov monoksid).	DRŽI	NE DRŽI
b)	Kavčuk je naravni polimer.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Živali pridobivajo energijo s hrano.	DRŽI	NE DRŽI
d)	V popolni temi še vedno lahko vidimo predmete.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

4. a) Kolesar zavira na asfaltni podlagi. Katera sila povzroča zmanjšanje hitrosti? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Sila vzgona.

B Sila trenja.

C Sila tlaka.

D Sila pedaleta

b) Z višine 20 m hkrati spustimo tri enako velike krogle. Ena krogla je lesena, ena je iz stiropora, ena pa svinčena. Obkroži črko pred pravilno trditvijo.

A Najprej se bo dotaknila tal lesena krogla.

B Najprej se bo dotaknila tal krogla iz stiropora.

C Najprej se bo dotaknila tal svinčena krogla.

D Vse tri krogle bodo padle na tla sočasno.

(2 točki)

5. a) Oglej si sliko 6 in odgovori na vprašanje.

Slika 6

Kocka A ima temperaturo 20 °C, kocka B pa 90 °C. Kocki postavimo eno na drugo tako, da se ploskvi dotikata. Kaj se zgodi, ko mine nekaj minut? Obkroži črko pred pravilno trditvijo.

A Temperatura kocke A se zniža, temperatura kocke B se zviša.

B Temperaturi kocke A in kocke B sta enaki.

C Temperatura kocke A se zviša, temperatura kocke B pa se zniža.

D Temperaturi kocke A in kocke B se zvišata.

b) Zakaj se ledena kocka na roki tali?

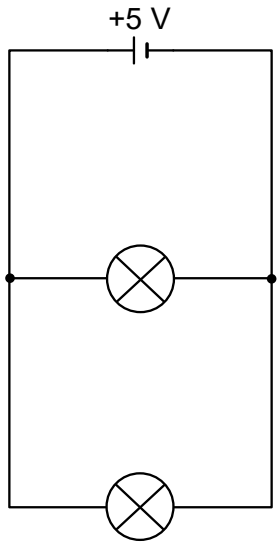
_____

c) Kako bi lahko upočasnil taljenje ledene kocke na roki?

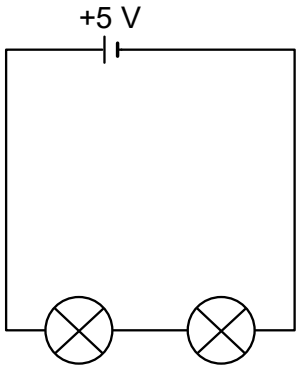
_____

(3 točke)

6. Oglej si shemi, ki prikazujeta dve vrsti električne vezave in reši nalogo.

Shema 1

Shema 2

a) Utemelji, zakaj žarnici v vezavi na shemi 1 svetita močneje kot žarnici v vezavi na shemi 2.

_____

_____

b) Utemelji, zakaj ob prekinitvi vodnika žarnici v vezavi na shemi 2 ne svetita.

_____

_____

(2 točki)

Viri:
Slika 1: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a0/human_sagittal_section.svg/1200px-human_sagittal_section.svg.png. Pridobljeno: 14. 11. 2019.
Slika 2: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/9e/diagram_simple.svg/1200px-diagram_simple.svg.pnp. Pridobljeno: 14. 11. 2019.
Slika 3: https://www.verywellhealth.com/thmb/vVfhl4fKdbbgj57QavQTNcvnCNE=/768x0/filters:no_upscale():max_bytes(150000):strip_icc()/human-medical-3d-illustration-533751642-5a342853ec2f6400377afa20.jpg. Pridobljeno: 14. 11. 2019.
Slika 5: https://techlinkcenter.org/wp-content/uploads/2019/06/-flex-2.jpg. Pridobljeno: 5. 12. 2019.
Slika 6: https://www.habeco.si/squarax-anti-stresna-kocka.html?pid=873. Pridobljeno: 23. 11. 2020.

5 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL O IZVEDBI NPZ

Potek in izvedbo NPZ v letošnjem šolskem letu smo ovrednotili z anketnim vprašalnikom za ravnatelje. Vprašalnik smo poslali ravnateljem vseh izobraževalnih ustanov, ki so v izvajale NPZ. Mednje umeščamo osnovne šole s splošnim izobraževalnim programom (SIS), osnovne šole s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom (NIS) ter zavode za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (ZAVOD).

Z anketo smo zbrali informacije o različnih vidikih izvedbe NPZ. Tako smo ravnatelje povprašali o težavah pri izvedbi NPZ, prostovoljnem izvajanju dodatnega tretjega predmeta, sodelovanju z institucijami za vodenje NPZ in uporabnosti različnih dokumentov za NPZ. Celoten sklop vprašanj vključuje vprašanja, ki zadevajo prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami. Ravnatelji so ocenili tudi trditve o analizi dosežkov učencev na NPZ, o programu za analizo kakovosti izkazanega znanja (*OrKa*) in začetku izvajanja prvega tujega jezika. V zaključku ankete smo vsem respondentom omogočili, da zapišejo tudi druge komentarje oz.pripombe o NPZ.

Podatke smo zbirali med 16. 6. 2023 in 26. 6. 2023 na platformi za izvajanje spletnega anketiranja. Ravnateljem smo povezavo do ankete poslali po elektronski pošti, objavili pa smo jo tudi na spletni strani e-Ric za ravnatelje.

Anketo za ravnatelje o izvedbi NPZ v letošnjem šolskem letu (2022/23) je rešilo 453 ravnateljev (93,6 %). Pri tem so vsi izobraževalni programi solidno zastopani (najbolje osnovne šole s splošnim izobraževalnim programom (94,7 %), sledijo šole, ki izvajajo splošni in prilagojeni program (88,9 %), nato šole z nižjim izobrazbenim standardom (80,0 %) ter zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (66,7 %)). Tudi večina regij je zadovoljivo zastopanih, delež ravnateljev šol, ki so v posameznih regijah rešili anketo, se povečini giblje okoli ali nad 90 %, nekoliko nižji je zgolj delež v Primorsko-Notranjski regiji (76,5 %).

Stališča ravnateljev do NPZ

Ravnatelji so sprva ocenili strinjanje s splošnimi trditvami oz. stališči do NPZ. Analiza teh razkriva, da so stališča ravnateljev do NPZ razmeroma vzpodbudna. Najvišji delež strinjanja (odgovora *Zelo se strinjam./Strinjam se.*) najdemo pri trditvah o upoštevanju dosežkov NPZ pri načrtovanju prihodnjega dela na šoli (leta 2023: 91,8 %; leta 2022: 91,2 %) ter o smiselnosti in koristnosti NPZ, saj ta da učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca (leta 2023: 90,9 %; leta 2022: 88,8 %).

Med trditvami, ki dosegajo vsaj 80-odstotno strinjanje ravnateljev, najdemo postavke, da so izobraževanja o analizah dosežkov in vrednotenju NPZ, ki jih pripravlja Ric, za učitelje koristna (leta 2023: 87,4 %; leta 2022: 90,1 %); da bi moral imeti dosežek učenca pri NPZ večjo veljavo (leta 2023: 86,5 %; leta 2022: 86,2 %) in da NPZ daje učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela (leta 2023: 82,1 %; leta 2022: 81,5 %). Sem prištevamo tudi trditvi, da NPZ odkriva šibka področja v znanju učencev, predpisanem z učnim načrtom (leta 2023: 81,0 %; leta 2022: 78,0 %), in da NPZ odkriva močna področja v znanju učencev, predpisanem z učnim načrtom (leta 2023: 80,6 %; leta 2022: 72,3 %).

Malenkost nižji delež strinjanja beležimo pri trditvah, da NPZ vpliva na izboljšavo dela na šoli (leta 2023: 77,5 %; leta 2022: 81,1 %) oz. na kakovost poučevanja na šoli (leta 2023: 72,0 %; leta 2022: 69,2 %). Opazno nižji delež ravnateljev se strinja s trditvijo, da se je z NPZ izboljšala kakovost ocenjevanja pri pouku (leta 2023: 57,6 %; leta 2022: 56,3 %). Trditev je nižji delež strinjanja dosegala tudi v prejšnjih letih.

Težave pri izvedbi NPZ

Ravnatelji so v nadaljevanju imeli možnost, da označijo področja izvedbe NPZ, pri katerih je prihajalo do težav, zapisali pa so lahko tudi razloge za težave in predloge za izboljšavo. Najpogosteje poročajo o težavah pri motivaciji učencev za NPZ (leta 2023: 30,2 %; leta 2022: 27,9 %). Te pripisujejo predvsem pomanjkanju pomena in veljave NPZ (ta se povečini ne upošteva pri vpisu na srednje šole, pri zaključni oceni, ne vpiše se v spričevalo ipd.). Med redkejšimi razlogi za težave z motivacijo učencev za NPZ najdemo mnenja, da se učenci z odnosom do NPZ otresejo svoje odgovornosti, da so problematični predvsem posamezni učenci in da so učenci preobremenjeni. Kot možno rešitev za težave ravnatelji najpogosteje predlagajo dvig veljave in pomena NPZ (npr. da bi se dosežek pri NPZ upošteval pri vpisu na srednjo šolo, pri zaključni oceni oz.da bi se vpisal v spričevalo). Med redkimi predlogi za izboljšavo pa najdemo mnenja, da bi se preverjanja NPZ morala izvesti prej (ob začetku šolskega leta oz. februarja ali marca), en ravnatelj predlaga posodobitev vsebin in izvedbe, en ravnatelj pa meni, da bi morali imeti učenci možnost proste izbire glede pisanja NPZ.

Ravnatelji razmeroma pogosto poročajo tudi o težavah z odnosom staršev do NPZ (leta 2023: 13,0 %; leta 2022: 11,4, %). Podobno ocenjujejo, da tudi starši menijo, da NPZ nima prave teže ter da so nezainteresirani za NPZ in rezultate tega – nekaj ravnateljev tako poroča, da se starši ne udeležujejo vpogledov. Manjšina ravnateljev kot težavo navaja, da starši dosežke NPZ interpretirajo v smislu razvrščanja oz. primerjave šol, med preostalimi razlogi pa najdemo mnenja, da imajo starši previsoka pričakovanja, da ne razumejo koncepta NPZ in trdijo, da NPZ učence spravlja v stres in jih obremenjuje. Kot najpogostejšo rešitev za naštete težave priporočajo predvsem dvig veljave NPZ. Med posamičnimi predlogi pa najdemo izvedbo predstavitve, na kateri bi bolje pojasnili namen NPZ, priporočilo, da se NPZ izvede prej, in možnost osebnih povabil staršem na predstavitev rezultatov NPZ.

Naslednja težava po pogostosti je izvedba NPZ za učence s posebnimi potrebami (leta 2023: 7,7 %; leta 2022: 6,8 %). Razlogi za to so predvsem organizacijski – izvedba namreč zahteva dosti dodatnih učiteljev in učilnic, posledica česar je pogosto kadrovska in prostorska stiska. Manjšina ravnateljev poroča tudi o (nezadostnem) upoštevanju prilagoditev pri izvedbi NPZ za učence s posebnimi potrebami. Ravnatelji rešitve vidijo predvsem v različnih poenostavitvah pri izvedbi NPZ (npr. združevanje učencev s podobnimi prilagoditvami v skupine, več fleksibilnosti pri izvedbi ipd.). Redki predlogi izboljšav pa zajemajo izvedbo NPZ ob različnih dnevih za 6. in 9. razred, uporabo barvnega papirja in možnost, da se NPZ za učence s posebnimi potrebami oz. učence v zavodih ne bi izvajaleta

Nekoliko manjši delež ravnateljev (leta 2023: 6,8 %; leta 2022: 6,2 %) je med težavami označil motivacijo učiteljev za NPZ. Menijo, da se nemotiviranost pri učencih izrazi tudi pri učiteljih in da so ti v času izvedbe NPZ precej obremenjeni. Pri posamičnih razlogih za težave poudarjajo, da njihovo delo ni zadostno ovrednoteno, da imajo učitelji strah pred izvedbo NPZ, da ta ne sledi v celoti učnemu načrtu (npr. govorno sporočanje, ki je eno bistvenih področij pri angleščini, v preizkusu ni zajeto) in da so učitelji pod pritiskom. Med predlogi izboljšav spet prevladuje pobuda, da se NPZ dodeli ustrezna veljava (upoštevanje pri vpisu na srednjo šolo, pri zaključni oceni predmeta ipd.). Posamični predlogi vključujejo ozaveščanje o pomenu NPZ v študijskih skupinah, vključitev govornega sporočanja pri jezikih in morebitno ukinitev NPZ.

Naslednji težavi, o katerih poročajo ravnatelji, sta organizacija prostorov za izvedbo NPZ (leta 2023: 6,4 %; leta 2022: 7,7 %) in težava z nadzornimi učitelji (leta 2023: 6,0 %; leta 2022: 4,8 %). Za obe težavi ravnatelji razloge vidijo predvsem v velikem številu učencev s posebnimi potrebami, ki zahtevajo veliko nadzornih učiteljev in dodatnih prostorov. Navajajo še težave s splošnim pomanjkanjem prostorov in kadra, težave z bolniško odsotnostjo učiteljev ipd. Kot morebitno rešitev težav spet predlagajo različne poenostavitve pri izvedbi NPZ (združevanje učencev v večje skupine, manj nadzora pri izvedbi ipd.). Redkejša predloga navajata ločeno izvedbo NPZ za učence 6. in 9. razredov in organizacijo dneva dejavnosti za preostale učence.

Nekoliko manj ravnateljev (leta 2023: 5,3 %; leta 2022: 5,5 %) je med ponujenimi možnostmi težav izbralo organizacijo pouka med izvedbo NPZ. Kot razlog najpogosteje navajajo prostorsko in kadrovsko stisko. Kot morebitne rešitve problema spet navajajo večje skupine učencev v učilnicah, izpeljavo NPZ za 6. in 9. razred ob ločenih dnevih in izvedbo dneva dejavnosti za preostale učence. En ravnatelj kot rešitev predlaga pisanje preizkusov NPZ po pouku.

Manjši del ravnateljev (leta 2023: 4,4 %; leta: 2022: 2,4 %) poroča tudi o težavah pri vrednotenju preizkusov NPZ. Pri tem navajajo veliko število preizkusov, ki jih morajo ovrednotiti učitelji, ter preobremenjenost in nemotiviranost učiteljev. Kot rešitev predlagajo boljše plačilo za vrednotenje preizkusov, navodilo, da ravnatelji za vrednotenje prijavijo vse razredne učitelje, ipd. Težave, o katerih ravnatelji poročajo redko, si po pogostosti sledijo: način pakiranja preizkusov NPZ (leta 2023: 1,8 %; leta 2022: 1,8 %), druge težave (leta 2023: 1,8 %; leta 2022: 1,5 %), dostava/pakiranje gradiva oz. Pošta Slovenije (leta 2023: 1,5 %; leta 2022: 2,2 %), čas izvedbe NPZ (leta 2023: 1,1 %; leta 2022: 1,8 %) in izvedba NPZ za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom (leta 2023: 0,7 %; leta 2022: 0,7 %).

Prostovoljno izvajanje NPZ iz tretjega predmeta

V osnovnih šolah lahko poleg obveznega tretjega predmeta, ki ga za šole določi ministrstvo, prostovoljno izvedejo tudi NPZ iz drugega tretjega predmeta. Obvezni tretji predmet je izvedlo 465 šol, na vprašanje o prostovoljni izvedbi dodatnega tretjega predmeta pa je odgovorilo 438 šol (94,2 %). O vsaj eni prostovoljni izvedbi NPZ iz tretjega predmeta poroča 61 ravnateljev (leta 2023: 13,9 %; leta 2022: 12,8 %). Od tega je preverjanje iz enega predmeta izvedlo 33 šol (7,5 %), iz dveh predmetov 19 šol (4,3 %), iz treh predmetov 7 šol (1,6 %), iz vseh štirih predmetov pa 2 šoli (0,5 %). Najpogosteje so izvedli preverjanje NPZ iz fizike (30 izvedb), sledijo angleščina (29), domovinska in državljanska kultura in etika (19), glasbena umetnost (17) in nemščina (5).

Ocene posredovanih informacij

Ravnatelji so ocenili tudi informacije, ki so jih prejeli od institucij za vodenje NPZ (MVI, DK NPZ, Ric, ZRSŠ in podjetje B2). Rezultati kažejo, da so s prejetimi informacijami večinoma zadovoljni. Delež ravnateljev, ki informacije ocenjujejo kot natančne, pravočasne oz. nedvoumne, se namreč pri vseh institucijah giblje pri okoli 95 in več odstotkih. Deleži so povečini malenkost višji napram lanskemu letu (2022) in občutno višji v primerjavi s predlanskim letom (2021), ko je na izvedbo vplivala še epidemija koronavirusa. Ravnatelji v najvišjem deležu posredovane informacije ocenjujejo kot natančne (delež strinjanja za leto 2023: 97,4 %; leta 2022: 97,1 %; leta 2021: 93,2 %), nato kot pravočasne (leta 2023: 97,1 %; leta 2022: 96,9 %; leta 2021: 90,2 %) in nedvoumne (leta 2023: 96,5 %; leta 2022: 95,6 %; leta 2021: 90,2 %). Najvišji delež natančnosti, pravočasnosti in nedvoumnosti posredovanih informacij ravnatelji pripisujejo Ricu, sledita DK NPZ in MVI.

Sodelovanje z institucijami za vodenje NPZ

V nadaljevanju so ravnatelji na lestvici od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično) ocenili tudi sodelovanje z institucijami za vodenje NPZ, ocene pa so lahko dodatno pojasnili s komentarji. Najvišjo povprečno oceno so namenili Ricu (leta 2023: 4,6; leta 2022: 4,5), sodelovanje pa ocenjujejo izrazito pozitivno (poudarjajo prijaznost, dosegljivost in ažurnost ter natančne, pravočasne in razumljive posredovane informacije). Po povprečni oceni sledi DK NPZ (leta 2023: 4,3; leta 2022: 4,2), ki jo ravnatelji prav tako ocenjujejo pozitivno (navajajo zgledno sodelovanje in to, da so informacije o NPZ razumljive in točne). Malenkostno nižjo povprečno oceno so ravnatelji namenili MVI (leta 2023: 4,2; leta 2022: 4,1), ocene pa so pospremili s pozitivnimi komentarji, ki izpostavljajo dobro sodelovanje ter pravočasnost in natančnost prejetih informacij. Z enako povprečno oceno so ravnatelji ocenili tudi sodelovanje z ZRSŠ (leta 2023: 4,2; leta 2022: 4,1) in podjetjem B2 (leta 2023: 4,2; leta 2022: 4,1), komentarji za obe instituciji pa izpostavljajo korektno sodelovanje brez večjih posebnosti.

Uporabnost dokumentov za NPZ

Podobno so na petstopenjski lestvici ravnatelji ocenili uporabnost dokumentov za NPZ. Najvišje so ocenili *Koledar NPZ* (leta 2023: 4,7; leta 2022: 4,6), za katerega dodajajo, da jim je v veliko pomoč pri organizaciji NPZ, je natančen in uporaben. Dve kritiki izpostavljata nepreglednost dokumenta. Podobno oceno so namenili *Navodilom za izvedbo NPZ* (leta 2023: 4,6; leta 2022: 4,6), ki jih ocenjujejo kot natančna, jasna in pomembna za organizacijo, manjšina kritik pa izpostavlja obsežnost in podrobnost dokumenta. *Informacije za učence in starše* so ravnatelji ocenili z malenkost nižjo povprečno oceno (leta 2023: 4,4; leta 2022: 4,2), ki so jo pospremili s komentarji o celovitosti, podrobnosti in uporabnosti, med kritikami pa so navedli obsežnost dokumenta. Podobno so ocenili tudi *Letno poročilo o izvedbi NPZ* (leta 2023: 4,3; leta 2022: 4,3), za katero menijo, da je podrobno, zajema vse informacije in pomaga pri interpretaciji rezultatov NPZ, sicer maloštevilne kritike pa se nanašajo predvsem na dolžino poročila.

Ravnatelji so odgovorili tudi na vprašanje, ali staršem in učencem posredujejo povezavo oz.jih seznanijo z elektronsko publikacijo *Informacije za učence in starše*. Pritrdilno je odgovoril velik delež ravnateljev (leta 2023: 95,1 %; leta 2022: 93,2 %).

Prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami

Ravnatelj so prav tako poročali, ali je na njihovi šoli potekalo prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami. Odgovori kažejo, da je to potekalo na večini šol (93,6 %). Delež je še nekoliko višji v primerjavi z lanskim letom 2022 (90,5 %) oz. predlanskim letom 2021 (91,8 %). Ravnatelji šol, ki so poročali o izvedbi prilagojenega izvajanja NPZ, so na petstopenjski lestvici ocenili tudi elektronski obrazec za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami, prilagoditve preizkusov znanja za učence s posebnimi potrebami in sodelovanje Rica s šolo pri prilagojenem izvajanju NPZ. Ocene so lahko utemeljili s komentarji. Najvišje so ocenili sodelovanje Rica s šolo (leta 2023: 4,5; leta 2022: 4,5), kateremu so namenili tudi povečini pozitivne komentarje. Sledi ocena elektronskega obrazca (leta 2023: 4,4; leta 2022: 4,3), ki ga ravnatelji ocenjujejo kot ustreznega in preglednega, kritike pa navajajo nepreglednost in zastarelost. Prilagoditve preizkusov so ocenili z malenkost nižjo oceno (leta 2023: 4,3; leta 2022: 4,3), pri čemer jih ocenjujejo kot primerne in smiselne, medtem ko kritike opozarjajo na nezadostnost prilagoditev oz. njihovo pomanjkljivost. Ravnatelji predlagajo natančnejše upoštevanje prilagoditev in poenostavitev pri organizaciji NPZ za učence s posebnimi potrebami (npr. združevanje učencev v večje skupine).

Analiza dosežkov učencev šole na NPZ

Med trditvami o analizi dosežkov učencev šole na NPZ se ravnatelji v največjem deležu strinjajo s postavko, da na šoli analizirajo dosežke NPZ učencev njihove šole (leta 2023: 99,6 %; leta 2022: 99,6 %); da učitelji ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ upoštevajo pri načrtovanju dela za naslednja šolska leta (leta 2023: 96,5 %; leta 2022: 95,6 %) in da pri analizi dosežkov NPZ sodelujejo vsi učitelji predmeta, ki se je preverjal (leta 2023: 95,1 %; leta 2022: 96,3 %). V nekoliko manjšem deležu se ravnatelji strinjajo s trditvami, da analizo dosežkov pri NPZ predstavijo svetu staršev (leta 2023: 87,6 %; leta 2022: 87,5 %); da je analiza dosežkov pri NPZ del procesa samoevalvacije na šoli (leta 2023: 84,8 %; leta 2022: 82,9 %) in da ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ umeščajo v *LDN* in *Razvojni načrt šole* (leta 2023: 82,3 %; leta 2022: 84,4 %). Opazno manjši je delež strinjanja s trditvama, da analizo dosežkov pri NPZ predstavijo staršem učencev, ki so se udeležili NPZ v 6. razredu (leta 2023: 66,7 %; leta 2022: 67,0 %), ter da pri analizi dosežkov sodeluje celoten učiteljski zbor (leta 2023: 58,7 %; leta 2022: 59,3 %).

Program OrKa

Naslednji sklop je vključeval vprašanja o programu OrKa, ki učiteljem in ravnateljem omogoča vpogled v dosežke učencev na šoli, primerjavo teh dosežkov s populacijo v celotni Sloveniji in izračun različnih analiz. Program pozna večji delež ravnateljev (leta 2023: 88,7 %; leta 2022: 84,8 %). Na lestvici od 1 do 5 so trditvi, da je program preprost za uporabo, namenili razmeroma visoko povprečno oceno (leta 2023: 4,2; leta 2022: 4,2). Z isto povprečno oceno so ocenili tudi trditev, da je priprava analiz dosežkov preprosta (leta 2023: 4,2; leta 2022: 4,2). Večina ravnateljev (leta 2023: 92,3 %; leta 2022: 89,5 %) prav tako ocenjuje, da lahko pripravijo vse analize, ki jih potrebujejo. Ravnatelji so ocenili tudi priročnik za uporabo programa OrKa; dodelili so mu razmeroma visoko povprečno oceno (leta 2023: 4,3; leta 2022: 4,2).

Nadalje ugotavljamo, da se je več kot polovica ravnateljev (oz.njihovih učiteljev) v minulih letih že udeležila izobraževanja za uporabo programa OrKa. Pri tem v podobni meri poročajo o udeležbi na izobraževanjih za ravnatelje (33,3 %) in izobraževanjih za celoten učiteljski zbor (30,2 %). Dober delež ravnateljev oz. njihovih učiteljev bi se udeležil izobraževanj za program OrKa (44,6 %), kar nekaj pa je tudi neodločenih (42,2 %). Pri tem najpogosteje predlagajo izobraževanja za učitelje po predmetih (58,9 %) ali izobraževanja za celoten učiteljski zbor (43,6 %), redkeje pa izobraževanja za ravnatelje (23,3 %) ali administratorje OrKe (22,8 %).

Drugi komentarji o NPZ

Med drugimi komentarji najpogosteje najdemo predvsem želje po dvigu veljave NPZ, prav tako pa tudi zahvale za trud in delo pri izvedbi NPZ. Zasledimo lahko tudi nekaj kritik in predlogov za izboljšanje (npr. manj razlik v dosežkih med predmeti, poenostavitev izvedbe NPZ, krajši preizkusi, modifikacije pri vrednotenju preizkusov ipd.).

Učenje prvega tujega jezika

Zadnje vprašanje se je nanašalo na začetek učenja prvega tujega jezika (angleščine oz. nemščine) pri letošnjih devetošolcih. Rezultati kažejo, da se učenci tuji jezik najpogosteje začnejo učiti v 2. (42,2 %) oz.1. razredu (38,4 %), sledita 4. (10,4 %) in 3. razred (3,8 %). Primerjava z odgovori v prejšnjih letih kaže na trend vedno zgodnejšega učenja prvega tujega jezika. Tako že več kot 80 % ravnateljev poroča o začetku učenja v 1. ali 2. razredu (leta: 2023: 80,6 %; leta 2022: 73,0 %; leta 2021: 52,4 %). Vse zgodnejše učenje tujega jezika se ujema s postopnim uvajanjem prvega tujega jezika kot obveznega predmeta v 2. razredu osnovne šole.

Ric se iskreno zahvaljuje vsem ravnateljem, ki so odgovorili na anketo in s tem pripomogli k boljši izvedbi NPZ tudi v prihodnje.

6 UGOTOVITVE IN OCENE DRŽAVNE KOMISIJE ZA VODENJE NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA V ŠOLSKEM LETU 2022/2023

Nacionalno preverjanje znanja ob koncu 6. razreda

Preizkus nacionalnega preverjanja znanja iz **slovenščine** je pisalo 20.479 učencev. Skupni dosežek na preizkusu je bil 50,47 odstotne točke (standardni odklon je bil 22,36 odstotne točke). Primerjava dosežkov po spolu tudi letos kaže nekoliko večjo uspešnost učenk v primerjavi z učenci. Višji povprečni dosežek so, tako kot v vseh dosedanjih preverjanjih, dosegle učenke. Uspešnost učenk pa je vidna predvsem v večjem deležu učenk v primerjavi z učenci pri dosežkih od pribl. 65 odstotnih točk naprej in hkrati manjšem deležu učenk v primerjavi z učenci pri dosežkih pod 50 odstotnimi točkami. V primerjavi povprečnega dosežka med regijami so najnižji povprečni dosežek dosegli učenci Koroške (46,47), Zasavske (46,54) in Obalno-Kraške regije (46,60), najvišjega pa učenci Osrednjeslovenske (52,62) in Gorenjske regije (51,98). Razlika med najnižjim in najvišjim povprečnim dosežkom je 6,15 odstotne točke.

Nacionalno preverjanje znanja iz **italijanščine** je opravljalo 68 učencev 6. razreda v osnovnih šolah z italijanskim učnim jezikom, kar je 13 učencev več kot lani. Povprečni dosežek je bil 51,95 odstotne točke (standardni odklon je 15,42 odstotne točke). NPZ iz italijanščine je pisalo 36 učencev in 32 učenk, pri čemer je najnižje število doseženih odstotnih točk pri učencih 18 in pri učenkah 33, najvišje pa je pri obojih 80 točk.

Nacionalno preverjanje znanja iz **madžarščine** je opravljalo 21 učencev dvojezičnih osnovnih šol, dosegli so povprečno 55,48 odstotne točke, standardni odklon pa je 22,00 odstotne točke. Število učencev, ki so na NPZ v 6. razredu preverjali znanje iz madžarščine, je glede na šolsko leto 2021/22 naraslo (lani je bilo le 15 učencev), še vedno pa je precej nižje, kot je bilo leta 2007/08 (38 učencev). Ker je NPZ iz madžarščine ob koncu drugega obdobja opravljalo malo učencev v eni regiji, analize po spolu in regijah niso smiselne.

Preizkus nacionalnega preverjanja znanja iz **angleščine** je reševalo 20.445 učencev, ki so v povprečju dosegli 68,69 odsotne točke. Standardni odklon dosežkov je 23,17 odstotne točke. Čeprav dosežki pri NPZ med leti (zaradi neumerjenosti lestvic dosežkov) niso neposredno primerljivi, se ob posplošeni primerjavi z dosežki iz prejšnjih let (povprečni dosežek v letu 2017/18 je bil 51,06 odstotne točke in v letu 2018/19 51,29 odstotne točke, v letu 2020/21 pa 66,84 odstotne točke in v letu 2021/22 63,46 odstotne točke) postavlja vprašanje, ali v zadnjih nekaj letih zaznavamo rast dosežkov pri angleščini. Tudi v letošnjem šolskem letu, podobno kot v prejšnjih letih, večjih razlik pri dosežkih iz angleščine med učenci in učenkami ne opažamo. Iz razporeditve dosežkov po regijah pa vidimo, da so najvišje povprečne dosežke dosegli učenci Osrednjeslovenske (70,82 odstotne točke), Pomurske (70,70 odstotne točke) in Podravske (70,57 odstotne točke) regije. Najnižje povprečne dosežke so dosegli učenci Goriške regije (64,87 odstotne točke), ki je na zadnjem mestu že dve leti zapored in tudi sicer je bila vedno na (pred)zadnjih mestih.

Nacionalnega preverjanja znanja iz **nemščine** se je udeležilo 498 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 65,01 odstotne točke (standardni odklon je bil 19,73 odstotne točke). Maksimalno število točk so dosegli tri učenke in en učenec. Najmanjše število doseženih točk je bilo 3 točke, dosegel ga je en učenec. Dosežki NPZ po spolu nam kažejo, da so bile učenke za spoznanje uspešnejše od učencev. Številčno najbolj zastopana je bila Pomurska regija s 460 učenci in učenkami iz 31 šol, sledi Podravska s 25 učenci in učenkami iz dveh šol, v Koroški regiji pa je NPZ iz nemščine v 6. razredu pisalo 13 učencev in učenk iz ene šole. Ker so razlike med številom učencev in učenk ter številom vključenih šol med regijami zelo velike, podatki o dosežkih po regijah ne omogočajo posploševanja.

Preizkus nacionalnega preverjanja znanja iz **matematike** je pisalo 20.926 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 48,94 odstotne točke, standardni odklon je bil 20,29 odstotne točke. Vse možne točke (50 točk) je doseglo 6 učencev, medtem ko je 18 učencev doseglo nič točk. Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična, iz česar lahko sklepamo, da bistvenih razlik med spoloma v dosežkih pri NPZ iz matematike ni, kar je podobno kot v prejšnjih letih. Najvišja povprečna dosežka sta v Osrednjeslovenski (51,21 odstotne točke) in Gorenjski regiji (50,44 odstotne točke), najnižja pa v Obalno-Kraški (44,13 odstotne točke) in Zasavski regiji (44,73 odstotne točke).

Nacionalno preverjanje znanja ob koncu 9. razreda

Nacionalno preverjanje znanja iz **slovenščine** je opravljalo 19.926 učencev. Skupni povprečni dosežek na preizkusu je bil letos 59,86 odstotne točke (standardni odklon je bil 18,44 odstotne točke). Primerjava dosežkov po spolu pokaže, da so bile učenke tudi letos v povprečju uspešnejše kot učenci. Kot v prejšnjih letih je več učenk kot učencev doseglo višje število točk, to je vidno predvsem pri dosežkih od pribl. 70 odstotnih točk dalje. Nižje število točk pa je posledično doseglo več učencev kot učenk. Najnižji povprečni dosežek so dosegli učenci v Obalno-Kraški (55,15 odstotne točke) in Zasavski regiji (57,61 odstotne točke). Primerjalno z drugimi regijami so bili nizki dosežki v teh dveh regijah tudi že v letih 2022, 2021 in 2019. Najvišji povprečni dosežek pa so dosegli učenci Osrednjeslovenske (62,29 odstotne točke) in Gorenjske (61,27 odstotne točke) regije. Učenci Osrednjeslovenske in Gorenjske regije, tako šesto- kot devetošolci, že nekaj let zapored dosegajo najvišji skupni povprečni dosežek. Razlika med najvišjim in najnižjim regijskim povprečnim dosežkom v letošnjem letu je 7,14 odstotne točke.

Preizkus nacionalnega preverjanja znanja iz **italijanščine** je pisalo 51 učencev iz treh osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom, kar je 13 učencev več kot lani. Učenci so dosegli povprečno 53,76 odstotne točke (standardni odklon je bil 20,26 odstotne točke). NPZ iz italijanščine je opravljalo 24 učencev in 27 učenk. Dosežki učencev so v večjem razponu od dosežkov učenk (učenci: minimalno število doseženih odstotnih točk je 0, maksimalno 83; učenke: minimalno število doseženih odstotnih točk je 33, maksimalno pa 87). Preizkus se izvede samo v Obalno-Kraški regiji.

Nacionalno preverjanje znanja iz **madžarščine** je opravljalo 12 učencev v dvojezičnih osnovnih šolah. Učenci so dosegli povprečno 47,08 odstotne točke. Preizkus je opravljalo podobno število učencev kot v minulih letih (lani 14 učencev, število pa je običajno nekoliko pod 20), kar je približno za polovico manj, kot jih je bilo pred 10–15 leti. Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine v 9. razredu je opravljalo malo učencev v eni regiji, zato analize po spolu in regijah niso smiselne. PK za madžarščino je navedla mnenje učiteljev, da dosežek, ki je precej nižji od lanskega (68,81 odstotne točke) in je tudi najnižji med dosežki v vseh dosedanjih nacionalnih preverjanjih znanja iz madžarščine v 9. razredu, realno odseva znižanje zmožnosti in znanja učencev in je bil do neke mere pričakovan. Menijo, da je ta dosežek tudi posledica izobraževanja na daljavo in tega, da ta generacija ni preverjala svojega znanja na NPZ v 6. razredu.

Nacionalno preverjanje znanja iz **angleščine** je opravljalo 4.718 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 58,89 odstotne točke (standardni odklon je bil 24,28 odstotne točke). Čeprav ni mogoče sklepati neposredno, iz podatkov (nekoliko večji standardni odklon v primerjavi z drugimi predmeti) vendarle smiselno izhaja ugotovitev, ki kaže na to, da so razlike med učenci pri dosežkih velike in s tem so velike razlike tudi v znanju angleščine. Tudi letošnja analiza dosežkov glede na spol kaže, da med učenkami in učenci ni bistvenih razlik. Dosežki po različnih regijah kažejo, da so letos najvišje povprečne dosežke dosegli učenci Podravske (61,14 odstotne točke), Osrednjeslovenske (61,06 odstotne točk)e in Goriške (61,05 odstotne točke) regije. Najnižje povprečne dosežke so dosegli učenci iz Jugovzhodne Slovenije (55,24 odstotnih točk) in Primorsko-Notranjske regije (54,72 odstotnih točk). Primerjava razlike med prvo in zadnjo regijo (6,42 odstotne točke) z razliko lani (19,57 odstotne točke) nakazuje na vprašanje, ali zaznavamo zmanjševanje razlik med regijami. Več podatkov o tem bi bilo treba pridobiti iz drugih virov, saj, kot je bilo že omenjeno, iz NPZ o spremembah med leti ne moremo sklepati neposredno.

Nacionalno preverjanje znanja iz **nemščine** je opravljalo 139 učencev, kar je nekoliko več kot lani, ko je NPZ iz nemščine pisalo le 96 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 48,43 odstotne točke (standardni odklon je bil 20,65 odstotne točke). Dosežki NPZ po spolu nam kažejo, da so bile učenke za spoznanje uspešnejše od učencev. NPZ iz nemščine v 9. razredu so pisali učenci v dveh regijah, in sicer v Pomurski in Podravski. Številčno bolj zastopana je Pomurska regija s 118 učenci iz desetih šol. V Podravski regiji je preizkus iz nemščine pisalo 21 učencev iz dveh šol. Ker so razlike med številom učencev in številom vključenih šol med regijama tako velike, podatki o dosežkih po regijah ne omogočajo posploševanja.

Nacionalno preverjanje znanja iz **matematike** je opravljalo 20.032 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil

44,35 odstotne točke, standardni odklon je bil 22,73 odstotne točke. PK za matematiko ugotavlja, da so letošnji dosežki učencev pod pričakovanji. Vse možne točke (50 točk) je doseglo 37 učencev in najmanjše število točk (0 točk) 42 učencev. Porazdelitev dosežkov učencev in dosežkov učenk si je podobna, iz česar lahko sklepamo, da v povprečju med spoloma ni razlik. To je podobno kot v prejšnjih letih. V povprečju so najnižje dosežke dosegli učenci Zasavske regije (37,04 odstotne točke) in Obalno-Kraške regije (39,42 odstotne točke), najvišje dosežke pa učenci Osrednjeslovenske (48,16 odstotne točke) in Gorenjske regije (45,46 odstotne točke). PK za matematiko ugotavlja, da imajo učenci težave pri reševanju nalog, pri katerih morajo povezati znanje iz različnih matematičnih vsebin, zato predlagajo, da učitelji pri utrjevanju povezujejo znanje različnih učnih vsebin ob kompleksnih nalogah s poudarkom na tem, da učenci matematično znanje uporabijo v novih situacijah.

Nacionalno preverjanje znanja iz predmeta **domovinska in državljanska kultura in etika** je opravljalo 4.910 učencev, ki so v povprečju dosegli 58,50 odstotne točke, standardni odklon je 17,53 odstotne točke. Zgolj en učenec je dosegel maksimalno število točk (50 točk), 41 točk in več je doseglo 500 učencev oz. približno desetina. Dva učenca nista dosegla nobene točke. Primerjave po spolu kažejo, da je povprečni dosežek učenk (61,5 odstotne točke) višji od povprečnega dosežka učencev (55,5 odstotne točke). Največji delež učenk ima dosežke med 50 in 75 odstotnimi točkami, medtem ko ima največji delež učencev dosežke med 40 in 70 odstotnimi točkami. Najvišje povprečje (62,21 odstotne točke) so dosegli v Primorsko-Notranjski regiji, najnižje (55,05 odstotne točke) pa v Obalno-Kraški regiji, pri čemer je treba upoštevati, da so nekatere regije zastopane z razmeroma majhnim številom učencev oziroma šol. Analiza dosežkov po vsebinskih področjih je pokazala, da so bile najbolje rešene naloge, podobno kot leta 2019, s področja Posameznik, skupnost, država. Pomembna splošna značilnost (večine) teh nalog je bila, da so nagovarjale učence prek avtentičnih situacij, ki so učencem blizu in so del njihovega (družinskega, lokalnega in šolskega) vsakdanjika. Zahtevnost naloge se poveča, če morajo učenci napisati daljši odgovor (npr. utemeljitev) ali pa razumeti pojme, navedene v vprašanju (npr. stereotip, vrednota). Slabše so bile rešene naloge znotraj vsebinskega sklopa Demokracija. Te naloge so od učencev zahtevale poznavanje in razumevanje političnih konceptov oziroma so preverjale učne cilje, ki pri učencih razvijajo politično pismenost (pasivna volilna pravica, vladavina prava, socialna država, vloga opozicije). Najslabše so učenci reševali naloge iz poglavij Delo, finance in gospodarstvo, Izzivi sodobnega sveta in Evropska unija.

Nacionalno preverjanje znanja iz **fizike** je pisalo 4772 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 33,44 odstotne točke (standardni odklon je bil 15,4 odstotne točke). To je precej nižji povprečni dosežek, kot je bil leta 2019 (63,8 odstotne točke), manj pa se razlikuje od dosežkov v letih 2007, 2008, 2012 in 2014 (gibali so se v razponu od 39,2 do 46,6 odstotne točke). Vendar ta nihanja v dosežkih vsaj delno izhajajo iz razlik v vsebini preizkusov NPZ iz fizike, zato ne moremo neposredno sklepati o nihanjih v znanju učencev. Porazdelitev po spolu je simetrična, torej lahko sklepamo, da med dosežki učencev in učenk ni bistvenih razlik. Širši interval najbolj pogostega doseženega števila točk učencev je od 25 do 36 odstotnih točk oziroma učenk od 22 do 33 odstotnih točk. Dosežki po regijah kažejo, da so najnižje povprečje so dosegli učenci iz Zasavske regije (29,34 odstotnih točk), najvišje pa učenci iz Gorenjske regije (36,83 odstotnih točk). Za ustrezno interpretacijo letošnjega dosežka je PK za fiziko opozorila, da je preizkus vseboval po večletnem premoru problemske naloge oziroma dele nalog, ki so jih učenci tudi v prejšnjih letih reševali manj uspešno. Druga okoliščina, ki je po mnenju predmetne komisije razlog za nizek povprečni dosežek, je dejansko manjše znanje vsebin elektrike. Za nekaj ponovljenih nalog iz preteklih preverjanj znanja je bilo ugotovljeno, da je bila uspešnost učencev podobna, torej ne moremo – razen za vsebino elektrika – govoriti o manjšem znanju kot pri prejšnji meritvah. Analiza reševanja nalog je tudi pokazala, da učenci naloge rešujejo zavzeto in po svojih najboljših močeh, hkrati pa niso (preveč) obremenjeni z izidom preizkusa. To nam omogoča, da rezultate obravnavamo kot verodostojne kazalnike o znanju fizike na preverjanih vsebinah ob zaključku šolanja izbrane generacije v devetletni osnovni šoli.

Preizkus nacionalnega preverjanja znanja iz **glasbene umetnosti** je pisalo 4966 učencev. Povprečno število doseženih točk je bil 68,45 odstotne točke, standardni odklon je bil 17,46 odstotne točke. 17 učencev je doseglo vse možne točke, 2 učenca sta dosegla 0 točk. Porazdelitvi dosežkov po spolu se razlikujeta; v območju z najnižjimi dosežki (od 0 odstotnih točk do 40 odstotnih točk) in v območju srednjih dosežkov (od 40 odstotnih točk do 60 odstotnih točk) so razvidni večji deleži učencev v primerjavi z učenkami, učenke pa so bolj zastopane v območju z najvišjimi dosežki (od 70 odstotnih točk do 100 odstotnih točk). Gledano po regijah so najvišja povprečna dosežka dosegli učenci iz Zasavske regije (72,42 odstotne točke) in Jugovzhodne Slovenije (72,27 odstotne točke), najnižja povprečna dosežka pa so dosegli učenci iz Podravske (58,37 odstotne točke) in Gorenjske regije (61,82 odstotne točke). Dosežki nacionalnega preverjanja znanja pri glasbeni umetnosti so pokazali, da so učni cilji in standardi znanj na dveh področjih preverjanja učnega načrta (poslušanje, ustvarjanje) v povprečju uspešno doseženi. Obstoječa oblika NPZ pa onemogoča preverjanje področja izvajanje.

Nacionalno preverjanje znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu 6. razreda

Preizkus znanja iz **slovenščine** je opravljalo 125 učencev. Učenci so v povprečju dosegli 56,94 odstotne točke (standardni odklon je 16,59 odstotne točke). Opažamo, da se število udeležencev v zadnjih letih počasi povečuje, a tudi letošnje število pomeni približno polovico vseh šestošolcev v prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom. Dosežene odstotne točke pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa (66 odstotnih točk) so precej višje od umetnostnega dela (56 odstotnih točk) in tudi od doseženih odstotnih točk pri nalogah, ki so preverjale jezikovno znanje (37 odstotnih točk). Preverjanja znanja iz slovenščine se je udeležilo 53 učenk in 72 učencev. Najvišji dosežek (88 odstotnih točk) sta dosegli učenki, najnižjega (0 odstotnih točk) pa dva učenca. Dosežek z manj kot 50 odstotnimi točkami je opaziti pri sedmih učenkah in kar 20 učencih. V celoti so preizkus bolje reševale učenke, kar je bilo razvidno že tudi v prejšnjih letih. Primerjava dosežkov učencev med regijami ni smiselna, saj se je za prostovoljno opravljanje preverjanja v posamezni regiji odločilo zelo različno število učencev. Razvidno pa je, da je največ učencev opravljalo preverjanje v Osrednjeslovenski regiji in najmanj v Koroški regiji, kjer se preverjanja ni udeležil nihče.

Preizkusa znanja iz **matematike** se je udeležilo 131 učencev od prijavljenih 144 učencev. Učenci so od 50 možnih točk povprečno dosegli 27,72 točke (55,44 odstotne točke). Maksimalnega števila točk ni dosegel nihče. Najvišji dosežek 47 točk (94 odstotnih točk) je dosegel 1 učenec. Trije učenci so dosegli manj kot 10 točk (20 odstotnih točk). En učenec ni dosegel nobene točke. Standardni odklon 17,17 odstotne točke kaže na raznoliko znanje učencev. Gledano po spolu je bilo med udeleženci 75 učencev in 56 učenk, pri čemer so bili učenci v povprečju uspešnejši (56,6 odstotne točke) od učenk (53,9 odstotne točke). Najvišji dosežek (94 odstotnih točk) je dosegel učenec, 80 odstotnih točk ali več so dosegle 4 učenke in 8 učencev. Preverjanja so se udeležili učenci iz enajstih regij. V Koroški regiji se NPZ ni udeležila nobena šola oziroma noben učenec. Iz Osrednjeslovenske regije je pisalo preizkus največ učencev. V regijah je število šol in učencev zelo različno, zato primerjave dosežkov med regijami niso zanesljive.

Nacionalno preverjanje znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu 9. razreda

Preizkus znanja iz **slovenščine** je opravljalo 108 učencev iz 28 šol. V povprečju so dosegli 53,13 odstotne točke. V prvem delu so učenci reševali naloge s področja neumetnostnega besedila, kjer so v povprečju dosegli 51,13 odstotne točke. V drugem delu preizkusa je bilo izhodiščno umetnostno besedilo. Učenci so v povprečju dosegli 55,95 odstotne točke. Najnižje število doseženih točk v preizkusu je bilo 0 točk, kar je dosežek enega učenca. Najvišjega možnega števila točk ni dosegel nihče. Najvišji dosežek je bil 42 točk (84 odstotnih točk), ki sta ga dosegla dva učenca. Gledano po spolu je preverjanje znanja opravljalo 54 učenk in 54 učencev od skupaj 108 učencev. V povprečju so učenke nekoliko uspešnejše, saj pod 50 odstotnimi točkami beležimo dosežke 23 učencev (42,59 %) in le 21 učenk (38,89 %). Tudi višje dosežke je doseglo več učenk kot učencev. Dosežke med 50 in 86 odstotnimi točkami je doseglo 31 učencev (57,41 %) in 33 učenk (61,11 %). Dosežki po regijah niso primerljivi, saj je bila tudi v letošnjem letu udeležba na NPZ po posameznih regijah in šolah zelo različna, kar je posledica prostovoljnega odločanja za udeležbo na preverjanju. V Koroški in Primorsko-Notranjski regiji se preverjanja ni udeležil noben učenec, v Jugovzhodni Sloveniji pa je preverjanje opravljal le en učenec. Več kot 20 učencev se je preverjanja udeležilo v Osrednjeslovenski, Gorenjski in Savinjski regiji.

Preizkus znanja iz **matematike** je opravljalo 112 učencev. V povprečju so dosegli 46,05 odstotne točke, standardni odklon je bil 16,38 odstotne točke. Vseh možnih točk ni dosegel nihče. Najvišji dosežek so dosegli štirje učenci, ki so dosegli 40 točk (80 odstotnih točk), najnižje število doseženih točk je bilo 3 točke (6 odstotnih točk), dosegel jih je en učenec. Analiza uspešnosti reševanja nalog je pokazala, da učenci izkazujejo osnovno znanje in znajo izvajati rutinske postopke, šibkejši pa so v povezovanju znanja. Uspešnejši so pri nalogah, ki zahtevajo znanje, ki ga učenci začnejo usvajati že v nižjih razredih in je zato dobro utrjeno; manj uspešni so pri nalogah, ki zahtevajo predstavljivost, pripravljen načrt reševanja naloge ter uporabo obstoječega znanja v novi situaciji. Gledano po spolu je preverjanje opravljalo 53 učenk in 59 učencev. Dosežki učencev so nekoliko višji kot dosežki učenk. Manj kot povprečje točk je doseglo 27 učenk (50,94 %) in 29 učencev (49,15 %). Dosežek nad povprečjem (46,06 %) pa je doseglo 26 učenk (49,05 %) in 30 učencev (50,85 %). Dosežkov po regijah ni mogoče primerjati, saj je bilo tudi letos število sodelujočih učencev na NPZ v regijah zelo različno. Preizkus znanja so reševali učenci iz desetih regij, torej iz ene regije manj kot leta 2022. Največ, 27 učencev je bilo iz Osrednjeslovenske regije, sledijo ji Savinjska s 24 učenci in Gorenjska regija z 22 učenci. Najmanj, enega učenca je imela Jugovzhodna Slovenija.

Preizkus znanja iz **naravoslovja** je opravljalo 112 učencev iz 29 šol. Učenci so dosegli v povprečju 55,11 odstotne točke na celotnem preizkusu. Na področju biologije so dosegli 58,73 odstotne točke, kemije 39,17 odstotne točke in fizike 54,21 odstotne točke. Vseh možnih točk ni dosegel noben učenec. Najmanj točk, 7 (14 odstotnih točk), je dosegel 1 učenec, najvišje število točk, 40 (80 odstotnih točk), je prav tako dosegel 1 učenec. Največ učencev, 10, je doseglo 28 (56 odstotnih točk) in prav tako 10 učencev je doseglo 31 (62 odstotnih točk) točk. Gledano po spolu je preizkus iz naravoslovja v 9. razredu opravljalo enako število učencev in učenk (56). Porazdelitev dosežkov pri učenkah ima vrh zamaknjen rahlo bolj desno kot porazdelitev pri učencih, kar kaže na relativno večjo uspešnost reševanja pri učenkah. Povprečno število doseženih odstotnih točk je bilo pri obeh spolih enako (55,1 odstotne točke), standardni odklon pri učencih je bil 12,9 odstotne točke, pri učenkah pa 14,1 odstotne točke. Preizkusa ni reševal noben učenec iz Primorsko-Notranjske in Koroške regije. Največ učencev se je NPZ udeležilo v Osrednjeslovenski regiji. Podatki po regijah so zaradi razlik med številom sodelujočih učencev in šol v regijah ter prostovoljnega sodelovanja učencev zgolj informativne narave.

Nekatere ugotovitve in predlogi

Iz poročil predmetnih komisij je mogoče ugotoviti določene značilnosti v znanju učencev in oblikovati predloge, ki bi lahko pozitivno vplivali na kakovost poučevanja in usvojenega znanja. V nadaljevanju navajamo nekaj priporočil, ki izhajajo predvsem iz poročila predmetne komisije za slovenščino, menimo pa, da jih je mogoče posplošiti tudi na druga predmetna področja.

Glede na dosežke učencev v 6. in 9. razredu PK za slovenščino predlaga, da naj učitelji učence usmerjajo v poglobljeno branje besedil in da naj pri učencih z aktivnimi oblikami dela pri pouku spodbujajo razbiranje in povezovanje podatkov iz različnih delov besedila, analitično razmišljanje in sintetizirane odgovore, ki naj jih učenci zapisujejo samostojno. Svetujejo, da je treba pri pouku poudarjati smiselnost tvorjenja jezikovno pravilnih povedi in besedil (tudi pri drugih predmetih, ne le pri slovenščini) in učence pri samostojnem tvorjenju in preverjanju zapisanih besedil spodbujati k učinkoviti rabi jezikovnih priročnikov. Učitelji naj v pouk pogosteje vključujejo tudi dejavnosti, pri katerih učenci sproti presojajo jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost svojih besedil in na podlagi povratnih informacij učitelja načrtujejo, kako bi ju izboljšali. Učitelji naj še naprej spodbujajo učence k utemeljevanju posameznih trditev. Prav tako svetujejo, da naj učitelji vseh predmetov spodbujajo učence k natančnemu branju navodil in k natančnemu odgovarjanju. Pomembnost branja je poudarjena tudi v priporočilih PK za matematiko: »Ob reševanju besedilnih nalog naj učenci uporabljajo različne strategije branja z razumevanjem in strategije reševanja, vključno s sistematičnim poskušanjem. Strategije reševanja problema naj učenci povezujejo z izkušnjami iz življenja, s čimer lahko tudi preverijo rešitev in jo morebiti izločijo.«

PK za angleščino učiteljem predlaga, da pri poučevanju upoštevajo vse jezike, ki so prisotni v razredu, saj je povezovanje medjezikovnega in medkulturnega znanja ključnega pomena za uspeh pri učenju jezikov, še posebno če gre za sorodne jezike ali za jezike učencev priseljencev. Prav tako poziva, da bi bilo treba izpeljati raziskavo o povratnem učinku sestave NPZ na pouk tujih jezikov (angleščine in nemščine) ter postopoma uvesti e-obliko nacionalnih preizkusov, saj bi ta omogočila tudi delno preverjanje govorne zmožnosti in ponudila enakovredne možnosti učencem s posebnimi potrebami oz. primanjkljaji na posameznih področjih učenja. Hkrati bi takšen preizkus zagotovil vključevanje sidrnih nalog, ki bi nam pomagale pri interpretaciji dosežkov glede na različne generacije, ter bil prilagodljiv glede na znanje posameznika (angl. computer-adapted language assessment). Za spremembo načina izvedbe NPZ se zavzema tudi PK za glasbeno umetnost, ki opozarja, da obstoječi sistem onemogoča preverjanje področja »izvajanje«. Posledično, po mnenju PK za glasbeno umetnost, številni učitelji glasbene umetnosti zanemarijo to področje, čeprav pomeni najbolj avtentično obliko učenja in doživljanja glasbe. Zaradi tega je treba najti način in sredstva, da se bo področje izvajanje vključilo v NPZ pri glasbeni umetnosti in da se bo doseganje operativnih ciljev in standardov znanj učnega načrta za glasbeno umetnost preverjalo v celoti.

Glede nadaljnje izvedbe NPZ in možnosti različnih sprememb se pogosto pogovarjamo tudi na DK. S tem namenom smo tudi podrobneje analizirali anketo o NPZ za ravnatelje v letu 2023, in sicer smo se osredotočili na odgovore tistih ravnateljev, ki kažejo na bolj negativno stališče do NPZ. Zanimalo nas je, ali bi lahko na osnovi analize povezanosti negativnih odgovorov zaključili, da obstaja skupina ravnateljev, ki bi imela na splošno negativno stališče do NPZ in bi kategorično negativno ocenjevala vse vidike NPZ. Analiza povezanosti odgovorov je pokazala, da se negativni odgovori do različnih vidikov NPZ pojavljajo pri različnih ravnateljih in da posamezni ravnatelji dejansko različno ocenjujejo različne vidike izvedbe NPZ.

Dosežke učencev in učenk s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev in učenk brez posebnih potreb lahko ovrednotimo kot delež, kolikor ga povprečni dosežek prve skupine predstavlja v primerjavi s povprečnim dosežkom druge skupine. V letu 2023 je bil ta delež v 9. razredu pri slovenščini 79,6 odstotka in pri matematiki 68,3 odstotka. Izmed tretjih predmetov so bili ti deleži najvišji pri domovinski in državljanski kulturi in etiki (83,0 odstotka), sledili so predmeti glasbena umetnost (81,0 odstotka), fizika (75,3 odstotka) in nemščina (72,7 odstotka), najnižji pa so bili pri angleščini (69,4 odstotka). Pri madžarščini in italijanščini sta NPZ v 9. razredu pisala le dva učenca s posebnimi potrebami.

Deleži povprečnih dosežkov učencev in učenk s posebnimi potrebami pri NPZ v 6. razredu v primerjavi s povprečnimi dosežki sovrstnikov brez posebnih potreb so pri slovenščini 69,9 odstotka, pri angleščini 75,8 odstotka, pri nemščini 88,8 odstotka in pri matematiki 72,8 odstotka. NPZ iz italijanščine in madžarščine je pisalo le malo učenk in učencev s posebnimi potrebami in zato primerjave niso smiselne.

7 PRILOGE

7.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2022/2023

4. maj 2023	četrtek	NPZ iz slovenščine/italijanščine/madžarščine za 6. in 9. razred
8. maj 2023	ponedeljek	NPZ iz matematike za 6. in 9. razred
10. maj 2023	sreda	NPZ iz tujega jezika za 6. razred NPZ iz tretjega predmeta za 9. razred

15. junij 2023	četrtek	Razdelitev obvestil o dosežkih pri NPZ za učence 9. razreda
23. junij 2023	petek	Razdelitev obvestil o dosežkih pri NPZ za učence 6. razreda

7.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

7.2.1 Člani Državne komisije

dr. Janez Vogrinc, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta

dr. Mojca Štraus, namestnica, Ministrstvo RS za vzgojo in izobraževanje

Peter Jenič, član, Osnovna šola Otočec

dr. Stanka Lunder Verbič, članica, Ministrstvo RS za vzgojo in izobraževanje

mag. Marko Primožič, član, Osnovna šola Škofja Loka

mag. Janja Remšak, članica, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport

mag. Mariza Skvarč, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Nova Gorica

dr. Andrejka Slavec Gornik, članica, Državni izpitni center

7.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja*

Slovenščina

dr. Lara Godec Soršak, predsednica, UL, Pedagoška fakulteta

Matejka Tirgušek, glavna ocenjevalka (9. r.), Javni vzgojno-izobraževalni zavod, II. osnovna šola Rogaška Slatina

Vanja Jesenek, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola Sladki Vrh

Nina Bradić, članica, Osnovna šola Spodnja Šiška, Ljubljana

Alenka Fingušt, članica, Osnovna šola borcev za severno mejo, Maribor

Sabina Grabar, članica, Osnovna šola Martina Konšaka Maribor

Mira Hedžet Krkač, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Koper

Vanja Kavčnik Kolar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana

Italijanščina

dr. Sergio Crasnich, predsednik, Zavod RS za šolstvo, OE Koper

Lorena Chirissi, glavna ocenjevalka (9. r.), Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio, Koper

Sonia Mugherli Imperl, glavna ocenjevalka (6. r.) , Scuola Elementare Vincenzo e Diego de Castro, Piran

Paolo Pozzi, član, Scuola elementare Dante Alighieri, Izola

Madžarščina

Mária Pisnjak, predsednica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota
Ilona Zadravec Szekeres, glavna ocenjevalka (9. r.), Dvojezična osnovna šola Genterovci
Beatrix Fekonja, glavna ocenjevalka (6. r.), Dvojezična osnovna šola Dobrovnik
Valika Balaskó, članica, Dvojezična osnovna šola I Lendava
dr. Anna Forgács, članica, Pedagoški inštitut, Budimpešta, Madžarska
Elizabeta Gaál, članica, Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci

Angleščina

dr. Karmen Pižorn, predsednica, UL, Pedagoška fakulteta
mag. Miha Vrčko, glavni ocenjevalec (9. r.), Osnovna šola narodnega heroja Maksa Pečarja, Ljubljana Črnuče
Darinka Šaubah Kovič, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola Majde Vrhovnik, Ljubljana
Erika Golob, članica, Osnovna šola Karla Destovnika Kajuha, Ljubljana
Maja Kovačič, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Kranj
Mina Mazouzi, članica, Osnovna šola Kajetana Koviča, Radenci
Aleksandra Velenšek, članica, Osnovna šola Frana Kranjca, Celje
Renata Žetko, članica, Osnovna šola Stopiče
Ruby Mihaela Korelec, konzulentka (s. p.)

Nemščina

dr. Vesna Kondrič Horvat, predsednica, UM, Filozofska fakulteta
Monika Krančič, glavna ocenjevalka (9. r.), Osnovna šola I Murska Sobota
Renata Jakič, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola in vrtec Apače
Breda Premzl, članica, Osnovna šola Starše
Stanka Emeršič, članica, Osnovna šola Janka Padežnika Maribor
Nina Grum, članica, Osnovna šola Karla Destovnika Kajuha, Ljubljana
Marta Trafela, članica, Osnovna šola Žetale
Susanne Volčanšek, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto
Johann Georg Lughofer, konzulent, UL, Filozofska fakulteta

Matematika

dr. Alenka Lipovec, predsednica, UM, Pedagoška fakulteta
Aleš Kotnik, glavni ocenjevalec (9. r.), Osnovna šola Rada Robiča Limbuš
Boštjan Repovž, glavni ocenjevalec (6. r.), Osnovna šola Krmelj
Urška Čarni, članica, Osnovna šola Karla Destovnika Kajuha, Ljubljana
Nermin Bajramović, član, Osnovna šola heroja Rajka Hrastnik
Jerneja Bone, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Nova Gorica
Klavdija Cof Mlinšek, članica, Osnovna šola Vodice
mag. Sonja Rajh, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota

Fizika

dr. Jurij Bajc, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Samo Zanjkovič, član, Osnovna šola Ivana Cankarja Ljutomer
Alex Wirth, član, Zavod RS za šolstvo, OE Celje
Vesna Harej, članica, Osnovna šola Dravlje, Ljubljana

Biologija

dr. Jelka Strgar, predsednica, UL, Biotehniška fakulteta
mag. Bernarda Sopčič, članica, Osnovna šola Polzela
Valerija Krivec, članica, Osnovna šola Žetale
mag. Minka Vičar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana

Kemija

dr. Iztok Devetak, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Violeta Stefanovik, članica, Osnovna šola Franceta Bevka, Ljubljana
mag. Tjaša Kampos, članica, Osnovna šola Venclja Perka, Domžale
dr. Stanka Preskar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto

Geografija

dr. Blaž Repe, predsednik, UL, Filozofska fakulteta
Sandi Šarman, član, Osnovna šola Hudinja
Bojan Hozjan, član, Dvojezična osnovna šola I Lendava
Anita Kaube, članica, Osnovna šola Franca Lešnika - Vuka Slivnica pri Mariboru
Tinkara Mihačič, članica, Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio, Koper
Borut Stojilković, član, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana

Zgodovina

dr. Dragan Potočnik, predsednik, UM, Filozofska fakulteta
Pia Ernestini, članica, Scuola Elementare Dante Alighieri, Izola
Vojko Kunaver, član, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
Tatjana Sabo, članica, Dvojezična OŠ I Lendava
Dušan Snoj, član, Osnovna šola Preserje
Elissa Tawitian, članica, Osnovna šola Ivana Cankarja Vrhnika

Likovna umetnost

dr. Matjaž Duh, predsednik, UM, Pedagoška fakulteta
Vlasta Henigsman, članica, Osnovna šola Belokranjskega odreda Semič
Natalija F. Kocjančič, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
Andrej Velikonja, član, Osnovna šola Sladki Vrh

Glasbena umetnost

dr. Branka Rotar Pance, predsednica, UL, Akademija za glasbo

Zlatka Terlevič, glavna ocenjevalka, Osnovna šola Prežihovega Voranca Maribor

Inge Breznik, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor

Anamarija Krvišek Zavec, članica, Osnovna šola Turnišče

Mira Prel, članica, učiteljica v pokoju

Šport

dr. Branko Škof, predsednik, UL, Fakulteta za šport

Špela Bergoč, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor

Zlatka Gasparič, članica, Osnovna šola Rodica, Domžale

Aleš Tuhtar, član, Osnovna šola Sava Kladnika Sevnica

Domovinska in državljanska kultura in etika

dr. Damjan Mandelc, predsednik, UL, Filozofska fakulteta

dr. Marinko Banjac, glavni ocenjevalec, UL, Fakulteta za družbene vede

Dejan Kokol, član, Osnovna šola Gornja Radgona

mag. Klavdija Šipuš, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor

Mag. Jana Zadravec, članica, Osnovna šola Franca Rozmana Staneta Maribor

Tehnika in tehnologija

dr. Slavko Kocijančič, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta

Samo Lipovnik, član, Osnovna šola Franja Goloba Prevalje

Gorazd Fišer, član, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor

Tatjana Vičič, članica, Osnovna šola Antona Žnideršiča, Ilirska Bistrica

*** člani so bili imenovani 25. 11. 2021**

Predmetna komisija za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom

dr. Mojca Lipec Stopar, predsednica, UL, Pedagoška fakulteta

Maja Poljanšek, glavna ocenjevalka (9. r.), Center za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Kamnik

Milena Gvardjančič, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola Ivana Cankarja Vrhnika

mag. Gregor Skumavc, član, Osnovna šola Antona Janše Radovljica

Maja Garbajs, članica, Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje

Nada Grčar, članica, Osnovna šola Roje, Domžale

Katja Nađ, članica, Dvojezična osnovna šola I Lendava

mag. Aleksander Vališer, član, Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje

dr. Darja Plavčak, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana

Nina Slanšek Slokan, članica, Osnovna šola Glazija, Celje

Nataša Brljavac, članica, Center za usposabljanje Elvira Vatovec Strunjan

*** člani so bili imenovani 7. 10. 2022**